

శ్రీం

శ్రీహయగ్రీవాయనమః

శ్రీమత్సమస్తసజ్జనోజ్జీవనకృతేకృతావతారశ్రీరామనామామృతసతతాస్వాదనవిభవసమాసాది
తనకలతత్వాధికవిదా సంసారసాగరనిమజ్జన్నిఖిలజగదుద్ధిధీమయా నిఖిలనిగమార్థయపబృంహ
యతాపరమకారుణికేనత్రైమద్వాల్మీకిమహాషికావిరచితే శ్రీమద్రామాయణే
శ్రీరామవర్తమోక్షపదత్వాదీనాం వ్యక్తతయా ప్రతిపాదనాత్సర్వోత్తరః

— శ్రీమదుత్తర కాండః —

శ్రీమన్మహీశూరపురీషధ్యువిద్యోతమానదివ్యరత్నసింహాసనారూఢ శ్రీమచ్చానగాజెద్దొగ్గితేన
ధర్మాధికారిచక్రవర్త్యయ్యం గార్యేణ
నానాదేశాగతానేకవిద్యజ్ఞనపుస్తకసాహాయ్యాద్యధామతినంశోఽన్యపరిష్కృల్య
మహీశూరపురీషధ్యువతీనాం విద్యాతరగ్గిణ్యాఖ్యానాంస్వీయముద్రాక్షరశాలాయాం
వికృతవత్సరనభవ్యశుక్లచతుర్దశ్యాం ముద్రాక్షరేస్సంపూరితావిజయతేతమామ్
ఇదానీమేతన్మూల్యం పాదోనమేకరూప్యమ్

సగ్గ సంఖ్యా విషయాః

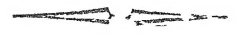
- ౧ ఆగస్త్యాదికృతరామప్రశంసా
- ౨ రావణాదిజనకపులస్త్యుకథా
- ౩ మాలినూమాల్వాదిజన్మాదికథా
- ౪ రావణామృత్యుత్తికథా
- ౫ రావణస్యనర్దిశాపవృత్తాంతః
- ౬ వెనవతీశాపాదికథా
- ౭ మరుత్తమహారాజయాగకథా
- ౮ అనరణ్యమహారాజవృత్తాంతః
- ౯ నారదవచనాద్యమలూకయాత్రా
- ౧౦ వాతకవచయద్ధాదికథా
- ౧౧ అధికపారేఖలీన్ద్రగృహప్రవేశః
- ౧౨ అధికపారేఖసూర్యలాకప్రవేశః
- ౧౩ అధికపారేఖసూర్యలాకప్రవేశః
- ౧౪ అధికపారేఖపలనమాగమః
- ౧౫ శూర్పణఖావైధవ్యకథా
- ౧౬ కుంభీనసేహరణాదికథా
- ౧౭ రంధాసంభోగవృత్తాంతః
- ౧౮ ఇంద్రలూకయాత్రాది
- ౧౯ అహల్యాశాపవృత్తాంతః
- ౨౦ కార్తవీర్యరాజానయద్ధాది

ఉత్తరశ్రీరామాయణవిషయానుక్రమణికా

- ౩౪ వాలిగ్రహణవృత్తాంతః
- ౩౫ అంజనేయజననాదికథా
- ౩౬ పట్టాభిషేకినిసమూహికః
- ౩౭ అధికపారేఖవాలిమగ్నీవిజన్త
- ౩౮ సనత్కుమారరావణసంవాదః
- ౩౯ అధికపారేఖీరాల్లిగమనం
- ౪౦ పట్టాభిషేకాగతిరాజవానరగమనం
- ౪౧ ఉపవనవిహారశ్రీరామస్య
- ౪౨ భద్రాక్షుమాతొక్తసీతాపవాదః
- ౪౩ వనంప్రవేశసీతాప్రస్థాపనం
- ౪౪ వాల్మీకినాసీతాసమాశ్వాసనం
- ౪౫ ఐష్ట్యార్థ్యగుశాపస్తాప్తకథనం
- ౪౬ సృగకృతగోదానవృత్తాంతః
- ౪౭ నిమిషసిన్ధుశాపకథా
- ౪౮ యయాతిపూరువృత్తాంతః
- ౪౯ అధికపారేఖాన్వనవృత్తాంతః
- ౫౦ అధికపారేఖాన్వనలూకపవాదః
- ౫౧ అంజనేయసంవాదోపఖ్యానమ్
- ౫౨ కుశలవాత్సత్వనిరూపణం
- ౫౩ అయోద్యాప్రతిశ్రుత్యుత్తరముః

సగ్గ సంఖ్యా విషయాః

- ౬౩ శంఖాకాన్వనోపఖ్యానం
- ౬౪ అగస్త్యదత్తమణివలంకీకథా
- ౬౫ మనోరత్నాక్షుమాల్పితికథా
- ౬౬ శ్రీరామస్యపునరియోద్యాప్తి
- ౬౭ అశ్వమేధోగ్రరణమ్
- ౬౮ వృత్తామరవధకథా
- ౬౯ ఇలరాజస్యస్త్రీశ్వాపాగ్నిః
- ౭౦ రామాశ్వమేధపాఠంభః
- ౭౧ యజ్ఞైవాన్వీత్యగమనం
- ౭౨ కుశలవికృతరామాయణగనం
- ౭౩ సీతాదేవ్యాభూషణవేషః
- ౭౪ భరతస్యగంధర్వదేశిగమనం
- ౭౫ లక్ష్మణాగ్నిమోరభిషేకః
- ౭౬ రావణరూపేణయోగవసం
- ౭౭ అంతరామగాన్వనస్తాప్తిః
- ౭౮ కుశలవరాజ్యభిషేకః
- ౭౯ రామాదీనానలయూప్రవేశః
- ౮౦ బ్రహ్మాదికృతశ్రీరామస్తుతః
- ౮౧ శ్రీరామాయణఫలశ్రుతిః

అంరస్తు.

అం. హయగ్రీవాయనమః.

శ్రీఅమద్రామాయణే-ఉత్తరకాండప్రారంభః శ్రీ

అగస్త్యాదిమూఃస్తత్యం వాఙ్మితాధా ప్రదాయకమ్ । సర్వదేవోత్తమంధ్యాయో దుత్తరేకాండఉత్తమే ॥

॥ ౧ ॥ పాప్తరాజ్యస్యరామస్యరాక్షసానాంవధేకృతే । ఆజన్మర్త్యనయస్సర్వైరాఘవంప్రతీనందితుం ॥ ౧ ॥
 కాశీకోతయవక్రీతో రేభ్యశ్చవనవచ । కణ్ఠోమేథాతిధేఃపుతో పూర్వస్యాందిశియేస్థితాః ॥ ౨ ॥ స్వస్త్వా
 తెయశ్చభగవాన్ముచిఃప్రముచిస్తథా । ఆజన్మనైవహగస్త్యాయేశ్శితాదక్షిణాందిశమ్ ॥ ౩ ॥ పృషఙ్గుఃకవ
 షోఢామ్యోగాధేయశ్చమహానృపిః । తెప్యోజన్మస్సశిష్యావై యోశ్శితాఃపశ్చిమాందిశం ॥ ౪ ॥ వసిష్ఠఃకశ్యపా
 త్పిర్విశ్వామిత్రోఽకౌతమః । జమదగ్నిర్భరద్వాజ నైపిసప్తమహాషయః ॥ ౫ ॥ ఉదీచ్యాందిశిసప్తే నత్యమేవ
 నివాసినః । సంప్రాప్యతేమహాల్మానో రాఘవస్యనివేశనమ్ ॥ ౬ ॥ విష్ణిశాఃప్రతిహారార్థంపలుతాశనసమప్రభాః ।
 వేదవేదాంగవిదుషో నానాశాస్త్రవిశారదాః ॥ ౭ ॥ ద్వార్థసంప్రీవాచకర్తాత్మాహ్యగస్త్యామునిసత్తమః । నివేద్య
 తాం దాశరథేగృహయోషయమాగతాః ॥ ౮ ॥ ప్రతిహారస్తతస్తూణాశుగస్త్యవచనాద్ద్రుతం । సమీపం రాఘవస్యాశు
 ప్రవివేశమహత్తనః ॥ ౯ ॥ నయంగితజ్ఞస్సద్వృత్తో దక్షోద్దేర్యసమన్వితః । సరామంద్యశ్యసహసా పూర్ణచంద్ర
 సమద్యుతిమ్ ॥ ౧౦ ॥ అగస్త్యంకథయామాస సంప్రాప్తమ్మృషిభిస్సహ । శుతావసాప్రాప్తస్థనీంస్తాంస్తు బాలసూ
 ర్యసమప్రభాః ॥ ౧౧ ॥ ప్రత్యువాచతతోద్వార్థసాప్రవేశయయథాసుఖమ్ । (పూజితాపవిశుర్వైశ్చనానారత్న

విధూషితం || ౧౨ || శృష్ట్యాప్రాప్తాప్తసంతాంస్తు పృథ్విత్థాయకృతాంజలిః | పాద్యామ్యదిభిరభ్యర్చ్యగాంవివే
 న్యదపానరం || ౧౩ || రామోభివాద్యప్రియత ఆసనాన్యాపిదేశహ | తేషు కాఞ్చనవిలేపిషు స్వాస్తీశ్శేషుసుఖే
 ముఖ || ౧౪ || కుశాంతధానజుష్టేషు మృగచర్మయితేషుచ | యథాహామపవిష్టాస్తేతననేష్యసిఖుంగవాః ||
 (దదౌదాశరథీరామఃపాద్యునుక్యుంయథార్హతః |) గామేణకుశలంపృష్టాస్సశిష్యాస్తపురొగమాః || ౧౫ || మ
 హాషణ్యోవెదవిదో రామంవదనమబ్రువత్ | కుశలంవోనుహాబాహో సర్వత్రోఽఘుచందన || ౧౬ || త్వాంతుది
 ష్ట్యాకుశలినం పశ్యామోమాతశాత్రివం | దిష్ట్యాత్పయాహతోరాజన్ గావనోలాకరావణః || ౧౭ || నహిభార
 స్సతేరామ రావణఃపుత్రపౌత్రీవాన్ || ౧౮ || సప్తమస్తవంహిలోకాంస్త్రీ నిష్టజయేధానసంశయః | దిష్ట్యావిజ
 యనంతాన్య పశ్యామస్తహసేతయా | లక్ష్మణేనదధగ్నాత్త న్భాగ్నిత్రాగ్నిద్ధితకారిణా || ౧౯ || మాతృభిభాన్
 తృభిస్సానకం పశ్యామోద్యవయంచృప | దిష్ట్యాప్రిహస్తావికటా విరూపాక్షోమహాదరః || ౨౦ || అకంపనశ్చ
 దుర్ధణ్యో నహతానైనిశాచరాః | యశ్యప్రిమాణోద్విపులం ప్రమాణానేహవిద్యతే || ౨౧ || దిష్ట్యాతేనసురేగా
 మ కుంభశణోనిపాతితః | త్రిశిరాశ్చ తిశాయశ్చ నెవాంతకసరాంతకౌ || ౨౨ || దిష్ట్యాతేనిహతారామమహా
 వీర్యానిశాచరాః | కుంభశైవనీకుంభశ్చ రాక్షసాభీమదర్శనా || ౨౩ || దిష్ట్యాతేనిహతారామ కుంభకణ
 సుతౌమృధే | యుద్ధోర్మత్తశ్చమత్తశ్చ కాలాంతికయమోపమా || ౨౪ || యజ్ఞకోపశ్చబలవాన్ధూమ్రాక్షోనామ
 రాక్షసః | కుర్వంతికదనంఘోరమేతేస్తాస్త్రపాకగాః || ౨౫ || అంతకప్రతమైబాణైదిష్ట్యావినిహతాస్త్య
 యా | దిష్ట్యాత్పంరాక్షసేంద్రేణ ద్వంద్వయుద్ధముపాగతః || ౨౬ || దేవతానామపిద్యేన విజయంప్రాప్తవాన
 సి | సుఖ్యేతస్యనకించితురావణస్యపరాధవః || ౨౭ || ద్వంద్వయుద్ధమనువాప్తో దిష్ట్యాతేరావణార్హతః | దిష్ట్యా

తస్యమహాబాహో కాలశ్చైవాభిధావతః ॥ ౨౯ ॥ ముక్తస్సరిహిర్విర ప్రాప్తస్త్వవిజయస్తవయా । ఆభినందా
మతేన ర్వైసంశ్చుత్యైంద్రజితోవధం ॥ ౩౦ ॥ సోఽవధ్యస్త్వస్వసూతానాం మహామాయాధరో యాధి । విస్తయస్తైష
చాస్తాకం తచ్చుత్త్యైంద్రజితంహతం ॥ ౩౧ ॥ ఏతేచాన్యేవచహవోరాక్షసాః కామరూపిణః । దిష్ట్యాత్వయామాతా
వీర రిమూణాంకులవధః ॥ ౩౨ ॥ దత్వాపుణ్యామిమాం వీరసామ్యామభయదక్షిణాం । దిష్ట్యావధాసితాకుత్స్థజయే
నామిత్రకర్షణ ॥ ౩౩ ॥ శ్చుత్వాతులేహంవచన మృషీణాంభావితాత్తనాం । విస్తయంపరమంగత్వా రామఃప్రాం
జవిరబ్రహీల్ ॥ ౩౪ ॥ భగవతోకుంభికణః రావణంచనిశాచరం । అతిక్రమ్యమహావీర్యా నిగంప్రశంసథరావ
ణిం ॥ ౩౫ ॥ మహాసరంవహస్తం ద విహపాక్షంచరాక్షసం । అతిక్రమ్యమహావీర్యా నిగంప్రశంసథరావ
ణిం ॥ ౩౬ ॥ మత్తోన్మత్తాచమధఃర్థౌ దేవాంతకనరాంతికౌ । అతిక్రమ్యమహావీర్యా నిగంప్రశంసథరావణిం ॥
అతికాయంత్ర శిరసం ధూమాక్షంచనిశాచరం । అతిక్రమ్యమహావీర్యా నిగంప్రశంసథరావణిం ॥ ౩౭ ॥ కీదృ
శోవైప్రభావోస్య కింబలంకఃపరాక్రమః । కెనవాకాలశ్చైవరావణాదతివ్యతే ॥ ౩౮ ॥ శక్యంయదిమయాశ్చ
తుం సఖిల్వాన్జ్ఞాపయామివః । యదిగుహ్యాంనచేద్వస్తుం శ్చోతుమిచ్ఛామిరక్యతాం ॥ ౪౦ ॥ కథంశక్రోజిగస్తైన
కథంబల్భసరశ్చనః । కథంచబలవాస్సుతో నవతాతస్యరావణః ॥ ౪౧ ॥ ఓమ్ ॥ కథంపితౄశ్చాభ్యుక్తికోమహాహవే
శక్రస్య జేతాహిః కథంనురాక్షసః । ఎరాశ్చలభ్రాః కథమస్వమెద్యతత్ప్రభృతశ్చాస్యమునీంద్రసర్వం ॥ ౪౨ ॥ * ॥
ఇతి శ్రీమదుత్తరరామాయణే ప్రథమస్తంభః ॥ ౨౨౦ ॥ ౪౪౨౦ ॥ * * * *

శ్రీరామాయనముః ౪ ॥ ఓమ్ ॥ తస్యతద్వచనంశ్చుత్వా రామవన్యమహాత్మనః । కుంభయోనిర్తహతేజా
వాక్యమేతమవాచహ ॥ ౧ ॥ శృణురామకథావృత్తం తస్యలేజోబలంమహల్ । జఘానశత్రూన్యేనాసానచవధ్య

స్సశత్రుభిః || ౨ || తావత్తేరావణస్యదం కులంజన్మవరాఘవ । వరప్రదానంచతథాతస్మైదత్తంబ్రవీమ త || ౩ ||
 పురాకృతయుగేరామ ప్రజాపతిమతఃప్రభుః । పులస్త్యోనామబ్రహ్మషీస్సాక్షాదవపితామహః || ౪ || నానుకీర్త్యా
 గుణాస్తస్య ధర్మతస్మీలతస్తథా । ప్రజాపతేపుత్రఇతి వస్తుంశకన్యంహీనామతః || ౫ || ప్రజాపతిమతత్వేన దేవా
 నాంవల్లభోహిసః । ఇష్టస్సర్వస్యలాకస్య గుణేశ్శుభ్రోమహామతిః || ౬ || సతుధర్మవ్యసంగేన మేరోహర్ష్యేమ
 హోగిరే । తృణబిందాశ్రమంగత్వా న్యవసన్తునిపుంగవః || ౭ || తపస్తపేనధర్మాత్సా స్వాద్యాయనియతేంది
 యః । గత్వాశ్రమవదంతస్య విఘ్నంకుర్వంతికన్యకాః || ౮ || దేవవన్నగకన్యాశ్చ రాజషీతనయాశ్చయః । క్రీ
 డంత్యోవ్వరనశ్చైవతందేశముపపెదిరే || ౯ || సర్వతుఃసూపభోగ్యత్వా దృమ్యత్వాతాగననన్యత । నిత్యశ
 స్తాస్తుతందేశం గత్వాకీడంతికన్యకాః || ౧౦ || దేశస్యరమణీయత్వా త్పులస్త్యయిత్రనద్విజః । గాయంత్యోగా
 దయంత్యశ్చ లానయంత్యస్తరైవత || ౧౧ || మునెస్తపన్యతస్తస్య విఘ్నంచకురనిందితాః । అధకుర్ద్ధౌమహాకేజా
 ప్యాజహరమహామునిః || ౧౨ || యామేదర్శనమాగచ్ఛేత్సగర్భంధారయిష్యతి । తాస్తుసవాఃప్రతిశుత్ర్యతస్య
 వాక్యం మహాత్మనః || ౧౩ || బ్రహ్మశాపభయాద్భీతా స్తందేశంనోపచక్రీముః । తృణబిందాస్తురాజషీతస్తన
 యానశ్యణోతితత్ || ౧౪ || గత్వాశ్రమవదంతస్త్ర వివచారసునిర్భయా । ససావశ్యత్థినితాతత్ర కాంచదధ్యాగ
 తాంసఖం || ౧౫ || తస్మిన్గాలేమహాతేజాః ప్రజాపత్యోమహానృషిః । స్వాధ్యాయమకరోత్తత్ర తపసాభావిత
 స్స్వయం || ౧౬ || సాతువేదధ్వనింశుత్వా దృష్ట్వాచైవతపోనిధిం । అభవత్పాండుదేహోపాసువ్యంజితశరీరజా ||
 బహువచసముద్విగ్నాదృష్ట్వాతద్దోషమాత్మనః । ఇదంమెకింన్వితజ్ఞాతుం పితృగతత్వాశ్రమంస్థితా || ౧౭ || (అ
 భోముఖతదాఘాత్వా నవీరామత్తగామినీ) । తాంతుదృష్ట్వాతథాఘాతాంతృణబిందురధాబ్రవీత్ || ౧౮ || (పు

త్రికేనచశ్చప్రాసేకస్యవావిప్రీయంకృతం । కముద్విశ్యగతావాసేకింతత్రప్రయోజనమ్ ॥ ౨౦ ॥) కింత్వమేతత్త్వ
 భృశం ధారయస్యై త్తనోపపుః । సాతుకృత్వాంజలింఢీనా కన్యోవావతపోధనమ్ ॥ ౨౧ ॥ నజానెకారణంతాత
 యెనమేహవమీదృశం । కీంతుపూర్వంగతాస్యైకా మహామేధావితాత్తనః ॥ ౨౨ ॥ పులస్త్యస్యాశ్రీసుంది
 న్యమస్వేష్టంస్వసఖీజనం । నచపశ్యాన్యహంతత్రీ కాంచదప్యాగతాంసఖం ॥ ౨౩ ॥ యాపస్యతువిపయాసం
 దృష్టాస్రాసాపిహాగతా । తృణబింమస్తురాజషిః స్తవసాద్యోశితప్రభః ॥ ౨౪ ॥ ధ్యానంబవేతచ్ఛాయమపశ్యద్దృ
 షికర్తజం । సతువిజ్ఞాయతంశౌచం మహామేధావితాత్తనః ॥ ౨౫ ॥ గృహీత్వాతనయాంగత్వా పులస్త్యమివ
 మబ్రీహితే । భగవంస్తనయాంమేత్వం గుణైస్తేన్వరేపభూషితామ్ ॥ ౨౬ ॥ భిక్షాంప్రతిగృహణేమాం మహారే
 స్వయముద్యతాం । తపశ్చరణయుక్తస్య శ్రామ్యమాణేంద్రియస్యతే ॥ ౨౭ ॥ శుశూషణపరానిత్యం భవిష్య
 తీనసంశయః । తంబ్రవాణంతుతద్వాక్యం రాజషిఃసంధార్మికంకథా ॥ ౨౮ ॥ జిఘ్రతురబ్రవీతన్యాం బాధమి
 త్యేవసషిజః । దత్వాసతుయధాన్యాయంస్వమాశ్రీమపదంగతః ॥ ౨౯ ॥ సాపిత్రావసత్కన్యాతోషయంతీపతింగు
 ణైః । తస్యాస్తుశీలవృత్తాభ్యాం తుతోషమునిపుంగవః ॥ ౩౦ ॥ పీతస్సతుమహాలేఖా వాక్యమేతదువాచహ । పరి
 తుష్టాస్తిసుఖోణి గుణానాంసంపత్కాభృశం ॥ ౩౧ ॥ తస్మాద్దేవిదదామ్యద్య పుత్రమాత్మసమంతర । ఉభయో
 ర్మంశకతాకారం పౌలస్త్యఇతివిశ్రుతం ॥ ౩౨ ॥ యస్తాస్తువిశ్రుతోవేద స్త్వయేషాభ్యయతోమమ । తస్మాత్సవి
 శ్రీవానామ భవిష్యతీనసంశయః ॥ ౩౩ ॥ ఏవముక్తాతుసాదేవీ ప్రహృష్టేనాంతరాత్తనా । ఆదిరైదైవకాలెనసూ
 తావిశ్రీనసంసుతం ॥ ౩౪ ॥ త్రిమలోకేషువిఖ్యాతో యశోధమైనమన్వితః । శ్రుతిమాన్సమదర్శిత వ్రతా
 భారరతస్తథా ॥ ౩౫ ॥ పితవతపసాయుక్తో విశ్రవాశ్చాభవన్మనః ॥ * ॥ ఇతి శ్రీవిమదుత్తరరామాయణే ద్వితి

యన్యగః || ౧౨౪ || ౨౪౫ || * * * * *

ఊరామామయతె || ఓమ్ || అథపుత్రఃపులస్త్యస్య విశ్రవామనిపుంసః | అవిరైవకాలేన పితేవ
తపసిస్థితః || ౧ || సత్యవాన్సీలవాన్సాంత న్సన్వధ్యాయనిరతశ్శుభః | సర్వభోగేష్వనంభో నిత్యంసన్న్వపగాయ
ణః || ౨ || జ్ఞాత్వాతస్యతుతస్త్వత్తం భరగావ్జోమహావృషిః | ఒకావిశ్రవసేభాయాం స్వహతాంజేవవణి
నీం || ౩ || పృతిగృహ్యతుధర్మేభరద్వాజసులాంతగా | ప్రజాన్వీక్షికయాబుధ్యాశ్రేయోహ్యస్యవిచితయః ||
ముదాపరమయామకౌ విశ్రవామనిపుంసః | సరిస్యాంపీర్యసంపన్నం పుత్రంపరమధార్మికం || ౪ || జనయా
మాసథర్మాత్సా సర్వైర్బ్రహ్మగుత్తైర్వతం | తస్మిన్జాతేతుసంహృష్ట స్సంభూసపితామహః || ౫ || (ప్రజాన్వీక్షిక
యాబుధ్యా శ్రేయోహ్యస్యవిచితయః) | దృష్ట్వాశ్రేయసగురీంబుద్ధింధనాధ్యక్షోభవివ్యతి || ౬ || నామవాస్యా
కరోత్ప్రీత స్సాధకంజేవషిఃభిస్తతా | యస్మాద్విశ్రవసాపత్యంసాదృశ్యాద్విశ్రవాజన || ౭ || తస్మాచ్ఛ్రేయశ్రేణౌ
నామ భవిష్యత్యేవవిశ్రుతః | సతువైశ్రవణస్తత్ర తపోవనగతస్తదా || ౮ || వ్యవధౌ తమహాతేజాః హుతాహు
తిరివానలః | తస్యాశ్రమపథస్థస్య బుద్ధిజ్ఞాతావహోత్తనః || ౧౦ || చరిష్యేనియతోధర్మం ధర్మోహిపరమగతిః |
సతువషణసహస్రాణి తపస్తత్త్వామహవనై || ౧౧ || యః త్రితోనియమైరుద్రై శ్చకారసుమహత్తనః | పూణే
వషణసహస్రాంతే తింతంవిధిమకల్పయత్ || ౧౨ || జలాశీమారుతాహరిణి రాహరస్తథేనవ | ఏవంవిషణసహస్రా
ణి జగ్ముస్తాన్యైకవషణవత్ || ౧౩ || అథపీతోమహాతేజా స్సేంద్రేన్సరగజైస్సహ | గత్వాతస్యాశ్రమసదంబ్ర
హ్మేదంవాక్యమబ్రవీత్ || ౧౪ || పరితుష్టితేవత్స కర్తవ్యానెనసుప్రత | వరంవృణేష్వభద్రంతేవరాహ్మన్ద్రవం
హి మేమతః || ౧౫ || అథాబ్రవీద్వైశ్రవణః పితామహముపస్థితమ్ | భగవన్లోకపాలత్వ మిచ్ఛేయంవిత్తరతు

౧౦ || ౧౨ || అథా బ్రహ్మదైత్యునాం పరిశుష్టేన శతేనా । బ్రహ్మసురగణైస్సాధకం బాధమిత్యేవ హృష్టసత్ ॥
 అహంహిలోకపాలనాం చతుఃకౌస్రప్టుః దృఢః । యమేంద్రవరుణానాం చ యస్త్వదంతవచేస్సితం ॥ ౧౩ || త్వం
 తుత్తన్యధవర్జజ్ఞచిధీశత్వమవాప్నుహి । యమేంద్రవరుణానాం చ చతుఃకౌన్ద్యభవిష్యసి ॥ ౧౪ || ఏతచ్ఛుభు
 వృకం నామ విషానం నూత్యుచస్మిభం । ప్రత్యుష్ణీష్వయానాథకం త్రిదశైస్సమతాంఽనజ ॥ ౧౫ || స్వస్తీతేస్తు
 గమిష్యామి పుర్వపవనుభాగతం । కృతకృత్యావయతాత దత్వాతవపరద్వయం ॥ ౧౬ || ఇత్యుక్త్వా సగతౌ బ్రహ్మ
 స్పృహనం త్రిదశైస్సహ । గతేషు బ్రహ్మపూర్వేషు దేవేష్వంసభస్థలం ॥ ౧౭ || ధనేశః పితరం ప్రాహ స్మింజలిః ప్ర
 యతాత్మనా ॥ భగవన్స్థభవానస్తి మమిష్టం పితామహాత్ ॥ ౧౮ || నివాసంతు నమేదావో విదధాతి ప్రజాపతిః । త
 త్పశ్యభగవన్-చిన్మివాసంసాధుమేధభా ॥ ౧౯ || నవపీఠాభవైర్యత్రాప్రాణివాయస్యకస్యచిత్ । ఏవముక్తస్తు
 పుత్రేణ విశ్రవామునిసత్తమః ॥ ౨౦ || వచనం ప్రాహ భద్రజ్ఞ శ్శూరయతామితి సత్తమ । దక్షిణస్యాదధిస్తీరే త్రి
 కూటో నామ పర్వతః ॥ ౨౧ || తస్యాగృహువిశాలాసా మహేంద్రస్య పురీయథా । లంకానామ పురీరమ్యా నిర్మితా
 విశ్వకర్మణా ॥ ౨౨ || రాక్షసానాం నవాసాథకం యథేంద్రస్యాపరావతీ । హేమస్తాకారపరిఘాయుశ్రశస్త్ర
 సహస్యతా ॥ ౨౩ || రసుగీయా పురీవాహినుక్తవై మూర్యతోగణా । రాక్షసేస్సాపరిత్యక్తా పురావిష్టుభయాదిక
 తైః ॥ ౨౪ || శూన్యాగృహైః స్పర్శై రసాతలతలంగతైః । శూన్యాసంప్రతిలంకాసా ప్రభుస్తస్యానవిద్యతే ॥
 సత్త్వంతత్రనివాసాయ గచ్ఛపుత్రయథాసుఖం । నిదోషస్తత్రతేవాసోనపాథాతత్రకస్యచిత్ ॥ ౨౫ || ఏవముక్త
 స్తుధర్మాత్మ పిత్రాభర్త్యమిదం వచః । నివాసయామానతతో లంకాం పర్వతమూఢాని ॥ ౨౬ || నైర్మతానాం నహ
 స్త్రీస్తు హృష్టైః ప్రముదితైస్సహ । అచిరజైకకాలేన సంపూర్ణాతస్యశాసనాత్ ॥ ౨౭ || సతుత్రావనత్పీఠో

ధర్మాత్మానైర్మతేషాభః । నముప్రపరిభాయాంతు లంకాయాంవిశ్రవాత్తజః ॥ ౩౪ ॥ కాలికాలేశుధర్మాత్మాపు
ష్పకేణధనేశ్వరః । అభ్యాగచ్ఛద్విసీతాత్మాపితరంమాతరంచసః ॥ ౩౫ ॥ ఓమ్ ॥ నదేవగంధర్వగణైరభిష్టుతస్త
థాప్సరౌన్యత్యవిభూషితాలయః । గభస్తీభిస్సూర్యశ్చనావభాసయశాపేతుస్సమీపంప్రయయానవిత్తపః ॥ ౩౬ ॥ *
శ్చత్యాపే శ్రీమద్రామాయణే శ్రీమదుత్తరకాండేశ్వరీయస్సగః ॥ ౨౭ ॥ ౫౪౦ ॥ * * * * *

శ్రీరామాయనః ౪ ॥ ఓమ్ ॥ శ్రీత్వాగస్త్యైరితేవక్యం రామోవిస్తయమాగతః । కథమాసీత్తులంకా
యాం సంభవోరక్షసాంపురా ॥ ౧ ॥ తతశ్శీరగంపయిత్యా త్రైతాగ్నిసమవిగ్రహం । అగస్త్యంతంముహూర్త్య
ష్టాత్తయమానోభ్యభాషత ॥ ౨ ॥ భగవన్నూర్వహప్యేషాలంకాసీత్ప్రీతిశాశినాం । శ్రుత్వేదంభగవద్యాకృంతా
తోమేవిస్తయఃపరః ॥ ౩ ॥ పులస్త్యవంశౌచుడ్భూతారాక్షసాఇతినశ్శృగం । ఇదానీమస్మతశ్చాపి సంభవఃకీటక
తస్త్యయా ॥ ౪ ॥ రావణాతుగంభకణౌచ్ఛవ్రహస్తాద్వికటాదపి । రావణస్యవపుత్రైభ్యఃకింను తేబలవత్తరాః ॥
కపిహంపూర్వకోబ్రహ్మ నిఘంనామాకింతపాబలః । అపరాధంచకంప్రాప్య విష్ణునాద్రావిత్కాశఠం ॥ ౫ ॥ ఏత
ద్విస్తరతస్సర్వం కథయస్వమమానశు । కౌతూహలమిదంమహ్యం సుదభాసుర్యధాతమః ॥ ౬ ॥ రాఘవస్య
వచశ్శ్రుత్వా సంసాగారాలంకృతంశుభం । ఈషమత్స్యయమానస్త మగస్త్యఃప్రాహరాఘవం ॥ ౭ ॥ ప్రజాపతిః
పుణ్యస్త్వహ్యవస్సలిలసంభవః । తాసాంగోపాయనేనత్వా న్యృత్యశ్చద్వసంభవః ॥ ౮ ॥ తేనత్వాసృత్వకర్తా
రం వినీతవదుపద్వితాః । కింకుర్తత్తరభాషంతఃతుప్రపాసాభయాదీతాః ॥ ౯ ॥ ప్రజాపతీస్తతాన్యాహసత్వా
నిప్రహసన్నివ । అభాష్యాంభాంసియత్నేన రక్షధ్వమితమానవః ॥ ౧౦ ॥ (ఇత్యుక్తాస్తేతుధావిష్టాఃఅంభాన్యా
దాతుముద్యతాః । అంభాన్యేతానిరక్షామౌత్యుక్తవంతస్తథాపరే ॥ ౧౧ ॥ జ్ఞాత్వాప్రజాపతీస్తేషా మాహధా

త్వథా సంయుతం । యత్కైతిభక్షణేధాతుస్తధారక్షస్తుపాలనై ॥ ౧౩ ॥ భక్షణాద్యక్షణత్వక్త స్తదారక్షస్తుపాల
 నాత్) రక్షా మేతివతత్రాన్యైజాతౌమేతితథాపరైః ॥ ౧౪ ॥ భుజ్జీతాభుజ్జీతైరుక్తంతతిస్తానాహభూతకృత్ ।
 రక్షామేతిచయైరుక్తం రాక్షసాస్తైభవంతువః ॥ ౧౫ ॥ జతౌమేతిచయైరుక్తం త్వేవైయతౌభవంతువః । తత్రహే
 తిఃప్రహేతిశ్వభ్రాతరౌరాక్షసాధిపా ॥ ౧౬ ॥ మధుక్రేబభసంకాశౌ బహువతురసిందమా । ప్రహేతిథాన్తి
 కస్తత్ర తపోవనగతస్తదా ॥ ౧౭ ॥ హేతిదాన్రక్రియాథాంతు యత్నంవరమధాకరోత్ । సకాలభగినీంకన్యాం భ
 యాంనామభయావహం ॥ ౧౮ ॥ ఉదావహదమేయాన్తా స్వయమేవమహామతిః । సతస్యాజసయామాస హేతి
 రాక్షసపుంగవః ॥ ౧౯ ॥ పుత్రంపుత్రవతాంశ్రేష్ఠా విద్యుతేశశతశ్శితం । విద్యుతేశౌహేతిపుత్రః ప్రదీప్తా
 ర్కసమప్రభః ॥ ౨౦ ॥ వ్యవథాతమహాలేజా స్తోయమధ్యఇవాంబుజం । సయదాయావనంభగ్ర మనుప్రాప్తోనిశా
 చరః ॥ ౨౧ ॥ తతోదారక్రియాంతన్యకతుణంవ్యవసితశపితా । సంధ్యాయాస్తనయాంసోభసంధ్యాతుల్యంప్రభావ
 తః ॥ ౨౨ ॥ సర్వలక్షణసంపన్నాం నామ్నాపాలకటంకటాం । వరయామాసపుత్రాధాన్ హేతిరాక్షసపుంగవః ॥
 అవశ్యమేవదాతవ్యా వరస్తేసేతినంధ్యయా । చింతయిత్వాసుతాదత్తావిద్యుతేశాయరాఘవ ॥ ౨౩ ॥ సంధ్యా
 యాస్తనయాంలబ్ధ్యా విద్యుతేశౌనిశాచరః । రమతేస్తతయాసాధాన్ పాలామ్యమఘవానివ ॥ ౨౪ ॥ కేన
 చిత్స్వథకాలేన రామపాలకటంకటా । విద్యుతేశాద్గర్భమావ ఘనరాజిరివాణావాత్ ॥ ౨౫ ॥ తతస్సారాక్షసే
 గర్భం ఘనగర్భసమప్రభం । ప్రసూతామందరంగత్వా గంగాగర్భమివాగ్నిజమ్ ॥ ౨౬ ॥ తమత్సృజ్యతుసాగ
 ర్భం విద్యుతేశాద్రతాధిని । రేమేసాపతిసాధాన్విస్తృత్యమతమాత్తిజం ॥ ౨౭ ॥ ఉత్సృజ్యస్తుతదాగర్భ
 ఘనశబ్దసమస్వనః । తయోత్సృజ్యస్సతుశిశు శృరదర్కసమద్యుతిః ॥ ౨౮ ॥ నిధాయాస్యస్వయంముష్టిం రురౌ

దశనకైరివ | తతోవృషభమాస్థాయ పార్వత్యానహితశ్శివః || ౩౦ || వాయుమాగేణగచ్ఛన్వై శుశ్రావసు
దితస్వనం | అపశ్యదుమయాసాధకం రుదంతంరాక్షసాత్తజం || ౩౧ || కారుణ్యభావాత్పార్వత్యా భవస్త్రిపుర
హాధితః | తంరాక్షసాత్తజంచక్రేమాతురేవవయస్సమమ్ || ౩౨ || అమరంచైవతంకృత్యామహాదేవోఽత్యయో
వ్యయః | పురనాకాశగంప్రాదాత్పార్వత్యాఃప్రియకామ్యయా || ౩౩ || ఉమయాపివరౌదత్తౌ రాక్షసానాన్యపా
త్తజ | నద్యోపలద్ధిర్గర్భాస్యప్రసూతిస్సగ్యపవవ || ౩౪ || సద్యపివవయఃప్రాప్తిర్థాతురేవవయస్సమమ్ || ఓమ్ ||
తతస్సుకేశోవరదానగర్విత శ్శీయంప్రభోఃప్రాప్యహరస్యపార్వతీః | చచారసర్వత్రమహాత్మహమఃః ఖగంపురం
ప్రాప్య పురందరాయథా || ౩౫ || * || ఇతి శ్రీమదుత్తరరామాయణే చతుర్థాస్తకః || ౫౭౭ || ౧౦౫౪౦ ||

శ్రీరామాయనమఃః || ఓమ్ || సుకేశంధార్మికందృష్ట్వా వరలబ్ధంచరాక్షసం | గ్రామణీర్నానుగంధ
ర్వా విశ్వావసుసమప్రభః || ౧ || తస్యదేవతీనామ ద్వీతీయాశ్రీరివాత్తజా | బభూవలోకవిఖ్యాతా రూపయా
ననశాలినీ || ౨ || తాంసుకేశాయధర్మేణ దదారక్షఃశ్రియంయథా | వరదానకృతైశ్వర్యం సాతంప్రాప్యపతింప్రి
యం || ౩ || ఆసీద్దేవవతీతుష్టా ధనంప్రాప్యైవనిధికనః | సతయాసహసంయక్తో రరాజరజనీచరః || ౪ || అంజనా
దభినిహగ్రింతః కరణైవవమహాగజః | దేవత్యాంసుకేశస్త జనయామాసరాఘవ || ౫ || మాల్యవంతంసుమా
లింశ మాలించబలినాంవరం | త్రిపుత్రాజనయామాసతిశైత్రసమవిగ్రహాః || ౬ || త్రియోణాకాశవా
న్యగా స్థితాస్త్రయశవాగ్నయః | త్రియోమంత్రాశవాత్మగ్రాస్త్రయోఘోరాశ్చవామయాః || ౭ || త్రియ
స్సుకేశస్యసతాస్త్రేతాగ్నిసమవర్పసః | వివృద్ధిసుగమంస్తత్రాశ్చాఖయోపేక్షితాయథా || ౮ || వరప్రాప్తంపి
తుపైతు జ్ఞాన్వైశ్వర్యంతపాబలాత్ | తవస్తప్తంగతామేరుం భారణకృతనిశ్చయాః || ౯ || సగృహ్యాయశూ

స్థోరా రాక్షసారిఘసత్తమ | విశేషస్తైతహఘోరం సర్వభూతభయావహం || ౧౦ || సత్యాజ్ఞావశమోపేతైస్త
 పాభిరతిదుష్కరైః | సంతాపయంతస్త్రీన్లోకాన్సదేవాసురమానుషాః || ౧౧ || తతోవిభుశ్చతుర్వక్త్రో విమా
 నవరమాస్థితః | సుకేశపుత్రానామంత్యో వరహోస్తీత్యభాషత || ౧౨ || బ్రహ్మాణంవరదంజ్ఞాత్వా సేంద్రైర్దే
 వగజైర్వృతం | ఊచుఃప్రాంజలయస్సర్వైః జెపమానాభవమృతాః || ౧౩ || తపసారాధితోదేవ యచిహిషశసేవరం
 అజేయాశ్చతుర్హస్తారస్తదైవచిరజీవినః || ౧౪ || ప్రభవిష్ణోభవేమేతివరస్సగమనువ్రతాః | ఏవంభవిష్ణుతీత్యుక్త్వా
 సుకేశతనయాన్ప్రభుః || ౧౫ || వ్రయయాబ్రహ్మలోకాయ బ్రహ్మోబ్రాహ్మణవత్సలః | వరంలభ్యాతతస్సర్వే రామ
 రాత్రించరాస్తదా || ౧౬ || సురాసురాన్ప్రబాధంతే వరదానసునిర్భయాః | తైర్వభ్యమానాప్రీదశా స్సపి
 నంఘాస్సచారణాః || ౧౭ || త్రాతారంనాధిగచ్ఛన్తి నిరయస్థాయధానరాః | అథతేవిశ్వకర్తాణం శిల్పినాంవరమ
 వ్యయం || ౧౮ || ఊచుస్సమేత్యసంహృష్టా రాక్షసారిఘసత్తమ | ఓజస్తేజోబలవతాం మహతామాత్మరేజ
 సా || ౧౯ || గృహకర్తాభవానెవ దేవానాంహృదయేస్థితం | అస్తాకమపితావత్త్వంగృహంకురుమహామతే || ౨౦ ||
 హిమవంతంసమాశ్రిత్య మేరుంముందరమేవవా | మహేశ్వరగృహప్రఖ్యంగృహంనఃక్రియతాంమహత్ || ౨౧ || వి
 శ్వకర్తాతతస్తైహం రాక్షసానాంమహాభుజః | నివాసంకథయామాస శక్రస్యేవామరావతీమ్ || ౨౨ || దక్షిణ
 స్యోదధేస్తీరేత్రికుటానామవర్తతః | (త్రికుటభవసంవన్నోద్వతీయస్తత్రసత్తమాః) || ౨౩ || సువేలఙ్గలికాప్యన్యో
 ద్వితీయోరాక్షసశ్వరాః | శిఖరేతన్యలైలస్య మధ్యమేంబుదనన్నిభే || ౨౪ || శకునైరపిదుష్ప్రీపేటంకచ్ఛిన్న
 చతుర్దిశి | త్రిశద్యోజనవిస్తీర్ణా శతయోజనమాయతా || ౨౫ || స్వణాపాకారసంపీతా హేమతోరగాసం
 స్పృతా | మయాంకేతిసగరీ శక్రాజ్ఞప్తేనన్త్రితా || ౨౬ || తస్యాంవసతమర్థమాః పుర్యాంరాక్షససత్తమాః | అ

మరావతీసమాసాద్య సేంద్రాత్మవదివాకసః ॥ ౨౭ ॥ లంకాండుగాఁగనమాసాద్య రాక్షసేర్బహుభిర్వృతాః ।
 భవిష్యథదురాధమా శృతూణాంశత్రునూదనాః ॥ ౨౮ ॥ విశ్వకర్తవచశ్శ్రుత్వా తతస్తేరాక్షసా త్రమాః । స
 హస్రాసుచరాగత్వా లంకాంతామావసస్పరీమ్ ॥ ౨౯ ॥ దృఢప్రాకారపరిఘం సౌవణాగృహకోభితాం । లంకా
 మవాప్యతేహృష్టా విహరంతినిశాచరాః ॥ ౩౦ ॥ ఏతస్మిన్నేవకాలేతు యథాకామంచరాఘవ । నర్తదానామగం
 ధర్వీ నానాధర్తనమేధితా ॥ ౩౧ ॥ తస్యాకన్యాత్రయంహ్యసీ ధీశ్రీకీర్తిశాసమద్యుతి । జ్యేష్ఠక్రమేణసాతేషాం
 రాక్షసానామరాక్షసీ ॥ ౩౨ ॥ కన్యాస్త్రాఃప్రదదౌహృష్టా పూర్ణావందగినిభాననాః । త్రయాణాంరాక్షసేంద్రా
 ణాం తిస్రాగంధర్వకన్యకాః ॥ ౩౩ ॥ మాత్రాదత్తామహాభాగ నక్షత్రేభిగదైవతే । కృతదారాస్త్రతేరామ సుకే
 శతనయాఃప్రభో ॥ ౩౪ ॥ భార్యాభిస్సహచిక్రేడు రస్సరోభిరివామరాః । తన్యమాల్బనతోభార్యా సుందరీనామ
 సుందరీ ॥ ౩౫ ॥ సతస్యాంజనయామాన యదవత్యంబిబోధతత్ । వజ్రముష్టిర్విరూపాక్షో దుముఖశ్చైవరా
 క్షసః ॥ ౩౬ ॥ సుప్తఘ్నాయజ్ఞకోపశ్చ మత్తోన్మత్తైతత్రైవచ । అనలాచాభవత్కన్యా సుందర్యాంరామసుందరీ ॥
 సుమాలెరపిభార్యాసీ త్పూర్ణావందగిభాననా । నామ్నాకతుమతీరామ పాణిజేభ్యావిగరియసీ ॥ ౩౭ ॥ సుమా
 లీజనయామాన యదవత్యంబిశాచరః । కేతుమత్యాంమహాబాహో తన్నిబోధానుపూర్వశః ॥ ౩౮ ॥ ప్రహస్తా
 కంపనశ్చేచన వికటఃకాలకార్తుకః । ధూమ్రాక్షశ్చాథడండశ్చ సుపార్శ్వశ్చమహాబలః ॥ ౪౦ ॥ సంహృదిప్రేక్షు
 సశ్చైవ భానకణశ్చరాక్షసః । బాలాపుష్పత్రటాచైవ కైకసీచశుచిస్త్రితా ॥ ౪౧ ॥ కుంభీనసీచత్రత్యేతే సు
 మాలేఃప్రసవాన్స్తృతాః । మాలెస్తవసుధానామ గంధర్వీరూపశాలినీ ॥ ౪౨ ॥ భార్యాసీత్పద్మత్రాక్షీ స్వక్షీ
 యక్షసుతౌపమా । సుమాలెరసుజన్తస్యాంజనయామానయత్య్రీభో ॥ ౪౩ ॥ అవత్యంకధ్యమానంత న్మయాత్వం

శృణురాఘవం । అనిలశ్చపత్యైవ హరస్సంపాతిరెవచ ॥ ౪౪ ॥ ఏతేవిభీషణామాత్యాః మాలేయాస్తేనీశాచ
రాః ॥ ఓమ్ ॥ తతస్తుతేరాక్షసపుంగవాస్త్రయోనిశాచరైఃపుత్రశత్రైశ్చసంవృతాః । సురాంత్యహింద్రాన్యపి
శాగదానవాన్సబాధిరేతాఃఖలవీర్యధర్మితాః ॥ ౪౫ ॥ జగద్భ్రమంతోనిలనద్దురానదారణైఃపుమృత్యుప్రతిమాన్స
మాహితాః । వరప్రదానాదతిగర్హితాభ్యశంక్రతుక్రియాణాం ప్రశమంకరాన్నదా ॥ ౪౬ ॥ * ॥ ఇతి శ్రీమ
దుత్తరరామాయణే పంచమస్కంధః ॥ ౪౮౦ ॥ ౯౬౦౦ ॥ * * * * *

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ తైర్వధ్యమానాదేవాశ్చ ఋషయశ్చతపోధనాః । భయారాశ్శరణంజ
గ్నురేవదేవంనుహేశ్వరం ॥ ౧ ॥ జగత్సృష్ట్యంతకర్తారమజమవ్యక్తరూపిణమ్ । అధారంసర్వలోకానామా
రాధ్యంపరమంగురుం ॥ ౨ ॥ తేనమేత్యతుకామారిం త్రిపురఘ్నంత్రిలాచనం । ఊహుఃప్రాంజలయోదేవాభ
యగద్గదభాషిణః ॥ ౩ ॥ సుకేశపుత్రైర్భగవన్మితామహనరోద్ధతైః । ప్రజాధ్యక్షప్రజాసంవాజాభ్యంతేరి
పుబాధనైః ॥ ౪ ॥ శరణ్యాన్యశరణ్యాని హ్యోశ్రమాణికృతానిసః । స్వగాఢ్యచ్చద్యావితశ్శక్రఃస్వగ్రేకీడనిశక్రవ
త్ ॥ ౫ ॥ అహంవిష్ణురహంరుద్రో బ్రహ్మహందేవరాడహం । అహంయమోహంవరుణశ్చంధ్రోహంరవిరవ్య
హమ్ ॥ ౬ ॥ ఇతితేరాక్షసాదేవవరదాసేనదర్శితాః । బాధంతేనమరొద్ధమాద్యైవతేహంపురస్సరాః ॥ ౭ ॥
తన్నోదేవభయారానామభయందాతుమర్హసి । అశివంవపురాస్థాయ జహిదైవతకంటకా ॥ ౮ ॥ ఇత్యుక్తస్తు
సురైఃస్మరైః కవచీనీలలాహితః । సుకేశంప్రతినాపెక్షుఃప్రాహదేవగణాన్ప్రభుః ॥ ౯ ॥ నాహంతాన్నిహుని
ష్యామి అవధ్యానుమలేసురాః । కింతుమంత్రప్రదాస్యామి యోవైతాన్నిహునిష్యతి ॥ ౧౦ ॥ ఏతమేవస
ముద్యోగం పురస్కృత్యసురషయః । గచ్ఛద్వంశరణంవిష్ణుం హనిష్యతినతాన్ప్రభుః ॥ ౧౧ ॥ తతస్తేజయశ

జ్ఞేవ ప్రతినంద్యమహేశ్వరమ్ । విష్ణోస్సమీపమాజన్తుర్నిశావరభయాదితాః ॥ ౧౨ ॥ శంఖచక్రధరందేవం
 ప్రణమ్యబహుమాన్యచ । ఊచుస్సంభ్రాంతవద్భాక్యం మకేశతనయాకస్మితి ॥ ౧౩ ॥ మకేశతనయైదేవ
 త్రిభిస్త్రైతాగ్నిసన్నిభైః । ఆక్రమ్యవరదానైవ స్థానాన్వ్యవహృతానినః ॥ ౧౪ ॥ లంకానామపురీదుర్గాత్రికూ
 టశిఖరెస్థితా । తత్రస్థితాః ప్రబాధంతే శువాన్ముక్షుణ్ణదావరాః ॥ ౧౫ ॥ సత్త్వమస్తద్ధితాథాన్యజహితా
 న్నధుసూదన । శరణంత్యాంవయంప్రాప్తా గతిర్భవసురేశ్వర ॥ ౧౬ ॥ రాక్షసాంత్రుభరేదుష్టాం తస్మిలుబం
 ధాన్వరొద్ధతాః । (చక్రకృతాస్యకమలాన్నివేదయయమూయవై ॥ ౧౭ ॥ భయేష్వభయదోస్తాకంనాన్యోస్తి
 భవతావినా) । సుదత్త్వంనోభయందేవ నీహరమివభాసురః ॥ ౧౮ ॥ ఇత్యేవందేవతైరుక్తోదేవదేవోజ్జాడనః ।
 అభయంభయదోరీణాం దత్వాదేవానువాచహ ॥ ౧౯ ॥ మకేశంరాక్షసంజానెక్షుశానవరదర్శితం । తాంశ్చ
 శ్శృతసయాన్జానెయేహంశ్చైష్టస్సమాల్యవాః ॥ ౨౦ ॥ తానహంసమతిక్రాంతమర్యాదాన్రాక్షసాధర్మాః ।
 నిహనిష్యామినంశ్రద్ధస్సురాభవతవిజ్వరాః ॥ ౨౧ ॥ ఇత్కుతాస్తేసురాస్సర్వేవిష్టువాప్రభవిష్టునా । యథావా
 నంయయుహ్వాప్తాః ప్రశంసంతోజనాదనం ॥ ౨౨ ॥ విబుధానాంనమువ్యోగం మాల్యవాంత్రునిశావరః । శ్రు
 త్వాతాభ్రాతరోవీరా విదంవదనమబ్రవీత్ ॥ ౨౩ ॥ అమరాముదయశ్చైవ పంగమృగిలశంకరం । అస్తద్వధంప
 రీష్సంత ఇదమూచుస్త్రిలాచనమ్ ॥ ౨౪ ॥ మకేశతనయాదేవ వరదానబలాద్ధతాః । బాధంతేస్తాంత్రముద్యుక్తా
 ఘోరరూపాఃపదేవదే ॥ ౨౫ ॥ రాక్షసైరభిఘాతాన్మనశకాస్తస్సప్రజావతే । స్వేషునద్ధమసంస్థాతుంభయా
 త్రైహం దురాత్మనామ్ ॥ ౨౬ ॥ తదస్తాకుహితాథాన్య జహితాంశ్చత్రిలాచన । రాక్షసాన్మంకృతేనైవ డ
 హప్రదహతాంఘర ॥ ౨౭ ॥ ఇత్యేవంతిదశైరుక్తు నిశమ్యాంధకమాదనః । శిరఃకరంచఘాన్వాస ఇదంవచన

మబ్రవీత్ ॥ ౨౮ ॥ అవధ్యామమతేదేవాస్సు కశతనయారణే । మంత్రంతువఃప్రదాన్యామి యోవైతాన్నిహని
 ఘృతి ॥ ౨౯ ॥ యోసాచక్రగదాపాణిః పీతవాసాజనాదనః । హరిర్నారాయణశ్శ్రీమాన్మరణంతంప్రవద్యత ॥
 హరాదనావ్యతేనుం త్రంకామారీమభివాద్యత । నారాయణౌలయం ప్రాప్యతస్సేనర్వంస్యవేదయత్ ॥ ౩౦ ॥ త
 తోనారాయణేనాక్తాః దేవా ఇంద్రపురోగమాః । సురారీనూదయిష్యామి పర్వాభవతవిజ్వరాః ॥ ౩౧ ॥ దే
 వానాంభయభీతానాం హరిణారాక్షసషణ్భౌ । ప్రతిజ్ఞాతోవహోస్తాకం తచ్చింతయతయత్క్షమమ్ ॥ ౩౨ ॥ హి
 రణ్యకశిపోద్భుత్యు రస్యేషాంచసురద్వషామ్ ! నముదిఃకాలనేమిచ్ఛ సంత్రాదోవీరసత్తమః ॥ ౩౩ ॥ రాధేయౌబ
 హుమాయూచ లోకపాలాభధార్తికః । యమభాజానౌచహాదిక్య శ్శుంభశ్చైవనికుంభకః ॥ ౩౪ ॥ ఆసురా
 దానవాశ్చైవ సత్త్వవంతౌమహాబలాః । సర్వేసమరమాసాద్యనశ్శూయంతేపరాజితాః ॥ ౩౫ ॥ సర్వేఃక్రతు
 శత్రైరష్టం సర్వేనాయావిదస్తథా । సర్వేసర్వాస్త్రకుశలా స్సర్వైశ్శత్రుభయంకరాః । నారాయణేననిహతాశ్శత
 శోధసహస్రశః । ఏతజ్జ్ఞాత్వాతుసర్వేషాం ధేమంకర్తుమిహార్హత ॥ ౩౬ ॥ దుఃఖంనారాయణంజేతుం యోనో
 హంతునుభీషుతి । తతస్సుమాలీమాలీచశ్శుతావమాల్యవతోవనః ॥ ౩౭ ॥ ఉచతుభాగితరంజ్యేష్ఠం భాగంశావి
 వవాసవమ్ । న్యధీతందత్తమిష్టంచ విశ్వర్థ్యావరిపాలితమ్ ॥ ౩౮ ॥ ఆయునిరానుయంప్రాప్తంస్వధర్మస్థావితే
 పథి । దేవసాగరమత్రోభ్యం శస్త్రార్థింప్రవిగాహ్యత ॥ ౩౯ ॥ జతాద్విషాహ్యవ్రతిమాననౌవృశ్శుశ్రువంతభయం ।
 నారాయణశ్శుద్రశ్చ శక్తశ్చపియమస్తథా ॥ ౪౦ ॥ అస్తాకంప్రముఖేస్థాకుం సర్వపవహావిభ్యతే । విష్ణోద్వేష
 షస్యనాస్యైవ కారణంరాక్షసశ్వర ॥ ౪౧ ॥ దేవానామేవదోషేణ విష్ణోఃప్రజ్వలితంమనః । తస్మాదద్యైవసహ
 తా స్సర్వైన్యైస్సమమావృతాః ॥ ౪౨ ॥ దేవానేవజహంసామో యేభ్యోదోషస్సముద్భితః । ఏవంసంమంత్యైరబి

న ససర్వైస్సైస్యసమావృతాః ॥ ౪౫ ॥ ఉద్యోగం ఘోషయిత్వాతు సర్వేనైర్మతవుంగవాః । యుద్ధాయనిర్యయః
 కుగ్రాజంభవృత్రబలాఞ్చ ॥ ౪౬ ॥ ఇతితేరామసంమంత్రిః సర్వోద్యోగేనరాక్షసాః । యుద్ధాయనిర్యయస్సర్వై
 మహాకాయామహాబలాః ॥ ౪౭ ॥ స్యందనైర్వారణంధేన్రుహయైశ్చగిరిసన్నిభైః । ఖరేగోభిరథోష్ఠైశ్చశిం
 శుమూరేర్భుజంగమైః ॥ ౪౮ ॥ షకరైఃకచ్ఛపైమీనైః విహంగైర్గరుజాపమైః । సింహైర్వ్యాఘైర్శిరరాహై
 శ్చ సృమరైశ్చమరైరపి ॥ ౪౯ ॥ త్యక్త్వాలంకాంతతస్సర్వై రాక్షసాబలగర్వితాః । ప్రయాతాదేవలూకాయ
 యోధుంధైవతశత్రవః ॥ ౫౦ ॥ లంకావిపర్యయందృష్ట్వా యానిలంకాలయాన్యథ । భూతానిభయదర్శినివిమన
 సాగ్రాసరవశః ॥ ౫౧ ॥ రథోత్తమైరుహ్యమానా శ్శతకోధనహస్తశః । ప్రయాతారాక్షసాస్త్రాణాం దేవ
 లోకంప్రయత్నతః ॥ ౫౨ ॥ రక్షసామేవమాగేణ దైవతాన్యపచక్రముః । భూమాశ్చేవాంతరిక్షాశ్చ కాలాఞ్చ
 ప్రాథయావహః ॥ ౫౩ ॥ ఉత్పాతారాక్షసేంద్రాణాం మభావాయోత్థిశాభృశమ్ । అస్థినిమేఘావవృషు రుష్టంశో
 నిశిమేవచ ॥ ౫౪ ॥ వెలాంసముద్రాశ్చౌతాగ్నితా శ్వేలుశ్చౌప్యధభూధరాః । అట్టహాసావిముంచంతో ఘన
 నాదసమస్వనాః ॥ ౫౫ ॥ భూతాఃపరివతంతి స్త సృత్యమానాస్సహస్తశః । హస్త్యంత్యశ్చశివాస్త్రత దారుణం
 ఘోరదర్శనాః ॥ ౫౬ ॥ కృద్ధ్రువక్రంమహచ్ఛాపి జ్వలనోగ్ధారిభిముఖైః । రాక్షసానాముపరిభే భ్రమతేఽలాత
 చక్రవత్ ॥ ౫౭ ॥ కపూతారక్తపాదాశ్చ శారికావిమృతాయయూః । కాకావాశ్యంతితత్రైవ విడాలావైదిపాది
 కా ॥ ౫౮ ॥ తానచింత్యమహోత్సాతాక్ రాక్షసాబలగర్వితాః । యాంత్యేవననివర్తంతే మృత్యుపాశావపా
 శితాః ॥ ౫౯ ॥ మూల్యవాంశ్చసుమాలీచ మాలీచసుమహాబలాః । ఆషణ్పురస్సరాస్తేహం కరీతూనామివపావ
 తాః ॥ ౬౦ ॥ మూల్యవంతంతులేనర్వే మూల్యవంతమివాచలమ్ । నిశాచరాహ్యశ్రీయంతే దాతారమివదేహినః ॥

తద్బలం రాక్షసేంద్రాణాం మహాభ్రంసనాదితమ్ | జయేస్సయా దేవలూకం నుయామా లివశేస్థితమ్ || ౬౨ || రా
క్షసానాం సముద్యోగం తంతునారాయణః ప్రభుః | దేవమాతామపశుత్వ దధేయిద్ధేతతోమనః || ౬౩ || ఆ
సాద్యకవచంచీవ్యం సహస్రార్కసమద్యుతి | ఆబధ్యశరసంపూజ్ఞా ఇన్దుధీవిమలేతతా || ౬౪ || శోణిసూత్రం
చఖడ్గంచ విమలంకమలక్షణః | శంఖచక్రగదాశృంగాః శుక్లాభ్యుప్రవరాయుధాః || ౬౫ || సుపణం గిరిసంకా
శం వేనలేయమధాస్థితః | గాక్షసానామభానాయ యయాతూణా తరంహరిః || ౬౬ || సుపణం పృష్ఠేనబభౌ
శ్యోమః పీతాంబరహరిః | కాంచనస్యగిరేశ్చంకే సతటిత్తోయదోయథా || ౬౭ || ఓమ్ || సనిధదేవర్షి మహారక్ష
గంధర్వయజ్ఞేరువగీయమానః | సమాససాదావరశతుస్సైన్యం చక్రాసేశృంగాయుధశంఖపాణిః || ౬౮ || సుప
ణం పత్నీనిలమన్నపక్షం భ్రమత్పతాకం ప్రవికిణశస్త్రం | చచాలశుద్రాశుసరాజస్సైన్యంచలోపలోనీలభవాచలేం
ద్రః || ౬౯ || తతస్తుతే శ్శోణితమాంసరూషితై ర్యుగాంతవైశ్వనరతుల్యవిగ్రహైః | నిశాచరాస్తంపరివార్యమా
ధసం వరాయణైర్నిర్భిమస్సహస్రశః || ౭౦ || శ్శ | ఇతి శ్రీమదుత్తరకాండే వస్తవస్తకం || ౩౮౩ || ౭౬౬ ||

శ్రీరామాయనమః || ఓమ్ || నారాయణగిరిం లేతు గజాంతో రాక్షసాంబుతాః | వనమూరిమవపే
ణవపేణాద్రిమివాంబుదాః || ౧ || శ్యోమావదాతస్సైర్విష్ణు నీలైర్నక్తంచరోత్తమైః | వృతాంజనగిరీవాసీద్వ
పమాణైః పయోధరైః || ౨ || శలభాఇవకేదారం మశకాఇవపర్వతమ్ | యథామృతఘటందంశామకరాఇవచా
ణావమ్ || ౩ || తథారక్షోధనుర్ముక్తా వక్త్రానిలమనోజవాః | హరిం విశంతి స్తథరా లూకాఇవవిపర్యయే || ౪ ||
స్యందనేస్యందనగతాః గజైశ్చగజయూథవాః | అశ్వారోహాన్సదస్వైశ్చ పాదాతాస్తంబరేచరాః || ౫ || రా
క్షసేంద్రాగిరినిభాశరశక్త్యైష్టితోమరైః | నిరుచ్ఛ్వాసంహరించక్రైః పాణాయామాభవద్విజమ్ || ౬ || నిశాచ

రేస్తుద్యమానో మినైరివనుహోదధిః । శృంగమాయమ్యమధామోరాక్షసేభ్యోస్పృజచ్ఛరాః ॥ ౭ ॥ శరైఃపూ
 ణాణ్యతోత్సృష్టైర్వజ్రవక్త్రైర్ధనోజవైః । చిచ్ఛేదవిశేతైర్విష్ణుశ్శతశోధసాస్త్రశః ॥ ౮ ॥ విద్రావ్యశరవ
 షేణ మేఘుంవాఱురివోద్ధితమ్ । పాంచజన్యంమహాశంఖం ప్రదత్తౌపుగుయోత్తమః ॥ ౯ ॥ సాంబుజోహరిణా
 డ్ధాత స్సర్వప్రాణైశశంఖరాట్ । రరాసభీమసింహదస్త్రైర్లాశ్యోవ్యవయోనవ ॥ ౧౦ ॥ శంఖరాజరవస్సాథత్రా
 సయాచూసరాక్షసాః । మృగరాజఇవారణ్యే సమగాదివకుంజరాః ॥ ౧౧ ॥ నశేకురశ్వాస్త్రంస్థాతుంవిమదాః
 కుంజరాభవః । నృందనైశ్శస్త్రితాయోధాశ్శంఖరావితమర్చలాః ॥ ౧౨ ॥ శృంగచాపవినిర్ముక్తావజ్రతుల్యాననా
 శ్శరాః । విదార్యతానిరత్నాంసి సుపుంఖావివిశుఃక్షితిమ్ ॥ ౧౩ ॥ భీద్యమానాశ్శరైస్త్రంభ్యే నారాయణధనుశ్శ్చ
 త్రైః । నిపేతూరాక్షసాభూమావైలావజ్రహతాఇవ ॥ ౧౪ ॥ రాక్షసాస్త్రవజ్రైర్గాత్రైరక్తఘరామసుస్రవః
 తేవిష్ణుశరసంకృతాస్త్రాస్త్రాధాతుమివాచలాః ॥ ౧౫ ॥ శంఖరాజరవశ్చాపి శృంగరాజరవస్తథా । రాక్షసా
 నాంరవాంశ్చాపి గ్రసతేవైష్ణవౌరవః ॥ ౧౬ ॥ తెహంశిరోధరాఢూతాః శరధ్వజధనూంషిచ । రధాఢపతాకా
 స్తూణీరాంశ్చిచ్ఛేదనహరిశ్శరైః ॥ ౧౭ ॥ సూర్యాదివకరాఘోరాఢోర్త్రయస్సాగరాదివ । పర్వతాదివనాగం
 ద్రాధారౌఘాఇవచాంబుదాత్ ॥ ౧౮ ॥ తథాశరావినిర్ముక్తాశ్శృంగోన్నారాయణైరితాత్ । నిధావంతీషవ
 సూణాం శతశోధసాస్త్రశః ॥ ౧౯ ॥ శరభేణయథాసింహోస్సింహేనద్విరదాయథా । ద్విరదేనయథావ్యా
 ఘాః వ్యాఘ్రేణద్విపిన్యథా ॥ ౨౦ ॥ ద్విపినాచయథాశ్విన శ్శునాచూజాకరకాయథా । మాజూరేణయ
 థానపాకస్సర్పేణచయథాఖపః ॥ ౨౧ ॥ తథాతేరాక్షసాయుధైర్విష్ణునావ్రభవిష్ణునా । ద్రవంతిద్రావితాశ్చా
 శ్శ్రేణౌయితాశ్శమహీతతే ॥ ౨౨ ॥ రాక్షసావాంసహస్రాణి నిహత్యనుధుసూదనః । వారిజంపూరయామాస

త్రాయదంసురరాడవ ॥ ౨౩ ॥ నారాయణశరత్రస్తం శంఖసాధసువిహ్వలం । యయా లంకామభిముఖంవ్రభగ్నం
 దక్షసాంబలం ॥ ౨౪ ॥ ప్రభగ్నైరాక్షసబలై నారాయణశరాహతే । సుమాలీశతవషేణనివహరరణహరిం ॥ ౨౫ ॥
 సతుతంభాదయామాస నీహారజనభాస్కరం । రాక్షసాస్సత్వనంపన్నాః పునర్దైర్యంసమాదళుః । అధసోభ్యప
 తద్రామా ద్రాక్షసాబలదర్పితః । మహానాదంప్రకునాణౌ రాక్షసాజీవయన్నివ ॥ ౨౬ ॥ ఉత్తిష్కలాబాభర
 ణం ధూన్వకరమివద్విషః । రరాసరాక్షసోహమా తస్సతటిత్రోయదోయథా ॥ ౨౭ ॥ సుమానెర్నదతస్తస్య శి
 తోజ్వలితకుండలమ్ । చిచ్ఛేదయంతురశ్వాశ్చ భ్రాంతాస్తస్యతురక్షసః ॥ ౨౮ ॥ తైరశ్వైర్భ్రామ్యతేభ్రాంతై
 స్సుమాలీరాక్షసేశ్వరః । ఇంద్రియాశ్చైవపరిభ్రాంతై ర్భృతిహీనోయథానరః ॥ ౩౦ ॥ హృతేసుమాతేరశ్వేశ్చ
 రథేవిష్ణురథంపరితి । మాలీచాభ్యద్రవద్యుక్తః ప్రగృహ్యసశరంధనుః ॥ ౩౧ ॥ మాలేధకనుశ్చుతాబాణాఃకార్త
 వ్యరవిభూషితాః । వివిశుర్హరిమాసాద్య క్రౌంచంపత్రరథాగవ ॥ ౩౨ ॥ అద్యమానశ్చరేస్తానిధమాలిముక్తేస్తహ
 స్రశః । చుటుభేనరణేవిష్ణు జితేంద్రియగవాధిభిః ॥ ౩౩ ॥ అధమార్ద్రస్వసంకృత్వా భగవాన్భూతభావనః ।
 మాలినం ప్రతిబాణౌఘాననజాఞ్జరినిఘాతనః ॥ ౩౪ ॥ తేమాలిదేహమాసాద్య వజ్రవిద్యుత్ప్రభాశ్శరాః । పి
 ఙ్గతిదుధిరంతేతు నాగాగవసుధారనమ్ ॥ ౩౫ ॥ మాలినవిముఖంకృత్వా శంఖచక్రగదాధరః । మాలిమూర్ఖం
 ధ్వజంచాసం వాజినశ్చస్యపాతయత్ ॥ ౩౬ ॥ విరధస్సగదాంగృహ్య మాలినక్తంచరౌత్తమః । ఆపుష్టువెగణా
 శాణిగిర్యగ్రాదివకేశరీ ॥ ౩౭ ॥ సతయాగరుడేశాన మీశానమివచాంతకః । లలాటదేశేభ్యహనద్వజ్రేణేం
 ఘ్నోయథావలం ॥ ౩౮ ॥ గదయాభిహతస్తేన మాలినాగరుడోభృశమ్ । రణాత్పరాఙ్ముఖం దేవం కృణవాపెననా
 నురః ॥ ౩౯ ॥ పరాఙ్ముఖేశ్చతేదేవే మాలినాగరుడేనవే । ఉదతిష్ఠన్తహానాదౌ రాక్షసామభిగణితామ్ ॥ ౪౦ ॥ ర

క్షాపాంనదకాతానాదం శ్రుత్వాహరిహయానుజః । తిర్యగాస్థాయనంకుర్యన్ధఃపక్షిశైభగమాకహరిః ॥ ౪౦ ॥ పరా
 జ్ఞుభోవ్యుత్ససజ్జా మాలెశ్వకృంజిహాంసయా । తత్సూర్యమండలాభాసం స్వభాసాభాసయన్నభః ॥ ౪౧ ॥ కా
 లచక్రనిభుచక్రం మాలెశ్వీషణంస్యపాతయత్ । తద్భిరోరాక్షసేంద్రీన్య చక్రోత్కృత్యంవిభీషణం ॥ ౪౨ ॥ పహ
 తదుధిరోద్ధారి పురారాహుశిరాయథా । తతస్సురైస్సుసంహృప్తై స్సర్వస్రాణనమీరితః ॥ ౪౩ ॥ సింహనాదరవో
 ముక్త స్సాధుదెవెతివాదిభిః । మాలినంనిహతందృష్ట్వా సుమాలీమాల్యవానపి ॥ ౪౪ ॥ సజలౌశోకసంతప్తా లం
 కాంప్రేతినమీయతుః । గరుడస్తుసమాశ్వాస్త స్సన్నివృత్యయథాపురా ॥ ౪౫ ॥ రాక్షసాద్రావయామాసపక్షవా
 తేనకాపితః ॥ ఓమ్ ॥ నారాయణోపేషువరాశనీభిర్విదారయామాపథమగ్రముక్తేః ॥ ౪౬ ॥ నక్తంచరాన్తుక్తవిధూతకే
 శాకాయథాశనీభిస్సృణతి వృహాభిః । భిన్నాతపత్రంపతమానశస్త్రంశరైరపథస్త్వరితీతవేషమ్ ॥ ౪౭ ॥ వినిస్సృ
 తాంత్రీంభయలోలనెత్రం బలంతదున్తత్తనిభంబహువ । సింహాదితానామివకుంజరాణాం నిశావరాణాంస
 హకుంజరాణామ్ ॥ ౪౮ ॥ రవాశ్చవేగాశ్చసమంబధూపుః పురాణసింహేనవిమడితానాం । సంచాద్యమానా
 హరిబాణజాలై స్స్వబాణజాలానిసముత్స్పృజంతః ॥ ౪౯ ॥ ధావంతినక్తంచరకాలమెఘాః వాయుప్రణున్నాళి
 వకాలమెఘాః । శరప్రహరైర్వినికృత్యత్రాస్త్రప్రహరైర్వినికృత్యశిషాః ॥ ౫౦ ॥ సంఘాతాంతాంగా
 శ్చృగదాప్రహరై రసిప్రహరైర్బహుధావిధక్తాః । పతంతిశైలాశివవజ్రభిన్నాః వాయుప్రభగ్నాశివవృక్షషండాః ॥
 సంఘిన్నత్రాయుధిరాక్షసేంద్రాః నిరంతరందేవకణైశ్చదృష్టాః । చక్రకృతాస్యకమలా దానంచూడితౌర
 సః ॥ ౫౩ ॥ లాంగలగ్లపితగ్రీవా మునలైర్భిన్నమస్తకాః । కేచిచ్ఛైవాసినాభిన్నాస్తథాన్యశరపీడితాః ॥ ౫౪ ॥
 విపేతురుబరాత్తూణాం రాక్షసాస్సృగరాంభసే ॥ ఓమ్ ॥ విలంబమానైర్గణిహారకుండలై ర్నిశాచరైర్నిలవహాహ

కోపమైః । నిపాత్యమా నేదదృశేనిరంతరం నిపాత్యమా నై రివనీలవర్పతైః ॥ ౫౫ ॥ * ॥ ఇతి శ్రీమద్రామాయణ ఉత్తర కాండే సప్తమ స్కంధః ॥ ౫౬ ॥ ౨౦ ॥ * * * * *

శ్రీరామాయణమః ॥ ఓమ్ ॥ హన్యమా నెబలేతస్త్రిక పద్మనాభేనృపృథ్వితః । మాల్యవాన్ సన్నిపృత్తాథ
వేలామేత్యయథాణవః ॥ ౧ ॥ సంర క్తనయనఃకోపా చ్చలన్తౌలిర్నిశాచరః । పద్మనాభవిదంప్రాహ వచనం
పురుషోత్తమం ॥ ౨ ॥ నారాయణనజానీషే క్షుతధర్మసహతనం । అయధ్ధమనసాభగ్నా నస్తాహంసియథేత
రః ॥ ౩ ॥ పరాఙ్ముఖపథంపాపం యఃకరోశ్యసు రేతరః । సహంతానహతస్త్వగ్గం లభతేపుణ్యకర్తవ్యమ్ ॥ ౪ ॥
యధ్ధ్రష్టాభవాతేస్తే శంఖవక్రగదాధర । అహంస్థితోస్త్రిపశ్యామి బలందర్శయయత్తవ ॥ ౫ ॥ మాల్యవంతంస్థితం
దృష్ట్వా మాల్యవంతమివాచలం । ఉవాచ రాక్షసేంద్రంతం దేవరాజానుజోబలి ॥ ౬ ॥ యష్కన్తోభయభీతానాం
దేవానాంబైరుయాభయమ్ । రాక్షసాత్సాదనందత్తం తదేతదనుపాల్యతే ॥ ౭ ॥ ప్రాణైరపిప్రియంకార్యందే
వానాంహిమయాసదా । సోహంవోనిహనిష్యామి రసాతలగతానపి ॥ ౮ ॥ దేవమేవంబురీవాణంతు రక్తాంబు
రుహలోచనం । శక్త్యాజఘాతసంకుర్ధ్ధో రాక్షసేంద్రోభుజాంతరే ॥ ౯ ॥ మాల్యవచ్ఛుజనిర్ముక్తా శక్తిఘ్నంఘా
కృతస్త్వనా । హరేరురసిభద్రాజ మేఘస్థైవశతప్రాదా ॥ ౧౦ ॥ తతస్తామేవవోత్కృప్య శక్తింశక్తిధరసియః । మా
ల్యవంతంసముద్దిశ్య చిత్తేసాంబురుహేక్షణః ॥ ౧౧ ॥ సుందోత్సృష్టేవసాశక్తిగోవిందకరనిష్పుతా । కాంక్షం
నీరాక్షసంప్రాయాన్తాహేంద్రీవాంజనాశలం ॥ ౧౨ ॥ సాతస్యోగసివిస్తీర్ణే హరభాసావభాసితే । అపత్రా
క్షసేంద్రీస్య గిరికూటఇవాశనిః ॥ ౧౩ ॥ తయాభిన్నతమత్రాణః ప్రావిశద్విపులంతమః । మాల్యవాన్ పునరాశ్చ
స్తస్తస్థాగిరిరివాచలః ॥ ౧౪ ॥ తతఃకాష్టాన్యసంశూలం కంటకైరహపభిర్వృతం । ప్రగృహ్యభ్యహనద్దేవంస్తు

నయోరంతరేభ్యశం ॥ ౧౫ ॥ తథైవరణరక్తశ్చ ముష్టినావాసవానుజం । తాడము శ్వాధనుర్నాత్ర మపకాంతోసి
శావరః ॥ ౧౬ ॥ తతోంబరేమహాశబ్ద స్సానుసాధ్వితిచోన్మితః । ఆహత్యైరాక్షసావిష్టుం గరుడంచావ్యతాడయ
త్ ॥ ౧౭ ॥ వైసతేయస్తతఃకుగ్ధః పక్షవాతేనరాక్షసం । వ్యహాహర్బలవాణావాయు శ్శుష్కపక్షాదయంయ
థా ॥ ౧౮ ॥ ద్విజేంద్రపక్షవాతేన ద్రావితంద్యశ్యపూర్వజం । సుమాలీన్యబలేస్సాధకం లంకాసుఖిమఖోయ
యా ॥ ౧౯ ॥ పక్షవాతబలాధ్ధాతో మాల్యవాససిరాక్షసః । స్వబలేన సమాగమ్యయాయాలంకాంప్రియావృతః ॥
వీపంతేరాక్షసానైసహరిణాకమలెక్షణ । బహుశస్సింయుగేభగ్నా హతప్రవరనాయకాః ॥ ౨౦ ॥ అశక్తువంత
స్సైవిష్టుం ప్రతియోద్ధంభయాదితాః । త్యక్త్వా లంకాంగతావస్తుం పాశాశంసహపత్నయః ॥ ౨౧ ॥ సుమాలినం
సమాగమ్య రాక్షసంఠుసత్తమ । స్థితాఃప్రఖ్యాతవియాదై వంశేసాలకటంకతై ॥ ౨౨ ॥ యేత్వయానిహతాస్తై
వై పాలస్త్యానామరాక్షసాః । సుమాలీమాల్యవాణామాలీ యేచైహంబభురస్సరాః ॥ ౨౩ ॥ సర్వపితేమహావీ
యాణా రావణాద్భువంతరాః । నాన్యోస్త్రిరక్షసాంహంతా సుగార్హదేవకంబకా ॥ ౨౪ ॥ ఋతేనారాయణం
దేవం శంఖచక్రకదాధరం । భవాన్నారాయణోదేవ శ్చతుర్భాణుహస్సనాతనః ॥ ౨౫ ॥ రాక్షసాహంతుము
త్సన్నో హ్యజేయఃప్రభురవ్యయః । నష్టధర్మనన్యవస్థాతా కాలేకాలేప్రజాగరః ॥ ౨౬ ॥ నిత్యోద్యతౌదమ్యవధేశర
ణాగతవత్సలః ॥ ౨౭ ॥ ఏషానుయాతవనరాధిపరాక్షసానా ముత్సత్త్రిరద్యకథితానకలాయధావత్ । భూయోని
జోధరముచత్తమరావణస్యజన్మప్రభావమతులంసమతస్యనర్వమ్ ॥ ౨౮ ॥ చిరాత్సుమాలీవ్యవరద్రసాతలంసరా
క్షసోఽష్టుభయాదిత సదా । పుత్రైశ్చపౌత్రైశ్చనమన్వితోబలీ తతస్తులంకామవనద్ధనేశ్వరః ॥ ౨౯ ॥ * ॥ ఇతి
శ్రీమదుత్తరకాండే అష్టమస్తకః ॥ ౧౮౯ ॥ ౩౭౮౦ ॥ * * * * *

శ్రీరామానుజసః ౪ || ఓమ్ || కనచిత్త్వధకాలేన సుమానీనామరాక్షసః | రసాతిలాన్తత్యకలాకం స
ర్వంవైనంచచారహ || ౧ || నిలజీమూతసంకాశ స్తప్తకాంచనకుండలః | కన్యాండుహితరంగ్యహ్య పనాపన్న
మివశీయం || ౨ || రాక్షసేంద్రస్సశతదా విచరన్వైమహితలం | అథాపశ్యత్సగచ్ఛంతం పుష్పకేణభనేశ్వరం ||
ఇచ్ఛంతంపితరంగ్రస్తుం పాలస్త్యతనయంద్విజం | తేందృష్ట్యామరీసంకాశం స్వచ్ఛందంపాశకోపమం || ౪ || రసా
తిలంప్రవిష్టోథ మత్యకలోకాత్ప్రవిస్తయః | హితాథాంబంతయామాస రాక్షసానాంకుహోమతిః || ౫ || కింకృ
త్యంశ్రేయశ్చేత్యేవం వధేః సుహికథంవయం | అథాబ్రవీత్సుతాంరక్షః కైకసీనామనామతిః || ౬ || పుత్రిప్రదా
నకాలాయం యావనం తెజవతకతే | పృత్యాఖ్యానాచ్ఛభేతైస్తస్య నవరేఃపృతిగృహ్యసే || ౭ || త్వత్కృతేదవ
యం నర్వేయం త్రితాథర్మబుద్ధయః | త్వంహిసర్వగుణాపైతా శ్రీసాక్షాదవపుత్రికే || ౮ || కన్యాపితృత్వండు
ఖంహి సర్వేషాంమానకాంక్షితామ్ | నజ్ఞాయతేదకఃకన్యాం వరయోదితిపుత్రికే || ౯ || మాతుఃకులంపితృకులం
యత్రీచైవపదీయతే | కులత్రీయంహిసాకన్యాసం శయోస్థావ్యతిష్ఠతే || ౧౦ || సాత్వంమునివరంశ్రేష్ఠం ప్రజాపతి
కులాద్భవం | గచ్ఛవిశ్రవసంపుత్రి పాలస్త్యంవరయస్వయమ్ || ౧౧ || ఈదృశాస్తేభవిష్యంతీ పుత్రాఃపుత్రిన
సంశయః | తేజసాభాసగరసమో యాదృశోయంధనేశ్వరః || ౧౨ || సాతుతద్వచనంశుత్వా కన్యకాపితృగౌర
వాత్ | తతోపగమ్యసాతస్థా విశ్రవాంత్రితప్యతే || ౧౩ || ఏతస్మిన్నంతరేరామపులస్త్యతనయోద్విజః | అ
గ్నిహోత్రీముపాతిష్ఠ చ్చతుర్థాభవపాపకః || ౧౪ || సాతుతాందారుణాంవేళా మచింత్యపితృగౌరవాత్ | ఉప
సృత్యాగ్రీతస్తస్య వరణాదోముఖస్థితా || ౧౫ || వివిఖంతిముహుర్భూమి మంగుస్తాగ్రేణభామినీ | సతుతాంవీ
క్ష్యమశ్రోణే పూణాదంద్రనిభాననాం || ౧౬ || అబ్రవీత్పరమోదాదో దీప్యమానాంస్వతేజసా | భద్రేకస్యా

సిదుహితా కుతోవాత్సమిహగతా ॥ ౧౭ ॥ కింకార్యంస్యనాహేతో నత్వత్తోబూహితోభనే । ఏవముక్తా
 తుసాకన్యాకృతాంజలిరథాబ్రవీత్ ॥ ౧౮ ॥ ఆత్మప్రభావనమునేజ్ఞాతుమశాసమేమతం । కింతునాంవిధిబ్రహ్మ
 షే శాసనాత్పితౄరాగతామ్ ॥ ౧౯ ॥ క్రేకసీనామనామ్నాహం శేషుత్వంజ్ఞాతుమర్హసి । సతగతావమునిధ్యా
 నం వాక్యమేతదువాచహ ॥ ౨౦ ॥ విజ్ఞాతంతేమయాభద్రే కారణంయత్తనోగతం । సుతాభిలాషోమత్తపైవ
 త్రమాతంగగామిని ॥ ౨౧ ॥ ఏవముక్తాతుతాంకన్యాంపరిణీయయథావిధి । రమయామాసధర్మార్థాహోవాచపు
 నరేవతామ్ ॥ ౨౨ ॥ దారుణాయాంతువెళోయాం యస్తాత్త్వంనూముపస్థితా । శృణుతస్తాత్సుతాభద్రయా
 దృశాశనయిష్యసి ॥ ౨౩ ॥ దారుణాదారుణాకారా దారుణాభిజనప్రియా ॥ ప్రసవిష్యసిసుశ్రోణి రా
 ణ్మసాక్షోక్తురకర్తణః ॥ ౨౪ ॥ సాతుశద్వచనంశుత్వా ప్రణిపత్యోబ్రవీద్వచః । భగవన్నీదృశాశుత్రాంస్త్వ
 త్ప్రహంబ్రహ్మనాదినః ॥ ౨౫ ॥ నేచ్ఛామిమమగౌరవాత్ ప్రసాదంకర్తుమర్హసి । కన్యయాచైవముక్తస్తు
 విశ్రవామునిపుంగవః ॥ ౨౬ ॥ ఉవాచకైకసింధూయః పూణేంమరివరహిణీమ్ । పశ్యేమోయస్తవసుతో భవి
 ష్యశిశుభాననే ॥ ౨౭ ॥ మమవంశానురూపస్సధర్మార్తాద భవిష్యతి । ఏవముక్తాతుసాకన్యారామకాలేనకేనచిత్ ॥
 జనయామానబీభత్సం రక్షోరూపసుతాచుః ॥ దశశీషణంమహాదుష్ట్రం నీలాంజనచయోపమం ॥ ౨౮ ॥ తాం
 మోహ్యంవింశతిభుజం మహాస్యందీప్తమూర్ధజం । జాతమాత్రేతతస్తస్మిన్ సజ్జ్వలకబళాశ్శివాః ॥ ౩౦ ॥ కృ
 వ్యాదాశ్చాపసవ్యాని మండలనిప్రచక్రిరే । వవమూరగుధిరంమేఘా ఘోరాచ్ఛఖరనిస్వనాః ॥ ౩౧ ॥ నప్ర
 భాతవఖేసూర్యో మహాలోకాశ్చాపతాభువి । పృథివీవిచకంపిత వపువాతాస్తుదారుణాః ॥ ౩౨ ॥ అక్షౌభ్యః
 త్సుభితశ్చాసీ త్సముద్రస్సరితాంపతిః । అధనామాకరోత్తస్యపితామహానమఃపితా ॥ ౩౩ ॥ దశశీషణఃప్రసూతో

యం దశగ్రీవోభవిష్యతి । తస్యత్వనంతరంజాతిః కుంభకణ్డోమహాబలః ॥ ౩౪ ॥ యస్యప్రమాణాద్విపులం
 ప్రమాణం సేహవిద్యతే । తతశ్శూర్పణఖానామ సంజజ్ఞేవికృతానవా ॥ ౩౫ ॥ నిభీషణస్తుధర్మాత్మా వ్రేకస్యాపశ్చ
 మస్సుతిః । తస్మిన్కాతేసుహాసత్స్వ పుష్పనక్షణంపపాతహ ॥ ౩౬ ॥ నభస్థితాదుందుభయో దేవానాంపాణ
 దంస్తదా । వాక్యందైవాంతరిక్షైశ్చ సాధుసాధ్వీతిశుశ్రువే ॥ ౩౭ ॥ తేతుతత్రమహారణ్యే వన్యధుస్సుమనశాజ
 సః । తేషాంక్రూరదశగ్రీవో లోకోద్వేగకరోభవత్ ॥ ౩౮ ॥ కుంభకణ్డఃప్రమత్తస్తు మహాపీకాధర్మసంహి
 తా ॥ త్రైలోక్యంత్రాసయన్దుష్టః భక్షయన్వివచారహ ॥ ౩౯ ॥ విభీషణస్తుధర్మాత్మానిత్యంధర్మపద్యైతఃస్వా
 ధ్యాయనియతాహర ఉవాసనియతేంద్రియః ॥ ౪౦ ॥ అథవితైష్వరోదేవస్తత్రీకాలేన కేనచిత్ । ఆగచ్ఛన్పితరం
 ద్రష్టుం పుష్పకేణమహాజనా ॥ ౪౧ ॥ తందృష్ట్వాకైకసీగామ జ్వలంతమివ తేజసా । ఆస్థాయరాక్షసీంబుద్ధిం ద
 శగ్రీవమువాచహ ॥ ౪౨ ॥ పుత్రవైశ్రవణంపశ్య భ్రాతరం తేజసాన్వతం । భ్రాతృభావేనమేదాపి పశ్యాత్తానం
 త్వమీచ్ఛశం ॥ ౪౩ ॥ దశగ్రీవతథాయత్నం కురుష్వామితవిక్రమ । యథాభవసిమేపుత్ర శీఘ్రంవైశ్రవణోపమః
 మాతుస్తువచనంశ్చత్వా దశగ్రీవఃప్రతాపవాన్ ॥ అమషణ్మతులంలేభే స్రుజ్ఞాంఛాకరోస్తదా ॥ ౪౪ ॥ సత్యం
 తేప్రతిజానామి తుల్యాభ్రాత్రాధికోపివా । భవిష్యామ్యుచిరాన్తాతీ స్సంతాపంత్యజహ్నుద్రతమ్ ॥ ౪౫ ॥ తతస్తేనై
 వకోపేన దశగ్రీవస్సహానుజః । చిక్లిమన్దుష్కరంకర్తృపసేన్యతమానసః ॥ ౪౬ ॥ పాప్రాస్మిమితపసాకామ మి
 త్కృత్వాధ్యసన్యద । అగచ్ఛదక్షసిన్ధ్యధాం గోకణానామచాశ్రమమ్ ॥ ౪౭ ॥ ఓమ్ । సరాక్షసస్తత్రీసహాను
 జస్తదా తపశ్చకారాతులముగ్రవిక్రమః । అతోషయచ్ఛాపిపితామహాంవిభుం దదౌసతుష్టాస్యవరాకాజయావ
 హాన్ ॥ ౪౮ ॥ * ॥ ఇతి శ్రీమదుత్తరకాండే నవమస్కంధః ॥ ౯౨ ॥ ౧౮౪౦ ॥ *త* * * * *

శ్రీరామాయనముః || ఓమ్ || అథాబ్రవీన్మునింరామః కథం తెభాత్రరౌవనె | కీదృశంతుసదాబ్రహ్మణ త
 వస్తైపుర్వహావ్రతాః || ౧ || అగస్త్యస్త్యబివీత్తత్ర రామంపుషీతమానసమ్ | తాంస్తాథర్వవిధీంస్తత్ర భాత
 రస్తేసమావిశణ || ౨ || కుంభకణఃస్తనాయత్తో నిత్యోధర్వభేసితః | తతాపగ్నిష్టకాలేతు పంచవ్యగ్నిష్వవస్థి
 తః || ౩ || మేమాంబుసిక్తోవహాసువీరాసమసేవత | నిత్యంవశైశిరేకాలే జలమన్యప్రశిత్రయః || ౪ || ఏవం
 వహాసహస్రాశీ దళతస్యాశీచక్రముః | ధమేప్రయతమానయ్య సత్పథేవిష్టితస్కృత || ౫ || విభీచణస్తుధర్మాత్తా
 నిత్యంధర్వపరశ్శుచిః | పంచవహాసహస్రాశీ పాదేనేకేనతస్త్వివా || ౬ || సమాప్తేనియవేతస్య నన్యతుశ్చాపు
 రౌగణాః | వసాతపుష్పవహాంచ త్సుభితాశ్చపిదేవతాః || ౭ || పావవహాసహస్రాశీ సూర్యంప్రవాన్వవతతత
 తస్థాచాధ్వశిరౌవాహుః స్వాధ్యాయధృతమానసః || ౮ || ఏవంవిభీచణస్యాపి స్వగన్ధస్యేననందనే | దశవహా
 సహస్రాశీ గతానియతాత్మనః || ౯ || సచవహాసహస్రంవై నిరాహారోదశానసః | పూణేవహాసహస్రేతు
 శిరశ్చాగ్నైజహాచహ || ౧౦ || ఏవంవహాసహస్రాశీ నవతస్యాశీచక్రముః | శిగాంసేనవచాప్యస్య ప్రవిష్టావి
 హుతాశనమ్ || ౧౧ || అదవహాసహస్రేతు దశమేదళమంశిరః | ఛేత్తుకామేనశగ్రివే ప్రాప్తస్తత్రపితామహః ||
 పితామహస్తుశుప్రీతస్సాధం దేవేరుపస్థితః | తవశాతదశగ్రివప్రీతాస్తీత్యభ్యభాషత || ౧౩ || శీఘ్రింవరయద
 ర్భజ్జవరౌయస్తేభికాంక్షితః | తం తెకామంకరోమ్యుక్త్యనవృథా తేవరత్రయః || ౧౪ || అథాబ్రవీద్దశగ్రివఃప్రహృష్టేనా
 న్తరాత్మనా | ప్రామ్యుగిరసాదేవం హవఃగద్గదయాగిరా || ౧౫ || భగవత్ప్రాణిసానిత్యం నాన్యత్ర మరణా
 ద్భయమ్ | నాస్తిస్సృత్యుసమశ్శత్రురమరత్వమహంవృణే || ౧౬ || ఏవముక్తస్తదాబ్రహ్మ దశగ్రివమువాచ ||
 నాస్తిసర్వామరత్వంతే వరమన్యంవృణీష్వమే || ౧౭ || ఏవముక్తేతదారామ బ్రహ్మణాలోకకర్తృణా | దశగ్రివఉ

వాచేచం కృతాంజలిరధాగ్రతః ॥ ౧౮ ॥ సుపణానాగయతాశాం దైత్యగంధర్వరక్షసాం । అవధ్యోహంప్ర
జాధ్యక్ష దేవతానాంచశాశ్వత ॥ ౧౯ ॥ సహివంతామమాన్యేషు ప్రాణిష్వమరపూజిత । తృణభూతాహితేషున్యే
ప్రాణినామానుషాదయః ॥ ౨౦ ॥ ఏవముక్తస్తుధర్మాత్తా దశగ్రీవేణరక్షసాం । ఉవాచవచనంరామ సహదేవైఃపితౌ
మహాః ॥ ౨౧ ॥ భవిష్యత్యేవమేతత్తై వచారాక్షసపుంగవ । ఏవముక్తాప్రబ్రామదశగ్రీవంపితామహాః ॥ ౨౨ ॥
శృణుచాపివచోభూయః పీతస్త్రేవశుభంమమ । హుతానియానిశీమాణి పూర్వమగ్నైర్వయానఘ ॥ ౨౩ ॥ పు
నస్తానిభవిష్యంతి తద్దేవతవరాక్షస । వితరామిచతేసామ్యవరంచాన్యందుతానదమ్ ॥ ౨౪ ॥ ఛందతస్తవరూపంచ
మనసాయద్యథేస్థితమ్ । భవిష్యతినసందేహో మద్వరాత్తవరాక్షస ॥ ౨౫ ॥ ఏవంపితామహోక్తస్య దశగ్రీవ
స్సరక్షసః । అగ్నౌహుతానిశీమాణి యానితాన్యర్థితానివై ॥ ౨౬ ॥ ఏవముక్తాతులంరామదశగ్రీవంప్రజాపతిః ।
విభీషణసుధోవాచ వాక్యంలూకపితామహాః ॥ ౨౭ ॥ విభీషణత్వయావత్సథర్మసంహితబుద్ధివా । పగితుష్టోస్త్వి
ధర్మాత్క్షావరంవరయసువ్రత ॥ ౨౮ ॥ విభీషణస్తుధర్మాత్తా ప్రానాచప్రణతోపచః । పుతస్సర్వగుణైర్నిత్యం చం
దమాజివరశ్శిఖిః ॥ ౨౯ ॥ భగవత్కృతకృత్యోహం యన్మైలోకగురుస్స్వయమ్ । పీతోయదిత్వందాతవ్యం వరం
మేశృణుసువ్రత ॥ ౩౦ ॥ వరమాపగ్గతస్యాపి ధర్మేమ మమతిర్భవేత్ । అగ్నితంచబ్రహ్మస్త్రం భగవత్ప్రతిభాతు
మే ॥ ౩౧ ॥ యాయామేజాయతేబుద్ధి ర్యేషుయేష్యాశ్రమేష్యహా । సాసాభవతుధర్మిస్తా తంతంధర్మంచసాల
యే ॥ ౩౨ ॥ ఏషమేపరమోదారవరఃపరమకోమతః । సహిధర్మాసురక్రానాం లూకేకించనమర్లభమ్ ॥ ౩౩ ॥ పు
నఃప్రజాపతిఃప్రీతో విభీషణమువాచహా । ధర్మిష్ఠస్తన్వంయథావత్స తథాచైతద్భవిష్యతి ॥ ౩౪ ॥ యస్యరామన
యోనాతే జాతస్యామిత్రకశేన । నాధర్మేజాయతేబుద్ధి రమరత్వందదామితే ॥ ౩౫ ॥ ఇత్యుక్తాన్వకుంభకణాకా

యవరందాతుమవస్థితమ్ | ప్రజాపతింసురాన్సర్వే వాక్యంప్రాణజలయోఽబ్రువన్ || ౩౬ || నతాతకుంభకణాన్
 యప్రణాతవ్యోవరస్త్వయా | జానీషేహియాధాలాకాం స్త్రాసయత్యేషమమృతః || ౩౭ || నందనేష్వరసస్స
 వ్త మహాద్రానువరాదశ | అనేనభక్షితా బ్రహ్మ ఋషయోమానవాస్తథా || ౩౮ || అలబ్ధవరపూర్వేణ కృత
 మేవంతురక్షసా | యద్వేషస్యాల్లబ్ధవరః భక్షయద్భువనత్రయమ్ || ౩౯ || వరవ్యాజేనమోహోస్తే దీయతామమి
 తప్రభ | లాకానాంస్వస్తిచైవంస్యాద్భువేదస్యవ సన్నతిః || ౪౦ || ఏవమక్తప్సరై బ్రహ్మ చింతయత్పద్ధసం
 భవః | దేవీంసరస్వతీం దేవః వద్దాక్షింపద్ధమాలినీమ్ || ౪౧ || చింతితాతోపతస్థస్య పాశ్వకాదేవీసరిన్వతీ |
 ప్రాణజలిసాతుపాశ్వకస్తా వాక్యంప్రాహసరస్వతీ || ౪౨ || ఇయమస్త్వాగతాదేవ కింకార్యంకరపాణ్యహమ్ |
 ప్రజాపతిస్తుతాంప్రాప్తా వాక్యంప్రాహసరస్వతీమ్ || ౪౩ || వాణిత్యంరాక్షసేంద్రాస్యే భవవాద్దేవతేషితా
 తథేత్యుక్త్వాప్రవిష్టాసా ప్రజాపతిరధాబ్రవీత్ || ౪౪ || కుంభకణామహాబాహో వరంవరయయోమతః | కు
 మ్భకణాన్తుతద్వాక్యం శుత్యానవచనంబ్రవీత్ || ౪౫ || స్వప్రంపపాకణ్యనెకాని దేవదేవమమేషితమ్ | ఏవ
 మస్త్వితంప్రాహ దేవోహృష్టాదివాకసః || ౪౬ || దేవీసరస్వతీజేవ రాక్షసంతంజపశాపునః | బ్రహ్మణాసహ
 దేవేమగతేష్వథనభస్తలమ్ || ౪౭ || విముక్తౌసాసరస్వత్యా స్వాంసంజ్ఞామగమత్తదా | కుంభకణాన్తుమష్టా
 త్తా చింతయామానదుఃఖతః || ౪౮ || ఘృద్యశంకిస్త్విదంవాక్యం మమాద్యవదనామృతమ్ | అహంవ్యామో
 హితామన్యే దేవైరిహసమాహితైః || ౪౯ || కింకుర్యాంసమయోతీతోపచితోస్తీత్యుభయత | ఏవంలబ్ధవరాన్స
 త్త భ్రాతరోదీప్తలేజసః || ౫౦ || శ్లెష్ఠాతకవనంగత్వా తత్ర తేన్యవసకసుఖం || * || ఇతి శ్రీమదుత్తరకాం
 నమశ్రమస్కంధః || ౬౪౨ || ౧౨౮౦ || * * * * *

శ్రీరామాయనమః । ఓమ్ । సుమాలీవరలభ్యాంస్తు జ్ఞాత్వాచైతాన్ని శాచరాజ । ఉదతిష్ఠద్భయంత్య
క్వాస్ పాసుగస్సరసాతలాత్ । ౧ । మారీచశ్చప్రహస్తశ్చ విరూపాక్షౌమహోదరః । ఉదతిష్ఠన్సుసంరభ్యాసు
చివాస్తస్యరక్షసః । ౨ । సుమాలీచైవతైస్సర్వైస్స వృతౌరాక్షసపుంగవైః । అభిగమ్యదశగ్రీవం పరివ్వజ్యేదను
బ్రవీత్ । ౩ । దిష్ట్యాతేవత్సనంపాప్త శ్చింతితౌయంమనారథః । యస్తస్వంత్రిభువనశ్రేష్ఠాల్లబ్ధవాణావరమీదృశం॥
యత్క్మతేవవయంలంకా త్యక్త్వాయాతారసాతలమ్ । తద్గతంనోమహాబాహో మహద్విష్ణుకృతంభయం॥ ౪ ॥
అసకృతైనభగ్నాహి పరిత్యజ్యస్వమాలయమ్ । విమృతాస్ససీతాస్సర్వైః ప్రవిష్టాస్త్రసరసాతలమ్ । ౫ ॥ అస్తదీ
యాచలంకేయం నగరీరాక్షసాషితా । నవశితాతవభాగ్రాధనాధ్యక్షేణధీమతా । ౬ ॥ యచినామాత్రశక్యం
స్వాత్సామూదానెనవానభు । తరసావామహాబాహో ప్రత్యానెతుంకృతంభవేత్ । ౭ ॥ త్వంతులంకేశ్వరస్తా
తభవిష్యసినసంశయః । సర్వేషాంనఃప్రభుశ్చైవ నిత్యమేవమహాబల । ౮ ॥ త్వయా రాక్షసవంశోయం నిమగ్న
స్తుసముద్భవః । రాక్షసానామయంవత్స త్వయివంశఃపరితీక్షితః । ౧౦ ॥ త్వంనాకస్తస్వంప్రభుస్సాస్వమీ త్వమస్తా
కంపరాగతిః । అథాబ్రవీద్దశగ్రీవో మాతామహమువస్థితమ్ । ౧౧ ॥ విత్రేకోసురురస్తాకం నాహన్ స్తస్వంవక్తుమీ
దృశిమ్ । సుమాలీరాక్షసేంద్రేణ ప్రత్యాఖ్యాతోబలీయసా । ౧౨ ॥ కించిన్నాహతతోరక్షా జ్ఞాత్వాతస్యమనో
గతమ్ । కేనచిత్త్వథకాలేన వసంతంతత్రైరావణమ్ । ౧౩ ॥ ఉక్తవంతంతథాచాక్యం దశగ్రీవంవిశాచరః । ప్ర
హస్తఃప్రశీతంపాక్య మిదక్షాహనకారణమ్ । ౧౪ ॥ దశగ్రీవమహాబాహో నాహన్ స్తస్వంవక్తుమీదృశమ్ । సా
భ్రాత్రంనాస్తితూరాణాంశ్శృణుచేదంవచోనమ । ౧౫ ॥ అదితిశ్చదితిశ్చైవ భగినౌనృపహితకిల । భార్యేపరమ
రూపిణ్యౌ కశ్యపస్యప్రజాపతేః । ౧౬ ॥ అదితిజనయామాన దేవాన్స్త్రీభువనెవ్వరాణా । దితిస్తస్వజనయదై

త్యాగో కశ్యపస్యాత్తసంభవాః ॥ ౧౭ ॥ దైత్యానాంకీలధర్మజ్ఞ పురేయంసననాణవా । సవర్సతామహీవీర తే
భవన్ప్రభవిష్ణవః ॥ ౧౮ ॥ దైత్యానిహత్యసమరే విష్ణునాప్రభవిష్ణునా । దేవానాంవశమానీతం త్రైలోక్యమి
దమవ్యయం ॥ ౧౯ ॥ నైరద్యోభవానేవ కరిష్యతివిపర్యయం । సురాసురే రాచరితంతతుగురుష్వనహమము ॥ ౨౦ ॥
ఏవిముక్తోదశగ్రీవః ప్రహృష్టానాంతరాత్తవా । చింతయిత్వాముహూతాంవై బాధమిత్యేవచాబ్రవీత్ ॥ ౨౧ ॥
సతుతేనైవమాపేత తస్మిన్నహావీర్యవాక్ ॥ వసంతోదశగ్రీవస్సహత్రైక్షణదాచరైః ॥ ౨౨ ॥ త్రీకూటస్థస్స
తుతదా దశగ్రీవోశాచరః । పెషయామాసదూత్యేన ప్రహస్తంవాక్యకోవిదం ॥ ౨౩ ॥ ప్రహస్తశీఘ్రంగ
త్వాత్వం బూరిహస్తైర్మతపుంగవం । వచనాన్తమవిత్రైశం సామపూర్వమిదంవచః ॥ ౨౪ ॥ ఇయంలంకాపురిపూ
ర్వం రాక్షసానాంమహాత్మనాం । త్వయానివేశితాసామ్యునైతమ్యుక్తంతవానఘ ॥ ౨౫ ॥ తద్భవాయదినా
మైతాః చద్యాదతులవిక్రమః । కృతాభవేత్తమపీతిధర్మర్త్యైవానుపాలితః ॥ ౨౬ ॥ సతుగత్వాపురింలంకాం ధ
నచేనసురక్షితామ్ । అబ్రవీష్టరమోదారం విత్తపాలమిదంవచః ॥ ౨౭ ॥ ప్రేషితోహంతవభ్రాత్రా దశగ్రీవేణ
సువ్రత । త్వద్విమీషంమహాబాహో దూత్యేనధనదేశ్వర ॥ ౨౮ ॥ తచ్ఛాచ్యయితాంమహాపాజ్ఞ సర్వశాస్త్రవిశా
రద । నచనంమమఽత్రైశ యద్భవీవీతిదశాననః ॥ ౨౯ ॥ ఇయంరమ్యాపురిలంకా సుమావిప్రముఖైఃకీల । భుక్త
పూర్వావిశాలాక్ష రాక్షసైర్భీమవిక్రమైః ॥ ౩౦ ॥ తెనవిజ్ఞాప్య తేచేదం సాంప్రేతంవిశ్రాంతస్సుత । తదేషాదీయ
తాంతాత యాచత స్తస్యసామతిః ॥ ౩౧ ॥ ప్రస్తావభిసంశుత్య దేవోదేశినోహోవచః । పరీత్యవాచపరీహస్తం
తం వాక్యంవాక్యవిశారదః ॥ ౩౨ ॥ దత్తామమేయంపిత్రాతు లంకాశూన్యానిశాచరైః । నివేశితాచమేయత్రైదా
నమోనాదినద్దుజైః ॥ ౩౩ ॥ బూరిహిగచ్ఛదశగ్రీవం పురిరాజ్యంచయన్తమ । అవాప్యేతన్తహాహో భుజ్జేక్ష్య

రాజ్యమకంబుఁ మ్ || 3౪ || అవిభక్తం మయా సాధం రాజ్యం యచ్చాపి మేవ సు | ఏవ ముక్త్యాధనాధ్యక్షో జగమ
పితురంతకమ్ || 3౫ || అభివాద్యగురుం ప్రాహ రావణస్య యదీప్సితమ్ | ఏష తాతదశగ్రీవో దూతం ప్రేషితవాన్త
మ || 3౬ || దీయతాం నగరీలంకా పూర్వం రక్షాగణాపితా | మయా త్రయదనుష్ఠేయం తన్నమాచక్ష్యసుప్ర
తి || 3౭ || బ్రహ్మర్షిస్త్వైవ ముక్తౌ సౌ విశ్రవామునిపుంగవః | పాంజలింధనదం ప్రాహ శృణు పుత్రవచోమమ ||
దశగ్రీవోమహాబాహు రుక్తవాన్తమసన్నిధౌ | మయా నిర్భత్వి తశ్చాసీద్దృశుశోక్తస్సుదుఃఖాతిః || 3౮ || స
కోధేన నయాచాక్తౌ ధ్వంసస్థేతి పునః పునః | శ్రేయాయుక్తం చ ధర్మ్యం చ శృణు చైవ సచోమమ || ౪౦ || వ
రప్రదాన సంఘాథో మాన్యామాన్యాకానమర్తః | నవేత్రినుశౌచాచ్చ ప్రకృతం దారుణాంగతః || ౪౧ || త
స్మాగ్చ్ఛనుహాబాహో కైలాసంధరణీధరమ్ | నివేశయ నివాసాథం ల్యజలంకాం సహాసుగః || ౪౨ || తత్ర మందాకి
నీరమ్యా నదీనాం ప్రవగానదీ | కాంచనైస్సూర్యసంకాశైః పంకజైస్సంవృతోదకా || ౪౩ || కుముదైరుత్పలై
శ్చైవ తథా నైర్విశ్వసుగంధిభిః | తత్ర దేవాన్సగంధవాన్ స్వాప్సరీరగకిన్నరాః || ౪౪ || విహర శీలాస్సతతు
రమంతే నలీలంశ్రీతాః | నహిక్షుమంతవానేన వైరంధనదరక్షసా || ౪౫ || జానీషేహి యథాతేన లబ్ధిపరమకొ
వరః | ఎవ ముక్త్యోగ్యహితావృతు తద్వచః పిన్యకౌరవాత్ || ౪౬ || సదారపౌరస్సామాత్యై స్సవాహనధనోగతః | శూ
న్యాసానగరీలంకా త్రింశద్భౌజసమాయతా || ౪౭ || క్షిప్రమేవాభవద్రామ నిజానాచాధనిర్భయా | ప్రహ
సన్తుదశగ్రీవంగత్వావచసమబ్రవీత్ || ౪౮ || ప్రహృష్టాత్కామహాత్మానం సహామాత్యం సహానుజమ్ | శూన్యాసా
నగరీలంకా త్యక్తేన్వాంధనదోగతః || ౪౯ || ప్రవిశ్య తాం సహాస్థాభిః స్వధర్మతత్రపాలయ | ఏవ ముక్తౌదశగ్రీ
వః ప్రహసేనమహాబలః || ౫౦ || వివేశనగరీలంకాం సభ్రాత్మబలవాహనః | ధనదేన పరిత్యక్తాం సువిభక్తమహా

పథామ్ || ౫౧ || అరురోహసదేవారి స్వర్గకాండేవాధిపోయథా || ఓమ్ || సచాభిషిక్తక్షణదాచరేస్తదానివే
శయామాసపురీంద్రశాసనః | నికామపూర్ణాచబహుససాపురీనిశాచరేనీలవలాహకోపమైః || ౫౨ || ధనైశ్వర
స్తృభవీత్యవాప్యసౌరవాల్ న్యవేశయచ్ఛశివిమలేగిరాపురీమ్ | స్వలంకృతైర్భవననరైర్విధూషితాంపురందరఃపు
రమమరావతీలయథా || * || ఇతి శ్రీమదుత్తరకాండే ఏకాదశస్కంధః || ౫౪౫ || ౧౦౯౦౦ || *****

శ్రీరామాయనమః || ఓమ్ || రాక్షసేంద్రోభిషిక్తస్తు భ్రాతృభ్యాంసహితస్తదా | తతఃప్రదానంరా
క్షస్యా భగిన్యాస్యమచింతయత్ || ౧ || స్వపారగకాలకేయాయ దానవేంద్రాయరాక్షసీమ్ | దదౌశూర్పణఖాం
నామ విద్యజ్జిహ్వయనామతః || ౨ || అథదత్వాస్వసారంస మృగయాంపర్యటాన్మప | తత్రాపశ్యత్రతోరామమ
యింనామచింతెనుతమ్ || ౩ || కన్యాసహాయంతందృష్ట్వా దశగ్రీవోనిశాచరః | అపృచ్ఛతోభవానేకో నిమ
నుష్యన్మగేవనే || ౪ || అనయాన్మృగశాఖాన్త్యా కిమథాంసహతిత్ససి | మయస్త్యధాబ్రవీద్రామ పృచ్ఛంతంతం
నిశాచరమ్ || ౫ || శూర్యాతాంసర్వమాఖ్యాస్య యథాన్యత్తమిదంమమ | హేమానామాప్సరాస్తాత శ్రుతపూ
ర్వాణాదిత్వయా || ౬ || దైవతైశుకమసాదత్తా పాలామీవశత క్రతః | తస్యాంసక్తమనాస్తాత పంచనషణశ
తాన్యథామ్ || ౭ || సాచదైవతకార్యేణ గతావమాంశ్చశుభశః | తస్యాఃకృతేచహేమాయా స్సర్వంహేమమ
యంపురమ్ || ౮ || వజ్రవైడూర్యచిత్రంచ మాయయానిమిత్తమయా | తత్రాహమవసందిన స్తయాహీనస్స
మఖతః || ౯ || తస్మాత్పురాద్దుహితరం గృహీత్వావసమాగతః | ఇయంమమాత్తజారాజకా తస్యాఃకుక్షౌజిన
భిణతా || ౧౦ || భర్తారమనయాసాధక మస్యాఃప్రాప్తాస్త్రిమాగితమ్ | కన్యాపితృత్వందుఃఖంహిసర్వేషాంమా
సకాంక్షితామ్ || ౧౧ || కన్యాసాద్వక్తులెనిత్యం సంశయేస్థాప్యతిష్ఠతి | ద్వాసుతౌతుమమత్వస్యాం భార్యయాం

సంబధూనతుః || ౧౨ || మాయావీప్రధమస్తత్ర ముండుభిస్తదనంతరః । ఏవం తేనర్వమాఖ్యాతం యథాతత్త్వైస్
 పృచ్ఛతః || ౧౩ || త్వమిదానీంశంధంతాత జానీయాంకౌభవానితి । ఏవముక్తస్తతద్రక్షౌ వినీతమిదమబ్రవీత్ ||
 అహంపాలస్త్యతనయో దశగ్రీవశ్చనామతః । మునేర్విశ్రవసాయస్తు తృతీయోబ్రహ్మణోభవత్ || ౧౪ || ఏవము
 క్తస్తదారామ రాక్షసేంద్రమిదంవచః । బ్రహ్మక్షేప్తంసుతంజ్ఞాత్వామయోహవఃముపాగతః || ౧౫ || దాతుం
 దుహితరంతిస్తేరోవయామానతత్రవై । కరేణతుకరంతస్యా గ్రాహయిత్వామయస్తదా || ౧౬ || ప్రహసన్ప్రా
 హదైత్థ్యేంద్రో రాక్షసేంద్రమిదంవచః । ఇయంవమాత్మజారాజహేమయాపురసాధృతా || ౧౭ || కన్యామం
 దోదరీనామ పత్నీధ్యంప్రతిగృహ్యతామ్ । బాధమిత్యేవతంరామ దశగ్రీవోభ్యభాషత || ౧౮ || ప్రజ్ఞావల్య
 తత్రచైవాగ్ని మకరోత్పాణిసంగ్రహం । సహితస్యమయోరామ శాపాభిజ్ఞస్తపోధవాత్ || ౧౯ || విదత్వాతే
 ననాదత్తా తస్యపేతామహంకులం । అమోఘాంత్యశక్తిం చ ప్రదదౌపరమాద్భుతామ్ || ౨౦ || పరేణతపసాల
 భ్యాం జఘ్నివాన్లక్షణంయయా । ఏవంస్వీకృతదారోవై లకామాతాశ్వరః ప్రభుః || ౨౧ || గత్వాతునగరీం
 భార్యే భార్యేభ్యాంసముపాహరత్ । వైరౌచనస్యదౌహిత్రీం వజ్రజ్ఞాలెతిశామతః || ౨౨ || తాంభార్యాం
 మంధకణస్య రావణస్సముదావహత్ । గంధర్వరాజస్యసౌతాం శైలూషస్యమహాత్మనః || ౨౩ || సరమాంనా
 మధర్మజ్ఞాం లెభేభాయాంవిభిషణః । తీరేతు సరసస్సాతు సంజజ్ఞేవానసస్యవై || ౨౪ || మానసంచసరస్తాతప
 వృధేజలదాగమే । మాత్రాతుతస్యాఃకన్యాః సేహేనాక్రందితంవచః || ౨౫ || సరోమావధాయస్వేతి త
 తస్మాసరమాభవత్ । ఏవం తేకృతదారావై రేమిరేతత్రరాక్షసాః || ౨౬ || స్వాంస్వాంభార్యాముపాగమ్య గం
 ధర్వాఇవనందనే । తతోమండోదరీపుత్రం మేఘనాదమజీజనత్ || ౨౭ || సపవత్రంబ్రజ్ఞామ యష్టాభిరభి

ధీయతే । జాతమాత్రైః హిపురా తేన రాక్షససూనునా ॥ ౨౯ ॥ యదతాసుమహాకాముః నాదోజలధరోపహః ।
జడేకృతాదపాలంకా తస్యనాదేనరాఘవ ॥ ౩౦ ॥ పితౌతస్యాకరోన్నామ మేఘనాదభితిస్వయం । సోవధాతదా
రామ రావణాంతఃపురైశుభే ॥ ౩౧ ॥ రక్ష్యమాణావరస్త్రీభిః ఛన్నః కాస్తేరివానలః । మాతాపిత్రౌమహాహ
షణం జనయిరావణాత్తతః ॥ ౩౨ ॥ * ॥ ఇతి శ్రీమదుత్తరకాండే ద్వాదశస్సర్గః ॥ ౪౪౮ ॥ ౮౯౬౦ ॥ ***

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ అథలోకేశ్వరోత్సృష్టా తత్ర కాలేన కేనచిత్ । నిద్రాసమభవత్తీవ్రాకుం
భకణాన్యరూపిణీ ॥ ౧ ॥ తతోభ్రాతరమాసినం కుంభకణోబ్రవీద్వహః । నిద్రామాంబాధతెరాజా కారయ
స్వమమాలయం ॥ ౨ ॥ వినియక్తాస్తతోరాజ్ఞా శిల్పినోవిశ్వకర్మవత్ । అకుర్వకకుంభకణాన్య కేలాసనమ
మాలయం ॥ ౩ ॥ విస్తీర్ణాయోజనంశుభ్రం తవోద్విగుణమాయతమ్ । దశానీయంనిరాబాధం కుంభకణాన్యచ
క్రేరే ॥ ౪ ॥ కాంచనైస్సాటికేఘ్రితేః స్తంభైశ్చర్వత్రఘాపితం । వైహార్యకృతసాపానం కింకిణీజాలకంత
దా ॥ ౫ ॥ దాంతతారణవిన్యస్తం వజ్రస్ఫటికవేదికం । మనోహరంసర్వసుఖం కారయామాసరావణః ॥ ౬ ॥ స
ర్వతుల్యసుఖదంశత్యం మేరోఃపుణ్యాంగుహామివ । తత్ర నిద్రాసమావిప్లవః కుంభకణోఽనిశావరః ॥ ౭ ॥ బహుాన్య
జ్జనమాస్రాణి శయానోనప్రబుధ్యతే । నిద్రాభిభూతేతుతదా కుంభకణోదశాననః ॥ ౮ ॥ దేవషియక్షగుంధ
ర్వాకపాధతెస్తస్సత్యశః । ఉద్యానానివిచిత్రాణి నందనాదీనియానివై ॥ ౯ ॥ తానిగత్వాపసంక్రృద్ధో భిసత్తి
స్తదశాననః । నదీగణజగవక్రీడకృత్కౌవాయురివక్షిపక ॥ ౧౦ ॥ నగావజ్రఇవోత్సృష్టా విధ్వంసయతి
త్యశః । తథావృత్తంతువిజ్ఞాయ దశగ్రీవంధనైశ్చరః ॥ ౧౧ ॥ కులానురూపంధర్మజ్ఞో వృత్తంసంస్మృత్యచాత్మ
నః । సాభ్రాత్ర దశకానాథకాంతు దూతంవైశివణస్తదా ॥ ౧౨ ॥ లంకాంసంప్రేషయామాస దశగ్రీవస్యవైహి

తం । సగత్వానగరింలంకా మాససాదవిభీషణం ॥ ౧౩ ॥ మానిత సైనధమేణ పృష్టశ్చగమనంప్రతి । పృష్టావ
 మశలంరాజ్ఞో జ్ఞాతీనాంచవిభీషణః ॥ ౧౪ ॥ సభాయాందశయామాస సమాసీనందశాననం । సదృష్టాతత్ర
 రాజానం దీప్యమానంస్వతేజసా ॥ ౧౫ ॥ జయేతివాచాసుపూజ్య తూష్ణీమాసీన్సుహృతాకం । సతత్రోత్తమప
 ర్యంకే పరాధ్యాకస్తరణావృతే ॥ ౧౬ ॥ ఉపవిష్టంధశగ్గివం చూతౌవాక్యమథాబ్రవీత్ । రాజానదామితేన
 ర్వం భ్రాతృతనయదబ్రవీత్ ॥ ౧౭ ॥ ఉభయోన్మదృశంసౌమ్యవృత్తస్యచకులస్యద । సాధుపర్యాప్తమేతావత్కృ
 తశ్చారిత్రీసంగ్రహః ॥ ౧౮ ॥ సాధుధర్తైస్యవస్థానం కీయతాయదిశక్యతే । దృష్టంమెనందనంభగ్న మృషయో
 మేహతాఃశ్రుతాః ॥ ౧౯ ॥ దేవానాంతుసముద్వేగస్తస్మిన్మత్రశ్శుగ్రతశ్చమే । నిరాశృతశ్చబహుశస్తస్వియాహం
 రాక్షసాధిప ॥ ౨౦ ॥ అపరాధాహిబాల్యాచ్చ రమణీయాఃస్వభాంధవాః । అహంతుహిమవత్పృష్టం గతోధర్మ
 ముపాపితుం ॥ ౨౧ ॥ రౌద్రాన్వ్రతంసమాస్థాయ నియతోనియతేంద్రియః । తత్ర దేవౌమయాదృష్టస్సహదేవ్యో
 మయాప్రభుః ॥ ౨౨ ॥ సన్యంబతుమయాచైవ తత్రదేవ్యాంనిపాతితం । కాన్వియంస్యాదితిశుభా నఖిల్వన్యే
 నహేతునా ॥ ౨౩ ॥ రూపంహ్యనుపమంకృత్వా రుద్రాణీతత్రశిష్టతి । దేవ్యాదిన్యప్రభావేన దగ్ధంసన్యంమమేక్ష
 ణం ॥ ౨౪ ॥ రేణుభవస్తమివజ్యోతిః పింగళత్వముపాగమత్ । తతోహమన్యద్విస్తీర్ణం గత్వాతన్యగిరెస్తటం ॥
 పూణంవషణశతాన్యప్తౌ సమవాపంమహావ్రతం । సమాప్తేనియమేతస్మిన్ తత్రదేవౌమహేశ్వరః ॥ ౨౫ ॥ ప్రి
 తఃప్రీతేనచునసా ప్రాహవాక్యమిదంప్రభుః । ప్రీతోస్థితవధర్షజ్ఞ తపసా నెనసువ్రత ॥ ౨౬ ॥ మయాచైతద్వృ
 తంచీర్ణం త్వయాచైవపనాధిప । తృతీయఃపురుషోనాస్తియశ్చరెద్వగ్రతమీశ్వరమ్ ॥ ౨౭ ॥ వ్రతంసుచుశ్చరం
 హ్యేతత్తయైవౌత్పాదితంపురా । తత్సఖత్వం మయాసౌమ్య రౌచయన్వధనేశ్వర ॥ ౨౮ ॥ తపసానిజిత

వైచిత్ర్య సఖాభవముమానఘ । దేవ్యాదగ్ధ ప్రభావేన యచ్ఛసన్యంతవేక్షణమ్ ॥ 30 ॥ ఏకాక్షిపింగళేత్యైవంనా
 వాస్థాన్యతిశాశ్వతం । ఏవం తేనసఖత్వంచ ప్రాప్యన్యజ్ఞాంశశంకరాల్ ॥ 31 ॥ ఆగమ్యవశుశ్రోతాయంమే తవ
 పాపవినిశ్చయః । తదధమిన్వత్సంయోగాన్నివతఃకులదూషణాల్ ॥ 32 ॥ చింత్యతేహివధోపాయస్సపిన్వనంఘై
 స్సురైస్తవ । ఏవముక్తోదశగ్గివః కుగ్రిద్దస్సంరక్తలోచనః ॥ 33 ॥ హస్తాదంతాంశ్చసంపీడ్య వాక్యమేతదువాచహ ।
 విజ్ఞాతం తేమయాదూత వాక్యంయస్యప్రభాషసే ॥ 34 ॥ నేవత్వమసి నైవాసౌ భాగ్రీత్రాయేనాసిచోచితః । హి
 తంనేషమమైతద్ధిబ్రవీతి ధనరక్షకః ॥ 35 ॥ మహేశ్వరసఖశ్చస్తు మూఢశ్రవయసేకిల । నైవేదంక్షణశీయం
 మేయదేతన్భాషితంత్యయా ॥ 36 ॥ యదేతావన్తయాకాలంమాతతస్యతుమషీతం । నహంతవ్యోగురుజ్యేష్ఠా
 మమాయమితసున్యతే ॥ 37 ॥ తస్యత్విదానీంశ్రుత్వామేవాక్యమేమాకృతామతిః । త్రీకలాకానపిజేష్యామి జా
 హువీర్యముపాశ్రీతిః ॥ 38 ॥ ఏతంముహూర్తామేవాహంతస్యైకస్యకృతేవవై । చతురోలోకపాలాంశ్చ నయి
 ష్యామియమక్షయమ్ ॥ 39 ॥ ఏవముక్తాతులంకేశో దూతంభిశ్చైనజన్మివా । దదౌభక్షయితుంహ్యోనం రా
 క్షసానాందురాత్తనామ్ ॥ 40 ॥ తతఃకృతస్సత్త్వయనారథమారుహ్యారావణః । త్రైలోక్యవిజయాకాంక్షీయయా
 యత్రధనేశ్వరః ॥ 41 ॥ * ॥ ఇతి శ్రీమదుత్తరకాండే త్రయోదశస్కంధః ॥ 340 ॥ 200 ॥ *****

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ తతస్తుసదివైస్సాధికం షడ్భిర్నిత్యంబలోతకైః । మహేంద్రాదరప్రహ
 స్తాభ్యాం మారీచకుసారజైః ॥ 1 ॥ ధూమాక్షణచవీరేణ నిత్యం సమరగృహ్నువా । సంవృతః ప్రయయాత్రి
 మాన్ కోధాల్లోకాదహన్నిన ॥ 2 ॥ పురాణీననదీశ్చైలా వనాన్యవనానిచ । అతిక్రిమ్యముహూతేనక్తే
 లాసంగిరిమావిశత్ ॥ 3 ॥ సంనివిష్టంగిరౌతప్తై రాక్షసేంద్రునిశమృతు । యుద్ధేత్యధకృతోత్సాహం దురా

త్వానంసమంత్రణమ్ || ౪ || యత్నానశేతుస్సంస్థాతుం ప్రముఖేతస్యరక్షసః | రాజ్ఞాభ్రాతేతివిజ్ఞాయ గతాయత్రస
ధనేశ్వరః || ౫ || గత్వాతునర్వమాచఖ్యుః భ్రాతుస్తస్యచిక్షీప్తమ్ | అనుజ్ఞాతాయయూహ్వాప్తా యుద్ధాయధ
నదేసతే || ౬ || తతోబలానాంసంక్షోభస్సాగరస్యేవవభవతః | అభూన్నేర్మతరాజస్యశ్రేణంసంచాలయన్నివ || ౭ ||
తతోయుద్ధంసమభవ ద్యక్ష రాక్షస సంకులమ్ | వృధితాశ్చాభవంస్తత్ర సచివాస్తస్యరక్షసః || ౮ || సదృష్ట్యాతా
దృశంస్తేన్యందశగ్రీవోనిశాచరః | హవనాదాబహుకృత్వా సక్రొధాదభ్యధావత || ౯ || యేతులేరాక్ష
సేంద్రస్య సచివాఘోరవిక్రమాః | లేహంసహస్తమేకైకో యత్నాణాంసమయోధయత్ || ౧౦ || తతోగదాభిఃపరి
మేరసిభిశ్చక్రితోమరేః | హస్యమానాదశగ్రీవస్తలైస్సన్యంసమగాహత || ౧౧ || తైర్నిరుద్ధాన్వనపత్రవద్య
మానాదశానసః | ఐషాద్భిరివజీమూతై ర్యత్యేంద్రేస్సన్యరుద్యత || ౧౨ || సవకారవృధాంపీరో యత్నేశ్చ
స్త్రైస్సమాహతః | మహీధరఇవాంభాదై ధాన్రాశతసముక్షితః || ౧౩ || సమరాత్తాసమద్యమ్య కాలదండోప
మాంగరామ్ | ప్రివివేతతస్తేన్యం సయోధయత్కాయమక్షయమ్ || ౧౪ || సకక్షమివవిస్త్రీణాం శుష్కేంద్రస
మివాకులం | వాలేనాగ్నిరివాయత్రో యక్షసైన్యోదదాహతత్ || ౧౫ || తైస్త్రుత్రమహోమాత్రైః మహాహూ
దరశుకాదిభిః | అల్పానశేషానైయత్నాః కృతావాలైరివాంబుదాః || ౧౬ || కేచిత్త్వాయుధభగ్నాంగాః సలితా
స్సమరక్షితా | ఓష్ఠాన్వదశనైస్తీక్ష్ణే దశంతోభువిపాతితాః || ౧౭ || భయాదన్యోన్యమాలింగ్య భ్రష్టశస్త్రాగ
ణాజిరే | విషేమస్తేతదాయత్నాః కూలాజలహతాఇన || ౧౮ || హతానాంగవృతాంస్వగ్ధం యుధ్యతాంపృథి
వీతతే | పెక్షతామృషిసంసూనాం సబధూనాం త్రరందివి || ౧౯ || భగ్నాన్సతాంత్రమూలక్ష్యయత్నేంద్రాంస్తు
మహాబలాన్ | ధనాధ్యక్షౌమహాబాహుః ప్రేషయామాసయత్కాకా || ౨౦ || శరణంభవవీరాణాంయత్నాణాం

యుద్ధశాలినాం । ఇత్యాదిశ్శమహాశూరం ప్రేషయామాసకంచన ॥ ౨౦ ॥ ఏతస్మిన్నంతరేరామ విస్తీర్ణబల
వాహనః । ప్రేషిలోన్యపతద్యక్షో నామ్నాసంయోధకంటకః ॥ ౨౧ ॥ తేనచక్షేణమారీచా విష్ణునేవసమాహ
తః । పతితౌభూతతలైలాత్ ఓణపుణ్యభాంబరాత్ ॥ ౨౨ ॥ ప్యాప్తసంజ్ఞోముహూలేకాన విశ్రమ్యజనిశాచ
రః । తంయక్షంయోధయామాస సచభగ్నుఃప్రదుదువే ॥ ౨౩ ॥ తతఃకాంచనచిత్రాంగం వేదూర్యరజతోక్షీ
తం । మర్యాదాంప్రతిహారాణాం తొరణాంతరమావిశత్ ॥ ౨౪ ॥ తతోరామదశగ్రీవం ప్రవిశంతంనిశాచరం ।
సూర్యభానురితిభ్యాతో ద్వారపాలాన్యరోధయత్ ॥ ౨౫ ॥ సవార్యమాణోయత్సైవ ప్రవివేశనిశాచరః । య
దాతువారితోరామ నహ్యతిస్తత్సరాక్షసః ॥ ౨౬ ॥ తతస్తారణముత్పాట్య తేనయత్సైవతాడితః । రుధిరంప్రసృ
వణభాతి శ్రేలాథాతుస్తవైరివ ॥ ౨౭ ॥ సశైలశిఖరాభేణ తొరణేనసమాహతః । నక్షతంప్రయయా రామవరదా
నాత్స్వయంభునః ॥ ౨౮ ॥ సతుతేనేవతంయక్షం తొరణేనసమాహనత్ । నాద్యశ్యతతదాయక్షో భస్మీకృతత
నుస్తదా ॥ ౨౯ ॥ తతఃప్రదుదువుసుశ్చే దృష్ట్వా రక్షఃపరాక్రమం । తతోనదీగుహాశ్చేష్టేన వివిశుర్భయపీడి
తాః ॥ ౩౦ ॥ త్యక్తప్రహరణాశ్చాంతావివణవదనాస్తదా । ఇతిశ్రీమదుత్తరకాండేచతుర్దశస్కర్గః ॥ ౨౪౪ ॥ ౧౦౦౦

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ తతప్రాణలక్ష్మ్యవిత్రీస్త్రాణ్యత్రైంద్రాంశ్చసహస్రశః । ధనాధ్యక్షామహా
యక్షం మాణిచారమథాబ్రవీత్ ॥ ౧ ॥ రాసణంజహియత్సైంద్ర దుర్వృత్తంపాపచేతనమ్ । శరణంభవవీరా
ణాం యత్సైవాంయుద్ధశాలినాం ॥ ౨ ॥ ఏవముక్తోమహాబాహు ర్దాశిభద్రస్సదుజ్జయః । వృతోయక్షసహస్రై
స్తు చతుర్భిస్సమయోధయత్ ॥ ౩ ॥ తేగజాముసలప్యాస శక్తితోమరముద్గరైః । అభిఘ్నంతొరణయత్సైరాక్ష
సాంత్యముపాద్రీక ॥ ౪ ॥ కుర్వంతిస్తుములంయుద్ధం చరంతశ్చేన్యనవల్లభుః । బాధంప్రయచ్ఛనేచ్ఛామి దీయతామి

తిభాషిణః || ౫ || తతోదేవాస్సగంధర్వా ఋషయోబ్రహ్మవాచినః | దృష్ట్వాతత్తుములంయుద్ధం పరంవిస్తయమా
 గమన్ || ౬ || యత్రాణాంతుపహస్తైన సహస్రంనిహతంరణే | మహతోదరేణచానింద్యంసహస్రమపరంహతం ||
 కుక్రిధైనవతదారామ మారీచేనదురాత్మనా | నిమేషాంతరమాత్రేణ ద్వేసహస్రేనిపాతితే || ౭ || క్వచయత్రా
 జఙనంయుద్ధం క్వదమాయాబలాశ్రయం | రక్షసాంపురుషవ్యాఘ్రే తేనతేఽభ్యధికాయుధి || ౮ || ధూమాక్షై
 ణసమాగమ్య మాణిభద్రోమహారణే | ముసలెవారసికోధా త్తాడితోనదకంపితః || ౯ || తతోగఙ్గాంసమావిధ్య
 మాణిభద్రేణరాక్షసః | ధూమాక్షస్తాడితోమూర్ఖీ విహ్వలానిపపాతహ || ౧౦ || ధూమాక్షంతాడితగృహ్యష్టా
 పతితంశోణితోక్షితమ్ | అభ్యధావశ్శునంకుక్రిధో మాణిభద్రందశానసః || ౧౧ || తంకుక్రిధుభిధావంతం యుగా
 త్రాగ్నిమివోద్ధితమ్ | శక్తిభిస్తాడయామాస తిస్మభిర్యక్షపుంగవః || ౧౨ || తాడితోమాణిభద్రస్యమకుటే పాహ
 రద్రణే | తస్య తేనప్రహారేణ మకుటంపాశ్వకామాగతమ్ || ౧౩ || తతస్సయుధ్యహసేన విష్టభానవ్యకమ్పిత | త
 దాప్రభృతియత్రాసా పాశ్వకావారితిత్స్యతః || ౧౪ || తస్మింస్తువిముఖేయత్రై మాణిభద్రోమహాత్మని | సన్నాద
 స్సుసహాకారామ తస్మిన్తైలవ్యవధత || ౧౫ || శుక్రత్వాపరాజితంసంఖ్యే మాణిభద్రంధనేశ్వరః | రావణేనత
 దారామ బహూన్యత్రాన్నిపాతితాన్ || ౧౬ || సర్వేఃపరివృతాయత్రై ర్నిర్యయానరవాహనః | తతోదూరా
 త్పృథివ్యశ్చే ధనాఢ్యత్రాగదాధరః || ౧౭ || శుక్రపోష్ఠపదాభ్యాఞ్చశంఖపద్మసమావృతః | సగృహ్యష్టాభ్రతరంసం
 ఖ్యే శాపాద్విభ్రజ్జగౌరవమ్ || ౧౮ || ఉవాచవననాధీమాకాయుక్తంపైతామహేశుతే | యన్తయావార్యమాణో
 పి నావగచ్ఛసిమమతే || ౧౯ || పశ్చాదన్యథలంపాప్ర్యజ్ఞాన్యసేనిరయంగతః | యోహిమోహోద్విషంపీత్వా
 నావగచ్ఛతిదుమతః || ౨౦ || పరిణామేనవైమూఢోజానీతేకర్తృణఃఫలమ్ | దేవతానాభినన్తన్తి ధర్మయైకైనశే

నఁజేత్ || ౨౨ || యేనత్వమీదృశంభాసం నీతస్సన్నావబుధ్యసే | యోహిమాత్వాఃపత్నోభాప్రీత్యానాచార్యం
శ్చావమన్యతే || ౨౩ || సపశ్యతిఫలతస్య ప్రేతరాజవశంగతః | అభ్రువేహిశరీరేయో నఃరోతితహజానమ్ ||
సపశ్చత్తప్యతేమూఢో మృతౌదృష్టౌప్తస్కోగతమ్ | ధర్తాద్రాశ్యంధనంసౌఖ్య మధర్తాద్వ్యఖమేవచ || ౨౪ || త
స్తాద్ధర్మంసుఖాధాన్య కుర్యాత్సాపంవిసజ్జయేత్ | పాపస్యహింసలంఘ్యం తదోభీక్త్యమిహోత్తనా || ౨౫ ||
తస్మాత్తాపహతాధాన్య మూఢపాపంకరిష్యతి | కస్యచిన్నహిమబుద్ధై శ్చందతోజాయతేమతిః || ౨౬ || యా
దృశంకురు తేకర్మ తాదృశంఫలమశ్నుతే | బుద్ధిరూపంబలంవిత్తంపుత్రాణామహోత్త్యమేవచ || ౨౭ || ప్రాప్ను
వంతినరాస్సర్వగం స్వకృతైఃపూర్వకర్తృభిః | ఏవంనిరయగామీత్వం యస్యతేమతిరీశ్యశీ || ౨౮ || నత్వాంసమభి
భాషిష్యే దుష్కృతైఃస్వేచనిగాయః | ఏవముక్తాస్తగస్తేనతస్యామాత్యాస్సమాహతాః || ౩౦ || మారీచప్రీము
ఖాస్సర్వే విముఖావిప్రీతుదుర్జునః | తతస్తేనదశగ్రీవో యత్నైఃదైరిణమహోత్తనా || ౩౧ || గదయాభిహతోమూర్ధ్ని
నవస్తానాత్ప్రీకమ్పతే | తతస్తావభినిఘ్నంతా వన్యోన్యంపరమాహవే || ౩౨ || నవిహ్వలౌనచశాస్త్రౌ బభూవతుర
మపిఁశౌ | ఆగ్నేయమస్త్రంసతతో ముమౌచధనదోరణి || ౩౩ || వారుణేనదశగ్రీవ స్తదస్త్రంప్రత్యవారయేత్
తతోమాయాంప్రవిష్టస్సరాక్షసీంరాక్షసేశ్వరః || ౩౪ || రూపాణాంశతసాహస్రంవకారవననాదవ | వ్యాఘ్రౌ
వరాహోజీమూత స్సరంగఃపర్వతోహృదః || ౩౫ || యక్షోదైత్యస్వరూపీచ సౌఽదృశ్యతదశాననః | బహూనిచ
కరోతిస్తదృశ్యం తేనత్వశాతతః || ౩౬ || ప్రతిగృహ్యతతోరామమహాదస్త్రందశాననః | జహూనమూర్ధ్నిధనదంవ్యా
విధ్యమహతీంగదామ్ || ౩౭ || ఏవంసతేనాభిహతో విహ్వలశ్శోణితోక్షితః | కృత్తమూలఙ్గవాళోకో నిపపాతధ
శాధిపః || ౩౮ || తతఃపద్మాదిభిస్తత్రీ నిధిభిస్తతదావృతః | ధనదోచ్ఛాన్వసితస్తైస్తు వనమానీయనందనమ్ || ౩౯ ||

నిజః త్యరాక్షసేంద్రస్తం ధనదంహృష్టమానసః | పుష్పకం తస్యజగ్రహ విమానంజయలక్ష్మణమ్ || ౪౦ || ముక్తా
జాలప్రతిచ్ఛన్నం సర్వకాలఫలద్రుమం | కాంచనస్తంభసంవీతం వైడూర్యసుయతోరణమ్ || ౪౧ || మనోజవం
కామగమం కామరూపంవిహంగమం | మణికాఞ్చనసోపానం తప్తహాటకవేదికం || ౪౨ || దేవోపవాహ్యమక్ష
య్యం సదాదృష్టిమనస్సఖం | బహ్వశ్చర్యభక్తిచిత్రంబ్రహ్మణోపరినిమితం || ౪౩ || నిమితంసర్వకామైస్తు
మనోహరమనుత్తమం | నతుశీతంనచోష్ణంచ సర్వతుఃసుఖదంశుభం || ౪౪ || తత్తురాజా సమాయాధః కామగం
వీర్యనిజితం | జితంఋత్రువనంమేనై దర్శ్యతే కాగ్నదుర్మతిః || ౪౫ || జితావైశ్రీవణందేవం క్రేలాసాత్సమ
వాతరత్ || ఓమ్ || స్వతేజసావిపులమవాప్యతంజయంప్రతాపవాన్విమలకిరీటహారవాన్ | రరాజవైపరమవిమా
నమాస్థితోనిశాచరస్సదసిగతాయథానలః || ౪౬ || * || ఇతిశ్రీమదుత్తరకాండే షడ్విదశస్కంధః || ౧౫ || ౭ || ౩ || ౧౪ ||

శ్రీరామాయనమః || ౪ || ఓమ్ || సజితావైభావితరంరామ ధనదంరాక్షసాధిపః | మహాసేనప్రసూతింజద్య
యాశరవణంమహత్ || ౧ || అథాపశ్యద్దశగ్రీవో రౌద్రంశరవణంతదా | గభస్తిజాలసంవీతం ద్వితీయమివభా
సు-రం || ౨ || సపర్వతంసమారుహ్యకందిత్రమ్యవనాంతరం | అపశ్యత్పుష్పకంతత్ర రామద్విష్టంభితందివి || ౩ ||
విష్టభిపుష్పకంకస్తా న్నాగమతా-మగంకృశం | రాక్షసశ్చింతయామాస సచివైస్తైస్సమావృతః || ౪ || కిన్నిమి
త్తంచెచ్ఛయామేనేదంగచ్ఛతిపుష్పకం | పర్వతస్యోపరిష్ఠస్యగర్భేదాకశ్యచిద్భవేత్ || ౫ || తతోఽప్రీద్దశగ్రీవఃసా
గ్రిచోబుద్ధికోవిదః | వైతన్నిహారణంరాజన్ యన్నగచ్ఛతి పుష్పకం || ౬ || అథశాపుష్పకమిదం ధనదాన్నాగ్య
వాహనం | అతోఽష్టందమభవద్ధనాభ్యక్షవిసాకృతం || ౭ || ఇతివాక్యాంతరేతస్య కరాళఃకృష్ణపింగళః | వామ
నోవికటాముండీ సందీప్రహ్వభుజోబలీ || ౮ || తతఃపాశ్వకముషాగమ్య భవస్యానుచరౌబలీ | సుదీర్ఘరక్షవాచే

దం రాక్షసేంద్రమశేషిణః ॥ ౯ ॥ నివర్తన్వనశగ్రివ శైలక్రిడఃశంకరః । మహానాగయత్నాశాం దైత్యదాన
వరక్షసాం ॥ ౧౦ ॥ సత్వేషామేవభూగానా మగమ్యఃపర్వతకృతః । ఇతి గుహ్యశ్శుక్తిం క్రోధాత్కమ్పితకు
ణ్డలః ॥ ౧౧ ॥ రోషాస్త్రతామ్రినయనః పుష్పకాదమహ్యశః । కోయిలశంకరజన్మకృత్తైలమూలముసాగమత్
నందీశ్వరమథావశ్యదవిహారస్థితంప్రభోః । దీప్తంశూలమనప్తభ్య బృతీయమివశుకరం ॥ ౧౨ ॥ తందృష్ట్యాచాన
రముఖ మవజ్ఞాయసరాక్షసః । ప్రహారంముముచేమాన్యూతాత్మకౌముద్యురోయదః ॥ ౧౩ ॥ సకున్ధోభగవాన్నం
దీ శంకరస్యావరాతనుః । అబ్రవీద్దాక్షసుతత్ర దశగ్రీవముపస్థితం ॥ ౧౪ ॥ యస్తాద్వానరహంసం మా మనజ్ఞాయ
దశానన । అశనీపాతసంకాశ మవహంసంపియ క్తవాన్ ॥ ౧౫ ॥ తస్తాన్తస్త్వర్యసంహన్వా మక్రూపసమతేజసః । ఉ
త్పత్సిర్మంతివధాక్షణహి కులశ్యతవచానిరాః ॥ ౧౬ ॥ నఖదంష్ట్రాయుధాశ్చరాః మనస్సంపాతరంహసః । యు
ద్ధోన్మత్తాబలోద్రిక్తా శైలాభనవినదీః ॥ ౧౭ ॥ తేతవవిజలంవర్ష ముత్సేదంచపుగిద్విధం । వ్యవసేవ్యంతిసం
భూయ సహామాత్యసుతస్యహి ॥ ౧౮ ॥ కింబిదానీంమయాశక్యం హామృతాన్తాంహివిశావర । నహంతవ్యోహ
తస్తస్వంహి పూర్వమేవస్వకనాభిః ॥ ౧౯ ॥ ఇత్యుదీరగవాక్యేతు డేవైస్తన్ద్రహాత్తవి । దేవమందుభయోనెమః
పుష్పవృష్టిస్పృభాచ్ఛ్యుతా ॥ ౨౦ ॥ అదితముత్పాతతదా నందిశాక్యం మహాబలః । పర్వతంతంసమాసాద్య వా
క్యమేతదువాచహ ॥ ౨౧ ॥ పుష్పకన్యగతగ్భిన్నా యత్యుతేమమగచ్ఛతః । తమిమంతైలముక్షాలం కరొమితవ
గోపతే ॥ ౨౨ ॥ కేనప్రభావేనభవో నిత్యంక్రీడతిరాజవత్ । విజ్ఞాతవ్యంనజానీతే భయస్థానముపస్థితం ॥ ౨౩ ॥
ఏవముత్తాస్తితతోరామ భుజాన్నిక్షిప్యవర్వతే । తోలయామాసతంశీఘ్రం సత్తైలస్సంకుంపత ॥ ౨౪ ॥—౨౦౦౦—
గాయత్రీ—॥ చలనాత్పర్వతస్త్వైవ గతా డేవవ్యకంపితాః । చచాలపార్వతీచాపే తదాశ్చిచ్ఛామహోర్వరం ॥ ౨౫ ॥

తతో రామమహాదేవః ప్రహసన్ వీర్యతత్కృతం । పాదాంసుష్టేనతంత్రైలం పీడయామాసలీలయా ॥ ౨౭ ॥ పీడి
తాస్తుతతస్తస్య శ్రేలస్యాథోగతాభుజాః । విస్థితాశ్చాభవత్తత్ర సవివాస్తప్యరక్షణః ॥ ౨౮ ॥ రక్షణాతేనరౌ
పాద్య భుజానాంపీడనేనచ । ముక్తోవిరావన్యహసా త్రైలోక్యంయేనకంపితం ॥ ౨౯ ॥ మానుషశృద్ధువిత్రస్తా
మెని ర్బోకసంక్షయం । దేవతాశ్చాపిసంతుష్టా శ్వలిరాస్నేయమవత్కాను ॥ ౩౦ ॥ సముద్రాశ్చాపిసంతుష్టా
శ్వలితాశ్చాపివర్వతాః । (విస్ఫుటితాశ్చగిరయౌ నాగాగజాంతిశానకృత్ ॥ ౩౧ ॥ నిశ్చేష్టాసుప్తస్వచతోపేనజ
న్త్రుబహుశస్తదా । సముద్రాశ్చుత్సుభుస్త్రాప్రవకేమేవసంధరా ॥ ౩౨ ॥ రామసాగ్రాన్ధర్వాస్త్రత్రస్తాస్తత్ర
తత్రీనుః ।) యక్షావిద్యాధరాస్సద్ధాఃకిమేదితిచాబ్జునః ॥ ౩౩ ॥ ఆథతేనున్దిణప్రస్యవిక్రొశంతిమతాబ్జునః
తోషయన్వమహాదేవం నీలకంఠముమాపజిం ॥ ౩౪ ॥ తమృతేశరణంనాన్యం సశ్యామోత్పదశానన । స్తుతిభిఃప్ర
ణతోఘ్నా తమేవశరణంవజ ॥ ౩౫ ॥ కృపాళుశ్శంకరస్తుప్తః స్రీసాదంతేవిధాన్యతి । ఏవముక్తస్తదామాత్ర్యై
స్తుష్టావవృషభధ్వజం ॥ ౩౬ ॥ సాచుభిర్వివిధేస్త్రైఃప్రేమ్యమృగదశాసనః । సువత్సరిసహస్రంతురుదతారక్షసో
గతం ॥ ౩౭ ॥ తతఃప్రీతోమహాదేవ శ్చైలాగ్రేష్ఠీతస్తదా । ముక్త్యాతస్యభుజాకారామపాహివాక్యందశాననం ॥
ప్రీతోస్థితవనీయాశ్చ శౌండీర్యాశ్చదశానన । శైలాశ్రానేనయోముక్త స్తప్తయారావన్సుదారుణః ॥ ౩౮ ॥
యస్మాల్లోకత్రయంత్యేవ ద్రావితంభయమాగతం । తస్మాత్త్వంరావణౌశామనామావీరభవన్యసి ॥ ౪౦ ॥ దేవ
దానవయక్షాశ్చ యేచాన్యైరగతీతలే । ఏవంశ్వామభిధాన్యన్తి రావణంలాకరావణమ్ ॥ ౪౧ ॥ గచ్ఛకాలస్త్యవి
ప్రభం పథాయెనత్వమిచ్ఛసి । మయాత్వమభ్యనుజ్ఞాతో రాక్షసాధిపగమ్యతాం ॥ ౪౨ ॥ ఏవముక్తస్సలంకేశ
శ్యంభునాస్త్వయమబ్రవీత్ । ప్రీతోయదిమహాదేవ వరంమేదేహియాదతః ॥ ౪౩ ॥ అనధ్యతామయాప్రాప్తాదే

వగన్ధర్వదానవైః । రాక్షసైగుహ్యైకైనాకై ర్యేబాన్యేబలవత్తరాః ॥ ౪౪ ॥ మానుషాన్సుగణైదేవ స్వల్పాస్తై
మమసంమతాః । దీఘమాయుశ్చసంప్రాప్తం బ్రహ్మణస్త్రిపురానక ॥ ౪౫ ॥ వాంఛితంచాయుషశ్శేషం శస్త్రం
చత్వంప్రియచ్ఛమే । ఏవముక్తస్తదాతేన రావణేననశజరః ॥ ౪౬ ॥ దదౌఖడ్గంమహాదీప్తం చద్ద్రహ్మశిఖరీ
తమ్ । ఆయుషశ్చాపశేషఞ్చ స్థిత్యాభూతపతిస్తదా ॥ ౪౭ ॥ దర్శ్వవాచతదశమ్భు నాపజ్ఞేయమిదంత్యయా ।
అజ్ఞాతంహియదీతే మామేవేష్యత్యసంశయః ॥ ౪౮ ॥ సాక్షాన్తహేశ్వరేణైవం కృతనామాసరావణః । అభివాద్య
మహాదేవ మాదురహాథపుష్పకం ॥ ౪౯ ॥ తతోమహీతలేరామ పరిచక్రామరావణః । క్షత్రియాణామహావీ
ర్యాణాం బాధమానఇతస్తతః ॥ ౫౦ ॥ కేచిత్తైజస్వినశ్శూరాశ్చ త్రియాయుద్ధదుర్తదాః । తచ్ఛాసనమశుర్వన్తోవి
నేశున్సపరీచ్ఛదాః ॥ ౫౧ ॥ అపరేదుజ్జయంరక్షా జానన్తఃపౌష్ఠసంమతాః । జితాస్తస్మిత్త్యభాషన్తరాక్షసం ।
బలదర్పితం ॥ ౫౨ ॥ * ఇతి శ్రీమదుత్తరకాండే షోడశస్కంధః ౬౦ ॥ ౧౨౦౦ ॥ *****

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ అథరాజమహాబాహు ర్విదరణమహీతలే । హిమవద్వనమాసాద్యప
రిచక్రామరావణః ॥ ౧ ॥ తత్రాపశ్యత్సవైకన్యాయం కృష్ణాజినజటాధరాం । ఆమౌఽణవిధినాచైనాం దీప్యంతీందేవ
తామివ ॥ ౨ ॥ సదృష్ట్యైరూపసంపన్నాం కన్యాంతాంసుమహావృతాం । కామమోహపరీతాత్తా పపచ్చప్రహ
సన్నివ ॥ ౩ ॥ కిమిదంవతఃసేభదే । విరుద్ధంయావనస్యతే । నహియక్తాతవైతస్య రూపస్యైవంప్రతిక్రియా ॥ ౪ ॥
రూపంతేనుపమంభీరు కామోన్మాదకరంనృణాం । నయక్తంతపసిస్థాతుం నిగతాహ్యేషవిణ్ణయః ॥ ౫ ॥ కన్యా
సిదుహితాభద్రే కొవాభర్తాతవానఘే । యేనసంభుజ్యసేభీరు సనరఃపుణ్యభాగ్భువి ॥ ౬ ॥ పృచ్ఛతశ్శంసమేన
ర్వంకస్యహేతాశ్శ్రీమస్తవ । ఏవముక్తాతుసాకన్యా రావణేనయశస్వినీ ॥ ౭ ॥ !అబ్రవీద్విధివత్కృత్యావస్యాతిధ్యం

తపాధనా । కుశధ్వజౌమమపితౌ బ్రహ్మషిరతులవృధః ॥౮॥ బృహస్పతిసుతశ్చైమాబుద్ధ్యాతుల్యబృహస్పతేః ।
 తస్యాహంకుర్వతోఽత్యంబేదాభ్యాసంమహాత్మనః ॥ ౯ ॥ సంభూతావాఙ్మయాకన్యా నామావేదపతీస్తృతా । త
 తోదేవాస్సగంధర్వా యక్షరాక్షసపన్నగాః ॥ ౧౦ ॥ లేదాపిగత్వాపితరం వరణంరోచయంతిమే । నచమాంసపి
 తాలేభ్యో దత్తవాఙ్మరాక్షసేశ్వర ॥ ౧౧ ॥ కారణంతద్వదిహ్యమినిశాచరనిశామయ । పితుస్తుమమజామాతా వి
 ఘ్నఃకీలసురోత్తమః ॥ ౧౨ ॥ అఖిపీతస్త్రిలోకేతస్తస్మాన్నాన్యస్యమేపితా । దాతుమిచ్ఛతిధర్మాత్తా తచ్ఛ్రీత్వా
 బలదర్శితః ॥ ౧౩ ॥ దమ్మునామతతోరాజౌ దైత్యానాంకుపితోభవత్ । లేనరాతౌశయానామే పితాపాపేన
 హింసితః ॥ ౧౪ ॥ తతోమేజననీదీనా తచ్ఛరీరంపితుర్మయ । పరిష్వజ్యమహాభాగా ప్రవిష్టాహవ్యవాహనం ॥౧౫॥
 తతోమనోరధంనత్యం పితునాఙ్గాయణం ప్రతి । కరోమీతితమేనాహంహృదయేనసముద్వహే ॥ ౧౬ ॥ (అహం
 ప్రేతగతస్యాపి కుర్వస్తీ కాంక్షితంపితః ।) ఇతిప్రతిజ్ఞామారుహ్య చ రామివిభులంతనః ॥ ౧౭ ॥ ఏతత్తైసర్వమా
 బ్యుత్తం మయారాక్షసపుంగవ । నారాయణోమమపతిర్నత్వస్యఃపురుషోత్తమాత్ ॥ ౧౮ ॥ ఆశ్రయేనియమం
 ఘోరం నారాయణపరీప్సయా । విజ్ఞాతస్త్యంహిమేరాజఙ్గచృపాలస్త్యనన్దన ॥ ౧౯ ॥ జానామితపసానర్వం
 త్రైలోక్యేయద్ధివత్తే । సోబ్రవీదావణోభూయస్తాంకన్యాంసుమహానతాం ॥ ౨౦ ॥ అవరూప్యవిమానాగ్రా
 త్కందర్పశరపీడితః । అవలిప్తాసిమశోణియస్యాస్తేనుతిరీదృశీ ॥ ౨౧ ॥ వృద్ధానాంమృగశాఖాక్షి భాజితేపు
 ణ్యసంచయః । త్వంసర్వగుణసంపన్నా నార్హసేక్తుమీదృశం ॥ ౨౨ ॥ త్రైలోక్యసుద్ధరంభీరు యావనంతేతివ
 త్తే । అహంబంకాపతిర్భద్రే దశగ్రీవశ్చితసుతః ॥ ౨౩ ॥ తస్యమేభవధాయాత్వం భుజ్జ్వభోగాయ
 థానుఖం । కశ్చతావదసాయంత్యం విష్ణుతిత్యభిభాషసే ॥ ౨౪ ॥ వీర్యేణతపసాచైవ భోగేనదబలెనచ । నమ

యాససమోభద్రా యలత్సంకామయశంగనే ॥ ౨౫ ॥ ఇత్యుక్తవతిత స్త్రిస్తువేదవత్సనవద్యధీః । మామైవమితీ
సాకన్యా తమువాచశిశావరం ॥ ౨౬ ॥ త్రైలోక్యార్థపతింవిష్ణుంసర్వలోకనమశ్చృతం । త్వగృతేరాక్షసేంద్రా
న్యః కోవమన్యోతబుద్ధిమాన్ ॥ ౨౭ ॥ ఏవముక్తస్తయాతత్ర వెగవత్స్వావిశావరః । మూఢజేమతదాకన్యాం క
రాగ్రేవరాశ్చుశత్ ॥ ౨౮ ॥ తతోవేదవతీకుర్వాకేశాహస్యైనసాచ్చినత్ । అసిర్భూత్వాకరస్తస్యాః కేశాన్
స్థితాన్ద్విధాకరోత్ ॥ ౨౯ ॥ సాజ్వలంతీవరోషేణ దహన్తీవనిశావరం । ఉవాచాగ్నింసమాధాయ మరణా
యకృతత్వగా ॥ ౩౦ ॥ ధర్షితాయాస్త్యయూనార్య నమేజీవితమిష్యతే । రక్షోధమప్రవేత్స్యామి పశ్యశస్తైహు
తాశనం ॥ ౩౧ ॥ యస్తాత్తుధర్షితాచాహంస్త్వయాపాపాత్తనావనే । తస్మాత్తవధాధాంవైసముత్పన్నైహ్య
హంపునః ॥ ౩౨ ॥ నహిశక్యస్త్రీయాహంతుం పురుషఃసాపనిశ్చయః । శాపేత్వయినుయోత్సృష్టేతపసశ్చ్యయో
భవేత్ ॥ ౩౩ ॥ యదిత్వస్తిసుయాకించి తృప్తందత్తంహుతుతథా । తస్మాత్త్వయోనిజాసాధ్నీ భవేయంధమి
న్సుతా ॥ ౩౪ ॥ ఏవముక్తాప్రవిష్టాసా జ్వలితజాతవేదసం । పపాతచదివోదివ్యాపుష్పవృష్టేచ్ఛమంతతః ॥ ౩౫ ॥
(పునరేవహినుభూతా పద్మైవ ద్ధరసుప్రభా । తస్మాదపిపునఃప్రాప్తాపూర్వవత్తైసరక్షసా ॥ ౩౬ ॥ కన్యాంకమలగభా
భాం ప్రగృహ్యస్వగృహంయయా । ప్రవిశ్య గావశస్వేతాం దశయామాపనంక్రణే ॥ ౩౭ ॥ లక్షణజ్ఞోనిరీక్ష్యై
వ రావణంవైవమబ్రవీత్ । గృహస్థైషాహినుశ్రోణీష్వర్షధాయైవపుశ్యతే ॥ ౩౮ ॥ ఏతచ్ఛుక్తివాణావేరామతాం
ప్రచిక్షేవరావణః । సాచైవతీతిమాసాద్య యజ్ఞాయతనమభ్యగా ॥ ౩౯ ॥ రాజ్ఞాహలమఖోత్కృష్టా పురరపుద్ధి
తాపతీ ।) సైషాజనకరాజత్య ప్రసూతాతనయాప్రభా ॥ ౪౦ ॥ తవభాయామహాబాహో విష్ణుస్తన్వంహిసనాత
నః । పూర్వాకొధహతశ్శతు ర్యయాసానిహతస్తథా ॥ ౪౧ ॥ ఉపాశ్రయిత్వాశ్చైవాభస్తవవీర్యమమానుషం ।

ఏవ మేషామహాభాగా మత్యేకాహుత్వత్వేషునః ॥ ౪౨ ॥ తే త్రైహులముఖోత్కృష్టే వెద్యాసుగ్నిశిరోపమా ।
 ఏషావేదవతీనామ పూర్వహసీత్కృతేయుగే ॥ ౪౩ ॥ త్రేతాయుగమనుప్రాప్య వధాధికాంతస్యరక్షసః । ఉత్ప
 న్నామైథిలకులే జనకస్యచుహాత్తనః ॥ ౪౪ ॥ సీతాత్పన్నాతుసీతేతి మానుషేఃపునరుద్యతే ॥ * ॥ ఇతి శ్రీమదు
 త్తరకాండే సప్తదశస్కంధః ॥ ౬౦ ॥ ౧౨౦౦ ॥ * * * * *

శ్రీ రామాయనముః ॥ ఓవ ॥ ప్రవిష్టాయాంహు తాశంశువేదవశ్యాంస గావణిః । పుష్పకుంభశ్చమారుహ్య
 పరిచక్రామ మెదిసిం ॥ ౧ ॥ తతోమగుత్తంనృపతిం యజంతంసహదైవతైః । ఉశీరవీజమాసాద్య దవశానతుగాక్ష
 సః ॥ ౨ ॥ సంవతోనామబ్రహ్మహి సామౌద్భృతాబృహస్పతేః । యాజయామాహుర్భు స్సవైదేకావగణై
 వృతః ॥ ౩ ॥ దృష్ట్వాదేవాస్త్రుక్రతు వరదానేనమజాయం । శిర్యగ్గౌనింసహవిష్టస్సదశానభీరవః ॥ ౪ ॥
 ఇంద్రోమయూరస్సంవృత్తో ధర్మరాజస్తవానునః । కృకలాసాధనాధ్యక్షో హంసావైసరుణోభవత్ ॥ ౫ ॥ అ
 న్యేష్వపిగలేష్వేవం దేశేష్వరిసింహాసః । రావణఃప్రాపితద్యజ్ఞం సారమేయఇవాశుదిః ॥ ౬ ॥ తంచరాజానమా
 సాద్య రావణోరాక్షసాధిపః । న్రాహయుద్ధంస్రియచ్ఛేతి నిజితోస్త్రీతివావద ॥ ౭ ॥ తతోమగుత్తంనృపతిః కొ
 భవానిత్యువావతం । అపహాసంతతాముక్త్వా రావణోవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౮ ॥ అకుతూహలభావేన పీతోస్త్రితవ
 పాధికవ । ధనదస్యాసుజంయోమాం సావచచ్ఛసిరావణం ॥ ౯ ॥ త్రిమలాకేషుకోన్యోస్తి యోనజానాతిమేబ
 లం । భ్రాతరంమేవినిజిత్య విమానమిదమాహృతం ॥ ౧౦ ॥ తతోమగుత్తంనృపతి స్తంరాక్షసమథాబ్రవీత్ । ధ
 న్యఃఖలుభవాయై న జ్యేష్ఠోభ్రాతరణైజితః ॥ ౧౧ ॥ నత్వయానదృశస్త్వోఘృత్రైమలాకేషువిద్యతే । (నాధర్ష
 సహితంశ్లోఘ్యం నలాకప్రతిసంగ్రహమ్ ॥ ౧౨ ॥ కర్తదౌరాత్మ్యకంకృత్వా శ్లోఘసేభాత్మనిజాయాత్ ।) కం
 ॥౮ ॥ అయా

త్వంపాక్రేవలఘాదమం చరిత్యావలభవావరం ॥ ౧౩ ॥ శుశ్రూషూర్హిమయా యాద్యశంభావసేన్వయం ।
 తస్యేదానీనమేజీవప్రతియాన్యసిమమతే ॥ ౧౪ ॥ అవ్యత్వాంశిశిలైర్బాణైః పేషయామియమక్షయం ।
 తతశ్చరానసంగృహ్యసాయ కాంశ్చసపాధిణః ॥ ౧౫ ॥ రణాయనిర్యయాకుర్ధస్సంవలోమాగమావృణోత్ ।
 సాబ్రవీత్సేహసంయుక్తం మరుత్తంతంచహన్మహిః ॥ ౧౬ ॥ శ్రోతవ్యాయదిమదావ్యక్యం సంప్రహరీనతేక్షమః ।
 మాహేస్వరమిదంసత్ర మసమాప్తంకులందహేత్ ॥ ౧౭ ॥ దీక్షితస్యకుతోయుద్ధం కౌశిత్వందీక్షితేకుతః । సంశ
 యశ్చజయేనిత్యం రాక్షసశ్చసుమజాయః ॥ ౧౮ ॥ సనివృత్తాగురౌర్వాక్యాన్తరుత్తఃపుథివీపతిః । విస్మయసశ
 రంచాపం స్వస్థామఖముఖోభవత్ ॥ ౧౯ ॥ తతస్తంనిజికతంమత్వా ఘోషయామాసవైదిశః । రావణోజిత
 వాంశ్చైతి హమాన్నాదంచముక్తవాక్ ॥ ౨౦ ॥ తాభక్షయిత్వాతత్రస్థామహనీకాయజ్ఞమాగతాః । విత్ప
 ప్తారుకిరైస్తేషాం పునస్సంప్రీయయామహిం ॥ ౨౧ ॥ గావణీతుగతేదేవా సేంద్రావైవదివోకసః । తతస్సాన్వం
 యోనిమాసాద్య తానిసత్వానిచాబురీవ ॥ ౨౨ ॥ హమాత్తదాబ్రవీదండో మయూరంసీలబహిణః । పీ
 తోస్థితపదర్థజ్ఞ ఉపకారాద్విహంగమ ॥ ౨౩ ॥ ఇదంనేత్రసహస్రంయత్తతైబహేభవిష్యతి । వషమాణ
 మయిముదు పాప్స్వస్థిసేవీతిలక్షణం ॥ ౨౪ ॥ ఏవమిందోవరంపాదాన్తయూగస్యసుకేశ్వరః । నీలాఃకిలపు
 రాబహో మయూరాణాంసరాధిప ॥ ౨౫ ॥ సురాధిపాద్వరంప్రాప్య గతాస్సర్వేచిత్రతాం । ధమకారజోబ్ర
 వీతత్ర ప్రాగ్వంశేవాయసంస్థితం ॥ ౨౬ ॥ పక్షింస్తవాస్త్రసుప్రీతః పీతస్యవదనంశృణు । యథావ్యైర్వివిధై
 రొగైః పీడ్యం తేప్రాణినోమయా ॥ ౨౭ ॥ తేనతేప్రభవిష్యంతి మయిపీతేనసంశయః । మృత్యుతప్తేభయంనా
 స్తి వరాన్తమవిహంగమ ॥ ౨౮ ॥ యావత్త్వాంసవధిష్యంతి నరాస్తావద్భవిష్యసి । యేచమద్విషయస్థాస్త మానవాః

యుద్ధయాదితాః ॥ ౨౯ ॥ త్వయిభుక్తేతుత్పప్రాస్తే భవిష్యంతిసఖాంధవాః । వరుణస్త్యబ్రవీధంసం గంగాతో
యవిహారిణం ॥ ౩౦ ॥ శూర్యుతాంప్రీతినంయుక్తం వచఃపత్రరథేశ్వర । వర్ణోమనోహరస్సమ్యచంద్రమండలస
న్నిభః ॥ ౩౧ ॥ భవిష్యతితివోదగ్ర శ్శుద్ధఘనసమవ్రభః । మచ్ఛరీరంసమాసాద్య కాంతోనిత్యంభవిష్యసి ॥ ౩౨ ॥
ప్రాప్యసేచాతులాంప్రీతి మేతన్తైప్రీతిలక్షణం హంసానాంహీపురారామ నీలవణాస్సహండురః ॥ ౩౩ ॥ ప
క్షానీలాగ్రనంవీతాః కోడాశ్శుష్పగ్రనిమలాః । అథాబ్రవీద్వేశ్యవణః కృకలాసంగిరౌద్ధితః ॥ ౩౪ ॥ హేర
ణ్యంసంప్రయచ్ఛామి వణాంప్రీతస్తవాప్యహం । సద్రస్యంచశీరౌనిత్యంభవిష్యతితవాక్షయం ॥ ౩౫ ॥ ఏషికాంచ
సకౌవణామత్పితౄతాభవిష్యతి । ఏవందత్వావరాంసైభ్యస్తస్త్రియజ్ఞోత్సవేసురాః ॥ ౩౬ ॥ నిర్వుతాస్స
హరాజ్ఞావై పునస్స్వభవసంగతాః ॥ * ॥ ఇతి శ్రీమదుత్తరకాండే అష్టాదశస్సర్గః ॥ ౫౦౩ ॥ ౧౦౨౦ ॥ * * *

ఋషరామాయణమః ॥ బమ్ ॥ అథజిత్వామరుత్తంస ప్రయయా రాక్షసాధిపః । నగరాణినరేంద్రాణాం
యుద్ధకాంక్షేదశానసః ॥ ౧ ॥ సమాసాద్యతురాజేంద్రాణామశాండ్రవరుణోపమాణ । అబ్రవీద్బ్రాహ్మసేంద్రస్తు
యుద్ధంమేదీయతామితి ॥ ౨ ॥ నిజాతాస్త్యైతివాబ్రూత ఏషమేకిలనిశ్చయః । అన్యథామర్వతామేమ మోక్షావ
నోపపద్యతే ॥ ౩ ॥ తతస్త్యభీరవఃప్రాజ్ఞాః పాథివాధమణిశ్చయాః । మంత్రయిత్యాతాన్యోన్యం రాజాన
స్సమహంబలాః ॥ ౪ ॥ నిజాతాస్త్యైత్యభాషంత జ్ఞాత్వావరబలంరిపాః । దుష్కృంతస్సురధోగాధి గణయోరాజాపు
రూరవాః ॥ ౫ ॥ ఏతేసర్వేబ్రువంతాత నిజాతాస్త్యైతిపాథివాః । అథాయోధ్యాంసమాసాద్య రావణోరా
క్షసాధిపః ॥ ౬ ॥ సుగుప్తామనరణ్యేన శక్రేణైవాపరావతీ । సతంపురుషశౌద్ధాలం పురందరసమంబధి ॥ ౭ ॥
ప్రాహరాజానమాసాద్య యుద్ధందేహీతిరావణః । నిజాతాస్త్యైతివాబ్రూహి త్వమేనంమమశాసనం ॥ ౮ ॥ అయో

ధ్యానితశ్చైవ శ్రుత్యాచావమతేనచః । అనరణ్యస్స సంకుర్ణో రాక్షసేంద్రమథాబ్రవీత్ ॥ ౯ ॥ దీయతేద్వంద్వ
యన్ధం తే రాక్షసాధిపతేమయా । సంత్రిప్తశ్చీప్రమాయతౌ భవజ్ఞేనంభవామ్యహం ॥ ౧౦ ॥ అథపూర్వం శ్రుతా
థేన సజ్జితంసుమహద్దీయత్ । నిశ్చక్రామనరేంద్రస్యబలంరక్షౌవధోద్యతమ్ ॥ ౧౧ ॥ నాగానాందశసాహస్రం
వాజినాంనియుతంతథా । రథానాంబహుసాహస్రం పత్తీనాంచనరొత్తమ ॥ ౧౨ ॥ మహింసంభాద్యనిషాగ్రి
స్తం సపదాతిరళుక్షణాత్ । తతఃప్రవృత్తంసుమహద్భయన్ధవిశారద ॥ ౧౩ ॥ అనరణ్యస్యన్యపతేః రాక్షసేం
ద్రస్యచాద్భుతం । తద్రావణబలంప్రాప్యబలంతస్యమహీపతేః ॥ ౧౪ ॥ ప్రాణశ్శతతదాసర్వం హన్యంహుతమివా
నలే । యుద్ధావసుచిరంకాలం కృత్వావిక్రమముత్తమం ॥ ౧౫ ॥ ప్రజ్వలంతంసమాసాద్యక్షిప్తమేవావశేషితం
ప్రావిశత్సౌకులంతత్ర శలభాఇవపానకం ॥ ౧౬ ॥ నశ్యతి స్థలంతత్ర హన్యంహుతమివానలే । సావశ్యత్తన్నరేం
ద్రస్తు సశ్యమానంసుహాబలం ॥ ౧౭ ॥ మహాణావంసమాసాద్యవనాపగళతంయథా । తతశ్శక్రధనుఃప్రఖ్యం ధను
ర్విష్ణురయణస్వయం ॥ ౧౮ ॥ ఆససాదనరేంద్రస్తం రావణంకోరథమూర్ఛితః । అనరణ్యేనతేమాత్యా మారీచ
శుకసారణాః ॥ ౧౯ ॥ ప్రహస్తసహితాభగ్నా వ్యద్రవంతస్మగ్నాశ్చన । తతోబాణశతాన్యష్టౌపాతయామాసమూ
ఢకాని ॥ ౨౦ ॥ తస్యరాక్షసరాజస్య ఇత్యౌకుకులనందనః । తస్యబాణాఃపతంతస్తే చక్రీరేనక్షతంక్వచిత్ ॥ ౨౧ ॥
వారిధారాఇవాజ్ఞేభ్యః పతంత్యోనగమూడణి । తతోరాక్షసరాజేన కుర్ధైసన్యపతిస్తదా ॥ ౨౨ ॥ తలెనాభి
హతోమూర్ఛి నరథాన్నిపపాతహ । సరాజాపతితోభూమా విహ్వలాంగఃప్రవేషితః ॥ ౨౩ ॥ నజ్రద్గధవారణ్యే
సాలానిపతితోమహాకా । తంద్రహస్యాబ్రవీద్రక్ష ఇత్యౌకుకువృధివీపతిం ॥ ౨౪ ॥ కిమిదానీంత్యయాప్రాప్తం ఫ
లంమాంప్రతియుభ్యతా । త్రైలోక్యేనాస్తియోద్వంద్వం మమచద్యాన్నరాధిప ॥ ౨౫ ॥ శంకేప్రసక్తోభోగిషు న

శృణోషిబలంమమ | తస్యైవంబుగ్రీవతోరాజా మందానువాక్యమబ్రువీత్ || ౨౬ || కీశకర్ణమిహకతుకంవైకా
లాహిదురతిక్రమః | సహ్యాహంనిజితోరక్షః త్వయాచాత్మవ్రశంసినా || ౨౭ || కాలేనైసవిపన్నోహం హేతు
భూతస్తుమేభవాత్ | కింస్విదానీంమయాశక్యం కతుకంప్రాణవరిక్షయే || ౨౮ || సహ్యాహంవిముఖోరత్నో యు
ధ్యమానస్త్వయాహతః | ఇత్వాకుపరిభావిత్యా ద్వచోవత్స్యామితాక్షన || ౨౯ || యదిదత్తంయదిహుతం యది
మెసుకృతంతపః | యదిగుప్తాఃప్రజాస్సమ్యక్తదాసత్యంవచోస్తుమే || ౩౦ || ఉత్పత్స్యతేకులెహ్యస్త్రిన్నిత్వాహూ
ణాంమహాత్మనాం | రామోదాశరథినాకమయస్తైపాణ్ణాహరిష్యతి || ౩౧ || తతోజలధరోదగ్రస్తాడితోదే
వమందుభిః | తస్మిన్నుదాహృతేశాపే పుష్పవృష్టిశ్చభాచ్చుతా || ౩౨ || తతస్సరాజారాజేంద్రగతస్థానంత్రివి
ప్రవం | స్వగ్గలేదసృపెతస్త్రి రాక్షససోపనర్పత || ౩౩ || * || ఇతి శ్రీమదుత్తరకాండే ఏకాదశ
స్కంధః || ౪౧౬ || ౪౩౨౦ || ****

శ్రీరాయసమఃశ || ఓమ్ || తతోవిప్రాసయోమర్యాయా పృథీవ్యాంరాక్షసాధిపః | ఆససాదఘనెతస్త్రి
నారదంమునిసత్తమమ్ || ౧ || తస్యాభివాదసంకృత్యా దశగ్రీవానిశాసరః | అబ్రవీతుశలంపృష్ట్యా హేతుమా
గమనస్యచ || ౨ || నారదస్తుమహాతేజా దేవహిరమితప్రభః | అబ్రవీన్మేఘపృష్ఠస్థా రావణంపుష్పకేస్తీతం || ౩ ||
రాక్షసాధిపతేసామ్య తిష్ఠవశ్యవసస్సుత | పీతోన్యభిజనోపేతవిక్రమైరూజితైస్తవ || ౪ || ఋణాదైత్యహూ
తైశ్చ గంధర్వోరగధక్షణైః | త్వయానమంవిమద్యే శ్చ భృశంహిపరితోషితః || ౫ || కింవిద్యత్యామితావతై
శ్చోతవ్యంశోష్యసేయది | శుక్రిత్వాచానంతరంకార్యం త్వయారాక్షసనత్తమ || ౬ || తస్మైనిగదతస్తాతసమాధింశ్రీ
వణేకురు | కిమయంవధ్యతేలొక స్తవ్యాయావధ్యేనదేవతైః || ౭ || హతపవస్వయంలొకో యదామృత్యువశంగ

తః | దేవదానవదైత్యానాం యక్షగంధర్వరక్షసామ్ || ౮ || అవధ్యసత్వయా లూకః క్షేప్తం యుక్తోనమానుషః | ని
త్యం శ్రేయససంమూఢం మహద్భివ్యక్తనైవృతం || ౯ || హన్యాత్కస్తాదృశం లూకం జరావ్యాధిశలైర్మృతం | లై
స్తైర్నిష్టావగమైరజస్రం యత్ర త్రుతకః || ౧౦ || మతిమాన్తానుషేలోశేయధ్ధేనప్రణయీభవేత్ | క్షీయమాణం
దేవైసం తుష్టిపాసాజరాదిభిః || ౧౧ || విమాదశోకసంమూఢం లూకంత్యక్షవయస్వమా | పశ్యతాపస్సహా
హా రాక్షసైశ్వరమానుషం || ౧౨ || మూఢమేవం విచిత్రాథం యన్యసజ్జాయతే గతిః | క్వచిద్వాదిత్రస్య త్వాసి
సేన్యం తెముదితైజనేః || ౧౩ || రుద్యతే చాపరేరాతే ఛాఞాశ్రానయనానైః | మాణాపిశ్యసతస్సిహైః
భాయా బంధుమనోరమైః || ౧౪ || మోహితో యంజనోద్వస్తః క్షేశంస్వం నావబుధ్యతే | అలమేనంపరిక్షిప్య లూ
కం మోహనిరాకృతం || ౧౫ || జితీషవత్స్వయాసౌమ్య మత్యలూకోనసంశయః | అవశ్యమేభిస్సర్వైశ్చ గంధర్వం
యమసాదనం || ౧౬ || తం నిగృహ్ణీష్వపాలస్త్య యమంపరపురంజయ | తస్మిజితేజితంసర్వం భవత్యైవనసంశ
యః || ౧౭ || ఏవముక్తస్తులంకతో దీప్యమానంస్వతేజసా | అబ్రవీన్నారదంతత్ర సంప్రహస్యాభివాద్యప || ౧౮ ||
మహాషేఢేవగంధర్వ విహారసమరప్రియ | అహంఖిలూద్యతోగంతుం విజయాధాంరసాతలం || ౧౯ || తతో
లోకత్రయంజిత్వా స్థాప్యనాగాశురౌకావశే | సముద్రమమృతాథాం చమధిమ్యామిరసాలయం || ౨౦ || అథా
బ్రవీద్దశగ్గీవం నారదోభగవాన్యషిః | క్వఖిల్విదాసీంమాగేణ త్వయాహ్యన్యేనగమ్యతే || ౨౧ || అయంఖిలసు
దుగమ్యః పైతరాజపురంప్రతి | మాగోగచ్ఛతిదుధాక్షో యషస్యామిత్రకళాన || ౨౨ || సతుశారద
మేఘాభం ముక్త్యాహాసందశౌనసః | ఉవాచకృతమిత్యైవం వచనంచేదమబ్రవీత్ || ౨౩ || యస్తాత్త్వంమానుషం
లోకమేతంప్రతికృపాయసే | తస్మాదేవమహంబ్రహ్మ వైవస్వతవభోద్యతః || ౨౪ || గచ్ఛామిదక్షిణామాశాం

యత్ర సూర్యాత్మజోన్మవః | మయాహీభగవత్కోశా త్పత్తిజ్ఞాతంరణాధినా || ౨౫ || అవజేష్యామిచతు
రౌ లాకపాలానితి ప్రభో | తదిహ ప్రస్థితోహంవై ప్రితరాజపురం ప్రతి || ౨౬ || ప్రాణిసంక్లేశకతాకారం
యోజయిష్యామిమృత్యునా | ఏవముక్తాద్వదశగ్రీవో మునింతమభివాద్యచ || ౨౭ || ప్రయయాదక్షిణామౌశాం ప్ర
హృష్టస్సహమంత్రిభిః | నారదస్తువహతేజా ముహూదఁధాన్యనమాస్థితః || ౨౮ || చింతయామాసవిప్రేంద్రో
విధూమభవపాపః | యేనలోకాస్త్రయస్సేంద్రాః క్లిశ్యంలేనవరాచరాః || ౨౯ || క్షీణేచాయుషిధమేకా న
కాలాజేష్యతేకథమ్ | స్వదక్షకృతసాక్షియో ద్వివీయఇనపావకః || ౩౦ || లబ్ధసంజ్ఞావిచేష్టంతే యస్తాల్లోకామ
హతీతనః | యస్యనిత్యం త్రయోలోకా విద్రవంతిభయాదితాః || ౩౧ || తంకథంరాక్షసేంద్రసౌ స్వయమే
వాభిగచ్ఛతి | యోవిధానాచధాతాచ సుకృతందుష్కృతంతథా || ౩౨ || త్రేలోక్యంవిజితంయేన తంకథన్నవి
జేష్యతే | అవరంకింసుకృత్యైవంవిధానంసంవిధాన్యతి || ౩౩ || కౌతూహలసమావిష్టో యాస్యామియమసాద
నమ్ | ఏవదఁద్రష్టుమనయోయమరావణయోస్సవ్యయమ్ || ౩౪ || ఇతి శ్రీ మదుత్తరకాండేవింశస్తకం || ౩౧౯ || ౬౩౮౦

శ్రీరామాయనమః || ఓమ్ || ఏవంసంవింత్యవిప్రేంద్రో జగములఘువిక్రమః | ఆఖ్యాతుంతద్యధావృ
త్తం యమస్యసదనం ప్రతి || ౧ || అపశ్యత్సయమంత్రత్ర దేవమగ్నిపురస్కృతమ్ | విధానమనుతిష్ఠంతం ప్రాణినా
యస్యయాదృశమ్ || ౨ || సతుగృష్ట్యైవయమఃప్రాప్తం దేవషికాంతత్రనారదమ్ | అబ్రవీత్సుఖమాసీన మఘ్యుః
మావేద్యధ మకతః || ౩ || కచ్చిత్తైమంను దేవషికా కచ్చిద్ధర్మోనవశ్యతి | కింవాగమనకృత్యంతే దేవగంధర్వసేవి
త || ౪ || అబ్రవీత్తుతదావాక్యం నారదోభగవాన్మయిః | శూరీయతామభిధాన్యామి విధానఞ్చవిధీయతాం || ౫ ||
ఏవనామ్నాదశగ్రీవః పితృరాజనిశాచరః | ఉపయాతివశం నెతుం విక్రమైస్తాస్త్వంసుదుజ్జయమ్ || ౬ || ఏతేనకార

శానాహం త్వరితాస్త్రాగతః ప్రభా । దండప్రహరణస్వాద్య తవకిన్నభవిష్యతి ॥ ౭ ॥ వీతస్త్రిన్నంతరేదూరాదం
 శుశుంతమివోచితమ్ । దదశేదీప్తమాయాంతం విమాసంతస్యరక్షసః ॥ ౮ ॥ తందేశంప్రభయాతస్యపుష్పకస్య
 మహాబలః । కృత్వావితిమిరంసర్వం సమీపసాభ్యవతః ॥ ౯ ॥ సౌవశ్యత్సుమహాబాహు దశశగ్గివస్తతస్తతః ।
 ప్రాణిసస్సుకృతంకర్తృ భుంకానాంశ్చైవమష్కృతమ్ ॥ ౧౦ ॥ అపశ్యత్సైనికాంశ్చస్య యమస్యానుచరైస్సహ
 యమస్యపురుషైరౌద్రైః । ఘోరరూపైభకాయానకైః ॥ ౧౧ ॥ దదశేవభ్యమానాంశ్చక్షిశ్యమానాంశ్చదేహినః
 శ్రోతశ్చమహానాదం తీవ్రనిష్టనతత్పరా ॥ ౧౨ ॥ క్రిమిభిర్భత్యమాణాంశ్చ సారమైశ్చదారుణైః । శ్రో
 త్రత్రాసకరీర్వాచా వదతశ్చభయావహః ॥ ౧౩ ॥ సంతార్యమాణావైతరణీబహుశశ్శోతోదకామ్ । వాలు
 కాయాంచతప్తాయాం తప్యమానాముహుర్ముహుః ॥ అసిపత్రవనైవైవభిద్యమానానధార్తికా ॥ రౌరవేతౌర
 నద్యాంబ యురథారాసుచైవహి ॥ ౧౪ ॥ పానీయంయాచమానాంశ్చ తృషితాకాయుధితానపి । శవపూతాకృ
 త్వాదీనా వివర్ణాముక్తమూర్ఖజా ॥ ౧౫ ॥ మలపంకథరాశ్శాంతా నగ్నాంశ్చపరిధావతః । దదశే
 రావణోమాగే శతశోథనహస్తశః ॥ ౧౬ ॥ కాంశ్చిద్విమానముఖ్యైషు గీతవాదిత్రనిష్వనైః । ప్రమోదమానా
 నద్రాక్షి ద్రావణస్సుకృతైస్సవ్యకైః ॥ ౧౭ ॥ గౌరసంగోప్రదాతారో భోజనంచాన్నదాయినః । గృహంశ్చగృ
 హదాతారో శ్నువతేత్రత్రత్రహ ॥ ౧౮ ॥ సువణమణిముక్తానాం ప్రదాతృంశ్చౌప్యలంకృతా ॥ ధామికా
 నపరాస్త్రదీప్యమానాస్వతేజసా ॥ ౧౯ ॥ దదర్శనమహాబాహూ రావణోరాక్షసాధిపః । తతస్తాన్వభ్యమా
 నాంస్తు కర్తృభిరుష్కృతైస్సవ్యకైః ॥ ౨౦ ॥ రావణోమోచయామాసవిక్రమేణబలాద్భువీ । ప్రాణినామౌచితాస్తే
 న దశగ్గీవేణరక్షసా ॥ ౨౧ ॥ సుఖమాపుముహూతం తే హ్యతకితమచింతితమ్ । పెరేషుముచ్యమావేషు

రాక్షసేనబలీయసా ॥ ౨౩ ॥ పెతగోపాస్ససంకుర్ధా రాక్షసేంద్రమభిద్రవత్ । తతోహలహలాశబ్దస్సర్వదిక్ష్భ్య
స్సముత్థితః ॥ ౨౪ ॥ ధమరాజస్యయోధానాం శూరాణాంపరిధావతాం । తేప్రాప్తేఃపరిష్టేశ్శూలేః ముగ్ధజేష్య
క్తితోమరైః ॥ ౨౫ ॥ పుష్పకంసమవషణ్త శూరాశ్శతసహస్రశః । (అసంఖ్యేయంయమస్యాసీ తత్రసైన్యం
మహాత్మనః ॥ ౨౬ ॥ శూరాణాముగ్రవీర్యాణాం సమరెష్వనివతికావాం । తతోవృక్షైశ్చశైలేశ్వప్రాసాదీనాం
శతైస్తథా ॥ ౨౭ ॥ పుష్పకంసమవషణ్త యమదూతాభయానకాః । సమంతాద్విద్యుతంతైస్త పుష్పకంయానమో
బధౌ ॥ ౨౮ ॥ యధాస్వణామయంశృంగం సమంతాద్విద్యుతఃపునైః ।) తస్యాసనానిప్రాసాదాక్ పెదికాస్తార
ణానిచ ॥ ౨౯ ॥ పుష్పకస్యబంజుస్తై శీఘ్రిమధుకరాభవ । దేవస్థానఘాతంత ద్విమానంపుష్పకంవృథే ॥ ౩౦ ॥
భజ్యమానంతథేవాసీ దక్షయ్యంబ్రహ్మతేజసా । తతస్తైరావణామాత్యాయథాకామంయథాబలమ్ ॥ ౩౧ ॥ అయ
ధ్యంతనహవీరా ససదరాజాదశాననః । తేతుశోణితదిద్ధాంగా స్సర్వశస్త్రసమాహతాః ॥ ౩౨ ॥ అమాత్యారా
క్షసేంద్రస్య చక్రరామోధనంమహత్ । అన్యోన్యంతేమహాభాగా జఘ్నుఃప్రహతజైభ్యశమ్ ॥ ౩౩ ॥ యమ
స్యచమహాబాహో రావణస్యచమన్త్రిణః । అమాత్యాంస్తాంస్తుసంత్యజ్య యమయోధామహాబలాః ॥ ౩౪ ॥ తమే
వతేభ్యధావన్త శూలవక్షేదకాశాననమ్ । తతశ్శౌణితదిద్ధాంగాఃప్రహరైజ్ఞర్షరీకృతః ॥ ౩౫ ॥ విమానేరాక్షసశ్చై
ష్ఠః పుష్టాశోకఇవాబధా । సశూలాసిగదాప్రాసాశక్తితోమరసాయకాః ॥ ౩౬ ॥ ముసలానిశిలావృక్షాన్
ముమోచాస్త్రబలాగ్బలీ । తరూణాంచశిలానాంచ శస్త్రాణాంచాతిదారుణమ్ ॥ ౩౭ ॥ యమస్తేన్యేమతద్వషణం
వపాతాభయంకరమ్ । తాంస్తుసర్వాన్సమాక్షిప్య తదస్త్రమపహత్యచ ॥ ౩౮ ॥ జఘ్నుస్తేరాక్షసంఘార మే
కంశతసహస్రశః । పరివార్యవతంసర్వే శైలంమేఘాత్కరాభవ ॥ ౩౯ ॥ భిండివాలైశ్చశూలైశ్చ నిరుచ్ఛాస

మహాధయః । విముక్తవచఃకుర్ధస్మిక్తశ్శోణితవిస్తయైః ॥ ౪౦ ॥ సప్తముకంపగత్యజ్య పృథివ్యామనతీవ్రత । తత
స్సకామూకీబాణీ పృథివ్యాంరాక్షసాధిపః ॥ ౪౧ ॥ లబ్ధసంజ్ఞోముహూతేన కుర్ధస్తస్థాయథాంతకః । తతిఃపా
శుపతందివ్య మస్త్రంసద్ధాయకామూకే ॥ ౪౨ ॥ తివ్రశ్శైతతానుక్త్యా తచ్ఛాపవిజృంభణః । ఆకణ్ఠాంసవికృ
ప్యధ చాపమంద్రారిరాహవే ॥ ౪౩ ॥ మమోచతంశరంకుర్ధః త్రిపురేశ్వరోయథా । తస్యరూపంశరస్యాసేద్వి
భూమజ్జ్వలమండలమ్ ॥ ౪౪ ॥ ననందహిస్యతొఘర్థే దాపాగ్నేరివచూర్భతః । జ్వాలామాలీసతుశరః క్రవ్యాదా
నుగతోరణే ॥ ౪౫ ॥ ముక్తగుల్ఫాదుగ్రీమాంజైవ భస్మకృతాప్రథావతి । తేతస్యతేజసాదగ్ధా మైసన్యవైవస్వ
తస్యతు ॥ ౪౬ ॥ రణేతస్త్రిక్షణపతితా దావదద్దానగాఞన । తతస్సపవైస్సాధణం రావణోభీమవిక్రమః ॥ ౪౭ ॥
సనాదచుమహానాదం కమ్పయన్నిసమేదినీమ్ ॥ * ॥ ఇతి శ్రీమదుత్తరకాండవింశస్తకం ॥ ౨౨ ॥ ౪౪౪౦ ॥ *

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ సతుతస్యమహానాదం శుశ్వావైవస్వతొయమః । శత్రుంపజయిషుషేనే
గ్వాలస్యచసంక్షయమ్ ॥ ౧ ॥ సతుయోధాహతామత్వా క్రోధవయాకతులేక్షణః । అబ్రవీత్త్వరచంసూ
రం రథస్సముపసీయతామ్ ॥ ౨ ॥ తతస్సూతొరథందివ్య ముపష్టాప్యచుహస్వసమ్ । స్థితస్సచమహాలేజా ఆరు
రొహమహారథమ్ ॥ ౩ ॥ పాశముగ్రహస్తశ్చ మృత్యుస్తస్యాగ్రతస్థితః । యేనసంక్షిప్యతేపక్వం త్రైలోక్యటవ
హవ్యయమ్ ॥ ౪ ॥ కాలదండశ్చపాశ్వస్థో మూర్తీమాణస్యందనోత్తమే । యమవ్రహరణందివ్యం తేజసాబ్జ
దగ్నివత్ ॥ ౫ ॥ తస్యపాశ్వేమనిశ్చిద్రాః కాలపాశాఃప్రతిష్ఠితాః । పావకస్పృశనంకాశః స్థితోమూలశ్చము
గ్రహః ॥ ౬ ॥ తతోలోకత్రయంప్రభు మకమ్పంతదివౌకసః । కాలంకుద్ధతేదాదృష్ట్వా లోకత్రయభయావ
హమ్ ॥ ౭ ॥ తతస్సంచాదయంతూతస్తానశ్వాంరుధిరప్రభాః । ప్రయయాభీమసన్నాదాయ త్రక్షాధిపఃస్థితః ॥

ముహూర్తేనయమంతేతు హయాహరియోవహాః । ప్రాపయకమనస్తల్యా యత్రతత్ప్రస్తుతంరణమ్ ॥౯॥
 దృష్ట్వాతుతేతంవికృతం రథంమృత్యుసమన్వితమ్ । సచివారాక్షసేంద్రస్య సర్వలోకభయావహమ్ ॥ ౧౦ ॥ అభ్య
 ధావంతసంకుర్ధా బలినోతిభయంకరాః । లభ్యసత్వశయాతేహి నష్టసంజ్ఞాభయాదితాః ॥ ౧౧ ॥ నాత్రయో
 ధ్యంసమథాన్తస్య ఇత్యుక్తాప్రయయుదితాః । సతుతంతాదృశందృష్ట్వా రథంలాకభయావహమ్ ॥ ౧౨ ॥ నా
 త్సుభ్యుతదశక్రీవో నచాపిభయమావిశత్ । యమోరావణమాసాద్య వ్యసృజచ్ఛక్తితామరా ॥ ౧౩ ॥ సర్వమ
 ర్హాణిసంకుర్ధ్ధో రావణస్యన్యకృంతత । (మర్త్యుచ్ఛిద్యమానేషు రావణోరాక్షసేశ్వరః ॥ ౧౪ ॥ సహంస్తథా
 రుజంఘోరాం భద్రమానభవాచలః ।) రావణస్తుద్ధితస్త్వస్థః శరవషణ్ముమోచహ ॥ ౧౫ ॥ తస్మిన్వేవస్వతర
 థే తాయవషణ్మివామ్బుదః । (శరానైవజసంకాశా శ్చాదయంతోరణేయమమ్ ॥ ౧౬ ॥ యథాచలంమహాఘో
 రా నానావణోవలాహకాః । తానిహత్యశరాంస్తూణం రావణస్యయమస్త్వయమ్ ॥ ౧౭ ॥ తతఃప్రహర
 ణంఘోరం ముమోచారినిషూదనః ।) తతోమహాశక్తిశరైః పాత్యమానోమహోరసి ॥ ౧౮ ॥ ప్రతికతుంసశ
 క్తోతి రాక్షశ్యల్యపీడితః । నానాప్రహరణైరేవం యమేశామిత్రకశీనా ॥ ౧౯ ॥ సప్తరాత్రంకృతేసంఖ్యే
 నభగ్నోవిజితోపివా । తదాసేత్తుములఃకుంభం యమరాక్షసయోద్వయోః ॥ ౨౦ ॥ విజయాకాంక్షిణోస్తత్రస
 మరెష్వనివతినాః । తతోఽవాస్సగంధవాః సిద్ధాశ్చపరమవేదయః ॥ ౨౧ ॥ ప్రజాపతీంపురస్కృత్యసమేతా
 స్తద్రణాజిరమ్ । సంవతేశ్చవలోకానా మభవమృగ్యతొస్తయోః ॥ ౨౨ ॥ రాక్షసానాంవముఖ్యస్య ప్రేతానా
 మీశ్వరస్యచ । రాక్షసేంద్రోపివిష్ఫుర్య చాపమిద్రాగ్నిప్రభమ్ ॥ ౨౩ ॥ నిరస్తరమివాకాశం కుర్వణ్బాణాన్
 ముమోచసః । మృత్యుంచతుర్భిర్విశిక్షే స్సూతంసప్తభిరదణ్ ॥ ౨౪ ॥ యమంశతసహస్రేణ శీఘ్రమర్తస్త్వ

తాడయత్ | తతఃకుక్రుద్ధస్యసహసా యమస్యాభివినిస్సృతః || ౨౫ || జ్వాలామాలీసనిశ్వాసా వదనాతోగ్రధపా
వకః | తతోవశ్యంస్తదాశ్చర్యం దేవదానవరాక్షసాః || ౨౬ || కొగ్రజంపావకందీప్తం దిగక్షంతరిసౌఖ్యలమ్ |
ప్రహషితౌసునందభౌ మృత్యుకాలౌబదూపతుః || ౨౭ || మృత్యుస్తుపరమకున్ధో వైవస్వతమథాబ్రవీత్ | ముం
చమాందెవశీఘ్రితం నిహన్తిసమరేరిపుమ్ || ౨౮ || నాద్యరక్షోభవేదేహ మయాదామేనిసగతః | సీర
ణ్యకశిశుశ్రీమాన్నముచిశ్శమ్పరస్తథా || ౨౯ || సంప్రదిధూమకేతుశ్చ బలిర్వైరొచనోపిచ | శమ్భుర్దైత్యను
హరాజౌ వృలోబాణస్తద్దేవచ || ౩౦ || కాలస్యసశ్చనరకస్తాశుభౌమఘటేటభౌ | రాజవయశ్శాస్త్రవిదౌ గం
ధవాన్సమహారగాః || ౩౧ || ఋషయఃపన్నగాదైత్యా యతౌశ్చాపరసాంగణాః | యుగాస్తపరివర్తేచపృ
థివీసమహాణవా || ౩౨ || క్షయంసీతామహారాజ సపర్వతసరిద్ధ్రుమా | పతేచాన్యైచబహవోబలవంతోదురాస
దాః || ౩౩ || వినిపన్నామయాదృష్టాఃకిముతాయంనిశాచరః | ముఖ్యమాంసర్వధర్మజ్ఞయావదేననిహన్త్యహం ||
నహికశ్చిన్తయాదృష్టౌ బలవానపిజీవతి | బలంమమనఖిత్వైతన్త్యర్థాదేహానిసగతః || ౩౪ || సందృష్టౌసమయా
కాల ముహూర్తామపిజీవతి | తస్యైవంవచనంశ్రుత్వా ధర్మరాజః ప్రతాపవా || ౩౫ || అబ్రవీత్తత్రతంమృ
త్యుమయమేనంనిహన్త్యహమ్ | తతస్సంరక్తనయనఃకున్ధోవైవస్వతఃప్రభుః || ౩౬ || కాలదండమమోఘంతం
తొలయామానపాణినా | యస్యపార్శ్వేతునిఖిలాః కాలపాశాఃప్రతిష్ఠితాః || ౩౭ || పావకస్పర్శసంకాశౌ ముద్గ
రొమూర్తిమాన్ధితిః | దర్శవాదేవయఃప్రాణాప్రాణినామవకషణతి || ౩౮ || కింపునస్పృశ్యమానస్యపాత్యమానస్య
దేహినః | సజ్జ్వలాపరివారస్తుదహహ్నివరాక్షసమ్ || ౪౦ || తేనస్పృష్టోబలవతామహాప్రహరణోష్పరత్ | తతో
విమచుఃపున్సర్వై తస్మాత్త్రప్రారణాజిరై || ౪౧ || సురాశ్చతుభితాదృష్ట్యా కాలదండోద్యతంయమమ్ | తస్మిన్ప్ర

హతుః కామేతు దండమద్యమ్యరావణమ్ ॥ ౪౨ ॥ యమంపితామహస్సాత్మా దర్శయిత్వేదమబ్రవీత్ । వైవస్వ
తమహాబాహునా నఖిల్వతులవిక్రమ ॥ నహంతవ్యస్తవ్యయేతేన దండేనాయంనిశాచరః । వరఃఖలుమయైతస్త్వేద
త్తస్త్రిదశపుంగవ ॥ ౪౩ ॥ తత్త్వయానానృతంకార్యం యన్తయావ్యాహృతంపచః । యోహిమామనృతంకుర్యాద్దే
వోవానూనుషేపివా ॥ ౪౪ ॥ త్రైలోక్యమనృతంతేన కృతంస్యాన్నాత్రసంశయః । కుగ్రధేనవిప్రముక్తోయంని
ర్విశేషంప్రియాప్రియే ॥ ౪౫ ॥ ప్రజాస్సంహరతేరాద్రో లోకత్రయభయావహః । అమోఘాహ్యేషసర్వాసాం
ప్రజానాంవినిపాతనే ॥ ౪౬ ॥ కాలదండోమయాస్పృష్టః పూర్వంమృత్యుపురస్కృతః । తన్నశిల్వేషతేసామ్య పా
తోర్లోరాక్షసమూఢకాని ॥ ౪౭ ॥ నహ్యస్త్విహతిలేకశ్చిన్తుహూతామపిజీవతి । యదిహ్యస్తిన్నిపతిలే నమియేతై
షరాక్షసః ॥ ౪౮ ॥ మియేతవాదశక్రీవః తథాపుభయతోనృతమ్ । అన్నివతాయలంకేశా ద్దండమేతంసముద్య
తమ్ ॥ ౪౯ ॥ సత్యంపమాంకరుష్వాద్య లోకాం స్త్వంయద్యవేక్షసే । ఏవముక్తస్తథర్థాత్తా ప్రత్యువాచయమ
స్తదా ॥ ౫౦ ॥ ఏషవ్యావతితోదండః ప్రభవిష్టుభవాకాహిసః । కింస్విదాసీంమయాశక్యం కతుకంరణతేన
హి ॥ ౫౧ ॥ యన్తయాననిహంతవ్యో రాక్షసోవరదర్పితః । ఏషతస్మాత్ప్రణశ్యామి దర్శనాదస్యరక్షసః ॥ ౫౨ ॥
ఇత్యుక్త్వాసరభస్సాశ్వస్తత్రైవాతరధీయత । దశగ్రీవస్తుతంజిత్యా నామవిశ్రావ్యచాత్తనః ॥ ౫౩ ॥ ఆరుహ్యపు
ష్పకంభూయో నిష్కాగ్నితోయమసాదనాత్ । సతువైవస్వతోదైవై స్సహబ్రహ్మపురోగమైః ॥ ౫౪ ॥ జగామ
త్రిదివంహృష్టా నారదశ్చమహామునిః ॥ * ॥ ఇతి శ్రీమదుత్తరకాండే ద్వావింశస్తకః ॥ ౧౨౫ ॥ ౨౫౦ ॥**

శ్రీరామాయణమః ౪ ॥ ఓమ్ ॥ సతుజిత్యాదశక్రీవో యమంత్రిదశపుంగవమ్ । రావణస్తురణశ్లాఘీ స్వస
హాయోదదర్శహ ॥ ౧ ॥ తతోరుధిరసిక్తాంగం ప్రహరైజకర్ణ్యరీకృతమ్ । రావణంరాక్షసాదృష్ట్వా విస్తయంస

ముపాగమన్ ॥ ౨ ॥ జయేనవధాన్యత్వాచ మారీచప్రముఖాస్తతః । పుష్పకంభజిరేసర్వే సాంత్యితారావణేన
హి ॥ ౩ ॥ తతోరసాతలంగచ్ఛన్ ప్రవిష్టః పయసాం నిధిమ్ । జేతోరగగణాభ్యుష్టం వరుణేన సురక్షితమ్ ॥ ౪ ॥ సతు
భాగవతీంగత్వా పురింపాసుకిపాలితామ్ । కృత్వానాగాణావశేహృష్టో యయామణిమతీంపురిం ॥ ౫ ॥ నివాతకవ
చాస్తత్ర దైత్యాలబ్ధవరావసన్ । రాక్షసస్తానమాసాద్యయథాధానముపాహ్వయత్ ॥ ౬ ॥ తేతుసర్వేఘవిక్రా
ంతా దైతేయాబలశాలినః । నానాప్రహరణాస్తత్రోపాయయ్యుద్ధదుర్ముదాః ॥ ౭ ॥ శూలేన్ద్రిశూలైఃకులిశైః
పట్టసాసిపదశ్శుభ్రైః । అన్యోన్యగిబిభిదుఃకుర్ధ్రా రాక్షసాదానవాస్తథా ॥ ౮ ॥ తేహంతుయద్ద్యమానానాం సాగ్రీ
స్సంవత్సరొగతః । సచాన్యతరయోస్తత్రో విజయోవాక్షయోపివా ॥ ౯ ॥ తతఃపితామహస్తత్రో త్రైలోక్యగతిర
న్యయః । అజగామదుగతం దేవో విమానవరమాస్థితః ॥ ౧౦ ॥ నివాతకవచానాంతు నివార్యరణకర్ముతత్ । నృద్ధః
పితామహువావాక్య మువాచవిదితాథావత్ ॥ ౧౧ ॥ సహ్యాయంరావణోయద్ధే శక్యోజేతుంసురాసుత్రైః । ని
భవంతఃక్షయంనేతు మపిసామరదానవైః ॥ ౧౨ ॥ రాక్షసన్యసఖిత్వంవై భవద్భిస్సహరొచతే । అవిభక్తాహిన
ర్వాధాన్ సుహృదాంనాత్రోసంశయః ॥ ౧౩ ॥ తతోగ్నిసాక్షికంసఖ్యం కృతవాంస్తత్రోరావణః । నివాతకవచై
స్సాధణం పీఠిమానభవత్తదా ॥ ౧౪ ॥ అర్పితస్తైర్యథాన్యాయం సంవత్సరమథోపితః । స్వపురాన్నిర్విశేషం
చ పీయంపాప్రదశాననః ॥ ౧౫ ॥ తతోవధార్యమాయానాం శతమేకొనమాప్తవాన్ । సలిలెంద్రపురాన్వేషీ
సబభ్రామరసాతలమ్ ॥ ౧౬ ॥ తతో శ్వసగరంనామ్ కాలకేయాభిరక్షితం । గత్వాతుకాలకేయాంశ్చ హత్వాత
త్రబలోత్కటాన్ ॥ ౧౭ ॥ శూర్పణఖ్యాశ్చభతార మసినాచాచ్ఛినత్తదా । స్వాలోపిబలవంతంచ విద్యుజ్జిహ్వం
బలోత్కటమ్ ॥ ౧౮ ॥ జిహ్వయాసంలిహంతంచ రాక్షసాన్సమరేతదా । తంవిజిత్యముహూర్తేన జఘ్నుదై

త్యాంశ్చతుశ్చతమ్ ॥ ౧౮ ॥ తతఃపాండురమేఘాభం కైలాసమివభాస్వరమ్ । వరుణస్యాలయందివ్య మపశ్యద్రా
త సాధిభః ॥ ౧౯ ॥ క్షరంతీందవయోనిత్యం సురభింగామవస్థితామ్ । దదర్శ రావణస్తతః గోవృషేంద్రీవరావణిం ॥
యస్యాస్యపయోభినివ్యంబాత్ క్షీరోదోనామసాగరః । యస్తావృందగ్రఃప్రభవతి శీతరశ్మిః ప్రజాహితః ॥ ౨౦ ॥ యం
సమాశ్రిత్యజీవంతి ఫేనపాః పరమమణయః । అమృతంయత్రచోత్పన్నం స్వధావస్పథభోజినామ్ ॥ ౨౧ ॥ యాం
బువ్రంశినరాలోకే సురభినామనామతః । పృథక్క్షీణంశుతాంకృత్యా రావణః పరమాద్భుతామ్ ॥ ౨౨ ॥ ప్రవివే
శమహః ఘోరం గుప్తంబహుః ప్రేర్బలైః । తోయధారాశతాక్షిణం శౌరదాభగ్నిభంతదా ॥ ౨౩ ॥ నిత్యంప్రహృ
ష్టందదృశే వరుణస్యగృహోత్తమామ్ । తతోహత్వాబలాధ్యక్షా సమరేతైశ్చతాడితః ॥ ౨౪ ॥ అబ్రవీత్స్వరతో
యోధా రాజాశీఘ్రునివెద్యతామ్ । యథాధీశ రావణః ప్రాప్తః తస్యయుద్ధంప్రదీయతామ్ ॥ ౨౫ ॥ వదనా
నభయంతే ప్తి నిజితోన్మీతిసాంజలిః । ఏతస్మిన్నంతరేకుర్ధ్ధా వరుణస్యమహోత్తనః ॥ ౨౬ ॥ పుత్రాః పౌత్రాశ్చ
నిష్కాంతాః గౌశ్చపుష్కరవీవచ । తేతువీర్యగుణోపేతాః బలైః పరివృతాన్స్వకైః ॥ ౨౭ ॥ యత్త్వాగ్రధా
కామగమా నుద్యద్భాస్కరవర్చసః । తతోయుద్ధంసమభవద్దారుణంరౌమహాషణం ॥ ౨౮ ॥ సలిలేంద్రస్యపు
త్రాణాం రావణస్యచధీమతః । అమాత్రైశ్చమహావీర్యైరదశగ్రీవస్యరక్షసః ॥ ౨౯ ॥ వారుణాతద్బలంకృత్సం
క్షణేనవినిపాతితమ్ । సమీక్ష్యస్వబలంసంఖ్యే వరుణస్యసతాస్తదా ॥ ౩౦ ॥ అదితాశ్శరజాలేన నిపృత్తారణక
మణిః । మహీతలగతాస్తేతే రావణందృశ్యపుష్పకే ॥ ౩౧ ॥ ఆకాశమాశువివిశు స్వ్యందనైశ్శీఘ్రగామిభిః । మ
హదాసీ తతస్తేషాం తుల్యస్థానమవాప్యతత్ ॥ ౩౨ ॥ ఆకాశయుద్ధంతుములం దేవదానవయోరివ । తతస్తిరావణం
యద్ధే శరైః పానకస్పృశైః ॥ ౩౩ ॥ విముఖకృత్యసంహృష్టా వినేచుర్వివిధాకరవాణా । శశానుహోదరః కుర్ధ్ధా

రాజానంద్యశ్యధర్మితమ్ ॥ ౩౬ ॥ త్యక్తావ్యమృత్యుభయంవీరౌ యద్దశాంక్షీవ్యలోకయత్ | తేనతేహంహయా
యోచ కామగాఃపపనోపమాః ॥ ౩౭ ॥ మహోదరేణగదయా మాతాస్తైప్రయయుఃక్షితిమ్ | తేహంవరుణపుత్రా
ణాం మాత్యాయోధాహయాంస్పతాన్ ॥ ౩౮ ॥ ముమోచాశుమహానాదం విరధాన్పిక్ష్యతాన్ధితాన్ | తే
తుతేహంరీఘాన్సౌశ్వా స్సహసారధిభీర్వరైః ॥ ౩౯ ॥ మహోదరేణనిహతాః పతితాఃపృథివీతలే | తేతుత్యక్తావర
థాన్పుత్రాఃవరుణస్యమహోత్తనః ॥ ౪౦ ॥ ఆకాశేవిష్ఠిశాశ్నూరా స్సప్రభావాన్సవివ్యభుః | ధనూంషికృత్వా
సజ్ఞాని వినిర్భిద్యమహోదరం ॥ ౪౦ ॥ రావణంనమరేక్రుద్ధా స్సహితాస్సమభిద్రవన్ | సాయక్తేశ్చపవిభ్రష్టే
ర్వజ్రికల్నేస్సుదారుణైః ॥ ౪౧ ॥ దారయంతిస్తనంక్రుద్ధా మేఘాభవమహాగిరిమ్ | తతఃక్రుద్ధోదశగ్రీవః | కాలా
గ్నిరివనిగతః ॥ ౪౨ ॥ శరవషణంమహావెగం తేహంమమన్స్వపాతయత్ | తతస్తైవేననహసా సీదంతిస్తపదా
తయః ॥ ౪౩ ॥ ముసలానిచిచిత్రాణి తతోభల్లశతానిచ | పట్టసాంవైవశక్తీశ్చశతస్మీన్స్తైమరాంస్తథా ॥ ౪౪ ॥
పాతయామాసమర్థావః తేహాముపరివిష్ఠితః | అథవిద్ధాన్తుతేవీరాసీదంతిస్తపదాతయః ॥ ౪౫ ॥ మహాపంకమి
వాసాద్య్ర కుంజరాష్ట్రాష్ట్రహాయనాః | సీదమానాంస్త్రుతాన్దృష్ట్వా విహ్వలాన్సుమసశాజనః ॥ ౪౬ ॥ నవాదరా
వణోహమాన్ నృహానంబుధరోయథా | తతోరక్షోమహానాదం ముక్త్యాహంతిస్తవారుణాన్ ॥ ౪౭ ॥ నాశాప్ర
హరణైఃఖాన్ద్రే ధాన్రాపాలైరివాంబుదః | తతస్తైవిముఖాస్సర్వే పతితాధరణీతలై ॥ ౪౮ ॥ రణాత్సప్తపురుషై
శ్శీఘ్రం గృహాణ్యేవప్రవేశితాః | తానబ్రవీత్తతోరక్షో వరుణాయవివేద్యతామ్ ॥ ౪౯ ॥ పరాక్రమస్యకాలూ
యం విక్రమస్తేప్రదశ్యతామ్ | రావణాత్సబ్రవీన్సంత్రప్రహసోనామవారుణః ॥ ౫౦ ॥ గతఃఖలుమహారాజోబ్ర
హ్మలూకంజలైశ్చరః | గాంధర్వంవరుణశ్శోతుం యంత్యమాహ్వయసేయాధి ॥ ౫౧ ॥ తతింతవన్యధాపీరపరిశ్ర

మృగతేనృపే | యతునన్నిహితాపీరాః కుమారాస్తైవరాజితాః || ౫౨ || రాక్షసేంద్రస్తుతచ్ఛృత్వా నామవిశ్రే
వ్యచాత్మనః | హర్షాన్నాదంవిముంశకావైనిష్కాంతోవరుణాలయాత్ || ౫౩ || ఆగతస్తుపధాయేన తేనైవవిని
వృత్త్యనః | లంకామభిముఖోరక్షా నభస్థలగతాయయా || ౫౪ || * || ఇతి శ్రీమదుత్తరకాండే త్రయోవింశ
స్సకః || ౨౮ || ౫౬౦ || * * * * *

— శ్రీ అథాధికపారస్తకః పంచశ్శ్రి —

శ్రీరామాయనముః ౪ || ఓమ్ || హర్షాన్నాదంప్రవిసృజా నిష్కాంతో వరుణాలయా
త్ | మహోదరేణసంయుక్తో హర్షగర్భదభాషితా || ౧ || (ద్వితీయంజితవాణలోకం రావణోరాక్షసాధి
పః |) తతోత్తనగరంభూయో విచేదుర్ముద్ధలాలసాః || ౨ || తత్రాపశ్యద్దశగ్రీవో గృహంపరమభాస్వరం | వై
దూర్యతోరణాకీణం ముక్తాబాలవిభూషితమ్ || ౩ || సువర్ణాస్తంభగహనం వేదికాభిరలంకృతం | వజ్రస్ఫటిక
సాపానం కింకిణీజాలసంవృతం || ౪ || బహ్వీననయంతరమృమహేంద్రసదనోవసామ్ | దృష్ట్వాగృహవరంగమ్యం
దశగ్రీవఃప్రతాపవాక్ || ౫ || కస్యేదంభవనంసౌమ్యం మేరుకందరసన్నిభమ్ | గచ్ఛప్రీహస్తశీఘ్రంశ్వం జానీ
ష్వభవనోత్తమం || ౬ || ఏవముక్తఃప్రహస్తస్తు పవిత్రేవేశగృహోత్తమం | శూన్యంప్రీత్యవతద్దావరం పునఃక
త్యైంతరంయయా || ౭ || సప్తకత్యైంతరంగత్వా తతోజ్వాలాలమపశ్యత | తతోదృష్ట్వాపునూస్తత్రీదృష్ట్వాహా
సంముమోదసః || ౮ || శుశ్రీత్వాసతంసుహాహాస మూర్ధ్వకారోమాభవత్రడా | జ్వాలాలాఙ్ఘ్రిస్థితస్తత్ర హేమమా
లీవ్యదృశ్యత || ౯ || అదిత్యఇనమప్సేక్షస్సాతౌదివయనుఃప్రభుః | తతోదృష్ట్వాతువృత్తాంతం త్వరమాణోవినిర్గ
తః || ౧౦ || వినిగమాన్యబ్రవీత్సర్వం రావణాయనిశావరః | ఆజగామదశగ్రీవః పుష్పకాదవతీర్యసః || ౧౧ || ప్ర

వెట్టుకామోవెత్తేధ భిక్షాంజనవయోపనుః । చంద్రమాలిర్యపుష్పాంశ్చ పురుషోస్యాగ్రతఃస్థితః ॥ ౧౨ ॥ ద్వా
రమావృత్యసహసా జ్వాలాజహ్వోభయానకః । రక్తాక్షఃశ్వేతవదనోబింబాశ్శశ్పిధ్వరోమవాన్ ॥ ౧౩ ॥ మ
హాభీషణవాసశ్చ కమ్పుగ్గ్రీవోమహాహనుః । గూఢశ్చశుగ్మగూఢాస్థి దంష్ట్రాభిరోమహాక్షణః ॥ ౧౪ ॥ ఏతాదృ
శంవైపురుషం దదగ్మసతురావణః । గృహీత్వాలోహఃసునలం ద్వారంవిష్టభ్యుపస్థితమ్ ॥ ౧౫ ॥ అథసందర్శనాత్త
స్య డోధ్వరోమాబధూవనః । అస్పందతాస్యహృదయం వెపథుశ్చాప్యజాయత ॥ ౧౬ ॥ నిమిత్తాన్యమనోజ్ఞాని
దృష్ట్వా రామవ్యచింతయత్ । అథచింతయత్ స్తస్య సవీషపురుషోబ్రవీత్ ॥ ౧౭ ॥ కిన్నుచింతయ సేరక్షోపస్రస్థిం
బ్రూహిమాచిరత్ ॥ యద్ధాతిధ్యమహంవీర కరిష్యేరజనీచర ॥ ౧౮ ॥ ఏవముక్త్యాసతదగ్రతః పునర్వచనమబ్రవీత్
యోత్య్యసేబలినాసాధణం మణూవాతద్విధీయతామ్ ॥ ౧౯ ॥ రావణోభిహితోఽథూయడోధ్వరోమాన్యజాయ
త । అథధైర్యంసమాలంబ్య రావణోవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౨౦ ॥ గృహేతగ్రిష్ఠతేకోవాతంబ్రూహివదతాంవర । తే
నైసనాథణంయోత్య్యమి యథావామన్యతేభవాన్ ॥ ౨౧ ॥ సవీషంపునరేవాహ దానవేంద్రోత్పత్తిస్తతి । ఏష
వైపరమోదార శూరస్సత్యపరాక్రమః ॥ ౨౨ ॥ వీరోబహుగుణోపేతఃపాశహస్తవివాంతకః । బాలార్కజవతే
జస్వీ సమరేష్వనీవతఃకః ॥ ౨౩ ॥ అమక్షీదుజయోధీరో బలిహీన్ గుణసాగరః । ప్రియంవదన్సంవిఖ్యాగీ గురు
విప్రప్రియస్సదా ॥ ౨౪ ॥ కాలకాంక్షీమహాసత్త్వ స్సత్యవాక్సామ్యదశణః । వీరస్సర్వగుణోపేతో దక్షస్సాన్వ
ధ్యాయతత్పరః ॥ ౨౫ ॥ ఏషగజకతివాత్యైష జ్వలతేతవతేతథా । కైవైశ్చభూతసంమేశ్చ పన్నగేశ్చమహాక్షి
భిః ॥ ౨౬ ॥ భయంయోవాభిజానాతి తేనకింయోద్ధమిచ్ఛసి । బలినాయదితేయద్ధం రోచతేరాక్షసేష్వర ॥ ౨౭ ॥
ప్రవిశత్త్వంమహాసత్త్వ సంగ్రామంకురుమాచిరం । ఏవముక్తోదశగ్గీవః ప్రవివేశయతోబలిః ॥ ౨౮ ॥ సవిలూక్యా

ధలంకేశ నట్టహాసంఘహాసవ | ఆదిత్యఇనదుష్ప్రిక్షః స్థితోదానవనత్రయః || ౩౧ || అఖనందశశానాదేవ బలిర్వై
 విశ్వరూపవాణ | సగృహీత్వాచరదగ్ధౌ హ్యుత్సంకేష్ఠావ్యబాబ్రవీత్ || ౩౨ || దశగ్రీవమహాబాహాకం తేకామం
 కరోమ్యిహం | కిమాగమశతృత్వంతే మూహితృంరాక్షసేశ్వర || ౩౩ || ఏవముక్తస్తుబలినా రాసహాపాక్యమ
 బ్రవీత్ | శురేంద్రమయామహాభాగ బద్ధస్త్వంవిష్ణునాపురా || ౩౪ || సోహంమోచయితుంశక్తో బంధనాన్నాత్మ
 సంశయః | యదదృష్టవాసహం ద్వారితం వజ్రాతుంసముత్సహే || ౩౫ || ఏవముక్తైతతోహంసం బలిఃకృత్వేదమబ్రవీ
 త | శూరయతానుభిధాన్యామియంతస్త్వచ్చసి రావణ || ౩౬ || యఏషపురుషశ్శ్యామోద్వారితఃస్థితనిత్యశః | ఏ
 తేనదానవేంద్రాశ్చ తథాన్యేబలవత్తరాః || ౩౭ || వశంశీతాబలవతా పూర్వైపూర్వతరాశ్చయే | బద్ధశ్చాహమ
 నేనేనం కృతాంతోదురతిక్రమః || ౩౮ || కఏనంపురుషంలాకేనంచయిష్యసిరావణ | సర్వధూతాపహతాఽప య
 ఏషద్వారినిష్ఠతి || ౩౯ || కతాఽకారయితాచైవ ధాతాచభువనైశ్వరః | నత్వంవేత్తనచాహంవైభూతభవ్యభవత్ప్ర
 భుమ్ || ౪౦ || కలిశైవసహికాలశ్చ సర్వధూతాపహరకః | లూకత్రయస్యసర్వస్య కతాఽభతాఽతథైవ || ౪౧ ||
 సంహరత్యేషధూతానిస్థానరాణిషరాణిష | పునశ్చస్యజతేసర్వమనాద్యంతోమహేశ్వరః || ౪౨ || కరణంకారణం
 కతాఽసాయంపురుషసత్తమః | ఇష్టంచైవహేదత్తంచ హుతంచైవనిశాపర || ౪౩ || సర్వమేవసహిలోకేశోధాతా
 గోస్తానసంశయః | నైవంవిధంమహమ్భుతం విద్యతేభువనత్రయే || ౪౪ || అహంత్యంచైవపాలస్త్యయేచాన్యేపూ
 ర్వవత్తరాః | నేతాతేషాంసుహృత్తైష పశుంరశనయాయధా || ౪౫ || వృత్తోవలాదనుశ్శంభు ర్నిశుంభశ్శుంభఏ
 వవ | కాలసేమిశ్చప్రహ్లాదస్తగావైగోచనోబలిః || ౪౬ || కాలకేయస్తారకాఖ్యో ముచుకుందోవివధానః | హి
 రణ్యాక్షోనుభుశ్చైవ క్షేటభూధూనుశంబరౌ || ౪౭ || యనుభూజానౌదకంసశ్చశుకఃకూటామృదుస్తథా | ఏతే

తపంతిద్యోతం తే వాంతివహంతిచై వహా || ౪౬ || సర్వైశ్చక్రితుశతైరప్తం సర్వేస్తప్తమహత్తపః | సర్వే తేను
మహాత్తాన సుర్వేవైయోగధమిణః || ౪౭ || సర్వేరేశ్వర్యమాసాద్య భుక్తభాగైర్భూతైః | దత్తమిష్టసుభీత
శ్చ ప్రజాశ్చపరిపాలితాః || ౪౮ || స్వపక్షేష్వనుగోప్తారః పరిహణారంశరేష్వపి | సుసురేష్వపిలోకమస్తే
తేహంవిద్యతేనమః || ౪౯ || శూరాస్తస్థభిజనాపేతా సుర్వశస్త్రాస్త్రహరగాః | సర్వవిద్యార్యవేత్తార స్సం
గ్రామేష్వనివర్తకాః || ౫౦ || సర్వేస్త్రైదశరాజ్యాని కాంక్షిషానిమహత్తభిః | యుద్ధేసురగణాశ్చ ర్షేణజితా
శ్చసహస్రశః || ౫౧ || దేవానానుప్రియేశ్చాస్వపక్షపరిపాలకాః | ప్రమత్తాఘోరగ్రీవాశ్చ బాలార్కసమతే
జనః || ౫౨ || యేతుదేవాః ప్రథమాంతే తదేహంవిష్టురీష్వరః | ఉపాయపూర్వకంనాశం సంవేత్తాభగవాన్
హరిః || ౫౩ || ప్రాదుర్భావంవికురుతే యేనేతాన్నిధనునయేత్ | పునరేవాత్సనాత్సనా మధిష్ఠాయనాన్తతి || ౫౪ ||
ఏవమేతేనదేవేనదానవేంద్రామహత్తనా | తేహిసర్వేక్షయంసీతా బలినాకామరూపిణా || ౫౫ || సమరేయేదమ
ధామా నృపాస్తేవపరాజితాః | తేనసీతాఃక్షయంసర్వైశ్చకృతాంతబలచోదితాః || ౫౬ || ఏవముక్త్వానప్రోవాచ
రాక్షసందానవేశ్వరః | యదేతద్ద్యౌశ్యతేవీర చక్రిందీప్రాసలోపమమ్ || ౫౭ || ఏతద్గృహేత్వాగచ్ఛత్వం మమపా
శ్వణంమహాబల | తతోహంతవవ్యాఖ్యాస్యేముక్తికారణమవ్యయమ్ || ౫౮ || తత్తురగ్రమ్వమహాబాహూ మావిలం
బన్వరానణ | ఏతచ్ఛుక్రిత్వాగతారక్షః పరిహసంశ్చమహాబలః || ౫౯ || యత్రస్థితంమహద్భివ్రంకుఃకడలరంఘనం
దన | లీలయోత్పాటనంశక్రే రావణోబలదర్పితః || ౬౦ || నచచాలయిసుంశక్తో రావణోభూతగ్రధందన | లజ్జ
యాసపునర్భూయో యత్నంచక్రేమహాబలః || ౬౧ || ఉక్త్వాప్రమాల్లబిష్యేద పపాతభువిరాక్షనః | భిన్నమూ
లాయథాశోభ రుధిరాఘపరిప్లుతః || ౬౨ || ఏతస్త్రిన్నంతరజజ్ఞై శబ్దఃపుష్కరసంభవః | రాక్షసేంద్రస్యనచచై

రుక్మహాహరవౌమహాః || ౬౩ || తతోరక్షాముహూతాన యతనాంప్రాప్యచాత్థితం | లజ్జయావనతిభూతం బ
 తిర్వాక్యముజాచహ || ౬౪ || ఆగచ్ఛరాక్షసశ్రేష్ఠ వాక్యంశృణుమయోదితం | యత్త్వయాచోద్ధృతంపిర కుండ
 లంమణిభూషితం || ౬౫ || ఏతద్ధిశూర్వజస్యాసీత్కణాభరణమక్షతం | ఏతత్పతితమత్రైవమన్యన్ముయోమహా
 బల || ౬౬ || అన్యవర్పతేనానాహి పతితంకుండలాదను | మకుటంచేదిపామీప్యే పతితంయథ్యతోభువి || ౬౭ ||
 హిరణ్యకశిపోఃపూర్వం మమపూర్వపితామహోత్ | నతస్యకాలోమృత్యుర్వా నన్యాధిర్నవివాసకః || ౬౮ || నది
 వామరణంతస్య సరాత్రౌసంధ్యయోరపి | నశుఃకైరణనచాద్రక్షణ నచాశుష్కైరణకేనచిత్ || ౬౯ || విద్యతేరా
 క్షసశ్రేష్ఠ తస్యనాస్తేగ్రిణశేనచిత్ | ప్రహ్లాదేనసమంచకే వాదంపరమదారుణమ్ || ౭౦ || తస్యవాదేనమత్ప
 న్నే ధీరోలాకభయంకరః | సర్వదృశ్యస్వవీర్యస్య ప్రహ్లాదస్యమహాత్మనః || ౭౧ || ఉత్పన్నరాక్షసశ్రేష్ఠస్య
 సింహాకృతిరూపధృత్ | దృష్టంచలేనరాక్షసిణ తుభ్బంసర్వమశేతతః || ౭౨ || తతఉద్భవ్యబాహుభ్యాం నత్రై
 ర్నిశ్యేయమక్షయం | ఏషతిగ్రతవైద్వాన్ధావానుదేవనిరంజనః || ౭౩ || తస్యచేవాదిదేశస్య తత్త్వతామేశృణు
 స్వహ | వాక్యంపరమభావేన యదితేవతకాతేహృది || ౭౪ || ఇంద్రాణాంచనహస్రాణి సురాణామయుతానిచ |
 ఋషీణాంసప్తసంఖ్యానాం శతశోభసహస్రశః || ౭౫ || వశంసీతానిసర్వాణి యషషద్వారితిష్ఠతి | తస్యతద్వచ
 నంశుక్తివా రావణోవాక్యమబ్రవీత్ || ౭౬ || మయాపేరేశ్వరోద్భుట్టః కృతాంతస్సహమృత్యునా | పాశహస్తా
 మహాజ్వాలా హ్యూర్ధ్వకరోమాభయానకః || ౭౭ || విద్యుజ్జిహ్వశ్చదంష్ట్రాల సుర్పవృశ్చకరోమవాః | రక్తా
 క్షౌభీమవేగశ్చ సర్వశత్రుభయంకరః || ౭౮ || ఆదిత్యఇనమప్యేగ్నిక సుమరెష్వణవతకః | పాపానాంశమ్మితా
 చైవ సమయాయుధిజితః || ౭౯ || నచమెతత్రభీకాచి ద్వ్యధావాదానవేష్వర | ఏనంతుసాభిజానామి తద్భు

కుండలాభ్యాంశుభాభ్యాంచభాజన్త్యఖవికాసితం । కేయూరసమ్మోభరణం రక్తమాలావలంబినం ॥ ౮ ॥ రక్తదం
దనదిగ్ధాంగం సహస్ర కిరణోజ్జ్వలం । తమాదిదైవమాదిత్యం విభుంసప్తాశ్వజాహనం ॥ ౯ ॥ అనాద్యంతమమ
ధ్యంతం లూకసాక్షీణమీశ్వరం । తందృష్ట్వాప్రవరందేనం రావణారాక్షసాధిపః ॥ ౧౦ ॥ సప్రహస్తమువాచాధ
రవితేజోబలాదితం । గచ్ఛామాత్యవదప్యేనం సందేశాన్తమశాసనం ॥ ౧౧ ॥ మాతాండంభానురంశ్రేష్ఠం త
త్త్వతోబ్రూహిమాచిరం । యథాధీరావణఃపాప్రా యుద్ధంతస్యప్రదీయతాం ॥ ౧౨ ॥ నిజితో స్తీతివాబ్రూహి
వక్షమేకతరంకురు । శస్యగద్వచశాద్రక్ష సూర్యస్యాంతికమాగమత్ ॥ పింగళందండినందైవ సోవశ్యద్వారపాల
కౌ । ఆభ్యామాఖ్యాయితశ్శిర్వం రావణస్యవినిశ్చయం ॥ ౧౩ ॥ రూష్టిమానైప్రహస్తస్స సూర్యతేజఃప్రతాపితః
దండిగత్వారవేపాశ్వకం ప్రణమ్యాఖ్యాశవాన్విభుం ॥ ౧౪ ॥ శుశ్రావతుసూర్యస్తద్యుత్తం దండినోరావణస్య
హ । ఉవాచవచనశ్రీమాన్ బుద్ధిపూర్వందితాకరః ॥ ౧౫ ॥ గచ్ఛదండికాయస్తేనంనిజితో స్తీతివావద । కురు
యత్రేకాంక్షితంతన్నాహంకాలక్షిపాంసహే ॥ ౧౬ ॥ సగత్వావచనాత్తస్య రాక్షసాయనమాత్మనః । కథయా
మాసతత్సర్వం సూర్యోక్తంవచనంయథా ॥ ౧౭ ॥ సశుశ్రావావచనంతస్య దండినోవైమహాత్మనః । ఘోషయిత్వా
జగామాధ విజయంరాక్షసేశ్వరః ॥ ౧౮ ॥ * ॥ ఇతి శ్రీమదుత్తరకాండ అధికపారే ద్వితీయస్కర్గః ॥ ***

త్రిమద్రామాయణః ॥ ఓమ్ ॥ అథసంచింత్యపాలస్య సోమణాకంజగామహ । మేరుశృంగవరేరమ్యే
రజనీముష్యవీర్యవాన్ ॥ ౧ ॥ తదాకశ్చిద్రధారూఢో దివ్యస్రగమలేవనః । అప్పరొగణముఖేన సేష్యమానస్తుగ
చ్ఛతి ॥ ౨ ॥ రతిశృంగతోష్పరొంగహ చుంబితస్సరవిబుధ్యతే । రావణస్త్యథతంధృష్ట్వా కాయూహలసమన్వి
తః ॥ ౩ ॥ అథావశ్యద్దృషింతత్రీ పర్వతంమునిసత్తమం । దశగ్రీవామహాత్మానం దృష్ట్వాచైదమవాచహ ॥ ౪ ॥

స్వాగతంతవదేవమే ఐష్ట్యాచైవాగతోహ్యసి | కోయంస్యందనశూదాఢో హ్యుష్మరోగణసేవితః || ౫ || నిర్ల
జ్జఇవసంయాతి భయస్థానంనవిందతి | రావణేనైవముక్తస్తు పర్వతోవాక్యమబ్రవీత్ || ౬ || శృణువత్సయథాత
త్త్వం వత్స్యేతవమహామతే | ఏతేసనిజితాలోకాః బ్రహ్మచైవాభితోషితః || ౭ || ఏషగచ్ఛతిమోక్షాయ సమ
ఖింస్థానముత్తమం | తపసానిజితాలోకాః విక్రమేణయథాత్వయా || ౮ || ప్రయాతిపుణ్యనావత్స సోమంసీ
త్వానసంశయః | త్వంచరాక్షసశూదాఢల శూరస్సత్యవ్రతస్తథా || ౯ || నైదృశేషుదకుర్యంతి బలినోబ్రహ్మబా
రిషు | అథావశ్యద్రక్షవరం మహాకాయంమహాశాసనమ్ || ౧౦ || జాజ్వల్యమానంపపుషా గీతవాదిత్రీనంకులం |
క్షేప్తశుగచ్ఛతిదేవమే ఐభోభూనోమహాద్యుతిః || ౧౧ || కిన్నరేశ్వప్రగాయద్భి స్తృత్యుద్భిశ్చమనోహరమ్ |
శ్రుత్వాచైసమువాచాథ పర్వతోమనిసత్తమః || ౧౨ || ఏషశూరారణేయోద్ధా సంగ్రామేష్వనివతఃకః | యుధ్య
మానస్తథేవైష ప్రహరేజయ్యురీకృతః || ౧౩ || కృతీశూరరణేజేతా స్వామ్యుధేఽత్యుత్తజీవితః | సంగ్రామే
నిహతోపీరావ హత్వాచసబలాబహవా || ౧౪ || ఇంద్రస్యాతిధిరైవైష హ్యథవాయత్రీచెచ్ఛతి | సృత్రగీత
విలాసైస్తు సేవ్యతేనరసత్తమః || ౧౫ || పవరీచ్ఛరావణోభూయఃకోయంయాత్యకానన్నిధః | రావణస్యవచశ్శ్రు
త్వా పశ్యణోవాక్యమబ్రవీత్ || ౧౬ || యఏషదృశ్యతేరాజా విమానేనర్వకాంతనే | అపసరోగణసంయుక్తైశ్చ
జేతండునదృశాసనః || ౧౭ || సువణాదోమహారాజ విచిత్రాభరణాంబరః | ఏషగచ్ఛతిశీఘ్రేణయా నైసమమహా
ద్యుతిః || ౧౮ || పర్వతస్యవచశ్శ్రుత్వా రావణోవాక్యమబ్రవీత్ | యఏతేయాంతిరాజానో బ్రూహితాస్సపిస
త్తమ || ౧౯ || కొత్రీమయావతోదద్యా ద్యుద్ధాతిధ్యంమహాద్యుతిః | క్షిప్రీమాఖ్యాహిధమణ్ణ పితామెత్వంహి
పర్వత || ౨౦ || ఏషముక్తఃప్రశ్నోవాచ రావణంపర్వతస్తదా | స్వగాఢాభినోమహారాజ వైలేయద్ధాభిసో

నృపాః ॥ ౨౦ ॥ వత్సోఽపిచ సుహృరాజవివిలాభరణాంబరః | యస్తు రాజామహా తేజాస్స ప్తద్వీపైర్విరోమహాకా ॥
 మాంధా లేత్యభివిఖ్యాత స్స తెయుద్ధంప్రదాన్యతి | పర్వతప్రవచశ్శుక్లా రావణోవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౨౩ ॥ కు
 త్రాసావతశ్చైరాజా తంమమాచక్ష్యతత్త్వతః | అహంయాస్యామితత్రాద్య యత్రాసానరపుంగవః ॥ ౨౪ ॥ రా
 వణస్యచశ్శుక్లా మునిర్వచనమబ్రవీత్ | యవనాశ్వసంతోహ్యేష మాంధాతారాజనత్రమః ॥ ౨౫ ॥ సప్త
 ద్వీపాననుద్రాతాకా జిర్వాద్యస్వగ్నమెష్యతి | అథాపశ్యంతహాహుర్విరించివరదర్శితః ॥ ౨౬ ॥ అయో
 ధ్యాధిపతింవీరం మాంధాతారంనృపాత్తమమ్ | సప్తద్వీపాధిపంయాంతం నృందనెనవిరాజితం ॥ ౨౭ ॥ కాంచనే
 నవిచిత్రేణ మహాదారేణభాన్వతా | జాజ్వల్యమానూరూపేణ వివ్యస్రగనులేపనమ్ ॥ ౨౮ ॥ తమువాచవశగ్గీ
 వో యుద్ధంమేదీయతామితి | ఏవముక్తోదశగ్గీవం ప్రహస్యేదమువాచహ ॥ ౨౯ ॥ యదితేజీవితంనేష్టుతతాయు
 ధ్యస్వమమితి | మాంధాతుర్వచనశ్శుక్లా రావణోవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౩౦ ॥ వరుణస్యకుబేరస్య యనుస్యా
 పినవివృధే | కిమరేమానుషాత్త్వంతో రావణోభయమావిశేత్ ॥ ౩౧ ॥ ఏవముక్తాదశగ్గీవః క్రోధాత్ప్రపద
 హన్నిన | ఆజ్ఞావయామానతదారాక్షసాకాయుద్ధమమదాకా ॥ ౩౨ ॥ అథకృద్ధాస్తునచివాః రావణస్యదురాత్త
 నః | వచ్చష్మశ్శరవహాణి శూరాయుద్ధవిశారదాః ॥ ౩౩ ॥ అథరాజ్ఞాబలవతా కంకపత్రైరజింహుగైః | ఇమభి
 స్తాడితాస్సర్వైః ప్రహస్తశుకవారణాః ॥ ౩౪ ॥ మహాదరవిరూపాక్ష మారీచాకంపనాదయః | అథప్రహస్తాన్య
 పతిం శరవక్షేరవాకిరత్ ॥ ౩౫ ॥ అస్తాస్తానైవతానర్వాకప్రచిచ్ఛేదన్యపోత్రమః | భుసుండిభిశ్చభల్లైశ్చ
 భిండివాలైశ్చతోమృదైః ॥ ౩౬ ॥ నరరాజేనదహ్యంతే శలభాఇనతేగ్నివా | పునన్మృకపవరఃకుగ్ధః పంచభిఃప్రవి
 భేదతమ్ ॥ ౩౭ ॥ తోమరైస్సమహఘోరైఃపురాక్రౌంచమివాగ్నిజః | తతోముహుభాగ్నిమయిత్వాముద్గరంనజగ్న

న్నిభమ్ || ౩౭ || ముమోచసోతివేగేన రాక్షసస్వరథం ప్రతి | సపపాతమహావేగోముగ్ధరోవజ్రసన్నిభః || ౩౮ ||
 ఘూణితోరావణస్తేన పతితశ్చక్రకేతువత్ | తదాసన్యపఃప్రీతః హఘోద్భూతబలోబభౌ || ౩౯ || సక
 గేంకుకరైఃస్పృష్టం యథాంబులవణాంభసః | తతోరక్షోబలంసర్వంహఃహఘాతమచేతనమ్ || ౪౦ || పరివార్యా
 ధతుతస్థో రాక్షసేంద్రంసమంతతః | తతస్పిరాత్సమాశ్వస్తారావణోలాకరావణః || ౪౧ || మాంధాతుఃపీడయా
 మాస దేహంబుకేశ్వరోభృశమ్ | రథంచాశ్వయుజంక్షిప్తం బభంజవచహోదలః || ౪౨ || విరథస్సరథంపాస్య
 శక్తింఘటాట్టహాసిసీమ్ | మాంధాతావిప్రచితైవ తాంబూద్రావణంప్రతి || ౪౩ || మరీచిమివచార్కస్య చిత్ర
 భానోశ్శిఖామివ | దీప్యంతీరుదిరాభాసాం మాంధాతృకరనిన్సృతాం || ౪౪ || తామాపతంతీంశూలేన పాలస్త్ర్యా
 రజసివరః | దదాహశక్తిలంకేశఃపతంగమివపావకః || ౪౫ || యమదత్తంతునారాచంవికృష్టాధవశాననః | పాత
 యాశూసవేగేన సతేనాభిహతోభృశమ్ || ౪౬ || మూర్ఛితంనృపతిందృష్ట్వా ప్రహృష్టాస్తేనిశాచరాః | చుక్చ
 శుస్సింహనాహంశ్చ త్యైవశంతశ్చనిశాచరాః || ౪౭ || లబ్ధసంజ్ఞోముహూర్తేన హ్యయోధ్యాధిపతిస్తదా | తం
 దృష్ట్వాశతుభిశ్చతుర్థిం పూజ్యమానంమదాన్వితైః || ౪౮ || జాతకోపాదురాధవశ శ్చంద్రార్కసదృశవ్యలిః |
 మహాకౌశరవషణిణ పీడయరాక్షసంబలమ్ || ౪౯ || చాపస్యవనినాదేన తన్యఖాణరవేణవ | సంవచాలతత
 వైస్సన్యముధాతగవసాగరః || ౫౦ || తమ్యుధ్ధవభవద్వోరం సరరాక్షససంకులమ్ | కురీధావిష్టామహత్తానా నర
 రాక్షససత్తమా || ౫౧ || కార్ముకాసిధరోవీరా శరాసనతొతథా | మాంధాతారావణంచైవ రాక్షసశ్చైవ
 తంనృపం || ౫౨ || శ్రోధేనహహతావిష్టా శరవషణంవవషణతుః | తాపరస్వరసంతోభాత్ప్రహరేజర్యూరికృ
 తా || ౫౩ || రావణోరౌద్రమస్త్రుంతు ప్రాయుజ్జనమహోబలః | ఆగ్నేయేనసమాంధాతా తదస్త్రంప్రత్య

హరయత్ ॥ ౫౪ ॥ గాంధర్వేణదశగ్రీవో వాసుజేనసరాజరాట్ ॥ గృహీత్వాసతుబ్రహ్మస్త్రం సర్వభూతభయా
వహమ్ ॥ ౫౫ ॥ తోలయామాసమాంధాతా దివ్యంపాశుపతంమహత్ ॥ తదస్త్రం ఘోరరూపతు త్రైలోక్యభా
యవధానమ్ ॥ ౫౬ ॥ దృష్ట్వాత్రస్తానిధుతాని స్థావరాణిచరాణిచ ॥ వరదానాత్తురుద్రస్య తపపాధిగతంమహా
త్ ॥ ౫౭ ॥ తతఃప్రకంపితంసర్వం త్రైలోక్యంసవరావరం ॥ దేవాఃప్రకంపితాస్సర్వే లయంనాగాశ్చమేని
రే ॥ ౫౮ ॥ అభతౌమునిశారూర్దౌ ధ్యానయోగాదవశ్యతామ్ ॥ పులస్త్యోగాలవశ్యైనావారయామాసతుస్య
పమ్ ॥ ౫౯ ॥ సాపాలంభేశ్వవివిధైవాక్యైరాక్షససత్తమమ్ ॥ తౌతుక్యత్వాపరాంప్రీతింసరరాక్షసయోస్తదా ॥
సంప్రస్థితాతుసంహృష్టౌ వథాయేనైవచాగతౌ ॥ * ॥ ఇతి శ్రీమదుత్తరరామాయణే అధికపాఠేతృతీయస్కంధః ॥

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ గతాభ్యామధవిప్ర్యాభ్యాంరావణోరాక్షసాధీవః ॥ దశయోజనసాహస్రం
ప్రధమంసమరుత్సభమ్ ॥ ౧ ॥ అత్యకామిన్తహాతేజః పుష్పకేణమహాబలః ॥ యత్రేతిష్ఠంతిమల్రాహిహంసా
సర్వగుణాన్వితాః ॥ ౨ ॥ అతడౌర్వణ్యంద్వితీయంతు గత్వాచైషమరుత్సభం ॥ దశయోజనసాహస్రం తద్ధివైప
రిగణ్యతే ॥ ౩ ॥ తత్రమేఘాస్సితాస్సర్వే త్రివిధానిత్యంత్రీతాః ॥ ఆగ్నేయాఃపక్షబాహ్యాహ్వాః త్రివిధాఇతిసం
స్తృతాః ॥ ౪ ॥ అథగత్వాతృతీయంతు వాయోఃపంథానముత్తమం ॥ నిత్యంయత్రస్థితాస్సద్ధా శ్చైరణాశ్చమన
స్వినః ॥ ౫ ॥ దశైవతుసహస్రాణి యోజనానాంతర్దైవవ ॥ చతుర్థంవాయుమాగ్గంతు గతవాన్రావణస్తథా ॥
వసంతియత్రనిత్యంవై ఘాతాశ్చసవిశాయకాః ॥ అథగత్వాతువైశీఘ్రం పంచమంవాయుగోచరం ॥ ౬ ॥ దశైవ
తుసహస్రాణి యోజనానాంతర్దైవవ ॥ గంగాయత్రసరిశ్చేష్ఠా నాగాశ్చకుముదాదయః ॥ ౭ ॥ కుంజరాయత్ర
తిష్ఠంతి యేవముంచంతిశీకరాన్ ॥ గంగాతాయేషుతిష్ఠంతః పుణ్యంకుర్వంతిసర్వతః ॥ ౮ ॥ తతఃకరికరాద్భ్రష్టం

వాయునా లూరితంభృశం | జలంకుంజేషుపతిరం హిమంఘవతిరాఘవః || ౧౦ || తతోజగామషష్ఠంస వాయుమార్గం
 మహాద్యుతే | యోజనానాంసహస్రాణితధైవతుసరాక్షసః || ౧౧ || యత్రాస్తైగరుణానిత్యం జ్ఞాతిబాంధవసత్సృ
 తః | తద్రేవతుసహస్రాణి యోజనానాంతథోపరి || ౧౨ || సప్తమంవాయుమాగఁతు యత్రవైఋషయఃస్థితాః | అ
 తడోధ్వఁంసగత్వాథ సహస్రాణిదశేవతు || ౧౩ || అష్టమంవాయుమాగఁతు యత్రగంగావ్రున్ధితాః | ఆకాశగం
 గావిభ్యాతా హ్యేవిత్యవధసూస్థితా || ౧౪ || వాయునాధార్యమాణాసా మహావేగామహాస్వనా | అశడోధ్వఁం
 వ్రవత్సౌమి చంద్రమాయత్రతిష్ఠతి || ౧౫ || అశీతిస్తుసహస్రాణి యోజనానాంతథోపరి | చంద్రమాతిష్ఠతేయత్రీ
 గ్రహనక్షత్రసంయుతః || ౧౬ || శతంశతసహస్రాణి రశ్మయశ్చంద్రశుండలాత్ | ప్రకాశయంతిలాకాంస్తు సర్వస
 త్త్వీమభావహః || ౧౭ || తతోద్భస్త్వాదశగ్రీవం చంద్రమానివహన్నివ | సతుశీతాగ్నినాశీఘ్రిం ప్రాపతద్రా
 వణంతదా || ౧౮ || నాసహంస్తస్యసచివాః శీతాగ్నింభయపీడితాః | రావణంజయశబ్దేన ప్రహస్తావాక్యమబ్రవీ
 త్ || ౧౯ || రాజకాశీతేనబాధ్యామో నివర్తామత్థితోవయమ్ | చంద్రీరశ్శివతాపేన రక్షసాంభయమావిశత్ ||
 స్వభానాహ్యేషరాజేంద్ర శీతాంశుదహనాశ్చకః | ఏతచ్ఛ్చ్రీతాప్రహస్తస్య రావణఃకోధమూర్ఛితః || ౨౦ ||
 విష్ణుర్యధనురుద్యమ్య నారాజై స్తంహ్యపీడయత్ | అభుభక్తసమాగమ్య చంద్రీలాకంత్వరాన్నితః || ౨౧ || ద
 శగ్రీవమహాబాహూ నాట్యాద్విశ్రేణసస్సత | గచ్ఛశీఘ్రిమితస్సామ్య మాచంద్రంపీడయాశుగ్రేః || ౨౨ || లోకస్య
 హితకామోయం ద్విజరాజోమహాద్యుతః | మంత్రంవతేప్రదాస్యామి ప్రాణాత్యయభయేభయం || ౨౩ || య
 స్త్విదంసంస్తరేన్ద్రంత్రం నసశ్చుత్సునువాప్నుయాత్ | ఏవమక్తోదశగ్రీవః ప్రాంజలివాక్యమబ్రవీత్ || ౨౪ ||
 యదితుష్టాసిమేదేష అనుగాహ్మోయదిహ్యహం | యదిమంత్రేన్వరీదేయో దీయతాంమసుధామిణః || ౨౫ ||
 యంజప్తాహంమహాభాగ సర్వదేవేషునిర్భయః | అమరేషుచసర్వేషు దానదేషుపతత్రిమ || ౨౬ || త్వష్ప్రీనా

దాత్తుడేవేశ సభాయంవిద్యతేమహా । ఏనముక్తోదశగ్రీవం బ్రహ్మవనమబ్రవీత్ ॥ ౨౮ ॥ పౌణాత్యయేతుదైదద్వి
ననిత్యంరాక్షసాధిప । అక్షసూత్రంగృహీత్వాతు జపేన్తం త్రమిమంశుభమ్ ॥ ౨౯ ॥ అజప్తా రాక్షసశ్రేష్ఠతతే
సిద్ధిర్భవిష్యతి । శృణుమంత్రంప్రవక్ష్యామి యేనరాక్షసశ్రుంగవ ॥ ౩౦ ॥ మంత్రస్యకీర్తనాదేన ప్రాప్స్యసేన
మరేజయమ్ । నమస్తైదేవదేవేశ సురాసురనమస్కృత ॥ ౩౧ ॥ భూతభవ్యమహాదేవ హతపింగళలావన । బాల
స్తవంవృద్ధహాపీద వైయాఘ్రవనసచ్చదః ॥ ౩౨ ॥ ఆరుణాయోసిదేవత్వం త్రైలోక్యప్రభురీశ్వరః । హరోహరిత
నైమిస్తవం యుగాంతదహనోనలః ॥ ౩౩ ॥ గణేశో లోకశంభుశ్చ లోకపాలోమహాభుజః । మహాదేవోమహా
శూలీ మహాదంష్ట్రోమహాభుజః ॥ ౩౪ ॥ కాలశ్చకాలహాపీద నీలగ్రీవోమహాదరః । వైదాంతగోవేదమయఃపశూ
నాంపతిరవ్యయః ॥ ౩౫ ॥ శూలధృచ్ఛూలకేతుశ్చ నైతాగోప్రాహరిశ్శివః । జటీముండిశిఖండిచ లగుడిచమహా
యశాః ॥ ౩౬ ॥ భూలేశ్వరోగణాధ్యక్ష స్సర్వాత్మాసర్వభావనః । సర్వదస్సర్వహరీవ స్రష్టావగురురవ్యయః ॥
కమండలుధరోదేవః పినాకీభూజఃకటిస్తథా । మానసీయోహవాణీయశ్చ ఓంకారపానిమవేదగః ॥ ౩౭ ॥ మృత్యు
శ్చక్షుత్యుదూతశ్చ పారియాత్రీశ్చసువ్రతః । బ్రహ్మచారిగృహీయోగీ వీణావణవతూణవాణా ॥ ౩౮ ॥ అమరోద
శశనీయశ్చ బాలసూర్యవిభస్తథా । శ్మశానచారిభగవా నుమాపతిరరిందమః ॥ ౪౦ ॥ భగనైత్రప్రహర్రాచ పూ
షదంతనిపాతనః । జ్వరహర్రాపాశహస్తః ప్రళయఃకాలపవన ॥ ౪౧ ॥ ఉలాగముఖోగ్నికేతుశ్చ మునిదీప్తాస్త్రివి
శాంపతిః । ఉన్మాదమోహనకర స్సమర్థస్త్రేదతోత్తమః ॥ ౪౨ ॥ వామనోవామదేవశ్చ ప్రాగ్దక్షిణ్యశ్చనామతః ।
భిక్షుశ్చభిక్షురూపీచ త్రిజటిశటిలస్స్వయమ్ ॥ ౪౩ ॥ చక్రహస్తఃప్రతిష్ఠంఘ్రివమూనాంస్తంభనస్తథా । ఋతు
శ్చతుర్కరఃకాలో మధుర్నధురలావనః ॥ ౪౪ ॥ వానస్పత్యశ్శ్రీకరశ్చ నిత్యమాశ్రితపూజితః । జగద్ధాతాచక్ర

స పురుషశ్చశ్వతోహ్యజః ॥ ౪౫ ॥ ధర్మాధ్యక్షావిరూపాక్ష స్త్రీసత్కాభూతభావనః । లిజేత్రోబహునేత్రీశ్చ
సూయాాయతనమప్రభః ॥ ౪౬ ॥ దేవదేవోభిదేవశ్చ చంద్రాంకితజటస్తథా । సర్వకోలానకశ్చైవ సూ
తేందునదృశాననః ॥ ౪౭ ॥ సుబ్రహ్మణ్యశ్శరణ్యశ్చ సర్వదేవమయస్తథా । సర్వభూతనివాసశ్చ సర్వబంధవిమో
చకః ॥ ౪౮ ॥ మోహనోవంశకశ్చైవ సర్వధారీవరోత్తమః । పుష్పదంతావిభాగశ్చ ముఖ్యస్సర్వహరస్తథా ॥ ౪౯ ॥
హతిశ్శశుధానుధాని భీమోబీచుపతాకృమః । భక్తాభీష్టప్రదస్థాణుః పరమాత్మాననాతనః ॥ ౫౦ ॥ మయాప్రా
క్తమిదంపుణ్యం నామృష్టశతముత్తమమ్ । జప్యమేతద్దశగ్రీవకుయోచ్చతువివాశనమ్ ॥ ౫౧ ॥ దత్వాతురావ
ణిస్యేదం వరంనకమలాద్భవః । పునరేవజగామాశు బ్రహ్మలोकంసనాతనమ్ ॥ ౫౨ ॥ రావణోపివరంలభ్యా పున
రేవాగమత్తదానివతమానస్సంహృష్టా రావణస్సదురాత్తవా ॥ జహ్రీపథినరేంద్రపితౄదేవగంధర్వకన్యకాః ॥ ౫౩
॥ * ॥ ఇతి శ్రీమదుత్తరరామాయణే అధికపారేపళ్ళమన్వరః ॥ *****

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ కేనచిత్త్వథకాలేనరావణఃప్రయయాగృహేత్ । పశ్చిమాణావమాగచ్ఛ
త్సచివైస్సహరాక్షసైః ॥ ౧ ॥ ద్వీపస్థాదదృశేతేన పురుషఃపావకప్రభః । మహాజాంబూనదప్రీఖ్యః ఏకఏవవ్యవస్థి
తః ॥ ౨ ॥ యథాదృశ్యేతభయదోయుగాంతానలఉత్థితః । దేవానామివదేవేషో గృహణామివభాసురః ॥ ౩ ॥
శరభాణాంయథాసంహోహాస్త్రిష్టైవరావతాయథా । పర్వతానాంయథామేరుః పారిజాతశ్చశాఖనాం ॥ ౪ ॥ త
థాతంపురుషందృష్ట్వా కుండమధ్యైవనలంయథా । గజాంతంవివిధేనాకైర్లంబహస్తభయానకమ్ ॥ ౫ ॥ దు
ష్ట్రాలంబికటంచైవ కంబుగ్రీవమహాజనం । మండూకకుక్షింపింగాక్షం కైలాసశిఖిరోపమమ్ ॥ ౬ ॥ పద్మపాదత
లంభీమం రక్తాలబుజనిభానమ్ । మహాకాయంమహానాదం మనోవిలసమంజవే ॥ ౭ ॥ భీమమాబద్ధతూణీరం స
ఘట్టాబద్ధచామరం । జ్వాలామాలాపరిక్షిప్తం కింకిణీకృతనిస్సనం ॥ ౮ ॥ మాలయాస్వణావద్దాశాం వక్షోదే

శావలంబయా । ఋగ్వేదమివశోభంతం పద్ధమాలావిభూషితం ॥ ౯ ॥ సౌంజనాచలసంకాశః కాంచనాచలసన్ని
 ఛం । అబ్రవీత్తందశగ్రీవో యుద్ధంమేదీయతామితి ॥ ౧౦ ॥ జగజ్జచోచ్చైర్బలవాన్ సహమాత్యోదశాననః ।
 ధృత్వానరాక్షసపతిశ్శూలశక్త్యష్టిపట్టసాన్ ॥ ౧౧ ॥ సద్వీపినాసింహాన శలభేనెవకుంజరః । సుమేరురివభాగే
 న నదీవెగైరివాణః ॥ ౧౨ ॥ అకంప్యమానఃపురుషో రావణంవాక్యమబ్రవీత్ । యుద్ధశక్తిధాంహితేరక్షా నా
 శయిష్యామిదుమ్మతే ॥ ౧౩ ॥ రావణస్యవయోవేగ స్సర్పలాకభయావహః । తథావేగసహస్రాణిసంశ్రితానితమే
 వహీ ॥ ౧౪ ॥ అభవత్తస్యసాదృష్టి గ్రహమాలెవచాద్భుతా । దంతానాందశతశృంఖ్లా యంత్రస్యేవాతిభీకరః ॥
 ధమ్మస్తస్యతపశ్చైవ జగత్సన్నిధిపేతుకే । ఊహసంశ్రిత్యతస్థాతేమస్తకశ్చిన్నమాస్థితః ॥ ౧౫ ॥ విశ్వేదేవాః
 కటిభాగే మరుతోయస్యశీర్షకాః । మద్యేష్టావనవస్తస్య సముద్రాంకుషీసంస్థితాః ॥ ౧౬ ॥ పాశ్వస్థాశ్చదిశ
 స్సర్వాః స్సర్వసంధిషుమారుతాః । పితరశ్చశ్రితాఃపుష్కం హృదయంచపితానుహః ॥ ౧౭ ॥ గోదానానిపవిత్రా
 ని భూమిదానానియానిచ । సువర్ణస్యదదానాని శశ్వల్లోమాశ్రితానివై ॥ ౧౮ ॥ హిమవాన్ హేమకూటశ్చ
 మందరోమేరురేవచ । నరంతుతంసమాశ్రిత్య హ్యసింహుతావ్యవస్థితాః ॥ ౧౯ ॥ మహీమన్వోభవస్తస్య శరీరేద్యౌ
 రవస్థితా । ఉభేసంధ్యౌకాయసంధౌ జలవాహశ్చమేహనే ॥ ౨౦ ॥ బాహూధాతావిధాతాచ భగఃపూషాఉభౌక
 రౌ । విరావతోవిశాలాక్ష శ్శేషావాసుకీరేవచ ॥ ౨౧ ॥ కంబలౌశ్చతరౌనాగౌ కారౌటకధనంజయౌ । సచ
 ఘోరవిషానాగస్తక్షకశ్చౌపతక్షకః ॥ ౨౨ ॥ కరజానాశ్రితాస్తస్య విషవీర్యంముముక్షవః । అగ్నిరాన్యమఘా
 తస్య సుంధౌరుదైగ్రిరస్థితౌ ॥ ౨౩ ॥ వక్షమాసత్వవక్షేపదంష్ట్రయోరుభయోస్థితాః । నాసేకుమూ
 రమానాస్యా తద్ద్విదేహిమదనాయవః ॥ ౨౪ ॥ గ్రీవాతస్యాభవద్దేవీ వాణీచాపిసరస్వతీ । నాసత్కౌశ్యవశాచా

శా నెత్రై చశశిభానురౌ ॥ ౨౬ ॥ వెదాంగానివయజ్ఞాశ్చ నానారూపాణియానివ । సువృత్తానిచవాక్యాని తేజ
సిన్ద్ధిస్తపాంసచ ॥ ౨౭ ॥ తీతానినరరూపస్యతస్య దేహంశ్చితానివై । తేనముష్టిప్రహారేణ స్వల్పమాలేఖలీలయా ॥
పాణినాతాడితంరత్నో నివపాతమహీతలే । పతితంరాక్షసంజ్ఞాత్వా విద్రావ్యచనిశాచరాఘ ॥ ౨౮ ॥ ఋగ్వేద
ప్రతిమసోసిధ పద్మమాలావిభూషితః । ప్రవివేశచపాతాశం గచ్ఛత్పర్వతసన్నిధిః ॥ ౩౦ ॥ ఉత్థాయచదశక్రీహః
ఆహూయనదివాగ్స్వయమ్ । క్వగతస్సహసాబ్రూత ప్రహస్తశుకసారణాః ॥ ౩౧ ॥ వీవముక్తారావణేన రాక్ష
సాస్తన ధాబునివ ॥ ప్రవిష్టస్సనరోత్రైవ దేవదానవదర్శహః ॥ ౩౨ ॥ అశాసంగృహ్యవేగేన గరుత్మానివపన్న
గం శీఘ్రంసతువిలద్యారం ప్రవివేశచదుమఘాతిః ॥ ౩౩ ॥ ప్రవిశ్యచసతద్వారం రావణోవరనిర్భయః । అప
శ్యచ్ఛనరాంస్తత్ర నీలాంజనవయోపమాఘా ॥ ౩౪ ॥ కేయూరధారిణశ్శూరాఘ రక్తమాల్యానులెపనాఘా । అం
గుభీయకహారాద్యై చూభపక్షైశ్చవిభూషితాఘా ॥ ౩౫ ॥ దృశ్యం తేతత్రస్మత్యంత స్త్రిస్త్రఃకొట్యాసుహాక్షనః ।
నిత్యోత్సవాశ్శాంతభయావిమలాఃపావకవ్రభాః ॥ ౩౬ ॥ క్షీణతఃపైక్షతేతాన్వై రాక్షసాభీమవిక్రమః । ద్వా
రఘోరావణస్తైషాం తిస్త్రఃకొట్యస్తనిర్భయాః ॥ ౩౭ ॥ యథాదృష్టస్సతునరః శుల్యాస్తైతస్యనర్దశః । ఏకవక్షాం
స్త్యేకబలా నేకరూపాస్తవశాసనః ॥ ౩౮ ॥ చతుర్భుజాస్తహోత్సాహాఘా తత్రాపశ్యత్సరావణిః । తాఘృష్టా
భదశగ్రివ ఊర్ధ్వరోమాబధూనహ ॥ ౩౯ ॥ స్వయంభువాదత్తవరస్తతశ్శీఘ్రంవినిర్భయా । అథాపశ్యత్పరంత
త్ర భుజంగశయనస్థితం ॥ ౪౦ ॥ పాండురేణమహాహేణ కాస్త్రభేనవిరాజితమ్ । శైతేనపురుషస్తత్ర పావకే
నావతుంతిః ॥ ౪౧ ॥ దివ్యస్రగమాలేఖ దివ్యాభరణభూషితః । దివ్యాంబరధరాసాధ్వీ త్రైలోక్యస్యవిభూ
షణం ॥ ౪౨ ॥ వాలవ్యజనమాస్తావ దేవీతత్రవ్యవస్థితా । లక్ష్మీర్భహిస్సపద్మావై భ్రాజంతీలోకసుందరీ ॥ ౪౩ ॥
ప్రహృష్టస్సతులంకేశోదృష్టాతాంచారుహాసినీం । జిఘృతుస్సతదాసాధ్వీం సంహననముపాశ్చితామ్ ॥ ౪౪ ॥

వినాతునచివైస్తత్ర రావణోమమకతిస్తదా । హస్తేగృహీతుంతామేచ్ఛన్తన్తథేనవశీకృతః ॥ ౪౫ ॥ సుప్తమా
 శీవిసుయద్వద్రావణఃకాలచోదితః । అథసుస్తోమహాబాహుః పావశేనావకుంతితః ॥ ౪౬ ॥ గృహీతుకామంతం
 జ్ఞాత్వా వ్యసవీధ్యవటుశదా । జహాసోచైచ్ఛుభృశందేవస్తందృష్ట్వారాక్షసాధీపం ॥ ౪౭ ॥ తేజసాతన్యసందీప్తా
 రావణోలోకరావణః । ఘ్రీణవాతేనదీఘేణ తస్మిన్రామరసాతలే ॥ ౪౮ ॥ కృత్తమూలోయధాశోభి నివ
 పాతమహీతలే । పతిశంరాక్షసంజ్ఞాత్వా వచనంచేదమబ్రవీత్ ॥ ౪౯ ॥ ఉత్తిష్టరాక్షసశ్రేష్ఠ మృత్యుస్తేనాద్యవి
 ద్యతే । పృజాపతీవరారక్ష్యః యేనజీవసిరావణ ॥ ౫౦ ॥ గచ్ఛరావణవిస్రబ్ధం నాత్రవైమరణంతవ । లబ్ధసంజ్ఞో
 ముహూతేన రాక్షసాభీమవిక్రమః ॥ ౫౧ ॥ తంతుదృష్ట్వామహాత్మానం రావణోభయమావసః । ఏవముక్తస్త
 దోత్థాయ రావణోదేవకంటకః ॥ ౫౨ ॥ రోమహర్షణమావహ్నోహ్యబ్రవీత్తంమహామునిం । కోభవాక్శా
 ర్యసంపన్నాయాగాంతానలసన్నిభః ॥ ౫౩ ॥ బ్రూహిత్వందేవదేవోవా సర్వదేహేషుసుస్థితః । ఏవముక్తస్సతే
 నాథ రావణేనమరాత్తవా ॥ ౫౪ ॥ పృత్యువాచహసన్దేవో మేమగంభీరయాగిరా । కింత్వంమయాదశిగ్రీవన
 ధ్యోసినచిరాదిహ ॥ ౫౫ ॥ ఏవముక్తోదశగ్రీవః ప్రాంజలివాక్యమబ్రవీత్ । ప్రజాపతేస్తుపచనా న్నాహంమృ
 త్యువశంకతః ॥ ౫౬ ॥ నహిజాతోజ్ఞఃప్రేమా మత్తుల్యోవాసురేష్వపి । ప్రజాపతివరంయోహి లంఘయేద్దీర్ఘ
 మాశ్రిణః ॥ ౫౭ ॥ వతత్రపరీకుంస్తి ప్రయత్నశ్చాపిమగ్నభః । త్రైలోక్యేతంసపశ్యామి యస్తత్కుర్యాద్వరం
 వృథా ॥ ౫౮ ॥ అమరోహసురశ్రేష్ఠ తేనమాంసావిశద్యయం । అథాపిచభవేత్తృత్యు స్త్వత్తోమేనాన్యతఃప్ర
 భా ॥ ౫౯ ॥ యశస్యంష్టాఘనీయంచ త్వత్తోమేమరణంత్విదమ్ । అథాపశ్యత్తస్యగాతే రావణోభీమవిక్రమః ॥
 దేవదేవస్యసకలం త్రైలోక్యంసచరాచరం । ఆదిత్యావనవౌరుద్రాః మరుతోధాన్వినావపి ॥ ౬౦ ॥ సిద్ధాశ్చపిత

రశ్మేవ యమోవైశీవణస్తథా । సముద్రాగిరయోనద్యో బిద్యావేదాస్త్రయోగ్నయః ॥ ౬౨ ॥ గ్రహస్తారాగ
ణావ్యోమ సాధ్యాగంధర్వచారణాః । మహాషయోపేదవిదో గరుడోత్తభుజాగమాః ॥ ౬౩ ॥ యేచాన్యేసంస్థి
తాదేవా దైత్యదానవరాక్షసాః । గాలేమశయనస్థస్య దృశ్యం లేనూత్తమూతకయః ॥ ౬౪ ॥ అహరామోఢభ
ర్తాత్తా హ్యగస్త్యంమునిసత్తమమ్ । ద్వీపస్థఃపురుషఃకోసా తిప్రఃకొట్కృశ్చతాశ్చకాః ॥ ౬౫ ॥ శయానఃపురుషఃక
శ్చ దైత్యదానవదర్శవః । రామస్యవచనంశ్రుత్వాహ్యగస్త్యోవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౬౬ ॥ శ్రూయతామభిధాస్యా
మి దేవదేవస్సనాతనః । భగవాన్కపిలారామ ద్వీపస్థోనరఉచ్యతే ॥ ౬౭ ॥ సవైనారాయణోదేవ శ్శంఖచక్రగ
దాధరః । విధాతాచైవభూతానాం సుహరూచతఃప్రేవచ ॥ ౬౮ ॥ అనాదిరచ్యుతోవిష్ణుః ప్రభవశ్శాశ్వతోవ్య
యః । యేతున్మత్యంతివైతత్ర మరాస్తైతస్యధీమతః ॥ ౬౯ ॥ తుల్యతేజఃప్రతాపాస్తే కపిలస్యనరస్యవై । నాతి
కుర్ధేనవృష్టస్తు రాక్షసఃపావనిశ్చయః ॥ ౭౦ ॥ నబభూవతతోరామ భస్తసాద్రావణః ప్రభో । ఖిన్నగాత్రోనగ
ప్రభ్యో రావణఃపతితోభువి ॥ ౭౧ ॥ వాక్చరైస్తంబిభేదాశు రహస్యంపిశునోయథా । అథదీర్ఘేణకాలేన లబ్ధ
సంజ్ఞస్సరాక్షసః ॥ ౭౨ ॥ ఆజగామహతాజాస్తు యత్ర తేనదివాస్థితాః । తైరేవసహితాలంకారాజగామాశుద
శాసనః ॥ ౭౩ ॥ శ్రుత్వాప్రీవాచతత్సర్వమాశ్చర్యమితిరాఘవః । పూజ్యమావాస్థితాస్తత్ర యేరామస్యసమీ
పతః । అశ్చర్యమితితత్ప్రాచువాన్ నరా రాక్షసైస్సహ ॥ ౭౪ ॥ విభీషణస్తురామస్య పాశ్వణ్ణోవాక్యమబ్ర
వీత్ । ఆశ్చర్యంస్థానితోస్త్యద్యయ తద్వృత్తంపురాతనం ॥ ౭౫ ॥ అధాగస్త్యోబ్రవీత్సర్వ మేతద్రామ శ్రుతం
త్వయా । దృష్టాస్సభాజితాశ్చాపి రామయాస్యామహేవయం ॥ ౭౬ ॥ తస్యతద్వచనంశ్రుత్వా రామోరమయ
తాంవరః । వృత్తశేషశ్చవక్తవ్య ఇత్యాహమునిపుంగవాన్ ॥ ౭౭ ॥ * ॥ ఇతి శ్రీమదుత్తరరామాయణో
అధికపారేషణ్ణుచున్నవః ॥ ***

శ్రీరామాయనమః ॥ ౧౬ ॥ నివర్తమానస్సంహృష్టో రావణస్సదురాత్మనా ॥ జహౌపధినరేంద్ర
 షిఁ దేవదానవకన్యకాః ॥ ౧ ॥ దశానీయాంహితద్రుక్షః కన్యాంస్త్రీంవానువశ్యతి ॥ హత్వాబంధుజనంతస్యా
 విమానెతాంబురీధమా ॥ ౨ ॥ ఏవంపన్నగయత్క్షాణాం మానుషాణాంచరక్షసాం ॥ దైత్యానాందానవానాంచ క
 న్యాజగ్రహారావణః ॥ ౩ ॥ తాభిన్నవాణనవద్యాభి ర్షదీభిరివసాగరః ॥ ఆపుపూరెవిమానాశ ద్భయశోకాశి
 చాశుభిః ॥ ౪ ॥ సాగగంధర్వకన్యాశ్చ గాఢపితనయాస్తథా ॥ దైత్యదానవకన్యాశ్చ విమానేశతశోరుదా ॥ ౫
 దీక్షుఃకేశ్యస్సాచార్యంగృః పూజాచంద్రవిభాననాః ॥ పీనస్తన్యస్తభావజ్ర వేదిమధ్యనమప్రభాః ॥ ౬ ॥ చ
 కూబరసంకాశ్చ శ్లోచిదేవేర్మనోహరాః ॥ స్త్రీయస్సరాంగనాప్రఖ్యా నిష్టప్రకనకప్రభాః ॥ ౭ ॥ శోకా
 యతాస్తద్యుచ్చ విహ్వలాశ్చ సమధ్యమాః ॥ తుల్యమగ్నర్షిమాంతత్ర శోకాగ్నిభయసంభవం ॥ ౮ ॥ ప్రవేశ
 మావాదుఃఖా ముముచుర్బాష్పజంజలం ॥ తాసాంనిశ్వాసవాతేన సర్వతస్సంప్రదీపితం ॥ ౯ ॥ అగ్నిహ
 త్రమివాభాతి గర్జిరుద్ధాగ్నిప్రవృక్షం ॥ దశగ్రీవవశంప్రాప్తాస్తాస్తుశోకాకులాస్త్రీయః ॥ ౧౦ ॥ దీనవక్త్రీక్షణా
 శ్శృణ్వమా మృగ్యస్సింహవశోజన ॥ కాచిచ్ఛింతయతీతత్ర కిన్నుమాంభతీయకృతి ॥ ౧౧ ॥ కాచిచ్ఛృణ్వసదుఃఖా
 ర్తా అపిమాంసంరయేదయం ॥ ఇతిమాత్మపితృభ్రాతృన్స్తౌత్వాభర్తృసుతానపి ॥ ౧౨ ॥ దుఃఖశోకసమా
 పిష్టా విలేపుస్సహితాఃస్త్రీయః ॥ కథన్నుఖిలమెపుత్రో భవిష్యతిమయావినా ॥ ౧౩ ॥ కథంమాతాకథంభ్రాతృ
 నిమగ్నశ్శోకసాగరే ॥ హాథస్సుకరిష్యామి భర్తారందైవతంవినా ॥ ౧౪ ॥ మృత్యోప్రసేదయాచెత్వాన్యాయమాం
 యమసాదనం ॥ కిన్నుమేదుమక్రూతంకర్తృకృతంచేహంతరేపురా ॥ ౧౫ ॥ యతోస్తిధర్మితానేన పతితాశోక
 సాగరే ॥ నఖిన్విశానీంపశ్యామి దుఃఖస్యాంతమిహోత్తనః ॥ ౧౬ ॥ ఆహోభిగస్తుజన్మైదంనిస్సారంబుద్ధువోపమః

అహోధిక్ష్వానుషేలోకే నాస్తీధముపరంజనః ॥ ౧౭ ॥ అహోధిక్ష్మలూకానాం యోనోబంధుర్నద్యశ్యతే । య
 ద్దుబళలాబలవతో బాంధవారావణేనమే ॥ ౧౮ ॥ ఉదితేనేవసూర్యేణ తారకాశననాశితాః । అహోషుబలవద్ర
 త్నో వధోపాయోనవిద్యతే ॥ ౧౯ ॥ అహోమర్ష్యస్తమాస్థాయ నాత్మానంవైజుగుష్పతే । సర్వథానదృశస్తావద్వి
 క్రమోస్యదురాత్తనః ॥ ౨౦ ॥ ఇదంత్యసదృశంకర్తృపరదారాభిముశణనం । యచ్ఛాదేషవిరక్త్యాను స్త్రీషురిజ్య
 తిమనుజాతిః ॥ ౨౧ ॥ తస్మాత్తుస్త్రీకృతేనైవ వధంపాప్స్యతిరావణః । సతీభిఃసరినారీభి రెవంవాక్యేఘ్నీరీతి ॥
 నేమదుకాండుభయోదివ్యాః పుష్పవృష్టిఃపపాతహా । శప్తఃస్త్రీభిస్సశుతదా హతౌజాశననిష్ప్రభః ॥ ౨౨ ॥ పశ్య
 తాభిస్సాధ్వీభి ర్భూభూవవిమనాశవ । తాస్వేవంవిలపంతీషు రావణోరాక్షసాధిపః ॥ ౨౩ ॥ ప్రవివేశపురీంలం
 కాం పూజ్యమానోనిశాచరైః । తతోరాక్షసరాజస్య స్వసాపరమమఃఖతా ॥ ౨౪ ॥ పాదయోఃపతితాలస్య వస్తు
 మేవోపవక్రమే । తతస్త్వసారముత్థాప్య రావణఃపరిపాంత్యయన్ ॥ ౨౫ ॥ అబ్రవీతికిమిదంభద్రే వస్తుమర్హ
 సీమేద్రుతం । సాబాష్పపరిరుద్ధాక్షీ రాక్షసీవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౨౬ ॥ హతాస్త్వివిధనారాజన్ త్వయాబలవతో
 కృతా । ఏతేవీరాస్త్యయాచాజన్ దైత్యానిహతారణే ॥ ౨౭ ॥ కాలకేయాఇతిఖ్యాతా మహాబలపరాక్ర
 మాః । తత్రమేనిహతోభర్తా గిరియాణజీవితాదపి ॥ ౨౮ ॥ సత్త్వయాదయితోపీర భ్రాత్రాశత్రుసమేనవై । ని
 హతోయథికోపేన మాంవిస్తృత్యయవీయసీం ॥ ౨౯ ॥ యాత్వయానిహతారాజన్ స్వయమేవేహబంధునామః
 కింవైధన్యశబ్దంచ చ త్తంభోక్త్రోమృహంత్యయా ॥ ౩౦ ॥ నమనామత్వయారక్ష్యోజామాతానమరేష్వపి । తం
 నిహత్యమహారాజ స్వయమేవనలజ్జసే ॥ ౩౧ ॥ ఏవముక్తస్తయారక్ష్యో భగిన్యాకౌశమానయా । అబ్రవీత్సౌ
 త్వయిత్వా తాం సామపూర్వమిదంవదః ॥ ౩౨ ॥ అలంవత్సేవిషాదేన నభేతన్యంచసర్వశః । మానదానవికేషే

స్తాం తోషయిష్యామియత్నతః ॥ ౩౪ ॥ యద్ధప్రమత్తోవ్యాక్షిప్తో జయకాంక్షీక్షిప్తశరాః । నావగచ్ఛామియు
ద్ధేషు సావకపరాన్వాప్యహంశుభే ॥ ౩౫ ॥ జామాతరంసదానామి ప్రహరణాయుద్ధదుమ్మదః । అతాసానిహ
తస్సంభ్యో మయాభర్తాతవస్వసః ॥ ౩౬ ॥ అస్తికాలేతుయత్ప్రాప్తం తత్కరిష్యామితేహితం । భ్రాతృరైశ్వ
ర్యయుక్తస్య ఖరస్యభవపాశ్వతః ॥ ౩౭ ॥ చతుర్దశానాంభ్రాతృతేనహస్రాణాంభవిష్యతి । ప్రభుఃప్రయా
ణేదానేవ రాక్షసానాంమహాజనాం ॥ ౩౮ ॥ శ్రీశ్రుంగచ్ఛత్రయంశూరౌ దండకాకపరిరక్షితం । దూషణౌ
న్యబలాధ్యక్షో భవిష్యతిమహాబలః ॥ ౩౯ ॥ సహిశప్తోవనోద్దేశః క్రుద్ధేనాశనసామరా । రాక్షసానామయంవా
సో భవిష్యతినసంశయః ॥ ౪౦ ॥ తత్రమాతృష్వసుఃపుత్రో భ్రాతృతవఖరఃప్రభుః । భవిష్యతినదాకుర్వణయ
ద్వత్కృసివచస్త్వయం ॥ ౪౧ ॥ ఏవముక్త్యాదశశ్రీవః సైన్యంతస్యాదిదేశహ । చతుర్దశసహస్రాణి రక్షసాంకా
మరూపిణాం ॥ ౪౨ ॥ సత్రైస్సవైఃపరివృతో రాక్షసైఃఖారదశకైః । ఖరస్సంప్రయయాశీఘ్రం దండకాన
కుతోభయః ॥ ౪౩ ॥ సతత్రకారయామాస రాజ్యంనిహతకంటకమ్ । సాచశూర్పణఖాప్రీతా న్యవసద్దండ
కావనే ॥ ౪౪ ॥ * ॥ ఇతి శ్రీమదుత్తరకాండే చతుర్వింశస్సకాః ॥ ౫౭౮ ॥ ౧౦౫౬౦ ॥ * * * * *

శ్రీరామాయణమః ౪ ॥ ఓమ్ ॥ సతుదత్వాదశశ్రీవో వనంఘోరంఖరస్యతత్ । భగినీంచసమాశ్వాస్యహృ
ష్టస్త్వస్థితరోభవత్ ॥ ౧ ॥ తతోసికుంభిలాంనామ లంకాయాఃకాననంమహత్ । మహాత్మారాక్షసేంద్రస్త
త్ప్రవేశసహనుగః ॥ ౨ ॥ తత్రయావశతాకీణాం సామ్యంచైత్యోపశోభితం । దదశాధిస్థితంయజ్ఞం సం
ప్రదీప్తమివశ్రియా ॥ ౩ ॥ తతఃకృష్ణాజినధరం కమండలుకుశోజ్జ్వలమ్ । దదశకస్త్వసుతంతత్ర మేఘనాదమరిం
దమం ॥ ౪ ॥ రక్షఃపతిస్సమాసాద్య సమాశ్లిష్యచబాహుభిః । అబ్రవీత్కమిదంవత్స పతకతేతద్భగివీహిమే ॥ ౫ ॥

ఉశనాత్వబ్రవీత్తత్ర గురుర్యజ్ఞసమ్మధయే । రావణంరాక్షసశ్రేష్ఠం ద్విజశ్రేష్ఠామహతపాః ॥ ౬ ॥ అహమూ
ఖ్యామితేతాజ్ఞా శూరయతానర్వమేవచ । యజ్ఞాదైసప్తపుత్రేణప్రాప్తాస్సుబహువిస్తరాః ॥ ౭ ॥ అగ్నిష్టామో
శ్వమేధశ్చ యజ్ఞోబహుశువణకః । రాజసూయస్తథాయజ్ఞో గోమేధోవైష్ణవస్తథా ॥ ౮ ॥ మాహేశ్వరేత్రస్య
తైతు యజ్ఞేభుంభిస్సుదుర్లభే । పరాంస్తేలభ్యావాఫుత్ర సాక్షాత్పశుపతీరిహ ॥ ౯ ॥ కాసుగంస్థంగగంఢిన్యః
స్తరిక్షచరంధ్రువం । మాయాంచతామసీనామ యయానంపద్యతేతమః ॥ ౧౦ ॥ పతయాకిలసంగ్రామే మాయ
యారాక్షసేశ్వర । ప్రయుధ్యతోగతిశ్శక్యా నవిజ్ఞాతునురాసురైః ॥ ౧౧ ॥ అక్షయావిమధీబాదై శ్చపంచాప
సుమణాయమ్ । అస్త్రుంచబలవత్సమ్య శత్రువిధ్వంసనరణే ॥ ౧౨ ॥ ఎతానర్వావరాణలద్భావైః చిత్రస్తస
దశానన । ఆద్యయజ్ఞసమాప్తాతు త్వాంప్రతీక్ష్యస్థితోహ్యయం ॥ ౧౩ ॥ తతోబ్రవీత్తశగ్రివో నశోధనమిదంకృతం ।
పూజితాశ్చత్రవోయస్తాద్ద్రవ్యైరింద్రపురోగమాః ॥ ౧౪ ॥ పహిదానీకృతంయద్ధితదకతుకాంసశక్యతే । ఆగచ్ఛ
సామ్యగచ్ఛాచుః స్వమేవభవనుప్రత ॥ ౧౫ ॥ తతోగత్వాదశగ్రివ స్సచిత్రస్సవిభీషణః । స్త్రియోవతారమా
యాస సవాస్తాపాష్పవిక్లబాః ॥ ౧౬ ॥ లక్ష్మణోయూరత్నభూతాః దేవదానవరక్షసాం । నానాధూషణం
పన్నాజ్వలంత్యస్సేవసలేజసా ॥ ౧౭ ॥ విభీషణస్తుతానారీద్యుష్టాశోకసమాకులాః । తస్యతాంచమతింజ్ఞాత్వా
ధర్మాత్తావాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౧౮ ॥ ఈదృశైస్త్వంసమాచారేర్యశోధకసులనాశనైః । ధర్మబంజ్ఞానినాంజ్ఞాత్వాస్వయ
తేనవిచేష్టసే ॥ ౧౯ ॥ జ్ఞాతీవైషధర్మకాయైత్వేతా స్తవయానీతాఃపరాంగనాః । త్వామతిక్రమ్యమధునా రాజా
కుంభీనసీహృతా ॥ ౨౦ ॥ రావణస్త్యబవీద్వాక్యం నావగచ్ఛామికిన్నిద్వదం । కౌవాయంయస్తవయాఖ్యాతో
మధురిత్యేననామతః ॥ ౨౧ ॥ విభీషణస్తుసామృద్ధో భ్రాతరంవాక్యమబ్రవీత్ । శూరయతామస్యపాపస్య కర్మ

ణఃఫలమాగతం || ౨౨ || మాతామహస్వయోస్తాకం జ్యేష్ఠాభ్రాతానుమాలినః | మాల్యవానతివిఖ్యాతౌ వృద్ధః
 పౌష్ఠోఽశౌచరః || ౨౩ || జనన్యాభగినీజ్యేష్ఠా నామ్నాపుష్పేలంబా స్తృతా | పితాజ్యేష్ఠాజనన్యాశ్చ హ్యస్తా
 కంత్వార్యకోభవత్ || ౨౪ || తస్యకుంభససీనాను దుహతుమహితాభవత్ | మాతృష్వసురధోస్తాకం సాకన్యా
 చానలాద్భవా || ౨౫ || భవత్యస్తాకమేషాహి భ్రాతృణాంధమకతస్యసా | సాహృతామధునారాజా రాక్ష
 సేనబలీయసా || ౨౬ || యన్మద్రస్యత్రైపుత్రేతే మయిచాంతజ్జలాహితే | కుంభకణ్ఠమహారాజ నిద్రామనుభ
 వశ్చుత || ౨౭ || నిహత్యరాక్షసశ్రేణౌ నమాన్యానిహనంమతాకా | ధషణ్యిత్యాహృతాగాజా గుప్తాహ్యం
 చిపురేతవ || ౨౮ || శుశ్రావైతేన్ద్రయానర్వం క్షాంతమేవహతానసః | యస్తాగవశ్యండాతవ్యా కన్యాభత్రేణ
 హిదాశృభిః || ౨౯ || తతేతత్కర్తృశోహ్యస్య ఫలంపాపస్యమమకతే | అస్మిన్నైవాభినంపాప్తం లోకేవిదిత
 మస్తుతే || ౩౦ || విభీషణవచస్సుత్వా రాక్షసేంద్రస్యరావణః | దౌరాత్యైనాత్మనోద్ధత స్తప్తాంభాజనసాగ
 రిః || ౩౧ || తత్కల్పిద్వశగ్గీరః కుర్వన్సురక్తలోచనః | కల్పతాంమరథశ్శీఘ్రం శూరాన్సజ్జీభవంశ్విహ || ౩౨ ||
 భ్రాతామేకుంభకణ్ఠశ్చ యజమఖ్యానిశౌచరః | వాహనాన్యధీరౌహితౌ నానాప్రహరణాయుధాః || ౩౩ ||
 అద్యతంసమరేహత్వా మధుంరావణనిర్భయం | ఇంద్రలోకంగమిష్యామి యుద్ధకాంక్షీనుహృద్వృతః || ౩౪ || త
 త్తోవిజిత్యత్రిదివం వశేష్ఠాప్యపురందరం | నివృత్తోవిహరిష్యామిత్రైర్లూక్యైశ్వర్యశోభితః || ౩౫ || అక్షౌ హిణీన
 హస్తాణి వత్సార్కుగ్రాణిరక్షసాం | నానాప్రహరణాన్యాశు నిర్వయుర్బుద్ధకాంక్షీణాం || ౩౬ || ఇంద్రజిత్వగ్ర
 తస్యైస్యం నైవికాస్మరిగృహ్యత | రావణోమధ్యతశ్శూరః కుంభకణ్ఠశ్చపృష్ఠతః || ౩౭ || విభీషణస్తథర్థాత్తా
 లంకాయాంధషణ్ మావరత్ | లేతుసర్వేమహాభాగా యయుమకథుపురంప్రతి || ౩౮ || రథేనాకౌశ్మరేరు

ప్రేక్ష్య హయేదీకప్రైమహాశరగైః । రాక్షసాఃప్రయయుస్సర్వే కృత్వాకాశంనిరంతరం ॥ ౩౯ ॥ దైత్యాశ్చశతశః
 స్తత్ర కృతప్రేరాసురేస్తహ ॥ రావణంప్రేక్ష్యగచ్ఛంత మన్యగచ్ఛాహిష్యతః ॥ ౪౦ ॥ సతుగత్వానుభువురం
 ప్రవిశ్యివదశాననః । నదవశేమధుంతత్ర భగినీంతత్రదృష్టవాన్ ॥ ౪౧ ॥ సాతదాప్రాంజలిర్బుత్వా శిరసాపా
 దయోగికతా । తస్యరాక్షసరాజస్య త్రస్తాపంచీనసీస్వహా ॥ ౪౨ ॥ తాంసముద్దాసయామాస నభేతవ్యమితి
 బుగ్ధాన్ ॥ రావణోరాక్షసశ్రేష్ఠః కించాపికరవాణితే ॥ ౪౩ ॥ సాబ్రవీద్యదిమేరాజన్ ప్రసన్నస్తవ్యంమహాబల ।
 భర్తారంమేమధుంనార్య హంతుమహాసిమానద ॥ ౪౪ ॥ సహీద్యశంభయంకించి తులస్త్రీణామిహోద్యతే । భ
 యానామపిసర్వేషాంవైధవ్యస్యసనంమహత్ ॥ ౪౫ ॥ సత్యవాగ్భవరాజేంద్రమామవేక్షస్వయాచతీం । త్వయా
 ప్యుక్తంమహాబాహో నభేతవ్యమితిస్వయం ॥ ౪౬ ॥ రావణస్తవబ్రవీధ్యప్తస్వసారంతత్రసంస్థితాం । క్వచాసాత
 చచ తావై సమశీఘ్రంనివెద్యతామ్ ॥ ౪౭ ॥ సహతేనగమిష్యామి సురలోకంజయాయహా । తేనకారుణ్యసాహ
 దాన్ నిశ్చిత్తోస్మిమధోర్వధాత్ ॥ ౪౮ ॥ ఇత్యుక్తాసాప్రసవంతం సమత్థాప్యనిశాచరం । అబ్రవీత్సంప్రహృ
 ష్టైవ రాక్షసీస్వపతీంతదా ॥ ౪౯ ॥ ఏషప్రాప్తోదశగ్రీవో మమభ్రాతామహాబలః । సురలోకజయాకాంక్షీ సాహ
 య్యేత్వాంవృణోతిచ ॥ ౫౦ ॥ తదస్యత్వంసహాయాథాం సబంధుగణచ్ఛరాక్షస । సిద్ధస్యభజమానస్య యుక్త
 మధాన్యాయకత్వితం ॥ ౫౧ ॥ తస్మాస్తద్వచనంశుత్వా తథేత్యాహమధుర్వచః । దదశేరాక్షసశ్రేష్ఠం యథా
 న్యాయముపేత్యసః ॥ ౫౨ ॥ పూజయామానధర్మేణ రావణంరాక్షసాధిపం । ప్రాప్యపూజాందశగ్రీవోమధువై
 శ్మనీవీర్యవాన్ ॥ ౫౩ ॥ అస్తంప్రాప్తేనకరే నివాసంసమరౌచయత్ । తత్రచైకాంకిశామువ్యగమనాయోప
 చక్రమే ॥ ౫౪ ॥ తతఃకైలాసమాసాద్య శైలంవేద్రవణాలయం । రాక్షసేంద్రామహేంద్రాభ స్సినాముపనివేశ

యల్ || ౫౫ || * || ఇతి శ్రీమదుత్తరకాండే పట్నావంతశస్త్రకాండః || ౪౮౧ || ౪౯౦ || *****

శ్రీరామాయనముః ॥ ఓమ్ ॥ సతుత్రదశశ్రీవస్తేనైవ్యసహవీర్యవాణా । అస్తంపాప్రీప్తినకరే ని
వాసంసమోవయత్ ॥ ౧ ॥ ఉదితేవిమలెచంద్రే తుల్యపర్వతవర్చసి । ప్రసుప్తంసుమహాలైన్యం నానాప్ర
హరణాయుధం ॥ ౨ ॥ రావణస్తుమహావీర్యో నిష్ణాశైలమూఢవాని । నదదశకగుణాం సుత్ర చంద్రపాదోపశో
భితా ॥ ౩ ॥ క్షిణికారవనైర్విద్యైః కదంబగహనేస్తథా । పద్మినీభిశ్చఘ్నాభి మణందాకిన్యాజలైరపి ॥ ౪ ॥
చంపకాశోకపున్నాగ మందారతమభిస్తథా । చూతపాటలలార్ద్రైశ్చ ప్రియంగ్వజానకేతవైః ॥ ౫ ॥ తగ్ధరే
నాకరికైశ్చేశ్చ ప్రియాళుపనస్తథా । ఏతైరవ్యేశ్చతరుభి రుచ్ఛసితవనాంతరే ॥ ౬ ॥ కిన్నరామదనేనాతా
రిక్తానధురకంఠినః । సమంసంప్రజగుర్యత్ర ముప్రుష్టివివధానం ॥ ౭ ॥ విద్యాధరామధుషీదా మదరక్తాంతలో
చనాః । యోషిద్భిస్సహసంత్రాంతా శ్చిక్రీడుజఘృషుశ్చవై ॥ ౮ ॥ ఘంటానామివసన్నాదశ్శుశ్రువేమధు ।
రశ్వనః । అప్సరోగణసంఘానాం గాయజాంధనదాలయే ॥ ౯ ॥ పుష్పవహాణిషంఠంఠోనగాఃపవనతాడితాః ।
శైలంతంవాసయంతీవ మధుమధనగంధినః ॥ ౧౦ ॥ మధువుష్పరజఃపుక్తం గంధమాదాయపుష్కలం । ప్రవహో
వధాయకామం రావణస్యసుఖోనిలః ॥ ౧౧ ॥ గేయాత్పుష్పసమృద్ధ్యాచ నైత్యాద్వాయోగికైరగుణైః ।
ప్రవృత్తాయోరజన్యాంచ చంద్రోన్మోదయనేనద ॥ ౧౨ ॥ రావణస్యనుహావీర్యః కామబాణవశంగతః । వినిశ్చస్య
వినిశ్చస్య శశినంసమవైక్షత ॥ ౧౩ ॥ ఏతస్మిన్నంతరేతత్ర దివ్యాభరణభూషితా । సర్వాప్సరోవరారంభాపూ
ణాచంద్రనిభాననా ॥ ౧౪ ॥ ద్విచంద్రనలిప్తాంగీ మందారకృతమూఢజా । రతోత్సవకృతారంభా దివ్యపుష్ప
విభూషితా ॥ ౧౫ ॥ చతుమహానాసారంపీనం వేఖలాదామభూషితమ్ । సముద్వహంతీజఘనం రతిప్రాభృతము

స్తమమ్ ॥ ౧౬ ॥ కృత్యైశ్చ శేషకైర్వాద్యైః పక్షదత్తుః కుసుమోద్భవైః । బభావస్యతమేవహీ కాంతిమ్యతిమశ్శి
యాం ॥ ౧౭ ॥ నీలంసతాయమేఘాభం వస్త్రంసమపకురితా । యస్యావక్త్రంశశినిభం భ్రువాచాపనిభశుభే॥
ఊర్వాః రికరాకాకౌ కరాపల్లవకోవలా । సైన్యమధ్యేనగచ్ఛంతీ రావణేనోపలక్ష్మితా ॥ ౧౮ ॥ తాంసముత్థాయగ
చ్ఛంతీం కామభాణబలాదితః । కరేగృహీతావలజ్జంతీం స్తయమానోభ్యభాషత ॥ ౨౦ ॥ క్వగచ్ఛసివరారోహే
కాంసిద్ధింభజసేస్వయం । కస్యాభ్యుదయకాలోయం కస్త్యాంసమువభోక్ష్యతే ॥ ౨౧ ॥ తవాననరసస్యాద్య ప
ష్టోష్టలసుగంధినః । నుధామృతరసస్నేవ కోద్యశ్యప్రింగమిష్యతి ॥ ౨౨ ॥ (కణ్వంపూజాచంద్రాభం నిరవద్యో
స్పిలక్షణా । ముఖామృతంపాస్యతిలే హ్యమృతంచేవరాడివ ॥ ౨౩ ॥) స్వణాకుంభనిభోపీనా శుభాభీరునిరం
తరౌ । కస్యాఽర్థలసంస్పృశం నాస్యతస్తైకుచావిమా ॥ ౨౪ ॥ నువణావక్రపృతిమం స్వణాదామచితంపుగు । ఆ
ధ్యారోక్ష్యతికస్తైద్య స్వగళంజఘనకూపిణం ॥ ౨౫ ॥ మద్విశిష్టఃపుమాణోద్య శకోఽవిష్టురథాశ్వినౌ । మామ
తీర్తహియచ్చత్వం యాపిభీరునశోభనం ॥ ౨౬ ॥ విశ్రాంతస్వపుగుశ్రోణి శిలాతలమిదంశుభం । త్రైలాశ్యేయః
ప్రసుశ్చైవ మదన్యోనైవవిద్యతే ॥ ౨౭ ॥ తచేవంపాంజలిఃప్రహోయీ వతేత్వాందశాననః । భతుర్భూర్భూవి
ధాతావ త్రైలోక్యస్యభజస్వమామ్ ॥ ౨౮ ॥ ఏవముక్తాబ్రవీదగ్రంథా వేపమానాకృతాంజలిః । ప్రసీదనార్హసేవ
క్తు మీదృశంత్యంహిమేగురుః ॥ ౨౯ ॥ అన్యేభ్యాఃకీర్తయారక్ష్యాప్రాప్నూయాంధర్షణంయది । ధర్మతత్త్వస్మమా
తేహం తత్త్వమేతిద్యోమీమితే ॥ ౩౦ ॥ అథాబ్రవీదృక్ష్య శ్చరణాధోముఖంస్థితామ్ । రోమహర్షణమనుప్రా
ప్తాం స్పృష్టమాత్రేణతాంతదా ॥ ౩౧ ॥ సుతస్యయదిమేధాయాతత స్త్వంమేస్తుమాభవేః । బాధమిత్రేవసారం
థా ప్రామాదానముత్తరం ॥ ౩౨ ॥ ధర్మతస్మైసతస్యాహం భాయాకరాక్షసపుంగవ । పుత్రఃప్రియతరఃప్రా

శ్రేష్ఠాశ్రమైర్వైశ్రమణ్యైః ॥ ౩౩ ॥ ఖ్యాతోయస్త్రిమలాకేషు నలకూబరభ్యోనా । భర్తతోయోభివేష్టప్రతి
 త్రియోవీర్యతోభవత్ ॥ ౩౪ ॥ క్రోధాద్యస్తుభవేదగ్నిః తాప్త్యావపసుధానమః । తస్మాన్వికృతసంకేత లాకపా
 లనుతస్యచై ॥ ౩౫ ॥ తముద్దిశ్యవమేనరం విభూషణమిదంకృత్ ॥ యథాతస్యహినాన్యస్య భావోమేవప్రతిజ్ఞతః ॥
 తేనసత్సేనమాంరాజా మోక్షుమర్హస్యరిందమ । సహిత్యోధర్తాత్మా సామ్రాటమత్సమత్సుః ॥ ౩౬ ॥ తత్రపి
 ఘ్నూనుతస్యేహాకతుణాన్దర్శసిమంపమామ్ । సద్భిగాచరతంమాగ్ధం గచ్ఛరాతుగళుః ॥ ౩౭ ॥ మానసి
 యోముయాహాత్వంబాలనీయాశథాన్తితే । ఏముక్తోదశగ్రీవః ప్రత్యువాచవినీతసత్ ॥ ౩౮ ॥ స్మహస్త్రియో
 వస్త్యమేకవత్సిష్టయంకృమః । దెనలాకస్థిరియం సురాణాంశాశ్వతీస్థితా ॥ ౪౦ ॥ వత్సపసంసాంనాన్తి నచైక
 శ్యవంగ్రహః । ఏవముక్తాసతాంరక్షో నివేశ్యచలితతే ॥ ౪౧ ॥ కామమోహాభిసంగభృ మైథునారోపచక్రమే
 సావిముక్తాతతోరంభాభృష్టసాల్యవిభూషితా ॥ ౪౨ ॥ గజేంద్రాక్రీడనుధిరానదీచాకులతా గతా । బులిశాలక
 శాన్తాకరవేపతపల్లవా ॥ ౪౩ ॥ పవనెనానధూతేపలశాకుసుమశాలినీ । సావేపమానాలజ్జగతీభీతా రకృతాంజలిః ॥
 నలకూబరమాసాద్యపాదయోర్నిపపాతహ । తగవస్థాంతు తాందృష్టానుహాత్మానలకూబః ॥ ౪౪ ॥ బ్రవీక్ష్విమి
 దంభదే పాదయోఃపతాసిమే । సాతునిశ్చసమానాథవేపమానాకృతాంజలిః ॥ ౪౫ ॥ తస్మై సర్వంయథాతత్త్వ
 మాఖ్యాతుసుపచక్రమే । ఏవదేవదశగ్రీవః ప్రాప్తోగతుంప్రివిష్టవం ॥ ౪౬ ॥ తేననైశ్యసహమేనసశ్చేయంపరిణా
 మితా । ఆయాంతీతేనన్యప్రాప్తి స్వత్సకాశమరిందమ ॥ ౪౭ ॥ గృహీతాతేనప్రప్రాప్తి కస్యత్సమిరీషసా । మయా
 నర్వంహియస్సల్కం తద్భిత్తైర్వేదితమ్ ॥ ౪౮ ॥ కామమోహాభిసాత్మానాక్రాష్ట్రస్యచామన । యావ్యమా
 నోముయాదేసన్నపాతేహమితప్రభో ॥ ౪౯ ॥ తత్సర్వంపృథ్వతఃకృత్వా బలతైనాన్తిధర్మితా । ఏవంశ్వమపరా

ధంమే క్షుంతుమర్హస్యసానద ॥ ౫౧ ॥ సహిబుల్బాబలంసౌమ్యస్త్రియాశ్చపురుషస్యవ । ఏతెచ్చుత్వాసు సంకు
ర్థస్తదావైశ్రవణాత్తజః ॥ ౫౨ ॥ ధర్మణాంతాంపరాంశుత్వా ధ్యానంసంప్రపివేషహ । తస్యతేతార్కజ్ఞాయత
దావైశ్రవణాత్తజః ॥ ౫౩ ॥ ముహూర్తాదోషతామాక్షః తోయంజగాహపాణినా । గృహీత్వా నలిలందివ్య
ముపస్పృశ్యయథావిధి ॥ ౫౪ ॥ ఉత్ససజ్జతదాశాపం రాక్షసేంద్రాయదారుణమ్ । అకామాతేసయస్తాత్త్వం
బలాద్భుజేప్రఫషిత్ ॥ ౫౫ ॥ తస్మాశ్చయవతీమన్యాం నాకామామపయాస్యతి । యదాహ్యకామాం కామా
ర్తధర్మయమృతయోషితం ॥ ౫౬ ॥ మూర్ధానహస్తథాతస్య శశీభవితాతదా । తస్మిన్నుదాహృతేశాపే జ్వ
లితాగ్నిసమప్రభే ॥ ౫౭ ॥ దేవమంతుభయోనేమః పుష్పవృష్టిస్థిఖాచ్యుతా । ప్రజాపతయబాశ్చాపి సర్వేదే
వాఃప్రహషిత్ ॥ ౫౮ ॥ జ్ఞాత్వాలోకగతింసర్వాంశస్సమృత్యుందృక్షుః । ఋషయఃపితృనైచసప్తీమాభు
రమత్తమామ్ ॥ ౫౯ ॥ శుశ్రూత్సమదశగ్రీవస్తాశాపంరోమహర్షణం । నారీషుమైశు నేభావం నాకామాస్సభ్య
గోచయత్ ॥ ౬౦ ॥ తేననీతాః స్త్రియఃప్రీతిమాభుస్సర్వాఃపతివ్రతాః । సలకూబరనిముక్తం శాపంశుశ్రీత్వా మ
నిషిప్రియమ్ ॥ ౬౧ ॥ * ఇతిత్రుమమత్తరకాండేషడ్వింశస్సగః ॥ ౩౮౪ ॥ ౭౬౮౮ ॥ * * * * *

త్రురామాయనమఃసర్వమ్ ॥ కైలాస లంఘయిత్వాధ దశగ్రీవస్సరాక్షసః । ఆపసాదనహత్రేహ ఇంద్రీలా
కంబిశావరః ॥ ౧ ॥ తస్యరాక్షసస్తేవ్యస్య సమన్తాదుపయాస్యతిః । దేవలోకంయయాశబ్దోమధ్యమానానామోప
మః ॥ ౨ ॥ శుశ్రూత్సమదశగ్రీవస్తాశాపంరోమహర్షణం । నారీషుమైశు నేభావం నాకామాస్సభ్య
గోచయత్ ॥ ౩ ॥ తేననీతాః స్త్రియఃప్రీతిమాభుస్సర్వాఃపతివ్రతాః । సలకూబరనిముక్తం శాపంశుశ్రీత్వా మ
నిషిప్రియమ్ ॥ ౪ ॥ * ఇతిత్రుమమత్తరకాండేషడ్వింశస్సగః ॥ ౩౮౪ ॥ ౭౬౮౮ ॥ * * * * *

శ్రీసోమే హిమోరావణంప్రతాపః । విష్ణోస్సమీపసాగమ్యవాక్యమెతమవాచహ ॥ ౬ ॥ విష్ణోకథఃకరమృతం వహా
 పీగ్యసరాక్రమః । అసోహిబలవాక్యైర్యాయధాధానభీనర్తతే ॥ ౭ ॥ సరిప్రదానాద్బలవాక్యభిర్వాన్యైసహేతు
 నా । శిస్తుచశ్యోనశఃకార్యం యమక్తఃపర్వయోనినా ॥ ౮ ॥ తస్యభానయచిర్వృణోబిర్నిరకశంబరౌ । శ్వర్భ
 లఃసమస్తభ్యమంశుకధాన్తధారు ॥ ౯ ॥ సహ్యన్యోజేవదేవేశాన్మృశేమధుసూదన । గర్హపరాయణవాన్ప్రి
 తైలోక్యైపచగాచరే ॥ ౧౦ ॥ ర్వంహివారాయణశ్రీమాకపర్వనాభస్సనతనః । శ్వయేమేధావిజలోకాశ్చక్ర
 శ్వాహంసురేశ్వరః ॥ ౧౧ ॥ త్వయా సృష్టమిదం సర్వం త్రైలోక్యంసచరాచరం । త్వమేవభావమృచ్ఛేప్రవిశం
 తియగక్షయే ॥ ౧౨ ॥ తదాఖ్యాహి యథాశత్త్వం దేవదేవనమస్వయమ్ । అపిచక్రసహాయస్త్యయిస్సియసే
 గావణప్రభో ॥ ౧౩ ॥ ఏవమన్తస్సశ్రీకృష్ణోనారాయణఃప్రభుః । అబ్రవీన్నపరిత్రాసఃకార్యమైహ్యాయ తాం
 చమే ॥ ౧౪ ॥ న కావదేవః క్షృత్తస్మిన్కోశేశంసురాసురైః । హంతుంయద్దైవమాసాద్య వరగానెవచ జగదః
 సగృహానుమహాశః ర్మకరిష్కతిబాంతుః । గాక్షసఃపుత్రసహితౌదృష్టమేతన్నసగఃశః ॥ ౧౫ ॥ యన్తుమాం
 త్వనాభాప్తిప్రయథ్యస్వేతిసురేశ్వర । వావాతంప్రసరియోత్సాహమిగ్రాణం గాక్షసంయుధి ॥ ౧౬ ॥ నాహత్వాన
 మరేశతుగ్రివిష్ణుఃప్రసనివశతే । చలచశ్చైవకామోన్యవరశుస్తాద్ధిగావణాత్ ॥ ౧౭ ॥ ప్రసజానామిదే
 వేంద్రత్వత్సమక్షుభశక్రతో । భవీశస్త్రిమధాన్యాహంరక్షసాన్మత్సుకారణమ్ ॥ ౧౮ ॥ అహమేవహస్తాస్త్రిరావ
 ణంసమతంయుధి । దేవతాస్తాషయిష్యామి జ్ఞాత్వాకాలమువస్థిమ్ ॥ ౧౯ ॥ ఏకతైకధికంతత్త్వం దేవగాజశచీపతే ।
 యుధ్యైవవిగతత్రాసస్సురైస్సహనుహాబు ॥ ౨౦ ॥ తతోరుద్యాస్సహదిత్యావసవోమరుతోశ్చినా । సన్నగ్ధావి
 ర్భయస్తూణాం రాక్షసానభీతఃపురాత్ ॥ ౨౧ ॥ ఏకస్త్రిన్నంతరేనాదశ్శుశ్రువేరజనీకయే । తస్య రాక్షసనైశ్చ

స్య ప్రయుధ్ధస్యమంతరిః ॥ ౨౩ ॥ తేప్రివృథా మహావీర్యాన్యన్యమభివీక్యతే । సంగ్రామమేవాభీముఖాస్త్య
భ్యధావంతిహృష్టవత్ ॥ ౨౪ ॥ తతస్త్రిశశసైన్యానాంనః క్షోభస్సహజాయత । తదక్షయంమహాసైన్యం దృష్టావ
రమదుజాయమ్ ॥ ౨౫ ॥ అధముద్గంసమభవద్దేవగానవరక్షసాం । ఘోరంతుములనిష్ఠాగ్రిదం నానాపరిహరణౌ
దృశిమ్ ॥ ౨౬ ॥ ఏతస్మిన్నంతరేశూరా రాక్షసాఘోరదర్శనాః । యుద్ధాథా మభ్యవర్తంతినదివారావణాజ్ఞయాః
మారీచశృప్తహస్తశ్చ మహాపార్శ్వవహూదరౌ । ఆకింపవోసికుంభశ్చశుకస్సారణవచః ॥ ౨౭ ॥ సంష్టోమౌధూ
మరేతుశ్చ మహాదుష్టాఃపుటాదరః । జంబుమాలీమహాహృదోపరూపాక్షశ్చ రాక్షసః ॥ ౨౮ ॥ సుప్తఘ్నాయజ్ఞ
కోపశ్చ దుర్ముఖోమాషాఃఖరః । త్రిశిరాఃకరవీరాక్షసూర్వశశ్చుశ్చ రాక్షసః ॥ ౩౦ ॥ అతికాయోమహాకాయౌ
దేవాంతకనరాంకౌ ॥ ఏతైస్సర్వైర్వహాపీర్వైర్గ్రస్వతౌ రాక్షససృగవః ॥ ౩౧ ॥ రామసాన్యాకైః సైన్యైఃసమూ
వీశ్రవవేశహ ॥ సహిదేవగణాంత్యర్వాణానాప్రహరణైశ్చితైః ॥ ౩౨ ॥ వృద్ధానయత్సురంకుర్ధ్ధౌవాయుజాల
ధరానివ । సుకూలిభయన్త్రస్తాస్సురాస్తేపర్వతాదిభః ॥ ౩౩ ॥ ప్రమమృపుర్వర్యమానాః సుహత్రవ్రాత్యు
గాయథా । ఏశస్మిన్నంతరేశూరో ఏనూనామష్టమౌవసుః ॥ ౩౪ ॥ సావిత్రిశ్చకవిఖ్యాతః ప్రసివేశరణాజిరం ।
స్తేయైఃపరివృతోహృష్టోనానాప్రహరణోద్యతైః ॥ ౩౫ ॥ శ్రాన్యశతశ్చ సైన్యానిసంకీర్తయద్రీహ్యుగానివ । త
థాదిత్యౌచుహవీర్యోస్విష్టాపూషావదగశితౌ ॥ ౩౬ ॥ నిర్భయాసహసైన్యేన ప్రవిష్టాతదణాజిమ్ । తతోయ
ద్ధంసమభవత్సురాణాం రాక్షసేషుహ ॥ ౩౭ ॥ కుర్ధ్ధానాంరక్షసాంకీర్తిం సమరేష్వనివర్తనామ్ । తతస్సైరాక్ష
సాశ్శూరాదేవాంస్తాన్సమరస్థితాన్ ॥ ౩౮ ॥ నానాప్రహరణైర్హోరైః జఘ్నుశ్శసహస్రశః । దేవాశ్చ రాక్ష
సాఃశూరాఃమహావీర్యాన్వతేజసా ॥ ౩౯ ॥ సమరేపిచైరస్మైరీనయన్యముపాదనమ్ । ఏతస్మిన్నంతరేశూరా

సుమాలీనామరాక్షసః ॥ ౪౦ ॥ నానాప్రహరణైశ్చక్రద్ధోరణమేవాభ్యవతీత | నైదైవతీబలం నైవం నానాప్రహరణైశ్చక్రైః ॥ ౪౧ ॥ స్యద్ధన్యంసయతనంక్రద్ధోవాయుజ్జలధరంయథా | తెమహాబాణపక్షైశ్చ శ్చూలైఃప్రీపైస్సుదారుణైః ॥ ౪౨ ॥ వీడ్యమావాస్సురాస్సర్వై నహ్యతివ్యంతసూతాః | తతోవిద్రావ్యమాణేమక్రీడశేషుసుమాలీనా ॥ ౪౩ ॥ పసూవామష్టమగక్రద్ధస్సావితోవైవ్యోవత | సంవృతస్సైన్యరథావీక్షేః ప్రహరంతంనిశాచరం ॥ ౪౪ ॥ పిక్రమేణమహాతేజావారయాచాపసంయుగై | తతస్తయోర్మహాయుద్ధమభవల్లోమహావిజయమ్ ॥ ౪౫ ॥ సుమాలీనోపసావైవ సమరేష్వనివతీనాః | తతస్తస్యమహాబాణైర్వసునామహాశక్తనా ॥ ౪౬ ॥ నిహతఃకన్తుగరభఃశ్చణైసవినిపాతితః | హత్వాతుపంయుగైతస్య రథం బాణశలైస్పితం ॥ ౪౭ ॥ గదాంతస్యసదాధాకాయ సమజగ్రాహపాణినా | తతఃప్రగృహ్యదీప్తాగ్నికాలదంతోపసూంగదాం ॥ ౪౮ ॥ తాంమూర్ఖిణాపాతియంహంససావితోవైవ సుమాలినః | తస్యమూర్ఖనిసౌలూఖాపతంతీవగదాబంధౌ ॥ ౪౯ ॥ ఇంద్రప్రమత్తగజజంఘీగిరావిసమహాశక్తినిః | తస్యనైవాప్తిరశిరోనమాంసదవృశేషదా ॥ ౫౦ ॥ గదయాధస్తౌతాంసీతః నిహతస్సరణాజరే | నిపహతతౌభూమామహాతరునివాశనైః ॥ ౫౧ ॥ తందృష్ట్వావిహతంసంఖ్యైరాక్షసాస్తేనమంతరిః | దుశ్శ్రీశ్రుష్టసితాస్సర్వైకోశమానాఃపరస్పరమ్ ॥ ౫౨ ॥ విద్రావ్యమాణాపసునారాక్షసానావశ్చరైః ॥ * ॥ ఇతశ్రీమద్రామాయణే ఉత్తరకాండేష్టావింశస్తకః ॥ ౨౮౭ ॥ ౫౭౪౦ ॥ *****

శ్రీరామాయనమః ॥ ౬మ్ ॥ సుమాలినంహతందృష్ట్వాపసునా భస్మసాతృప్తమ్ | విజృంభంతస్సకస్తేన్యంబక్షయిత్యాశరాక్షితమ్ ॥ ౧ ॥ తతస్సబలవాక్కుద్ధోరావణవృషతోయుధి | వత్సరాక్షసానానగార్వామేఘశాదోవృతస్థత ॥ ౨ ॥ సరథేనాగ్నినణేన కామగెనమహారథః | అభిమద్రావితాంసేనాంపనాన్యగ్నివజ్జ్వలమ్ ॥

తతఃప్రసవితస్తస్య పరిభాషాధారణః । విమదన్త్రువశస్సర్వాదశానాదేవదంతాః ॥ ౪ ॥ నబమావరిగాకశ్చ
 ద్యయోత్సరిత్యసముఖే । సర్వానావిధ్యవితస్తాదృష్ట్యాశక్రీబసీత్సురా ॥ ౫ ॥ నభేశస్యసంకతస్యంవివర్త
 క్వంరణంప్రతి । ఏషగచ్ఛతిమేపుత్రః యథార్థమపరాజితః ॥ ౬ ॥ తతశ్చక్రసుతోదేవజయంశత్రుతిమశ్శుతిః ।
 రథేనాద్యుగళేవగంగామేసాభ్యసతః ॥ ౭ ॥ తతఃప్రేతదశాస్సర్వైపరిచార్యశచీమతమ్ । రాణస్యమతం
 యుక్తై సమాసద్భవ్యస్థితాః ॥ ౮ ॥ తేషాముద్ధామహదభూత్సదృశం దేవరక్షసామ్ । కృలే హౌప్రతస్య
 రాక్షసేంద్రుతస్యచ ॥ ౯ ॥ తతోమంతలిపుత్రేభిరుగోమఖేరాక్షసాత్మభిః । సారథౌపాతమహాసశరకాశాంవి
 నధూపహా ॥ ౧౦ ॥ శచీసుతస్త్రపితధా జయతస్తస్యసాధిం । తుచాపిగావణికుర్ధప్రస్థిశ్చద్రాజితే ॥
 తతఃకుర్ధ్వోమహాతేజాబలీపహ్నిరతేక్షణః । రాణిష్కృతనయం శశివైశారవాకిత్ ॥ ౧౧ ॥ తతఃప్రవృత్త్యా
 స్త్రాగీనామంత్రేణచ ॥ ౧౨ ॥ సురసైన్యమసకుర్ధఃపాతయామ సగావణిః ॥ ౧౩ ॥ శశిష్మీన్యాయకాప్రాసా
 గదాశుభ్రాపరశ్వధా । ముసలాస్యక్రశ్యంగాణిపాతయామసరవణిః ॥ ౧౪ ॥ తతఃప్రవృత్తిశ్చ లాకస్యజ
 జ్ఞేరణమోగహత్ । తస్యరాణసపుత్రస్య తథాశత్రూనినిఘ్నః ॥ ౧౫ ॥ తతస్తద్దేవతలల సహవ్రాత్య శచీసు
 తమ్ । సహప్రకారమస్వర్ణభవచ్ఛరజీవితం ॥ ౧౬ ॥ నాభృతాసంతానాన్యస్యంత్రవౌదైవతాచ । తత్ర
 తత్రపర్యస్తంసనాంతాత్పరిభావతి ॥ ౧౭ ॥ దేవాదేవాన్జిజ్ఞుస్తైరాక్షసారాక్షసాంస్తథా । సమ్మాధాస్తమ
 సాచ్ఛరాన్వర్తవన్వరేందా ॥ ౧౮ ॥ ఏతస్మిన్నంతరేశూరః ఖిలామనామవీర్యవా ॥ దైత్యేంద్రసైన్య సంగృ
 హ్యైవీభుతోపవాహితః ॥ ౧౯ ॥ సంగృహ్యతంతుజౌహత్రంప్రవిష్టన్సగరంతదా । ఆర్యశస్సహితస్యాపీత్సు
 తామాయేనహాచీ ॥ ౨౦ ॥ జ్ఞాత్వాప్రతాశంతుమరాజయతసాభ్యుదారుణం । వృగితాశ్చప్రసృష్టాప్రసజ్జా

ద్విప్రశుదుఃఖః ॥ ౨౦ ॥ రావణస్తవధంహ్మజ్జ్ఞానైఃపరపృసన్దళైః । అభ్యధావణిదేవాంస్తాన్మమోదవమహః
 స్వవం ॥ ౨౧ ॥ దృష్ట్వాప్రణాశంపుత్రస్య దేవతానాంచవిక్రమ్ । చాతలిం పాహిశేవేందోరశస్సముపవీ
 యతామ్ ॥ ౨౨ ॥ సతుఃవ్యోమహాభీశుద్యవీవమహాగఢః । ఉపగ్రీతోమాతలినాచాహ్మనానామనావః ॥ ౨౩ ॥
 శతామేఘా ధేన్వీఃస్తటిత్వంతామహస్వనాః । అగ్రతోవాయువపలాగచ్ఛ తోవ్యవం సగం ॥ ౨౪ ॥ నానా
 కాద్యాన్యవాద్యంసగంధద్వాశ్చసహహితాః । నన్యతుశ్చాప్యగస్సంఘాఃనిగ్ధాఃప్రదశేష్వరైః ॥ ౨౫ ॥ రుద్రై
 ర్నమభిగాదితైర్బ్రహ్మైశ్చసమగుగ్ధజైః । వృతానానావ్రహ్మదైర్నిర్యగశాన్దశాధిపః ॥ ౨౬ ॥ నిగ్ధశస్త్రి
 శక్రస్యవసుషపసనావౌ । భాసురౌఃప్రేభశాప్సీన్తహాగోశ్చప్రసేదిరై ॥ ౨౭ ॥ ఏతస్త్రిన్సంతరేషీరోదశ
 గ్రీవఃప్రతాపవాక్ । ఆగురౌశారధాదివర్గం నిర్మిశంశక్రర్తణా ॥ ౨౮ ॥ పన్నగైశ్చనుహాభాగైర్మేష్టిం రౌహ
 హషణైః । యేషానిశ్చానవాజేఃప్రదీప్తమిరసంయుగై ॥ ౨౯ ॥ దైత్యైర్నిశానేషురైఃపుంసఃపరివారః ।
 సమరాభిమహోదైత్యోమహేంద్రసౌభ్యవశత ॥ ౩౦ ॥ పుత్రంస్వంవారియశః తౌన్యమెనన్దస్థిశః । సా
 పియుద్ధాద్విఃపూర్ణమ్ । రావణిన్సముసావితత్ ॥ ౩౧ ॥ తతోయుద్ధప్రవృత్తతస్యగానాంరాక్షసైస్సహం । శ
 స్త్రాణివశతాంఘోరం మేఘావామివనంయుగై ॥ ౩౨ ॥ కుంభకణిణస్త్రుకుప్తాత్మానాంసహాఃకౌర్యణః । నా
 జ్ఞానుతతదాయుధైఃసహానేనాశ్మయుధైః ॥ ౩౩ ॥ దుతైఃపుటాభాన్లసద్భాగ్భవశ్చతామగసాయజైః । యోదకేజే
 షసంరబ్ధస్తాడయామాసప్రైసురౌ ॥ ౩౪ ॥ తతోరుద్రైర్మహాఘోరైస్సంగమ్యాశునిశాచరః । ప్రయుద్ధస్తేష్వసం
 గ్రామేక్షతశ్చస్త్రైర్నిగంతరం ॥ ౩౫ ॥ బభౌషాస్త్రావితతమకుంభకణిణఃకురన్నస్మక్ । విద్యుత్ ప్రసితనిర్ఘోషాధాతా
 తానతాయదః ॥ ౩౬ ॥ తతస్తదాగ్రీక్షసంప్రసృతంప్రయుద్ధంసమగుగ్ధజైః । రణేవిద్రావితంసర్వంనానాప్రహర

దుఃఖఃపఞ్ం స్వందనస్థమువాచహా । పరస్తేన్యస్యమధ్యేన యావదంతంసయస్వమామ్ ॥ ౬ ॥ అద్యైతాంస్త్రిద
 శాన్సర్వాన్ విక్రమైస్సమరెస్వయం । నానాశస్త్రైర్మహాఘోరైర్మయామియమసాదనం ॥ ౭ ॥ అహమింద్రంప
 ధిష్యామి ధనదంపదాంయమం । తిదశాన్వినిహత్యాభిస్వయంస్థాస్యామ్యధోపరి ॥ ౮ ॥ విషాదోనచకత్కాన్యశ్శీ
 ఘ్నువాహయమేరథం । ద్విఃఖలుత్వాంబ్రపీమ్యద్యయావదంతంసయస్వమాం ॥ ౯ ॥ అయంసనందనోద్దేశో య
 త్ర వర్తామహే వయం । నయమామద్యత త్రత్వముదయోయత్రపర్వతః ॥ ౧౦ ॥ తస్యతద్వచనంశుత్యా తుగ
 గాన్సమనోజవాన్ । ఆదిదేశాధశత్రూణాం మధ్యేనేవచసారథిః ॥ ౧౧ ॥ తస్యతంనిశ్చయంజ్ఞాత్వాశక్తో దేవే
 శ్వరస్తదా । రథస్థస్సురస్థాంస్తాన్దేవాన్వాక్యమథాబ్రవీత్ ॥ ౧౨ ॥ సురాశ్శృణుతమద్వాక్యం యత్రావన్నమ
 రోజతే । జీవన్మౌవదశగ్రీవస్సాధురక్షోనిగృహ్యతాం ॥ ౧౩ ॥ ఏషహ్యతిబలస్సైన్యైరథేనపవసాజసా । ఆగచ్ఛతి
 ప్రవృద్ధోర్నిస్సమద్రఙ్గపరస్వణి ॥ ౧౪ ॥ నశేషహంతం శక్యోద్యవరదానాత్సురభయః । తద్గ్రహీష్యామహేర
 యోయత్తాభవతసంయుగే ॥ ౧౫ ॥ యథాబలౌనిరుద్ధేవత్రైలోక్యంభుజ్యతేమయా । ఏవమేతస్య పాపస్యనిరౌధే
 మమరోచతే ॥ ౧౬ ॥ తతోన్యోదేశమాస్థాయశక్రస్సంత్యజ్యరావణం । అయథ్యతమహారాజరాక్షసాంస్త్రాసయ
 నగణే ॥ ౧౭ ॥ శస్త్రవఞ్ంమహావేగంధైవత్రైన్వినిపాతితం । ఉత్తరేణదశగ్రీవఃప్రవివేశానివతీతః ॥ ౧౮ ॥ ద
 ష్మిణేనతుపార్శ్వేన ప్రవివేశశతక్రతుః । తతస్సయోజనశతంప్రవిష్టురాక్షసాధిపః ॥ ౧౯ ॥ దేవానాంబలంకృ
 త్సం శరవఘోరవాకిరత్ । తతశ్శక్తోనిరీక్ష్యాశ ప్రణవ్యంతుబలంస్వకం ॥ ౨౦ ॥ న్యవతాయదసంభాంతస్స
 మాప్యత్యదశాసనం । ఏతస్మిన్సంతరేనాదో ముక్తోహనవరాక్షసైః ॥ ౨౧ ॥ హాహతాఃస్తభిగ్రస్తం దృష్ట్వాశక్తే
 జరావణం । తతోరథంసమారుహ్య రావణికోధమూర్చితః ॥ ౨౨ ॥ తలైస్సమభినంకుగ్ధఃప్రవివేశసుదారు

ణం । తాం ప్రవిశ్య మహామాయాం దత్తాంగం పతనాపురా ॥ ౨౩ ॥ అత్యశ్వస్పర్శ సూతానాం తత్ప్రైన్యం సమవా
కిరత్ । తతస్స దేవాణాం త్యజ్య శక్రమేవాభ్యయాద్భుతం ॥ ౨౪ ॥ మహేంద్రశ్చ మహాతేజానదదశశతం తరిహః ।
అలక్ష్మీకృత్య తద్రక్షోమహేంద్రశ్చాకాశాననః ॥ ౨౫ ॥ రుద్రైశ్చ వసుభిస్సాద్యై రాదిత్యైః కకుభేష్వరైః । పత్యైః పరి
వృతశ్శక్తికౌడైః త్యనాథం న్యవతత ॥ ౨౬ ॥ రావణంతం సమాసాద్య నిగృహ్య శుముహుర్ముహుః । రావణస్య రథం స్త్రా
ప్య సోశ్వాణాసారథిమేవచ ॥ ౨౭ ॥ ఘాతయిత్వా మహావేగాద్రథస్థంతం చ రావణం । జీవగ్రాహం గృహీత్వా తం న
నాదసపుగంధరః ॥ ౨౮ ॥ మహాన్నాదో బభూవా శుదేవానాం రావణగ్రహే । ఏవం గృహీత్వా తం శక్రస్త్వగళా
కమనీనయత్ ॥ ౨౯ ॥ ఆతేశబ్ధా మహానాసీదాగ్రీక్షానాం ప్రధావతాం । తదానీం మేఘనాదో యం శబ్దం కృత్వా
సుదారుణం ॥ ౩౦ ॥ వివేశా శుగవేగేన రణం యత్ర సురాధిపః । విముక్తకవచస్తత్రవధ్యమానోపి రావణిః ॥ ౩౧ ॥
త్రిదశైస్సుమహావీరైర్వరచకారవకించన । సమాతలింహయాంజ్యైవ తతాడయిత్వా శరీతత్తమైః ॥ ౩౨ ॥ మహేం
ద్రం బాణవషేణ భూయవివాభ్యచాకిరత్ । తతశ్శక్తిగ్రంథంత్యక్త్వా విస్మయజనమాతలిం ॥ ౩౩ ॥ ఐరావతం స
మారుహ్య మృగయామాన రావణిం । సతత్రమాయాబలవానదృశ్యోధాంతరిక్షగః ॥ ౩౪ ॥ ఇంద్రం మాయాపరిక్షి
ప్తం కృత్వా సంప్రాద్రవచ్ఛతైః । సతం యదాపరిశ్రాంతమింద్రం మేనేన రావణిః ॥ ౩౫ ॥ తదైనం మాయయా బద్ధ్వా
స్వపైన్యమభితోనయత్ । పితరం మోహయామాస గృహీత్వా పాకశాననం ॥ ౩౬ ॥ తంతుదృష్ట్వా బలాత్తైసనీయమా
నం మహారణాత్ । మహేంద్రమమరాస్సర్వైకిం సస్యాదిత్యచింతయన్ ॥ ౩౭ ॥ దృశ్యతేన సమాయాచీతశక్రజిత్సమితిం
జయః । విద్యావానపి యేనెంద్రో మాయయా పహృతో బలాత్ ॥ ౩౮ ॥ ఎతస్మిన్నంతరేచాపి సర్వేసురగణాస్తదా ।
అభ్యుద్రవన్ సుసంకుర్ధారావణం శస్త్రవృష్టిభిః ॥ ౩౯ ॥ రావణస్తు సమాసాద్య వస్వాదిత్యమరుద్గణాన్ । సశశాక

రణేస్తాతుం నయోద్ధృశః ప్రవీడితః ॥ ౪౦ ॥ తంతుదృష్ట్వా పరిశ్రాంతం ప్రహరేర్జర్జరీకృతం । రావణః పితరం యుద్ధేద
శఽనస్థాబ్రవీదిదం ॥ ౪౧ ॥ ఆగచ్ఛతాతగచ్ఛావౌ రణకర్తృనివతఃతాం । జితంనోవిదితం తేస్తు స్వస్థాభవగతజ్వరః ॥
అయంహీనురస్తేన్యస్య త్రైలోక్యస్యచయః ప్రభుః । సగృహీతోమయాశక్రౌభగ్నదర్పస్సరాశకృతాః ॥ ౪౨ ॥
యథేష్టంభుజ్జ్వలౌ కాంస్త్రీణానిగృహ్యారిపుమోజసా । వృధాకిం తేశ్రమేణేహ యుద్ధమద్యతునిష్ఫలమ్ ॥ ౪౩ ॥ స
వేదేవతబలా తస్మాన్నివృత్తోరణకర్తృణః । తచ్చుత్వా రావణే రావక్యం స్వస్థచేతాబభూవహ ॥ ౪౪ ॥ అథరణవిగత
స్స ఉత్తమాజాస్త్రీదశరిభుః ప్రధితోనిశాచరేంద్రః । స్వసుతవచనమౌదృతః ప్రియంతిత్సమినునిశమ్య జగాదచైవ
సూనుం ॥ ౪౫ ॥ అతిబలసన్మలైః పరాక్రమైస్తైమమకులమానవివధానంకృతమ్ । యదయమతులబల స్త్వయాద్య
వైత్రిదశపతిస్త్రీనశాన్వనిజఃతాః ॥ ౪౬ ॥ నయరథచుధిరౌప్యవాసవం సగరమిలౌచ్రజసేనయావృతస్తవం । అ
హమపితవపృథతోదుక్రితంవైసాసచివైరనుయామిహృష్టవత్ ॥ ౪౭ ॥ (త్వరితముపనయ స్వవాసవం సగరమిలౌచ
జస్తేన్యనంవృతః । అహమపితవగచ్ఛతోదుక్రితంసహసచివైరనుయామిహృష్టతః ॥ ౪౮ ॥) అథనదలవృతస్సవాహన
స్త్రీదశపతింపరిగృహ్యరావణః । స్వభవనమభిగమ్యవీర్యవాక్కృతసమరాణావినసజఽరాక్షసాణా ॥ ౪౯ ॥ * ॥ ఇ
తిశ్రీమదుత్తరకాండే వీకోనత్రింశస్సర్గాః ॥ ౫౦ ॥ ౧౦౬౦ ॥ *****

శ్రీరామాయనమః ॥ ౬మ్ ॥ జితేహహం దేత్రిబలే రావణస్యను తేనవై । ప్రజాపతింగతాస్సర్వేసురా
పరమదుఃఖతాః ॥ ౧ ॥ ప్రజాపతేమహేంద్రాయంగృహీతోభగవద్వరాత్ । రాక్షసేంద్రం త్రిలోకేశ అవధ్య
కృతవాససి ॥ ౨ ॥ మహేశ్వరేణేంద్రజితోమాయాదత్తామహాత్మనా । కింకరిష్యతి దేవేంద్రః తంచూయా బలవ
రా ॥ ౩ ॥ సురావాదేనసర్వేశనజయంతిభవద్వరాత్ । తతస్త్వమేవదేవేంద్రం మోచయస్వ ప్రజాపతే ॥ ౪ ॥ ఆ

ద్య ప్రభృతిలంకేశస్సవిక్రమబలాదితః । తస్మాన్మోక్షయదేవేంద్రం భక్తిం తవ జగన్పతే ॥ ౫ ॥ ఏవమక్తస్సరైర్భృ
 వ్హగత్వా లంకాం సురేశ్వరః । తత్ర రావణమాసాద్య పుత్రభాతృభిరాపృతం ॥ ౬ ॥ అబ్రవీర్దగనేతిష్ఠకాసాంత్వపూ
 ర్వం ప్రజాపతిః । వత్సరావణతుష్టోష్ఠితవపుత్రస్య సంయుగే ॥ ౭ ॥ అహోస్యవిక్రమాచార్యం తవతుల్యాధికౌపి
 వా । జితంహి భవతా సర్వం త్రైలోక్యం స్వేన తేజసా ॥ ౮ ॥ కృతాప్రశిష్టా సఫలాప్రీతోస్త్వి నమతే నవై । అయం
 చ పుత్రోతిబలస్తవరావణవీర్యవాహ ॥ ౯ ॥ జగతీద్రుజిదిత్యేవ పరిఖ్యాతో భవిష్యతి । బలవాశత్రునిజేతా భ
 విష్యత్యేష రాక్షసః ॥ ౧౦ ॥ యమాశీత్యగ్వయా రాజా స్థాపితాస్త్రిదశావశే । తన్మద్యతాం మహాబాహో మ
 హేంద్రః పాకశాసనః ॥ ౧౧ ॥ కించాస్యమోక్షణాథాయ ప్రయచ్ఛంతుదిహాకనః । అథాబ్రవీన్నహాజేజాఇం
 ద్రజిత్సమితింజయః ॥ ౧౨ ॥ అమరత్వమహం దేవ వృణోమ్యప్యవిమోక్షణే । అబ్రవీత్తుతదాదేవో రావణిం నశినా
 ద్భవః ॥ ౧౩ ॥ నాస్తి సర్వామరత్వం హింస్యవిత్ప్రాణినోభువి । చతుష్పదాంభేచగాణామన్యేషాం చ మహాజనాం ॥
 వృక్షగుల్మక్షుపలతాత్పణోపలమహిభృతామ్ । సర్వేపి జంతునోన్యన్యం భేతవ్యేన తివిభృతి ॥ ౧౪ ॥ అతోత్ర లా
 కేశ ర్వేషాం సర్వస్తావృభవేన్భయం । పక్షిగృభ చతుష్పదౌ ధూతానాం వా మహాజనాం ॥ ౧౫ ॥ అపి వృక్షస్య శు
 పకస్య పణాస్య పతనాద్భయం । మరణాంతాని సర్వాణి చ రాణి స్థావరాణి చ ॥ ౧౬ ॥ శ్రుత్వాపితామహేనాక్తమి
 ద్ధిజిత్సృభుణాన్భయం । అథాబ్రవీత్సతత్రస్తామేఘనాదోమహాబలః ॥ ౧౭ ॥ శూరియతాం వా భవేత్ప్రిధిశ్చ తక్రతు
 విమోక్షణే । మమేష్టం నిత్యశోహవైర్మర్కం త్రైసింసం పూజ్యపావకం ॥ ౧౮ ॥ సంగ్రామమవతతుకాంవై శత్రునిర్జ్ఞ
 య కాంక్షిణః । అశ్వయుక్తో రథోమహ్యముత్తిష్ఠేత్తు విభావసాః ॥ ౧౯ ॥ తత్స్థస్యామరతాస్యాన్దేవమే నిశ్చయో
 వరః । తస్మిన్మయా ద్యసమాప్తై చ జప్యహోమే విభావసా ॥ ౨౦ ॥ యుద్ధేయం దేవసంగ్రామే తదామే స్యాద్వినిశనం

సర్వోహితపసాచై వపుణోత్పానరతాంజనః ॥ ౨౨ ॥ విక్రమేణయయాత్వేతదమరక్షం ప్రవర్తితం । ఏవమస్త్యతి
తంచాహవాక్యం దేవగపితామహః ॥ ౨౩ ॥ ముక్తశ్చేంద్రజితాశకోగతాశ్చత్రివిమసురాః ॥ ఏకస్త్రిన్నంతరేరామ
దీనోభిష్టామరద్యుతిః ॥ ౨౪ ॥ ఇంద్రశ్చింతాపరీతాత్తాధ్యాయతత్పరతాంగతః । తంతువృష్ట్యావతధాఘాతంప్రాహ
దేవః ప్రజాపతిః ॥ ౨౫ ॥ శతక్రతోకిమపురాకరోత్సమమగ్రమ్ । అసురేంద్రసుయాబహ్వయః ప్రజాస్సృష్టాః
పురాప్రభో ॥ ౨౬ ॥ ఏకవర్ణాస్సమాభాషాఏకరూపాశ్చనర్వశః । తాసాంనాస్తివిశేషాహిదగదనలక్షణేపిహ ॥
తతోహమేకాగ్రమనాస్తాః ప్రజాః పర్యచింతయమ్ । సాహంతాసాంవిశేషాధాన్త్రీయమేకావినిర్వమే ॥ ౨౭ ॥
యద్యత్ప్రజానాం ప్రత్యంగంవిశిష్టతత్త్వద్యుతం । తతోమయారూపగుణైరహల్యాన్త్రీనిర్మితా ॥ ౨౮ ॥ హ
లంనామేహవైహవ్యంహల్యంతత్ప్రభవంభవేత్ । యస్యానవిద్యతేహల్యం తేనాహల్యేహిహుతా ॥ ౩౦ ॥ అహల్యే
తిమయాశక్రతస్యానామ ప్రవర్తితమ్ । నిర్మితాయాం దేవేంద్రతస్యాంనార్యాంసురీషభ ॥ ౩౧ ॥ బిష్యతీతి
కస్యైహమమచింతాతతోభవత్ । త్వంతుశక్రతదానారీంజానీషెమనసాప్రభో ॥ ౩౨ ॥ స్థానాధికతయాపత్నీమ
మేషేతిపురందర । సామయాన్యసభూతాతుగౌతమస్యమహాత్మనః ॥ ౩౩ ॥ న్యస్తాబహూనిసహాణేతేననిర్యా
తితాశుభా । తతస్తస్యపరిజ్ఞాయమయాన్దైర్యమహామునెః ॥ ౩౪ ॥ జ్ఞాత్వాతవసేసిద్ధిం చ వత్సర్గధాన్సర్మితా త
దా । సతయాసహధర్మాత్కారమతేస్తమహామునః ॥ ౩౫ ॥ అసన్నిరాశాదేహాత్తుగౌతమేదత్తయాతయా । త్వంకు
ర్ధస్త్రీహకామాత్తాగత్వాతస్యాశ్రమంమునెః ॥ ౩౬ ॥ దృష్టవాంశ్చతదాతాన్త్రీం దీప్తామగ్నిబామివ । సాత్వ
యాధర్మికతాశక్రకామారేనసమమ్యనా ॥ ౩౭ ॥ దృష్టస్త్రీం చ తదాతేనహ్యశ్రమేపరమపిణా । తతఃకుర్దేనతే
నాసిశస్త్రగపరమతేజసా ॥ ౩౮ ॥ గతోసియేనదేవేంద్రతాభాగవివర్యయమ్ । యస్తాన్యైరహితాపత్నీ త్వయాహ

సననిర్భయం ॥ ౩౯ ॥ తస్మాత్త్వంసమరేరాజశత్రుహస్తంగమివ్యసి । అయంతుభావాన్మృదైమస్తవ్యేహప్ర
వతీతః ॥ ౪౦ ॥ మానుషేష్వపినర్షేమహవివ్యతినసంశయః । తత్రాధర్మస్సుబలవాన్మహాస్యతియోనహాన్ ॥
తత్రాధాంతస్యయఃకరాత్యయ్యధాన్తపతివ్యతి । నచలేఘావరంఘానం భవప్యతిపురందర ॥ ౪౧ ॥ ఏతేనాధర్మ
యోగేన యస్తవ్యేహప్రవతీతః । యశ్చయశ్చసురేంద్రస్సాస్థుధ్వివస్సనభవివ్యతి ॥ ౪౨ ॥ ఏషశాపామయా
ముక్తజిత్రసౌత్వాంతదాబ్రవీత్ । శాంతుభార్యాంవినిర్భర్తన్యసౌబ్రవీత్సుమహాతపాః ॥ ౪౩ ॥ దుర్వినీతేవినిధ్వం
సమమాశ్రిమనమీపతః । రూపయావనసంపన్నాయస్తాత్త్వమనవస్థితా ॥ ౪౪ ॥ తస్మాద్రూపవతీలోకే నత్వమేకాభ
వివ్యసి । రూపంచతప్రిజాస్సర్వాగమివ్యంతినసంశయః ॥ ౪౫ ॥ యత్తవేదంసమాశ్రిత్యవిభ్రమోయమువస్థితః ।
సాతప్రసాదయామాసమహాషిఃకౌతమంతదా ॥ ౪౬ ॥ అజ్ఞానాద్ధర్మితానాధర్మయాపిణబిడౌజసా । నకా
మకారాద్విప్రపేప్రసాదంకర్తుమర్హసి ॥ ౪౭ ॥ అహల్యయాత్వేవముక్తఃప్రత్యువాచసగౌతమః । ఉత్పన్న్య
తేమహాతేజాభిక్షామాణాంమహారథః ॥ ౪౮ ॥ రామోనామశ్రుతోలోకేనంచాప్యపయాస్యతి । బ్రాహ్మణార్థే
మహాబాహుర్విష్ణుర్జ్ఞానుషవిగ్రహః ॥ ౪౯ ॥ తంద్రక్ష్యసియదాభద్రే తదాపూతాభవివ్యసి । సహిపావయతుంశ
క్తస్తవ్యాయద్దుష్కృతంకృతం ॥ ౫౦ ॥ తస్యాశిశ్మదకృత్వావైమత్సమీపంగమివ్యసి । వత్స్యసిత్వం మయానా
ధాంతగాహివరవణీని ॥ ౫౧ ॥ ఏవముక్తాసవిప్రపిరాజగామన్వమాశ్రమమ్ । తపశ్చచారసుమహాత్మావ
త్సిబ్రహ్మవాదినః ॥ ౫౨ ॥ శిలారూపమనుప్రాప్యత్వత్సంగకృతకిల్బిషా । తదాప్రభృతిఘాయిత్రంప్రజారూపనమ
న్వితాః ॥ ౫౩ ॥ శాపాశ్చగార్ధితస్యైదంమునేఘర్వముపాగతం । తత్తస్మిరత్వంమహాబాహో దుష్కృతంయత్త్వ
యాకృతం ॥ ౫౪ ॥ లేనత్స్వగ్రహణంశతౌగఢతోవాన్యైనవాసవ । శీఘ్రంయజన్వయజ్ఞంత్యం వైష్ణవం సుసమా

హితః ॥ ౫౬ ॥ పావిత్రస్తేనయజ్ఞేనయాస్యసిత్రిదివంతతః । పుత్రశ్చతవదేవేంద్రనదినష్టౌమహారణే ॥ ౫౭ ॥ నీతస్స
న్నిహితశ్చైవఅర్యకేణమహోదధౌ । పతచ్ఛుత్యామహేంద్రస్తుయజ్ఞమిష్టావతువైష్ణవమ్ ॥ ౫౮ ॥ పునస్త్రీదివమా
కామదస్వశాత్సర్వదేవతాః । పతదింద్రజితౌరామబలంయతీతితంమయా ॥ ౫౯ ॥ నిజేతస్తేనదేవేంద్రఃస్త్రా
ణినాన్యేతుకింపునః । ఆశ్చర్యమితద్రామౌలత్కణశ్చబ్రవీత్తదా ॥ ౬౦ ॥ అగస్త్యస్యవదశ్శుక్లావనరారాక్ష
సాస్తథా । విభీషణస్తురామస్య పాశ్వస్తోవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౬౧ ॥ ఆశ్చర్యంస్తారితోస్త్యన్యాయత్రద్వత్తంపు
రాతనమ్ । అగస్త్యస్తవ్రవీద్రామదృష్టమేతచ్ఛుక్తంచతే ॥ ౬౨ ॥ ఏవంరామసముద్భూతోరావణౌలాకకం
టకః । నపుత్రాయేనసంగ్రామేజితశ్శక్రస్సురేశ్వరః ॥ ౬౩ ॥ ఇత్యుక్త్వావిరరామసాచగస్త్యకుంభసంభవః ॥
॥ * ॥ ఇతిశ్రీమదుత్తరకాండేత్రింశస్సర్గః ॥ ౬౪౩ ॥ ౧౨౫౬౦ ॥ *****

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ తతోరామౌమతేజావిస్తయాత్పునరేవహి । ఉవాచప్రణతౌవాక్యమ
గస్త్యమృషీసత్తమం ॥ ౧ ॥ భగవన్కారాక్షసఃకూరోయదాప్రభృతీమేదినీం । పర్యటన్గితదాలోకాశ్శూన్యాఅ
సాద్విజౌత్తమ ॥ ౨ ॥ రాజావారాజమాతోవాకింతదానాత్రకశ్చన । యతోసధవణంపాప్రీరావణౌగాక్ష
సేశ్వరః ॥ ౩ ॥ ఉశాహోహతవీర్యాపైబభూవుఃపృథివీక్షిణః । బహీష్కృతావరాస్త్రైశ్చబహువానిజితాస్యపాః ॥
రామవస్యవదశ్శుక్లావహగకస్త్రోభగవాన్మనీః । ఉవాచరామంప్రహసన్కపితామహఇవేశ్వరమ్ ॥ ౪ ॥ సపసిం
బాధమానస్తుపాధికవాకపాధివషణ్భ । చచారరావణోరామపృథివీంపృథివీపతే ॥ ౫ ॥ తతోమాహిష్టతీనా
మపురీంస్వకాపురీప్రభాం । సంప్రాప్తీయత్రసాన్నిధ్యంనదాసీద్వసురేతనః ॥ ౬ ॥ తుల్యతనీన్నుపస్తతప్ర
తాపాద్వసురేతనః । అజానానామయత్రాగ్నిశ్శరకుండేశయశ్శదా ॥ ౭ ॥ తమేవదివసంసౌభహహయాధిపతిర్న

౧ | అజానోనర్కదాంఠంతుంగతస్త్రీభిస్సహస్వరః || ౯ || రావణోరాక్షసేంద్రస్తు గతాయస్త్రికాదినపురిం | అ
 పశ్యతాహేహయేశంసతస్యామాత్యానవృచ్ఛత || ౧౦ || క్వాజానోవోన్మపస్సాద్యశీఘ్రమాఖ్యాశుమర్హత | రావ
 ణోహమనుప్రాప్తః యుద్ధేపుస్సర్పవరేణహ || ౧౧ || మమాగమసమవ్యగైర్యుక్తాభిస్సన్నివేద్యతాం | ఇత్యేనా
 రావణేనోక్తాస్తైమాత్యాన్పువిపశ్చితః || ౧౨ || అబ్రువత్ రాక్షసపతిమసాన్నిధ్యంమహీపతేః | శుత్రాన్విశ్రవసః
 పుత్రఃపాగాణామజానంగతం || ౧౩ || ఆపస్యత్యాగతోవింధ్యం హిమవత్సన్నిభంగిరిమ్ | సతమభ్యమివావిష్ట
 ముచ్ఛ్యాంతమివమేదిశీమ్ || ౧౪ || అపశ్యద్రావణోవింధ్యమాభిఖంతమివాంబరం | సహస్రశిఖరోపేతంసింహాఢ్య
 పితకందరం || ౧౫ || ప్రపాతపతితైశ్చిత్రైసాన్వృతహాసమివాంబుభిః | దేవదానవగంధర్వైస్సాస్సరూరగిన్నరైః || ౧౬ ||
 సహస్రీభిఃకీడమానేః స్వర్గధూతంమహోద్భయం | నదీభిస్స్వందమానాభిఃస్ఫటికప్రతిమంజలం || ౧౭ ||
 ఘణాభిశ్చలజిహ్వోభీరనంతమివవిష్ఠితం | ఉత్క్రామంతందరీమంతంహిమవత్సన్నిభంగిరిం || ౧౮ || పశ్యమానస్త
 తావింధ్యంరావణానర్కదాంఠయా | చలోత్పలదళౌంపుణ్యాంపశ్చిమోదధిగామినీం || ౧౯ || మహిషైశ్చమ
 రేస్సింహైశ్చాదూలక్షణజస్త్రైః | ఉష్ణాభిశ్చస్త్రైస్తృప్తైస్సంక్షౌభితజలాశయాం || ౨౦ || చక్రవాకేస్సకా
 రండేస్సహంసజలకుక్కుటైః | సారనైశ్చసదామతైః కూజద్భిస్సర్వతొన్మతాం || ౨౧ || పుల్లమృమకృతోత్తంసాం
 చక్రవాకయుగస్తనీం | విస్తీర్ణపులినశోణీంహంపావళిసుమేఖలాం || ౨౨ || పుష్పరేణ్యసులిప్తాంగీం జ్వలన్వై
 నామలాంశుకాం | జలావగాహసంస్పృశ్యాంనీలాత్పలశుభేక్షణాం || ౨౩ || పుష్పకాదవరుహ్యోశునర్కదాం సరి
 తాంవరామ్ | ఇష్టాఘవవరాంనారీమవగాఢోదకాననః || ౨౪ || సతస్యాఃపుళినేరమ్యేనానాకుసుమశోభితే | ఉ
 పాపవిష్టైస్సచివైస్సాస్సథంరాక్షసపుంగవః || ౨౫ || ప్రఖ్యాయనమదాంసోధగంగేయమితిరావణః | సమదా

దశ నాథ్ధవకమాప్తవా రాక్షసాధిపః ॥ ౨౬ ॥ తతస్సలీలం ప్రహసన్ రావణో రాక్షసేశ్వరః । ఉవాచసచిహం
స్తత్రమారీచశుకసారణాః ॥ ౨౭ ॥ ఏషరశ్మినహసేణజగత్ప్రత్యేపకాంబనం । తీర్ణశావకరస్సూర్యోనభసార్ధం
సమాశ్రితః ॥ ౨౮ ॥ మామాసీనంవిదిత్యేహచంద్రాయతిదివాకరః । నర్మదాజలశీతశ్చ సుగంధిశ్రవణాశనః ॥ ౨౯ ॥
మద్భయాదనిలాప్యత్రవాత్యేషసునమాహితః । ఇయంచాపిసరిచ్ఛేష్టానర్మదానర్మవధానీ ॥ ౩౦ ॥ లీనమీనవి
హంగార్కిస్సభయేహంగనాస్థితా । తద్భవంతఃక్షతాశ్చస్త్రేర్నైర్మైరింద్రసమైరుధి ॥ ౩౧ ॥ చందనస్యరసేనైవరు
ధిరేణసముక్షితాః । తెఱుమాయమపగాహాధ్వంనర్మదాంశర్మదాంస్పృణామ్ ॥ ౩౨ ॥ మహాపద్మమఖామత్తాగంగా
మివమహాగజాః । అస్యోన్నాత్వామహానద్యాంపాష్టానంవిప్రమోక్ష్యథ ॥ ౩౩ ॥ అహమప్యత్రపులినేశరీరిందు
సమప్రభే । పుష్పపహారంశనైకేకరిష్యామిఃపదినః ॥ ౩౪ ॥ రావణేనైవముక్తాస్తు ప్రహస్తశుకసారణాః । స
మహాదరధూమాక్షిణీనర్మదాంవిజగాహిరే ॥ ౩౫ ॥ రాక్షసేంద్రగజైస్తైస్తైర్మౌఖితాసామహానదీ । వామనాం
జనపద్భాద్రైజ్ఞాహ్నావీవమహాగజైః ॥ ౩౬ ॥ తతస్తేరాక్షసాస్సన్నాత్వానర్మదాయావరాంభసీ । ఉత్తీర్యపుష్ప
ణ్యాజహుర్బల్యథకంరావణస్యశు ॥ ౩౭ ॥ నర్మదాపులిసేహ్యద్యేశుభ్రాభిసర్పశప్రభే । రాక్షసేంద్రైర్నుహూ
తేన కృతఃపుష్పమయోగిరిః ॥ ౩౮ ॥ పుష్పేషూపహృతేష్వశురావణో రాక్షసేశ్వరః । అపరీర్ణానదీంస్సాటుం
గంగామివమహాగజః ॥ ౩౯ ॥ తత్రస్మాత్స్వావవిధీవజ్జస్తాజప్యమనుత్తమం । నర్మదాసలిలాత్తస్మామత్తతార స
రావణః ॥ ౪౦ ॥ తతఃక్లిన్నాంబరంశ్యక్తాశుక్లవస్త్రనమాన్వృతమ్ । రావణంప్రాజలియాయాంతమన్యయుస్సర్వగా
క్షసాః ॥ ౪౧ ॥ తద్గతీవశమాపన్నామూర్తీమంతిభవాచలాః । గాయంతోమధురంత్రనృత్యంతశ్చమహాబలాః ॥
(లింగంత్యసూజయద్రక్ష్యో రావణోలాకరావణః । జప్యోపహారేస్సతతంగంధపుష్పేస్సమంతతః ॥ ౪౩ ॥ బలిధూ

పప్రదానైశ్చరావణాలింగమర్చయన్ | సవాదిత్రనినాదైశ్చశర్వమారాధయత్ప్రభుమ్ || ౪౪ || ఘృతక్షీరాభి
 ష్టకేశ్చ దధ్నాచాప్యనకేనచ | పత్రైఃకాశేయసమ్మిశ్రైర్నామాప్తశతసంస్తవైః || ౪౫ || శుశుభేతత్రతల్లింగం
 నానారత్నవిభూషితం | అర్చయిత్వాతుతందేవంయదాచరతిరావణః || ౪౬ || తత్సర్వంసిధ్యతేతస్యవిధినార్చయ
 తోహరం | అథావజ్ఞాంకరోత్యేషరావణోదుర్మతిర్యదా || ౪౭ || ఋషిభిర్దేవతైశ్చపిమృత్యుస్సంచింత్యతేత
 దా | సతునుత్రోనజానీతేవిధిహీనంశివార్చనం || ౪౮ || యత్రయత్రసయాతిన్నరావణోరాక్షసాధిపః | జాం
 బూనదమయంలింగం తత్రతత్రస్థనీయతే || ౪౯ || వాలుకావేదనుద్భేదు తల్లింగంష్టాప్యరావణః | అర్చయామా
 నగంధైశ్చ పుష్పైశ్చామృతగంధిభిః || ౫౦ || తతస్సతామర్తిహారంహరంశివంవరప్రదంచంద్రమరీచిభూషణం |
 సమర్చయిత్వాసనిశాచరౌజగౌప్రసాత్యహస్తా ప్రణనర్తచాగ్రతః || ౫౧ || * || ఇతి ఓమదుత్తరకాండే ఏక
 త్రింశస్తకః || ౫౪౬ || ౧౦౯౨౦ || * * * * *

ఓరామాయనమః || ఓమ్ || సమదాపులినేయత్రరాక్షసేంద్రస్సరావణః | పుష్పోపహారం కురుతే
 తస్మాద్దైశ్చదమారతః || ౧ || అణానోజయతాంశేస్ట్రామాహిష్టత్యాఃపతిః ప్రభుః | క్రిడతేసహనారీభిర్నర్తదాతోయ
 మాశ్రితః || ౨ || తాసాంమధ్యగతౌరాజావిరరాజతదాజుఃసః | కరేణానాంసహస్రస్య మధ్యస్థఇవకుంజరః || ౩ ||
 జిజ్ఞాసుస్సతుబాహూనాంసహస్రస్యోత్తమంబలం | రురొధనర్కదావెగంబాహుభిర్బహుభిః ప్రభుః || ౪ || కార్తవీ
 ర్యభుజానక్తంతజ్జలంప్రాప్యనిర్మలం | కూటాపఘాతంకుర్వాణంప్రతిస్రీత్యప్రథావతి || ౫ || సమీనసక్రమకరః
 నపుష్పకుశసంస్తరః | ననర్కదాంభసావెగంప్రాప్యటూలఇవాబభౌ || ౬ || సవెగఃకాతవీర్యేణ సంప్రేషితఇ
 వాంభసః | పుష్పోపహారంసకలం రావణస్యజహోరహ || ౭ || రావణోధానమౌత్తమత్సృజ్యనియమంతదా |

నర్మదాంపశ్యతేకాంతాం ప్రతీకూలాంప్రియామివ ॥ ౮ ॥ పశ్యమేననతందృష్ట్యాసాగరొద్ధారసన్నిభం । వధకాంత
మంభసావేగం పూర్వామాశాంప్రవిశ్యతు ॥ ౯ ॥ తత్రోరుభ్యాంతతకువాంస్వభావోపరమేస్థితామ్ । నిర్వికారాం
గనాభాసామపశ్యద్రావణోనదీం ॥ ౧౦ ॥ సవ్యేతరకరాంగుళ్యైశతట్టంచదశానసః । వెగప్రభవమస్పృహం సోఽ
దిశచ్ఛృకసారణౌ ॥ ౧౧ ॥ తౌతురావణసందిష్టాభ్రాతరాశుకసారణౌ । వ్యోమాంతరచరౌపీతౌ ప్రస్థితౌపశ్యేమౌ
న్మఖౌ ॥ ౧౨ ॥ అథకయోజనమాత్రంతుగత్వాతౌతునిశాచరౌ । పశ్యేతాంపురుషంయోమై క్షీడంతం సహయో
షితమ్ ॥ ౧౩ ॥ బృహత్సాలప్రతీకాశంతోయవ్యాకులమూర్ధజం । మదరక్తాంతనయనౌ మదనాకారవర్చసం ॥
నదీంబాహుసహస్రేణరుంధంతమరిమదానం । గిరింపాదసహస్రేణ రుంధంతమివమేదినీం ॥ ౧౪ ॥ బాలానాంప
రనారీణాం సహస్రేణాభినంవృతమ్ । సమదానాంకరేణూనాం సహస్రేణైవకుంబగం ॥ ౧౫ ॥ తమచ్ఛృతతమందృ
ష్టా రాక్షసాశుకసారణౌ । సన్నివృత్తావుపాగమ్యరావణంతకుభోచతుః ॥ ౧౬ ॥ బృహత్సాలప్రతీకాశశ్శక్వసౌ
రాక్షసేశ్వర । నర్మదాంరోధవమృద్ధాక్షీడాసయతియోషితః ॥ ౧౭ ॥ తేనబాహుసహస్రేణసన్నిరుద్ధజలానదీ
సాగరొద్ధారనంకాశానుదారాకస్పృశతేముహుః ॥ ౧౮ ॥ ఇత్యేవంభాషమాశేతోఽశామ్యశుకసారణౌ । రావణో
జానఇత్పుత్వాప్రయయాన్యధలాలసః ॥ ౧౯ ॥ అజానాభిముఖేతస్మిన్ప్రస్థితేరాక్షసేశ్వరే । చండఃప్రవాతి
పవనఃసనాదస్సరణాస్తదా ॥ ౨౦ ॥ సకృదేవకృతోరావస్సరక్తపృషతోఘనైః । మహోదరమహాపాశ్వధూమ్నా
క్షుశుకసారణేః ॥ ౨౧ ॥ సంవృతోరాక్షసేంద్రస్తుత్రాగాద్యత్రసౌజానః । అదీక్షేన్జైవకాలేనసతదారాక్షసా
బలీ ॥ ౨౨ ॥ తంనర్మదాహృదంభీమమాజగామాంజనప్రీథః । సతత్రీన్ద్రీపరివృతంచాశితాభిరివద్విషం ॥ ౨౩ ॥ న
శేంద్యంపశ్యతేరాజారాక్షసానాంతదాజునం । సహృద్యక్తనయనౌరాక్షసేంద్రోబలోద్ధతః ॥ ౨౪ ॥ ఇత్యే

వమజ్జానామత్యానాహగభరయాగిరా । ఆమాత్యాఃప్రమాఖ్యాతేహ్రోయస్యస్వపస్యతై ॥ ౨౬ ॥ యుద్ధా
 భీకసమనుస్త్రోరావణోనామరాక్షసః । రావణస్యవచశ్శ్రుత్వామంత్రిణోథాజ్ఞానస్యతై ॥ ౨౭ ॥ ఉత్తస్థుస్సా
 యుధాన్తంచరావణంవాక్యమబ్రువత్ ॥ యుద్ధస్యకాలావిజ్ఞానిస్సాధుభోసాధురావణ ॥ ౨౮ ॥ యుగ్మీబు (స్త్రీ)స్వ
 తంచైవయోద్ధుముత్సహతేనృపం । సలాకేపురుషైస్సద్భిర్భూగహపరీక్షితః ॥ ౨౯ ॥ (స్త్రీ)మిత్రం కథంచాపి
 యోద్ధుముత్సహసేజ్ఞానం । వాశితామధ్యగమత్తంశానూలభవకుంజరం ॥ ౩౦ ॥ తునుస్సోగ్యగగ్రీవ ఉష్య
 తాంశర్వరీత్వయా । యుద్ధశృద్ధాతుయద్యస్తిశ్వస్తాతసమరేజ్ఞానం ॥ ౩౧ ॥ (యుద్ధశ్రద్ధాంవిసేవాతేనరక్షస్సమరే
 జ్ఞానః) యద్యద్యాస్తిమతిరోద్ధుంయుద్ధతృప్తాసమావృతా ॥ ౩౨ ॥ నిహత్యాస్తాంస్తతాయుగ్మజ్ఞానేనావయా
 న్యసి । తతస్తైరావణామైర్వరామాత్యాఃసాధివస్యతు ॥ ౩౩ ॥ సూచితాశ్చాపితేయుద్ధైశ్చరాక్షబుధక్షితైః ।
 తతోహలహలాశబ్దోనర్కదాతీరఆవభౌ ॥ ౩౪ ॥ అజ్ఞానస్యామయాత్మాణాంరావణస్యవమంత్రి శాం । ఇబాభిస్తోమ
 వేశ్శులైస్త్రీశూలేర్వజ్ఞకషణైః ॥ ౩౫ ॥ సరావణానదయంతస్సమంతాత్సమభిమృతాః । హేహయాధిమో
 ధానాంవెగతసీత్సుదారుణః ॥ ౩౬ ॥ సనక్రమీనమకరసమద్రస్యేవనిస్వనః । రావణస్యశుచేమాత్యాః ప్రహస్తశు
 కసారణాః ॥ ౩౭ ॥ కాతవీర్యబలంక్రుద్ధానిదణహంతిస్తతేజసా । అజ్ఞానాయతుతతర్రరావణస్యసమంత్రిణః ॥
 క్రీడమానాయకధితం పురుషైర్ద్వారరక్షిభిః ॥ తేహంతువచనంశ్రుత్వా జలక్రీడావచక్రధీః ॥ ౩౮ ॥ దిక్పావనభేత
 వ్యమితిస్త్రీజనంసతతోజ్ఞానః । ఉత్తతారజలాత్తన్తగంగాతాయాదివాంజనః ॥ ౪౦ ॥ కోగ్రహూషితనైతస్తుప
 తతోజ్ఞానపావకః । వ్రజజ్వాలమహాఘోరోయుగాతేత్తవపావకః ॥ ౪౧ ॥ సతూణాతరమాదామవరహేమాం
 గదోగదాం । అభిమద్యావరక్షాంసితమాంసీవదివాకరః ॥ ౪౨ ॥ బాహువిశ్లేషకరణాః సమద్యుశ్యమహాగ

బామ్ । గారుడం వెగమాస్థాయ ఆపపాత్రైవ సోజానః ॥ ౪౩ ॥ తస్య మాగ్గం నమసుధ్య వింధోర్ధ్వస్యైవ
 పగ్వతః । స్థితోవిధ్యజ్ఞవాకంవ్యః ప్రహస్తాముసలాయుధః ॥ ౪౪ ॥ తతోస్యముసలః ఘోరంఘోహాద్యం మహోద్ధ
 తః । పరీహస్తఃపీషయకృద్ధోరరాసవయథాంబుదః ॥ ౪౫ ॥ తస్యాగ్రేముసలస్సాగ్నిరశో కాపీడసన్నభః ॥ ప్ర
 హస్తకరముక్తస్యబధూవప్రహసన్నివ ॥ ౪౬ ॥ అథానిమానంముసలం కాశకపీఠ్యస్త్రాజానః । నిఖిలం వంచ
 యామాసనగదోఽగదవిక్రమః ॥ ౪౭ ॥ తతస్తనుభువద్రావప్రహస్తం హేహయానివః । భౌముఃసోగదాంసు
 ర్ద్వింశంచబాహుశతోచ్ఛ్రియాం ॥ ౪౮ ॥ తేనాహతోతవగేనప్రహస్తాగద రూతదా । నివహస్త్రిశ్చైస్త్రిలోనజి
 వజహతోయథా ॥ ౪౯ ॥ ప్రహస్తంపతితద్దృష్ట్వామారీవశుకసారణాః । సమహోదరధూమాగ్నితైవప్రత్యైరణా
 జిరాత్ ॥ ౫౦ ॥ అపక్వాంతేష్వమాత్యైషుప్రహస్తైవనిపాతితే । రావణోభ్యధ్యైవత్త్రాణకమజానం నృపసత్తి
 మమ్ ॥ ౫౧ ॥ నహస్రీబాహోస్తమ్యద్ధంపిశద్భాహోశ్చదాదుణం । నృపరాక్షసయోస్తత్ర ఆర్బురం సహవక
 ణమ్ ॥ ౫౨ ॥ సాగరావినసుత్సుభృదలన్తూలావివాచతౌ । తేజోఽముక్తావివాదిత్యౌ ప్రదహంతాపివాచతౌ ॥ ౫౩ ॥
 బలాద్ధతాయథానాగౌవాశితాథేయథాన్యమే । మేఘావివవినదంతౌసింహవివబలోత్కృతౌ ॥ ౫౪ ॥ రుద్రశా
 లావిసక్రద్ధౌతాతదాజానరాక్షసౌ । పరస్పరంగదాభ్యాంతౌతాడయామాసతుర్భృశం ॥ ౫౫ ॥ వక్రప్రహారా
 నచలాయథాఘోరాకపిషేహిరే । గదాప్రహారాంస్తౌతత్ర సేహితేనరరాక్షసౌ ॥ ౫౬ ॥ యథాశనిరవేళ్యస్తు
 జాయతేవైప్రతిశుతిః । తథాతాభ్యాంగదాపాలైడిశస్సర్వాః ప్రతిశుతాః ॥ ౫౭ ॥ అజానస్యగదాసాతు
 పాత్యమానాఽహితోరసి । కాంచనాభంసభశ్చక్రేవిద్యుత్సదామనీయథా ॥ ౫౮ ॥ తద్దేవరావణనాపిపాత్యమా
 నాముహుర్ముహుః । అజానోరసినిర్యాతిగదోలేచమహాగిరౌ ॥ ౫౯ ॥ నాజానఃఖదమాహ్నితినరాక్షసగణేశ్చ

రః । సమమాసీత్తయోర్భుధ్ధంయథాపూర్వంబలింబ్రయోః॥ ౬౦ ॥ శృంగైర్మహాశభాయద్వద్విస్తాగైరివకుంజరౌ ।
 వరస్పరంజఘ్నుతుస్తానరరాక్షససత్తమా ॥ ౬౧ ॥ తతోజువేనకుద్ధేనసర్వప్రాణేనసాగదా । స్తనయోరంతరే
 ముక్తాకావణ్యమహాహవే ॥ ౬౨ ॥ వరదానకృతత్రాణేసాగదారావణోరసి । దుర్బలవయథావేగంద్విధాఘాత్వా
 ఒపతత్త్రితా ॥ ౬౩ ॥ సత్వజుఃసప్రయుక్తేనగదాపాతేనరావణః । అపాసగ్ధమక్తాత్రంశపసాదవనిష్టనః ॥
 సవిహ్వలంతదాలక్ష్మ్యదశగ్రీవంతతోజుఃసః । సహసోత్పశ్యజగ్రాహగరుత్మానివసన్సగం ॥ ౬౪ ॥ సతంబహుసహ
 స్త్రైణబలాద్భూహృదశాననం । బబంధబలవాకరాజాబలింనారాయణోయథా ॥ ౬౫ ॥ బధ్యమంచెదశగ్రీవేనీధదా
 రణదేవతాః । సాధ్వీతివాదినఃపుష్పేకిరంత్యజుఃసమూఢాని ॥ ౬౬ ॥ వ్యాఘ్రాఘృగమివాదాయఘృగరాడివదం
 తినం । ననాదస్తేహయోరాజాహమాదంబుదవన్తుహుః॥ ౬౭ ॥ ప్రహస్తస్తుసమాశ్వస్తౌపృష్టౌబద్ధందశాననం ।
 సహతైరాక్షుషైఃకుద్ధశ్చాభిమద్రావపాథివం ॥ ౬౮ ॥ నక్తంవరాణాంవెగస్తుతేహమాపతతాంబభౌ । ఉమ్భా
 తఆతపాపాయేపయోదానామిహంబుధౌ ॥ ౬౯ ॥ ముంచముంచేతిభాషంతస్త్యగిష్టేతిచానకృత్ । ముసలానిస
 శూలాఃఉశ్ససజుఃస్తదాజునే ॥ ౭౦ ॥ అప్రాప్తాన్యైవతాన్యాశుఅసంభ్యాంతస్తతోజుఃసః । అయదాన్యమరా
 రిణాంజగ్రాహారినిషూదనః ॥ ౭౧ ॥ తతస్తేరేవరక్షాంసిదుధావైరేప్రవరాయుధైః । భిత్తాపిద్రావమామాసవా
 యురంబుధరానివ ॥ ౭౨ ॥ రాక్షసాంస్త్రాసయితావతుకాతవీర్యోజుఃసస్తదా । రావణంగృహ్యనగరంప్రవి
 చోనుశ్చూర్వృతః ॥ ౭౩ ॥ సకీర్తమాణఃకుసుమాక్షతోత్కరేద్విజేన్నపారైఃపురుషహతసన్నిభః । తతోర్జున
 స్సంప్రవివేశతాంపురీంబలింనిగృహ్యైవసహస్రలోచనః॥ ౭౪ ॥ ఇతిశ్రీమదుత్తరకాండేద్వాత్రింశస్తకః॥౪౪౮॥౧౦

శ్రీరామాయనమః॥ ఓమ్ ॥ రావణగ్రహణంతత్తువాయుగ్రహణసన్నిభం । ఋషిపులస్త్యశ్శుశ్రావక

శీతందివిదైవతైః ॥ ౧ ॥ తతఃపుత్రసతిస్నేహాత్కంప్యమానామహాధృతిః । మాహిష్మతీవతిద్రుప్తమాజగామ ము
హామునిః ॥ ౨ ॥ సవాయుమాగమాస్తాయవాయుతుల్యగతిద్విజః । పురీంమాహిష్మతీంప్రాప్తామనస్సంపాతవి
క్రమః ॥ ౩ ॥ సామరావతీసంకాశాంహృష్టపుష్టజనావృతాం । ప్రవివేశపురీంబ్రహ్మఇంద్రస్యేవామరావతీం ॥ ౪ ॥
పాదచారమివాదిత్యం నిష్పతంతంసుదుఃఖమ్ । తతస్తంప్రత్యభిజ్ఞాయద్వాస్తాఽరాజ్ఞేన్యవేదయన్ ॥ ౫ ॥ పుల
స్త్యఇతివిజ్ఞాయనచనాద్ధేహయాధిపః । శిరస్యంజలిమథాయప్రత్యగచ్ఛద్దీన్జొత్తమం ॥ ౬ ॥ పురోహితోఽస్యగృ
హ్నిర్ఘృణిమధువర్కంతథైవచ । పురస్తాన్ప్రాయశ్చారాజ్ఞఃఇంద్రస్యేవబృహస్పతిః ॥ ౭ ॥ తతస్తమృషిసూయాంత
ముద్యోతమివభాస్కరః । అజానాదృశ్యసంఖ్యాంతోవసుదేంద్రఇవేశ్వరం ॥ ౮ ॥ సతస్య మధువర్కం గాం పా
ద్యమర్ఘ్యంచదాపయన్ । పులస్త్యమాహరాజేంద్రోఽషాగద్దగయాగిరా ॥ ౯ ॥ అద్యేణుమమరావత్య తు
ల్యామాహిష్మతీకృతా । అచ్యోహంతుద్విజేంద్రుత్వాంయస్తాత్సశాలిమిదుద్భావమ్ ॥ ౧౦ ॥ అగ్న్యమేకుశలందేవఅద్య
మేకుశలంవ్రతం । అద్యమేసఫలంజన్తాద్యమేసఫలంతపః ॥ ౧౧ ॥ యత్రైదేవగజైర్వంద్యోమందేహందరణావిమా
ఇదంరాజ్యమిమేపుత్రాఇమేద్ధారాఇమేవయం ॥ ౧౨ ॥ బ్రహ్మకీంకుర్మకింకార్యమాజ్ఞాపయతునాభవాన్ । తంధ
ర్వేగ్నిమధృత్యేషు శివంపృష్ట్యావపాధీవమ్ ॥ ౧౩ ॥ పులస్త్యావాచరాజానంహేహయానాంతదాజ్ఞానం । రా
జేంద్రాంబుజవత్రాక్షపూర్ణాచంద్రనిఖానన ॥ ౧౪ ॥ అతులంతేబలంయేనదశగ్రీవస్తస్యయాజితః । భయాద్యస్యా
తిస్థేతాంనిష్పందాసాగరానితా ॥ ౧౫ ॥ సోయమద్యత్వయాబద్ధఃపాత్రోమేతీవమిజాయః । తత్పుత్రకయశశపీతం
నామవిశ్రాంతిత్వయా ॥ ౧౬ ॥ మద్వాక్యాద్యావ్యమానోద్యమంచవత్సదశాననం । పులస్త్యాజ్ఞాంప్రగృహ్యో
చేనకించనవచాజ్ఞానః ॥ ౧౭ ॥ ముమోక్షవైపాథివేంద్రోరాక్షసేంద్రంప్రహృష్టవత్ । సతంప్రముచ్యతీద

శారిమజ్జానః ప్రపూజ్యదివ్యాభరణ స్రగంబరైః । అహింసకం సఖ్యము పెన్యసాగ్నికం ప్రణమ్య తంబ్రహ్మసుతం గృహంయయా ॥ ౧౨ ॥ పులస్త్యేనాభినంత్యక్తో రాక్షసేంద్రః ప్రతాపవాన్ । పరివృక్ష్యకృతాఽఽధ్యోలజ్జమానావినిజితః ॥ ౧౩ ॥ పితామహసుతశ్చాపిపులస్త్యేమునిపుంగవః । మోచయిత్వాదశగ్రీవంబ్రహ్మలోకం జగామనః ॥ ఏవంసరావణఃప్రాప్తః కాతకపిర్యాత్మభవణం । పులస్త్యవచనాచ్చాపి పునర్మోక్షమవాప్తవాన్ ॥ ౧౪ ॥ ఏవంబలిభ్యోబలివస్సంతిరాఘవనందన । నావజ్ఞాపరతఃకార్యాయఇచ్చేచ్ఛేయిలత్తనః ॥ ౧౫ ॥ తతస్సరాజా పితౌతాశనానాంసహస్రబాహోరుపలభ్యమైశ్రీం । పునర్నృపాణాంకదంబకారవచారసర్వాంపుభివీంచరపాణత్ ॥ ౧౬ ॥ ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణే త్రయస్త్రింశస్సర్గాః ॥ ౩౪-౨ ॥ ౨౦౦౦ ॥ *****

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ అజ్ఞానెనవిముక్తస్తురావణోరాక్షసాధిపః । చచారపృథివీసర్వామనిర్విణ్ణస్తథాకృతః ॥ ౧ ॥ రాక్షసంవామనుష్యంవాశ్యుతేయంబలాధికం । రావణస్తంసమాసాద్యయధ్దేహ్యయతిదర్పతః తతఃకదాచిత్రి-స్కింధాంసగ్రింవాతిపాలితాం । గత్వాహ్వయతియథ్ధాయవాలినంహేమమాలినం ॥ ౨ ॥ తతస్తంవానరామాత్యస్తారస్తారాపితాపృథుః । ఉవాచరావణంవాక్యాయధ్దప్రేప్సముపాగతం ॥ ౩ ॥ రాక్షసేంద్రాత్తోవాలీయస్తై ప్రియబలోభవేత్ । కోన్యగ్రవముఖతఃస్థాతుంతవశక్త్యప్లవంగమః ॥ ౪ ॥ ఋతే హనరశాదుంకలాద్వానినోహేమమాలినః । చతుర్భ్యోపేసముద్యేభ్యస్సంధ్యామన్వాస్యరావణ ॥ ౫ ॥ ఇమంముహూతకామాయాతివా లీలిష్ఠముహూతకం । ఏతానస్థివయాన్వశ్యయపితేశంఖపాండురాః ॥ ౬ ॥ యథ్ధాధి-నామిమేరాజన్ వానరాభవతేజసా । యద్వాప్యతరసఃపితస్త్యయా రావణరాక్షస ॥ ౭ ॥ తదా వాలినమాసాద్యతదంతం తివ జీవితు । పశ్యేదానీంజగచ్చిత్రమిమంవిశవసస్సుత ॥ ౮ ॥ ఇదంముహూతకంతిష్ఠస్వదులభం తేభవివృతి । అథవా త్వరసే

మతుకాంగచ్ఛక్షణసాగరం || ౧౦ || వాలినంగ్రక్ష్యసేత్రత్రామిన్దమివభాన్గరమ్ | సతుతారంవివిగ్భస్యై
 రావణోరాక్షసశ్వరః || ౧౧ || పుష్పకంతత్సమారుహ్యప్రయగహదక్షిణాణావం | త్తనహేమగిరిప్రఖ్యంతరుణౌ
 రగనిభాననం || ౧౨ || గావణోవాలినంవృష్టాసంధ్యోపాసనతత్పరం | పుష్పకాడవరుహ్యోధ రావణోజనసన్ని
 భః || ౧౩ || గృహీతుంవాలినంతూణానిశ్శబ్దపదమాద్రవత్ | యదృచ్ఛయోక్తిలయతావాలినాపీసరావణః || ౧౪
 పాపాభిప్రాయశాకృష్టస్సగళారససంభ్రమం | శశమాలక్ష్యసింహోవాపన్నగం గరుడాయథా || ౧౫ || నా
 చింతయత్తదావాలీగావణంపాపనిశ్చయం | జిఘృక్షమాణమాయాంతంరావణంపాపచేతనం || ౧౬ || కక్షాపలం
 వినంకృత్వాగమిష్యేత్రీకమహాణావాక్ | ద్రక్ష్యంతిమమకక్షస్తంభ్రువనూరుకరాంబరం || ౧౭ || లంబమానంద
 శశ్రీమం గరుడస్యేవసన్నగం | ఇత్యేవంమతిమాన్ధామవాలీమానముపాశితః || ౧౮ || జపవైష్ణవైగమాన్తన్త్రాకా
 తస్థాపర్వతరాడివ | తావన్యోన్యంజిఘృక్షంతౌహరిరాక్షసపాధివా || ౧౯ || ప్రయత్నవంతౌతత్కర్తృతహతు
 ర్బలదర్శితౌ | హస్తగ్రాహంతుతౌత్వాపాదశబ్దేనగావణం || ౨౦ || పరాఙ్ముఖోపిజగ్రాహవాలీసర్వమివాండ
 జః | గృహీతుకామంతంగృహ్యరక్షసామీశ్వరంహరః || ౨౧ || ఖముత్పపాతవేగేనకృత్వాకక్షాపలంబినమ్ | సతం
 పీడయమానస్తువితుదంతనభైర్ముహుః || ౨౨ || జహారరావణంవాలీపపన్తోయదంయథా | అథతేరావణామాత్యా
 హ్రియమాణందశాననం || ౨౩ || ముమోక్షయిషవోవాతినరవమాణాభిదుగ్ధితాః | అన్వీయమానస్తేర్వాబీభ్రాజ
 తేంబరమధ్యగః || ౨౪ || అన్వీయమానోమేఘామైరంబరన్దఇవాంశుమాక్ | తెఽశక్నువంతస్సంపాప్తుంవాలినం
 రాక్షసోత్తమాః || ౨౫ || తస్యబాహూరువేగేనపరిశ్రాన్త్యాన్యస్థితాః | వాలిమాగాదపాశాక్రమకపర్వతేంద్రా
 హిగచ్ఛతః || ౨౬ || కింపునజేఽపితపేపున్ప్రభ్రైవైవాంశోణితమ్ | అపక్షిగణసంపాతాన్ వానరేంద్రోమ

హాజనః ॥ ౨౭ ॥ క్రమశస్సాగరాకాసర్వాక సంధ్యాకాలమవందత । సభాజ్యమాసోభూతైస్తుభేదరైఃభేదరోహ
రిః ॥ ౨౮ ॥ పశ్యమంసాగరంపాలీహ్యజగామనరావణః । తత్రసంధ్యాముపాసిత్యాస్సత్వాజస్తావచానరః ॥
ఉత్తరంసాగరంప్రియాద్వహమానోదశాననమ్ । బహుయోజనసాహస్రంపహమానోమహాహరిః ॥ ౩౦ ॥ పా
యువవృషమనవదృజగామపహశతుణా । ఉత్తరేసాగరేసంధ్యాముపాసిత్యాదశాననమ్ ॥ ౩౧ ॥ పహమానో
గమద్వావీపూర్వంవైసమహోదధిం । తత్రాపిసంధ్యామన్వాస్య వాసవిస్సహరీశ్వరః ॥ ౩౨ ॥ కిష్కింధాభీముఖో
గృహ్యరావణంపునరాగమత్ । చతుష్పకాపినముద్రేషుసంధ్యామన్వాస్యవానరః ॥ ౩౩ ॥ రావణోద్వహనశ్శాం
తఃకిష్కింధోపననైవతత్ । రావణంతుముమోచాథన్వకక్షాత్కరిసత్తమః ॥ ౩౪ ॥ కుతస్తస్మితిహోవాచప్రహ
సకారావణంయుహుః । విస్త్రయంతుమహాగ్ధశ్వాశ్రమలోలనిరీక్షణః ॥ ౩౫ ॥ రాక్షసేహోహరీశంతమిదంవచనమ
బ్రవీత్ । వాసరేంద్రమహేంద్రాభరాక్షసేంద్రోస్త్రిగావణః ॥ ౩౬ ॥ యుద్ధేఘ్నరిహసంప్రాప్తస్సచాద్యాసాదితస్త్య
యా । ఆహోబలమహేంద్రవీర్యమహేంద్రాగంభీరతాచతే ॥ ౩౭ ॥ యేనాహంపశువద్ధ్యహ్యభ్యామితశ్చతుర్రాజా
వా ॥ ఏవమశ్శాంతవద్వీగశీఘ్రమేవమహోర్ధవా ॥ ౩౮ ॥ మాంచైవోద్వహమానస్తుకన్యావీరఃక్రమిష్యతి । త్ర
యాణామేనధూతానాం గతిరేషాన్లవంగమ ॥ ౩౯ ॥ మనోనిలమపణాణాం తవవానాత్మసంశయః । సాహంద్య
ప్రబలస్తభ్యమిచ్ఛామిహరిపుంగవ ॥ ౪౦ ॥ త్వయాసహచిరంసఖ్యం సుస్నిగ్ధంపావకాగ్రతః—॥౨౦౦౦॥—గాయ
త్రీ ॥ దారాపుత్రైఃపుగంరాష్ట్రంభోచ్ఛాదనభోజనమ్ ॥ ౪౧ ॥ సర్వమేవావిభక్తంసౌభవివ్యతిహరీశ్వర । తతః
ప్రజావలయిత్వాగ్నింతాపుభౌహరిరాక్షసా ॥ ౪౨ ॥ భ్రాతృత్వముపరంపన్నాపరిష్వజ్యపరస్పరం । ఆనోన్యన్యంల
మ్భితకరాతతస్తాహరిరాక్షసా ॥ ౪౩ ॥ కిష్కింధాంవిశతోహృష్టాసంహృగిరిగుహామివ । సతత్రమానముషితస్సు

గ్రీవభవరాక్షసః ॥ ౪౪ ॥ అమూల్యైశ్చ గాగతైర్నితస్త్రాణోశ్యత్సదనాధికభిః । పవమేతత్పురాప్యత్రం వాలినారావణః
ప్రభో ॥ ౪౫ ॥ భషితశ్శక్యతశ్చాపి భాతాపావకసన్నిధౌ । బలమప్రతిసుంరామవాలినోఽభవదుత్తమం ॥
సౌపిత్యయావినిదగ్ధశ్శలభోసహ్నానాయథా ॥ * ॥ ఇతిశ్రీమదుత్తరకాండే చతుస్త్రింశస్సకాండః ॥ ౨౫ ॥ ౫౦౦ ॥

శ్రీరామాయనముః ౪ ॥ ఓమ్ ॥ అస్యచ్ఛన్వతదారామోదక్షిణాశాశ్రయంమునిం । హ్రింజలిర్నివయోపే
తఇదమూహవచోధేవత్ ॥ ౧ ॥ అతులంబలమెతిద్యైవాలినోరావణస్యతు । నత్వేతాభ్యాంహమమతా సమంత్వి
తిమతిర్మమ ॥ ౨ ॥ శౌర్యోదాత్మ్యంబలంధైర్యంప్రాజ్ఞతానయసాధనం । విక్రమశ్చప్రభావశ్చహనూమశ్చకృతాల
యాః ॥ ౩ ॥ దృష్ట్వైవసాగరంపీత్యసీదంతింకపివాహనీం । సమాశ్వాన్యమహాబాహుర్యోజనానాంశతంఘ్రితః ॥
భషయిత్వాపురీలంకాం రావణాంతఃపురేతథా । దృష్టానంభాషితాచాపినీతాహ్యోశ్వాసి తాతథా ॥ ౪ ॥ సేనా
గ్రగామంత్రిసుతాకింకరారావణాశ్శజః । ఏతేహమమలాతత్రహ్యేకేనవినిపాతితాః ॥ ౫ ॥ ధూయోబంధాద్వి
నిముక్తోభాషయిత్వాదశానసః । లంకాభస్త్రికృతానేనపావకనైవమేదిని ॥ ౬ ॥ సకాలస్యనశక్రస్యనవిష్టుభానదన్య
వా । కర్తాణితానిశూయం తేయానియుద్ధేహనూమతిః ॥ ౭ ॥ ఏతస్యబాహువీర్యేణలంకాసీతాచలక్షణః । ప్రాప్తా
మయాజయశ్చైవరాజ్యంమిత్రాణిబంధవాః ॥ ౮ ॥ హనూమాదయదిమేనస్యాద్వానరాధిపతేస్సుఖా । ప్రవృన్ది
మపికోవేస్తుంజానక్యాశ్చక్తిమాభవేత్ ॥ ౧౦ ॥ కేమధాంవాల్యవైనేపమగ్రీవప్రియకామ్యయా । తదావైరేన
ముత్పన్నేనదగ్ధోపీరుధోయథా ॥ ౧౧ ॥ సహివేదితవామన్యేహనూమానాశ్చనోబలం । యద్దృష్టవాణివిశేష్టం
క్లిశ్యంతంవానరాధిపం ॥ ౧౨ ॥ ఏతస్యైగవదానగ్ధంహనూమదిమహామతే । విస్తరేణయథాతత్త్వంకథయామః
పూజిత ॥ ౧౩ ॥ రాఘవస్యవచస్సుత్వాహేతుయంక్తమృషీస్తవా । హనూమతస్సమతులమిదంవచనముబ్రవీత్ ॥

నత్యై మేతద్దఘశ్రేష్ఠయ్యుద్భిషిహనూమతిః । నబలేవిద్యతేతుల్యోనగతౌనమతౌపరిః ॥ ౧౫ ॥ అమోఘశాస్త్రై
శ్శాస్త్రైః శ్రేష్ఠైః యుద్ధిభిః పురా । నవేత్తాహిబలంయేనబలీయన్నరిమదానః ॥ ౧౬ ॥ బాల్యేష్యేతేనాతల-ర్తకృతం
రామమహాబల । తన్నవణాయితంశక్తిగ్నితిబాలతయాస్యతే ॥ ౧౭ ॥ యదివాస్త్యైః శ్రీహిమైః స్తన్నోచ్చైతంతవ
రాఘవ । సమాధాయమతింరామనిశామయనదామ్యహం ॥ ౧౮ ॥ సూర్యవత్తవరస్యః - స్సమేరుర్నామవర్వతః ।
యత్రరాజ్యంప్రశాన్త్యస్యకేసరీనామవైపతా ॥ ౧౯ ॥ తస్యభార్యాబభూవేష్టాహ్యంజనైతిపరిశ్రీభా । జనయా
మాపతస్యావైవాయురాత్మజముత్తమం ॥ ౨౦ ॥ శాలిహాకనిభాభాసంపాసూతామంతదాంజనా । ఫలాన్యాహ
తుకామావైనిహ్నాగ్రాగహనైవరా ॥ ౨౧ ॥ ఏషహాశుర్వియోగావృత్యుభయావభృశౌదికతః । యోదశిశుర
త్యుభయశిశుశ్చగవణేయధా ॥ ౨౨ ॥ తదోద్భవంశంవివస్వంతంజపాశుష్పౌత్ర-రౌపహం । దగర్భపలలీభాన్యహ్యు
త్పపాతరవింప్రతి ॥ ౨౩ ॥ బాలారాగభిముఖోబాలాబాలార్కజవమూర్తిమాణ । గృహీతుకామోబాలార్కం
ప్లవతేచిరసఃస్యగః ॥ ౨౪ ॥ ఏతస్మిన్ప్లవమానేతుశిశుభావేహనూమతి । దేవదానవయత్నాణాంవిన్ద్యయస్సమహా
నభూత్ ॥ ౨౫ ॥ నాపేవంవేగవాన్వాయుగంరుదోవాహనస్తథా । యథాయంచాయాపుత్రస్తుక్రమతేంబరము
త్తమ ॥ ౨౬ ॥ యదితావచ్చిశోరస్యఈదృశౌగతవిక్రమా । యావనంబలమాసాద్యకథంవెగోభవిష్యతి ॥ ౨౭ ॥ త
మనుష్టవతేవాయుగప్లవంతంపుత్రమాత్మనః । సూర్యదాహభయాద్రక్ష్యస్తమారచయశీతలః ॥ ౨౮ ॥ బహుయోజు
సాహస్రంశ్రామిత్యేషగతొంబరం । పితుర్బలావృబాల్యావృభాసూరాభ్యాశమాగతః ॥ ౨౯ ॥ శిశురేవత్వదో
షజ్ఞఃకామస్వాదినైవ్వరః । కార్యంచాశ్రమమాయత్రమిత్యేవంనదదాహనః ॥ ౩౦ ॥ యమేవదివసంహేషగృహీతుం
భాసూరంప్లుతః । తమేవదివసంరాహుజ్ఞాఘృతదిదాకరం ॥ ౩౧ ॥ అనేనవపరామృష్టోరామసూర్యరథోపరి ।

అవకాశస్థానస్థైర్యాహుశ్చంద్రాగ్రముదానః ॥ ౩౨ ॥ సద్భక్తానామగత్యాపరోమసింహికానుతః । అబ్ర
 వీష్ణుకుటిస్త్వాదేవదేవగణైర్వృతం ॥ ౩౩ ॥ బుభుక్షాపనయందత్వాచంద్రాగ్రముదానః ॥ కిమిదం త
 త్త్వయాదత్తమన్యస్యబలవృత్తహా ॥ ౩౪ ॥ అన్యాయంపర్యకాలేతుజిహ్వుతుస్సూర్యమాగతిః । అథాన్యోరాహు
 రాసాద్యక్షాగ్రాహనహసారవిం ॥ ౩౫ ॥ సరాహోర్నచనంశ్చత్వావాసవస్సంభ్రామాన్వీతిః । ఉప్పసాతాసనంహితా
 ఉద్వహాకాంచనీం ప్రజా ॥ ౩౬ ॥ తస్యకైలాసకూటాభం పశుదాంతంమదప్రసవం । శృంగారధారిణంపాంశుం
 స్వణాఘంటాట్యహాసినం ॥ ౩౭ ॥ ఇంద్రాగ్రేంద్రమారుగ్యగాహుకృత్యాపురస్వరం । పామూద్యత్రాభహస్మా
 ర్యస్సహనేన హనూమతా ॥ ౩౮ ॥ అథాతరభసేనాగాద్రాహుశ్చత్వజ్జవాసవమ్ । అనందపవైర్వృత్తఅథావణై
 లకూటవత్ ॥ ౩౯ ॥ తతస్సూర్యంసముత్సృజ్య గాహులఘంమవేక్ష్యతః । ఉత్పసాతపునర్వృత్తహస్మాహుతుః సింహ
 కానుతం ॥ ౪౦ ॥ ఉత్పట్యార్కమిమం గామప్రధామంతంస్థనంగమం । కృష్ణాగాహుశ్చగవాన్వృత్తముఖశేషశ్చరా
 బ్దుభిః ॥ ౪౧ ॥ ఇంద్రమాశంసానస్తుత్రాతారంసింహికానుతః । ఇంద్రాగ్రేంద్రేంద్రాసాన్తుహుర్తుహుగభావతి ॥
 రాహోర్వికృశమానస్యపాగైవాంక్షితంస్వరం । శుక్రైస్సంద్రాహమాభేషిరహమేనం నిషాదయే ॥ ౪౨ ॥ విరా
 వతంతతోద్భష్టానుహత్తదిదమిత్యపి । ఫలంతంహస్తిరాజానమభిమదాగ్రహుశ్చతిః ॥ ౪౩ ॥ తథాస్యరావతోరూ
 పమైరావతజిహ్వుతయా । ముహూతామభవన్లోరమింద్రాగ్నోర్వివిభాస్వరం ॥ ౪౪ ॥ ఏనమాధావమాంతునాతి
 కుర్ధశ్శవీవతిః । హస్తాన్తాదతిమిత్రేనకులిశేనాభృతాడయత్ ॥ ౪౫ ॥ తతోగిరౌపహతైషణిద్రవజ్రాభితాడితిః ।
 పతమానస్యచైతస్యవామోహనురభజ్యత ॥ ౪౬ ॥ తస్మిన్ప్రపశితేదాలెవజ్రాడసవిహ్వలైః । మకోగ్రేంద్రాగ్రే
 వనః ప్రజానామశివాయన ॥ ౪౭ ॥ ప్రచారంపశుసంగృహ్యప్రజాస్వంతగతాతః ప్రభుః । సుహృం ప్రవిష్టస్సహ

తం శిశుయాదాయమారుతిః ॥ ౪౯ ॥ విష్ణుశ్రావణమనృత్యప్రజానాంపరమార్తికృత్ । రురోధ సర్వభూతాని
 యథావసాణీవానవః ॥ ౫౦ ॥ నాయు ప్రకోపామ్భతానిరుచ్ఛావపానిసర్వతః । సంభిభిభిద్యమానైశ్చకా
 క్షభూతానిజజ్జరే ॥ ౫౧ ॥ నిస్సాన్ధ్యామనఃపటూరం నిష్క్రియంసమకవజితం । వాయు ప్రకోపాత్త్రైల్వా
 క్త్యా నిగమన్థునాభవత్ ॥ ౫౨ ॥ తతఃప్రజావృగంధర్వాస్స దేవాసురమానుషాః । ప్రజాపతీ సమాభావకాః
 ఖతాశ్చ ఖేచ్ఛయా ॥ ౫౩ ॥ డోమగపాంజలయోదేహః హోరనిభోదరాః । త్వయావృధా సృష్టాప్రజా
 నాథఉత్సృధాః ॥ ౫౪ ॥ త్వయావశ్తోయమస్తాకశాయుషఃపరఃపతిః । సోస్తాపాణ్ణేర్మాతా శ్చస్తాదేహీ
 ద్యసత్తమ ॥ ౫౫ ॥ రురోధమగంజనయర్చుంకాపుంజనస్త్రీయః । నిస్తాత్వంశృణుంప్రాప్తా మాయానాపమాతా
 భృశం ॥ ౫౬ ॥ వాయుసరోధజండుఃఖమిదంనోనుదమగభూతా । ఏతస్మిజానాంశుత్రాస్తాప్రజానాథః ప్రజాపతిః ॥
 కారణాదహిదోక్తాసా ప్రజాగపునరభావత । యస్మిన్కహికారణేనాయుఃమగ్నోధవరురోధవః ॥ ౫౭ ॥ ప జాశ్చ
 బుధ్సంతస్సర్వంశ్రోతవృగచాత్మనఃక్షమం । బ్రత్రస్త్రాప్యచరేకేనఇదేణోద్యునిపాతః ॥ ౫౮ ॥ సంహోర్వవన
 మాస్థామి రాజ్ఞావశకోపితోనిలః । అశరీరశ్శరీరేషునామస్పృగపాలయన్ ॥ ౫౯ ॥ శరీరంసీవినా నాయుసమ
 తాయాతిదగభిః । వాయుఃపాణిస్సుఖంవాయుః సాయుర్వ్యమిదంజగత్ ॥ ౬౦ ॥ వాయునాసంపరిత్యక్తవసు
 ఖంవిందలేహితత్ । అద్యైవవపరీత్యక్తంవాయురాజగదామిమా ॥ ౬౧ ॥ అన్యసర్వేనిరుచ్ఛావపానిః । కుఙ్కోప
 మాఃస్థితాః । త్యామత్రయత్రాస్తేయగుతారుక్పదోపవః ॥ ౬౨ ॥ మావినాశంగమిచ్ఛామఃప్రసాద్వాదితే
 స్సుతాః । తతఃప్రభాభిర్నహితః ప్రజాపతీ సదేవగంధర్వభుజంగగుహ్యకేః । జగత్తత్రాప్యహి త్రమారు
 తస్సుతంసురేఃద్రాభిహతంప్రగృహ్యవః ॥ ౬౩ ॥ తతోరూపైశ్చానరకాంచనప్రభంసుతంతదోత్సంగతంనదా

గతేః । చతుర్ముఖోపిష్ట్యకృపామధాఃకర్మాత్మయత్కరంధర్వసురమ్ । రాక్షసః ॥ ౬౫ ॥ ఇతి శ్రీమద్భగవద్గీతాసూత్రము
పంచలింగస్సగణః ॥ ౧౦౬ ॥ ౩౧౬౦ ॥ * * * * *

శ్రీరామాయనముః ॥ ఓమ్ ॥ తతఃపి సామఃకర్మస్త్వావాయాఃపుత్రవధాబడతః । శిశుకంఠసమగాయ
హ్యుత్తస్థావగవతః ॥ ౧ ॥ చలతుండలహాలి సత్సవితువిభూషణః । పాదయోర్నర్మరతద్వాయుఃస్రోప
స్థాయవేససే ॥ ౨ ॥ (ఇనుణాయతివేదాయత్రయగాత్రత్రిలిక్తయే । త్రీకాలాయత్రిభువేచత్రిలోపతియే న
మః ॥ ౩ ॥ ఇతి సత్సవితౌవాయుర్భువోనంతర్థయే । శిశుకంఠసమగదాయఉపస్థిపితౌమహం ॥ ౪ ॥ శిశుం
పితామహూదేవహస్తైరపరికృప్తవాః ।) తంతువేససానైలంకారభరణశోభినా ॥ ౫ ॥ వాయుస్థివ్యహ
స్తేనశిశుతంపరికృప్తవాః । స్పృష్టమాత్రస్తతస్సాన సలీలపక్వర్కసా ॥ ౬ ॥ జలసిక్తయథానస్యపునర్జీవిత
మాప్తవాః । ప్రాణవంతమినుంద్యష్టాస్త్రాశోగంధవహానుగా ॥ ౭ ॥ చచారసర్వభూతైశుపస్సగుర్ధం యథా
పురా । మనువ్రాదాద్వినిముక్తాఃప్రజావైరుదితాభవత్ ॥ ౮ ॥ శీనాతవినిముక్తాఃస్మిన్నానసాబుజాః । త
తస్త్రియ్యుక్తస్త్రికుండ్లిభామాత్రిదశార్చితః ॥ ౯ ॥ ఉవాచదేవశాస్త్రవేదామహాత్మనామహాత్మనా । బోధయే
దేశవరుణప్రజైశ్వరధనేశ్వరాః ॥ ౧౦ ॥ జానతామపవన్సర్వవత్సూరియతాంహితమ్ । అనైనశిశునాకా
ర్యంకర్తవ్యంవోభవిష్యతి ॥ ౧౧ ॥ దదతాన్యవరాణానర్వే సూరతస్యాగ్రహస్థిదాః । తేరస్సహస్రనయనప్రీతి
యక్తశ్శుభాననః ॥ ౧౨ ॥ కుశేశయమయాంమాలాయత్ని ప్యేదం వచాబ్రవీత్ । మత్రాదాస్సప్తజేహూ
తన్యయాదాహతః ॥ ౧౩ ॥ నామ్నైషకపితౌదూలాభవిహానుమానితి । అహమేవాన్యదాస్యామి అపగంధకము
త్తమం ॥ ౧౪ ॥ ఇతఃప్రభృతివశ్రస్య మమావశ్యోభవిష్యతి । మారణంకస్త్యబవీత్తత్రభగవాంస్తేహరావహః ॥ ౧౫ ॥

తేజసోన్యమదియన్యదదామిశత కాంకలామ్ | యదావశస్తాన్యధ్యేక్షుశక్తిరన్యభవిష్యతి || ౧౭ || తదాన్యశా
 స్త్రందాస్యానియేనవాగ్భవిష్యతి | సచాన్యభవితాకశ్చిత్సశృశశ్శాస్త్రదర్శన || ౧౮ || వసుశశ్చ వరంప్రాదా
 న్నాన్యమృత్యుర్భవిష్యతి | వహాయతశతేనాపిమహ్నశాదుదకాదపి || ౧౯ || యమోదండాదవధ్యత్వమరొగత్వం
 చనిత్యశః | వరందదామిసంతుప్తానిషాదందసంయుగే || ౨౦ || గజేయంమామికానైనంసంయుగేషువిష్యతి | ఇ
 త్యేవంవరదగప్రాహతిదాహ్యేకాక్షిపింగళః || ౨౧ || సత్త్వమదాయుధానాంవసధోయంభవిష్యతి | ఇత్యేవం
 శంకరేణాపిగత్యోన్యసరమోవరః || ౨౨ || సర్వేహుబ్రహ్మదండానామవధ్నోయంభవిష్యతి | దీర్ఘాయుశ్చమహా
 త్వాచఇతిబ్రహ్మబ్రవీద్వదః || ౨౩ || విశ్వకర్మావదృష్టైవబాలసూర్యోవమంశిశుమ్ | శిల్పినాంప్రవరఃప్రాదాద్వర
 మన్యమహామతిః || ౨౪ || మత్కృణానివశస్తాణివానిదిన్యాసంయుగే | తైరవధ్యత్వమావన్నశ్చిరజీవీభవిష్యతి |
 తతస్సూరాణామితివరేర్ద్యుష్ట్యాప్యేనమలుక్మహిమ్ | చక్షుశ్చిత్తుష్టసునావాయుమాహజగద్గురుః || ౨౫ || అమి
 త్రాణాంభయకరోమిత్రాణామభయకరః | అజైయోభవిశాపుశ్చనైవమారుతమారుతః || ౨౬ || కామరూపఃకా
 మచారీకామగగన్లసతాంవరః | అయమన్యహాగతిఃకీర్తిమాన్శ్శభవిష్యతి || ౨౭ || రావణోత్పదనాథాని
 రామప్రీతికరాణివ | గోమహాషకరాణ్యేవకర్తాకర్తాణిసంయుగే || ౨౮ || ఏవముక్తాతమానంత్యోమారుతంతస్వ
 మరేన్సహ | యథాగతంయయుస్సర్వేపితామహపురొగమాః || ౩౦ || సోపిగంధవహఃపుత్రంప్రకృహ్యగృహ
 మానయత్ | అజనాయాస్తనాబ్జాయవరందత్తంవినిగతః || ౩౧ || ప్రాప్యరామవరానేషవరదానసమన్వితః | బ
 లేనాత్మనిసాస్థేనసామూర్యతయధాణవః || ౩౨ || బలేనామూర్యమాణోహితదావానరపుంగవః | అశ్రమేషుమ
 హాషీణామపరాధ్యతినిర్భయః || ౩౩ || సుగ్రాహండాన్యగ్నిహోత్రాణివలకలానాంచసంచయాత్ | భగ్నువిద్భి

నైవిధ్యస్తానాం శాస్త్రానాం హోత్ర్యయః || ౩౪ || ఏవం విధానికీర్త్యాణిస్తావతితలనిభాః | సర్వేషాం బ్రహ్మణాం
 నామ వధ్యశ్శంభునాకృతః || ౩౫ || జానంతి ఋషయస్తం వైశ్వానరతేతస్య శక్తిః | యథాకామోనాత్మేష వాయునా
 సాంజనైవ || ౩౬ || ప్రతిష్ఠిద్ధౌపి మర్యాదాం లంఘయత్ప్రేమనరః | తతో నామోద్ధామగ్రీహాభ్యగచ్ఛేద సమగ్
 జాః || ౩౭ || శేషు రెనరఘుశ్రేష్ఠనాతక్పృథ్వాతిమన్యవః | బాధసేయత్సహస్రీర్మలః పుష్టాన్లనగమః || ౩౮ ||
 తద్దీక్షుకకాలం వైతాసి నాస్తాకం శాపమోహితః | యదాతేస్త్యర్థతేకాస్త్రగాతేవధ - శిబం || ౩౯ || తస్మిన్సమ్య
 తతేజోజామహావీకవచనాంజనా | ఏషోగ్రమాణితాన్యైవమృదుభావంగతోదరత్ || ౪౦ || అభక్షణంజనానామ వా
 లిసుగ్రీవయోగిపితా | సర్వవాసరరాజానీతైజసాభాస్కరీప్రభాః || ౪౧ || సమంజస్యం చిరంకృత్యావానరాణాం
 హరీశ్వరః | తలస్త్వృక్షరజారామకాలధమేణనంగతః || ౪౨ || తస్మిన్నస్తేషు తేహాభముత్తిభిర్నందనోద్భవైః |
 త్యైవదేవతోవాల్మీకివోవాలిశవచే || ౪౩ || సుగ్రీవోనమోత్సస్యత్ప్రభుభక్త్యధోగ్రహణితమ్ | ఆబాల్యంనభ్య
 మభవదనిలస్యయథాగ్నినా || ౪౪ || ఏషశాపచాదేవనవేదబలమాత్మనః | నాలిసాగ్రీవత్యోగైర్వరయదా రించన
 ముత్థితమ్ || ౪౫ || సహ్యోషరామసుగ్రీవో భామ్యూచాణోపవాచినా | డంజానాతిన పేష్టపబల మాత్మనీమనః
 ఋషిశాపాహృతబలస్తదైషకసేనత్రయః | సింహాశుంజరరుద్ధోవాల్మీకితస్మహిలోరణే || ౪౬ || సకాక్రమోజ్జ్వా
 హమతి ప్రశాపసాశీల్యచూడుర్యనయానయైశ్చ | గాభీర్యదాతుర్భయదీర్ఘచ్ఛ్రేష్ఠనామతశ్చోభ్యధిగోస్థిలో
 కే || ౪౭ || అసౌపురావ్యాకరణంగ్రహీష్ట్యసూరిన్మృగశవృక్షమగ్నిపీండః | ఉన్యగ్గరేరస్త్రీరింజనామగ్రధం
 మహాధూరయద్రుమేయః || ౪౮ || ససూత్రవృక్ష్యధకపదం మహాదండం సంగ్రహంసాధ్యత్తివైపీండః | వశ్యా
 స్తికిత్సద్భయోస్యశాస్త్రైవైశారజేభదగతౌతతైన || ౪౯ || సర్వాసునిద్యాసులపావిధానేస్సప్తధాతేయోహిగ

గుంసు రాణామ్ । సాయంనవహ్యారణార్థమే లాట్రాప్రవృత్తభవిష్యత్సపితే ప్రసాదాత్ ॥ ౫౦ ॥ ప్రవివిక్తోరిషసా
గరస్యలోకాకాడధక్షోరిషపావకస్య । లోకిక్షయే హ్యేవ ధాంతకస్యహనూమతిఃస్థాస్యతికఃపురస్తాత్ ॥ ౫౧ ॥ ఏ
షేషవాన్యైశ్చ మహాకీపీంద్రాస్సగ్రీవమైందద్దివిదాస్సనీలాః । సతారతారేయనర్థాస్పరంభాస్త్వతాగ్రణాద్రామ
స్తురేర్హి నృప్తాః ॥ ౫౨ ॥ గజోగవాక్షోగవయస్సదంష్ట్రప్రథమభౌజ్యోతిముఖోంగదశ్చ । ఉతేషీయుక్షే స్సహవా
నరేంద్రాస్త్వతాగ్రణాద్రామసురేర్హి నృప్తాః ॥ ౫౩ ॥ తదెతత్కథితంసర్వంయన్త్యాత్వం పరిపృచ్ఛసి । మానూ
మశోబాలభావేకమైశతత్కథితంమయా ॥ ౫౪ ॥ శుక్త్యాగస్త్యస్యగదితంరామస్సామితి దేవద । విన్నయం పర
మంజన్తుర్వానరారాక్షసేస్సహ ॥ ౫౫ ॥ అగస్త్యస్తవ్రతిపీగామంసర్వమేతచ్ఛుభ్రితంత్యయా । దృష్టస్సహస్రపి
తశ్చాపిరామగచ్ఛానుహేనయం ॥ ౫౬ ॥ శుక్త్యాద్రామవోవాక్యమగస్త్యస్యాగ్రజేశసః । హింజలిఃప్రణతశ్చా
పిమహాపీషిదమబ్రవీత్ ॥ ౫౭ ॥ అద్యమేదేవతాస్సరాష్ట్రపితరఃప్రపితామహాః । యుష్మాకందగ్ధనాదేవ నిత్యం
తుష్టాస్సబాంధవాః ॥ ౫౮ ॥ విజ్ఞాప్యంతుమమైతద్ధియద్వదామ్యాగతస్సృహాః । తద్భవద్భిర్మమకృతేతన్వ్యమ
సుకంపయా ॥ ౫౯ ॥ పౌరజానపదాన్సాస్య స్వకార్యేష్వహమాగతః । క్రతునేవ కరిష్యామి ప్రభావాద్భవ
తాంసతామ్ ॥ ౬౦ ॥ సదన్యామమయజ్ఞేమథవంతోనిత్యమేవతత్ । భవిష్యథమహావీర్యామమాసుగ్రహకాండీణః॥
అహంయుష్మాన్సమశ్రిత్యతపోనిర్భూతకల్మషాన్ । అనుగ్రహీతఃపితృభిర్భవిష్యామినునిర్వృతః ॥ ౬౧ ॥ తదాగం
తవ్యమగింభవద్భిరిహసంగతైః । అగస్త్యాద్యాస్తుతచ్ఛుక్త్యాముషయస్సంశితవృతాః ॥ ౬౨ ॥ ఏవమస్త్యితంచో
క్త్యాప్రయాతుముపచక్రమః । ఏవముక్త్యాగతాస్స ర్వేయుషయ సైయధాగతం ॥ ౬౩ ॥ అభివాద్యమహాత్మానారా
ఘువెణవిసజితాః । రాఘవశ్చ తమేవాళంబంతయామాసవిస్త్రితః ॥ ౬౪ ॥ తతోస్తంభాస్కురే యాతే వినృజ్య

స్వపహనరాణాం సుభ్యాముపాస్యవిధివత్తదానరవరోత్తమః ॥౬౭॥ ప్రవృత్తాయాంరజన్యాంతుసోహృదృచరో
భవత్ ॥ ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణేషట్తింశస్కర్తః ॥౬౮॥౧౨౩౦—

 వితత్పర్యంతంపట్టాభిషేచదినకృత్యం

శ్రీరామాయనమఃర ॥ ఓమ్ ॥ అభిషిక్తేతుకాకుల్ స్థేధమేణవిదితాత్మని । స్మృతీజానానిశాస్త్రాగ్రాహ
రాణాఃహర్షవధానీ ॥ ౧ ॥ తస్యాంరజన్యాంపుష్టాహంపాతరన్నపతిబోధకాః । పండితాఃపర్వపాశస్త్రాసా
మ్యాన్పవతివెక్తని ॥ ౨ ॥ తేరక్తకంఠిచస్సర్వేకిన్నరాభినశిక్షితాః । తుష్టపురస్కృతసంప్రదయభావస్సర్వ
ణాః ॥ ౩ ॥ వీరసామ్యప్రబుధస్వకౌసల్యాప్రీతిచర్ధవ । జగద్ధిసర్వంస్వపితృయూవప్రసాదా ॥ ౪ ॥ విక్రమాన్యే
ధావిష్ణూరూపంచైవాశ్వినోరిష । బుద్ధ్యాబృహస్పతేస్తుల్యఃప్రజాపతినమోహ్యసి ॥ ౫ ॥ ఓమృతేన్యధాపాన్య
భాసూరౌపమః । వేగస్తైవాయునాతుల్యాగామ్భీర్యముదభేరివ ॥ ౬ ॥ అప్రకంప్యయధాస్త్రామయ్య
త్వమీదృశమ్ ॥ ౭ ॥ నెద్యకాఃపాధివాఃపూర్వభవితారోసరాధివ । యథాత్వంసామోహానోద్యమ
జాహితః ॥ ౮ ॥ నత్వాంజహతీకీర్తిశ్చలక్ష్మీశ్చపురుషషణ్డ । శ్రీశిష్యకర్మకాకుల్స్తవ్యయస్సర్వ
వతాశ్చాన్యాశ్చవధురావంధిభిఃపరీక్షితాః । సూతాశ్చపంస్తదైహాపైర్భృచ్చయగజ్జిహ్వా ॥ ౧౦ ॥ స్మృతి
భిష్టాయమానాభిఃప్రత్యబుధ్యతరాఘవః । నతీద్యహాయశయనాపామరస్పృహాస్యతా ॥ ౧౧ ॥ ఉత్త్రాసాగ
శయనాద్ధరిక్వారాయణోయథా । సముద్ధితంమృతానంప్రహ్వోహింసలయూనికాః ॥ ౧౨ ॥ సర్వంభావస్తై
శ్శుభ్రేగుపతస్థస్సహస్రశః । కృతోదకశుచిర్భూత్వాకాలేహుఃపహుతాభినః ॥ ౧౩ ॥ నేహాగ్రంభాగ్రాహుభుజ్య
మిత్వాకుసేవితం । తత్రదేవాకపిత్రాన్విప్రానగ్చయిత్యయథావిధి ॥ ౧౪ ॥ తాహ్యోక్త్యాంతుంతుమోనిర్వ
గామజనేర్వృతః । ఉపతస్థురహత్రానోమగ్రాణస్సపురోహితాః ॥ ౧౫ ॥ వసిష్ఠప్రముఖాస్సర్వేషామనావివాగ్ను

యః | ఓమయాశ్చ మహాత్మానోనానాజనపదశ్చరాః || ౧౬ || రామస్యా రామశివా ర్హస్వశక్తి స్త్రేణయథామరాః |
భరతాంధ్రులశ్చ త్ర శత్రుశ్చుభ్విమహాయశాః || ౧౭ || ఉపాసాంపక్తిరేహృష్టావేదాస్త్రయథివాధ్వరం | యా
తాంపాశ్చలయోభూతాంకైంక గాముదితాననాః || ౧౮ || ముదితానామసాశ్వస్తాబహుసస్యముపావిశేణ | వా
సరాశ్చ మహావీర్యావింశతిః కామదూపిణః || ౧౯ || సుగ్రీవప్రముఖారామముపాసతమహాజనః | విభీషణశ్చర
శోభిష్ఠతుర్భిషగవారితః || ౨౦ || ఉపాస్తమహాత్మానృధనైశమనగుహ్యకాః | తథావిగమవృద్ధాశ్చ కులీనాయో
చమానవాః || ౨౧ || శిరిషాంసన్యరాజానముపాసతవిచక్షణాః | తథాపరివృతోగాజాశ్రీమద్భిర్భృషినస్తమైః || ౨౨ ||
రాజభిశ్చ మహావీరైశ్చైర్వానరైశ్చ సరాక్షునైః | యథాదేవైశ్చిరోశ్చ త్కృత్యపిభిస్సముపాస్యతే || ౨౩ || అధికస్తైనరూ
పేణ సహసాప్రాప్తాద్విరూపితే | తేహంసముపవిష్టానాంతాస్తాస్సుమధురాఃకథాః || ౨౪ || కథ్యం లేధర్మసంయుక్తాః
పురాణజైర్మహాపిఠాభిః || ౨౫ || ఇత్యుత్తరఓమరామాయణేనస్తవించస్తంకః || ౬౧౧ || ౧౨౨౨౦ || *~*~*~*~*~*

ఓమగామాయనమః || ౬౨ || ————— అత్రాధికపారసన్ధానపంచ ————— వీతచ్ఛ్రీతావతునిఖలం రాఘవా
గస్త్యమబ్రవీత్ | యపషత్కరజానామవాలిసుగ్రీవయోగపితా || ౧ || జననీకాచభగవన్నత్వంహుపరీక్షితేతా | వాలి
సుగ్రీవయోగ్భిర్హున్తాతామేనామత్యకుతః || ౨ || పతిద్వర్హాసమాచక్ష్యకాలూహలమిదంహిసః | సప్యస్తోగాఘవైజ్ఞే
వమగస్త్యోవాక్యః బ్రవీత్ || ౩ || శృణురామకథామేతాం యథాపూర్వంసమాసతః | నారదఃకథంహమానమ
మాశ్రమముపాగతః || ౪ || కశాచిదటానానోసావధిత్వముపాగతః | ఆర్చితేస్తుయథాన్యాయ్యం విధిద్భుషైనకర్త
ణా || ౫ || సుఖాసీనకథామేలాంమయావృష్టస్సకాతుకాత్ | కథయామాసధగ్ధాత్తా మహాపేణశూరియతామి
తి || ౬ || మేరుర్నగవరశ్రీమాణాంబానదమయశ్శుభః | తస్యయన్త్యశ్యమంశ్యంగంసర్వదేవతపూజితం || ౭ ||

తక్షణవగఃపునః | తస్మిన్నైవక్షణేరామస్త్రీశ్చంపాప్రసవానరః || ౨౬ || మనోజ్ఞరూపాసానారీలావణ్యలలితాశుభా | విస్తీర్ణజఘవాసుఘ్రాగ్నీలఘుచిత్రమూర్ధజా || ౨౭ || మద్ధాసస్త్రితవక్త్రాచపీనస్తరతటాశుభా | హిరగతీర్థితాభాతిఋజుఃకట్టస్థితాయథా || ౨౮ || త్రైలోక్యమందరీకానానర్పచిత్తప్రవాధినీ , లక్ష్మీవపద్మరహితావస్త్రజ్యోత్సేషనిర్మలా || ౨౯ || రూపేణాప్యభవత్సాతుశ్రుగీఢదేవీఉపాయథా | ద్యోతయతీ శతస్యర్వాస్త్రాభూతాస్సవరాంగనా || ౩౦ || ఏతస్మిన్నంతరేదేవోన్యత్తస్మిన్ నాయకః | పాశపుసాస్యదేవస్యబహ్మణస్తేనవైవథా || ౩౧ || తస్యామధవవేళాయామాదిత్యోపిపరిభ్రమిత్ | తస్మిన్నైవమనెసాఘాద్యస్త్రాశ్చైతనుమధ్యమా || యుగవత్సాతదాదృష్టాదేవాభ్యాంసురసుందరీ | కందర్పవశగౌతాతుదృష్ట్యాతాంసంబహువహః || ౩౩ || తతఃకీటుభీతసగాంధీగౌనురేంద్రతపనాపుభౌ | తదూగ్రవమద్భుతందృష్ట్యాత్మాజితౌదైర్యమాత్మనః || ౩౪ || తతస్తస్మాంసురేంద్రేణ సున్నంశీరసిపాతితం | అనాసాద్యైవతాంసారీంసనివృత్తమదోభవత్ || ౩౫ || తతస్సావానరసంస్థానూతగలశాలినమ్ | అమౌఘరేతసస్తస్యవాసవస్యమహాత్మనః || ౩౬ || వాలెఘుపతితంబీజం వాలీనామబభూవహా | భాస్కరేశాపతస్యాంవైకందర్పవశవతికానా || ౩౭ || బీజంవిక్తంగ్రీవాయాగవిధానమనువతికానా | తెవాపి సాచరతసురోక్తాకించిద్వచశ్శుభం || ౩౮ || నివృత్తమదనశ్చాథుర్యోపిసమవద్యత | గ్రీవాయాంపతితేబీజేషుగ్రీవస్సనుజాయత || ౩౯ || ఏవముత్పాదితౌపీరౌ వానరేంద్రౌమహాబలా | దత్వాతుకాంచనీంమూలాం వానరేంద్రస్యవాలినః || ౪౦ || అక్షయ్యాంగుణసంపూర్ణాకాంశక్రస్తుతిదినంయయా | మార్యోపిస్వమశస్మైస్సగనిరూప్యపవనాత్తజం || ౪౧ || కృత్యేమవ్యవసాయేఘజగామసవితాంబరమ్ | తస్యాంనిశాయాంపుష్టాయాముదితేచ దివాకరే || ౪౨ || సతువానరరూపంతుప్రతిపేదేపునర్మృప | నపీవవానరౌఘాత్వాపుత్రౌ స్వస్యప్లవంగమా || ౪౩ ||

పింగేక్షణోహరివరావశ్యతామహాపితౌ | మధూన్యమృతకల్పానిపాయితౌతేనతౌతదా || ౪౪ || గృహ్యణుశ్చ
 రజాస్తాతుబ్రహ్మణోంతికమాగతః | దృష్టవర్త్యరజసంపుత్రోబ్రహ్మలోకపితామహః || ౪౫ || బహుశేసాంత్యయా
 మాసపుత్రాభ్యాంసహితంహరిం | సాంత్యయిత్వాతతఃపశ్యాద్దైవమాతమథాదిశత్ || ౪౬ || గచ్ఛమద్వనవాన్దూ
 తకిషీంధాంనామవైశుభాం | సాహ్యస్యగుణసంపన్నానుహతీచపురీశుభా || ౪౭ || తత్రవానరయూధానిచ
 హూనివసంతిచ | బహురత్నసమాకీర్ణావానరైఃకామరూపిభిః || ౪౮ || పుణ్యావణవతీమగ్నాచానుర్వణ్యంపు
 రన్మృతా | విశ్వకర్తృకృతాదివ్యామన్నియోగాచ్ఛభోభనా || ౪౯ || తత్రర్త్యరజసంపుత్రంసపుత్రంవానరవ
 భం | యూధపాలాంత్యమాహూయయాంశ్చాన్యాన్ప్రకృతాన్స్తరీణా || ౫౦ || తేషాంసమ్భావ్య సర్వేషాంమదీ
 యజనసంసది | అభిషేచయరాజానమూర్ఖాన్యమహదాసనా || ౫౧ || దృష్టమాత్రాశ్చతేనర్షేవానరైఃచధీమతా |
 ఆస్యర్త్యరజసానిత్యంభవిష్కంఠివశానుగాః || ౫౨ || ఇత్యేవముక్తేనచనే బ్రహ్మణాతుహారీశ్వరం | పురతఃకృత్యకా
 తౌసాప్రయయాతాంపురీంశుభాం || ౫౩ || సప్రవిశ్యానిలగతిస్తాంసుహంవానరౌత్తమం | స్థాపయామాసరాజా
 నంపితామహానియోగతః || ౫౪ || రాజాభిషేకనిధివాస్నాతోథాభ్యర్చితస్తదా | సబద్ధమకుటశ్రీమానభిషిక్తస్త్వ
 జ్రాతః || ౫౫ || ఆజ్ఞాపయామాసహరింత్రస్త్వాన్తదితమానసః | నస్తద్విప్రసముద్రాయాంపుగిచ్ఛ్యాంయేవపంగమాః ||
 వాతిసుగ్రీవయోరేవహ్యేషత్వర్త్యరజాఃపితా | జననీచైవతుహారిత్యైతద్భద్రమనుతే || ౫౬ || యదైవేకచ్ఛాస
 యేద్విద్వాన్యత్రైచత్పుణ్యయానరః | సేభ్యంతితస్యకార్యార్థాః మనసాహవేశవధానాః || ౫౭ || ఓమ్ | పత
 చ్ఛసర్వంకథితంమయావిభోప్రవిస్తరేణేహాయథార్థతస్తవ | ఉత్పత్తిరేషారజనీచరాణాముక్తాతప్రవేహహరీశ్వరా
 నామ్ || ౫౮ || ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణే అధికపాఠే సుగ్రీవోత్పత్తికథనంనామ ప్రథమస్తకః || *****

శ్రీరామాయనముః ౪॥ ఓమ్ ॥ ఏతాంశుశ్చాపి ధాంధివ్యాంపారాణింరాఘవస్తదా । భ్రాతృభిన్నహితో
 వీరౌవిస్తయంపరసుంయయా ॥ ౧ ॥ రాఘవోధముషేర్వాకర్ణశ్చిత్రావచనమబ్రవీత్ । కథేయమహాతీవుణ్ణా
 త్వత్ప్రసాదాచ్చుతామయా ॥ ౨ ॥ బృహత్కాతూహలౌనాస్త్విసంవృతోమునిపుంగవ । ఉత్పత్తిశ్శూన్యశీఢివ్యావా
 లిసుగ్రీవయోద్విజ ॥ ౩ ॥ బ్రహ్మషేఘమమకించిత్రంసురేంద్రీరపనాపుభౌ । జాతౌవానరశాద్ధూలౌబలెనబలినాం
 పరా ॥ ౪ ॥ ఏనముక్తేతురామేణ కుంభయోనిరభాషత । ఏనమేతన్తహాపాహోస్పర్తమాసీత్పురాకిల ॥ ౫ ॥ అథా
 పరాంకథాంధివ్యాంశృణు రాజంశ్చరాతనీం । యక్షధాంకామపైదేహీరానశేనపుకాహృతా ॥ ౬ ॥ తత్రైహంకీర్త
 యిష్యామినమాధింశ్రీసణేకసుర । పురాకృతయుగేరామత్ర తపసోంప్రభా ॥ ౭ ॥ సనతు-మూరిహాసిసం రాన
 నౌరాక్షసాధిపః । దదర్శనూర్వపంకాశంశ్చలంతమివతేజసా ॥ ౮ ॥ ఏనమాననతోదహంసహృభివాద్యృణాం
 జలిః । ఉక్తవానానౌవహౌరామశచ్యుపింసత్యపాగినమ్ ॥ ౯ ॥ కోహ్యత్ప్రేష్టాపిరతేలాపిహానాంపత్తిః । యం
 సమాశ్రిత్యవిబుధాజయంతిపమరేరిహా ॥ ౧౦ ॥ యాయులికనాగ్య-సంభ్రాంతివయోగినః । పల్లవైశంసజా
 గవస్సస్తరేణతపోధన ॥ ౧౧ ॥ పవిత్రాహృద్గ్రంథంకృత్ । ధీర్మహానాః । ఉవాచకామగంధీర్ణశూచితా
 మతీపుత్రక ॥ ౧౨ ॥ యోవిభతఃకలగతౌపుష్పంబుసేన్యత్త్రిపుటా । సురాపైర్లైన్ద్రానాన్యహాగి ॥ ౧౩ ॥ యస్యనా
 న్సుభిభృవోబ్రహ్మశ్శూరగవహా । యోవద్వనాదంపుష్టంపశ్చైర్దౌగదంకరం ॥ ౧౪ ॥ తంసమాశ్రిత్యవిబుధావిధి
 నామిదధ్వరే । పటాన్కృత్పృథ్వైవమాగవాన్ప్రయజంతితం ॥ ౧౫ ॥ పారాజేత్యై
 వపైదైశ్చపాంచగాత్రైస్తైవచ । భాగ్యంబయోగినోనిర్మితం । సస్యపిసంలిపా ॥ ౧౬ ॥ ప్రయోగానమరయోగ
 సియేచాన్యేచామరద్విషః । సర్వాన్జయంతిసంగ్రాహంకశైర్వస్వపూజ్యై ॥ ౧౭ ॥ శ్రీకావ్యంహామేకదృష్టాక్షిణ

రావణో రాక్షసాధిపః । ఉవాచ ప్రణనోభూత్వా పునరేషు హాముని ॥ ౧౮ ॥ డైత్యదానవరక్షాంసేయేహ తాన్స
మరేఽరయః । కాంగతిం ప్రతిపద్యంతే కేచ తేహరిణాహతాః ॥ ౧౯ ॥ రావణస్యవచశ్శ్రుత్వా ప్రత్యువాచ సహ
ముఖః । దైవతైర్నిహతానిశ్యం ప్రాప్నువంతి దివస్థలం ॥ ౨౦ ॥ పునస్తస్మాత్పరిభ్రష్టా జాయంతే మధాతలః । పూ
ర్వాజీతైస్సుఖైర్దుఃఖైర్జాయంతే చమ్రీయంతి చ ॥ ౨౧ ॥ ఓమ్ ॥ యేయహతాశ్చక్రధరేణ గాజలక్ష్మీలాభ
నాథేన జనాదౌ సైవ । తేతేగతాస్తత్రలయం నరేంద్రాః క్రోధోపదేవస్యవరేణతుల్యః ॥ ౨౨ ॥ శుక్రాన్తానిశ్చద్రవ్య
సంనిశావరస్సనతుగమారన్యముఖాద్వినిగతం । తథాప్రహృష్టస్యబహూనవిస్త్రితః కథం నయన్యామిహరిం మహా
హవే ॥ ౨౩ ॥ * ॥ ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణే అధికపారే ద్వితీయస్తకం ॥ *****

శ్రీరామాయనముః ॥ ఓమ్ ॥ ఏవంచితయత స్తస్య రావణస్య మగాత్మనః । పునరేహవరం వాక్యం వ్యాజ
హారమహాముఖః ॥ ౧ ॥ మనసశ్చేష్టితం యత్తద్భవిష్యతి మహాహవే । మభిభవనుహాబాహుకోకం చిత్రాగ్రలముదీక్షణ ॥
ఏవం శుక్రస్వహాబాహుస్తమృషిం ప్రత్యువాచ సః । కీదృశం లక్షణం తస్య బ్రాహ్మి సర్వమతేవతః ॥ ౩ ॥ గాక్ష
సేవవచశ్శ్రుత్వా సముఖః ప్రత్యభాషత । శూయతాం నర్వమాఖ్యాన్యైశ్చ గాక్ష సపుంగవ ॥ ౪ ॥ సహి సర్వగహ
దేవస్సాన్త్యైవ్యక్తస్స నాతనః । తేన నర్వమిదం ప్రాప్తం త్రైలోక్యం నచ రాచరం ॥ ౫ ॥ సభూమాదిచ సాత్వాభేష
ర్వతేషు నవేషుచ । స్థావరేషుచ నర్వేషు గామేషు నగరేషుచ ॥ ౬ ॥ ఓంకారశ్చైవ సర్వం చ సావిత్రి పృథివీనసః ।
ధరాధరధరోదేవో హ్యనంత ఇతి విశ్రుతః ॥ ౭ ॥ ఓమ్ ॥ అశ్చ రాత్రిశ్చ ఉభేవ సంధ్యే చివాకిరశ్చైవ యునుచ్చసా
మః । సవివకాణాహ్యనలశ్చ వాయుస్సబ్రహ్మగుద్రౌచ సషవచాలః ॥ ౮ ॥ విద్యోతతి జ్వలతి భాతి చ పాతలః కాన్సృజ
త్యయం సంహరతి ప్రశాన్తి । క్రీడాంకరౌత్యవ్యయలోకనాగోపిష్ఠ్యువు రాణోభసనాశ హేతుః ॥ ౯ ॥ లక్ష్మణో బహు

నానేనకిముక్తైనదశానన | తేనసర్వమిదం వ్యాప్తం త్రైలోక్యం సదరావరం || ౧౦ || నీలాత్పలదళశ్యామఃకింజల్కా-
 రుణవస్త్రకః | ప్లావృటా-లెయథావ్యోముసతటితోయదస్తథా || ౧౧ || శ్రీమాన్మైసవపుశ్యామఃపంకజారుణ
 లోచనః | శ్రీవత్సేనోరసాయ కృత్యశాంకికృతలక్షణః || ౧౨ || తస్యనిత్యశరీరస్థామేఘస్యవశతప్రాదా | సంగ్రా-
 మరూపిణీలక్ష్మీదేహమావృత్యతిష్ఠతి || ౧౩ || నసశక్యఃసరేద్ద్రష్టుం నానురేక్షచపన్నయైః | యస్యప్రసాదంతురుతే
 నవైతంగ్రహుషర్లతి || ౧౪ || సహియశ్శఫలేస్తాతనతపాభిస్తునంచితైః | శక్యతేభగవాన్ద్రష్టుంసదానేనసచేజ్యయా ||
 తద్భక్తేస్తతతప్రాతైస్తద్భిత్తైస్తత్పరాయణైః | శక్యతేభగవాన్ద్రష్టుంజ్ఞాననిదాగ్ధకింబిమైః || ౧౫ || అథవా రాక్ష-
 సేంద్రత్వంయదితంద్రహుమిచ్ఛసి | కథయిష్యామి తేనర్వం శ్రూయతాంయదిరొచతే || ౧౬ || కృతేయగవ్యతీతే
 వైయిఖేత్రీతాయుగస్యతు | హితార్థం దేవమర్త్యానాంభవితాన్మౌపపిగ్రహః || ౧౭ || ఇత్వాకూటాంచయోరాజా
 భవెద్దశరథాభువి | తస్యసూనుర్మహాతేజారామోనామభవిష్యతి || ౧౮ || మహాతేజామహాబుద్ధిమహాబలపరాక్ర-
 మః | మహాబాహుర్మహాసత్వోక్షమయాపృథివీనమః || ౧౯ || ఆదిత్యఇవదుష్ప్రేక్షస్సమరేశత్రుభిన్నదా | భవితా
 హితధారామోసరోనారాయణః ప్రభుః || ౨౦ || పితర్నియోగాత్సవిభుదండకాఘ్నేమహావనై | విచరిష్యతిధ-
 ర్మత్తానహభాగ్రామహత్త్వనా || ౨౧ || తస్యపత్నీ మహాభాగాలక్ష్మీసీతతివిశ్రుతా | దుహితాజనకస్త్రేష్టషాడ్భితావ-
 సుధాతలాత్ || ౨౨ || రూపేణాప్రతిమాలాకెనర్వలక్షణలక్ష్మితా | ఛాయేవాసుగతారామంనీశాకరమివప్రభా ||
 శీలాచారగుణాపేతాసాధ్వీధైర్యసమన్వితా | సహస్రాంగోరశ్మిరివహ్నేకమూర్తిరవిస్థితా || ౨౩ || ఏవం తేనర్వ
 మాఖ్యాతం మయారావణవిస్తరాత్ | మహతోదేవదేవస్యశాశ్వతస్యాస్యయస్యవ || ౨౪ || ఏవంశ్రుత్వామహాబా-
 హురారాక్షసేంద్రః ప్రతాపవాన్ | త్వయాసహవిరోధేచ్ఛుశ్చింతయామాసరాఘవ || ౨౫ || వాక్యంసనతుమార

ఏవంసపర్యటంశ్చర్వాంపుభవీంపుభివీపతే | బ్రహ్మలోకాన్ని ఎతఃంతమానసానాథవారిదం || ౩ || ప్రజంతంమేఘ
 పృథ్వస్తమంశుమంతమివావరం | తంచాభిసృత్యప్రీతాల్తాహ్యభివాద్యకృతాంజలిః || ౪ || ఉవాచహృష్టమనసానార
 దురాపిణస్తదా | ఆభివృక్షువనాల్లోకాస్తవయాదృష్టాహ్య నేకశః || ౫ || కస్యిన్లోకేమహాభాగ మానవాబలవత్త
 రాః | యోద్ధమిచ్చామిత్రస్సాకంయథాకామంయథాసుఖం || ౬ || తచ్చుత్సాహారదోహక్యంరావణస్యదుగా
 త్యనః | చింతయిత్వాముహూతఃంతునారదఃప్రత్యువాచతం || ౭ || అస్తిరాజస్తహాద్వీపాక్షీరౌదస్య సమీపః |
 యత్రతేచంద్రసంకాశమానవాస్సుసహాబలాః || ౮ || మహాకాయామహావీర్యామేఘస్తనితనిస్వనాః | మహా
 మాత్రాధైర్యవంతోమహాపరిఘబాహవః || ౯ || శ్వేతద్వీపేమయాశృష్టాఃకానవారాక్షసాధిప | బలవీర్యసమాయు
 క్తాన్యాదృశాంస్తవమహేచ్ఛసి || ౧౦ || నారదస్యవశస్సుశ్వాపరాపణఃప్రత్యువాచహ | కథంనారదజాయంతేత
 స్త్విద్వీపేమహాబలాః || ౧౧ || శ్వేతద్వీపేకథంనాసఃప్రాప్తస్తేస్సమహాత్మభిః | ఏతన్వేనర్వమాఖ్యాహిప్రభోనారద
 తత్త్వతిః || ౧౨ || త్వయాదృష్టజగత్సర్వంహస్తాచలకవత్సదా | రావణస్యవశస్సుత్యానారదఃప్రత్యువాచతం ||
 అసన్యమానసానిత్యంనారాయణసరాయణాః | తథాబ్రాహ్మణభక్తాశ్చతత్సమర్చసరాయణాః || ౧౩ || ఏకాంతభా
 వానుగతాస్తేనరారాక్షసాధిప | తచ్చిత్తాస్తగ్రతప్రాణాఃనరానారాయణంప్రీతాః || ౧౪ || శ్వేతద్వీపేతులైర్వాస
 ఆజితఃతగుక్మకర్తృభిః | యేహతాలోకనాథేన శృణ్వకమానమ్యనంయుగే || ౧౫ || వక్త్రాముధేన దేవేన తెహం
 వానస్త్రివిష్టపే | సహాయజ్ఞఫలైస్తాతనతపాభిర్నసంయమైః || ౧౬ || నచదానభలైర్ముఖ్యైస్సలోకఃప్రాప్యతేసు
 ఖం | నారదస్యవశస్సుత్యాదశగ్గ్రివస్సువిస్త్రితః || ౧౭ || ధ్యాత్వాతుమచిరంకాలం తేనయోత్స్వమిసంయుగే | ఆ
 పృచ్ఛనారిదంప్రామాచ్ఛ్వేతద్వీపాయరావణః || ౧౮ || నారదోపిచిరంధ్యాత్వాకౌతూహలనమన్వితః | దిద్ధ

క్షుణ్ణపరిమాశ్చర్జ్యంతి త్రైవిత్వరితంయయా ॥౨౦॥ సహి కేళికరొవిపోనిత్యంజనసురిప్రియః । రంవణోపియయా
తత్ర రాక్షసేస్సహరాఘవ ॥ ౨౧ ॥ మహతాసింహనాదేనవాదయంత్యదిశోదశ । గతేతువారదేతత్రగావణౌ
పిమహాయశాః ॥ ౨౨ ॥ ప్యాపశ్వేతంమహద్వీపందులభోయస్సురేరపి । తెజసాతస్యద్వీపస్యరావణస్యచలీయ
నః ॥ ౨౩ ॥ తత్తస్యపుష్పకంయూనంవాతవేగనమాహతం । అవస్థాతుంనశక్నోతివాతాహణిజవాంబుదః ॥౨౪॥
సచివారాక్షసేంద్రస్యద్వీపమాపాద్యదుర్భుజం । అబ్రువనాగ్రీవణంభీతారాక్షసాజాతసాధ్వసాః ॥ ౨౫ ॥ రా
క్షసేంద్రవయంమూఢాభ్రష్టసంజ్ఞావిచేతసః । అవస్థాతుంనశక్త్యామోయ్యుద్ధంకతుంకిధంచన ॥ ౨౬ ॥ ఏవము
క్త్వాదుద్రువుస్తైసరస్వపవనిశాచరాః । రావణౌపిహితద్యానంపుష్పకంహేమధూషితమ్ ॥ ౨౭ ॥ విసజ్జయామా
నతదాసహత్రైఃక్షణదాచరేః । గతేశుపుష్పకేరామరావణోరాక్షసాధిపః ॥ ౨౮ ॥ కృత్వాపరామహాభీమంసగ్వ
రాక్షసవజ్జితః । ప్రవివేశతదాతస్మింశ్చేష్ఠీతద్వీపేసరావణః ॥ ౨౯ ॥ ప్రవిశన్నేవతత్రాశునారీభిరుపలక్షిణః ।
ఏకయాసుస్థితంకృత్వాహస్తేగృహ్యసరావణః ॥ ౩౦ ॥ పృష్టశ్చామగనంబూహికిమథకమిహచాగతః । కొహి
త్వంకస్యవాపుత్రఃకేనవాప్రహితోవద ॥ ౩౧ ॥ ఇత్యుక్తోరావణౌరాజకృద్ధోవచనమబ్రవీత్ । అహంవిశ్రవ
సఃపుత్రోరావణౌరాక్షసాధిపః ॥౩౨॥ యుద్ధార్థమిహసంప్యాప్తోనవపశ్యామికచన । ఏవంకథయతస్త్వస్యరావ
ణస్యదురాత్మవః ॥ ౩౩ ॥ ప్రాహసంస్తేతతస్మయైస్సస్వసంయవతీజనాః । ఏకయామృగ్ధయాతాసాంబాలవద్గృ
హ్యాలీలయా ॥ ౩౪ ॥ భ్రామితస్తుసఖమగ్ర్యేవిక్షిప్తస్సదశాసనః । సఖీమన్యాంసమాపానాయపశ్యత్వం కీటకంఘ్రి
వం ॥ ౩౫ ॥ దశాన్యంవింశతిభుజంకృష్టాంజననమప్రభం । హస్తాద్ధస్తైనపక్షిప్తోభ్రామ్యతేశ్రమలాలసః ॥ ౩౬ ॥
భ్రామ్యమాణేసాగినారాక్షసేనవివశ్చితా । పాణౌవేకాధసందష్టరోషేణవనితాశుభా ॥ ౩౭ ॥ ముక్తస్తయా

శుభశక్తిబాధున్వన్త్యాహ నైవదనాత్ । గృహీత్వాన్యరాక్షసేంద్రముత్తపాతవిహాయహా ॥ ౩౮ ॥ తతస్తామపి సం
 కుర్ధ్ధోవిదదారనప్తేర్భృశం । తయాసహివినిర్ముతస్సహస్రేవనిశావరః ॥ ౩౯ ॥ పపాతచాంభసామద్యసాగర
 స్యభయాతురః । పర్వతస్యేవశిఖరంయథావజ్రవిదారితం ॥ ౪౦ ॥ ప్రాపతత్సాగరస్యేవపతేస్తానివానితః । ఏవం
 సరావణారామశ్చైతద్వీపనివాసిభిః ॥ ౪౧ ॥ స్త్రీజన్తైర్వినిశృన్యశుభ్రామిలిశ్చతతస్తతః । నారహోప మహాతే
 జారావణంవీక్ష్యధర్షితం ॥ ౪౨ ॥ విన్తయంపరమంగత్వాప్రజహోసననతకాచ । తతస్తసాగరజలజ్జలక్లిన్నశ్చి
 ర్మయహః ॥ ౪౩ ॥ దక్షిణంతీరమాసాద్యచింతయామాపవిస్థితః ॥ యోమయానిజకాతాలాకానతేమభయమీకృశం ॥
 స్వభావతోల్బవీర్యాణాంవిగుడ్డంయోషితామిదం । నూనమేతస్యలోకస్యమానవాఃప్రభవిష్టువః ॥ ౪౪ ॥ స్త్రీయాప
 విగ్రహాధరాయాన్మహాదప్తనారదః । బలవద్భుప్తుసంభేయమితిసందిగ్ధనిశ్చితం ॥ ౪౫ ॥ భూయస్తాసాం ప్రవృ
 త్త్యేకాంతద్వనంసమలాడయత్ । అథాపశ్యన్తహాత్మానంపితామహుసతంవ్రభుం ॥ ౪౬ ॥ సనతుమానమాసి
 సంసర్వయోగభృతాంనరం । జాజ్వల్యమానంతపసాసమిచ్ఛిరివపావకిం ॥ ౪౭ ॥ అపశ్యద్దక్షిణేపార్శ్వేవిచరన్తం
 గుహశ్రయం । పతంశృప్తైవతపోవృద్ధమభివాద్యకృతాంజలిః ॥ ౪౮ ॥ వ్రేడితఃపరివప్రచ్ఛబ్రహ్మషిః సత్యవాది
 సమ ॥ భగవతాకేవలకోయంకిచ్చితస్సుమహాత్మనా ॥ ౪౯ ॥ కేవలలోకేవనంత్యన్తికాపర్వజ్ఞానివతాంపర । కిం
 చత్సంధ్యాంసేనబ్రహ్మకాశంసమేసుసమాధినా ॥ ౫౦ ॥ ఎతన్మేబూహితస్సర్వంసర్వజ్ఞోహ్యసిమేశుతః । ఏనము
 క్తోమహాతేజావిదిత్యాతస్యహృద్గతం ॥ ౫౧ ॥ ఉవాచవాక్యంప్రహసన్తాశ్రుయతామితిపుత్రక । యోహివైన
 ర్వమేవేదంబిభృతానచరాచరం ॥ ౫౨ ॥ త్రైలోక్యంయస్యభూతాత్మాయస్యాత్పత్తినవిద్మహే । యమాహుర్వై
 దవిమహాపురుషంతమసనవరం ॥ ౫౩ ॥ ఆచిత్యరూపమజరంపరమాత్మానమీశ్వరం । యస్యనాభిభవోబ్రహ్మహాపితామ

మపితామహః ॥ ౫౫ ॥ క్షేలాసనిలయశ్శ్రీమాణిమత్యక్రొధసంభవః । యం సమాశ్రిత్యనిబుధావిధినాపరిధ్య
రే ॥ ౫౬ ॥ పిబంతిచామృతంహృష్టాఃపరిభూయదీతేన్సుతా ॥ యస్యశ్వాసానీలోక్కుతా స్త్రీయస్త్యామవరా
జితం ॥ ౫౭ ॥ గృహీత్వాసుమహావేగాశ్చక్షేపుస్సగరాంభసి । యేనదైత్యామహాపిగ్యాదానవాశ్చసనైర్యతాః ॥
నిహతాబహురూపేణబహుబాహుశాలినః । తేనాయంలోకీనాథేనకల్పితస్సుమహాన్తనా ॥ ౫౮ ॥ గోవిందేన
నివాసాథకంఠోకోవైసుమహాత్మనా । అర్చయంతిజగన్నాథంనారాయణపరాయణాః ॥ ౫౯ ॥ అశ్వేషాస్సర్వ
భూతేషుమహాయోగబలాశ్రయాః । యజంతిపంచభిర్యజ్జైన్సతతంమధుసూదనం ॥ ౬౦ ॥ ఏకాంతినామహాసత్త్వ
వసంతిసుసమాహితాః । యఃపురాణేచవేదేచపాంచరాత్రేచవర్తతే ॥ ౬౧ ॥ సాంఖ్యయోగేచమునిభిర్భార్య
తేచేజ్జ్యోతేచయః । మునిభిర్దేవసంఘైశ్చస్థావ్యతేభగశాహరిః ॥ ౬౨ ॥ మధుత్తభయోర్హస్తాయస్తమన్వేష్టు
మర్హతి । పితామహోపితందేవంనవజానాతిరావణ ॥ ౬౩ ॥ యస్తునిత్యంవిజానాతిహరిఃనారాయణంవిభుం ।
జగదాభరణంపుణ్యంతస్యమోక్షోననంశయః ॥ ౬౪ ॥ పతచ్ఛ్రుత్వామునైర్వాక్యంప్రసన్నేనాంతగార్తనాపు
నరేవతతోరక్షఃపత్రచ్ఛమునిపుంగవం ॥ ౬౫ ॥ కథంవగృశ్యతేదేవఃకథంచూర్యతేభువి । కథంచక్రిడతేలోకే
ద్రష్టుంవాశిక్యతేకథం ॥ ౬౬ ॥ కీయతాగ్రేనవాబ్రహ్మణాకాయంతిపసానుయా । శక్యఃప్రవేష్టుంతచ్ఛ్రుహి
సర్వంహివిదితంతవ ॥ ౬౭ ॥ ఆకణ్ఠానస్పృహంతస్యవాక్యంవాక్యవిశాగడః । వ్రత్యువాచమునధిమాణతత్స
ర్వమనుపూర్వశః ॥ ౬౮ ॥ సహిసర్వగతోదేవస్సుక్ష్మోవ్యక్తిస్సనాతవః । యేనసర్వమిదంవ్యాప్తంత్రైలోక్యంప
చరాచరం ॥ ౬౯ ॥ సభూమాదివిపాతాలైవర్షతేషుననేషుచ । సాగరేషుచసర్యేషుచసరీహసరిత్సుచ ॥ ౭౦ ॥
అహశ్చరాత్రిశ్చఉభేదనంజ్యేదివాకరత్ప్వేనయమశ్చసోమః । సపవకాలావరుణస్సపవనబ్రహ్మరుద్రేంద్రముఖాస్సు

చాగ్నిః || ౧౨ || ఓంకారోభూర్భువస్స్వస్థగాయత్రీసంధ్యవీవచ | ధరాధరధరోదేవస్సానంత్యతివిశ్రుతః || ౧౩ ||
 విద్యోతతిజ్వలతివషణివాతిపాతిగజఃత్వపైతి తపతేదహ తేనచైవ | లోకాః సృజత్యవతినంహరతే సదైవచై
 త్యాకానపవదహతేజగతి ప్రసహ్య || ౧౪ || సవశక్యంస్తురైద్రేఽఘ్నంనాసురైర్నచపన్నయః | పృథాదంకుగుతేయ
 స్య సవైతంద్రఘ్నమర్హతి || ౧౫ || తగ్గతే నగ్గతప్రాణైశ్శుచిభిస్తప్తరాయణైః | శక్యఃప్రవేప్తుఃకాయంజ్ఞానని
 ధూతకిచ్ఛిమైః || ౧౬ || ఏవంవిధైరయంలోకఃప్రాప్యతేపురుషోత్తమః | అకామకారిభిరదైవైరకోదైదృగ్ధ
 తామసైః || ౧౭ || యశ్చైవసమమహాకాయఃప్రవిష్టులొకమవ్యయం | ఆసైతథైవహరితా కృతాతేనమహాపురీ ||
 అష్టావింశేయగేప్రాప్తైమనోరస్యవివన్వతః | వైష్ణవీంమూర్తిమావిశ్యలొకమేనంప్రవేత్తుసి || ౧౮ || నాతఃపరత
 రంశ్రోతుంమత్తావైరాక్షసేశ్వర | ఉత్తిష్ఠగచ్ఛభద్రంలేప్రాప్యసేగతిమీషితామ్ || ౧౯ || ఏవముక్తస్తథేత్యుక్త్వా
 తంప్రణమ్యభిపూజ్యచ | సమాసాద్యమహత్ప్రెన్యగయయాంకాయశంకితః || ౨౦ || నారదోపి ప్రహృష్టాత్కా
 స్త్వాసర్వమశేషతః | దుగ్రీతంమేరుముపాగమ్యవిశతేతాంశుభాంసభావే || ౨౧ || తస్యాంబుద్ధోమనసీనమభివాద్య
 కృతాంజలిః | దేవానాంశ్రోత్రయామాససమీపేపద్మజన్తనః || ౨౨ || నిశమ్యసుమహత్పుణ్యమాఖ్యానం పద్మసం
 భవః | నారదంసంపరిష్కృతప్రాహుతభావివ్యవిత || ౨౩ || హిరణ్యకశిపుఃపూర్వంబభూవైషనిశాచరః | అవధో
 బహుభిర్బ్రౌగైర్వరదానాన్తహాబలః || ౨౪ || సకదాచిన్తహాత్మానంపద్మనాభమధోక్షజం | సభాయాంగర్హయన్
 దర్పాత్ సృసింహానపుషంహరిం || ౨౫ || సముద్భూయస్థైస్థైనదీర్యమాణస్యసంయుగే | రక్తసంస్పృశఃకంధివ్యం
 చతుర్దైత్యవతేరభూత్ || ౨౬ || సతుతద్రాక్షసంజన్తతస్మాన్మానుష్యజన్తనః | భావిసీనిధనప్రాప్తిం పశ్యన్ ది
 వ్యేనచతుషా || ౨౭ || శ్రీవత్సాంకంఠదంకస్థంప్రాహదైత్యశ్చనైరదం | నశ్చైర్విభిన్నహృదయఃక్షణందీనఃకృతాంజలిః ||

తప్తహాటకకేశాంతిజ్వలల్పస్పికలాదన । వహ్నియధనఖస్పశికాదివ్యసంహనమోస్తుత ॥ ౯౦ ॥ కైటభారహారేదే
 వవిష్ణోవిపులవిక్రమ । త్రాసామాంభూతిభవ్యేశరణాగతవత్సల ॥ ౯౧ ॥ త్వద్దత్తై రాక్షసేభావేమానుషేవపదే
 విభో । హృస్నుయాంత్యన్తయోలోకంలోకనాథప్రసీదమే ॥ ౯౨ ॥ ఏపముక్తస్తథేత్యుక్తాయయాదేత్యసతి
 హరిః । హంసయుక్తవిమానసకింకిణీజాలమాలినా ॥ ౯౩ ॥ సవవచపునస్తత్త్రరాక్షసోభూన్మహానురః । రాక్ష
 సేనవిధానేనదాతద్భాజభావితః ॥ ౯౪ ॥ మానుషత్వముపాగమ్యలాకాహంతుంకృతాద్యమం । తృతీయం
 చహతంతనశ్వేతదీప్తంప్రవేక్ష్యతి ॥ ౯౫ ॥ వ్రేన్యవంతేజలవిశ్వయథోక్తంబ్రహ్మవాదినా । మయాపివేదాసంస్థ
 నదృష్టమేహక్షదశకనాత్ ॥ ౯౬ ॥ మయావలంబితంసర్వంజెపన్యవరమాత్మనః । యస్త్విసంపరతేనిత్యంపుణ్య
 మాఖ్యానమాదితః ॥ ౯౭ ॥ నారదోక్తంనునుష్టోదైవయాతపరిమాంగతిం । వైష్ణవంపరమాఖ్యానంసర్వపాపప్ర
 ణాశనం ॥ ౯౮ ॥ నిత్యందశృణుయాద్యశ్చసౌపపాతృప్రముద్యతే । జాతిన్తరత్వంవిప్రత్వంకులమహతిసంభ
 వం ॥ ౯౯ ॥ సర్వజ్ఞకౌంభలభతేనాత్రకార్యావిచారణా । సచసంస్తూయదహరింప్రవిష్టఃసలోద్భవః ॥ ౧౦౦ ॥
 అనుభావ్యపరాకాన్యాకాన్యాయాన్వం లోకమిశ్వరః । నారదస్తుతతస్తస్మాన్మైరుపృష్టంపరిభ్రమన్ ॥ ౧౦౧ ॥ స
 తుమామాజాగామాశుదిదృక్షుర్వాదక్షదశత్కం । సమయాశాస్త్రతస్సమ్యగభివాద్యాభీపూజితః ॥ ౧౦౨ ॥ ఆఖ్యా
 నమిదమాచక్రమమానుగ్రహకౌమ్యయా । మయాప్యేతత్సదస్యేత్యపావనాథాంమనోరమమ్ ॥ ౧౦౩ ॥ భక్త్యా
 తవమహాదాహాకథామృతముదాహృతం । ఏతదీధంమహాబాహోరావణనదురాత్మనా ॥ ౧౦౪ ॥ విజ్ఞాయాప
 మృతాసీతాత్వత్ప్రమగణకాంక్షయా । భవాన్నరాణ్యుదేవస్సంఖచక్రగదాధరః ॥ ౧౦౫ ॥ శౌర్జ్ణచక్రాయ
 భగభక్తీసర్వదేవనమనృతః । క్రీపకృంకోహృషీకేశసర్వదేవాభిపూజితః ॥ ౧౦౬ ॥ ఏదృనాభోమహాయోగీభ

కానామభయప్రదః । వధాథేం రావణస్యత్వం ప్రవిష్టోమానుషీతనుం ॥ ౧౦౭ ॥ కింనవెత్సిత్వమాత్మానయ
 తానారాయణోహ్యహం । మూముహ్యన్వమహాభాగస్తరచాత్మానమాత్మనా ॥ ౧౦౮ ॥ గుహ్యద్గుహ్యతమస్తవం
 హివసమాహవతిశామహః । త్రిగుణశ్చత్రివేదీచత్రిధామాత్రిపదాత్మకః ॥ ౧౦౯ ॥ త్రికాలకర్తృత్వైవిద్యస్త్రిదశాది
 ప్రమదకనః । త్వయాకాన్తాస్త్రయోలోకాఃపురాణైర్విక్రమైస్త్రిభిః ॥ ౧౧౦ ॥ త్వం మహేంద్రానుజశ్శ్రీమా
 న్బలిబంధనకారణాత్ । అదిత్యాగర్భసంఘాతోవిష్ణుస్తవంహిసనాతనః ॥ ౧౧౧ ॥ లాకానమగృహీతుంవైప్రవి
 ష్టోమానుషీతనుం । తదిదంసాధితంకార్యంనురాణాంసురనత్తను ॥ ౧౧౨ ॥ నిహతోరావణఃపాపన్నపుత్రగణబా
 ధనః । ప్రహృష్టాశ్చనురాస్సర్వేఋషయశ్చతపోశనాః ॥ ౧౧౩ ॥ ప్రశాంతంశరగత్సర్వంశ్వత్ప్రసాదాత్పురే
 శ్వర । సీతాలక్ష్మీర్మహాభాగాసంఘాతావసుధాతలాత్ ॥ ౧౧౪ ॥ త్వదథమయముత్పన్నాజనకస్యగృహేప్రభో
 లంకామానీయయి త్నెనమాతెవపరిరక్షితా ॥ ౧౧౫ ॥ వీవమేతత్సమాఖ్యాతంతవరామమహాయశః । మమాపినా
 రదేవోక్తమృషిణాదీర్ఘజీవినా ॥ ౧౧౬ ॥ యథాసనతుమారేణవ్యాఖ్యాతంతస్యరక్షనః । తేనాపిదతధైవాశుక్తి
 తంసర్వమశేషతః ॥ ౧౧౭ ॥ యత్యైతచ్చాచీవయచ్చాద్ధైవిద్వాకబ్రాహ్మణసన్నిధౌ । అన్నంతదక్షయదత్తంపి
 త్పాణాముపతిష్ఠతి ॥ ౧౧౮ ॥ క్షితాంశుత్వాకధాందివ్యాంరామోగాజీవలావనః । పరంవిత్తయమాపన్నాభ్రా
 త్పభిన్నహరాఘనః ॥ ౧౧౯ ॥ వానరాస్సహనుగ్రీవారాక్షసాస్సవిభీషణాః । రాజానశ్చమహామాత్యాయేచాన్యై
 పినమాగతాః ॥ ౧౨౦ ॥ బ్రాహ్మణాఃక్షత్రియావైశ్యాశ్చూద్రాధర్మనమన్వితాః । సర్వేచోత్పల్లనయనాస్సర్వే
 హమకనమన్వితాః ॥ ౧౨౧ ॥ రామమేవానువశ్యంతిభృశమత్యంతతపఃకీణః । అగస్త్యస్తవబ్రహ్మద్రామం సర్వమే
 తచ్ఛ్రుతంత్యయా ॥ ౧౨౨ ॥ దృష్టాస్సభాజితాశ్చాపిరామయాస్యామహేనయం । ఏవముక్త్యాకతాస్సర్వేఋషయస్తేయ

ధాగతం || ౧౨౩ || భృగృభిన్నహతారామోముమోదనహసీతయూ || ౧ || ఇత్యుత్తరశ్రీ రామాయణే ౭ ధి పా
రే పంచమస్కంధః || * * * * * లిఖజపాతః * * * * *

శ్రీరామాయనమః || ఓమ్ || ఏనమాస్తేమహాబాహురహస్యహనిరాఘవః | ప్రశానత్సర్వకార్యాణిపార
జానపదేషుచ || ౧ || తతః కి తపయాహస్సవై దేహం మిథిలాధిపం | రాఘవః ప్రాంజలిర్భూత్వా వాక్యమేతదువాచ
హ || ౨ || భవాహిగతిరవ్యగ్రాహితాపాలితావయం | భవతస్సైసాగ్రిగరానాహోనిహతామయా || ౩ || ఇ
త్వోకూఠాంచనర్వేషాం మైథిలానాంచనర్వశః | అశుభాః ప్రీతయో రాజానంబంధకారో మాః || ౪ || తగ్భవా
స్వపురంయాశురత్నాన్యాదాయపాధివ | భరతశ్చ సహాయాథకం పృథతస్తేచుయాన్యతి || ౫ || నశభేతి నృపః
కృత్వారాఘవం వాక్యమబ్రవీత్ | సేతోస్తి భవతో రాజాదగ్ధ నెననయేనచ || ౬ || యాన్యాహ్మ శానిరత్నాని నుద
ధకం సంజితానివై | దుహితే తానిచై రాజానర్వాణ్యేవదగామిచ || ౭ || ఏవముత్తాతు కాకుత్స్థం జనకోహ్మప్త
మానసః | ప్రయయామిథిలాం శ్రీమాతనుజ్ఞాయ రాఘవమ్ || ౮ || తతః ప్రయాతేజనకైకేయం మాతులం
ప్రఘః | రాఘవః ప్రాంజలిర్భూత్వా వాక్యమేతదువాచ హ || ౯ || ఇదం రాజ్యమహం బైషధరతశ్చ సలక్షణః | ఆ
యత్ప్రాప్తం హినో రాజాగతిశ్చ బ్రహ్మపథాభ || ౧౦ || రాజాహివృద్ధస్సన్తాపంత్యదధామి సయాన్యతి | తస్మాద్గమ
నమద్యైవ రోశయేతవపాధివ || ౧౧ || లక్ష్మణేనానుయాత్రేణిపృథతోనుగమిష్యతే | ధనమాదాయ విభులం ర
త్నానివివిధానిచ || ౧౨ || యథాజితుతథేత్యాహగమనం ప్రతిరాఘవమ్ | రత్నానివధనంచైవత్సయ్యేవాక్షయ్య
మస్త్యతి || ౧౩ || ప్రదక్షిణంసరాజానంకృత్వా కేకయవధానః | గామేణహి కృతశ్శూర్యమభివాద్యప్రదక్షిణం ||
లక్ష్మణేనసహాయేనప్రయాతః కేకయేశ్వరః | హతేనురేయథావృత్తే నిష్ణువానహవాసవః || ౧౪ || తంవిస్మజ్యతదా

రామోనయస్యమకుతోభయం । ప్రతిదశనంకాశివతింపరివృజ్యైదమబ్రవీత్ ॥ ౧౧ ॥ దిగ్విభవతాప్రేతిగర్భి
తంసాహృదంపరం । ఉద్యోగశ్చకృతోరాజకభరతేనన్వయాననా ॥ ౧౨ ॥ తస్మైకాగర్భకాశేషపురిం వారాణ
సింధ్రజ । రమణీయాంత్యయాగుప్తాం ముప్రకాశాంసుతోంఠా ॥ ౧౩ ॥ ఏకానమస్త్యవోద్ధౌయోకాకుల్ స్థాపరి
మాసనాత్ । వర్యవ్వజతథర్తాత్తానిరంతరమురొగతం ॥ ౧౪ ॥ విదజాఽహం సామగ్రాకౌసల్యసంపదభాసః ।
రాఘవేనాభ్యనుజ్ఞాతః కాశీశోన్యకుతోభయః ॥ ౧౫ ॥ వాదాబసీంగుహాతూగకాంబాఘమేవ విసజ్జితః । ది
శ్చుజ్యతంవయస్యంసత్రిశతంపుధివీవతీ ॥ ౧౬ ॥ ప్రసూనకారాఘవోవాక్యంబాహుధుఃకురమ్ । భవతాం
ప్రీతిరప్యగ్రాతేజసాచరితీతా ॥ ౧౭ ॥ భర్తశ్చరియతోనిత్యంసర్వేగ్రహణాంసకా । యష్మాకంబానుభావేనతే
జసాచమహాత్మనామ్ ॥ ౧౮ ॥ హతాదురాత్మాదుబుణధీరాపితౌరొగసాధయి । హేతుమౌసంహంతత్ర భవ
తాంలేజసాహతః ॥ ౧౯ ॥ రావణస్యగతోయదైశుభ్రాహస్యవాఘవః । భగవత్సహజాతీయః , తేన మహా
త్మనా ॥ ౨౦ ॥ శ్రిత్యాజనకరాజస్యకాననాత్తనయాంహృతాం । ఉద్యోగబంధసర్వేసంపాధిదావానాంమహాత్మ
నాం ॥ ౨౧ ॥ కాలావ్యతీతస్సమహాగమనరొజయామృతః । ప్రత్యుపగ్రహరాజానామ షేణామహతావృతాః
దిష్ట్యాత్వంవిజయీరామన్వరాజ్యేపిప్రతిష్ఠితః । దిష్ట్యాప్రత్యాహృతాసీదదిష్ట్యాశక్తుఃసరాజితః ॥ ౨౨ ॥ ఏషనఃపర
మశకామనీషానఃప్రీతిరత్తనా । యత్త్వాంవిజయిం రామపశ్యామోకాశత్రుశం ॥ ౨౩ ॥ ఏతత్త్వయ్యుపవన్నం చ
యత్త్వమస్తాప్రశంససిప్రశంసార్హనజాతీమఃప్రశంసాంవత్తుమీదృగీం ॥ ౨౪ ॥ అపృచ్ఛామోగజన్యామోహ్మదిష్టా
నస్సహాభవాః । వర్తామహేమహాబాహోప్రీత్యాత్వయిసమన్వితాః ॥ ౨౫ ॥ భవేచ్ఛతేమహారాజప్రీతస్తామసర్వదా ।
బాధమిత్యేకరాజానాంషేణావరమన్వితాః । ఉఃకుపాంజలయస్సర్వేరాఘసంగమరొత్సుకాః ॥ ౨౬ ॥ సూజితా

వీర్యవాణా । కామ్యకమలపత్రాభిస్సుగ్రీవమిదమబ్రవీత్ ॥ ౧౮ ॥ అంగదస్తేమమిత్రాయంసు ॥ ౧౯ ॥
 సుగ్రీవమంద్రితేయక్తాసుమాపవహితేరతా ॥ ౨౦ ॥ ఆర్జుతోవివిధాంపూజాంత్యర్థిన్ ॥ ౨౧ ॥
 త్యవముచ్యోగఃకృత్వాపిచ సోయశోః ॥ ౨౨ ॥ సబబుధమహాహాణిశబంధంగనహామగ ॥ ౨౩ ॥
 మహాపీఠాణామహామాయాధావమభాణా ॥ ౨౪ ॥ వీరసంభవేనీరీణానాం ॥ ౨౫ ॥ పనసం
 వీరుమైద్రుర్బివిచరేవచ ॥ ౨౬ ॥ జూలబంతంగనాం పుదవిసంతంభూమీమివచ ॥ ౨౭ ॥
 దుచమహాబల ॥ ౨౮ ॥ శరీరుఖంతుధిఃఖంతుఃప్రణామదయూధాః ॥ ౨౯ ॥
 పిబన్నివ ॥ ౩౦ ॥ సౌమ్యోమేభవంర్షుచరణభ్రాంతసఖా ॥ ౩౧ ॥
 ధన్యాకాజావసుగ్రీవోభాన్యద్యుహృదాంధ్రైః ॥ ౩౨ ॥
 చమహాహాణిశర్వదేవదానైః ॥ ౩౩ ॥
 నిమాలానిజఫలానిచ ॥ ౩౪ ॥
 జభక్త్యాదమేరే ॥ ౩౫ ॥
 వసహాబ్రైః ॥ ౩౬ ॥
 చసర్వశః ॥ ౩౭ ॥
 ఇత్యుత్తరగ్రామాయణే పీఠసవత్యర్థింశస్తకం ॥ ౩౮ ॥

శ్రీరామాయణమః ॥ ఓమ్ ॥ అథాస్త్రలేఖంపవనామృతమసరంకసాం ॥ రామవస్తువహితేజాసుగ్రీ
 వమిదమబ్రవీత్ ॥ ౧ ॥ గమ్యతాం సామ్యకిషోంధాదురాధమానురాసురైః ॥ పాలయన్వనహానూత్యోరాజ్యం

నిహతకంటకం || ౨ || అంగదంచమహాబాహోప్రత్యాపరమాయాముఖః | వశ్యత్వంహనుమంతించనశించనుమహాబ
లం || ౩ || సుషేణశ్వశురంవీరం తారించబలినాంవరం | కుముదంచైవమథావహంనీలంచైవమహాబలం || ౪ || పీ
రంశతవలించైవమైందద్వివిధమేనవ | గజంగవాతుంగరయంతరభంచమహాబలం || ౫ || పశ్యప్రీతిసమాయక్తో
గంధమారసమేవవ | ఋషభంచనువిక్రాంతగజాంబవంతింసుహాబలం || ౬ || యేచేమేనుమహాత్మానో మదభా
త్యక్తజీవిశాః | వశ్యత్వంప్రీతిసంయుక్తోమాచైసాంవిప్రియౌకృతాః || ౭ || ఏవముక్త్యాతు సుగ్రీవశ్శిష్యచ పు
నఃపునః | విభీషణముపాచాథరామోసుధురయాగిగా || ౮ || లంకాంప్రశాధీధమేకాధర్మజ్ఞస్త్వంమతోమమ |
పురస్యరాక్షసానాంచభ్రాతృత్వేన్ద్రాణాన్యవ || ౯ || మాచబుద్ధిమథమేకశ్చంకుర్యారాజకాధంపన | బుద్ధిమం
తోహిరాజానోఘ్రివమశ్మంశిమేవనీం || ౧౦ || అహంచనిశ్చలౌగాజంత్యుగ్రీవసహిత స్త్వయాస్త్రశాస్త్రజ్వరయా
ప్రీత్యాగచ్ఛత్వంవిగతజ్వరః || ౧౧ || గామస్యభాషీశగళు శ్వాముఖనానరరాక్షసాః | సాధుసాద్వికృతాశుతే
ష్ఠప్రశశంసుఃపునఃపునః || ౧౨ || తేవబుద్ధిర్మహాబాహోవీర్యమగ్భుతిమేవవ | మాధుర్యవరమంగరాన్ స్వయ
మ్భారివనీత్యగా || ౧౩ || తేసామేపగబువ్రాణానాంవానగాణాంచరత్ససాం | మానూర్మాప్రవహాధూన్వరా
ఘవగవాక్యమబ్రవీత్ || ౧౪ || స్నేహోమేవరమోగాజం స్త్వయితివశునిత్యదా | భక్తిస్సనిదురావీర భావానా
న్యత్రగచ్ఛతు || ౧౫ || యావదాగ్రసుకథావీరచరిష్యతిమహీశతే | తావచ్ఛరీరేవత్సర్వగతప్రాణామహునినాశయశ్చ
యచ్చైతచ్ఛరీతందివ్యంకథాంతరఘనందన | తన్మమాప్సరసానామశ్రావయేయూర్నరషణభ || ౧౬ || శిశువృత్తి
హంతతోవీరతవచర్యామృతంప్రభో | ఉత్కంఠాశాంహరిష్యామిమేఘతేజామినానిలః || ౧౭ || ఏవమబ్రవీత్సం
రామస్తుహనూమంతంశరాశనాత్ | ఉక్తాయనస్వదేస్మిహాద్వావ్యమేతదుపాచమా || ౧౮ || ఏవమేతితక్రపిశ్రేష్ఠ

భవితానాత్ర సంశయః | చరిష్యతి కథాయావదేమాలాకేచ మామికా || ౨౦ || తావత్తేభవి తాకితి శ్చరేవ్యసంస్త
ధా | లాకాహియావత్థాస్యంతితావత్థాస్యతి మేకథా || ౨౧ || ఏకేకస్యోపకారస్యప్రాణాదాస్యామితేకపే |
సరః ప్రత్యుపకారాణామావత్స్వాంతిపాత్రతామ్ || ౨౨ || తతోస్యహారంచంద్రాభంముచ్యకః రాశ్చరాఘవః |
వైడూర్యతరళంకం తేజబంధచహనూమతః || ౨౩ || తేనోరసినిబద్ధేన హారేణ మహతాకపిః | రరాజ పీమశైలెద్ధ్ర
శ్చంద్రేణాశాగ్గింతమస్తకః || ౨౪ || శుక్రాత్పశురాఘవస్యైతదుత్థాయోత్థాయవానరాః | ప్రణమ్యశిరసాపాదౌ
నిజాన్తు సైమహాబలాః || ౨౫ || సుగ్రీవస్సచరామేణ నిరంతరమురోగతః | విభీషణశ్చ ధర్మాత్మానశ్చైతే బాష్పవిక్ష
చాః || ౨౬ || సర్వేచ తే బాష్పకలాసాశు నేత్రావిచేతసః | సమ్మాధా ఇవ దుఃఖేన త్యజంతో రాఘవంతదా || ౨౭ ||
కృతప్రసాదా పై నైవం రాఘవేణ మహాత్మనా | జన్తుస్సంస్వంగ్యసంసర్వే హేదేహమివ త్యజన్ || ౨౮ || తతస్తు
తే రాక్షసః ప్రణమ్య రామం రఘువంశవర్ధనమ్ | వియోగజాశు ప్రతిపూర్ణా లోచనాః ప్రతిప్ర
యాతాస్తు యథానివాసినః || ౨౯ || ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణే చత్వారింశస్సర్గః || ౩౦ || ౬౪౦ || ***

శ్రీరామాయనమః || ౬౪ || విన్యజ్య వసుహాబాహుః ఋక్షవానరరాక్షసాన్ | భ్రాతృభిన్నహితో రా
మః ప్రముమోదసుఖం సుఖే || ౧ || అథాపర్వాష్టాశమయే భ్రాతృభిన్నహరాఘవః | శుశ్రావ మధురాంవాణీమంతరి
క్షాద్వినిస్సృతామ్ || ౨ || సామ్యరామనిర్జ్యస్వసామ్యేన వద సైవమాం | కుబేరవవశాత్ప్రాప్తం విద్ధిమాంపుష్పకం
ప్రభో || ౩ || తవశాననమాజ్ఞాయగతాన్తిభాసం ప్రతి | ఉపస్థాపం నరశ్రేష్ఠనచమాం ప్రత్యభాషత || ౪ || ని
జితస్త్వంసరేంద్రేణ రాఘవేణ మహాత్మనా | నిహత్యయధిమధావకం రావణం రాక్షసేశ్వరం || ౫ || మమాపి
పరమప్రీతిర్వైతస్మిన్ రామరాత్మనీ | రావణేన గణేదైవసపుత్రే సహబాంధవే || ౬ || సత్త్వం రామేణ లంకాయాం

నిజైః తిష్ఠవరమాత్మనా | వహసౌమ్యతమేన త్వమహమాజ్ఞాపయామి తే || ౬ || పరమో హ్యేవ మే కామోయ త్వం
రాఘవనందనం | వహేలాకస్య సంయానం గచ్ఛత్వం గిగతశ్చరః || ౭ || పాశాంశాసనమాజ్ఞాయథనదగ్ధమహా
త్మనః | త్వత్పాశముపాప్తో నిర్విశంకః ప్రతీక్షమాం || ౮ || అధ్యవ్యసన్వర్షభూతావాంసర్యైహంధనదాజ్ఞయా |
చరామ్యహం ప్రభావేన తవాజ్ఞాంపరిపాలయన్ || ౧౦ || ఏవమక్లప్తనారామః పుష్పకేణ మహాబలః | ఉవాచ పు
ష్పకం దృష్ట్వా విమానం పునరాగతం || ౧౧ || యద్యైవం స్యాగ్గతం తే నైవిమానవరపుష్పక | అనుహాల్యాద్ధ నైతస్య వృ
త్తదోషాననాభవేత్ || ౧౨ || లాజైః తైష్టే శధాపుష్టే నూనైః పైశ్చేన హరః కింభి | బ్రాజయిత్వా మహాబాహూ
రాఘవశపుష్పకంతదా || ౧౩ || గమ్యతామి తిషోనాచితగచ్ఛస్వీంత్య కేవలదా | సిద్ధిం నాం వగతా సామ్యమా విషా
దేనయోజయ || ౧౪ || ప్రతిఘాతశ్చ తే మాభూన్యథా సంగచ్ఛతో దితః | ఏవచ స్వతిరామేణ పూజయిత్వా విసర్జ
తం || ౧౫ || అభిప్రీతాం దిశంతస్తాత్ప్రియాస్తస్మిన్మనంతదా | ఏవగృహీతా తేన స్మితా పుష్పకేన కృతాత్మనః |
భరతః ప్రాంజలిర్వాక్యమువాచ రఘునందనం | విమధాత్మనిర్వత్స్యో తే త్వం విమగ్నప్రశానతి || ౧౬ || అమానుషాణి
సత్త్వాని న్యాహృతాని మహాముఖాహుః | అనామయశ్చ సర్వానాం సామోగ్యేన సాగతా హ్యయం || ౧౭ || జీతౌ
నామపినత్త్వానాం మృత్యుర్నయాతి రాఘవ | అగోగత్యనవానాం శ్లోకభక్త్యంతాహిమానహః || ౧౮ || హృషీ
శ్వాభ్యధీకో రాజకజసన్యపురవాసినః | కాశేషకాంతిం సన్యసాతం బుద్ధుం సంపదతః || ౧౯ || వాతాశ్చాపి
ప్రవాంత్యై తే స్పర్శయాంతాస్సుఖాశ్శివాః | ఈదృశోనశ్చిగ్గతాశ్చ వేదానరైశ్చర || ౨౦ || కథయంతి పురే గా
జక పారాజానపదాస్తథా | ఎతావాచస్సహభురాభం సవశమితి తాః || ౨౧ || పృత్యా రామోముదాయకో
బభూవస్పృహసత్తమః || ఇత్యుత్తత్రే రామాయణే ఏక చత్వారింశ స్కంధః || ౨౨ || ౧౪౫ ||

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ సవిస్మయజ్యోతిరామఃపుష్పకంహేమభూషితం । ప్రవివేకమహాబాహుర
శోకవనికాంతనా ॥ ౧ ॥ చందనాగరుచూతైశ్చతుంగకాలయక్తరపి । దేవదారువనైశ్చాపసమన్తాదుపశోభితాం ॥
దంకకాశోకపున్నాగమధూకపనసాననేః । శోభితాంపారిజాతైశ్చవిధూమజ్వలనప్రభైః ॥ ౩ ॥ లోద్రనీపాజులనై
ర్నాగైస్సప్రవణాతిముక్తకైః । మందారకదళీగుల్మలతాజాలసమావృతామ్ ॥ ౪ ॥ కణికారవనైశ్చైవ శోభి
తాంహేమసప్రభైః । ప్రియంగుభిఃకదంబైశ్చతథాకురవక్తరపి ॥ ౫ ॥ జంబూభిఃపాటలీభిశ్చకొవిదారైశ్చసంవృ
తామ్ । సర్వదాకుసుమైరనైఃఫలవద్భిర్నవారమైః ॥ ౬ ॥ దివ్యగంధరసాపేతైస్తరుణాంకురపల్లవైః । తథైవతరు
భిఃపైశ్చిల్పిభిఃపరిఃపితైః ॥ ౭ ॥ చారుపల్లవపుష్పాశ్చేర్ధ్వత్తభ్రామరసంకులైః । కోకిలైర్భృంగరాజైశ్చనా
నావతైశ్చపక్షిభిః ॥ ౮ ॥ శోభితాంశతశశ్పిత్రైశ్చౌత్పత్పితృతావతంసకైః । శాతకుంభానిభాఃకేచిత్కేచిదగ్నిశిఖో
పమాః ॥ ౯ ॥ నీలాంజననిభాశ్చన్యైఃకంఠితతీర్థపాదపాః । సురభీణిపపుష్పాణిమాల్యాని వివిధానిచ ॥ ౧౦ ॥
దీప్తికావివిధాకారాఃపూర్ణాణాంపరమవారిణాం । మహార్హమణిసోపానస్పాటికాంతరకుప్తిమాః ॥ ౧౧ ॥ పుల్ల
వద్దోత్పలవనాశ్చక్రవాకౌపశోభితాః । దాత్యూహశుకసంఘుప్తాహంససారసనాదితాః ॥ ౧౨ ॥ తరుభిఃపుష్పశు
లేస్తీరజేరుపశోభితాః । పాపాదేర్వివిధాకారైశ్శోభితాశ్చశీలాతలైః ॥ ౧౩ ॥ తత్రతత్రవనోద్ధేశేవైడూర్యమణి
సన్నిభైః । శాద్వలేఃపరమోపేతాఃపుష్పిలదుర్మహకాననాః ॥ ౧౪ ॥ తత్రసంఘషణకాతానాంవృత్తాణాం పుష్ప
శాలినాం । ప్రస్తరాఃపుష్పశబలానభస్తారాగజేరివ ॥ ౧౫ ॥ సందనంహియథేం ప్రస్యబ్రాహ్మంచైత్రధంయ
ధా । తథాధూతంహిరామన్యకాననంసన్నివేశనం ॥ ౧౬ ॥ బహ్వసనగృహణోపేతాం లతాసనసమావృతామ్
అశోకవనికాంస్సీతాంప్రవిశ్యరఘునందనః ॥ ౧౭ ॥ ఆసనైవశుభాకారైపుష్పస్తంభకశోభితే । కుధాన్తరణసంవీతే

రామస్సన్నిపాదహా ॥ ౧౮ ॥ సీతాంసంగృహ్యమాహుభ్యాంమధుమైరెయకంశువి । పాయయామాస కాకుత్స్థశ్చ
 వీమింద్రోయథామృతం ॥ ౧౯ ॥ మాంసానిచవిదిత్రాణిఫలానివివిధానిచ । రామస్యాభ్యవహాకాథంకింకరాస్తూన్
 మాహరణా ॥ ౨౦ ॥ ఉపాస్మత్కంఠ్యరాజానాన్మత్తగీతవిశారదాః । బాలాశ్చరూపవత్కృష్ణస్త్రియఃపానవశాను
 గాః ॥ ౨౧ ॥ మనోభిరామారామస్తారామోరయతాంవరః । రమయామానధర్మాత్త్వానిశ్యంపరమభూషితః
 సతయాసీతయాసాధకమాసీనోవిర రాజహా । ఆనుంధశ్శ్యావహాసీనోఽసిష్ఠజనతేజసా ॥ ౨౩ ॥ ఏవంరామోముదా
 యుక్తస్సీతాంసురమతాపనాం । రమయామానవైదేహీనుహన్యహనిదేవవత్ ॥ ౨౪ ॥ తథానయోర్విహారతోస్సీ
 తారాఘవయోశ్చిరం । అశ్యక్రానుచ్ఛుభఃకాలశ్శిశిరోభోగదస్సదా ॥ ౨౫ ॥ దశవషాసహస్రాణిగతానినుహహ
 త్తనోః । పాప్తయోర్వివిధాకాభాగానసీతశ్శిశిగాగమః ॥ ౨౬ ॥ పూర్వాష్టాధర్మకార్యాణిక్రత్వాధమేణధ
 ర్మవిత్ । కేషదివసభాగాఢమంతఃపురగతోనయత్ ॥ ౨౭ ॥ సీతాచదేవకార్యాణిక్రత్వాపూర్వాష్టైకానివై ।
 శ్వశూణామకరోత్పూజాంసర్వాసామవిశేషతః ॥ ౨౮ ॥ అధ్యగచ్ఛత్తతారామంవిదిత్రాభరణాంబరా । త్రివి
 ష్టపేసహస్రాక్షముపవిష్టంశవీయథా ॥ ౨౯ ॥ గృష్టాన్వశుగాఘనఃసత్కీర్తననమన్వతాం । ప్రహషామతులం
 లెభేసాధుసాధివతిచాబ్రవీత్ ॥ ౩౦ ॥ అబ్రవీచ్ఛనరారోహంసీతాంసురమతాపమాం । అపత్యలాభోవైదేహీత్వయి
 మేనముపస్థితః ॥ ౩౧ ॥ కిమిచ్ఛసివరారోహకింకామఃక్రియతాంతవ । స్థితంకృత్వానువైదేహీరామంవాక్యమ
 థాబ్రవీత్ ॥ ౩౨ ॥ తపోవనానిపుణ్యానిద్రష్టుమిచ్ఛాసిరాఘవ । గంగాతీరోపవిష్టానామ్మషీణాముగ్రతేజసామ్ ॥
 ఫలమూలాశినాందేవపాదనూలెమపతీతుం । విషమేపరమగమోయన్మూలఫలభోజినాం ॥ ౩౪ ॥ అప్యేకరాత్రం
 కాకుత్స్థనివసేయంతపోవనై । తథేతివప్రశంజాతంరామేశాక్ష్మ్యగర్భణా ॥ ౩౫ ॥ విసర్వాభవవైదేహీశోగమి

[illegible]

శ్రీరామాయనముః ॥ ఓమ ॥ తస్మాద్విజ్ఞం రాజానముపాసంతేవిదత్తుణాః । కథానాం బహురూపాణాం
హాస్యకారాస్సమంతసః ॥ ౧ ॥ విజయోమధుమత్యశ్చ హాస్యవ్యపింగళశకుటః । సురాజ్యకాభియోభద్రోదంతిచక్ర
స్సమాగళః ॥ ౨ ॥ ఏలే, కాబహునిధాఃసరిహసనమన్వితాః । కథయంతిస్త్రుతంహృష్టారాఘవస్యమహత్త్వనః ॥ ౩ ॥
తతఃకథాయాంకస్యోద్విప్రాభువ్నమభావః । కాకభాగనగరేధద్రీవతః తేవిషయేషుచ ॥ ౪ ॥ మామూశ్రితా
నిహన్యాహుఃపారజాగపదాఃనాః । కించిత్తాం సమాశ్రిత్యధంతింకింనుపత్న్యం ॥ ౫ ॥ కింనుశత్రుఃస్సమాశ్రిత్య
క్షేకేయ్యాంకింనుమూరితం । చక్రవ్యతాంచరాజానానవెగాజ్యేవజంతిహి ॥ ౬ ॥ ఏవముక్తస్త్రరామేణభద్రగపాం
జలిరబ్రవీత్ । స్థితాఃకథాశ్శుభారాజానవతః తేపురగాసినాం ॥ ౭ ॥ అముంతవిజయంసామ్యదశగ్రీవపథాజీ
తం । ఘోరిస్తంభస్వపురేపాక్షేకథ్యంతేచిరుపషాఢ ॥ ౮ ॥ ఏవముక్తస్త్రభద్రరాఘవోవాక్యమబ్రవీత్ । కథ
యన్వయథాత్సంగివర్వంభిరవశేపతః ॥ ౯ ॥ సుభాశుభానివాక్యానియాన్యాహుఃపురవాసినః । శ్రుత్యేదాసీంశుభం
కుర్యాంనకుర్యామశుభానిచ ॥ ౧౦ ॥ కథయాప్యచవిస్రబ్ధోనిర్భయంవిగతజ్వరిః । కథయంతీయథాపారాఃపాపాజన
పదేషుచ ॥ ౧౧ ॥ రాఘవేక్షేవముక్తస్త్రభద్రస్సురుచిరంవచః । ప్రత్యుపావమహాబాహుం పాంజలిస్ససమాహి
తః ॥ ౧౨ ॥ శృణురాజస్యథాపారాఃకథయంతిశుభాశుభం । చత్వరావణరథ్యాసువనెషూపవనెషుచ ॥ ౧౩ ॥ దు
ష్కరంకృతనాన్రామస్సముద్రోసేశుబంధనం । అశ్శుతంపూర్వక్షేక్షేక్ష్యద్వైరపినదానవైః ॥ ౧౪ ॥ రావణశ్చ

దురాధర్మోహతస్సబలశాసనః | వానరాశ్చ సేవకాంతాముత్తాస్స సహరాక్షసైః || ౧౪ || హింసాచరావణాయు
ద్ధేనీతామాహృత్యరామసః | అహింసాంవృత్యైకృత్వాస్వవేత్తపునరానయత్ || ౧౫ || కీదృశం హృదయేశస్య
సీతాసమ్మోహజంశుభం | అంకమాంబ్యహింసాపురారావణేనబలాన్ధృతా || ౧౬ || లంకామపి పురాశీతామహోకవని
కాంగతాం | రక్షసావశమాపన్నాంకథంరామోనశుశ్నతే || ౧౭ || అస్తాకమపిదారేషు సహనీయంభవిష్యతి |
యథాహికుశుతేరాజాన్రజాతమనిచరంతే || ౧౮ || ఏవంబహువిధావాచోవదంతిపురవాసినః | నగైశుచ స
ర్వేషురాజన్తనవదేషుచ || ౧౯ || ఉత్తేజసభాషితంశుత్రాస్వరాఘవఃపరమార్తవత్ | ఉవాచసుహృగస్స రాక్షాకథమే
తన్నివేద్యతాం || ౨౦ || సర్వేతుశిరసాధూమావభివాద్యప్రణమ్యచ | ప్రత్యూహారాఘవందీనమేపమేణన్నసంశ
యః || ౨౧ || శుత్రాస్వతువాక్యంకామర్చస్సర్వేషాంసముదీరితం | విసజ్జయామాస తగా పరాన్వంస్తాంచ్ఛత్స
నూదనః || ౨౨ || ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణే త్రిచాశ్వాసముగ్ధః || ౨౩ || ౫౦ || ***

శ్రీరామాయణముః || ఓమ్ || వినృజ్యతుసుహృద్వర్గంబుద్ధ్యానిశ్చిత్యగాఘవః | సమీపేద్వార్గసమసీ
మిదంవచసమబ్రవీత్ || ౧ || శీఘ్రమాదాయసామిత్రిలక్ష్మణంశుభలక్షణం | భరతంచమహాభాగంశత్రుఘ్నంచా
పరాజితమ్ || ౨ || రామస్యభాషితంశుత్రాస్వద్వాస్థానాద్ధిక్యతాంజలిః | లక్ష్మణస్యగృహంగత్వా ప్రవివే
శానివారితః || ౩ || ఉవాచదమహాత్మానంవధేయత్వాకృతాంజలిః | ద్రష్టుమిచ్ఛతి రాజాత్వాంగమృతాంగత్రమా
చరం || ౪ || బాఘమిత్యేవసామిత్రిశుత్రాస్వరాఘవశాసనం | ప్రిద్రవద్రవమూరుహ్యరాఘవస్యనివేశనం || ౫ ||
ప్రయాంతంలక్ష్మణంసృష్ట్యాద్వాస్థానభరతమంతికాత్ | ఉవాచచరంతేతావధేయత్వాకృతాంజలిః || ౬ || విన
యావనతోభూత్వా రాజాత్వాంగద్రష్టుమిచ్ఛతి | భరతస్తువచశుశ్వాద్వాద్వాద్రామసమీరితం || ౭ || ఉచ్ఛసాతా

సనాత్నాణాంపద్భ్యమేవయయాబలి । దృష్ట్వాప్రయాంతంభరతంత్వరమాణఃకృతాంజలిః ॥ ౮ ॥ శిశుః
 వనంగత్వారామవాక్యమువాచహ । ఏనశ్చగచ్ఛరఘుశ్రేష్ఠరాజాత్వాంద్రస్తుమిచ్ఛతి ॥ ౯ ॥ గతాహిలక్షణఃపూ
 ర్వంభరతశ్చనుసాయశాః । శుశ్రావతువచనంతస్యశతుఃస్ఫుషపరమాసనాత్ ॥ ౧౦ ॥ అవతీర్ణ్యదాధూమా రా
 ఘవామనుహత్తనె । శిరసాపశ్యధరణీప్రయయాత్తరాఘవః ॥ ౧౧ ॥ ద్వార్ధస్త్వాగమ్యగామాయసర్వా
 నేవకృతాంజలిః । నివేదయాహుసతదాభాశ్రాంతాత్సముపస్థితాః ॥ ౧౨ ॥ కుమాగానాగః । శిశువీ
 వ్యాకులితేంద్రియః । అవాఙ్ముఖోదీనమనాగ్వార్ధస్త్వంవననమబ్రవీత్ ॥ ౧౩ ॥ ప్రవేశయామహా ॥ ౧౪ ॥ మత్సమీ
 పంశ్యరాక్షసః । ఏతేషుజీవికంమమ్యమేతేపాశాఃప్రియామమ ॥ ౧౫ ॥ అగస్త్యస్త్వనకౌద్యైః । శాశ్వత్
 వాససః । ప్రవశ్యపాంజలయోధూత్వావివిశుస్తేనమాహి ॥ ౧౬ ॥ తేషుస్త్వముఖంక్షుగ్రహంశశి
 సంయథా । సంధ్యాగతమవాదిత్యగప్రభయాపరివజితం ॥ ౧౭ ॥ బాఘపూణేనసమిన్ద్రాగ్రామస్యధీ
 మతిః । హతశోభంయథాపర్తంముఖంవీక్ష్యచతస్యతే ॥ ౧౮ ॥ తశోధిపాద్యస్త్వరితః । సాదౌరామస్యమూర్ధభిః ।
 తథుస్సమాహితాస్సర్వైరామస్తవశ్రాద్ధ్యవతీకయత్ ॥ ౧౯ ॥ తాన్పరిచ్ఛజ్యబాహుభ్యామధౌప్యవమహాబలిః ।
 ఆసనేష్వాసలేత్కుక్తాతతోవాక్యంజగాదహ ॥ ౨౦ ॥ భవతోమహుసర్వస్వభవతోమనుజీవతే । భవద్భిష్ట
 కృతంరాజ్యంపాలయామినరేశ్వరాః ॥ ౨౧ ॥ భవంతఃకృతశాస్త్రాధిభావబుద్ధ్యావపరినిష్ఠితాః । సంభూయచమద
 ధోయమనేష్టవ్యోనరేశ్వరాః ॥ ౨౨ ॥ తథావదతికాకుత్స్థేహ్యవధానపరాయణాః । ఉద్విగ్నమనసస్సర్వైకింశు
 రాజాభిధాన్యతి ॥ ౨౩ ॥ ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణే చతుశ్చర్వాదింశస్తవః ॥ ౨౪ ॥ ౧౧౫౦ ॥ *~*~*~*

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ తెహంసమపవిష్టానాంసర్వేహందీనచేతసాం । ఉవాచవాక్యంకాకుత్స్థా

ముఖనపరిశుద్ధతా ॥ ౧ ॥ సర్వేభ్యఃపరభగవంహమాకురుధ్వంమనోన్యదా । పౌరాణాంమమసీతాయాంయాదృశీ
 వతః తేకథా ॥ ౨ ॥ పౌరాపవాదస్సమహంస్తథాజనపదస్యచ । (చారిత్రంప్రతివైదేహ్యహ్యజ్ఞానాస్తృగదబుద్ధిభిః॥
 ఆయశస్సమహత్ప్రాప్తంపురేజనపదేతథా ।) వతః తెమయిబీభత్సామమన్త్యాణిక్యంతతి ॥ ౪ ॥ అపాంకిలకులే
 జాతఃఇత్వాకూణాంమహాత్మనాం । సీతాపిసత్కులేజాతాజనకానాంమహాత్మనామ్ ॥ ౫ ॥ జానాసిత్వం యథా
 సౌమ్యదండకేవిజనెవనె । రాసణేనహృతాసీతాసచవిధ్వంసితామయా ॥ ౬ ॥ తత్రమేబుద్ధిగుత్సన్నాజనకస్యసు
 తాంప్రతి । అత్రాప్సి తామిమాంసీతాసూనయేయంకథంపురీమ్ ॥ ౭ ॥ ప్రత్యయాధాంతరితస్సీతావివేశజ్వలనం త
 దా । ప్రత్యక్షుతవసామి తేదేవానాంహవ్యవాహనః ॥ ౮ ॥ అపాపాంమైధిలీంప్రాహవాయుశ్స్పాకాశిగోచరః
 చంద్రాదిత్యౌవచక్షోలేసురాణాంసన్నిధౌపురా ॥ ౯ ॥ ఋషీణాంచైవసర్వేషామపాపాంజనకాత్మజాం । ఏవం
 శుద్ధసమాచారాదేవగంధర్వసన్నిధౌ ॥ ౧౦ ॥ అంకాద్వీపేమహేంద్రాగమమహస్తైనివేశితా । అంగురత్నాద మే
 వేత్తినీతాంశుద్ధామయశస్సినం ॥ ౧౧ ॥ తత్రాగృహీత్వావైదేహీమయోధ్యామహమాగతః । ఆయాంతుమేమహా
 న్నాదశ్శౌకశ్చహృదివశఃతే ॥ ౧౨ ॥ పౌరాపవాదస్సమహంస్తథాజనపదస్యచ । అకీర్తిర్యస్సగిమేశిలోకేభూ
 తస్యకస్యచిత్ ॥ ౧౩ ॥ పతత్యైవాధమాన్లోకాన్యావచ్ఛబ్జప్రకీర్త్యతే । అకీర్తిర్నిర్భయతేఽవైశిఖిలాకాశమ
 పూజ్యతే ॥ ౧౪ ॥ కీర్త్యకథాంవసమారంభన్సర్వేషాంసుమహాత్మనామ్ । అవ్యహంజీవితంజ్యేష్ఠంయన్త్రాన్వాప్నో
 రుపషభాః ॥ ౧౫ ॥ అపవాదభయాద్భీశఃకింపునజనకాత్మజామ్ । తస్మాద్భవంతఃపశ్యంతుపశంతింహోసాగరే ॥
 సహిపశ్యామ్యహంభూతంకించిద్భుభువతోధికం । శ్వస్త్వంప్రభాతేసామిత్రేనమంత్రాభిష్ఠితంరథం ॥ ౧౬ ॥ అరు
 హ్యసీతామారోప్యవిషయాంలేసముత్పృజ । గంగాయాస్తుపరేపారే వాల్మీకేస్సమహాత్మనః ॥ ౧౭ ॥ ఆశ్రమోది

యసలత్కణ ॥ ౨౬ ॥ నిత్యంతస్వం రామపాశ్వే-మవతా-సేపురుషవణభా । కచ్చిద్వివాకృతస్తైన ద్వరాత్రింశోకమాగ
తః ॥ ౨౭ ॥ మమాపిదయితో రామో జీవితాదపిలత్కణ । నచాహమేవంశోచామి మైవంతస్వంబాలిశోభన ॥ ౨౮ ॥
తారయస్వచమాంగం గాం దశాయస్వవతాపసాత్ । తతోమునిభ్యోదాస్యామి వాసాంస్యాభరణానివ ॥ ౨౯ ॥
తత్సకృత్వామహాషీణాయధావదభినాదనం । తత్రచైవాంశామష్యయాస్యామస్వాంపురీంపునః ॥ ౩౦ ॥ మ
మాపివద్దసత్రాక్షంసింహారస్కంకృశోదరమ్ । త్వరతేహిమనోద్రష్టుంరామంరమయతాంవరా ॥ ౩౧ ॥ తస్యా
స్తద్వచనంశ్రుత్వాప్రమృజ్యనయనైశుభే । నావికానాహ్వయామానలత్కణఃపరవీరహః ॥ ౩౨ ॥ ఇయంచనజ్ఞా
నాశ్చేతిదాశాఃప్రాంజలయోబుధివత్ । తితిషన్తర్లక్ష్మణోగంగాం శుభాంనావముపారుహత్ ॥ ౩౩ ॥ గంగాంసం
తారయామానలత్కణస్తాంసమాహితః ॥ ౩౪ ॥ ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణేషట్పత్వారంశస్తకః ॥ ౩౮౫ ॥ ౭౭౦౦ ॥

శ్రీరామాయనమఃరఃటమ్ ॥ అథనావంసువిస్తీణాంనైసాదీంరాఘవానజః । ఆరురోహనమాయాక్తాంపూ
ర్వమారోహ్యమైథివీమ్ ॥ ౧ ॥ సుమంత్రీంసారథించైవస్త్రీయతామితిలత్కణః । ఉవాచశోకసంతప్తః ప్రయాహీతివ
నావికం ॥ ౨ ॥ తతిస్తీరముపాగమ్య భాగీరథ్యాస్సలత్కణః । ఉవాచప్రాంజలిర్వాక్యం మైథివీంబాష్పగద్గ
దమ్ ॥ ౩ ॥ హృద్గతంమేమహచ్ఛల్య ముక్తోస్త్వార్యోగధీమతా । అస్తిన్నిమితైఃకైహి లోకవ్యవచనీకృతః ॥ ౪ ॥
శ్రేయోహిమరణంమేద్యమృత్యుర్వాయిత్వరంభవత్ । నచాస్తిన్నీదృశేకార్యేయోజ్యోలోకనినితే ॥ ౫ ॥ ప్ర
సీదనచమెరోషంకతుమర్హసిసువ్రతే । ఇత్యంజలికృతోభూమానివపాతసలత్కణః ॥ ౬ ॥ రుదంతంప్రాంజలిం
దృష్ట్వాకాంక్షంతంమృత్యుమాత్తనః । మైథివీభృశసంవిగ్నాలత్కణంవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౭ ॥ కిమిదంనావగచ్ఛా
మిబూహితత్వేనలత్కణ । వశ్యామిత్వాంసచశ్వస్థమపిశ్చేమంమహీవతేః ॥ ౮ ॥ శాపితోసినరెండ్రేణయత్త్వం

సంతాపమాగతః । తమ్భూయాస్సన్నిధౌమహ్య మహామాజ్ఞావయామి తే ॥ ౯ ॥ వైద్యచోద్యమానస్తులత్క
ణోదీనచేతనః । అవాద్యభోబాన్వకలంశాక్యమేతమవాచకం ॥ ౧౦ ॥ శుశ్రూత్వాపరిషదౌమధ్యే హ్యపహదంశు
దారుణమ్ । పురేజనపదైవత్సశృతేజనకాత్తజే ॥ ౧౧ ॥ రానుస్సంతప్తహృదయోమాంబయోజ్యగృహంగ
తః । నతానీపచనీయాని మయాదేవితవాగ్గీతః ॥ ౧౨ ॥ యానిరాజ్ఞాన్సుదన్యస్తాన్యమక్షఃపృష్ఠతఃకృతః । సా
న్యన్యక్తాన్యపతిసానిదోకాసామమగన్నిధౌ ॥ ౧౩ ॥ పౌరావవాత్తేనగ్రాహ్యంజెవనతేన్యథా । ఆశ్రమంతే
మచమయాత్మక్తవ్యాన్యంభవిష్యసి ॥ ౧౪ ॥ రాజ్ఞశ్శసనమాజ్ఞాయత్యైవకీలదౌహృదం । తదేశజ్ఞాన్తవీతీరే
బ్రహ్మక్షికాణాంరూపావనం ॥ ౧౫ ॥ అన్యన్యచరమణీ యదమావిపాకంకృధాశ్శుభే । రాజ్ఞోగశరభస్యేన్యః పీఠమే
మునిపుంగవః ॥ ౧౬ ॥ సఖాపరమకౌవిశ్రీవాత్కీన్యగ్రామయతః । సాచద్భాషాముసాగమ్యసుఖమన్యవ
త్తనః ॥ ౧౭ ॥ ఉపవాసపత్రేకాగ్రావసన్యజనకాత్తజే । పతివ్రతాత్వమూస్థాయరామకృత్వాసదాహృది ॥ ౧౮
శ్రీయస్తేచరమందేవితధాకృత్వాభవిష్యతి ॥ ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణేనప్రవత్సరితశస్సగః ॥ ౧౫౫ ॥ ౫౬౦

శ్రీరామాయనముః ౪ ॥ ఓమ్ ॥ అష్టాదశవచశ్శ్రీత్వాదారుణంజనకాత్తజా । పరంవిపాదమంగమ్య వేదే
హీనిసపాతహ ॥ ౧ ॥ సాముహూతకమివానంజ్ఞా బాష్పవ్యాకులితేక్షణా । లక్ష్మణందీనయావాచాడవాచజనకా
త్తజా ॥ ౨ ॥ మామికేయంతమహ్నానం సృష్టాదుఃఖాయలక్ష్మణ । ధాత్రాయస్యాస్తథామేగ్య దుఃఖమూతకాంబ్ర
న్యత్యతే ॥ ౩ ॥ కింనుపాపంకృతంపూర్వంకౌవాదాత్తేర్వియోజితః । యాహంసంధ్యసమాచారాత్కృతాన్యపతిసాన
తి ॥ ౪ ॥ పురాహమాశ్రమేవానంరామసాదానుపతికానీ । అనురుద్ధాపిసామిత్రే దుఃఖేపరిపరికానీ ॥ ౫ ॥ సా
కథంహ్యోశ్రమేసామ్యవత్సామివిజనీకృతా । ఆఖ్యాస్యామివకస్యోహం దుఃఖందుఃఖపరాయణా ॥ ౬ ॥ కిన్న

వత్సామిమునిషుకమేవానసత్కృతంబకిమ్ | కస్త్యాకారణేత్యక్తారాఘవేణమహాత్మనా || ౭ || సకలవ్యధ్యైవసౌ
 మిత్రేజీవితంబాహ్మనీజతే | త్యజేయంరాజవంశస్తుభతుమేకపరిహాస్యతే || ౮ || యథాజ్ఞాంకురుసౌమిత్రేత్య
 జమాంకుఃఖభాగినీమ్ | నిదేశేన్ద్రేయతాంరాజ్ఞశ్శృణుచేదంవదోమహు || ౯ || శ్వశూణామవిశేషేణప్రాంజలి
 ప్రగ్రహేణద | శిరసావంశ్యదగుణౌకుశలంబూహిపాధిదమ || ౧౦ || శిరసాభినతాబూహూస్సర్వాసామేవల
 త్కణ | వక్తవ్యశ్చాపిస్మపతిధమేకమహుససహాహితః || ౧౧ || జానాసేవయథాశుద్ధాసీతాతత్త్వైవసరాఘవ | భ
 క్త్యావపరయాయుక్తాహితావశవనిత్యశః || ౧౨ || అసాంత్యక్తాత్వయాపితాయశోభిసతాజనే | యచ్ఛతేవచనీ
 యంస్యాదపవాదనముత్థితమ్ || ౧౩ || మయాపిపరిహతకన్యోత్పంహిమేవరమాగతిః | వక్తవ్యశ్చేతిస్మపతిధాత్వై
 ణసుసహాహితః || ౧౪ || యథాభాత్యమవతేధాస్తథాపారేషునిశ్చయా | వరమోహ్యేషధమకైతస్తాతీ
 తికరనుత్తమా || ౧౫ || యస్తుపారజనోరాజద్వమేకాణసమవాన్నియాత్ | అహంతునామశోచామిస్సశరీరంసర
 వేకభ || ౧౬ || యథావహదంపారాణాం తత్తేవరఘునందన | పతిహితదేవతంనార్యాపతిర్బుధుఃపతిగుణరుః ||
 ప్రాచైరపిప్రియతస్థాభృతుఃకాగ్యంపిశేషః | ఇతిమద్వదరామోవక్తవ్యోమమసంగ్రహః || ౧౭ || గీర్
 త్యమాద్యగచ్ఛత్వమృతుకాలాతివశానీమ్ | వీణామృతవైభవసీతాయాంలక్ష్మణోదీనచేతనః || ౧౮ || శిరసాభ
 రణోగత్వాత్వాహుత్తునశశశశశః | పరిగమ్యేణమృత్యాతాంరుదన్నేవమహాస్వనమ్ || ౧౯ || ధ్యాత్వాముపా
 తకంతామూహికింహంపశ్యసిశోభన | గృష్టరూపనలేకూపంపాదోద్భవైమయానాశే || ౨౦ || కథమప్రహ
 వశ్యామిరామేణరహితాంవనే | ఇశ్యంత్యాతాంసమసృత్యపునరావముపారుహత్ || ౨౧ || ఆరుహ్యవపున
 సాకవంసాచికంచాభ్యచోదయత్ | సగత్వానోత్తరంబీరంవోకభారనమద్భుతః || ౨౨ || సంకూఢశ్రవయకథాన

రథమథ్యారుద్రాంతం । మహామృదాహుఃపరావృత్య ద్భ్రష్టామనాథవత్ ॥ ౨౪ ॥ వెష్టతీంపరతీరస్తాం ల
క్ష్మణఃప్రియయానథ । ఉరస్తరదనాలాక్యగర్భణంవహుహుఃపాహుః ॥ ౨౫ ॥ నిరీక్షమాణాముద్విగ్నాం సీ
తాంశోకన్నమావీరీ ॥ ౨౬ ॥ సామగ్నిభారావహై తపస్వినీయశోధనానాథమవశ్యతీసతీ । రురోదసాబహిణా
నాదితేవ నేమహాస్వనం పరిభ్రష్టానావతి ॥ ౨౭ ॥ ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణేష్టవ శ్వాంశస్సకాః ౧౯౧ ॥ ౩౮౨౦
శ్రీరామాయణవచనః ॥ ౨౮ ॥ సీతాంసుగుగర్భిణ్యస్తావైవైమునీదారకాః । పాగ్రదవన్యత్ర భగవా
నాపైవాత్మీరుగగ్రీధిః ॥ ౧ ॥ అగ్రవాన్య సైవసేవాదాదాగ్రప్రాచుహషణయే । సర్వంనివేదయానూను స్తస్యా
ప్తురుదితవ్వనం ॥ ౨ ॥ అవ్యక్తస్థాన్యభగవన్మన్యాస్యసామగ్రీర్థనః । పక్షిత్రిలిపనంమోహోద్విరోతివికృతా
ననా ॥ ౩ ॥ భగవంన్యాధురశ్యేనాం దేవశామివసామ్యుతామ్ । నన్యస్తేదేతుభగవన్వోస్త్రీకాపిచక్షతా ॥ ౪
దృష్టాస్తాభిః ప్రరుదతీ దృఢకౌటరామితా । అన్వదాదుఃఖశోకాభ్యామేకాదీవాహ్యనాథవత్ ॥ ౫ ॥ నహ్యే
నాంమానుష్యేన్ద్రస్సస్త్రియాపాగ్నిప్రయంతాం । ఆశ్రమస్యావిహారేవత్వామియంశరణంగతా ॥ ౬ ॥ త్రా
తారమిచ్చతేనాధీభగవంస్త్రాతుమహానీ । తేహంతద్వచనంశుత్వా బుద్ధ్యానిప్సిక్ష్మభవదాత్ ॥ ౭ ॥ తపసా
లబ్ధవత్సుష్టాన్పాగ్రవద్యత్రమైశీలి । తప్తప్రయాంతమనుపాస్త్రాశ్చేష్ట్యాస్యాసంయహావతి ॥ ౮ ॥ శంతేదేశమభి
ప్రేత్సకించిత్పద్భ్యామహామునిః । అమృతమాదాయదుదిరంజాహ్నవీరీరమాగమత్ ॥ ౯ ॥ దదశకాగాఘవస్యే
ష్టాంపత్నీందీనామనాథవత్ । తాంసీతాంశోకభారాంతావ్రీక్షిమాణిపుంగవః ॥ ౧౦ ॥ ఉశాచమధురాంవా
ణేంష్టోదమున్నివతేజసా । స్సుషాదశరథవ్యస్వం రామస్యమహిషీపియా ॥ ౧౧ ॥ జనకస్యనుశాగాన్జాస్సాస్సక
తం తేవతివ్రతే । ఆయాంత్యేవాసివిజ్ఞాతా మయాభామకానమాధినా ॥ ౧౨ ॥ కారణంబైవసర్వం మే హృదయోశో

పలక్షితం । తవచైవమహాభాగేవిదితంమమితత్వతః ॥ ౧౩ ॥ సర్వంపరిదితంమహ్యం త్రైలోక్యేయద్ధివత్ ॥
 అపాపంవేద్యసీతేత్వాం తపోలభైనచతుషా ॥ ౧౪ ॥ విప్రభాభవవైదేహీ సాంప్రసామయినతానే । ఆశ్రమ
 స్యావిదూరేమేతావస్యస్తపసిస్థితాః ॥ ౧౫ ॥ శాస్త్రాన్సంస్మరేయధావశ్యంపాలయన్యః తిరిస్కళః । ఇదహఃకుం
 పశీచభత్సంవిప్రభావగతిజ్వరా ॥ ౧౬ ॥ యథాస్వగృహమభ్యేత్యవిషాదంచైవచూషితాః । శుశ్రీవాశుభాషి
 తంసీతా మునేఃపాపమద్భుతమ్ ॥ ౧౭ ॥ శిరసావంద్యదరణౌ తథేత్యాహక్రూపాంజలిః । ఉప్రసాదంతంమనః
 సీతా ప్రాంజలిఃప్రవృత్తాన్వగాత్ ॥ ౧౮ ॥ తందృష్ట్వామనిషాయాతం వైదేహ్యమగ్రపన్నయః । ఉపాజన్తు
 ముదాయకావచనంచెదమబ్రవీత్ ॥ ౧౯ ॥ స్వాగతం తెమునిశ్రేష్ఠ చిరమ్యగమనంచతే । అభినాదయామ
 స్త్వాంసర్వాఉచ్యతాంకించకుమాహే ॥ ౨౦ ॥ తాసాంతద్వపనంశుశ్రీవా వాత్సీకిరిదయబ్రవీత్ । సీతేయంనమ
 మపాప్తా పన్నీరామస్యధీమతః ॥ ౨౧ ॥ స్మషాదశరధస్త్రైవా జనకస్యనతాసత్ । అపాపాపినాత్యక్తాపగి
 పాల్యామయానదా ॥ ౨౨ ॥ ఇమాంభవత్యఃపశ్యంతు స్నేహేనపరమేణహి । గౌరవాన్తమనాశ్యాచ్యపూజ్యా
 వాస్తువిశేషతః ॥ ౨౩ ॥ ముహుర్ముహుశ్చవైదేహీం ప్రణిధాయసుహృత్తతాః । స్వమాశ్రమంశిష్యవృతః పున
 రాయాన్తహతిపాః ॥ ౨౪ ॥ ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణ ఏకోనపంచాశస్తకం ॥ ౨౫ ॥ ౧౫౦౦ ॥ ❀❀❀❀❀❀❀❀

శ్రీరామాయనహఃర ॥ ఓమ్ ॥ దృష్ట్వాతుమైఖిలీసిత మాశ్రమంసంప్రవేశితామ్ । సంసాపమగమ
 ధ్వారం లక్ష్మణోదీనచేతనః ॥ ౧ ॥ అబ్రవీచ్ఛమహాలేఖాస్సుమంత్రీంసాంప్రసారథిం । సీతాసంతాపజంతుజిహ్వా
 శ్యరామస్యసారథే ॥ ౨ ॥ అతోదుఃఖతరంకింనురాఘవస్యభవిష్యతి । పత్నీంశుద్ధనమాచారం విన్యజ్యజనకాత్త
 జాం ॥ ౩ ॥ వ్యక్తంచైవాదహంమన్యే రాఘవస్యవినాభవ । వైదేహ్యసారథేత్వం వైవంహీదురతిక్రియం ॥ ౪ ॥

రూపాదేనాంత్యగంధర్వాననురాంస్సకారాశ్చనేః । నిసావ్యాద్రాఘసంక్రద్ధస్సదైవపర్యహసతే ॥ ౫ ॥ పు
 రారామఃకపిశుర్వాక్యాద్దండకేవిజనేననే । ఉషిత్యానవపమాణి పంచదైవనుదారుణే ॥ ౬ ॥ తతోచుఃఖశరంభూ
 యస్సీతాయావిప్రవాసనం । పౌరాణాంపంచనంక్రాత్వానృశంసంప్రతిభాతిమే ॥ ౭ ॥ కోసుధమాచక్రయస్సూత
 కమణ్యస్త్రిన్యశోహరే । మైథిలీ సృశిసుప్రాప్తః పౌర్వోహేనాథకవాదిభిః ॥ ౮ ॥ ఏతాబహువిధావాచశ్శ్రు
 త్వాల్పత్యభాషితాః । సుమంత్రఃప్రాజఃలిప్రాజ్ఞోహక్యమేతదహవాచహ ॥ ౯ ॥ నసంతాపస్తవయాకార్యసా
 మిత్రేమైథిలీప్రతి । దృష్టమేశత్పురావిప్రైః పశులైలత్త్యాగ్రాశః ॥ ౧౦ ॥ భవిష్యతీనృథం గామో చుఃఖప్రా
 యోల్పభాగ్యవాక్ । స్త్రాప్యతేదమహాబాహో విప్రయోగంపిఘోర్ధృవం ॥ ౧౧ ॥ త్వాందైవమైథిలీదైవ శ
 త్పున్నభరతౌతథా । సంత్యజిష్యతిధర్మాత్తా కాశేనమహాతామహా ॥ ౧౨ ॥ సత్విదంశ్వయివక్తవ్యంసామిత్రే
 భరతేనవా । గాజ్ఞానోవ్యాహృశంవాక్యం చుర్వాసాయచువాచహ ॥ ౧౩ ॥ మహాజనసమీపేహి హమదైవన
 రషభ । ఋషితోవ్యాహృశంవాక్యం నసిష్టస్యదనన్నిధౌ ॥ ౧౪ ॥ ఋషేస్తువచనంశ్రుత్వా మానాహపురుష
 షభః । సూక్ష్మస్త్వదైవంతే వక్తవ్యంజనసన్నిధౌ ॥ ౧౫ ॥ తస్యాహంలోకపాలస్య వాక్యంతక్షుసహాహితః ।
 నైవజాత్వస్యంకంబుమిశమేసామ్యదశకానం ॥ ౧౬ ॥ నర్వధైరవనక్తవ్యం మయానామ్యతివాగ్రాశః । యదితే
 శ్రీవణేశ్రద్ధాశ్రాయతాంరఘునందన ॥ ౧౭ ॥ యద్యవ్యహంసరేంద్రేణరహస్యంశ్రోవితఃపురా । శభావ్యదానా
 రిష్యామిదైవంహిదురతిక్రమమ్ ॥ ౧౮ ॥ యేనేదమీదృశంప్రాప్తం చుఃఖంశోకనమన్విశం । నత్వయాభరతేవా
 చ్యం శత్పున్నస్యాపినన్నిధౌ ॥ ౧౯ ॥ తచ్చుక్రత్వాభాపితంతస్య గంభీరాథకపదుమహత్ । తథ్యంబూహితి
 సామిత్రస్సూతంవాక్యమథాబ్రివీత్ ॥ ౨౦ ॥ ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణే పంచాశస్సర్గః ॥ ౬౪౪ ॥ ౧౨౮౮౦ ॥

శ్రీరామానుజాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ తథానంచోదితస్మాత్తొలత్తుణేనమహాత్మనా । తద్వాక్యమృషిణాప్రోక్తం
 వ్యాహతుకముపచక్రమే ॥ ౧ ॥ పురానాన్నాహిదుర్వాసాత తేగ్రపుత్రోమహామునిః । వసిష్ఠస్యాశ్రమేపుణ్యేవా
 షికక్యంసమువాసహ ॥ ౨ ॥ తస్మాశ్రమంమహాతేజాః పితాతెనుమహాయశాః । పురోధసంమహాత్మానం దిదృ
 త్సురగమత్స్వయం ॥ ౩ ॥ సదృష్టాన్మూర్ఛసంకాశం జ్వలంతమివలేజసా । ఉపవిష్టంవసిష్ఠస్యనవ్యేషాశ్వేమ
 హామునిం ॥ ౪ ॥ తామునీతాపసశ్శేస్తాదినీతోహ్యభ్యవాదయత్ । సలాభ్యాంపూజితోరాజాస్వాగతేనాననేన
 చ ॥ ౫ ॥ పాద్యేనఘలమూలేశ్వ సోహ్యసమునిభీష్మహః । తేహంతత్రోపపిష్టానాం రాస్తాస్సుమధురాఃకథాః ॥ ౬ ॥
 బధూవుఃపరమషీకాంమధ్యాదిత్యగతేహని । తతఃకథాంకాంకస్యాంచిత్ప్రాంజలిచక్రహోన్మవః ॥ ౭ ॥ ఉవాచ
 తంమహాత్మానమత్రేపుత్రంతపోధనమ్ । భగవన్మంత్రహేనమనువంశోధవిష్కలమ్ ॥ ౮ ॥ కిమాయుశ్చహిమే
 రామః పుత్రాశ్చాన్యేకిమాయువః । రామస్యచతుతాయేస్యస్తైహమాయుఃకియద్భవత్ ॥ ౯ ॥ కావ్యాయాభగవ
 న్బాహివంశస్యాన్యగతింమహః । తచ్చుత్తాన్వ్యాహృతంవాక్యం రాష్ట్రోదశరథస్యతు ॥ ౧౦ ॥ దుర్వాసాస్సుమ
 హాతేజాః వ్యాహతుకమాసచక్రమే । శృణురాజన్మరావృత్తతదాదైవానురేయుధి ॥ ౧౧ ॥ జేత్యాస్సురేర్భ
 క్తస్యమానాభ్యగుపత్నీమపాశ్శిలాః । తతాదంత్రాధియాన్త్రస్థానస్థినిభిర్యోగయాన్త్రగా ॥ ౧౨ ॥ తయాపరగృ
 హీతాంస్తాన్తృప్తాన్కుర్ధస్సురోత్తమః । చక్రేగర్భధారేగర్భపసత్త్వాఞ్చిరౌహరత్ ॥ ౧౩ ॥ తపస్తాంనిహ
 తాదృష్టాన్వత్నీంభ్యగుకులోద్వహః । శశావసహపక్రద్దో విష్టంఠిపుకులాదకానం ॥ ౧౪ ॥ యస్తాగవధ్యాం
 మేభార్యామవధీఃకోధమూర్ఛితః । తస్తాత్త్వంమానుషేలోకే జన్మిన్మనిజనాదకానం ॥ ౧౫ ॥ తత్రపత్నీవియోగం
 త్వంప్రాప్యసేబహువాషికకమ్ । శవాభిహతచేరాస్సస్వాత్తవాధాదితోగత్ ॥ ౧౬ ॥ అర్పణమానసతం

దేవభృగుశ్శాపేనపీడితః । తపనారాధితో దేవహ్యుబ్రవీద్భక్తవత్సలః ॥ ౧౬ ॥ లూకానాంసంపీయ్యాంధకంతుతం
 కాంగృహ్యముక్తవాకః । (శాపాభిహతచేతా స్వహృత్తనాభావితోభవ ॥౧౭॥ పునరేనయయాశావమృషీడుః
 క్షుద్రాకాశః । బ్రహ్మశక్తిమవిద్యాంశఃప్రసేదేశాపమూఢతామ్ ॥౧౮॥ చిరకాలమసంజ్ఞో భూత్వాపాంధతమ
 గావృతః । ద్భృగృచక్షువకాయత్యైవసంకృసంవత్యస్తదుక్షిభిః ॥ ౨౦ ॥ త్యక్తశ్శపకపురస్తద్ధామంసంభృగుంబా
 హపత్ ॥ రిశ్యంశాన్యసిక్రేస్తాశ్చనాన్తర్పురతస్థితాత్ ॥ ౨౧ ॥ శుభ్రాతుభృగువ్యాకృంతసంకృతచరమ
 తామయః । ప్రదేహ్యస్త్రైశ్చైవప్రద్యస్తాయమానమహర్నిశమ్ ॥ ౨౨ ॥ నారాయణం ప్రసద్ధ్యుద్ధృతిప్రేరేప
 మవ్రతః । యోగైశ్చకనాత్మేమానారాయణదుఢాన్తువత్ ॥ ౨౩ ॥ భృగుణారాధితోబద్ధురగతస్త్యపిలంభ
 సుం । తస్యహృదహంసగుణేనాభ్యసశ్శాపేనపీడితః ॥ ౨౪ ॥ తతోబ్రవీద్దేవదేవఃప్రీతిమాన్భస్మివశ్శ ॥ ౨౫ ॥
 త్వయాశ్చైవదాశ్యంనాగవిశ్వద్విద్యనృతే ॥ ౨౬ ॥ సంమోచయిత్వాశాపాన్తావనుంమేగృహ్మంబాకా ॥ ౨౭ ॥
 కాపాంసంకృతాశాపానాశాపంతంక ॥ బృహత్తవాకః ॥ ౨౮ ॥ ఇతిరత్నోమహాతేజఃభృగురావ్రాజ్యస్తాన్ ॥ ౨౯ ॥
 శాపాశాపాన్త్రాసంతికాపాఞ్చన ॥ ౩౦ ॥ రామఇశ్యధివిఖ్యాతస్త్రీషులూకేనమానవ ॥ స్థిలంస్త్ర
 య్యతేతాపిభృగుశ్శాపకావహత్ ॥ ౩౧ ॥ లయోద్యాయాఃపతీరామోదీఘకాశాలాభవన్యత ॥ త్రివర్ణప
 తాంగంవదీభూతాంబుజపత్ర ॥ ౩౨ ॥ సునితాశ్చనమృద్ధాశ్చభవిష్యంత్యన్యవానుజాః । త్రివిధమేనహన్త
 తంగవహశతానిన ॥ ౩౩ ॥ రామోరంభ్యమపాసితాన్ప్రహ్లాకంగమన్యతి ॥ సమ్మధ్ధృష్టాయమేత్రేప్రప్త్యాన
 పురాణమృ ॥ ౩౪ ॥ రామశాంశ్చనమగ్నో బవహంస్తాన్ధావయన్యతి ॥ ద్వౌపుత్రౌమభవిష్యతేసీతాయాం
 నాశువన్యతి ॥ ౩౫ ॥ త్రివిధంత్యమోధ్యానాంసత్యమేతన్నసంశయః । సీతాయాశ్చతతఃపుత్రాసభిషేద్యతి

రాముః || ౩౩ || సవర్షమభిరంతాన్మౌవశస్యాన్యగలాగల | ఆభ్యామసుచుచోలేజాన్మౌన్యజాన్మౌన్యహామౌన్య
తూన్యోభూతేమునాతస్త్విరాజాదరభక్త్యా | అపవాన్యచాన్యచామసరాయాత్పరౌన్యమం || ౩౪ || ఏతద్వ
చోమయాతద్రమునినాన్యచాత్పరౌన్యమం | చూచుచుపాత్పరౌన్యమం నాన్యచాత్పరౌన్యమం || ౩౫ || (సీతాయాశ్చ
తతఃపుత్రాచభిషేక్యతిరాముః | అన్యచాత్పరౌన్యమం నాన్యచాత్పరౌన్యమం || ౩౬ ||) ఏవంగతేననంతా
పంకతుమహాకాసిరాముః | సీతాభాగమునాన్యచాత్పరౌన్యమం || ౩౭ || తచ్చుత్వాన్యచాత్పరౌన్యమం
సూతస్యపరమాన్యమం | ప్రహరణమహం నాన్యచాత్పరౌన్యమం || ౩౮ || తతస్సంపదతే కేవలసూతలక్ష్మణ
యోఃపథి | అరేచాన్యచాత్పరౌన్యమం నాన్యచాత్పరౌన్యమం || ౩౯ || ఇన్యచాత్పరౌన్యమం నాన్యచాత్పరౌన్యమం
శస్సగః || ౪౦ || ౧౦౮౦ ||

శ్రీరామాయనముః || ఓమ్ || శత్రుతాంబుజనీమున్యచాత్పరౌన్యమం నాన్యచాత్పరౌన్యమం | ప్రభాతేపునాన్యచాత్పరౌన్యమం
ప్రయయాతదా || ౧ || తతోభాదీవసేస్తాప్తే ప్రభాతేనాన్యచాత్పరౌన్యమం | అసాధ్యారత్నవంశానాన్యచాత్పరౌన్యమం
జనాన్యమం || ౨ || సామిన్యచాత్పరౌన్యమం నాన్యచాత్పరౌన్యమం | రామపానసమాసాద్యవన్యచాత్పరౌన్యమం
తప్తేనాన్యచాత్పరౌన్యమం నాన్యచాత్పరౌన్యమం | గాన్యచాత్పరౌన్యమం నాన్యచాత్పరౌన్యమం || ౩ || రాజ్యభావనాన్యచాత్పరౌన్యమం
రిసాన్యచాత్పరౌన్యమం నాన్యచాత్పరౌన్యమం | అవాన్యచాత్పరౌన్యమం నాన్యచాత్పరౌన్యమం || ౪ || నన్యచాత్పరౌన్యమం నాన్యచాత్పరౌన్యమం
సనే | నన్యచాత్పరౌన్యమం నాన్యచాత్పరౌన్యమం | అన్యచాత్పరౌన్యమం నాన్యచాత్పరౌన్యమం || ౫ || జగ్గాహచరణాన్యచాత్పరౌన్యమం
వాచదీనయావాచాన్యచాత్పరౌన్యమం నాన్యచాత్పరౌన్యమం || ౬ || అన్యచాత్పరౌన్యమం నాన్యచాత్పరౌన్యమం
యగోద్దిష్టేవాన్యచాత్పరౌన్యమం నాన్యచాత్పరౌన్యమం || ౭ || తత్రతాంబుజాచారాన్యచాత్పరౌన్యమం నాన్యచాత్పరౌన్యమం | పునాన్యచాత్పరౌన్యమం

తానాస్యగోనామమహాశాసనం | బభూవప్యథావిమలాబ్రహ్మసన్న్యాసః || ౧౩ ||
 తానారణ్యధూషితాం బ్రాహ్మణేభ్యోగదా రాజాపుష్పం | తేనాచ్యుతానాం సత్త్వం సత్త్వం || ౧౪ ||
 శిశులాగధుః | బ్రాహ్మణస్వామీ తాగ్నేత్వదరిక్రీసాంవృతః | సత్త్వం సత్త్వం || ౧౫ ||
 త్రిగ | రావశ్యత్వస్వరాజ్యమనంపస్వరగణాస్యమాదా || ౧౬ ||
 గదశః తాంస్వకాంధేమం బ్రాహ్మణస్యైవేశసే || ౧౭ ||
 తత్త్వం సామశ్చ శాసనం సత్త్వం || ౧౮ || తస్య తంస్వరః || ౧౯ ||
 సానాగదాచ్యుతం పావకావమం || ౨౦ || యోషిపాలమిత్రం || ౨౧ ||
 వృషమసౌరితనత్వరః || ౨౨ || స్పశితా రాజసింహానత్యక్తా || ౨౩ ||
 శాసనాసీద్విపశ్చిత్తః || ౨౪ || వివదంతాతతోన్యోన్యం బాహు || ౨౫ ||
 ననం || ౨౬ || ఆహారాత్రాగ్యనైకానివసంప్రాకోధమము || ౨౭ ||
 ప్రభౌ సరమసంతప్తౌ వాక్యం ఘోరాభినంహితం | బభూవసం || ౨౮ ||
 అభ్యశ్యస్వభూతానాం కృతలాసోభవిష్యసి | బహువక్షానాప్రాప్తి || ౨౯ ||
 లాసావైదీక్షాకాలం వసిష్యసి | ఉత్పన్నతేహిలోకే స్తన్యమా || ౩౦ ||
 విష్ణుః పురుషవిగ్రహః | నలేమోక్షయితా రాజన్నస్తాచాప్తాద్యవిష్యతి || ౩౧ ||
 పృథ్వీ | భారావతరణాథాంహినరనారాయణాపుభౌ || ౩౨ ||
 వంతాశాపముత్సృజ్య బ్రాహ్మణేవిగతజ్వరౌ || ౩౩ || తాం గాంహినగుగ్ధలాంవృద్ధాం దశతు || ౩౪ ||

రీరస్యకృతేన్యస్యమహామునిః । వసన్తస్తుమహాతేజాఃజగముపితురింతకిం ॥ ౫ ॥ సాధివాద్యపితుఃపాదా దెవదే
వస్యధమకావితే । పితామహమధోవాచవాయుభూతబ్రహ్మదంవవః ॥ ౬ ॥ భగవన్నిమిశాపేన విదేహాల్పముపాగమం
లూకనాధమహాదేవ వాయుభూతాహమబ్జజ ॥ ౭ ॥ సర్వేషాం దేహాహీనానాం మహద్భుగభంభవ్యతి । బుష్క
లేనర్వకార్యాణాహీనదేహస్యవైవ్రభో ॥ ౮ ॥ దేహస్యాస్యస్యసద్భావే ప్రసాదంకతుః మహాహసే । తమవాయు
తొద్రహ్య స్వయంభూతమిద్రాభః ॥ ౯ ॥ మిత్రావరుణజంతేజఃఆదిత్యంహోయశః । ఆయోనిజస్త్యం విత
క్రొవర్జితసత్తమ ॥ ౧౦ ॥ గృమేణమహాకాయ క్షుభనరేష్యసేవేవశం । వీచముక్తస్తుపదే అధివాద్యప్రద
య ॥ ౧౧ ॥ కృణ్వతి తామహాత్మానాం ప్రయయావరుణాలయమ్ । తమేవకాలంమిత్రాహిమేణాద్వైమితరయ
తో ॥ ౧౨ ॥ ధీరౌదేవసహుదేతఃపూజ్యమానస్సురౌత్తమైః । ఏతస్మిన్నైనకాలేతుడోర్వశీపరమగ్నాం ॥ ౧౩ ॥
అన్యచ్ఛమావహుఃదేశమామయాసగభిర్వృతా । తాంధృప్తవారూపసంపన్నాంక్రీడంతీంపయశాలమ్ ॥ ౧౪ ॥
విశ్వరూపానామహావరుణాంధృశీకృతే । సతాంవత్సవలూశాక్షీం పూణాచంద్రనిభానవాం ॥ ౧౫ ॥ వయోవయ
మామహామైత్రసంహాంపురీవరాం । ప్రత్యువాచతతస్మానువరుణంప్రాంజలిస్థితా ॥ ౧౬ ॥ మిత్రేహింసంపు
సాహుర్వాగ్రేదేవయతేతేన । మమస్త్యబ్రవిద్యాక్యంకందర్పశరపేడితః ॥ ౧౭ ॥ భగవతేజస్సుత్యుక్త్యుక్త
క్షీకాచసగిమాణే । శేవమఃస్త్రిభ్యసుశ్రోతీర్త్యయ్యహంవరవణిణి ॥ ౧౮ ॥ కృతకామోభవిష్యాహిమంసేచ్ఛసిపం
గిమం । దేవ్యుక్త్యాహీనాన్యరూపస్యసుభాషితం ॥ ౧౯ ॥ డోర్వశీపరమస్త్రీత్యాగ్రంభ్యకాంక్షముకాచహ । కా
మామేతద్భువన్యమహాగర్హణమేర్హ్యయ్యధీరం ॥ ౨౦ ॥ భావశ్చాభ్యధికస్తుభ్యందేహోమిత్రస్యబ్రాభో । డోర్వ
శ్యానినముక్తస్తురేతస్త్యహదస్ఫుతమ్ ॥ ౨౧ ॥ జ్వలదగ్నిశిఖాప్రఖ్యంతస్త్రిహంభోగ్యపాస్యశరే । డోర్వశీత్వా

గమత్తత్రమిత్తోవైయత్రదేవతా || ౨౨ || తాంతుమిత్రస్సునంక్రుద్ధ ఊర్వశీమిదమబ్రవీత్ | మయ్యామంప్ర
తాపూర్వంకస్తాత్త్వమసివజితా || ౨౩ || భావేనాన్యంవృతవతీతస్తాత్త్వంచుప్తచారిణీ | అనేనచుక్కుతేనన్వం
మతోగ్రధకలుషీకృతా || ౨౪ || హనుష్యలోకమాస్థాయకంచితాగ్రంనివల్స్యసి | బుధన్యపుత్రోరాజషిః కాశీ
రాజఃపురూరవాః || ౨౫ || తమద్యగచ్ఛమర్బుధైవతేభర్తాభవిష్యతి | ఇత్యుక్త్వాసన్వకం తేజస్తస్మిన్కుమర-మృగ్యపా
న్యజత్ || ౨౬ || తతస్సాశాపదోషేణపురూరపనమభ్యగాత్ | ప్రతిష్ఠానేపురవరేబుధస్యాత్మ్యమారపం || ౨౭ ||
తన్యజజ్జైతతశ్శీమానాయుఃపుత్రోహహాబలః | నహహాయన్యపుత్రస్తుబభూవోద్రనచద్యుతిః || ౨౮ || వజ్రము
త్సృజ్యవృత్రాయభ్రాంతేథత్రిదివేశ్వరే | శతంపషానమాస్రాగీయోనేంద్రత్వంప్రశాసితం || ౨౯ || ఓమ్ || సా
తేనశాపేనజగామభూమింతడోర్వశీచారుదతీసునెత్రా | బహూనిపషాణ్యసనశ్చసుభూశ్శాపశ్చయోదింద్రస
వోజగామ || ౩౦ || ౨ || ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణే షట్పంచాశస్సర్గః || ౬౨ || ౧౨౪౦ || * * * * *

శ్రీరామాయణముః ౪ || ఓమ్ || తాంశ్చుత్వాదిప్యసంకాశాంకథామచ్ఛుగదర్శనాం | లక్ష్మణగపరమసీతా
రాఘనవాక్యమబ్రవీత్ || ౧ || ఓక్షప్రదేహౌకాకున్దస్యకథౌత్పజపాధివా | పునదేహౌసనంయోగం బన్ధు
తుదేవనమృతా || ౨ || తస్యగన్భాషితంశ్చుత్వా రామస్సన్యసరాక్రిమః | తాంకథాంకథయామానవసిష్ఠస్య మ
హాత్మనః || ౩ || అతఃకుమ్భేనరశేన్ద్ర తేజఃపూణేహమహాత్మనః | తస్మిన్స్తేబోమయా విప్రా సంభూతావృషినన్ద
మా || ౪ || పూర్వంసమభవత్తత్రతగస్త్యాభగవాన్యపిః | నాహంసతస్తవేత్తుక్త్వా మిత్రాంతస్సాదపాక్రిమత్ ||
తద్ధితేజస్తమిత్రస్యఊర్వశ్యాఃపూర్వమాహితం | తస్మిన్త్రమభవత్కుమ్భేతత్రైజోయత్రవారుణం || ౫ || కన్యరీ
త్స్వధకాలస్యమిత్రానరుణసంభవః | వసిష్ఠస్తేజసాయుక్తోజ్ఞైఃచైత్వాకుదైవతం || ౬ || తమిత్వాకుమరహాతేజా

శత్రూమిజీవితుః । సమాంత్రమభిజానీషేమః । తామపమానితామ్ ॥ ౧౯ ॥ పృథ్వీస్సౌర్యః । హిమశాంతిః । తేషాం
జీవినః । అవజ్ఞాయసగాజసిః । పరిసూయవభాగః । పం ॥ ౨౦ ॥ మయ్యుపజ్ఞాంసయ్యుద్భిహిషదమాంబహుమగ్న
తే । తస్యాస్తద్వచనం శుత్రాకోదనాభిపరిప్లువః ॥ ౨౧ ॥ వ్యూహతుః । ముపవశ్శామిదశనానహుసాత్మజుః । య
స్తాత్కామవజానీతేనాహుషస్సుదురాత్మవాన్ ॥ ౨౨ ॥ జరయాపరయాజీహేత్వేభిః । ముపశుస్యతి । ఏవముక్వా
దుహితరంసమాశ్వాస్యచభాగః । పం ॥ ౨౩ ॥ పునజ్జేగావబ్రహ్మషీర్భసనంస్వయమాశాః ॥ ఓమ్ ॥ సప
ముక్తాప్తిజపుంగవాగ్గ్రీహుతాంసమాశ్వాస్యచదేవయానీం । పునర్యయామాగ్నసమానలేదాగవాచశాపం స
హుషాత్కజాయ ॥ ౨౪ ॥ ఇశ్యుత్తరశ్రీరామాయణే ఉత్తరకాండే చాశస్సర్గః ॥ ౫౦౫ ॥ ౧౦౩౦ ॥ ***

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ శుత్రాత్పరాశనంపుద్ధంరేచార్హసహుషాత్కజః । జరాంపరమికాంపా
ప్తస్సపుత్రమిదమబ్రహ్మణీ ॥ ౧ ॥ యదోత్సయసిధర్తజ్ఞోమదధేఽప్రత్యుత్యాతామ్ । జరావరమికాశ్రుతీభోగ్
రంస్యేహహాశః ॥ ౨ ॥ సతావతక్రూతకామోస్త్విషయేషునరషభ । లనుభూయయాగ్రాకామంతతఃప్రసాన్య
మ్యహంజరామ్ ॥ ౩ ॥ యదుస్తద్వచనం శుత్రాప్రత్యుత్యావనరషభం । పుప్రస్తేదముతఃపూగుః । ప్రత్యుత్యాతా
వైజరాం ॥ ౪ ॥ బహిష్కృతోహమథేషుచన్నికపావృపాధిప । ప్రత్యుత్యాతాతేరాజన్యస్సహశ్శాంతిభో
జనం ॥ ౫ ॥ భక్త్యంతధాపినంపేయంమృత్యుస్సేహయంతతథా । తత్యతద్వచనం శుత్రాపరాజాపూగుషధాబ్రహ్
ణీ ॥ ౬ ॥ ఇయంజరామహాపాహోమదధేఽప్రత్యుత్యాతామ్ । నాహుషేతైషముక్తస్తుపూగుఃప్రసాదాబ్రహ్మ
ణీ ॥ ౭ ॥ ధన్యోవ్యయగృహీతోస్త్విశాసనేస్త్వితపత్నితః । పూరోర్వచనమాజ్ఞాయానాహుషఃశరయాముదా ॥ ౮ ॥
ప్రహసన్మతులంలేభేజరాంసంకామియద్యతామ్ । తతస్సరాజానరఃప్రసాదాపృథ్వీయజ్ఞాంత్యహసశః ॥ ౯ ॥

బహువిషానహస్రాణిపాలయామాసమేననీం । అథదీఘాన్యకలన్యరాజాపూనుమాథాబ్రవీత్ ॥ ౧౦ ॥ ఆనయా
 స్వజరాంపుత్రన్యాసంనిర్యాతయస్వమే । వ్యాసీభూతామయాపుత్రత్వయిసంకామితాః ॥ ౧౧ ॥ తస్మాన్ప్రతి
 గ్రహీమ్యామితామహంమావ్యధాంకృథాః । ప్రీతశ్చౌన్మిమహాబాహూశాసనస్యప్రతిగ్రహితే ॥ ౧౨ ॥ తస్మాదా
 హమభిషేత్యేమిప్రీతియిక్తోనరాధిపం । ఏవముక్తాస్వతంపూరుయయాతిర్నహుమాత్తజః ॥ ౧౩ ॥ దేవయానీ
 సుతంకున్ధోరాణావాక్యమథాబ్రవీత్ । రాక్షసస్త్యంమయాజాతఃపుత్రగుహానురాసదః ॥ ౧౪ ॥ ప్రతిసాసేమ
 మాజ్ఞాంమత్ప్రజాధేకవిఫలాభవ । పితరంగురుసూతంయయాస్తాన్యమవమన్యసే ॥ ౧౫ ॥ తాక్షసాన్యాకుథా
 నాంస్త్యంజనయిష్యసేదారుణాః । నశుసామకులౌక్యుతోవంశస్థాస్యలిదుర్త్వతే ॥ ౧౬ ॥ సంతోషాభవత్ప్రజాన్యా
 దుర్విచిత్రోభవిష్యతి । తమేవముక్తాస్వరాజషిఃపూరుంరాజ్యవివధానం ॥ ౧౭ ॥ అభిషేకేణసంఘాజ్య ఆరామం
 ప్రవివేకహ । తతఃకాలేనమహాతాదిష్టాంతముపజన్తివాః ॥ ౧౮ ॥ త్రివిపంసగతోరాజా యయాతిర్నహుమాత్త
 జః । పూరుస్త్యకారయన్యాజ్యంధమేణమహతావృతః ॥ ౧౯ ॥ ప్రతిష్ఠానెపురవరేశాశీరాజ్యేమహామహాః ।
 యదుస్తుజనయామానయాతుధానాంతసహస్రశః ॥ ౨౦ ॥ పురేక్రౌంచవనెదుగేరాజవంశాన్యహిష్మకః । ఏష
 తూశనసాముక్తశ్చాపాత్సగోయయాతినా ॥ ౨౧ ॥ ధారితఃక్షత్రధమేణయంనిమిశ్యక్షమేచు । (ఉమాతు
 నర్వధాలోకేదులభాకీతివధిః ॥ ౨౨ ॥ రోషన్తుదారుణఃపుంసాంక్షమాంకీతివచనిహన్తుతే । తస్మాన్నమహా
 తాఃకోపంజనయత్త్వాంతిమాన్మరః ॥ ౨౩ ॥) ఏతత్రైనర్వమాఖ్యాతందర్శనంనర్వకారితాం । అనువర్తామహేసా
 మృదోహసస్మాద్యధాన్మగే ॥ ౨౪ ॥ ఓమ్ ॥ ఇతికథయతిరామేవంద్రతుల్యాననైవప్రవిరళతరతారంవ్యమజ్జైత
 దానీం । తరుణకిరణరక్తాదికృభౌచైవపూర్వాకుసుమరసవిముక్తంవస్త్రమాకుంతితేవ ॥ ౨౫ ॥ ఇత్యుత్తరశ్రీరామా

యణే ఏకోనవప్తితచున్సగః ॥ ౪౦౮ ॥ ౪౩౫౦ ॥

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥

త్వాపూర్వాప్టికీక్రమాం । దర్శాననగతోగావాకామోగాజీగూ ॥ ౪౦౯ ॥

రథసభ్యైశ్చ గాజిభిస్సాసాహ్సై ॥ ౪౧౦ ॥

స్వరాచన్యస్థైర్మణి ॥ ౪౧౧ ॥

ద్వవిధకాన ॥ ౪౧౨ ॥

భలక్షణః ॥ ౪౧౩ ॥

నాథయోవ్యాధయైశ్చైవ ॥ ౪౧౪ ॥

యతేత్రనయవానశవన్యైః ॥ ౪౧౫ ॥

మేరంజ్యంప్రశానో ॥ ౪౧౬ ॥

అగ్రీవద్వదః ॥ ౩ ॥ రాజేనకర్తాభూతానాంరాజాచైవవినిశః ॥ రాజానుప్రేక్షుజాగరాజాపాలయతప్రజాః ॥
 నీత్యామనీతయారాజాధర్మరక్షితక్షితా ॥ యదానపాలయేద్రాజాక్షిప్తంసత్వంతివైప్రజాః ॥ ౪ ॥ రాజాక
 ర్తావగోప్తావసర్వవ్యజగతఃపితా ॥ రాజాకాలోయుగంచైవరాజాసర్వమిదంజగత్ ॥ ౫ ॥ ధారణాద్ధర్మమిత్యా
 హుభవేణవిధృతాఃప్రజాః ॥ యస్తాద్ధారయతేసర్వంత్రైలోక్యంసవరావరం ॥ ౬ ॥ ధారణాద్ధిద్విహంచైవ
 ధమేణారంజయస్ప్రజాః ॥ తస్తాద్ధారణమిత్యుక్తంసభర్తృఇతిసత్ప్రయః ॥ ౭ ॥ ఏషరాజస్వరోధర్మఃఫలవాన్ప్రీత్య
 రాఘవ ॥ సహిధర్తాద్భవేతిహంచిద్ధమ్నాపమితిమేనుతిః ॥ ౮ ॥ దానందయానతాంపూజావ్యవహారేమహాజా
 నం ॥ ఏషరామసరోధర్మోరక్షణాలేప్యిత్యచేహవ ॥ ౯ ॥ త్వంప్రమాణంప్రమాణానామసిరాఘవమన్యత ॥ వివి
 తస్త్వేవతేధర్మస్సద్భిరావరితస్తవై ॥ ౧౦ ॥ దర్శితాంత్వంపరంధామగుణానాంసాగరూపమః ॥ అజ్ఞానాన్పమయా
 రాజన్నక్తస్తస్వరాజసత్తమ ॥ ౧౧ ॥ ప్రసాదయామిశిరసాసత్వంకోర్ధ్విమిహాహాసి ॥ శుశస్త్వచనంశ్చోత్వా
 రాఘవోవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౧౨ ॥ కీంతేకార్యంకరోమ్యద్యబూహివిస్సృజమాదిరం ॥ రామస్యవచనంపుత్వాసార
 మేయోబ్రవీదదం ॥ ౧౩ ॥ ధర్మేణరాష్ట్రంవింశేతధర్మేజైవానుపాలయేత్ ॥ ధర్మాచ్ఛరణ్యతాంయాతిరాజాసర్వభ
 యాపహః ॥ ౧౪ ॥ ఇదంవిజ్ఞాయయత్కృత్యైశ్చాయతాంమమరాఘవ ॥ భీతుస్సర్వాభకాసిద్ధిశ్చపార్త్యుభావ
 సభేరసకా ॥ ౧౫ ॥ తేనదత్తఃప్రహారోషేషాగ్రణమనాగసః ॥ ఏతచ్ఛుక్తిత్వారామేణద్వాధ్వసస్సంప్రీయితస్త
 దా ॥ ౧౬ ॥ ఆనీతశ్చద్విజస్తేనసర్వసిద్ధాభావకౌవిదః ॥ అశద్విజసరస్తత్రరామందృష్ట్యామహాద్యుభః ॥ ౧౭ ॥ కిం
 తేకార్యంమయారామతద్బూహిత్యంమమానఘ ॥ ఏవముక్తస్తవిప్రీణరామోవచసమబ్రవీత్ ॥ ౧౮ ॥ త్వయావ
 త్తప్రహారోయంసారమేయస్యవైద్విజ ॥ కింతశావక్యతంవివదందేనాభిసాతాయతిః ॥ ౧౯ ॥ కోధఃప్రాణహర

శృణుఃకౌన్తీభామితీముఖోరపుః । కౌన్తీభోవ్యసిర్నహాతీత్వస్వర్వంకౌన్తీభోవకీషణతి ॥ ౨౦ ॥ తదతే ముజర్జితే
యస్పదానంప్రయచ్ఛతి । కౌన్తీభేనసర్వందహతితస్మాత్కౌన్తీభంవిసజాయేత్ ॥ ౨౧ ॥ ఇంద్రియాణాం ప్రవృత్తి
సాంహయా నామివధావతాం । కుర్వీతకృత్యాసారథ్యంసంహృత్యేంద్రియగోచరం ॥ ౨౨ ॥ మనసాకర్మణా నా
చావతుషాచసమావరేత్ । శ్రేయోలోకస్యవరతానద్యేష్టినచలిష్యతే ॥ ౨౩ ॥ సతతకర్మాసన్నిధిస్సర్వ
వాప్యహతఃపదా । అరిరానిత్యసంకుర్ధోయథాత్మాదురసస్థిగః ॥ ౨౪ ॥ విధితవినయస్యాపి ప్రకృతిర్నపిధీయ
తే । ప్రకృతింగూహమానస్యనిశ్చయోప్రకృతిర్ధృవం ॥ ౨౫ ॥ ఏవము కృష్ణవిప్రోవైరామేకాన్తిష్ఠకర్మణా । ద్విగ
స్సర్వార్థసిద్ధిస్తాబ్రవీదామివన్నధౌ ॥ ౨౬ ॥ మయాదత్తఃప్రహారోయంకౌన్తీభేనావిష్టవతపా । భిక్షోర్భాగ
టమనైనకాలేవిగతభేక్షకే ॥ ౨౭ ॥ రథాన్ధితస్వయంశ్వావైగచ్ఛాపేతిభాషితః । అథస్వరేణగచ్ఛంతు
ర్ధ్యాంతేవిషమంస్థితః ॥ ౨౮ ॥ కౌన్తీభేనతుభయావిష్టవతోదత్తోస్యరాఘవ । ప్రహారోరాజరాజేంద్రశాసన
మవరానినం ॥ ౨౯ ॥ త్వయాశస్త్రస్యరాజేంద్రనాస్తిమేనరకాన్ఘ్రియం । అథరామేఘసంపృష్టాస్సర్వపాససం
దః ॥ ౩౦ ॥ కింకార్యమస్యవైబూతిదండోవైకౌన్తీభాత్యణాం । సమగ్నగ్నిహితేదండప్రజాభవతిరక్షితా ॥
భృగ్వంగిరసకుత్సాద్యాఃపనిష్ఠశ్చసకాశ్యవః । ధర్మపాతకముఖ్యాశ్చసచివానైగమాస్తథా ॥ ౩౧ ॥ ఏతేచాన్య
చవిహవిఃపండితాస్తత్రసంగతాః । అవధ్యోబ్రాహ్మణోదండప్రతిశాస్త్రవిదావిదూః ॥ ౩౨ ॥ మృగితోరాఘవ
ప్రేమంరాజభమోఘునిష్ఠితాః । అథతేమునయస్సర్వేరామమేవాబ్రువంతస్తదా ॥ ౩౩ ॥ రాజాశస్త్రాహి సర్వ
స్యత్స్వవిశేషేణరాఘవ । త్రైలోక్యస్యభవాంచ్ఛాస్తాదేవోవిష్ణుస్సనాతనః ॥ ౩౪ ॥ ఏవము కైతుబైస్సర్వేశ్వరా
వైసచనమబ్రవీత్ । యదితుష్టోసిమేరామయదిదయోవరోమమ ॥ ౩౫ ॥ ప్రతిజ్ఞాతంత్యయావీరకంకరామితివక్త్ర

తం । ప్రయచ్ఛబ్రాహ్మణవ్యాన్యకౌలపత్యంనరాభిప ॥ ౩౮ ॥ కౌలంపరేమహారాజకౌలపత్యంప్రదీయతాం । ఏల
 చ్ఛుజ్జ్వతురామేణ కౌలపత్యేభిషేచితః ॥ ౩౯ ॥ ప్రయయాబ్రాహ్మణాహృష్టాగజనంధానసార్పితః । అథతే
 రామసచివాన్స్సయమానావదోబువి ॥ ౪౦ ॥ ఎరోయందత్తవతస్యనాయంశాపోమహామ్యుతే । తవముక్తస్తుప
 చివైః రామోవవనదబ్రవీత్ ॥ ౪౧ ॥ నయూయంగతతిత్వజ్ఞాశ్శాన్వజైజాశాతికారణం । అథపృష్టస్తురామేణ
 సారమేయోబ్రవీదవమ్ ॥ ౪౨ ॥ ఆహంకులపతిస్తత్రహ్యసంశిష్టాన్నభోజనః । దేవద్విజాతిపూజాయాం దాసీ
 దాసేషురాఘవ ॥ ౪౩ ॥ సంవిభాగీశుభరతిదేవద్రవ్యస్యగజైశ్చ । పనీతశ్శీలసంపన్నస్సర్వసత్త్వహితేరతః ॥ ౪౪ ॥
 సోహంప్రాప్తశ్చమాంఘ్రా రామవస్థాదుధమాంగతిం । ఏవంకౌఠాన్వితోవిప్రస్త్యుక్తిదర్తాహితేరతః ॥ ౪౫ ॥
 కుప్రీధౌస్యశంసంసగుషలవిత్వాంశ్చపృథార్మికః । కులానిపాతయత్యేవనప్తసప్తచరాఘవ ॥ ౪౬ ॥ తస్మాత్సర్వా
 స్వసన్ధాసుకౌలపత్యంనరోవయేత్ । యమిచ్ఛేన్నరకంగంతుసపుత్రవశుబాధవమ్ ॥ ౪౭ ॥ దేవేష్వధిక్రృతిం కు
 ర్యాద్దోషుషబ్రాహ్మణేషుష । బ్రహ్మన్వందేవతాద్రవ్యంస్త్రీణాంబాలధనంచయత్ ॥ ౪౮ ॥ దత్తంహగతియోభూ
 యశ్చిష్టైస్సహవినశ్యతి । బ్రహ్మణద్రవ్యమాదత్తేదేవానాంచైవరాఘవ ॥ ౪౯ ॥ నర్యుషశ్శతీఘోరేననరశేపీదిసంజ్ఞ
 తే । మనసాపహిదేనన్వంబ్రహ్మన్వంవాహరేత్తుయః ॥ ౫౦ ॥ నిరయాన్నిగయాచైవపతిత్యేషవరాధమః । తస్మిన్
 త్వావవనం రామో విస్తయోత్పుల్లహోదనః ॥ ౫౧ ॥ శ్వాప్యగచ్ఛన్తహాతేజాఃయగపవాగతస్తతః । మనస్వహార్య
 జాతిజ్ఞోజాతిమాత్రేణమాపితః ॥ ౫౨ ॥ వారాణస్యామహాభాగస్త్రియంహిపాచిశస్వయం ॥ ఇత్యుక్తైరత్రై
 రామాయణైః ॥ అధికపాఠే సారమేయబ్రాహ్మణసంవాదోవామ ద్వితీయస్సగః ॥

శ్రీరామాయనమః ॥ ౬మ్ ॥ అదైకస్త్రిన్వనోద్దేశేరమ్యేపాదవశోభితే । నదీకేణైగిరివరేణోలింసైకకూ

జతే || ౧ || సంహవ్యాభ్రునహః కిణ్ణానానాన్యజగతావ్యతే | స్పృహోలూకే ప్రసూతాబహువక్షః గణానపి || ౨ ||
 అధోలూకస్యభవనంగృహః పాపవినిర్పయః | మమేదమిదకృత్వా గుంధలహం తేనాకగోత్ || ౩ || రాజా సుర్యస్య
 లోకస్య రామో రాజీవలోచనః | తే ప్రపత్యానమేశీభ్రుంయన్స్త్రితచ్ఛవనంధవేత్ || ౪ || ఇద్భుత్వా మహా
 తుఃస్వయాధాంసునిర్భతామ్ | గృహోలూకే ప్రపద్యే లాంజాశకౌపావమిషిణం || ౫ || గామప్రసవ్యగౌశీ
 భ్రుంకలివ్యాసులవేగనా | తోపరంబవిద్యే హత్స్పృశశశ్చరశేతిదా || ౬ || అధృష్టాన్త్రోనరేంద్రః తంగృహప్రసవ
 సామ్రాపీత్ | సురాణామసురాణాం వప్రధానస్తస్వంతుతోమమ || ౭ || బృహస్పతిశ్చ శక్తికాగ్నిశ్చ విష్ణోః సుహరి
 ద్యుతే | సరావంశోఽథాశావాంకాన్త్యావంద్రక్షవావరః || ౮ || దుగ్ధీర్మోక్షాయథానార్యోహేనువాన్త్యే గం
 వే | సూరికౌచసంభీక్యే లాంపాణానిమోహగ్ని || ౯ || తౌన్త్యాధగత్యాతుల్యోసి శీఘ్రోన్యస్యో లోపహరి |
 గురుస్తస్వంత్వసంపన్నః కీర్తిణాన్తశ్చరాభువ || ౧౦ || అనుష్టంబజాన్త్యా జేతానవాన్ప్రవిధినాగతిః | సృ
 ణుష్వమహావ్రతానువిభాన్త్యా సరసౌగంధ || ౧౧ || మమాలయం సూర్యకృతం బాపవపీర్లెణ గాభువ | ఉలుంహరి
 తే రాజం సత్రత్వంశాన్త్యా శుద్ధి || ౧౨ || ఏవమన్తే సుదృఢోఽపి ఉలుంహో వాక్యమబ్రవీత్ | సోహం భృశక్రింత్రాన్
 రాభిధనదాదామయమాత్తదా || ౧౩ || జాయతే వై నృపా గామశిలవిగ్భనతిమానుషః | తస్యంపసర్వమయోగేహం
 రాయణశ్చవావరః || ౧౪ || యావతే సామ్యతారాజన్సమ్యక్ప్రణీహి జావిభా | నమంచరచాన్విష్యతే నసాహం
 శకోభవాత్ || ౧౫ || క్రోధవండే ప్రజానాథదానసాపభయంపహం | దాణాహక్తాసిగోస్తాసి తేనోద్రవణసంధి
 వాత్ || ౧౬ || అభ్యవ్యసర్వభూతేషు తేజసాచానలాపహం | అభీష్టంశవసేలోకాన్తేనభాసు రసన్నిభః || ౧౭ ||
 సాక్షాన్విత్రేతతుల్యోసీతిధనాధనదాధిః | విత్తైశ్చ స్యేచపక్ష్యాశీర్నిశ్చం తే రాజనత్తమ || ౧౮ || భగవత్ప్రకీర్తన

సధనదస్తేననాభవాత్ । నమస్సుర్వేషుభూతేమన్థాపరేమవశేషువ ॥ ౧౯ ॥ శక్రేమిత్రేవ నిష్పృష్టిస్సమలః । యో
తిరాఘవ । ధర్మేణకాననంసత్సంవ్యవహారేవిధిక్రమాత్ ॥ ౨౦ ॥ యన్యసప్యసేవైరామ తన్యస్యబ్రహ్మగృహావః ।
గీయసతేనవైరామయవ ఇత్యసేవిక్రమః ॥ ౨౧ ॥ యశ్చైవజానుపాభావోభవతోన్యవసత్తమ । అగృశంస్యసరూ
గాజానత్వేషుక్షమయాన్వరిః ॥ ౨౨ ॥ చుభానస్యస్యనాథస్యరాజాభవశ్చైవబలం । అచక్షుష స్తథాచక్షురగళే
స్తురతిర్భవాత్ ॥ ౨౩ ॥ అస్తాకియపి నాథస్త్యంశూయతాంషుమధార్మిక । సుకాలయంస్త్రవిష్టస్సుగృహ్రీమః । జా
ధతేన్యవ ॥ ౨౪ ॥ స్వంహిదేపమనుష్యేషుశాస్తావైసరఘంగవ । ఏతచ్ఛుక్తిత్వాశుభైరామస్సహవానాహ్వాయస్సేన్
యం ॥ ౨౫ ॥ ధృష్టిజ్ఞయంతోవిజయసిద్ధాధోగ్రాహ్యైరపథానః । అశోకాధర్మనాలశ్చనుమంత్రచ్చనుహోబలః ॥
ఏతేరామస్యపదివాఃగాఢోదశరథస్యద । సీతీయైత్రామ శతౌనస్సర్వశాస్త్రప్రశారణాః ॥ ౨౬ ॥ హీమంతశ్చైవగీ
నాశ్చనమేమంత్రేచకోవిదాః । తానాహూయసథర్తాత్కామృష్యకౌబాన్తగర్తదా ॥ ౨౭ ॥ తేనగర్వాశితస్త్రాల
ష్టకాదవతీర్యద । గృహ్రీలూకవివాదంతంపుచ్చతిస్తనరోత్తమః ॥ ౨౮ ॥ కతిపహాణేవైగృహ్రస్యయిదగ నిలయం
కృతమ్ । ఏతన్యైకారణంబూహియదిజానాసితత్వతః ॥ ౩౦ ॥ ఏతచ్ఛుక్తిత్వాశుభైగృహ్రోభాషణేరాఘవం సశంభ
యంవసుమతీరామమనుష్యైఃసరితోయదా ॥ ౩౧ ॥ ఉద్ధితైరావృతానవాంతదాప్రభృతిమేగృహం । ఉలూకశ్చ
బ్రవీదాస్మంపాదప్రేరుషశోభితా ॥ ౩౨ ॥ యదేయంపృథివీరాజాతదాప్రభృతిమేగృహం । ఏతచ్ఛుక్తిత్వాశు
రామోవైసభానదఉజావహ ॥ ౩౩ ॥ నసాసభాయత్రననంతివృద్ధాఃపృథానతేయనవదంతిగర్తం । సాసాధర్మో
యత్రనసత్యమస్తేనతత్సత్యంయచ్చలేనానువిధం ॥ ౩౪ ॥ యేశుసభాస్సదాజ్ఞాత్వాతూష్ణీభ్యామంతతసతే ।
యథాప్రాప్తంనబుధివతేతేనర్వేనస్యవాదినః ॥ ౩౫ ॥ జానన్ననాబ్రవీత్ప్రశ్నాకామాతోగ్రధాద్యయాత్తథా ।

సనానైవారూఢాన్వాశానాశ్చనిప్రతిముంచతి || ౩౬ || తేషాంసంవత్సరేపూర్ణేవాశవికీప్రముచ్యతే |
 స్వాశ్చ త్యేగవక్తవ్యజానశాసత్యమంజసా || ౩౭ || ఏతచ్ఛ్చృతావతుసదివాఃరామమేవాబుప్రస్తాగా | ఉలూః
 శ్శోభతేరాజన్నతుగృహ్రిమహామతే || ౩౮ || త్వంప్రమాణంమహారాజరాజాహివరమాగతి | రాజమూలాః
 ప్రజాస్సవాణాఃరాజాధర్మస్సనాతనః || ౩౯ || శాస్తాన్మాణాంనృపాయేషాంతేనగచ్ఛంతిమగతాః | ప్రపిన్వతే
 సముక్తాస్తథవంతిపురుషోత్తమాః || ౪౦ || సదివానాంవదశ్శ్చృతావరామోవచనమబ్రవీత్ | శ్రూయంతామభిధాన్యా
 మిపురాజేయదుదాహృతం || ౪౧ || ద్యౌస్సహద్యౌరగనక్షత్రానవర్వతమహవనా | సలిలాణాపసంఘాశ్చాంతో
 లాక్ష్మింసవరాదరం || ౪౨ || ఏకఏవతదాహ్వానీమ్యక్తైమేరుగివాసరః | పురాభూస్సహలగ్న్యోవప్యగ్నోగౌరభా
 విశత్ || ౪౩ || తాంనిగృహ్యాయుహతేజాఃప్రవిశ్యసలిలాణావనం | సుహృదౌపదౌఘాతాత్కబళనాన్వహంతాస
 ప || ౪౪ || విష్ణోస్తుపైతదాబ్రవ్యేవివేశజరంతతః | రుద్ధస్సౌతంతుతంష్ణాత్వాసుహాఃయోగీనసావిత్ || ౪౫ || సా
 భ్యాంవిష్ణోస్సముత్పన్నేపక్షేహేమవిఘాషితే | సతునిగఃమృవైబ్రవ్యయోగీధూత్వామహావ్రభుః || ౪౬ || సిన్ధు
 యుగ్మృధిసీంవాయుంపర్వతాంత్సమహిరుహాః | తదంతరేప్రజాస్సవాణాస్సమనుష్యసరీరృపాః || ౪౭ || జరా
 యుజాండజాస్సవాణాస్ససజాసమహతపాః | తత్రకోత్రమలోశ్చన్నఃకైటభామధునాసహ || ౪౮ || కాచసౌ
 తామహావీర్యోఘోరరూపాదురాసదౌ | దృష్ట్వాప్రజాపతింతత్రకోధావిష్టాఃకూపతుః || ౪౯ || వేగేనమహతా
 తత్రస్వయంభువమథావతామ్ | దృష్ట్వాస్వయంభువాముక్తౌరవౌవైవికృతస్తదా || ౫౦ || తేనశబ్దేనసంప్రాప్తౌదా
 నవౌహరిణాసహ | అథవక్రవ్రహ్మరేణసూదితౌమధుకైటభౌ || ౫౧ || మేదసాస్థ్లావితాసవాఃపృథివీవసమంతతః |
 ఘాయోవిహోధితాతేనహరిణాలాకధారిణౌ || ౫౨ || శుద్ధాంవైమేదినీంతాంతువృక్షేన్సవామపూరయత్ | పి

షడ్వస్తవస్సానిష్పద్యం తేషుధర్మిణాః ॥ ౫౩ ॥ మేదోగంధాశ్చుధరణీమేదనీస్యభిసంజ్ఞితః । తిష్ఠాన్నగృహము
గృహములుక స్యేతిమమహిః ॥ ౫౪ ॥ తస్మాద్వృక్షప్రదహ్యోవైపాపాహర్తాపకాలయమ్ । ఏడా కరొతనాపా
దుర్వివీతోమహామయమ్ ॥ ౫౫ ॥ అధాశశిగణీవాణీతంతిర్హృత్ప్రబోధినీ । మావధీకాగుగృధ్ర త్వంహృత్ పృ
పాబలాత్ ॥ ౫౬ ॥ శాలెగోతమదన్తోమంప్రజానాథోనరేశ్వర । బ్రహ్మవల్లెతినామసూరస్సల్పప్రసక్త్యుదః ॥
గృహంత్విస్యగతోవిప్రీహోననంప్రతిహాగతః । సాగ్రంపవశతరచైవభోత్తవ్యంస్యవత్తర ॥ ౫౭ ॥ బ్రహ్మ
రత్తస్సవైతస్యపాద్యమన్యకంస్వయంగృహః । హదంప్రవాకరోత్తస్యభోజరాధంమహామయశే ॥ ౫౮ ॥ మూ
సమస్యాగ్రవత్తత్రతవోరంమహాత్మనః । అమృతైవమునినా శాపారత్తమృగానుజః ॥ ౫౯ ॥ గృహస్యో భద్రవై
గాశ్చామైసంహృతసామ్రాట్ । ససాగంకురుతర్హజ్జానాన్తైమత్రవైత ॥ ౬౦ ॥ శాపస్యగతోమహాభాగక్రియ
శాన్తిః సమసానదు । రేజజ్ఞానకృతంసంహృతరాజానంమనిరద్రవీత్ ॥ ౬౧ ॥ ఉర్ధ్వస్యోతేకతే శాన్తిం దామోనామమ
హామయశేః । ఇచ్ఛాసూతంమహాభాగోగాజరావీమోదనః ॥ ౬౨ ॥ అపప్రవృత్తోవిపంచిస్త్వభవంసరిత్ర
గమ । పృష్ఠోగమోతపృష్ఠోగ్యసరేత్రగప్రథిచీదశే ॥ ౬౩ ॥ గృహ్రత్సంస్య క్షంనాశాచిస్యగంధానుచేవసః ।
పురుషోదివ్యసంహాభామహామదరాభువనం ॥ ౬౪ ॥ సాధురామున్మన్మథ్యప్రసాదపంశ్చిగ్ని । విమన్త్యసి
ంకాష్టోరాచ్యుతస్యాంతస్తవ్యహంప్రతః ॥ ౬౫ ॥ ఇత్యుత్తత్రీగామామితేఽధికపాతేగృహ్రాణాంసంవాదోనా
మతృతీయస్సగతః ॥ ౬౬ ॥

శ్రీరామానుజస్తవః ॥ ఓమ్ ॥ ————— ఆభనిజపారః ————— తియోస్సంపదతోరేవం గామలత్కణయోస్త
రా । వాసంతికినిహృన్మానశీ శానచధర్మదా ॥ ౧ ॥ శతకప్రభాతేవిమలెక్యత్యోసావాన్తికేటియామ్ । అ

భిక్షకామకామస్తోదర్శనంశారకార్యపత్ ॥ ౧ ॥ తతస్త్వం ప్రార్థ్య గర్భరామం బాహ్యవైభవం । పరంబలం
తాదాజన్తావరితీప్రతాపసాః ॥ ౩ ॥ భాగవద్యుచనంనామిహుత్సర్వభూషణమ్ ॥ ఉత్తమశేషమంబుజా
దయంతిశత్రుత్వరాః ॥ ౪ ॥ ప్రేయమాణానరవ్యాఘ్రాయనుతరవాసినః । తస్మాత్తనంశుశ్రీత్వా గుహ్యగ్రీవం
చధర్మవత్ ॥ ౫ ॥ ప్రవేశ్యంతామహాత్మానాభాగవప్రముఖాద్భిరైః । గాన్ధీనస్సాన్ధీంకరంకృత్యైవ
మూర్ధ్నికృతాంజలిః ॥ ౬ ॥ ప్రవేశయామానతతస్తాపపాస్త్యన్తనవాసినః । తేనంపభూషణాదేవ్యమూచ్య
తేదసా ॥ ౭ ॥ ప్రవిప్రంరాజభవనంతాపసానాంమహాశ్యవం । తస్యైవాంశుశ్రీత్వా తస్యైవైభవం
తైః ॥ ౮ ॥ గృహీత్వాఫలమూలంచరామస్యాభ్యాహరన్ప్రహుః । బ్రతిగృహ్యమంజులంరామంప్రేతపురస్కృ
తః ॥ ౯ ॥ తీర్థాదకానిసవాణిఫలానివివిధానిచ । ఉవాచచతురబాహుస్త్వం సచరాచమనీశ ॥ ౧౦ ॥
ఇమాన్యాననముఖ్యానియధార్హముసవిశ్వతాం । రామస్యభాషితంసృత్వానగ్వపచమరాచకామః ॥ ౧౧ ॥ సుసంసృ
రాఖ్యాసునిషేధఃకంచనేమచ । ఉపవిష్టాన్మహీంస్తతద్యన్త్యావరపురంజయః ॥ ౧౨ ॥ పుష్కరిణిగృహీత్యు
త్సారాఘవోసాక్యమేబ్రహ్మత్ ॥ కిమాగమనకార్యంవఃకింకరోమినమాహిణిః ॥ ౧౩ ॥ అహోహృదహృదహృదైశ్చ
సర్వకామకరస్సుఖం । ఇనంరాజ్యంచనకలంజీవితంచహృదిస్థితం ॥ ౧౪ ॥ సర్వమేద్యైర్బలైశ్చకామస్యగీర్వ్యపి
మివః । తస్యతస్వచనంశుశ్రీత్వాసాధుకారోమహాభూత్ ॥ ౧౫ ॥ ఋషేనామగ్రీతవసాంశుశ్రీత్వాసానినా
ఊచుశ్చతేమహాత్మానాహుషణమహతాన్వితాః ॥ ౧౬ ॥ ఉపవన్మంసరశేష్త్యైవైభవసేనాన్భురైః । చరాచరా
వారాజన్ననిగ్రామమబలాః ॥ ౧౭ ॥ కార్యస్యగౌరవంజ్ఞాత్వాప్రతిజ్ఞాంసాభ్యుదయకామ్ ॥ ౧౮ ॥ త్వయాపు
నభాగవత్కౌరవాదియంకృతాప్రతిజ్ఞాహృదనవేక్ష్యకారణం । తతశ్చకర్తాహ్యసినాత్రసంశయోమహాభయా

త్రాతుమ్యపింస్తవమన్వసే || ౧౮ || ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణే షష్టితమస్తకః || ౩౨౧ || ౬౪౨౦ || *****

శ్రీరామాయనమః || ౬౪ || ఏవంబువాణిష్పపిమహాకాకుత్స్థావాక్యమబ్రవీత్ | కింకార్యంబూతభ
వతాంభయంతావదప్రేతుపః || ౧ || తథాబుగవతికాకుత్స్థైభాగవోవాక్యమబ్రవీత్ | భయానాం శృణుయన్మా
లందేశస్యచనరేశ్వర || ౨ || పూర్వంకృతయుగరామదైతేయస్సమహాబలః | లాలాపుత్రాభవజ్జ్యేష్ఠఃపథు
నామమహాసురః || ౩ || బ్రహ్మణ్యశ్చశరణ్యశ్చబుద్ధ్యాచపరిసిన్ధితః | నురైశ్చపరమోదాతైఃపీఠస్తస్యాకులాభ
వత్ || ౪ || సమధుర్విర్యసంపన్నోధైర్యవహసమాహితః | బహువక్షసహసాస్రాణిరుద్రపీఠ్యాకిరోత్తపః || ౫ || రు
ద్రఃప్రీతోభవత్తస్మైవరందాతుంయయాదనః | బహునూనాచ్ఛరుద్యేణదత్తస్తస్యాహ్నుతోమః || ౬ || శూలంశూ
లాద్విసిష్కృష్టమహావీర్యంమహాప్రభం | దదామహాత్మాసుపీఠోవాక్యంచైతదువాదహ || ౭ || త్వయాయమ
తులోధర్మోనుత్పాసాదకరఃకృతః | ప్రీత్యాపరమయాముక్తోదదామ్యాయుధముత్తమమ్ || ౮ || యావత్సురైశ్చ
విప్రైశ్చనవిరుధ్యైర్మహాసుర | తావచ్ఛూలంతవేదంస్యాదన్యథానాశమేష్యతి || ౯ || యశ్చ త్వామభియుంబీత యు
ధాయవిగతజ్వరః | తంశూలోభస్తసాత్వికత్వాపునరెష్యతి తేకరమ్ || ౧౦ || ఏవంరద్రాద్వరంలభ్యాప్తిభూయషివస
హాసురః | ప్రణివత్సమహాదేవంవాక్యమేతదువాదహ || ౧౧ || భగవన్మమవంశస్యశూలమేతదనుత్తమం | భవే
త్తునతతందేవసురాణామీశ్వరోహ్యసే || ౧౨ || ఏవంబువాణంతందేవన్సర్వభూతపతిశ్శివః | ప్రత్యుచాతమహాతే
జానేతదేవంభవిష్యతి || ౧౩ || మాభూతైవిఫలావాణీమత్ప్రీసాదకృతాశుభా | భవతఃపుత్రమేకంతుశూలమేత
ద్భజిష్యతే || ౧౪ || యావత్కరస్థశ్శూలోయంభవిష్యతినుతస్యతే | అవధ్యస్సర్వభూతానాంశూలహస్తోభవిష్య
తి || ౧౫ || ఏవంమధుర్వరంలభ్యాదేవాత్సుమహదహ్నుతమ్ | భవనంశాసురశ్రేష్ఠఃకారయామూససుప్రభిమ్ || ౧౬ ||

అస్యైతీహ హాభాగాప్రయాకురభీనసీహా | పిశ్విససోదవత్ప్రసాహ్యనలాయాంహోహా || ౧౭ || రావన్యో
 పుత్రోనిహవీర్గోలవణోవామగాగుణః | బాల్యాప్తిశ్శతదుష్టత్వాపాపాన్యైసహరరత్ || ౧౮ || గంభీర
 దుర్విసీకంతుస్త్వస్త్వోదనమన్విరి | మాధుర్యశోకగాపదేనదైనింకిందిగబ్రహీత్ || ౧౯ || సోహోయగ్నిహం
 కం ప్రవిష్టువను సాలయం | శూలనివేశ్యలవణేవరంతస్యైర్యవేకయత్ || ౨౦ || సప్రభో సేనాసంస్థానాం
 నాల్లసస్తధా | సస్తాపయతిలాహా | స్త్రీవ్యశేషాశతుశాపసాహా || ౨౧ || పశుప్రభావోలవణాం
 విధా | శుక్రాప్తప్రమాణాశాకుస్థస్త్వంహినిశుమాహా || ౨౨ || బహుశసాధివా రామధీరాన్తే
 హా | అభయంయాచితావీరత్రాతారంజవప్తహే || ౨౩ || తేవయం రామభాగ్యైశ్చాహంకంసలనామానిం |
 తారంబహ్మహేవీరనాన్యభువినిరాధిపం || ౨౪ || శక్తిత్రాగుమిహ్నామోలపతాపయవీతాహా || ౨౫ ||
 మగ్నేవేదశంతుతేభయజంకారణముగ్నితలతుయత్ | వినిహరయింభవాహామగ్నయశంకాకురపే నమస్కరి || ౨౬ ||
 ఇన్యైర్భగశ్రీరామాయణే పంచస్థితమిహ్నాహా || ౨౭ || రరతాం || ***
 శ్రీరామాయనముంర || ఓమ్ || సభాక్షతాన్వసీనామిచ్చిన్యాయాహ్వానం || ౨౮ || కిమోరదోహామం
 లవణాశ్వచపితే || ౧ || రామవన్యచగన్యైర్హిమమసువర్సనవతే | తతోహమగ్నాం హస్తానిహాం
 యథా || ౨ || అహోరస్సర్వసశక్త్యుశేషాగతంసాహా | అచారోరార్యతానిశ్చంవాహాంధానివేనహా || ౩ || మ
 త్సాబహుసహసాగ్నిసంహాన్యపుమ్యుద్విహాహా | నానుమాన్తేచగినుతేన్త్రయహాహామాహ్వా || ౪ ||
 నాంతరాణింహవినిఖావతేసహహాబల | సంహారేవమహాస్యైశ్చగితాన్యగ్నిహంతకే || ౫ || రిచ్చిన్వరామ
 వోవాక్యంవావప్రీతిసంయంతః | ఘాతయిష్యామిత్రాన్యైశ్చగిచ్చతువోభయం || ౬ || రిచ్చాంహంప్రతి

శ్చాయమునీనామగ్రతేజసాం । సభ్రాత్కాంత్యహితాంత్యర్వాసువావరఘనందనః ॥ ౭ ॥ కోహం తాలవణం
గాగకస్యాంశస్సవిధీయతాం । భగతస్యమహాబాహోశ్చతుర్మున్యచధీమతః ॥ ౮ ॥ రాఘవేతైవముక్తస్తుధరతో
వాక్యమబ్రవీత్ । అహమేనంసధీష్యామియమాంశస్సవిధీయతాం ॥ ౯ ॥ భగతస్యవచశ్చిత్వాదైర్యశౌర్యసమన్వితం । లక్ష్మణావరజస్తస్థాహిత్యాసావణమాసనం ॥ ౧౦ ॥ శత్రుర్ముస్త్యబ్రవీత్వాక్యం ప్రణిపత్యనరాధిపం । కృతకమామహాబాహుమహాభ్యమౌరఘనందనః ॥ ౧౧ ॥ ఆగ్రేణహిపురాశూన్యాత్వయోధ్యార్థి తావురీ । సం
తాపంహృదయేకృత్వా ఆర్యస్యాగమనంప్రతి ॥ ౧౨ ॥ నుశ్శానిచబహూనీహహ్యనుపరాతానిపాథివ । శయా
నౌమగబశయానునందిగామేఽవసత్పురా ॥ ౧౩ ॥ ఫలమూలాశనౌఘాత్వాజటీవీరధరస్తథా । అనుభూయేగృ
శేచుగబమేషరాఘవనందనః ॥ ౧౪ ॥ ప్రేష్ట్యమయిథితేరాజన్నభూయః క్లేశమాల్నయత్ । తథాబ్రువతిశత్రు
క్షేమరాఘనగపునరబ్రవీత్ ॥ ౧౫ ॥ ఏవమేవాస్తుకాకుశ్లక్రీయతామశశాసనం । రాజ్యేశ్వామభిషేక్త్యామి
మధోస్తునగరేశుభే ॥ ౧౬ ॥ నివేశయమహాబాహో భరణంయద్యవేక్షసే । శూరస్తవంకృతవిద్యశ్చ సమభూశ్చ
నివేశనె ॥ ౧౭ ॥ యోహిశత్రుంసముత్పాట్యపాథివస్యపునఃక్షయే । నవిధతైస్వసంతత్రనరకంసహగచ్ఛతి ॥
సత్సంహత్వామఘుతులవణంపాపశ్చయం । రాజ్యంప్రశాధిధమేణవాక్యంమేయద్యవేక్షసే ॥ ౧౮ ॥ ఉత్త
రంగనవక్తృప్యంశూరవాక్యాంతరేమమ । దౌలేనపూర్వజన్యాజ్ఞాకర్తవ్యానాత్రనాశయః ॥ ౧౯ ॥ అభిషేకం
చకాకుశ్లప్రవీచ్యస్యమయోద్యతం । వసిష్ఠప్రముఖైర్విప్రైర్విధిమంత్రపురస్కృతం ॥ ౨౦ ॥ * ॥ ఇన్దుతర
శ్రీరామాయణేద్వీపస్త్రీతమస్త్యధః ॥ ౧౨౭ ॥ ౨౫౦ ॥ * * * * *

శ్రీరామాయణమఃక ॥ ఓమ్ ॥ ఏవముక్తస్తురామేణవరాంవీరౌముపాగతః ; శత్రుఘ్నానిర్యసంపన్నౌ

మందమందము నాచహ ॥ ౧ ॥ అధమకంబవద్దకాకున్దస్సహస్త్రిన్నథేన రత్నైర । కన్ద తస్య తస్య జ్యేష్ఠ సుకవీర్యా
సఖివిచ్యతే ॥ ౨ ॥ అపశ్యంకగణేయంచశాసనంపురుషషణ్ఢ । తవచైవమహాభాగశాసనంపురుతిక్రమం ॥ ౩ ॥
త్సన్దోమయాశుశ్రోమీశుతిభ్యస్థిమయాశుశ్రోతం । మయాహి నోత్తరంవాత్సలంమధ్యమేష్రజీబానతి ॥ ౪ ॥ వ్యా
వృత్తంమర్షచోఘోరంహంశాస్థిలపణంశుభే । తస్యైగ్రవంమేమరుక్తస్యమగళాఃపురుషషణ్ఢ ॥ ౫ ॥ ఉత్తరం
చనచక్తవ్యంజ్యేష్ఠనాభిహితేనతి । ఆసమన్సహితంజైవనరణాకవినజితం ॥ ౬ ॥ సోహంబిష్ఠీయకాకున్దస్స
సంజ్యౌమితవోత్తరం । (తవచైవమహాబాహోత్తనశ్చయధాశుశ్రోతం) ॥ ౭ ॥ మాద్వితీయేనచగోవైవతే స్థేయిమాస
ద । అహంకామకరోగాజంప్రసాస్త్రిపురుషషణ్ఢ ॥ ౮ ॥ అధమకంబహికాకున్దస్సమర్షైతరేణుపంగన । ఏనము
క్తైశుశూరైణశత్రుఘ్నేనమహోత్తనా ॥ ౯ ॥ ఉవాచరామస్సంవ్యాఘ్రైలక్షణభరణంశిథం । సంభూతంసఖిషక
స్యతనయధ్వంసమాహితాః ॥ ౧౦ ॥ అదైగ్రవపురుషస్యాభిమతిషేత్త్యామిదజితయం । పురోధనంబకాకున్దస్స
నైగమాస్త్వేవజస్తథా ॥ ౧౧ ॥ మంత్రిణశ్చైవమనర్వానానయధ్వంసముచ్ఛ్రియా । గోభిశ్శృణవనమాజ్ఞాయితధా
కుర్వన్తంరథాః ॥ ౧౨ ॥ అభిషేకసమారంభంపురస్కృత్యపురోధనం । ప్రవృత్తా గౌరభవనం గౌజానోబ్రహ్మ
ణాస్తథా ॥ ౧౩ ॥ తతోభిషేకౌసవృధైశత్రుఘ్నస్యమహోత్తనః । సప్రవృత్తాకరీర్భీమాస్త్రాఘనస్యపురస్కృతః ॥
అభిషేక్తస్త్రుత్రుఘ్నైబభౌవాదత్యంసన్నిభః । అభిషేక్తఃపురానుభవస్సంప్రదీపవగుగ్గణైః ॥ ౧౪ ॥ అభిషేక్త
తుశత్రుఘ్నైరావేణాక్షిప్తవణా । పౌరాన్త్రమునిశాతనాస్త్రిపురుషాఃపరత్రాః ॥ ౧౫ ॥ కౌసల్యాచసుమి
శ్రావమంగళంకేకయీతథా । చక్రస్తారాజభవనేయాశ్చాన్యగౌజానుపితి ॥ ౧౬ ॥ గౌరవయోగ్యుర్యోతా
నోయమునాతీగవాసినః । హతంలవణమాశంసత్శత్రుఘ్నసాక్షాత్సఖివచోహాత్ ॥ ౧౭ ॥ తతోభిషేక్తఃశత్రుఘ్న

కనారోవ్యరాధువః | ఉవాచమధురాంవాణీ తేజస్తస్యాభిపూర్ణయా || ౧౯ || అయోశిరస్తస్వమోగుస్తేదిప్యఃప
రపుగుణయః | అనేనలవణంసౌమ్యహంతాసిరఘుపదన || ౨౦ || శృష్టశ్శర్మోయకాకుష్టయదాశేతేనహా
వే | స్వయంభూరజితోదేవోయంనావశ్యంత్సురామగాః || ౨౧ || అర్చ్యశ్శస్త్వనూశానాంతేనాయుహితనోత్ర
మః | సృష్టకొపాభిహృతేనవివాశారణందురాత్తనోః || ౨౨ || మధుక్లేటభయోర్ద్విగణిహృతేచర్వరక్షసాం | స
ప్టుకామేనలోకాంస్త్రీతాచానేనహతాయుధి || ౨౩ || తౌగావాజనభోగాధాక్లేటభంచమధుంకథా | అనే
నకరముఖ్యనతలూకాంశ్చకారసః || ౨౪ || నాయంమయాశరణపూర్వంరావణస్సవధానివా | ముక్తశ్శకు
మ్నఘాతానాంమహాస్త్రాసోభవేతితి || ౨౫ || యచ్ఛతస్యమహాచూలంత్రింబకేణమహాత్తనా | దక్షిణశస్త్ర
వినాశాయమధోరాయుధముత్తమం || ౨౬ || సత్స్నిగ్ధచ్యుభననేపూజ్యమానంపుంగవుః | దిశపురావస్థమాసాద్య
ప్రాప్నోత్థ్యావరముత్తమం || ౨౭ || యదాతుశుద్ధమాకాంక్షకశ్చిదేనంసహహ్వయేత్ | తిదాశూలంస్పృహీ
తావతింభస్తపూర్వాత్సరాక్షసః || ౨౮ || సత్సంపుషకౌర్మాలతమాయుధవివాక్యతిమ్ | అప్రపిష్టపురంపూర్వం
ద్వారీశ్యధృతాయుధః || ౨౯ || అప్రవిష్టంభభవనయ్యుద్ధాయపురుషషకభ | ఆహ్వాయేథామహాహాతగా
హంతాసిరాక్షసం || ౩౦ || అన్యధాక్రియమాణేతుఅవధ్యస్సభవిష్యతి | యదిత్వేనంకృతేనీరవివాశముపయాస్యతి
ఏతత్రైవర్వమఖ్యానంశూలస్యదవిపర్యయః | శ్రీమతశ్శతకంఠస్యకృత్యంహిమరణేత్రుణం || ౩౧ || ఇన్ద్రాత్త్రుశీ
రామాయణే త్రివష్టితమస్తకః || ౩౦ || ౬౦౦ || * * * * *

శ్రీరామాయణమః | ఓమ్ | ఏనముక్తాతుకాకుష్టపరీశస్యచపునగపునః | పునరేతావరంవాక్యమువాచర
ఘనందనమ్ || ౧ || ఇమాన్యశ్వరహస్తాశివత్వారిపురుషషకభ | రక్షానాంబసహస్రీజ్వగజానాంతముత్తమం ||

అతిరావణవిధ్యశ్చనానావణ్యోపశోభితాః । అనుగచ్ఛంతుశ్చతుర్ముఖంతథైవనటచితకాః ॥ ౩ ॥ హిరిణ్యస్యను
 వణగ్యనియుతంపురుషషభ । గృహీత్వాగచ్ఛనస్రాణిపర్యాప్తగనశాహనః ॥ ౪ ॥ బలంబసుబృశంఖీరపృష్ఠపు
 ష్టమచుద్ధతం । సంభాషాసంప్రదానేనరుజయస్వనరొత్తమ ॥ ౫ ॥ నన్యాధాన్తత్రితీర్గతి నదారా నచబాంధ
 వాః । సుశృద్ధాభ్యత్యవగశ్చైయత్రతిత్తసిరాఘవ ॥ ౬ ॥ తతోహృష్టజనాకీణాం ప్రస్తాప్యమహతీంచమూం ।
 ఏకఏకచనుష్ఠాశీగశ్చశ్వంమధునోవనం ॥ ౭ ॥ యథాత్వానప్రజానాతిగచ్ఛాశ్చయ్యుద్ధకాక్షిణమ్ । లవణస్తు
 మధోఃపుత్రస్తథాగచ్ఛేరశంకితమ్ ॥ ౮ ॥ నతస్యమృత్యురవ్యోస్తికశ్చిద్ధిపురుషషభ । దర్శనం యోభిగచ్ఛేత సవ
 ధ్యోలవణేనహి ॥ ౯ ॥ తంచగ్రీష్టవృషాయేషువషరాత్రఉపస్థితే । హవ్యాస్త్రస్వంలహంసాన్యసహి కాలాస్యదుర్మ
 తేః ॥ ౧౦ ॥ మహాక్షీకంస్తుపురస్కృత్యప్రయాంతురవస్తేనికాః । యథాగ్రీష్టావశేషేతరేయజాహ్నవీబలం ॥
 తత్రస్తాప్యబలంసర్వంసదీతీరేనమాహితః । అగ్రతోధనుషాసానాంగచ్ఛశ్వంలఘువిక్రమ ॥ ౧౧ ॥ ఏవముక్తస్తు
 రామేణశత్రుఘ్నస్తాన్తహాబలాః । సేనాముఖ్యాంశ్శూనానీయతతోవాక్యమువాచహ ॥ ౧౨ ॥ ఏతేహోగతేనా
 వాసాయిత్రతక్రొనతస్యథ । స్థాతవ్యంచావిరోధేన యథాబాధానకస్యచిత్ ॥ ౧౩ ॥ తథాశంకుసన్యాజ్ఞాస్యప్ర
 స్థాప్యచమహద్బలం । కౌసల్యాంచసుమిత్రాంచకేకేయాంచాభ్యవదయత్ ॥ ౧౪ ॥ రావణప్రదక్షిణ కృత్వా
 శిరసాఫిప్రణమ్యచ । రామేణచాభ్యమజ్ఞాతశ్శత్రుఘ్నశ్శత్రుతాపనః ॥ ౧౫ ॥ లక్ష్మణాంధరతదైవపణిపత్య కృ
 తాంజలిః ॥ పురోధసంపసిన్థంచశత్రుఘ్నఃప్రయతాత్మవా ॥ ౧౬ ॥ ప్రదక్షిణమధ్యోశ్చాస్విజాగూరుమహా
 బలః ॥ ఓమ్ ॥ ప్రస్తాప్యశోనానథసాగ్రతస్తదాగజేంద్రవాజిప్రవరౌమనంకులామ్ । ఉవాచసమాసంతుసశ్చైద్ర
 పార్శ్వతస్త్రైకప్రయాతోరఘువంశవర్షనః ॥ ౧౮ ॥ ఇత్యుత్తరశీరామాయణేచతుష్టయము స్సర్గః ॥ ౪౮ ॥ ౧౮౬౦౦

శ్రీ రామాయనముః ॥ ఓమ్ ॥ ప్రథమ్యైతు బలం సర్వం మానసా త్రోషిణి వధి । పక్షి వహశుశతుః ఘోషజ
గావ త్సరితంతదా ॥ ౧ ॥ ద్విరాత్ర మంతరే శూర ఉవ్యరా ఘవనందనః । వాల్మీకే రాశ్రమః పుణ్యమగచ్ఛన్
ముత్తమం ॥ ౨ ॥ సోభి వాద్యమహాత్మానం వాల్మీకిం మునినత్తమం । కృతాంజలిరీధో భూత్వా వాక్యమేతమవాచ
హ ॥ ౩ ॥ భగవన్స్త్రుతిచ్చామి గురొశ్చ కృత్యాదహగతః । శ్వః ప్రభాతే మిష్యామి ప్రతీచీందారుణాః దిశం ॥ ౪ ॥
శత్రుః పున్యవవశ్శుః త్వాప్రహస్యమనినత్తమః । ప్రత్యువాచ మహాత్మానం స్వాగతం తే మహాయశః ॥ ౫ ॥ స్వమా
శ్రమమిదం సోమ్య గాఘవాణాం కులస్యహి । ఆచనం పాద్యమర్ఘ్యం చ నిర్వశం కశ్యప్రతీదృశమే ॥ ౬ ॥ ప్రతికృప్త్యా
తతః పూజాం ఫలం మూలంచ భోజనమ్ । భక్షయామాస కాకుత్స్థస్తప్తిం చ వరమాంగతః ॥ ౭ ॥ సభుక్త్యా పల
మూలంచ చుహషీంతమువాచహ । పూర్వాఽయజ్ఞవిధూతీయం కస్యాశ్రమసమీపతిః ॥ ౮ ॥ తస్య తద్వచనం శ్రుత్వా
వాల్మీకివాక్యమబ్రవీత్ । శత్రుః పున్యశృణుయ స్వేదంబహూవాయ తిసంపురా ॥ ౯ ॥ యిష్టాకం పూర్వకో రాజా
సుదాస స్తస్య భూపతేః । పుత్రోపిరసహో నామ వీర్యవానతిధార్మికః ॥ ౧౦ ॥ సబాలవపసాదాసోన్మగయాముపస
క్రిమే । చంచూర్యమాణందకృతే సశూరౌ రాక్షసద్వయం ॥ ౧౧ ॥ శూరూలయాపిశే ఘోరౌ మృగాన్బహుసహ
స్రశః । భక్షనాణావసంతుస్తాపర్యాప్తిం నైవ జగ్మతుః ॥ ౧౨ ॥ సతుతౌ రాక్షసాద్భ్రష్టాన్వర్త్య గంచ వసంకృతం ।
కొధేన మహాశాపిష్టోజమానైకం మహేషుణా ॥ ౧౩ ॥ వినిపాత్యతమేకంతు సాదాసః పురుషషణః । విజ్వరోవిగ
తాన మోహతంరక్షోహమృదైశ్చత ॥ ౧౪ ॥ నిరీక్షమాణంతందృష్ట్యా సహాయస్తస్య రక్షసః । సంతాపమకరోన్మో
రంసాగానంచేదమబ్రవీత్ ॥ ౧౫ ॥ యస్మాదనవరాధంత్వం సహాయం మమ జమ్నివాన్ । తస్మాత్తవాపిపాపిష్టప్రదా
స్యామి ప్రతిక్రియామ్ ॥ ౧౬ ॥ ఏవముక్త్యా తుతద్రక్షస్తత్రై వాంతరధీరుత । కాలవర్యాయయోగేన రాజామిత్రీన

హోభవత్ || ౧౭ || రాజాతుయజతేయజ్జమన్వాక్రమసమీపతిః | అశ్వమేధంమహాయజ్ఞంతంపసిష్ఠాహ్యపాలయ
త్ || ౧౮ || తశ్రయజ్ఞోమహానాపీద్భహువషేగణాయుతః | సమృద్ధఃపరయాలత్యైదేవయజ్ఞసమోభవత్ || ౧౯ ||
అథావసానేయజ్ఞస్యపూర్వవైరమనుత్తరకా | వసిష్ఠరూపీరాజాసమీతిహోవాచరాక్షసః || ౨౦ || అన్యయజ్ఞస్య
జాతొంతస్సామిషంభాజనంమమ | దీయతామిహశీఘ్రంవైసాత్రకార్యావిచారణా || ౨౧ || తచ్ఛ్రుత్వాన్యాహృ
తంవాక్యంరక్షసాబ్రహ్మరూపిణా | భక్షసంసారకుశలమువాచపృథివీపతిః || ౨౨ || హవిష్యంసామిషంసాన్వదు
యథాభవతిభోజనం | తథాకురుష్వశీఘ్రంవైపరిశుష్కేద్యథాగురుః || ౨౩ || శాసనంసాధివేంద్రస్యసూదన్స
మ్భృంతమానసః | ప్రతిగృహ్యతథాచక్రేయధోక్తంసృశరణచ || ౨౪ || సరాక్షసఃపునస్తత్రసూదవేషమథాక
రోత్ | సమానుషమధోమాంసంపాథివాన్యవేదయత్ || ౨౫ || ఇదంస్వాదుహవిష్యచసామిషంచాన్నమా
హృతం | సభోజనంవసిష్ఠాయపత్న్యైసాధకముపాహరత్ || ౨౬ || మదయన్త్యానరహ్యఘ్రిసామిషంరక్షసాహృ
తం | జ్ఞాత్వాతదామిషంవిప్రీమానుషభాజనంగతమ్ || ౨౭ || క్రోధేనసహతావిష్టోవ్యాహతుముపదక్రిమే |
యస్తాత్త్వంభోజనంరాజన్తమైశద్దాతుమిచ్ఛసి || ౨౮ || తస్మాద్భోజనమేతత్తైభవిష్యసినసంశయః | తతఃకుర్ధస్తు
సాదాసస్తాయజగ్రహపాణినా || ౨౯ || వసిష్ఠంశప్రచారేభేభార్యాచైనమవారయత్ | రాజకప్రభుశ్చతొ
స్తాకంవసిష్ఠభగవాన్పషిః || ౩౦ || ప్రతిశేషుంశక్తస్తస్వందేవతుల్బంపురోధనం | తతఃకోధమయంతోయంతే
జోబలసమన్వితం || ౩౧ || వ్యసజన్యశిధర్మాత్తతఃపాదాసిషేచచ | తేనాస్యగాన్ధస్తాపాదాతదాకల్తాషతాంగ
తా || ౩౨ || తదాప్రభృతిరాజాసాసాదాసప్రమహాయశాః | కల్తాషపాదస్సంవృత్తిఃఖ్యాతశ్చైవతథానృపః ||
సరాజాసహపత్న్యైవైప్రణిపత్యముహూర్తుహుః | పునర్వసిష్ఠంప్రీవాచయదుక్తంబ్రహ్మరూపిణా || ౩౪ ||

నమయాహ్యపరాద్ధం తేరక్షసామాయాయాకృతమ్ । తచ్చుత్తాపాధిపేంద్రస్యరక్షానాపిక్వతందతత్ ॥ ౩౫ ॥ ౧
 నగపావాచరాజానంపసిన్ధుపురుషపక్షభం । మయూరౌషపరీతేనయదిదంవాహ్యశంపచః ॥ ౩౬ ॥ నైతచ్ఛక్ష్మ
 పృథాకతుంప్రదాస్యామివతేవరం । కాలాద్వాదశపక్షాణిశాపస్యాంతోభవిష్యతి ॥ ౩౭ ॥ మత్స్యసాదాచ్చ
 రాజేంద్రతీతంనన్దరిష్యసి । ఏవంసరాజాతంశాపముపభుభ్యోరినుదకనః ॥ ౩౮ ॥ ప్రశితభేననారాజ్యప్ర
 జాశ్చేవాన్వపాలయత్ । తస్యకల్తాషపాదస్యయజ్ఞస్యాయతనంశుభం ॥ ౩౯ ॥ ఆశ్రమస్యంమీపేన్యయన్తాంపు
 చ్ఛసిరాఘవ । తస్యతాంపాధిపేంద్రస్యకథాంశుత్వాసుదాగుణాం ॥ ౪౦ ॥ వివేశపద్మశాలాయాంమహాషి
 మభివాద్యచ ॥ * ॥ ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణేపంచషష్ఠీతమస్తకం ॥ ౪౦౩ ॥ ౯౬౬౦ ॥ *** **

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ గాయత్రీ ॥ ౨౩౦౦౦ ॥ యామేంద్రాత్రింశత్సుపణశాలామపా
 విశిత్ । తామేవరాత్రింసీ శాపిప్రసూతాదారకద్వయం ॥ ౧ ॥ తతోధకరాత్రుచమయేబాలకామునదారకాః ।
 వాల్మీకీగ్రియమాచఖ్యస్సీతాయాఃప్రసవంశుభం ॥ ౨ ॥ భగవన్రామపత్నీనాప్రసూతాదారకద్వయం । తతో
 రత్నాంబుహాతేజఃకురుభూతవినాశినీమ్ ॥ ౩ ॥ తేహంతద్వచనంశుత్వానుహాపక్షముపాగమత్ । జగామతస్ర
 హృష్టాత్తాదదర్శచకుమారకౌ ॥ ౪ ॥ బాలచంద్రప్రతీకాశౌదేవపుత్రౌచహౌజసౌ । భూతఘ్నీంచాకరోత్తాభ్యాం
 రత్నాంబుహాతేజావినాశిం ॥ ౫ ॥ కుశమిష్టియపాదాయలవంచైవతునద్విజః । వాల్మీకీప్రచచాతాభ్యాం రత్నాంబు
 తవినాశినీమ్ ॥ ౬ ॥ యస్తయోఃపూర్వజోఽతస్యకుశేర్ధౌత్రసత్కృతైః । నిర్దాజనీయస్తతదాకుశఇత్యన్యనా
 మతత్ ॥ ౭ ॥ యశ్చాచరౌధవత్రాభ్యాంలవేనసమాహితః । నిర్దాజనీయోవృద్ధాభిలవఇత్యేవనామతః ॥ ౮ ॥
 ఏన్ద్రకుశలవౌనామ్నాతావుభౌయనుజాతకౌ । మత్స్యశాభ్యంచనామభ్యాంభ్యాతియుక్తౌభవిష్యతః ॥ ౯ ॥ ఇత్యు

క్వాసముని శ్రేష్ఠోమునిపత్నిస్సమాహితః । వాల్మీకిః ప్రదదౌతాభ్యాంభూతివిసాశినీం ॥ ౧౦ ॥ తాంరక్ష్యాం
జగృహుస్తాశ్చమునిహస్తాత్సమాహితాః । అకుర్వంశ్చతతోరక్ష్యాంతయోగ్విగతకల్తమాః ॥ ౧౧ ॥ తథాతాంక్రియ
మాణాంచవృద్ధాభిగోత్రనామచ । సంకీర్తనంచరాసున్యసీతాయాఃప్రసవోశుభౌ ॥ ౧౨ ॥ అథరాత్రేతు
శత్రుఃఘృశ్శుశ్రావసుమహత్ప్రియమ్ । పణశాలాంతతోగత్వామాతదిష్ట్యేతిచాబ్రవీత్ ॥ ౧౩ ॥ తథాతస్య
ప్రహృష్టస్యశత్రుఃఘృన్యమహత్తనః । వ్యతీతావాపిఃకీరాత్రిశ్శ్చావణీలఘువిక్రమా ॥ ౧౪ ॥ ప్రభాతేతుమహా
తేజాఃకృత్వాపౌర్వాష్టాకీంక్రియాం । మునింపాంజలిరామంత్యైచ్చాయాత్పశ్యన్ముఖిపునః ॥ ౧౫ ॥ సగత్వా
యమునాతీరంసప్తరాత్రోపి తఃపథి । ఋషీణాంపుణ్యకీర్తినామాశ్రమేవాసమభ్యయాత్ ॥ ౧౬ ॥ సగత్రముని
భిస్సాధం భాగవప్రముఞ్జేర్నపః । కథాభిరభిరూపాభిర్వాసంచకేమహాయశాః ॥ ౧౭ ॥ ఓమ్ ॥ సకాంచ
నాద్యైమునిభిస్సమేతోరఘుపృవీరోరజనీంతదానీం । తథాప్రకారేర్భహుభిర్తహాత్త్వావిరామయామాసనరెండ్ర
సూనుః ॥ ౧౮ ॥ * ॥ ఇత్యుత్తరఋరామాయణే పట్టష్ఠీతమన్సగః ॥ ౩౪౬ ॥ ౧౭౨౦ ॥ *****

ఋరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ అథరాత్ర్యంప్రవృత్తాయాంశత్రుఃఘ్నభృగురందినం । పప్రచచ్ఛవ్యవ
నంవిప్రంలవణస్య ధాబలం ॥ ౧ ॥ శూలస్యచబలంబ్రహ్మనైచపూర్వంనిపాతితాః । అనైనశూలముఖ్యైనిద్వద్వ
యుద్ధముపాగతాః ॥ ౨ ॥ తస్యతద్వచనంశ్రుత్వాశత్రుఃఘృన్యమహత్తనః । ప్రత్యువాచమహాతేజాశ్చ్యవనోరఘు
నందనం ॥ ౩ ॥ అసంఖ్యేయానికర్తాణియాన్యస్యపురుషషణ్డభ । ఇత్వోశువంశప్రభవేయద్వృత్తంతచ్ఛృణుష్వమే ॥
అయోధ్యాయాంపురారాజాయననాశ్వసతోబలీ । మాంధాతాఇతివిఖ్యాతస్త్రిషులోకేమవీర్యనాథ ॥ ౪ ॥ స
కృత్వాపృథినీంకృత్వాస్మింశాననైపుథివీపతిః । సురలोकమథోజేతుముద్యోగమకరోన్నపః ॥ ౫ ॥ ఇంద్రస్యచభ

యంతీవ్రంసు రాణాం వమహాత్మనాం । మాంధాతర్కితౌద్యోగే దేవలూకజగీషయా ॥ ౭ ॥ అథాకాన సేనశక్రస్య
రాజ్యాభేదాననిపాధిపః । వంశ్యమానస్సురగణైఃప్రతిజ్ఞామధ్యరౌహత ॥ ౮ ॥ తస్యపాపమభిప్రాయంవిదిత్వా
పాకశాసనః । సాంత్యపూర్వమిదంవాక్యమువాచయన్వాక్విజం ॥ ౯ ॥ గాజాత్వం మామషేలాకే నతావత్సు
రువషభ । అకృత్వాపృథివీవశ్యాం దేవరాజ్యమిహేచ్ఛసి ॥ ౧౦ ॥ యదివీరసమగ్రాతేమేవీనిఖిలావశే । దేవ
రాజ్యోమమష్యహసభ్యశ్యబలవాహనః ॥ ౧౧ ॥ ఇంద్రమేవంబుగ్నివాణంతుమాంధాతావాక్యముబ్రవీత్ । క్వమేశ
క్రప్రతిహతంశాసనంపృథివీతలె ॥ ౧౨ ॥ తమువాచసహస్రార్కీలనణోహమరాక్షసః । మధువుతోఽధువనేనా
జ్ఞాంతేమరుతేనఘ ॥ ౧౩ ॥ తచ్చుగ్న్వావిప్రియంవాక్యంసహస్రాక్షైరభాషితమ్ । వీర్భితోఽవాఙ్ముఖోగాజావ్యా
హతుకాంశశశాకచా ॥ ౧౪ ॥ ఆమంత్య్మతుసహస్రార్కీయోహియాకించదవాఙ్ముఖః । పురరెవాగమచ్ఛీఘ్రిమిమం
లూకంసరేశ్వరః ॥ ౧౫ ॥ సకృత్వాహృదదోఽమశకంసభ్యత్యబలవాహనః । ఆజగామ హధోఃపుత్రంవశేకర్తు
మరిషదమః ॥ ౧౬ ॥ సకాంక్షమాణోలనణంయద్ధాయపురుషషభః । దూతంసంప్రేషయామాసనశాశలవణ
స్యసః ॥ ౧౭ ॥ సగత్వావిప్రియాణ్యోహబహునిమధువస్సుతం । వదత్తమేవంతంసూతంభక్షయామాసరాక్షసః॥
చిరాయమాణేమాతేతురాజాక్రోధసమన్వితః । అదకాయామాసత్తదక్షశ్శరవృష్ట్యానమంతతః ॥ ౧౮ ॥ ప్రహస్య
లనణశ్శూలమైశంజగ్రాహి పాణినా । వధాయసానుబంధర్యముమోచాయుధముత్తమం ॥ ౧౯ ॥ తచ్ఛూలం దీప్య
మానంతుచభ్యశ్యబలవాహనం । భస్మకృత్వాస్తవంఘోరాలవణస్యాగమత్క్రరం ॥ ౨౦ ॥ వీరంసరాజాబలవా
హతస్త్వబలవాహనః । శూలస్యచబలంవీరశ్శూలమేయమనుత్తమం ॥ ౨౧ ॥ శ్వశ్రవభాతేతులవణంవధిష్యసినసం
శయః । అగృహీతాయుధంక్షిప్రచ్చుగ్నిహివిజయస్తవ ॥ ౨౨ ॥ లోకానాంస్వస్తిచైవస్యాత్మతేకర్తృణిదత్వయా ॥

చనిరిశ్చేష్టానిష్టాప్రాప్తిసిదుర్తతే || ౧౩ || మమమాతృష్వసుర్భూతారావణోరాక్షసాధిపః | హతోరామేణదు
ర్భుద్ధేస్త్రేపాతోఃపురుషాధమ || ౧౪ || తస్మాన్సర్వమయాత్నాంతరావణస్యకులక్షయం | అవజ్ఞాంపురతఃకృత్వా
మయాపూర్వకంవిశేషతః || ౧౫ || నిహతాశ్చహిమేనర్వైపరిభూతాస్తృణంయథా | భూతాశ్చైవ భవిష్యాశ్చ
యాయఃచపురుషాధమాః || ౧౬ || తస్యతేయస్థకామస్యయుద్ధందాస్యామిదుర్తతే | తిష్ఠత్వంచముహూర్తఃతు
యావదాయుధమానయ || ౧౭ || ఈప్రీతంయాశ్చశంతుభ్యంసజ్జయేయావదాయుధం | తమువాచాశత్రుఃపుష్క
క్వమేజీవన్గమిష్యసి || ౧౮ || శత్రుర్యదృశ్యయావృష్టానమోక్తస్యఃకృతాన్తనా | యోహివిక్లబయాబుద్ధ్యాప్రసరం
శత్రవేదదౌ || ౧౯ || సహతోమందబుద్ధితాద్వధృధాకాపురుషస్తథా || ౨౦ || తస్మాత్సుదృష్టంకురుజీవలోకంశరై
శ్చిత్రైస్తావంవివిధైర్నయామి | యమాస్యగేహాభియఖంహిపాపంరిపుఃప్రితాకస్యచరాఘవస్య || ౨౧ || ఇత్యుత్తరశ్రీ
రామాయణేఽష్టవష్టితమస్సగళః || ౧౯౨ || ౩౮౪౦ || *****

త్రై రామాయనముః || ౨౦ || తచ్ఛుత్యాభాషితంతస్యశత్రుఃపుష్కమహాత్మనః | కోధమాహరయత్రీ
మ్రుతిస్తతిష్ఠేతిచాబ్రవీత్ || ౧ || పాణోపాణివినిష్ఠిష్ఠదంతానటకటాస్యచ | లవణోరఘుశౌరూలమాహ్వయా
మాసచాసకృత్ || ౨ || తమాహ్వయంతంసామితిలకవణంఘోరదర్శనం | శత్రుఘ్నాదేవశత్రుఃపుష్కఇదంవచన
మబ్రవీత్ || ౩ || నశత్రుఃపుష్కస్తథాజాతాయథాన్యేనిజితాస్తవయా | తదద్యబాణాభిహతోప్రజస్వయిమసాద
నః || ౪ || ఋషయోప్యద్యపాసాత్తన్మయాత్వాంనిహతారణే | వశ్యంశువిపావిదావంనస్త్రీదశాఇనరాపణం || ౫ ||
త్వయిసుద్బానిదఃకథైవతితేద్యంశాచర | పురేజనపదేదాపితౄనుమేతర్భవిష్యతి || ౬ || అద్యమద్భావమనిహా
స్తశ్శరౌవజ్జనిభాననః | ప్రవేక్ష్యతేతేహ్మనయంపద్మమంశురిచార్కజః || ౭ || ఏవమక్రొమహావృక్షంలవణాకోగధ

మూర్ఖతః । శత్రుః ఘోరసిద్ధిక్షేపసవతంశతభాచ్చినత్ ॥ ౮ ॥ ఉద్బుష్టావిఫలంకర్తృరాక్షసఃపునరేవతు । పాద
 పాంతుబహుస్సహ్యశత్రుః ఘోర్యసృజద్భవీ ॥ ౯ ॥ శత్రుః ఘోరశ్చాపితేజస్వితౌనాపతతాచమా ॥ త్రిభి
 శ్చతుర్భిరేకేకంచిచ్ఛేదనతపర్వభిః ॥ ౧౦ ॥ తతోబాణమయంవషణంవ్యసృజద్రాక్షసోరసి । శత్రుః ఘోరీర్యసం
 పన్నోవిష్కృతనవరాక్షసః ॥ ౧౧ ॥ తతఃపరీహస్యలవణోపృక్షముత్పాట్యలీలయా । శిరస్యభ్యాహనచూర్ధరంసృస్త్రా
 గస్సముమోహవై ॥ ౧౨ ॥ తస్మిన్నివతితేపీరేహాహాకారోమహానభూత్ । ఋషీణాం దేవసంఘానాంగధర్వా
 ఘరసామపి ॥ ౧౩ ॥ తమవజ్జాయతుహతంశత్రుః ఘోరభువిపాతితం । రక్ష్యాలభ్యాంతరమపినపివేశస్వమాలయం ॥ ౧౪ ॥
 నాపిశూలంపరీజగ్రాతంద్బుష్టాఘవిపాతితం । తతోహతఇతిజ్ఞాత్వాశాస్థితౌనస్సముదావహత్ ॥ ౧౫ ॥ ము
 హూర్తాలబ్ధసంజ్ఞస్తుపువస్తస్థాభృతాయుధః । శత్రుః ఘోరరాక్షసద్వారిమునిభిస్సంప్రపూజితః ॥ ౧౬ ॥ తతోదివ్య
 మమోఘంతుజగ్రాహశరముత్తమం । జ్వలంతంతేజసాఘోరంపూరయంతుదిశిదశ ॥ ౧౭ ॥ వజ్రాననువజ్రాపే
 గంమేరుమందరనన్నిభం । సతంపర్వసుసర్వేషుసంయుగేష్వపరాజితం ॥ ౧౮ ॥ అసృక్ష్పందనద్విధాంగంచారుప
 త్రంపతతిగిణమ్ । దానవేంద్రాదలేంద్రాణామసురాణాంచదారణమ్ ॥ ౧౯ ॥ తందీప్రమివకాలాగ్నింయుగాంతే
 నమువస్థితే । దృష్ట్యాసర్వాణిభూతానివరిత్రాసముపాగమ ॥ ౨౦ ॥ సదేవాసురగంధర్వసంఘానీంద్రాఘరొగ
 ణం । జగద్ధిసర్వమస్తస్థంపితామహమువస్థితం ॥ ౨౧ ॥ ఉచ్యతేసర్వేదేశాశంకరదండప్రపితామహం । కచ్చిల్లోక
 త్తయోదేవసంప్రాప్తనాయుగతయః ॥ ౨౨ ॥ నేదృశంద్బుష్టపూర్వంచనశుభితంప్రపితామహం । దేవానాంభ
 యసంమోహోలాకానాంసంక్షయంప్రతి ॥ ౨౩ ॥ తేహంతద్వచనంశుభ్రాబ్రహ్మలోకపితామహః । భయకార
 ణమావప్తదేవానామభయంకరః ॥ ౨౪ ॥ ఉవాచమధురాంవాణీంశృణుధ్వంసత్వదేవతాః । వధాయలవణపాష్టవా

కోననప్రతితిమిస్సర్కః || ౯౫ || ౧౯౦౦ || * * * * * *

త్రిరామాగనమః || ఓమ్ || హతేమలవణేదేవాస్సేంద్రాస్సగ్నిపురోగమాః | ఊచశ్చపథురాంవా
 నీంశత్రుఘ్నంశత్రుతాననం || ౧ || దిష్టాత్వంవిజయావత్సద్దిష్ట్యాలవణగాక్షనః | హోగపురుషశ్రద్ధాలనరసవర
 యరాక్షస || ౨ || వగశ్చ్యవహాబాహోనర్వవీవసమాగతాః | విజయాకాంక్షీణస్తద్వహమోఘుచకానంహి
 నః || ౩ || దేవానాభాషితంసుప్త్యూహారామార్ధిక్యకాంజలిః | ప్రశ్నువాచమహాబాహుశ్చసుస్మిన్వియా
 తాత్తవా || ౪ || ఇమంపథురీంహ్యుచుధురాదేవనిఃకుతా | నివేశంపాఃప్రయాచ్ఛిస్తుమేషవేస్తువరః
 పరః || ౫ || తందేవాగ్రీవసుసావాథుశ్చైవరాఘవం | భవిష్యతీపురీరచ్యాశూరిసేనాననశయః || ౬ || తే
 తథోక్తాఃప్రత్యానోవిచూచురుహస్తదా | శత్రుఘ్నోపినుహోతేజాస్తాసేనాంసముపానయత్ || ౭ || సాసే
 నాశీస్తుమాగచ్ఛన్భూత్వాశత్రుమ్నశనం | నివేశనచశత్రుఘ్నశ్శావణేనచవారభత్ || ౮ || సాచరీదవ్య
 సంకాశాపక్షేద్వాహమేళుభా | నివిష్టాశూరిసేనానాంవిషయశ్చాకుతోభయః || ౯ || త్రేత్రాణివ్యయక్తానికా
 లేవమకపితానవః | అరోగవీరపురుషాశత్రుఘ్నభుజపాలితా || ౧౦ || అధికచంద్రప్రతికాశాయముగతీరమూశ్రి
 తా | శోభిరాకృహుశ్చైర్వచస్వగాణవీధికైః || ౧౧ || చాతుశ్చ్యుతాసమాయుక్తానానావానిశ్శోభితా | య
 చ్చతేనపురాశుచలవణేనికృతంమహత్ || ౧౨ || శోభమానాసశత్రుఘ్నావాసావణీనశర్వహం | ఆరామై
 శ్చవిహారేశ్వరణాకైశ్చసమంతతః || ౧౩ || శోభితాంకోధనీయైశ్చధాన్యైర్దేవమనుషైః | తాంపురీదివ్యసం
 కాశాంనానాపణ్యోవశోభితాం || ౧౪ || సానాదేశగతైశ్చాపివణిర్భిరుపకోభితాం | తాంసమృద్ధాంసమృద్ధాథా
 శ్చకుఘ్నభరతానుజః || ౧౫ || సీరీక్ష్యపరమప్రీతఃపరంహమకముపాగమత్ | తస్యబుద్ధిస్సమత్పశ్నాసేవేశ్వమ

భురాంబురీమ్ || ౧౬ || రామపాదానిరీక్షాహంప షేద్యాదశఆగతే || ఓమ్ || తతస్సౌత మమరపురీషమాంపురిం
సవేశ్యవైవిధజనాభిపంవృతాం | నరాధిపారఘసతిపాదదశా నేదధేనతింరఘుకులవంశవధానః || ౧౭ || ఇత్యు
త్తరశ్రీరామాయణే సప్తవీధిమస్తకః || ౬౪౫ || ౧౨౯౦౦ || * * *

శ్రీరామాయనమః || ౧ || ఓమ్ || తతోద్వాదశమేనదైశత్రుఃసూరామపాలితాం | అయోధ్యాంచకమే
గంతుమల్పభృత్యబలానుగః || ౧ || తతోమంతిపురోగాంశ్చబలముఖ్యాన్నివర్త్యచ | జగమురథమఘ్నేన హ
యానాంచశతేనసః || ౨ || సగత్వాగణితాన్తాసాంత్యస్తాప్తేరఘునందనః | వాల్మీక్యాశ్రమమాసాద్యవాసంచక్రే
మహారథః || ౩ || సోభివాద్యతతఃపాదావాల్మీకేఃపురుషషణ్ణః | పాద్యనుఘృణంతథాతిక్యాజగ్రాహ మనిసత్త
మాత్ || ౪ || బహురూపాస్సుమధురాఃకథా సత్తనహస్తశః | కథయామాససమునిశ్శత్రుఘ్నాయమహాత్మనే
ఉవాచచమునిర్వాక్యంలవణస్యవధాశ్రితం | సుమషూరంకృతంకమకలవణంనిఘృతాత్వయా || ౫ || బహుషపా
థివాసోస్సమృహతాస్సబలవాహనాః | లవణేనమహాబాహోయుద్ధమానాదురాత్తనా || ౬ || సత్ప్రయానిహతిః
పాపాలీలయాపురుషషణ్ణః | జగతశ్చభయంతతప్రశాంతంతవలేజసా || ౭ || రావణస్యనరేఘోరోయత్నేన
మహతాకృతః | ఇదంతసుమహాతక్రమత్స్వయాకృతమయత్నతః || ౮ || ప్రీతిశ్చపిపరాజాతాజేవానాంలవ
ణేహతే | భూతానాంచైవసర్వైషాంజగతశ్చప్రియంకృతమ్ || ౧౦ || తచ్చయుద్ధంమయాదృష్టంయథావత్పురుషర్ష
భ | సభాయాంచాసనస్యాథఉపవిష్టేనరాఘవ || ౧౧ || మమాపిపరమాప్రీతిర్నృచిశత్రుఘ్ననతకలే | ఉపా
ఘ్రాస్యామితేమూర్ధ్నిసేహస్వైహపరాగతిః || ౧౨ || ఇత్యుక్త్వామూర్ధ్నిశత్రుఘ్నముపాఘ్రాయమహాము
నిః | ఆతిక్రమకరోత్తస్యయేదతస్యోపదానుగాః || ౧౩ || సభుక్తవాన్సరశేష్టాగీతమాధుర్యముత్తమం | శ్రుత్వాస

రామచరితం తస్మిన్ శాసనై యథా క్రమమ్ ॥౧౮॥ తంత్రీలయనమాయు క్తంత్రీస్థానకరణాన్వితం । సంస్కృతం లక్ష
ణోపేతం సమతా శసమన్వితం ॥ ౧౯ ॥ శుశ్రావరామచరితం తస్మిన్ శాసనై యథా క్రమమ్ । తాన్యక్ష రాణిసత్యానియ
ధాన్యత్రానిపూర్వశః ॥ ౧౬ ॥ శుశ్రావపురుషశౌర్యా లోవిసంజ్ఞో బాష్పలోచనః । సమహూతా మివాసంజ్ఞో
వినిశ్చస్య మహుర్ముహుః ॥ ౧౭ ॥ తస్మిన్ గీతై యథావృత్తం వతే మానిమివాశ్యణోత్ । పదానుగాశ్చ యే రా
జ్జస్తాం శుశ్రావగీతసంపదం ॥ ౧౮ ॥ అవాఙ్ముఖాశ్చ దీనాశ్చ ఆశ్చర్యమితి చాబ్రివక । పరస్పరంచ తే తత్ర సైనికాస్స
వృద్ధాపిరే ॥ ౧౯ ॥ కిమిదం క్వచన రామః కిమేతత్స్వన్నదర్శనం । అథోయోనశ్శురాదృష్టస్తమాశ్రమపదేభుః ॥
శృణు మః కిమయం స్వహ్నిగీతబంధం శితోభవేత్ । విస్తయం తే పరంగతాస్వ శత్రుః శ్చ మిదమబ్రివక ॥ ౨౦ ॥ సా
ధుపృచ్ఛనరశేష్ఠవాల్మీకిం మునిపుంగవమ్ । శత్రుః శ్చ స్తవబ్రవీత్సర్వా కౌతూహలనమన్వితాక ॥ ౨౧ ॥ సైనికా
నక్షమోస్తాకం పరివ్రష్టమిహేర్షశః । ఆశ్చర్యాణి బహూనీహ భవంత్యస్యాశ్రమేమునైః ॥ ౨౨ ॥ నతు కౌతూహ
లాన్యక్రమస్యైష్ట్యంతం మహామునిం । ఏమతద్వాక్యముక్తావనైనికానీ ఘోరందనః ॥ ౨౩ ॥ అభివాద్యమహర్షిం
తం స్వం నివేశయయాతదా ॥ ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణే ఏకపదతిలకముసంగః ॥ ౨౪ ॥ ౧౦౯౬౦ ॥ * * * * *

శ్రీరామాయణమః ॥ ౬౯ ॥ తం శయానం నరచ్యాఘ్రం నిదానాభ్యాగమత్తదా । చింతయంతమనే కాగం
రామగీతమనుత్తమం ॥ ౧ ॥ తస్య శబ్దం మనఃకురంతం త్రీలయనమన్వితం । శుశ్రావరాత్రిజగమా శుశ్రావశ్చ శత్రుః శ్చ
మహాత్మనః ॥ ౨ ॥ తస్యానిశాయాం వ్యుష్టాయాం కృత్వా పౌర్వాహ్నికీం కీర్తియాం । ఉవాచ ప్రాంజలిరావ్యం శత్రుః
ఘోరమునిపుంగవం ॥ ౩ ॥ భగవద్రీప్తమిచ్ఛామి రాఘవం రఘునందనం । త్వయానుజ్ఞాతుమిచ్ఛామి సహేభిస్సంజి
తవ్రతైః ॥ ౪ ॥ ఇత్యేవం వాదంతం తు శత్రుః శత్రుతాపనం । వాల్మీకిస్సంపరివృజ్య విససజః చరాఘవం ॥ ౫ ॥

సోభివాద్యముని శ్రేష్ఠంరథమారుహ్యమప్రథం । అయోధ్యామగమత్తూణాం రాఘవోత్సృకదశానః ॥ ౬ ॥ స
ప్ర విష్టః పురీంరమ్యాశ్రమానిత్వా కునందనః । ప్రివివేశమహాబాహుర్యత్ర రామోమహాద్యుతిః ॥ ౭ ॥ సరా
మంకుంత్రిమధ్యస్థం పూణావందనిభాననం । పశ్యన్న మరమధ్యస్థం సహస్ర వయనంయథా ॥ ౮ ॥ అభివాద్యమ
హోత్తానంజ్వలంతమివ తేజసా । ఉవాచపాంజలిర్వాక్యం రామంసత్యపరాక్రమం ॥ ౯ ॥ యథాజ్ఞస్తంమహారా
జసర్వంతత్కృతవానహం । హతస్సలవణః పాపః పురీశాన్యనివేశితా ॥ ౧౦ ॥ ద్వాదశై తేగతావమాప్తాంవినా
రఘునందన । నోత్సహేయమహంవస్తుంత్వయావిరహితోన్యవ ॥ ౧౧ ॥ సమేప్రసాదంకాకుత్స్థస్థురుష్వామితవి
క్రమ । మాతృహీనోయథావత్సోనచిరంప్రవసామ్యహం ॥ ౧౨ ॥ ఏవంబుగివాణంశత్రుఘ్నం పరిష్వజ్యేదమబ్రవీ
త్ । మావిషాదంకృధావీరనేతత్త్వత్రియశేష్టితం ॥ ౧౩ ॥ నావసీదంతిరాజానావిప్రవాసేషురాఘవ । ప్రజానః
పరిపాల్యాసాక్షత్రధమేణరాఘవ ॥ ౧౪ ॥ కాలేకాలేదమూంవీరహ్యయోధ్యామవలోకితుం । అగచ్ఛత్పూనర
శ్రేష్ఠగంతానిచపురుతవ ॥ ౧౫ ॥ మమాపిత్వంమదయితః ప్రాజ్ఞైరపినసంశయః । అవశ్యంకరణీయంచరాజ్యస్య
పరిపాలనం ॥ ౧౬ ॥ తస్మాత్త్వంవశ్యకాకుత్స్థస్సప్తరాత్రమిహావస । ఉన్నాంగంతాసిమధురాం సభృశ్యజలవా
హనః ॥ ౧౭ ॥ రామస్త్యైతవ్యవశ్యుత్వాధర్మముక్తంమనోగతం । శత్రుఘ్నోదీనయావాచాబాధమిత్యేవచాబ్ర
వీత్ ॥ ౧౮ ॥ సప్తరాత్రంచకాకుత్స్థారాఘవస్యయథాజ్ఞయా । ఉష్యతత్రమహాష్వాసాగమనాయోసచక్రమే ॥
ఆమంత్యైతుమహోత్తానంరామంసత్యపరాక్రమం । భరతంలక్ష్మణంచైవమహారథమపారహత్ ॥ ౨౦ ॥ దూరం
తాభ్యామనుగతోలక్ష్మణేనమహాత్మనా । భరతేనవశత్రుఘ్నోజగమాశుపురంతదా ॥ ౨౧ ॥ ఇత్యుత్తరశ్రీరా
మాయణే ద్విపదతిలకమస్త్యుర్గః ॥ ౪౫౧ ॥ ౯౦౨ ॥

శ్రీరామాయనమః ॥ ౬౫ ॥ ప్రస్థాప్యశునశత్రుఘ్నభ్రాతృభ్యాంసహరాఘవః । ప్రముమోదసుఖరా
జ్యంధమేణుపరిపాలయ ॥ ౬౬ ॥ తతఃకలివయాశున్సన్మద్ధోజానపదోద్విజః । మృతంబాలమపాతాయ రాజ
ద్వారముపాగమత్ ॥ ౬౭ ॥ రుదన్మహావిభంబిప్రసేష్మహాదుఃఖసమన్వితః । అసకృత్పుత్రపుత్రేతివాక్యమేత
దువాచహ ॥ ౬౮ ॥ కింసుమేదుష్కృతంకర్తృపురాదేహంతరేకృతం । యదహంపుత్రమేకంత్వాంపశ్యామి నిధనం
గతం ॥ ౬౯ ॥ అప్రాప్తయావసంబాలం పంచవషణసహస్రకం । అకాలేకాలమాపన్నందుఃఖాయమమపుత్రక ॥
౭౦ ॥ అత్పైరహోధిర్నిధనంగమిష్యామినసంశయః । అహంచజవనీచైవతవశోకేనపుత్రక ॥ ౭౧ ॥ నన్తరామ్యన్యతంతూ
క్తంనచహింసాంస్తరామ్యహం । సర్వైషాంప్రాణినాంపాపంకృతంనైనన్తరామ్యహం ॥ ౭౨ ॥ కేనాద్యదుష్కృ
తేనాయంబాలవీవమూత్తజః । అకృత్వాపితృకార్యాణిగతోవైవస్వతక్షయం ॥ ౭౩ ॥ నేదృశందృష్టపూర్వంమేశు
తంవాఘోగదర్శనం । మృత్యురప్రాప్తకాలానాంరామపృథివయోయథా ॥ ౭౪ ॥ రామస్యదుష్కృతంకించిత్తహదస్తి
సంశయః । యదపృథివీయస్థాశాంబాలానాంమృత్యురాగతః ॥ ౭౫ ॥ సహ్యాన్యవిషయస్థానాంబాలానాంమృత్యు
తాభయం । త్వంరాజాజీవయన్వైవసంబాలంమృత్యువశంగతం ॥ ౭౬ ॥ రాజద్వారిమరిష్యామి పత్నీసార్ధ
మనాథవత్ । బ్రహ్మహత్యాంతతోరామసముపేత్యసుఖభవ ॥ ౭౭ ॥ భ్రాతృభిస్సహితోరాజన్దిర్ఘమాంబురవా
ప్స్యసి । ఉపితాన్తస్సఖంరాజ్యైతవాన్తింత్సుమహాబల ॥ ౭౮ ॥ ఇదంతావతీతంయస్తాత్తవరామవశేష్ఠితాః । కా
లశ్శ్రవశమాపన్నాన్స్వప్నంవాసహినస్సుఖం ॥ ౭౯ ॥ సప్రత్యనాథోవిషయశ్చక్షూషాకాం మహాత్మనాం । రా
మవాధమిహోసాద్యబాలాంతకరణంభువం ॥ ౮౦ ॥ రాజవోమైర్విషద్యంతేప్రజాహ్యవిధిపాలితాః । అసద్వృ
త్తైశున్యపతావకాలేమియతేజనః ॥ ౮౧ ॥ యదాపురేష్వయంక్రాంజనాజనపదేషుద । కుర్వతేనవరత్నాన్తితవా

కాలక్రితంభయం ॥ ౧౭ ॥ సువ్యక్తం రాజదోషాంతంభవిష్యతినంశయః । పురేజనపదేవాపితతోబాలపథోవ్యా
యం ॥ ౧౮ ॥ ఏవంబహువిధైర్వాక్తేయైరుపగుభ్యముహుర్ముహుః । రాజానందుఃఖసంతప్తస్సతంతముపగూహ
తే ॥ ౧౯ ॥ ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణే త్రిసప్తతిమస్సర్గః ॥ ౩౫౪ ॥ ౭౦౦ ॥

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ తథాశుకరుణతస్యద్విజస్యపరిదేవితం । శుశ్రావరాఘవస్సర్వం దుఃఖశో
కసమన్వితం ॥ ౧ ॥ సతుదుఃఖేనసంతప్తోమంత్రిణస్సముపాహ్వాయత్ । వసీష్ఠవాసుదేవంచ భ్రాతౌ సహనైగ
మాన్ ॥ ౨ ॥ తతోద్విజానసి ఘోరపాదామస్తాప్రవేశితాః । రాజానందేవచంకాశంవర్ధస్వేతితతోఽబ్రువన్
మూర్ఖండేయోధమాద్ధల్యోచామదేవశ్చకాశ్యవః । కాత్యాయనోధజాబాలిర్గౌలమోనారదస్తథా ॥ ౪ ॥ ఏతే
ద్విగంధాభాస్సర్వైరసనేషూపవేశితాః । మహాషీంత్సమచప్రాసాభివాద్యకృతాంజలిః ॥ ౫ ॥ మంత్రిణానైగ
సాంశ్చైవయథాద్వామనుకూలతః । తేషాంసముపవిష్టానాంసర్వేషాంధీప్రతేజసా ॥ ౬ ॥ రాఘవస్సర్వమాచప్త
ద్విజౌమముపరౌఢతే । తస్యతద్వచంశుశ్వా రాజ్ఞోదీనస్యనారదః ॥ ౭ ॥ ప్రత్యువాచకుభంవాక్యమృషీణాం
సన్నిభౌనృపం । శృణు రాజస్యధాఽకాలేప్రాప్తౌదాలస్యసంక్షయః ॥ ౮ ॥ శుశ్వాకతఃవ్యతాంరాజన్మరుష్వ
రఘునందన । పురాకృతయుగేరామబ్రాహ్మణావైతపస్వినః ॥ ౯ ॥ అబ్రాహ్మస్తదారాజన్నతపస్వీకథంచన । త
ప్తిస్యిగేప్రజ్యులితేబ్రహ్మభూతేస్వనావృతే ॥ ౧౦ ॥ అమృత్యవస్తదాసర్వైజ్జిరెద్ద్ధిదర్శివః । తతఃప్రేతాయుగం
నామమానవానావపుష్కతాం ॥ ౧౧ ॥ క్షత్రియాయత్రీజాయంతేపూర్వేణతపస్వాతాః । వీర్యేణతపసాచైవతే
ధీకాఃపూర్వజన్తసి ॥ ౧౨ ॥ మానవాయేమహత్తానస్త్యత్రతేత్రాయుగేయగే । బ్రహ్మక్షత్రంవతస్సర్వంయత్సూ
ర్వమపరంచయత్ ॥ ౧౩ ॥ యుగయోరుభయోరాసీత్సమవీర్యసమన్వితం । అవశ్యంతస్తుతేనర్వైవిశేషమథికంతతః ॥

స్థావనంచక్రీరేతత్రాచాతుర్విణ్డ్యస్య సంమతం । తస్మిన్యగేప్రబ్వలితేథమకభూతేహ్యనాన్యతే ॥ ౧౫ ॥ అథర్థః
పాదమేకంతుపాతయత్పృథివీతలే । అథమేణపీసంయుక్తస్తైజౌమందంభవివృతి ॥ ౧౬ ॥ ఆమిషంయచ్చపూ
ర్వైషాంరాజసాచమలభృశం । అన్యతంనామతద్భూతంపాదేనవృథివీతలే ॥ ౧౭ ॥ అన్యతంపాతయత్వాతు
పాడమేకమథమతః । తతఃప్రాదుష్కృతంపూర్వమాయుషఃపగినిష్ఠితం ॥ ౧౮ ॥ పాతితేత్వస్మతేతస్మిన్మధగ్నే
ణమహీతలే । శుభాన్యేనాచరల్లోకస్సత్యధర్మపరాయణః ॥ ౧౯ ॥ త్రేతాయుగేతువర్తంతేబ్రాహ్మణాఃక్షత్రి
యాశ్చయే । తపాతప్యంతలేనర్వేశుశూగ్రీవామపరేజనాః ॥ ౨౦ ॥ స్వధర్మఃపరమస్తేషాంవైశ్యశూగ్రీంసమాగమ
త్ । పూజాంచసర్వవర్ణానాంశూద్రాశ్చకుర్విశేషతః ॥ ౨౧ ॥ ఏతస్మిన్నంతరేతేషామధర్మకాన్యతేవహ ।
తతఃపూర్వేభృశంహ్రాసమగమన్నుపసత్తమ ॥ ౨౨ ॥ తతఃపాదమధర్మఃస్వద్వితీయమవతారయత్ । తతోగ్వా
వరసంజ్ఞాస్యయుగస్యసమజాయత ॥ ౨౩ ॥ తస్మిన్ద్వాపరసంజ్ఞేతువతమానేయుగక్షయే । అథమశ్వాన్యతంచైవవ
వృథేపురుషషభ ॥ తస్మిన్ద్వాపరసంఖ్యాతేతపావైశ్యాంత్యమావిశత్ । త్రిభ్యోయుగేభ్యస్త్రీస్వర్ణానగ్రీవాద్వై
తపఆవిశత్ ॥ ౨౪ ॥ త్రిభ్యోయుగేభ్యస్త్రీస్వర్ణాన్ధర్మశ్చపరిఃపితః । సశూద్రోంభతేథర్థాయుగతస్తుసరషభ
భ ॥ ౨౫ ॥ హిసవశోనరశేష్తతప్యతేసుమహత్తపః । భవిష్యచ్ఛూద్రీయోన్యావైతపశ్చర్ధాగ్లౌఝుగే ॥ ౨౬ ॥
అథమేపరమౌరామద్వాపరేశూద్రజన్తనః । నవైవిషయపర్యంతేనరాజన్తహతపాః ॥ ౨౭ ॥ అద్గతప్యతి
దుర్బుద్ధిస్తేనబాలవధోహ్యాయం । యోహ్యధర్మమకార్యంవావిషయేపాథినన్యః ॥ ౨౮ ॥ కరోతిచాశ్రీమూ
లాతత్పురేనాదుమతిర్నరః । క్షిప్రంహినరకంయాతినదరాజానసంశయః ॥ ౨౯ ॥ అధీతన్యతస్తస్మకమేణ
స్సకృతన్యద । షష్ఠంభజతిభాగంతుప్రజాథమేణపాలయత్ ॥ ౩౦ ॥ షట్కృగన్యవభోక్తాపారక్షతేనప్రజాఃకథ ॥

ఉత్తమం । తమువావస్యపావాక్యంధస్యస్తవమసనువ్రత ॥ ౧౫ ॥ రిస్యాంయోన్యాంతపాన్యధ్వతాసేద్యధవక్రమః ।
 కొతూహలాత్తాన్వంపృచ్ఛామిరామోదాశరధిహ్యూహం ॥ ౧౬ ॥ కోర్థోమనీషితసుభ్యగ్స్వగ్లాభః పరోధవా ।
 వరాశ్రియోయదధాంత్వంతపస్యసీనుమష్కరం ॥ ౧౭ ॥ యశాశీర్ణితపస్తప్తశ్రోమిచ్ఛామితాపస । బ్రా
 హ్మణోవాసిభద్రం తే క్షత్రియోవాసిమజ్జయః ॥ ౧౮ ॥ వైశ్యస్యతీయవశావాశూద్రోవాసత్యేవాగ్భవ । త
 వసాహ్యధికం నిత్యం సత్యం హ్యమృతజాశ్రితం ॥ ౧౯ ॥ ఓమ్ ॥ ఇత్యేవమక్తవ్సనగాధిపేనహ్యవాక్ష్మీరాదాశరథా
 యతస్తే । ఉవాచజాతినృపపుంగవాయయత్కారణేచైవతపఃప్రయత్నః ॥ ౨ ॥ ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణేపంచ
 సప్తతితమస్సర్గః ॥ ౧౬౦ ॥ ౩౨౦౦ ॥ ***

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ తస్యతద్వదనం శుత్వా గాయప్యాక్షిప్తికాః ॥ ౧ ॥ అవాక్ష్మీగాస్తథాభూ
 త్వాచాక్యమేతదువాచహం ॥ ౧ ॥ శూద్రయోన్యాంప్రసూతోస్థిశంబుకానామహుతః । దేవస్యప్రాసాదే
 రామసశరీరోమహాయశః ॥ ౨ ॥ నమిథ్యాహం వదే రామదేవలోకజగీషయూ । శూద్రగ్రహం విద్ధి కాకుత్స్థః పఠే
 గ్రంథమాస్థితం ॥ ౩ ॥ భాషతస్తస్యశూద్రస్యఖడ్గసురుచిరవభౌ । నిష్క్రవ్యకోశాద్విమలం శిశిప్త్యై గాఘ
 వః ॥ ౪ ॥ తస్మిన్ శూద్రేహతేదేవాసేన్సంద్రాస్సగ్నిపురోగహః । సాధుసాధ్వితి కాకుత్స్థం ప్రశంసామూ
 హమమూహయః ॥ ౫ ॥ పుష్పవృష్టిమహాశ్యాసేద్దివ్యానాం సుసుగంధినాం । పుష్పాణాం పాయుముక్తానాం సగృహః
 ప్రపపాతహం ॥ ౬ ॥ సుప్రీతాశ్వాబుగ్ధా రామం దేవాన్సత్యపరాక్రమం । సురకార్యమిదం సామ్యమృత్యుం తేమ
 హమతే ॥ ౭ ॥ గృహాణ వచరం సామ్యయత్త్వమిచ్ఛస్యరిందమ । స్వగ్భాషృహిశూద్రోయంత్యేతత్తేరఘునం
 దన ॥ ౮ ॥ దేవానాం భాషితం శుత్వా రాఘవస్సనమాహితః । ఉవాచస్త్రాంజలిర్వాక్యం నమాస్తా తుంపురంద
 నతే । తతోదదేన్మిపంతా

శమ ॥ ౯ ॥ యదిదేవాః ప్రసన్నామద్వజపుత్రస్సజీవతు | దిశంతువరమేతం మేఘాపృతంపరమంమమ ॥౧౦॥ మ
 మాపచారాద్బులోసాబాహ్మణ్యైకపుత్రకః | అప్రాప్తకాలఃకాలేననీతౌవైసస్వతక్షయం ॥ ౧౧ ॥ తజీవయత
 భద్రంవానాన్యతంకతుమమాకథ | ద్విజస్యసంశ్రితార్థోమేజీవయిష్యామితేసుతా ॥ ౧౨ ॥ రాఘవస్యతుతద్వా
 క్యంశ్రితాన్వివిభుధసత్తమాః | వత్సూమా రాఘవంప్రీతాఃదేవాఃప్రీతినమన్వితాః ॥ ౧౩ ॥ నిర్వృతోభవకాకు
 త్తససాస్తిన్నహనిబాలకః | జీవితంస్తాప్తవాన్భూయస్సమేతశ్చాపిబంధుభిః ॥౧౪॥ యస్తిన్మహాతేకాకున్దస్మా
 దోయింవినిపాతితః | తస్తిన్మహాతేకాబాహ్మణ్యసౌజీవేనసమయ్యజ్యత ॥ ౧౫ ॥ స్వస్తిపాప్నుహిభద్రంలేసాభ
 యామనరషభ | ఆగస్త్యస్మాశ్రమపదంద్రక్ష్యామస్తస్మహాయతః | తస్యదీక్షాసమాప్తాహిబ్రహ్మషేన్సుమహావ్య
 తేః | ద్వాదశంహిగతంవషణంజలశయ్యాంసమాసతః ॥ ౧౬ ॥ కాకుత్స్థస్తగ్ధమిష్యామోమునింతమభినందితుం | త్వం
 చాప్యగచ్ఛభద్రంతేమునింతమభిషాదితుం ॥ ౧౭ ॥ సతథేతిప్రతిజ్ఞాయదేవానాంరఘువంశనః | ఆరురోహవి
 మానంతిత్పుష్పకంహేమధూపితం ॥ ౧౮ ॥ తతోదేవాఃప్రయాతాన్వైవిమానైర్బహువిస్తరైః | రామోఽప్యను
 జగామాశుకుంభయోనేస్తపావనం ॥ ౧౯ ॥ దృష్ట్వాతుదేవాంతస్సంప్రాప్తానగస్త్యస్తపసాంనిధిః | అర్చయామాస
 ధర్మాత్మాసర్వాస్తాపదిశేషతః ॥ ౨౦ ॥ వ్రత్యుహ్యతతఃపూజాంసంపూజ్యదమహామునిం | జన్తుస్తైతదశాహృ
 ప్తాఃశాకప్యన్తంసహానుగైః ॥ ౨౧ ॥ గతేహతేషుకాకుత్స్థసింపుష్పకాదనరుహ్యవ | తతోభివాదయామాసహ్యగస్త్య
 మృషిసత్తమం ॥ ౨౨ ॥ సోభివాద్యమహాత్మాసంజ్వలంతమివతేజసా | ఆశీర్వాదంపరమంస్తాప్యనిషసాదనరాధిపః ॥
 తమువాచమహాతేజాఃకుంభయోనిమహాతపాః | స్వాగతంతేనరవ్యాఘ్రుదిష్ట్యాప్రాప్తోసిరాఘవ ॥ ౨౩ ॥ త్వం
 మేఘహమతౌరామగుణైర్బహుభిరుత్తమైః | అతిధిఃపూజనీయశ్చమమనిత్యంహృదిస్థితః ॥ ౨౪ ॥ సురాహికథ

యతిత్వామాగతంశూరభూతం । బ్రాహ్మణస్యతుభవేణణ్వయాజీవాపితస్సతిః ॥ ౨౮ ॥ ఉచ్యతేహరజన్
సకాశేమమరాఘవ । ప్రభాతేపుష్పకౌత్స్వంగంశాసిపురమేవహి ॥ ౨౯ ॥ త్వంహినారాయణశక్తిమంష్టయిన
ర్వంప్రతిష్ఠితం । త్వంప్రభుస్సర్వభూతానాంపురుషస్త్వంసనాతనః ॥ ౩౦ ॥ ఇదంచాభరణంహస్తాంఘ్రిణివిశ్వ
కమణా । దివ్యందివ్యేనవపుమాదీప్యమానంస్వతేజసా ॥ ౩౧ ॥ ప్రతిగృహ్ణీష్వకాకుత్స్థమస్మిన్నుగ్రాహయిషువ ॥ ౩౨ ॥ త్వంహిపునరాకసేమహాత్మలముచ్యతే ॥ ౩౩ ॥ భరణేహిభవాంచ్చి క్షణభలానాంపిహామపి । త్వంహిశక్త
స్థాయితుంశేషాద్రానపిదివౌకవః ॥ ౩౪ ॥ తస్మాత్ప్రదాస్యేపిధివతత్ప్రత్యేచ్ఛనగర్వభ । నిష్కహంబరణంచిత్రం
ప్రదీప్తమివభాసారం ॥ ౩౫ ॥ అధోవాచమరాత్తానమిత్వాకూణాంమహారిధిః । రామోమహిమతాంశైవ్యక్షత్రి
ధవణమనుస్మరణ ॥ ౩౬ ॥ ప్రతిగ్రహణోవైభగవన్ప్రాప్తాణస్యావిగహితః । గృహ్ణీయాంకప్రయోజాంనైకధం
బ్రాహ్మణపుంగవ ॥ ౩౭ ॥ బ్రాహ్మణేనపశేషేణకత్తంతద్వక్తుమశక్తి । ఏవమక్రన్తురాపేక్షాప్రసక్తావమహా
నృసిః ॥ ౩౮ ॥ ఆసన్మృతయుగేరామబ్రహ్మభూతేపురాయణే । అసాధికాఃప్రజాస్సగ్నాఃస్సాంబువతక
తుః ॥ ౩౯ ॥ తాఃప్రజాదేవదేవేశంరాజాదకంసముపాద్యనక । సుగాణాంస్థాపితోరాజాబలయాదేవశక్తి
తుః ॥ ౪౦ ॥ ప్రయచ్ఛనోహిమాకేశకపాథివంసరపుంగవం । తస్మాద్భ్రాజాంప్రయుంజానాభూతానిశ్వరేమ
హి ॥ ౪౧ ॥ నవసామోవినాగజ్ఞాపవనానిశ్చయఃపరః । ప్రజానాంపవనంశ్రుత్వానిశ్చయన్తాంఘ్రిణిముత్యమం
తతాబ్రహ్మసురశ్రేష్ఠాలాకపాలాంస్సవాసవాక । సమాహూయాబవీశ్వరాంస్తైజోబాగాకప్రయచ్ఛత ॥ ౪౨ ॥
తతోదదులోకకపాలాస్సర్వేభాగాన్స్వతేజసః । అక్షుసచ్చతతోబ్రహ్మాయతోజాతంతుసోన్యపః ॥ ౪౩ ॥ తం
బ్రహ్మాలాకపాలానాంసహోంశ్రేష్ఠమయోజయత్ । తతోదదాన్యపంశాసాంప్రజానామీశ్వరంతుమం ॥ ౪౪ ॥ తత్రైం

ద్రోణచభాగేనమహిమాజ్ఞాపయన్మృపః | వారుణేనతుభాగినవపుషువృష్యతిరాసువ || ౪౪ || కాబరేణతుభాగేనవిష్ట
మాసాందదాతదా | యస్తుయామోభవద్భాగస్తైనశాస్తిస్తసప్రజాః || ౪౫ || తత్రైంద్రీణనరశ్రేష్ఠభాగేన
రఘునందన | ప్రతిగృహ్ణిష్యభద్రంతేతారణాధికంమమప్రభా || ౪౬ || తస్యతద్వచనంశ్రుత్వాబుష్మిషరమథా
మికం | తద్భాషుఃప్రతిజగ్రాహమునేరాభరణంవరం || ౪౭ || ప్రతిగృహ్యతతౌరామస్తదాభరణముత్తమం |
ఆగమంతస్యదివ్యస్యప్రప్టుమేవోపవక్రమే || ౪౮ || అత్యుష్ణతమివందివ్యవపుసాయుక్తముత్తమం | కధంభగ
వతాప్రాప్తంకుతావాకేనవాహృతం || ౪౯ || కుతూహలితయాబ్రహ్మకృపాపృచ్ఛామిత్వాంమహాయశః | ఆశ్చర్యా
ణాంబహూనాంహినిధిఃపరమకోభవాత్ || ౫౦ || ఏవంబుగవతికాకుత్స్థే మునిర్వాక్యమథాబ్రవీత్ | శృణురా
మయథావృత్తపురాతేతాయుగేయగే || ౫౧ || రమణీయప్రదేశేస్థిన్వనెయద్దృష్టవానహం | ఆశ్చర్యంమే
మహాబాహోదానమాశ్రిత్యకేవలం || ౫౨ || ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణే షట్సుప్తతిమస్తకం || ౬౩ || ౧౨౬౦ ||

శ్రీరామాయనమః || ౬౪ || పురాతేతాయుగేరామహ్యరణ్యంబహువిస్తరం | సమంతాద్ద్యౌజనశ
తంనిర్మృగంపక్షివజితం || ౬౫ || తస్మిన్నిమానుషైరణ్యేకుర్వాణస్తపత్రత్తమం | అహమాక్రమితుంసామ్యత
దరణ్యముపాగమం || ౬౬ || తస్యకూపమరణ్యస్యనిదేఃప్టుంనశశాకమా | ఫలకూలేస్సుఖాస్వాదేర్బహురూపేశ్చ
పాదపైః || ౬౭ || తస్యారణ్యస్యమధ్యేతునదోయోజనమాయతం | హంసకారండవాక్కిణీచక్రవాకౌపశోభితం ||
పద్మోత్పలనమాకీణంనమతిశాంతతైవలం | తదాశ్చర్యమివాత్మధికంసుఖాస్వాదమనుత్తమం || ౬౮ || అరజనైం
తథాక్షౌభ్యంశ్రీమత్పక్షిగణాయుతం | నమిషేతస్యనరసోమహదద్భుతమాశ్రియం || ౬౯ || పురాణంపుణ్యమత్య
ధికతపస్విజనవజితం | తత్రాహమవసంరాత్రింనైదామీంపురుషషుభ || ౭౦ || ప్రభాతేకాల్యముత్థాయనర

వాచేషు నస్యగీకరఘనందన ॥ ౧ ॥ శృణుబ్రహ్మపురావృత్తమమైతీబుభుమఖయోః । దుంట్రిమణీచుగహీ
యథాప్యగ్భసిమాద్విజ ॥ ౨ ॥ పురావైదభాకోరాజాపితామమమహాయశాః । సుదేవబ్రతివిఖ్యానస్త్రిమలాకే
ఘనీర్యనా ॥ ౩ ॥ శస్యపుత్రద్వయేరాజ్ఞోద్భవభ్యాంస్త్రీభ్యామజాయత । అహంశ్వేనృతిఖ్యాతాయవీయాం
త్సురీధోఽభవత్ ॥ ౪ ॥ తతఃపితరిస్వర్యాతేహారామామభ్యషేచయత్ । తత్రాహంకృతవానాజ్యగధమే
ణసుసమాహితః ॥ ౫ ॥ వసంవషచహస్తాణిమహాతీతానిమవ్రత । రాజ్యంకారయతోబ్రహ్మప్రజాభమేణర
క్షతః ॥ ౬ ॥ సాహంసిమితైఃస్త్రిశ్చిద్విజ్ఞాతాయుద్విజోత్తమ । కాలధర్మంహృదిస్యస్యతతోవసముపాగమం ॥
సోహంవసమిదంచుగఁమ్మృషక్షివివజ్జితం । తపశ్చతుఁప్రవిష్టోస్త్రినమీపెసరనశ్యుభే ॥ ౭ ॥ చౌతరంశుర
థంరాజ్యేహృభిషిత్వసరాధిపం । ఇదంసగస్సమాసాద్యతిపస్తప్తంమయూచిరం ॥ ౮ ॥ సుంవషసహస్రాణిత
పస్త్రీణిమహావనై । తప్తాసుమమగ్రంప్రాప్తోబ్రహ్మలాకామమత్తమం ॥ ౧౦ ॥ తస్యసంస్కరణాతస్యేత్యుత్పి
పాసేద్విజోత్తమ । బాదేతేవరమోదారతతోహంకృధి తేంద్రియః ॥ ౧౧ ॥ గత్వాత్రిధున శ్రేస్తంపితామహ
మథాబ్రువం । భగవత్బ్రహ్మలాకాయంత్రుస్పిపాసాపివజ్జితః ॥ ౧౨ ॥ తస్మాదుంకరణాణాంకృత్యుత్పిపా
సావహోస్తియత్ । ఆహారకశ్చమేదేవశన్నేబ్రూహిపితామహ ॥ ౧౩ ॥ పితామహస్తుమామహాతేవాహారస్స
దేవజ । స్వాహూనిస్వానిహూంసానితానిభక్షయసిత్యశః ॥ ౧౪ ॥ స్వశరీరంశ్వయాభువ్యకుర్వతాతపఉత్తమం । ల
నుప్రచోహతేశ్వేశనకదానివృతహేమతే ॥ ౧౫ ॥ ఉత్తీర్నతేస్త్రినూత్నోపివనేనత్వనిషేవితే । పురాసాభిక్షమా
కాయభిక్షావైయతయేచృప ॥ ౧౬ ॥ నహిదత్తోద్వయేంద్రాభయస్తానభయేపివై । ఉత్తంనతేస్త్రినూత్నోపితపప
పిషేవసే ॥ ౧౭ ॥ (ఉత్తీర్నతేస్త్రినూత్నోపివనేనత్వనిషేవితే) । తేనస్వగణతోవత్సబాధ్యసేముత్పిసానయా ।

సత్త్వ మపుష్టచూహకైస్సుశరీరమను త్తిమమ్ | భక్తయస్వామృతిరసం తేనస్పృష్టివిష్ణుః || ౧౯ || యదాతుర
 ద్దగ న శ్వేతలిగ స్త్యస్సమహానృపిః | అగమిష్యతిద్ధగ్ధైదాకృచ్ఛాద్విమోక్ష్యసే || ౨౦ || సహిచారయతుంసౌమ్య
 శక్తస్సురగణాఽపి | కీలపునస్తాన్మహాబాహోఽతుత్ప్రపాసావశంతం || ౨౧ || సౌహృదభగవతశ్చుశ్వాదేవదే
 వస్యోత్పయమ్ | ఆశీరంగర్హితంకుర్విస్వశరీరంద్విజోత్తమ || ౨౨ || బహూఽపరూఽణోన్ప్రేక్ష్యాన్మృత్యుశాణమి
 దంమయా | క్షుద్రంనాభ్యేతిబ్రహ్మషేత్ప్రీతిశ్చాపిమోత్రమా || ౨౩ || తస్యక్షేప్రేచ్ఛభూగస్యకృచ్ఛాద్దస్తా
 ద్విమోచయ | అన్యేషాంనగఃస్వర్గత్రకుభయోనిమృతేద్విజం || ౨౪ || ఇదమాభరణంసౌమ్యతారణాథణం ద్వి
 జోత్తమ | ప్రతిగృహ్ణీష్వబ్రహ్మషేప్రసాదంకతుఃమర్హసి || ౨౫ || ఇదంశావస్సపరణంచధనంనస్త్రాణివ
 ద్విజ | భక్త్యభ్యాన్యంచబ్రహ్మషేదదాశ్యాభరణానిచ || ౨౬ || సగ్వాహగ్రాన్వృతచామిభోగాంస్సేషుః
 నిపుంగవ | తాగణేభగవత్సహ్యంప్రసాదంకతుఃమర్హసి || ౨౭ || తస్యాగాంస్వగిణిభావాగ్నిరగ్రాహ్యః | అపి
 మగ్నిశం | తారణాయోవజగ్రాహతదాభరణముత్తమం || ౨౮ || మయాప్రతిగృహ్ణీతంత్వన్నాభరణేషుభే |
 మానుష్యపూర్వకోదేహోరాజషేర్హి ననాశహ || ౨౯ || ప్రణట్టేదశరీరేతురాజషిఃపరమాయుః | ఏప్రేక్ష
 ప్రముదితోరామజగమత్రివింశతి || ౩౦ || తేనేదంశక్రతుత్యైనదవ్యనాభరణం || ౩౧ || సస్త్రిమిలౌకాకుఠ్ఠ
 దత్తమద్భుతదర్శనం || ౩౨ || తతోవైదగ్ధకోరాజాతదాధూన్దతకల్పః || ఇత్యుత్తరశ్శ్రిరామాయణేఽష్టాదశోధ్యాయః
 స్సగః || ౫౧౬ || ౧౦౩౨౦ || * * * * *

శ్రీరామాయనమఃక || ఓమ్ || తదద్భుతతనంవాక్యంశ్చుత్వాగస్త్యస్యరాఘవః | గౌరవాద్విస్తయాద్యై
 వపునఃప్రస్తుం ప్రచక్రమే || ౧ || భగవంస్తద్వనంఘోరం తవస్తప్యతియత్రనః | శ్వేతోవైదగ్ధకోరాజాక

భంసాదమృగద్విజు || ౨ || అద్వనంసకథం రాజాశూన్యం మనుజవజ్జితం | తపశ్చతుర్వం ప్రవిష్టస్సశ్రోత్రమిచ్ఛామి
తత్త్వతః || ౩ || రామస్యభాషితంశ్రుత్వాకౌతూహలనమన్వితం | వాక్యంపరమతేఽన్వితమేవోపదక్రమే || ౪ ||
పురాకృతయోగే రామమనుదండధగఃప్రభుః | తస్యపుతోమహానాసీదిక్ష్యాకుగలనందనః || ౫ || తంపుష్ప
పూర్వకేరాజ్యేనిక్షిప్యభువిమనుజాయం | పృథివ్యాంరాజవంశానాంభవకతేజశ్శ్రువాచసా || ౬ || తథేతిచప్రతి
జ్ఞాతంపతుఃపుత్రేణరాఘవ | తతఃపరమసంతుష్టమనుఃపుత్రమువాచహ || ౭ || ప్రీతౌస్త్రిపరమోదారత్వంక
రాసిసంశయః | దండేనచప్రజారక్షమాచదండమకారణే || ౮ || అపరాధిషుయోదండఃపాత్యతేమానవేషు
వై | సదండోవిధివన్తుక్తస్త్విగఽంనయతిపాథివం || ౯ || తస్మాద్దండేమహాబాహోయత్సవాన్భవపుత్రక | ధ
ర్మోహిపరమోలాకేకుర్వతస్తైభవిష్యతి || ౧౦ || ఇతితంబహుసందిశ్యమనుఃపుత్రంసహాధినా | జగామత్రిదివం
హృష్టాబ్రుష్కలోకంసహితనం || ౧౧ || ప్రయాతేత్రిదివంతస్త్రిన్నిక్ష్యాకురమితప్రభః | జనయిష్యేకధంపుత్రాని
తిచింతాపరోభవత్ || ౧౨ || కర్మభీర్భహురూపైశ్చతైస్తైర్ధనుసతస్సతాత్ | జనయామాసథర్మాత్కౌశతందేవమతా
పమాత్ || ౧౩ || తేషామపరజస్తాతసర్వేహంరఘునందన | మూఢశ్చాకృతవిద్యశ్చనశుశ్రూషతేపూర్వజాత్ || ౧౪ ||
నామచిస్యశుదండేతిపితాచకేల్పమేధసః | అవశ్యందండవతనంశరీరేస్యభవిష్యతి || ౧౫ || అవశ్యమానస్తందేశం
శూతంపుత్రస్యరాఘవ | వింధ్యశ్రేవలయోర్మధ్యేరాజ్యంపాదాదరిందమ || ౧౬ || సదండస్తత్రరాజాభూద్ర
మ్యోపర్వతిరోధసి | పురంచాప్రతినుంరామస్యవేశయదనుత్తమం || ౧౭ || పురస్యచాకర్మాన్నామయధుమంతమితిప్ర
భో | పురోభసాచోశనసంవరయామానసువ్రతిమ్ || ౧౮ || ఏవంసరాజాతగ్నాజ్యంచకారసపురోహితః | ప్రహృ
ష్టమనుజాకీర్ణందేవరాజ్యంయథావృషా || ౧౯ || ఓమ్ || తతస్సరాజామనుజేంద్రపుత్రస్సాధకంచతేనాశన

సాతదానీమ్ | చకారరాజ్యంనుమహంతాహృత్తాశక్యోద్దివీవాంగిరసేనయుక్తః || ౨౦ || * || ఇత్యుత్తరశీరావాణి
 నే ఏకానాశీతితమస్వగః || ౪౦౯ || ౮౩౮౦ || *****

శ్రీ రామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ ఏతదాఖ్యాం రామాయనుమాషిః కుంభసంధః ! అస్మామేవాపరం వాక్యం కథాయాముపచక్రమే ॥ ౧ ॥ తతస్సదండః కాసుభ్యబహువక్షః గణాయతమ్ । అకరోత్తత్ర దాహ్లాత్తా రాజ్యం నిహతకంటకం ॥ ౨ ॥ అథ కాలేతుకస్త్రింశ్చిదాగ్రాభాభాగవమాశ్రమం । రమణీయముసాక్రానుచ్ఛేత్రే నూసి మనోరమే ॥ ౩ ॥ తత్ర భాగవతన్యాంసరూపేణాప్రతిమాంభువి । వివరంతీంసహద్దైశేదండోపశ్యేయమస్తమమ్ ॥ దృష్ట్వా తాంసనుదుమేధాఅసంగశరపీడితః । అభిగమ్యసుసంవిగ్నాంకన్యాంవచసముబ్రవత్ ॥ ౪ ॥ కుశస్త్యహస సుశోణికస్యవాసినుతాశుభే । పీడితోహమనంగేనపృచ్ఛామి త్వాంసుమధ్యమే ॥ ౫ ॥ తస్య త్వేవంబుగ్రాణస్యమోహోన్మత్తస్య కామినః । భాగవీప్రశ్నవాచేదంవచస్సానునయంనృపం ॥ ౬ ॥ భాగవస్యసుతాంవిద్ధి దేవస్యైష్ట్యక్షరః । అరజాంనామరాజేంద్రశ్శ్లోష్టామాశ్రమవాసినిమ్ ॥ ౭ ॥ మాంమాస్పృశబహుగ్రాజనగన్యాపితృవశౌ హ్యహం । గురుఃపితామేరాజేంద్రత్వంచశిష్యోనుహాత్మనః ॥ ౮ ॥ వ్యసనంసుమహాతుకప్రసృతేదద్యాన్మహాతపః । యదీవాన్యన్తయాకార్యంధర్మదృష్టేనసత్పథా ॥ ౯ ॥ వరయస్వన్మపశ్చేష్టపతరంమెచుహాద్యుతిం । అన్యథాతు ఫలంతుభ్యంభవేద్ధౌరాభినగహితం ॥ ౧౦ ॥ క్రోధేనహిపితామెసాత్త్రైలోక్యమపినిరకపాత్ । దాస్యతేచానవిద్యాక్షతవమాంయాచితఃపితా ॥ ౧౧ ॥ ఏవంబుగ్రాణామరజాందండఃకామశరాదకః । ప్రత్యుసాచమదోన్మత్తశ్శిరస్యాధాయచాంజలిం ॥ ౧౨ ॥ ప్రసాదంకురుసుశోణికకాలంశ్రేష్ఠమర్హసి । త్వత్సత్పతేహిమమపాగ్రేణా విశేర్యంతేశుభాననే ॥ ౧౩ ॥ త్వాంసాప్యమేవధోవాస్యాచ్ఛాపావాయదిదారుణః । భక్తంభజన్వమాంభీరుభజమా

సంసువిహ్వలం || ౧౫ || ఏవముక్తాత్తు తాంక న్నాందోభ్యాం గృహ్యబలాద్భవీ | సంస్మరంతింధా కామమైధు
సాయోపదక్రిమే || ౧౬ || తమనథాం మహా ఘోరందండకృష్ణాం దారుణం | నగరం ప్రయయాచాళుమధుని
స్తమను త్రయం || ౧౭ || అరణ్యపరుదంతీసాత్రమస్యావిహారకః | ప్రతీక్షతేస్తనం త్రస్తాపిరిందేసన్నిభం ||
ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణే శీతితమస్తకః || ౩౨౨ || ఉరరం ||

శ్రీరామాయనమః || ఓమ్ || సముహూర్తాదుపశుత్యదేవషేఠమితప్రభః | స్వమాప్రమంశిష్యవృత్తః
తూథాతాస్సన్యసతత || ౧ || సౌపశ్యదరజాందీనాం రజసానమభిస్తుతాం | జ్యోతిస్సునికారూప్తసాం ప్రత్యూ
షేనవిరాజతీమ్ || ౨ || తస్యరోవస్సమభవత్తు ధాతాస్యశేషకః | నిదాహన్నివలోకాంస్త్రీం చ్చిహ్నాం శ్చైదమ
వాచహ || ౩ || వశ్యధ్వంవిపరీతస్యదండస్సావిజితాత్మకః | వివత్తింఘోరనంకాశాంకుర్ధాగ్నిరభామివ || ౪ ||
క్షయోన్యదుర్తతేః ప్రాప్తస్సానుగస్యదుర్తతః | యః ప్రదీప్తాంహుశాశస్యశీఖాంవైస్పృష్టుమిచ్ఛతి || ౫ || య
స్తాత్సకృతవాన్పావమీదృశంఘోరనంహితం | తస్మాత్ప్రాప్యస్యశివార్థేభాగవలుపాపస్యకర్తృణః || ౬ || సర్తగాత్రేన
రాజాసాసభ్యుబలవాహనః | పాపకర్తృసమాచారోవళంప్రాప్యతిదుర్మతిః || ౭ || సమస్తాద్యోజితతలవిషయం
చాస్యదుర్తతేః | ధక్ష్యతేపాంసువషేణమహతాపాకశాసనః || ౮ || చర్మనత్వానియాసీంస్తావరాణివగాచిహ
మహతాపాంసువషేణవిలంబంపర్వతోగమక || ౯ || దండస్య విషయోయావత్తావశ్యస్సముచ్ఛ్రియం | పాం
సువషేమివాలక్ష్మ్యంసప్రరాత్రంభవిష్యతి || ౧౦ || ఇత్యుక్త్యాకౌరసంతప్తస్తదాశ్రమమివాసినం | చరంనపదా
నైషుస్థీయతామితిచాబ్రవీత్ || ౧౧ || శుశ్రీత్వాతూశనసోవాక్యంసోశ్రీమావసధోజనః | నిర్భయోవిషయాత్
స్తాత్థానందకేధబాహ్యతః || ౧౨ || సతథోక్త్యాముజనఘరజామిదమబ్రవీత్ | ఇహేవసమర్థేభేతశ్రమేసు

నుశ్చహితౌ శ్చివశః నెనమహోత్తనః । ద్రష్టుంచైవాగమిష్యామిపావనాథః కమహోత్తనః ॥ ౭ ॥ తథావదతి కాకుత్స్థః
వాక్యమద్భుతదశకానం । ఉవాచ పరమప్రీతాథమః నైతస్తపాధనః ॥ ౮ ॥ అత్యద్భుతమిదం వాక్యం తవరామశు
భాక్షరం । పావనస్సర్వభూతానాంత్యమేవరఘునందన ॥ ౯ ॥ ముహూతకామసి రామ త్వాంయేహిషశ్శౌతిశచ
న । పావితాస్సర్వభూతాశ్చపూజ్యస్తైస్సర్వదేవతైః ॥ ౧౦ ॥ యేచత్వాం ఘోరచతుర్భిరీక్షంతే ప్రాణినోభువి ।
హతాస్తైర్యమదం డెననద్యోనిరయగామినః ॥ ౧౧ ॥ ఈశ్వశస్త్యంరఘుశ్రేష్ఠపావనస్సర్వదేహినాం । భువిత్వాం
కథయంతోపిసిద్ధిమేష్యంతిరాఘవ ॥ ౧౨ ॥ గచ్ఛచారిప్రమవ్యగ్రఃపంథానమకుతోభయం । ప్రశాధిరాజ్యంధర్మే
ణగతిహింజగతోభవా ॥ ౧౩ ॥ ఏవముక్తస్తుమనినాప్రాంజలిఃప్రగ్రిహోన్యపః । ప్రదక్షిణంతదాచక్రేహ్యగ
స్త్యమృషినత్తమం ॥ ౧౪ ॥ అభ్యువాద తతప్రాజ్ఞస్తమృషింపుణ్యశాలినం । అభివాద్యమునిశ్రేష్ఠంతాంస్ససర్వాం
స్తపాధనా ॥ ౧౫ ॥ అధ్యురౌహత్రదవ్యగ్రఃపుష్పకంహేమభూషితం । తంప్రయాంతంఋనిగణాఆశీర్వాదైస్స
మంతరిః ॥ ౧౬ ॥ అపూజయన్తహేంద్రాభంసహస్రాక్షమివామరాః । ఖస్థస్సదదృశేరామఃపుష్పకేహేమభూ
షితే ॥ ౧౭ ॥ శశీమేఘసమీపస్థాయధాజలధరాగమే । తతోధఃదివసేప్రాప్తైపూజ్యమానస్తతస్తతః ॥ ౧౮ ॥ అ
యోధ్యాంప్రాప్యకాకుత్స్థసిమధ్యకత్యోమవారుహత్ । తతోవిన్యజ్యరుచిరంపుష్పకంకామగామితత్ ॥ ౧౯ ॥ విన
జఃయిత్వాగచ్ఛేత్స్వస్తితేస్త్రితిచప్రభుః । కక్ష్యాంతరవినిష్ఠిప్తంద్వార్థసారామోబ్రవీదవచః ॥ ౨౦ ॥ అక్షణం
భరతంచైవగత్వాతౌలఘువిక్రమా । మమాగనునమాఖ్యాయశబ్దాపయితమాచిరం ॥ ౨౧ ॥ ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయ
ణే ద్వ్యోతీతమస్కర్గః ॥ ౧౨౮ ॥ ౨౫౬౦ ॥

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ తచ్చుత్వాభాషితతస్యరామస్యాక్లిప్తకమః ॥ ద్వార్థసారామారావా

హూయ రాఘవాణ్యన్య వేదయత్ ॥ ౧ ॥ దృష్ట్వాతు రాఘవః ప్రాప్తౌప్రియాభరతలక్ష్మణౌ । పరిష్వజ్యతదారామౌ
వాక్య మేతదువాచహ ॥ ౨ ॥ కృతంమయాయథాతథ్యంద్విజ కార్యమనుత్తమం । ధమకాసేతుమతోఘాయఃకర్తు
మిచ్ఛామిరాఘవౌ ॥ ౩ ॥ అక్షయశ్చాన్యయశ్చైవధమకాసేతు ర్తతోమమ । ధమకప్రపదనం త్వేతశ్చిర్వపాప
ప్రణాశనం ॥ ౪ ॥ యువాభ్యామాత్మభూశాభ్యాంరాజసూయమనుత్తమం । సహిలోయష్టుమిచ్ఛామితత్రధన్తో
హిశాశ్వతః ॥ ౫ ॥ ఇష్ట్వాతు రాజసూయేనమిత్రశృతుగ్రీవపాణః । సుహుతేనసుయజ్ఞేనసమిత్రశ్వముపాగతః ॥
ఇష్ట్వాతు రాజసూయేనపాశీశతుగ్రీవపాణః । మకృతేనసమృద్ధేనపరుణత్వముపాగమత్ ॥ ౬ ॥ సామశ్చరాజసూ
యే ఇష్ట్వాధమేకంధర్మవత్ । ప్రాప్తశ్చసర్వలాకానాంకీర్తికాస్థానాచశాశ్వతం ॥ ౭ ॥ అష్టర్షహనియచ్ఛ్రేయ
శ్చింత్యతాంతీ న్దయాసహ । హితంశాయతియక్తంచప్రయతౌవస్తుమహాధః ॥ ౮ ॥ శ్రుత్వాతు రాఘవస్త్వైత
ద్వాక్యంవాక్యవిశారదః । భరతఃప్రాజరిర్భూత్వానాక్యమేతదువాచహ ॥ ౯ ॥ త్వయిధమకఃపరస్సాహృత్వ
యినర్వాపసుంధరా । ప్రతిష్ఠితామహాబాహూయశ్చామితమిక్రమ ॥ ౧౦ ॥ మహిపాలాశ్చసర్వైత్యాంప్రిజాప
తిమివామరాః । నిరీక్షతేమహాత్మానంలాకనాథంయథానయం ॥ ౧౧ ॥ ప్రజాశ్చపితృసద్రాజస్వశ్యంతిత్యాంమహా
బల । పృథివ్యాగతిభూతోసిప్రాణినామపిరాఘవ ॥ ౧౨ ॥ సత్వమేవంవిధంయజ్ఞమాహర్తానికథంనృప । పృథి
వ్యాంరాజవంశానాంవినాశోఽనుత్తమశ్శతే ॥ ౧౩ ॥ (శూరయతేరాజసూయేనసామస్యహినరైశ్వర । జ్యోతి
షాంసుకుహద్యుద్ధంసంగామేతారకామయే ॥ ౧౪ ॥ హరిశ్చంద్రస్యయజ్ఞాంతేరాజసూయస్యరాఘవ । ఆసీర్గి-
లమహద్యుద్ధంసర్వక్షత్రవినాశనం ॥ ౧౫ ॥ పరుణస్యమహాఘోరే సంగామేమతస్త్రికచ్ఛపాః । నిష్ప్రతిరాజ
సూయేవైయత్రక్షిణాజలెవరాః ॥ ౧౬ ॥ శూరయతేరాజసూయేశుశక్రిన్యాగ్నిష్టకర్తృణః । దేవాసురంమహద్యుద్ధం

మాహా | రసవంతిప్రసాదానామూలానిచభలానాచ || ౭ || అకృష్టపచ్చాపృథివీమనంపన్నానాదోత్పత్తిః | సరాజ్యంబా
దృశంభుజ్జేగ్రస్థీతమద్భుతదర్శనమ్ || ౮ || తస్యబుద్ధిస్సముత్పన్నాశిషకుర్యామను || ౯ || ఏసోహి పరవంశే
యస్సంమోహమితగత్సుఖం || ౧౦ || సనిక్షిప్యసుతంజ్యేష్ఠంపౌరేషుమధురేశ్వరమ్ | లవణాగ్నిచూతిస్త్రాపయం
త్సిర్వదేవతాః || ౧౧ || తపస్తప్యతివృత్రేతువాసవివరమాతావత్ | విష్ణునముగసంక్రమ్య పాక్యమతదుపాస
మా || ౧౨ || తపస్యతామహాబాహూలాకావృత్రేణనిజితాః | బలవాంశ్చసీధర్తాస్త్యైవినంశక్త్యామి బాధితం ||
యద్యసౌతపతీశ్చైద్యుగ్ధావవాసురేశ్వరః | యావల్లోకాధిప్యంతితావనస్యవశశసేగాః || ౧౩ || అస్యత్వనంప
రమోదారముపేక్షసమహాబల | ఉణంహినభవెద్వృత్రాసుధ్యేస్వయిసురేశ్వర || ౧౪ || యదాపిప్రీతినంమోగం
త్వయావిష్ణోనమాగతః | తదాప్రభృతిలాకానాంనాధత్వముపలబ్ధవాన్ || ౧౫ || సస్యింపుసాదంగేనామోగం
ష్వసునమాహితః | త్వక్క్రూతేనహినరవంస్యాత్ప్రశాంతమగుజంజగత్ || ౧౬ || ఇమేహానశ్చవష్టోష్వాంనిరీక్షం
తేదివాకసః | పృక్తేనూతేనమహతాత్వేషాంసాహ్యంకురుష్వహా || ౧౭ || త్వయాహినత్యశస్సాహ్యంకృతమేహ
మహాత్మనాం | అసహ్యమిదమనేషామగతీనాంగతిర్భవాన్ || ౧౮ || ఇత్యుత్తరశ్రీమద్రామానుజాయై చతురశీర్థమ
స్త్యగః || ౫౮౦ || ౧౦౬౨ || ***

శ్రీరామానుజాయనమః || ఓమ్ || లక్ష్మణస్యతుతద్వాక్యంశుత్యావతునిబద్ధం | వృలమాతహశేషేగిధ
యేత్యాహనువ్రతః || ౧ || రాఘవేజైవముక్తస్తుమిద్రానందవధానః | భూయపమథాందివ్యాంకధామసల
త్మణః || ౨ || సహస్రాక్షువదశ్శుత్యావర్యైశాంచదివాకసాం | విష్ణుదేవానువాచెవంసర్వానింగ్రహగోగమాన్
పూర్వాసౌహృదబద్ధిస్త్రాస్యతుమహాత్మనః | తేనయుక్త్యప్రీయాధాంహినాహంహన్తిమహామనః || ౩ || అవ

శ్లోకరణీయంచభవతాంశుఖముత్తమం । తస్మాదుపాయమాఖ్యాస్యేయనవృత్తోనిహన్యతే ॥ ౫ ॥ త్రధామూఢా
రిక్మేహమాత్మానంసురసత్తమాః । తేనవృత్తంసహస్మాత్సావధివ్యతిసంశయః ॥ ౬ ॥ ఏకాంశోవాసదాచార
ద్వితీయోవజ్రమేవతు । తృతీయోభూతలంశక్రస్తదావృత్తంపరివృత్తి ॥ ౭ ॥ తథాబుద్ధివతిదేవేశేదేవాన్యాయ
బుద్ధివత్ । ఏవమేతన్నసందేహోయథావదసిదైత్యహా ॥ ౮ ॥ భద్రంతేస్తుగమిష్యామోపృత్రాసురనైవేషిణః । భ
స్వపరమోదారవాసువంస్సేనతేజసా ॥ ౯ ॥ తతిస్సర్వేమహాత్మానస్సహస్మాక్షపురోగమాః । శరద్రజ్యముపాక్రా
మన్యత్రస్మతోమహాసురః ॥ ౧౦ ॥ తేనవశ్యంస్తేజసాభూతంతప్యంతమనురొత్తః ॥ పిబంశ్చమివలోకాంస్త్రీప్త
హంతమివచాంబరం ॥ ౧౧ ॥ దృఢైష్ట్యవచాచరశ్చైవ్యందేవాస్తాసముపాగమాః । కథమేవంసానిష్యమః కథన
న్యూత్పరాజయః ॥ ౧౨ ॥ తేహంతయచాంతత్రసహస్మాక్షఃపురుగః । వజ్రప్రగృహ్యబాహుభ్యాంపా
హిణోద్వృత్తీమూర్ఖాని ॥ ౧౩ ॥ కాలాగ్నినైవఘోరేణవీప్తేనేవమశ్విమా । పతతావృత్తశిరనాజగత్త్రాసము
పాగమత్ ॥ ౧౪ ॥ అసంభావ్యంవధంతస్యస్పృశ్యవముధాధిపః । చింతయానోజగదాచులకస్మాంతమహామ
ళః ॥ ౧౫ ॥ శకుంద్రోబ్రహ్మహత్యాశుగవృంశమనుగవృత్తి । అపతచ్ఛాన్యగాత్రేషుసముద్రంమఖమావిశత్ ॥
హతారయశపిణస్తేంద్రాదేవాస్సగ్నిపురోగమాః । విష్ణుప్రభుంనైశానంముహుముఃపూర్వపూజయత్ ॥ ౧౬ ॥
త్వోగళింపరమేశ్వరపూర్వజోజాతశపితా । రక్షాధానంసర్వభూతానాంవిష్ణుత్వముపజగ్త్వాత్ ॥ ౧౭ ॥ హతశ్చ
యాత్యయాపృతోబ్రహ్మహత్యాదవాసవం । బాధతేసురశాదూలమోక్షుతస్యావినిదిశ ॥ ౧౮ ॥ తేహంతద్వ
వసంశుక్త్వాదేవానాంవిష్ణురబ్రహ్మీత్ । మామేవయజతాంశక్రఃపావయిష్యామివజ్జిణం ॥ ౧౯ ॥ పుణ్యేనహయమే
ధేనమామిష్ట్యాపాకశాసనః । పునరేవ్యతిదేవానామింద్రత్వమకుతోభయం ॥ ౨౦ ॥ ఏవంసంచిశ్యదేవానాంశ్రాం

పాణిమమృతోపమాం । జగమువిష్ణుదేవేస్త్రాయమానస్త్రైవిష్టవం ॥ ౧౨ ॥ ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణే పంచా
లతమస్తకం ॥ ౮౮౮ ॥ ౯౬౮౦ ॥

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ తదావృత్రనిధంసర్వమఖిలేనసలత్కణః । కథంకావసరశ్రేయఃకథాశేనం
ప్రదక్రమే ॥ ౧ ॥ తతోహతేమహావీర్యవృత్రేదేవభయంకరే । బ్రహ్మహత్యావృతశక్తస్సంజ్ఞాంలేభేనవృత్రహః
సోంతమాశ్రిత్యలోకానాంనష్టనంజ్ఞోవిచేతనః । కాలంతత్రావసక్తుంచిద్వేష్టమానఇవోరగః ॥ ౩ ॥ అథనష్టనశాసాన్యే
ఉద్విగ్నమభవజ్జగత్ । భూమిశ్చక్షుస్తసంకాశానిస్నేహశుష్కకాననా ॥ ౪ ॥ వ్యాతసశ్చంబువహహ్రాచ్ఛర
తస్తథా । సంక్షోభశైచనసత్వానామనావృష్టికృకోభవత్ ॥ ౫ ॥ క్షీయమానేత్రులాకెష్టింశ్చుభాగింసమనస
స్సుకాః । యదుక్తంవిష్ణునాపూర్వంతంయజ్ఞానముపాసయన్ ॥ ౬ ॥ తతస్సర్వేపరగణాసాసాధ్యాయాస్సహ
షికభిః । తుదేశంసముపాజగ్మర్వతేగింధ్రాభయమోహితః ॥ ౭ ॥ తేతుదృష్ట్వాసహస్రాన్రహవృత్రంబ్రహ్మహర్త
యా । తంపురశ్చుక్యదేవేశమశ్వమేధముపాక్రమన్ ॥ ౮ ॥ తతోశ్వమేధస్సమహాన్త్రపౌండ్రస్యమహాత్మనః । వ
వృధేబ్రహ్మహర్తాయాఃపావనాధాంసరేశ్వర ॥ ౯ ॥ తతోయజ్ఞేనమాస్తేతుబ్రహ్మహర్త్యామహాత్మనః । అభిగన్యా
బ్రహ్మహర్త్యాంకృష్టమేష్టానంవిధాన్యథ ॥ ౧౦ ॥ తేతామూచస్తతోదేవాస్త్రష్టాపీతిసమన్వితాః । చతుర్థావిభజా
త్తానమాత్మనైవమరాసదే ॥ ౧౧ ॥ దేవానాంభాషితంశ్రుత్వాబ్రహ్మహర్త్యామహాత్మనాం । సందభౌస్తానమన్యత్రీ
వరయామానదుర్వసా ॥ ౧౨ ॥ ఏకేనాంశేనవత్స్యమిపూర్ణోదాసునదీమవై । చతురోవాషికాన్తాసాన్ ౮
ర్సస్మైకామచారిణీ ॥ ౧౩ ॥ భూమ్యామహంసర్వకాలమంశేనేకేనుర్వసా । వసిష్యామినసందేహస్సత్యైనైతద్భృ
వీమినః ॥ ౧౪ ॥ యోయమంశస్తృతీయోమేస్త్రీషుయావనశాలిషు । త్రిరాత్రీందర్శపూర్ణానుపసిష్యేదర్శణా

తసి || ౧౫ || హస్తారాబ్రాహ్మణాన్యేతుమృషాపూర్వమదూషకాః | తాంశ్చతుర్థేనభాగేనసంశ్రియిష్యేసుర
షణ్భాః || ౧౬ || పృత్యూచస్తాంశతోదెవాయథావససిదుర్వసే | తథాభవతుతత్సర్వంసాధయస్వయిధేసితం || ౧౭ ||
తతఃప్రీత్యాన్వితాదేవాస్సహస్రాక్షంవవందిరే | విజ్వరస్సవపూతాత్మాహనవస్సమపద్యత || ౧౮ || పృశాంత
చజగత్సర్వంసహస్రాక్షేప్రతిష్ఠితే | యజ్ఞంచామ్భుతసంకాశంతదాశకోభ్యపూజయత్ || ౧౯ || ఈద్యకోహ్య
త్వమేఘస్యప్రభావోరఘునందన | యజస్వసుమహాభాగహయమేధేనపాథివ || ౨౦ || ఓమ్ || ఇతి లక్ష్మణనాన్వ
యిత్రహంనృపతిరతీవమనాహరంమహాత్మా | పరితాపయవాపహృష్టచేతాశశుయ్యేంద్రసమానవిక్రమాజ్ఞాః || ౨౧ ||
ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణే షడశీతమస్కంధః || ౩౮౭ || ౭౭౪౦ || ***

శ్రీరామాయనమః || ఓమ్ || తచ్చుత్తమలక్ష్మణేనోక్తంవాక్యంవాక్యవిశారదః | ప్రత్యువాచమహారేజాః
ప్రహసన్రాఘవోవచః || ౧ || ఏవమేతన్నరశ్చైవయథావదసిలక్ష్మణ | నృత్రఘోషశేషేణవాజిషేధఫలంచయత్
శూరయతేహపురాసామ్యుకదామస్యప్రజాపతేః | పుత్రోబాహ్నిశ్వరశ్రీహ్నోనామసుధార్మికః || ౨ || సగా
జాపృథివీంసర్వాంవశేకృత్వామహాయశాః | రాజ్యంజేవనరవ్యాఘ్రుప్రవత్పర్యపాలయత్ || ౪ || సురైశ్చ
మోగార్హేర్దేవైశ్చమహాబలైః | నాగరాతనగంధర్వైశ్చైశ్చసుమహాత్మభిః || ౫ || పూజ్యతేనిత్యశస్సాన్వ
భయాత్తైరఘునందన | అవిభ్యంశ్చప్రీయోలోకాన్సరోషవ్యమహాత్మనః || ౬ || సరాజాతాద్యశోహ్యసిద్ధర్థే
ర్యైశ్చనిష్ఠితః | బుద్ధ్యావపరమోదారోబాహ్నికశోమహాయశాః || ౭ || సప్రచక్రేమహాబాహుర్మృగయాంబుచిర
సే | చైత్రేమనోరమేమాసినభృత్యైబలవాహనః || ౮ || ప్రజ్ఞాన్సమపారశ్చైవృగాంచృతసహస్రశః | హ
పిత్వప్తిర్నాభూత్పరాజ్ఞస్తస్యమహాత్మనః || ౯ || నానామృగాణామయతవధ్యమానంమహాత్మనా | యత్రీజానా

మహాసేనస్తం దేశముపవక్రమే || ౧౦ || తస్మిన్ ప్రదేశే దేవేశ్వైలజాతసుతాంహరః | రమయా నానమథా ర్షస్సర్వై
 రసుచరైస్సహ || ౧౧ || కృత్వా స్త్రీరూపమాత్మానముషేణోగోపతిధ్వజః | దేవ్యాఃప్రియచికింహస్పృతస్సీన్వర్వత
 నిర్భుకైః || ౧౨ || యేతుతత్రవనోద్దేశేన త్వాఃపురుషవాచినః | వృక్షాఃపురుషవామానస్తేభవన్ స్త్రీఃవాస్తదా ||
 యచ్ఛక్తిం చనతత్సర్వం నారీసంజ్ఞంబధూవహా | ఏతస్మిన్నంతరే రాజానభిలఃకదామాత్మజః || ౧౩ || నిఘ్నన్యైగ
 సశస్త్రాణితం దేశముపవక్రమే | నదృష్ట్వా స్త్రీకృతంసర్వంసవ్యాభిఘ్నగపక్షికం || ౧౪ || అజ్ఞానంస్త్రీకృతంచైన
 సానుగం రఘునందన | తస్యమఃఖగమహచ్ఛాస్తీద్వప్తైస్తానంతథాగతం || ౧౫ || ఉమాపతేష్పతత్రాహణ్జ్ఞా
 త్వాత్రాసముపాగమత్ | తతోదేవంపశ్యత్తానంతికంతంకపదినం || ౧౬ || జగామశరణారాజానభృత్యైబల
 వాహనా | తతిఃప్రహస్యవరదన్యహదేవ్యా మహేశ్వరః || ౧౭ || ప్రజాపతిసుతం నాక్యమువాచవరరస్సన్వయం |
 ఉత్తిష్టోత్తిష్ఠ రాజ షేకాదకమేయమహాబల || ౧౮ || పురుషత్వమృతేసామ్యవరంసరయసువ్రత | తతస్సరాజానో
 కూతఃప్రత్యాఖ్యాతోమహాత్మనా || ౧౯ || స్త్రీసూతాసానజగాహవరమన్యోమనోత్తమాత్ | తశ్శోకేనమహా
 తాశైలరాజసుతాంసృపః || ౨౦ || ప్రణిపత్యహ్యామాందేపిం సర్వేదైవాంతిరాత్మనా | ఈశేవరాణాం వరదే
 లోకానామసింహామినీ || ౨౧ || అమోఘదశేనదేవి భజసామ్యోనదతుసా | హృగతంతస్య రాజ షేగ్నిజ్ఞాయ
 హరసన్నధౌ || ౨౨ || పరీత్యవాచశుభంవాక్యం దేవీరుద్రీన్యసంమతా | అదాస్యదేవోవరదోవరాధాన్యతవ
 హ్యాహం || ౨౩ || తస్మాదధాన్ గృహాణత్వం స్త్రీపుంసోర్యావదిద్ధసి | తదమ్భుతతమంశురీత్వా దేవ్యావరమనుత్ర
 మం || ౨౪ || సంప్రహృష్టమనాభూత్వా రాజావాక్యమథాబీబీత్ | యదిదేవిప్రసన్నామేదా పెణాప్రతిమాభువి ||
 మానంస్త్రీత్వముపాసిత్యామానంసాంపురుషఃపురః | ఈశ్చితంతస్యవిజ్ఞాయదేవీసారుచిరానవా || ౨౫ || ప్రత్యు

వాచశుభంవాక్యమేవమేతద్భవిష్యతి । రాజస్వరుషభూతస్త్వంస్త్రీభావంన స్థిరీష్యసి ॥ ౨౫ ॥ స్త్రీభూతస్త్వివరం
మానంన స్థిరీష్యసిపౌరుషం । సపవంపురుషౌరాజామానంభూత్వాథకాదకమిః ॥ ౨౬ ॥ త్రైలోక్యమందరీవా
నీమానమేకమిశ్లాభవత్ ॥ * ॥ ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణేనస్తాశీతమస్సగః ॥ ౨౭ ॥ ౫౦౦ ॥ ***

శ్రీరామాయనముః ౪ ॥ ఓమ్ ॥ తాంకథామైశసంబంధాంరామేణసముదీరితాం । లక్ష్మణోభరతశ్చైవశ్రు
త్వాపరమవిస్థితా ॥ ౧ ॥ తౌగామంపాంజలీభూత్వా తస్యరాజ్ఞోమహాత్మనః । విస్తరంతస్యభావచ్యుతదాపపీ
చ్యతుఃపునః ॥ ౨ ॥ కథంసరాజాస్త్రీభూతోవతకాయామానమగః ॥ ౩ ॥ పురుషోవాదాధూతఃకాంప్యత్తింవర్త
యత్యశా ॥ ౪ ॥ తయోస్తద్భాషితంశ్రుత్వాకౌతూహలసమన్వితం । కథయామాసకాకుత్స్థస్తస్యరాజ్ఞోయథాగ
తం ॥ ౫ ॥ తమేవపరధమంచూనంస్త్రీభూత్వాలోకమందరీ । తాభిఃపరివృతాస్త్రీభిర్వైచపూర్వంపదానుగాః ॥ ౬ ॥
తత్కాననంవిగాహ్యశువిజహౌలోకమందరీ । దురీమగుల్బలతాకీణంపద్భ్యాంపర్శదైకేక్షణా ॥ ౭ ॥ వాహనా
నిదసర్వాణి సాత్యక్త్వావైసమంతతః । పర్వతాభోగవివరైశ్చిన్నేమేషిశ్లాతదా ॥ ౮ ॥ అథతస్త్విష్ణవోద్దేశేవర్వత
స్యావిమూరతః । సరస్సురుచిరప్రఖ్యాంనానాపక్షిగణైర్యుతం ॥ ౯ ॥ దదర్శసాగ్రాతస్త్విన్నుధంసామమతంతతః । జ్వ
లంతంస్సేనవపుషాపూణంసోమమివోదితం ॥ ౧౦ ॥ తవంతంచతపస్త్రీవ్రమంభోమధ్యై దురాసదం । యశస్క
రింకామకరంతారుణ్యపర్యవస్థితం ॥ ౧౧ ॥ సాతంజలాశయంసర్వంక్షౌభయామానవిస్థితా । సహగైఃపూర్వపు
ష్ణుషైస్త్రీభూతైరఘనందనా ॥ ౧౨ ॥ బుధస్తతాంనిరీక్ష్యైవకామబాణేనపీడితః । నొపలేభేతదాత్మానుసంచచాల
తదాంభసి ॥ ౧౩ ॥ ఇశాంనిరీక్షమాణస్త్రేలోక్యాభ్యునికాంశుభాం । చితాంసమభ్యుతికాగ్రముత్కాన్వియం
దేవతాధికా ॥ ౧౪ ॥ నదేవీషుననాగీమనాసురీష్వప్సరస్సువా । శృప్తపూర్వామయాకాచిదూపేణైతేనశోభితా ॥

సద్భక్తీయమమభవేద్యది నాన్యవర్తిగ్రహః । ఇతిబుద్ధిసమాప్తాయజలాత్కూలముపాగమత్ ॥ ౧౫ ॥ ఆశ్రమముపా
గమ్యతేతస్తాప్రమదోత్తమాః । శబ్దాపయతథర్థాత్తాత్తాన్వైసంధవవంశిరే ॥ ౧౬ ॥ సతాఃపప్రచ్ఛధర్మార్థాత్కన్యైషాలా
కసుందరీ । కిమథామగతాచేహసర్వమాఖ్యాతమాచరం ॥ ౧౭ ॥ శుభంతుతస్యతద్వాక్యమధురంమధురాక్ష
రం । శుశ్వాతుతాస్త్రీస్త్రియస్సర్వాఙ్మర్యధురయాగిరా ॥ ౧౮ ॥ అస్తాకమేషామశోణిపృథ్వీవతేతేనదా
అవతీకాననాం తేషుపహస్తాభిరటత్యశా ॥ ౧౯ ॥ తద్వాక్యమచ్యుక్తపదంతాసాంస్త్రీణాంనిశమ్యచ । విద్యానా
వతేనీంపుణ్యోమావతేయతసన్విజః ॥ ౨౦ ॥ సోధాంవిద్యావిఖలంతస్యరాజ్ఞోయథాగతం । సర్వావన్స్త్రియ
స్తాశ్చబభాషేమునత్రయః ॥ ౨౧ ॥ అత్రకింపురుషేభూత్వానైలరోధసివత్స్యథ । ఆవాసస్తుగిరావస్త్రిశీమ్రుమే
వవిధీయతాం ॥ ౨౨ ॥ మూలపత్రఫలేస్సర్వావతేయివ్యథనిత్యగా । స్త్రియఃకింపురుషాన్నామభత్వాంత్సముప
లప్స్యథ ॥ ౨౩ ॥ తాంశ్చిత్వాసోమపుత్రస్యవాచంకింపురుషీకృతాః । ఉపాసాంచక్రిరేతైలం వధ్వస్తాబహుళా
స్తదా ॥ ౨౪ ॥ * । ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణే అస్తాశీతమస్తకః ॥ ౧౯౩ ॥ ౩౫౬౦ ॥ * * * * *

శ్రీరామాయనమఃర ॥ ఓమ్ ॥ శుశ్వాకింపురుషోత్పత్తిలత్తనాభరతస్తదా । ఆశ్చర్యమితిచాబూతా
ముభారామంజనైశ్వరం ॥ ౧ ॥ అథరామశకథామేతాంభూయవవమహాయశాః । కథయామాసధర్మార్థాప్రజాపతి
సుతవ్యవై ॥ ౨ ॥ సర్వాస్తావిమృతాదృష్ట్యాకింవరీరృషిపత్రయః । ఉవాచరూపసంపన్నాంతాంస్త్రీయంప్రహసన్
వ ॥ ౩ ॥ సోమస్యాహంసుదయితస్సతస్సురుచిరాననే । భజన్యమాంవరారోహేభక్త్యాన్నిధేనచతుషా ॥ ౪ ॥ త
స్యతత్త్వదనాశ్చిత్వాశూన్యేస్యజనవజితా । ఇళౌసురుచిరప్రఖ్యంప్రత్యువాచమహాగ్రహ ॥ ౫ ॥ అహంకామ
చరీసౌఖ్యతనాస్త్రివశనతితీ । ప్రకౌఠియాంసోమసుతయదెచ్చసితథావరు ॥ ౬ ॥ తస్యాస్తదవృత్తపరిఖ్యం శుశ్రి

త్వాహవకముపాగతః । నవైకామీనచాతయారేమేదంద్రమనస్సుతః ॥ ౭ ॥ బుధస్యమాధవోమాసస్తామిథా
 రుచిరాననాం । గతారమయతోత్యేకంక్షణవస్తస్యకామినః ॥ ౮ ॥ అథమాసేశుసంపూర్ణేపూర్ణేకండునద్య
 శాననః । ప్రజాపతిసుతశ్శ్రీమాంశ్చయనైవత్యబుధ్యత ॥ ౯ ॥ సాపశ్యతామిజంతతతపతంతంసలిలాశయే । డే
 ధ్వకబాహుంసిరాలంబుతంరాజావ్రత్యభావత ॥ ౧౦ ॥ భగవత్స్వర్వతండుగణప్రవిష్టోస్తిపహానుగః । నచపశ్యామి
 తస్సర్వంక్షుమతేమామకాగతాః ॥ ౧౧ ॥ తచ్చుత్వాతస్యరాజమేర్నప్తసంజ్ఞస్యభాషితం । ప్రత్యువాచతథా
 వాక్యంసాంత్యయకపరయాగిగా ॥ ౧౨ ॥ తిత్తవషేణమమాతాభృత్యాస్తేవినిపాతితాః । త్వంశాశ్రీమదేసు
 ప్రోవాతవషేణయాదితః ॥ ౧౩ ॥ సమాశ్వసిహిభద్రం తేనిభామోవిగతజ్వరః । ఫలమూలాశనోపీగవసచై
 హయధానుఖం ॥ ౧౪ ॥ సరాజాతేనవాక్యేనప్రత్యాశ్వస్తామహామతిః । ప్రత్యువాచతతోవాక్యందీనోభృత్యక్షయా
 ద్భృశమ్ ॥ ౧౫ ॥ త్యక్త్వామ్యహంస్వకంరాజ్యంనామాభృత్యేర్నినాక్యణః । వతకయేయంక్షణంబ్రహ్మాత్మమను
 జ్ఞాతుమర్హసి ॥ ౧౬ ॥ సులోధమకపరోబ్రహ్మజ్యేష్ఠోనుమమహాయశాః । శశవింసురితిత్యాతస్సమేరాజ్యంప్రస
 త్స్యతే ॥ ౧౭ ॥ నహిశక్త్వామ్యహంహితావశ్యత్యదారాంతుఖాన్వితాః । ప్రతివత్తుంమహాతేజఃకించదప్యశు
 భంపదః ॥ ౧౮ ॥ తథాబ్రువతిరాజేంద్రే బుధఃపరమశుద్భుతం । సాంత్యపూర్వయథోవాచహనస్తత్తిహారోచ
 తా ॥ ౧౯ ॥ నచంతాపస్త్యయాకార్యఃకాదకమేయమహాబల । సంవశసరోషిస్సైహకారియమ్యామి తేహితం
 శస్యోద్భవచంశుత్వాబుధపాక్షిప్తకమణః । వాసాయవిదధేబుద్ధియమక్తంబ్రహ్మవాదినా ॥ ౨౦ ॥ మాసంస
 స్త్రీతథాభూత్వారమయత్యనిశంశుభా । మాసగుగుశభావేనధమకబుద్ధిచకారనః ॥ ౨౧ ॥ తతస్సాననవమేమాసి
 భ్రశాసామసుతాత్సుశం । జవయామాససుశ్రోణీపురూకవసమూజికతం ॥ ౨౨ ॥ జాతమాత్రంతుమశ్రోణీపశ్చుక్త

స్తేన్యవేశయత్ । బుధస్యసమవశాః భమిభావుత్రింశు హోబలమ్ ॥ ౨౮ ॥ బుధస్తు పురుషీ భూతం నువై సంవత్సర్యాంశరంక
 ధాభీరమయామాస ధర్మముక్తాభిరాత్మవా ॥ ౨౯ ॥ ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణే ఏకోనవతిలమస్త్యర్గః ॥ ౧౦౬ ॥ ౧౦౭ ॥
 శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ తథోక్తవతిరామేతుతస్యజన్మతదద్భుతమ్ । ఉవాచలక్ష్మణోభూయో భరత
 శ్చనుహయశాః ॥ ౧ ॥ ఇళౌసాసామపుత్రస్యసంవత్సరమథోషిశా । అకరోహంసరశ్చైష్టతత్త్వంశంసితుమర్హ
 సి ॥ ౨ ॥ తయోస్తద్వాక్యమాధుగ్ధంనిశమ్యపరివృచ్ఛతోః । రామఃపునరువాచేమాంప్రజావతిసుతేకథాం ॥ ౩ ॥
 పురుషశ్శ్వంగతేశూరేబుధఃపరమబుద్ధిమా ॥ సంవత్సరమోహారమాజుహోమమహాయశాః ॥ ౪ ॥ వ్యసనంభృ
 గుపుత్రం చమునించారిష్టనైమినం । ప్రమోదనంమోదకరతథాదుర్వాససంమునిం ॥ ౫ ॥ ఏతాత్సర్వాత్స
 మానీయవాక్యైస్తత్ప్రదిక్కినః । ఉవాచసర్వాత్సుహృదౌధైర్యేణసుసమాసితా ॥ ౬ ॥ అయం గాజామహాబా
 హుఃకదానుస్మృత్యశస్సుతః । జానీతైనాయథాభూతంశ్రేయోహ్యస్యవిధీయశాం ॥ ౭ ॥ తేషాంసంవదతామేవత
 దాశ్రమముపాగమత్ । కదామస్తుమహాతేజాన్వజైష్పహమహాత్మభిః ॥ ౮ ॥ పులస్త్యశ్చక్రతుశ్చైవసషటాకరస్తదై
 వచ । ఒంకారశ్శనుహాతేజాస్తమాశ్రమముపాగమత్ ॥ ౯ ॥ తేనర్వేహృష్టమనసఃపరస్పరచమాగమే హితైషిణో
 బాహ్నిః తేషుభగ్వాన్వక్త్యాన్యథాబుగ్మవా ॥ ౧౦ ॥ కదాచుస్తవ్రవిద్వాక్యో మతాధకంపరిమంహితం । ద్విజాశ్శు
 బుతయవాక్యగ్ధంయచ్చేయఃపాథికవస్యహి ॥ ౧౧ ॥ నాన్యస్పశ్యమిభేషజ్యమంతరేణవృషధ్వజా । నాశ్వమేధా
 త్పరాయణ్జగ్రియశ్చైవమహాత్మనః ॥ ౧౨ ॥ తన్మాగ్యజామహేసర్వేపాథికవాళకాదురాశనం । కదాచేనైవ
 ముక్తాస్తుచర్వవీనద్విజషణ్భాః ॥ ౧౩ ॥ రోచయంతిస్తతంయజ్జంరుద్రప్యారాధనంప్రతి । సంవత్సర్యతురాగ్రే
 శ్శిష్యోవరపురంజయః ॥ ౧౪ ॥ మరుతైశ్చతివిఖ్యాతస్తంయజ్జంసముపాహరత్ । తతాయజ్ఞోమహానాసీద్భుధాశ్రమ

సమీపతః ॥ ౧౫ ॥ రుద్రశ్చపరమంతోషంజగామసుమనోయశాః । అథయజ్ఞైసనాప్తేతు పీఠిపరిచయాయుదా ॥
ఉమాపతద్విజాంస్సర్వానువాచఇశనస్సదౌ । పీఠోస్త్రిహయమేధేనభక్త్యాచన్విజసన్తనూః ॥ ౧౬ ॥ అశ్వబా
హ్నిపతేత్తైవకింకరోపిప్రీయంశుభం । తథావదతిదేవేశ్వినీజాస్తేహసమాపితాః ॥ ౧౭ ॥ ప్రసాగయంతిదేవేసం
యధాస్యాత్పురుషస్త్రితా । తతఃప్రీతోమహాదేవఃపురుషష్టాదదౌపునః ॥ ౧౮ ॥ ఇథాహేనమహాతేజాదత్వాచా
స్తరిధీయత । నర్వృత్రేహయమేధేతుగతేచాదర్శనంహరే ॥ ౧౯ ॥ యధాగతాద్విజాస్సర్వైతేగచ్ఛన్తీర్ణగర్భినః ।
రాజాతుబాహ్నిమత్సృజ్యమధ్యదేశేహ్యనుత్తమం ॥ ౨౦ ॥ నివేశయామాసపుంప్రతిష్ఠానంయఃసగరం । శశ
బిందుస్తురాజషీర్బాహ్నింపరిపురంజయః ॥ ౨౧ ॥ ప్రతిష్ఠానఇథోరాజాప్రజావతిసుతోబలీ । సకాలేస్తాప్తవా
ల్లూకమిథోబ్రాహ్మణునుత్తమం ॥ ౨౨ ॥ విశఃపుయారవా రాజాప్రతిష్ఠానమవాప్తవాః । ఈశుశోభ్యశ్వమేధస్య
ప్రభావఃపురుషషణ్ణౌ ॥ ౨౩ ॥ స్త్రీభూతఃపౌరుషంలెభేయచ్చాన్యదపిమలభమ్ ॥ ఇత్సుత్తృశీరామాయశేచ
ఐతమస్తకం ॥ ౬౮౬ ॥ ౧౨౯౨౦ ॥ * * * * *

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ ఏతదాఖ్యాయకామ్యోస్థాభ్యాభ్యామమితప్రభః । లక్ష్మణాపునరేవాహ
ధర్మయుక్తనిదంవచః ॥ ౧ ॥ నసన్తంవాసుదేవాచజాబాలిమధకాశ్యపం । ద్విజాంశ్చచర్షప్రసరానశ్వమేధపుర
స్కృతాః ॥ ౨ ॥ ఏతాంత్యిగ్వాంత్యిమాహూయమంత్రయిత్యావలక్ష్మణ । హయంలక్ష్మణసంసన్నంవిమోక్ష్యామి
సమాధినా ॥ ౩ ॥ తద్వాక్యంరాఘవేణోక్తంశ్రుత్వాత్వరితవిక్రమః । ద్విజాంత్యర్వాగ్నిమాహూయదగ్ధయా
సరామవం ॥ ౪ ॥ తెఢ్మష్టాదేవసంకాశంకృతిపాదాభివందనంరాఘవంనుమరాధషణ్మాశీర్భిస్సకపూజయన్ ॥
ప్రాంజలిస్సతదాభూత్పారాఘవోద్విజనత్తమాః । ఉవాచధర్మసంయుక్తమశ్వమేధాశ్రితంవచః ॥ ౫ ॥ తెతు

రామస్యోచ్చితాన్వనమస్మత్ప్రవృత్తధ్వజం । అశ్వమేధంద్విజాన్సర్వేపూజయంతిస్తనర్వశః ॥ ౭ ॥ సతేషాంద్వి
జముఖ్యానాం వాక్యనుద్భుతదర్శనం । అశ్వమేధాశ్రితంశ్రుత్యాభృతంప్రేతోభవత్తదా ॥ ౮ ॥ విజ్ఞాయతుమతం
తేషాం గామోలక్షణమబ్రవీత్ । పేషయస్వమృతలదూతాసుగ్రీవాయచహస్తనే ॥ ౯ ॥ శీఘ్రం మహద్విర్హరి
భిర్బహుభీష్పతడాశ్రయైః । సాధకావాగచ్ఛభద్రంలేహ్యసుఖాక్తంమఖోత్తమం ॥ ౧౦ ॥ (అంగరం మనుమంతం
చనశంసీలంచపాటలం । గజుగవాశ్చగవనసంహరీనన్యాన్నిమంత్రయ ॥ ౧౧ ॥ గోలాంగూలంమహాభాగం గవా
తుంభీనువిక్రియం । ఋక్షరాజంచధూమంవనహస్తేన్యంసిమంత్రయ ॥ ౧౨ ॥ జాంబవంలంమహాభాగం వినశం
వైశయాధవం । దధిరక్తంకెసగిణుగవయంచనిమంత్రయ ॥ ౧౩ ॥ వీరంశతవలింమైంబంద్వివిదాగంధమాదనం
వీరబాహుంసుబాహుంచసర్వానెతాన్నిమంత్రయ ॥ ౧౪ ॥ విభీషణశ్చరక్షాభిఃకానుగైర్బహుభిర్వృతః । అ
శ్వమేధంమహాయజ్ఞమాయాత్వతులవిక్రియః ॥ ౧౫ ॥ రాజానశ్చమహాభాగాయేమేప్రీయచికిత్సవః । పానుగాః
క్షీప్రమాయాంతుయజ్ఞంద్రిష్టుమనుత్తమం ॥ ౧౬ ॥ దేశాంతరగతాయేదద్విజాధర్తసమాహితాః । ఆహరణ్య
స్సతాంత్రగ్వానశ్వమేధాయలక్షణ ॥ ౧౭ ॥ ఋషయశ్చమహాత్మాన ఆహూయంతాంతపాదనాః । (ఋషయశ్చాపి
యైస్సగోబ్రహ్మలోకగతాశ్చయే ॥ ౧౮ ॥ ఆహూయంతాంమహాత్మానఃక్షీప్రంసప్తపిభిస్సహ । దేశాంతరగ
తాశ్చేవసదారాశ్చమహాపదయః ॥ ౧౯ ॥ సంహితాధ్యాయినాయేచయేచశిష్టానుభాషిణః । ఆహూయంతాం మ
హాత్మానస్సిద్ధావిద్యాధరాశ్చయే ॥ ౨౦ ॥ న్యాయమీమాంసకాయేచవైయకరణపుంగవాః ।) దేశాంతరగతా
స్సర్వేసగారాశ్చద్విజాతయః ॥ ౨౧ ॥ తథేతాశ్వావరాస్తథేవనటనతకాః । యజ్ఞవాటశ్చసుమహాన్యమ
త్యానైమిశేవనే ॥ ౨౨ ॥ ఆజ్ఞాప్యతాంమహాబాహోతద్ధిపుణ్యంతపావనం । శాంతయశ్చమహాబాహోప్రసత్వ

స్తాంసమంతరిః || ౨౩ || శతశశ్చపిధర్మజ్ఞాఃకీర్తుముఖ్యమనుత్తమః | అనుసూయనహాన్ముజ్ఞః నైమిశేరఘనంద
న || ౨౪ || తుప్తఃపుప్తశ్చిసర్వోసామానితశ్చయథావిధి | ప్రతియాచ్యుతిధర్మజ్ఞశీఘ్రమాచంశ్యతాంజనః || ౨౫ ||
శితంవాహనహాస్యాణాంతండులనాంవపుష్కతాం | అయుతంబలముద్ధానాంప్రయూత్వగైమహాబల || ౨౬ || చణ
కానాంకుళుత్థానాంమాషాణాంబలవణస్యవ | అతీసురూపంస్నేహంచగంధుసంక్షిప్తమేవచ || ౨౭ || సువణాకోటి
బలపలుకాఃహీరణ్యస్యశతాత్తరాః | అగ్రతోభరతఃకృత్వాగచ్ఛస్వగైసమాధిసా || ౨౮ || అంతగావణవీధ్యశ్చస
ర్వేదనలనతఃకాః | సూదాశార్మశ్చబహునీత్యంయావనభూషితాః || ౨౯ || భరతేనతుసాధణంతేయాంబుసై
వ్యానిజాగ్రతః | నైగమాబలవృద్ధాశ్చద్విజాశ్చసుసమాహితాః || ౩౦ || కర్తాంతికాన్వధాకినఃకోశాధ్యక్షాంశ్చనై
గమాః | మమమాత్మాస్తథాసర్వాఃకుమారాంతిపుగాణివ || ౩౧ || కాంచనీంమమపత్నీంచదీప్తాయాంజ్ఞాంశ్చ
కర్తజి | అగ్రతోభరతఃకృత్వాగచ్ఛస్వగైసుహయశాః || ౩౨ || ఉపకార్యానుహ్వాశ్చసాధికవానాంమహాజనాం
సానుగానాంనరశ్రేష్ఠావ్యాదిదేశమహాబలః || ౩౩ || బ్రతుర్భరతశ్రీరామాయణేపీఠవతితిమస్సగః || ౫౪౯౦౦౯౦౦ ||

శ్రీరామాయనమః || ౬౫ || తత్సర్వముఖలెనాశుసంస్థాప్యభరతాగ్రజః | హయంబలక్షణసంపన్నంకృష్టసా
రంముమోచహ || ౧ || ఋషిగ్భిలత్కణంసాధణశ్చశంకేవియోజ్యవ | తతోభ్యగచ్ఛతామకృత్సన్నహనైస్యే
నవైమిశం || ౨ || యజ్ఞరూటంమహాబాహుద్భాష్టాపరమమద్భుతం | ప్రహృషామశులులేభేశ్రీమాఃఫర్తవరా
యణః || ౩ || నైమిశేవసతస్తస్యనర్మపవనరాధిపాః | ఆనిమ్యుపహారాంశ్చతానామఃప్రత్యపూజయత్ || ౪ || ఉ
పకార్యామహాహ్వాశ్చసాధికవానాంమహాత్మనాం | సానుగానాంనరశ్రేష్ఠావ్యాదిదేశమహామతిః || ౫ || అన్నపా
నాశ్చివస్త్రాణిసానుగానాంమహాత్మనాం | భరతేస్సందదావాశుశత్రుఘ్నసహితస్తదా || ౬ || వానరాశ్చమహాభాగా

సశిష్యావబ్రవిధృష్టాయ శాంగ త్వానమాహితౌ । కృత్స్నై రామాయణకావ్యం గాయేథాంపరయాముదా ॥౫॥
 ఋషివాటేమపుణ్యేషు బ్రాహ్మణావసథేషు చ । రథ్యాసు రాజమాగేషు పాశివానాంగృహేషు చ ॥ ౬ ॥ రామ
 సృభవనద్వారియతీకర్తృప్రవతతే । ఋషిజామగతశ్చైవ తత్ర గేయం విశేషతః ॥ ౭ ॥ ఇమాని వఫలాన్యత్ర నాస్తి
 దూరవివిధాని చ । జాతాని పర్వతాగ్రేషు చాస్యాన్యాన్యాద్వ్యగాయతామ్ ॥ ౮ ॥ నయాన్యధశ్శృమం వత్సేభక్షయ
 త్వాఫలాని వై । మూలాని తపమృష్టాని నగరాద్భూరాశ్యధః ॥ ౯ ॥ యది శబ్దాపయేదాగ్రేమశ్శివణాయ చ హి వతిః ।
 ఋషీశాముపవిష్టానాంతతాగేయం ప్రవతతాం ॥ ౧౦ ॥ దివసేని శతిస్సగ్రాగేయా మధురయాగిరా । ప్రమాణై
 ర్భూమభిస్తత్ర యథోద్దిష్టామయాపురా ॥ ౧౧ ॥ లోభశ్చాపినకతావ్యస్వల్పాపిధనకాంక్షయా । కింధనేనాశ్రమ
 స్థానాం ఫలమూలోపజీవి నామ్ ॥ ౧౨ ॥ యది పృచ్ఛేత్సకాకుత్స్థో యవాంకస్యేతి దారకౌ । ఆవాం వాల్మీకిశిష్యాన్వః
 బూతమేవం సరాధీపం ॥ ౧౩ ॥ ఇమాస్తంత్రీసుమధురాస్థానం వాపూర్వదర్శనం । మూర్ఛయిత్వా సుమధురుగా
 యేథాం విగతజ్వరౌ ॥ ౧౪ ॥ ఆదిప్రభృతిగేయం స్యాన్నచావజ్ఞాయపాథివం । పితృహినర్వభూతానాం రాజాభ
 వతిధర్మతః ॥ ౧౫ ॥ తద్యువాం హృష్టసుసౌశ్వః ప్రభాతేన మాధినా । గాయేథాం మధురంగేయం తంత్రీలయనసు
 ద్భితం ॥ ౧౬ ॥ ఇతి సందిశ్య బహుశోముఖా ప్రవేతనస్తదా । వాల్మీకిపరమోదారస్త్రాస్త్రిమాసీన్తహాయశాః సం
 స్థామునివాతేన తాపుభౌమైధిలీనతౌ । తద్రేవకరవావేతి నిజాగ్మతురందిదమా ॥ ౧౭ ॥ ఓమ్ ॥ తామద్భుతాంతౌ
 దయేకుమారకౌణిజే శ్రవాణీమృషిభాషితాంశుభాం । నమత్సుకాతాసుఖమూషతుర్నిశాం యథాశ్వి నాభాగణ
 సంహితాం ॥ ౧౮ ॥ * ॥ ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణే త్రివవతితమస్తకః ॥ ౩౫౫ ॥ ౭౧౦ ॥ *****
 శ్రీరామాయణమః ॥ ఓమ్ ॥ తౌరజన్యాం ప్రభాతాయాం స్నాతోపయతమతా శనా । యథోక్తమృషి

నీర్యం చంబంత్రోగయతాం || ౧ || తానశుశ్రావకాకుత్స్యః పూర్వాచార్యవినిర్మితాం । ఆపూర్వాంపా
 జాతినవగయేననమలంకృతాం || ౨ || ప్రమాణైర్పహుభిర్ముక్తాంతంత్రీలయసమన్వితాం । బాలాభ్యాం రాఘ
 య్విశ్వాకాతూహలపరీభవత్ || ౩ || అపకర్తాంతరే రాజాసమానీయమహామనీః । పాథివాంశ్చనరవ్యా
 గ్రిపండితాన్నైగమాస్తథా || ౪ || పారాణికాంశ్చబ్రవిద్యోవవృద్ధాద్విజాతయః । స్వకాణాం లక్షణజ్ఞాం
 శ్చఉత్సుకాద్విజచత్తమా || ౫ || లక్షణజ్ఞాంశ్చ గాంధర్వాన్నైగమాంశ్చవిశేషతః । పాదాక్షరసమాజ్ఞాం
 శ్చందస్సుసరిష్ఠతా || ౬ || కథామాలావిభాగజ్ఞాన్యౌతిషేనపరంగతాః । క్రియాకల్పవిదలైచ్చవతథాకా
 వ్యవిదోజనాః || ౭ || భాషాజ్ఞానింగితజ్ఞాంశ్చనైగమాంశ్చస్యశేషతః । హేతూపచారకుశలన్యవనెచాపిహేతు
 కాః || ౮ || ఛందోఽదగ్ధురాజ్ఞాన్వేదికాద్విజచత్తమా । చిత్రజ్ఞాన్వత్తనూత్రిజ్ఞానీతనృత్తవిశారదాః ||
 శాస్త్రజ్ఞానీతీనిపుణావైదాన్తాగ్ధ్రబాధకాః । విశాంశ్చవాంశ్చసమానీయగాతారాసమవేశయత్ । దృష్ట్యయవి
 గణాస్తత్రీపాధివాశ్చమితోజనః || ౧౦ || పిబన్తఇవతేనుభ్యుం రాజానంగాయకౌవతౌ । పరస్పరగభోచుస్తైసర్వ
 పవనమంతతః || ౧౧ || ఉభౌరామన్యసదృశౌ బిందద్బింబావివృద్ధితౌ । జటిలౌయదినస్యాతాంనవలంకరౌయ
 ది || ౧౨ || విశేషవాధిగచ్ఛామోగాయతో రాఘవపుత్ర । తేహంశువదతామేవంశ్రీతృణాంహషణవర్దనం || ౧౩ || గే
 యుఃప్రవక్రశుస్తత్రతాపువౌముదారకౌ । తతఃప్రవృత్తంశుభరంగాంధర్వచుతిమానుషం || ౧౪ || నవత్పత్తియ
 యుస్సర్వేశోతారోగావసంపదా । ప్రవృత్తమాదితఃపూర్వసర్గంనారదదక్కితం || ౧౫ || తతఃప్రభృతినగాంశ్చ
 యువన్వింశత్యగాయతాం । తతోపకర్తావసయే రాఘవపుత్రమభావత || ౧౬ || శుశ్వావినశితసర్థాంస్తాభ్రీతరం
 భ్రాతృవన్సలః । అష్టాదశపహస్రాశిరుచ్ఛస్యనుపాత్తకో || ౧౭ || ప్రయచ్ఛశీమ్రః కాకుత్స్థయదన్యదభికాంక్షితం ।

అనుష్టుప్ శ్లోకములు - ఉత్తర కాండ - పంచనవతీతపస్తకం
 ౧౧౩ || ౨ || (శత్రు)స్మృతం విద్యసంపన్నం మానూమరించనాచరం । పభీషణానృష్యన్మహాచరం
 ౧౧౪ || ౩ ||) మాతాం చుభ్యసమాచారానామా యోజ్యపసీపయా । పవ్యచోబ్రాగ్గచ్ఛన్మహాచరం
 ౧౧౫ || ౪ || (భగవంతం మహాత్మానం వాత్సీకిన్మసిసత్తమం । ఆరయన్మహాచరం
 ౧౧౬ || ౫ || యది పుష్పసమాచారానాదివాసాః కల్పతా । కరోన్విహత్యనశ్చుద్ధిమసమాన్యమహాచరం
 ౧౧౭ || ౬ || యసీతాయాశ్చ మనోగతం । ప్రయోయదాచుకామాయాస్తతశ్చంసతమేలఘం
 ౧౧౮ || ౭ || ధిలీజనకాత్మజా । కిరోతుపరిషత్తధ్యైరోధనాథకం మమహాచరం
 ౧౧౯ || ౮ || శుశ్రావసరామసన్యైతన్మహాచరం
 ౧౨౦ || ౯ || తేనైతన్మహాచరం
 ౧౨౧ || ౧౦ || తేనైతన్మహాచరం
 ౧౨౨ || ౧౧ || తేనైతన్మహాచరం
 ౧౨౩ || ౧౨ || తేనైతన్మహాచరం
 ౧౨౪ || ౧౩ || తేనైతన్మహాచరం
 ౧౨౫ || ౧౪ || తేనైతన్మహాచరం
 ౧౨౬ || ౧౫ || తేనైతన్మహాచరం
 ౧౨౭ || ౧౬ || తేనైతన్మహాచరం
 ౧౨౮ || ౧౭ || తేనైతన్మహాచరం
 ౧౨౯ || ౧౮ || తేనైతన్మహాచరం
 ౧౩౦ || ౧౯ || తేనైతన్మహాచరం
 ౧౩౧ || ౨౦ || తేనైతన్మహాచరం
 ౧౩౨ || ౨౧ || తేనైతన్మహాచరం
 ౧౩౩ || ౨౨ || తేనైతన్మహాచరం
 ౧౩౪ || ౨౩ || తేనైతన్మహాచరం
 ౧౩౫ || ౨౪ || తేనైతన్మహాచరం
 ౧౩౬ || ౨౫ || తేనైతన్మహాచరం
 ౧౩౭ || ౨౬ || తేనైతన్మహాచరం
 ౧౩౮ || ౨౭ || తేనైతన్మహాచరం
 ౧౩౯ || ౨౮ || తేనైతన్మహాచరం
 ౧౪౦ || ౨౯ || తేనైతన్మహాచరం
 ౧౪౧ || ౩౦ || తేనైతన్మహాచరం

మహతోమహానుభావః ॥ ౧౯ ॥ ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణేపంచనవతీర్థస్సగః ॥ ౧౬౦ ॥ ౩౨౨౦ ॥ ***

శ్రీరామాయనః ౪ ॥ ఓమ్ ॥ తస్మాంరజన్యాంవృష్టాయాం యజ్ఞేన టగలోశ్వరః । ఋషీత్సరాస్
మహాతేజాశ్శబ్దాపయతీరాఘవః ॥ ౧ ॥ సస్థివామదేవశ్చజాబానిరగ్రాహ్యమ్ । విశ్వామిత్రోదీపకతిపా సు
ర్వాసాశ్చమహావ్రతః ॥ ౨ ॥ పులస్త్యశగవాంశ్చక్తిభాకాపశ్చేచనావరః । హుగ్ధేనుశ్చదీర్ఘాయా
ర్కగల్గశ్చమహాయశః ॥ ౩ ॥ గగన్శ్చద్యవనశ్చేచతానందచ్చధువః విశ్వా । లగన్వాజశ్చతేజస్వీహ్యగ్నిపుత్ర
శ్చమనభః ॥ ౪ ॥ నారిషఃపర్వశశ్చైవగౌతమశ్చమహామరః । కాత్యాయనస్సహస్రశ్చైవగౌతమస్తవనానిధిః ॥
ఏతేచాన్యైవబహవోమనయన్సశితవ్రతాః । కౌరూహంసమావిప్రస్సర్వవీరసచారితాః ॥ ౫ ॥ సాశ్చమ
హావీర్యావానరాశ్చమహాబలాః । సమాజన్తు ర్హహాన్తానఃపర్వవీరకురూపాలాత్ ॥ ౬ ॥ ప్రయోచనశ్శూ
ద్రాబహవోధనహస్రసః । నానాదేశగతాశ్చైవబ్రాహ్మణాస్సంశివతాః ॥ ౭ ॥ జ్ఞానసత్త్వసహజాస్తాదేవ
నిష్ఠాస్తథాపరే । సీతాశపథవీక్షాంసంసర్వవీరసచారితాః ॥ ౮ ॥ తదాసమాగతంసర్వమశ్శూనమగ్రాహ్యం
త్వామునివరస్తాణాంసంసరిస్సముపాగమత్ ॥ ౯ ॥ తమృషించాగ్రతఃపశ్యాసాన్వగచ్ఛదవాక్కుభిః । కృతా ౨౩
కష్టగఢాకృత్వారామంమరొగతం ॥ ౧౦ ॥ దృష్ట్వాసుగ్రీమిచామూర్తిం బ్రహ్మశమనుగామిణం । మాల్మీకేష్వ
సీన్సీతాంసాధుకారోమహానభూత్ ॥ ౧౧ ॥ తతోహలహలాశబ్దస్సర్వేషామేవమాబభౌ । సుఖజన్మసాతేన
కేవానులితాత్తనాం ॥ ౧౨ ॥ సాధురామేతికేచిత్తుసాధుసీతేతిచాపరే । ఉభావేనవశ్రాన్యేసాధుసాన్వితేచ
మః ॥ ౧౩ ॥ తతోమధ్యేజనాఘశ్యవ్రవిశ్యమునిపుంగవః । సీతాసహాయోవాల్మీకినితహోనాచగాఘవం ॥
దాశరథేసీతాసువ్రతాధనాచారిణీ । అపవాదైఃపరిత్యక్తామహాశ్రమసమీపతః ॥ ౧౪ ॥ లోకాపవాదభీర

తీరరామగుహయశః । ప్రత్యయందాగృతేనీతాతామనుజ్ఞాతుమహాసే ॥ ౧౬ ॥ ఇమాతుజానకీపుత్రాచ
చయమజాతకా । సుతౌతవైపమథాపౌసత్యమేతద్భ్రవీమితే ॥ ౧౭ ॥ ప్రచేతసాహందశమఃపుత్రోరాఘవ
హస । నస్తరామ్యసృతంవాక్యమిమాతుతవపుత్రకౌ ॥ ౧౮ ॥ బహునషాసహస్రాణితవశ్వర్యామయాకృతా ।
వాశ్నీయాంఘలంతస్యాదుష్టేయంయదిమైధివీ ॥ ౧౯ ॥ మనసాకర్మణావాచాకృతపూర్వంనకీల్బిషం । ఘలంత
స్యాసుమశ్నీయామపాపామైధివీయది ॥ ౨౦ ॥ అహంపంచసూహుతేషుమనష్టద్వేషురాఘవ । విచింత్యసీతాం
శుద్ధతీహ్యగృహ్ణాంవనర్హిరే ॥ ౨౧ ॥ ఇయంశుద్ధసమాచారాపాపాపతిదెవతా । లాకాపవాదభీతస్యప్రత్య
యంతవదాస్యతి ॥ ౨౨ ॥ స్వయమేవమహాభాగాభత్యవ్రతమనుష్ఠితా ॥ ౨౩ ॥ తస్మాదిమంనరవరాత్తజశుః
భావాదిహ్యేనన్యస్త్విషయేణమయాప్రదిష్టా । లాకాపవాదకుటుషేకృతచేతసామాత్యక్తాత్వయాప్రయతమావిది
తాపిశుద్ధా ॥ ౨౪ ॥ ఇత్యుత్తరశ్శీరామాయణే షణ్ణవతమస్తకం ॥ ౨౫ ॥ ౧౨౦ ॥ ***

శ్రీరామాయనమః । ఓమ్ ॥ వాల్మీకీనైవముక్తస్తు రాఘవఃప్రత్యభాషత । పూర్వబలిజాగతామధ్యేదృ
ష్టాంతాందేవవణానీమ్ ॥ ౧ ॥ ఏవమేతన్తహాభాగయథావదసింహమణివత్ । ప్రత్యయోహిమనబ్రహ్మణవవా
క్షేరరకిల్బిషైః ॥ ౨ ॥ ప్రత్యయశ్చపురాదత్రవైదేహ్యసురసన్నిధౌ । శిష్యశ్చకృతస్తత్రతేవేశ్వప్రవేశితా
లాకాపవాదోబలవాన్యేనత్యక్తాహిమైధివీ । సేయంలాకభయాద్భ్రష్టుంపాపెత్యభిజానతా ॥ ౩ ॥ సర్వక్తా
మయాసీతాతద్భవాక్షుంతుమహాతి । జానామిచేమామృతౌమేముమజాతౌమశీమ్ ॥ ౪ ॥ శుద్ధాయాంజ
తోమధ్యేమైధిహ్యంప్రీతిరస్తుమే । అభిప్రాయంతువిజ్ఞాయరావస్యసురసత్తమాః ॥ ౫ ॥ సీతాయాశ్చుభేతస్త్వి
న్తహంద్రాద్భామహాజనః । పితామహంపురస్కృత్యసర్వపవనమాగతాః ॥ ౬ ॥ ఆచిత్యానరహద్రాహ్యశ్చ

నానమరుద్ధణాః । గంధర్వాప్సరసశ్చైవసర్వపవనమాగతాః ॥౮॥ సాధ్యాశ్చవిశ్వదేవాశ్చైవపరశషణ్డయా ॥ సా
 గాన్ధీవణాన్సద్ధాన్పతేనర్వేహృష్టమానసాః ॥ ౯ ॥ సీతాశసథసంభ్రాంతాస్సర్వపవనమాగతాః । తృప్త్యాదే
 వానృషీంశ్చైవరాఘవఃపునరబ్రహీత్ ॥ ౧౦ ॥ ప్రత్యయోమేయకశ్రేష్ఠాఃకుషివాస్త్రైరికీర్ణమైః । చంద్రామౌ-
 గతోమద్యైవైదేహ్యుప్రీతిరస్తుమే ॥ ౧౧ ॥ తతోవాయుశ్శుభఃపుణ్యోదివ్యగంధోమహాహరిః ॥ ౧౨ ॥ సహజం
 శ్రేష్ఠాష్టాదయామాససర్వతః ॥ ౧౩ ॥ తదమ్భుతమివాదిత్యంనారైక్షంతసమాగతాః । మానవాన్మృగైశ్చైవ
 పూర్వంకృతయ్యుగైశ్చ ॥ ౧౪ ॥ సర్వాంశ్చమాగతాస్తృప్త్యాసీతాకాషాయవాసిన్ ॥ అబ్రవీత్సామంత
 మధాన్యష్టిరవాఙ్ముఖే ॥ ౧౫ ॥ యథాహంరాఘవాదవ్యంమనసాపిరచింతయ । తథామేమాధజీయేమి-
 మాహతి ॥ ౧౬ ॥ మనసాకమంతౌవాచాయథారామంసమర్చయ । తథామేమాదవిదేహీవివరంభా-
 యథేతత్సత్యముక్తమేవైద్దిరామాత్పరంసద ॥ తథామేమాధజీయేమి ॥ ౧౭ ॥ తథాహం
 త్యౌవైదేహ్యంప్రాదురాసీత్తదమ్భతం । భూతగాఢస్థితిదివ్యంసింహాసనుత్రయం ॥ ౧౮ ॥ ప్రభా-
 రోభిస్తువాగైరమితవిక్రమైః । దివ్యందివ్యైః పుషాదివ్యుత్పన్నాఃపిఘాషితా ॥ ౧౯ ॥ తస్మిన్ప్రహరేదేవ-
 భ్యాంగృహ్యమైధిలీం । స్వాగతేనాశీనంశ్చైవనామాసనేహోపవేశయత్ ॥ ౨౦ ॥ తామంజగదంజయన్
 రసాతలం । పుష్పపృష్ఠిరవిచ్ఛిన్నాదివ్యాసీతాదువాంతే ॥ ౨౧ ॥ సానుకారశ్చమహాచ్యేనానా-
 సాధుసాధ్వీతివైసితేయస్యాస్త్రేలవీదృశం ॥ ౨౨ ॥ ఏమబహువిధావాహోహ్యౌరరిషగ-
 యోహ్యౌప్రమనసాగృహ్యసీతాప్రవేశనం ॥ ౨౩ ॥ యిచ్ఛవాటకాశ్చాపీమునమున్నువసంత-
 మౌఃవిష్టయానోపరేమిరే ॥ ౨౪ ॥ అంతింజ్యేచమాహావిపర్యేస్తాపరజంగమాః । తానవాశ్చమహా-

పాతాళేపన్నగాధిపాః ॥ ౨౫ ॥ కేచిద్వినేమస్సంహృష్టాఃకేచిద్ధ్యానవరాయణాః । కేచిద్ద్రామంసీరేక్షంతపే
త్సితామచేతనాః ॥ ౨౬ ॥ సీతాప్రవేశనందృష్ట్వాతేషామాసీత్పరమాగమః । శన్తుమాతామివాత్యర్థంసమం
సంమోహితంజగత్ ॥ ౨౭ ॥ ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణేమాధవీప్రవేశనంనామసప్తపత్తితమస్తకం ॥ ౧౨౭౦ ॥

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ రసాతలంప్రవిష్టాయాం వైదేహ్యంసర్వవాసరాః । చుక్రుశుస్సాధుసా
ధ్వీతిమునయోరామనన్నిధౌ ॥ ౧ ॥ దండకాష్టమపష్టభ్యబాష్పపర్యాకులేక్షణః । అవాశ్చీరాదీనమనారామో
హ్యస్సేత్సామఃఖితః ॥ ౨ ॥ నరుదిత్వాచిరంకాలంబహుశోబాష్పముత్పూజకా । కొగ్ధశోకసమ్మవిష్టోరామోవచ
సమబ్రవీత్ ॥ ౩ ॥ అభూశపూర్వంశోకమేమనస్పృష్టుమివేశ్చతి । పశ్యతామేషుదానస్తాసీతాశ్రిరివరూపిణీ
పాదశశనంపురానీశాలంకాంపారెమహోదధేః । తశశ్చపిమయానీతాకింపునర్వసథాతలాత్ ॥ ౪ ॥ ననుభేదే
విభవతీసీతానిర్యాత్యతాంసుమ । దశకాయీష్యామివారోషంయథామామవగచ్ఛసి ॥ ౫ ॥ కామంశ్వశూరమతా
మైవత్సంస్వత్సకాశార్ధమైధిలీ । కషకతాహలహస్తైజనశేనోద్భూతాపురా ॥ ౬ ॥ తస్మాన్నిర్యాత్యనాసీతావివ
రంవాపీయచ్ఛమే । పాతాళేనాకప్యస్థేవావసేయంసహితస్తయా ॥ ౭ ॥ ఆనయత్సంహితాంసీతాంమత్తాహం
మైధిలీకృతే । నమేదాస్యసిచేత్సీతాయథాయాపాంమహీతలే ॥ ౮ ॥ సపర్వతవనాంకృతస్సంవిధమిష్యామితే
న్దితిం । నాశయిష్యామ్యహంభూమింసర్వమాపాభవంత్యహ ॥ ౧౦ ॥ (ఆనయద్వంధమశ్చేక్తంసశరంమైధిలీకృతే ।
భేదస్యమివనుధామేనాంతతోవిజ్ఞాయతస్తతమ్ ॥ ౧౧) ఏవంబుగవతికాకుత్స్థైకొగ్ధశోకసమన్వితే । తింసమీ
త్యుచితానిదం దుఃఖేననమభిప్లుతం ॥ ౧౨ ॥ బ్రహ్మేసురగజైసాసర్థమునాచరఘనందనం । రామరామనసంతా
పంతతుమహాసినుద్రత ॥ ౧౩ ॥ స్తరత్సంపూర్వకంభావంమంత్రంచామిత్రీకశశన । నఖలుత్వాంమహాబాహో

స్థారయేయమనుత్తమం ॥ ౧౪ ॥ ఇమంముహూర్తందుర్ధవకస్తరత్వంజన్తవైన్యపం । సీతాహివిమలాపాధ్వితవ
 పూర్వపరాయణా ॥ ౧౫ ॥ వాకలోకంసుఖంప్రాయాత్వదాశ్రయితపాజలాత్ । స్వగేతేనంగమోఘాయోభ
 విష్యతినశయః ॥ ౧౬ ॥ అస్యాస్తుపరిషత్తద్యేయద్భ్రువీటునిబోధతత్ । ఏతదెవహికాన్యతేకాన్యానాముత్త
 మంశ్రుతం ॥ ౧౭ ॥ సర్వంవిస్తరతోగామన్యాఖ్యాన్యతినశయః । జన్తప్రభృతితేవీరసుఖదుఃఖోపసేవనం ॥
 భవిష్యదుత్తరంజేహసర్వంవాత్మీకినాకృతం । ఆదికాన్యమిదంరామత్వయినర్వంప్రతిష్ఠితం ॥ ౧౮ ॥ నహ్యవ్యోహ
 తికాన్యానాయశోభాగ్రాఘవాద్యతే । శ్రుతంతేపూర్వమేతద్ధిమయానర్వంసురైస్సహ ॥ ౨౦ ॥ దివ్యమదభ
 తరూపంచసత్యవాక్యమవాప్యతం । నత్వంపురుషశార్దూలధమేకానసుసమాహితః ॥ ౨౧ ॥ కేషంభవిష్యంకాకు
 థ్థిన్కాన్యంకామాయాణంశృణు । ఉత్తరంనామకాన్యన్యకేషమన్యమహాయశః ॥ ౨౨ ॥ తద్భృణుష్వహహోతేజ
 ఋషిభిస్సాధకముత్తమం । సఖిల్వన్యేనకాకుత్స్థస్మితవ్యమిదముత్తమం ॥ ౨౩ ॥ పరమేనర్షిణావీరత్వయైవర
 ఘానుదన । ఏతావదుక్త్వాపదనంబ్రహ్మిభువనైశ్వరః ॥ ౨౪ ॥ జగామత్రిదివందేవోదైవైస్సహసబాంధవైః ।
 యేవతేత్రమహాత్మానఋషయోబ్రహ్మలొకికాః ॥ ౨౫ ॥ బ్రహ్మణానమసుజ్ఞాతాన్యవతకంతమహాజనః । ఉత్తరం
 శోతుమనసాభవిష్యంయచ్ఛరాఘవే ॥ ౨౬ ॥ (కీర్తించైవాన్యలూకేఘయియాసంతఃపునర్దివం । ఏతస్త్రిన్మం
 తరేవాణీనిస్సృతావసాధాతలాత్ ॥ ౨౭ ॥ రామవజ్జయంతాపంక్యతాంతోహ్యత్రకారణం । కాంక్షసేయదివై
 దేహీంవృధాతేయంపరిశ్రమః ॥ ౨౮ ॥ దుర్లభంచశకంతన్యాస్త్రిదివెసాప్రతిష్ఠితా । ఇహస్థాభుజ్యతేఽక్షీర్ష
 కాలాకేపినానవైః ॥ ౨౯ ॥ పితౄణాంచస్వధాలోకేసాత్యస్తీరమితాశినాం । శ్రీంధర్మక్షసిదతేనిత్యంవిష్ణుర్ద
 ప్రతిష్ఠితా ॥ ౩౦ ॥ సిద్ధానాంస్వగణసంస్థానాంసాచమూర్ధ్విప్రతిష్ఠితా । నివతకయమతింరామవైదేహ్య

శకంప్రతి ॥ ౩౦ ॥ దృష్టవ్యాయదివై దహిపుత్రాశస్త్యాఃకుశీలవా । శూయతాం చశుభం కావ్యం న త్యంవాన్తీ
నాకృతం ॥ ౩౧ ॥ ఉత్తరేయద్భువిష్యం తేపవమాహపితామహః । తతో గామశ్శుభాంవాణీం దేవదేవేనభాషి
తాం ॥ ౩౨ ॥ శ్రీహృదయేన తేజస్వీవాన్తీకిమిదమబ్రవీత్ । భగవంహోర్భితుమనసోమునయోబిహ్మలాకికాః ॥
భవిష్యదుత్తరంయన్త్యేశ్వోధూతేనంప్రపత్యతాం । ఏవంవిశ్వయంకృత్యాసంప్రగృహ్యకుశీలవా ॥ ౩౩ ॥ తంజ
నాఘంవిశ్వజ్యాభపర్ణశాలాముపాగమత్ । తామేవకోదరస్సీతాంసావ్యతీయాయశర్వరీ ॥ ౩౪ ॥ జనావవాద
భీత్యావిత్వక్తసీతస్యతస్యహ ॥ * ॥ ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణే అష్టవతితమస్తకః ॥ ౪౦౭ ॥ ౧౦౩౦ ॥ ***

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ రజన్యం చప్రభాతాయాంసమానీయశుహామువీ ॥ గీయతామవిశ్వా
భ్యాంరామఃపుత్రానువాచహ ॥ ౧ ॥ తతస్సముపవిష్టేముబిహ్మషీముమహాత్మను । భవిష్యదుత్తరంకావ్యంజగతు
స్తాకుశీలవా ॥ ౨ ॥ ప్రవిష్టాయాంతువైచేహ్యంభూతిలంసత్యసంపదా । తస్మావసానయజ్ఞస్యరామఃపరమదుర్త
నాః ॥ ౩ ॥ అపశ్యమానావైదేహీమెనేహున్యమిదంజగత్ । శోకేనపకమాయస్తానశాంతిమనసాగమత్ ॥ ౪ ॥
విశ్వజ్యవాధిపాంత్సర్వాస్పృతవానరరాక్షసాః । జనాఘంవిప్రముఖ్యానాంవిత్తపూర్వంవిశ్వజ్యవ ॥ ౫ ॥ ఏ
వంసమావ్యయజ్ఞంతువిధివత్సతురాఘవః । తతోవిశ్వజ్యతాంత్సర్వానామోరాజీవలాచనః ॥ ౬ ॥ హృదికృత్యా
తదాసీతామయోధ్యాంప్రవివేశహ । ఇప్తయజ్ఞోరఘవతిఃపుత్రద్వయసమన్వితః ॥ ౭ ॥ ససీతాయాఃపరాంభా
ర్యాంవప్రసరఘుచందనః । యజ్ఞేయజ్ఞేవపత్న్యధాంకాంచనీజానకీభవత్ ॥ ౮ ॥ దశవషణసహస్రాణివాజిమేధాన
ధాకరౌత్ । వాజిపేయదశగుణాంస్తథాబహునువణకాక ॥ ౯ ॥ అగ్నిష్టామతిరాత్రాభ్యాంగోసవైశ్చమ
హాధనైః । ఈజ్జేత్రితుభిరన్యైశ్చసత్రిమనాస్తదక్షిణైః ॥ ౧౦ ॥ ఏవంసకాలస్సగమోన్రాజ్ఞస్తస్యమహాత్మనః ॥ ౧౧ ॥

మేఘప్రియతమానన్యవ్యతియాచాఘవస్యతు ॥ ౧౧ ॥ ఋక్షవానరంత్రాంసస్థితారామస్యశాసనే । అనురంజం
తిరాజానమహాన్యహానిరాఘవం ॥ ౧౨ ॥ కాలేషవత్పజాన్యపుభిక్షంవిమలాదిశః । హృష్టపుష్టజనాకీణం పు
రంజనపదాస్తదా ॥ ౧౩ ॥ నాకాలేమియతేకశ్చిన్నవ్యాధిఃపాగ్రిహంతదా । నానధోఽపద్యతేకశ్చిదామేగా
జ్యంప్రశాచతి ॥ ౧౪ ॥ అథదీఘస్యకాలస్యరామమాతాయశస్సిని । పుత్రపౌత్రైఃసరిన్యతాకాలభయముపా
గమత్ ॥ ౧౫ ॥ అన్వియానుమిత్రాపి కేకేయావయశస్విని । ధర్మంకృత్యాబహువిధంబివేగ్యపస్థితాః ॥
చర్యాఃప్రముదితాస్స్విగేరజ్ఞాదశరథేనవ । సమాగతామహాభాగాస్సర్వదమంవలేభిరే ॥ ౧౬ ॥ తాసాంరా
మోమహాదానంకాలేకాలెప్రియవృత్తి । మాతృశాంతమపిశేషేణ బ్రాహ్మణేమతపస్విను ॥ ౧౭ ॥ పితృణామిత్యు
త్తానియజ్ఞాన్వరమదుస్తరాః । చకారరామోఽథమాత్మపితౄణాదేవంస్వివధయత్ ॥ ౧౮ ॥ ఏవంవేషసహ
స్రాణిబహూసీహాయయుస్సఖం । యజ్ఞేభవహువిధైర్ధర్మంవధాయానన్యసర్వదా ॥ ౧౯ ॥ ఇన్యైరత్రశ్రీరా
మాయణే ఏకానశతతమస్తకం ॥ ౨౦ ॥ ౨౪౦౦ ॥

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ కన్యచిత్త్వధికాలస్యయుధాజితైకయోన్యవః । స్వగురుంబేషయామా
సరాఘవాయమహాత్తనై ॥ ౧ ॥ గాగ్ర్యంమంగిరసఃపుత్రంబ్రహ్మషిమమితప్రభం । దశదాశ్వసహస్రాణిపీతి
దానమనుత్తమం ॥ ౨ ॥ కంబలానివరత్నానిచిత్రావస్త్రమథోత్తరం । రామాయన్యదవారాజాశుభాన్యభరణాని
చ ॥ ౩ ॥ శుక్వాతురాఘవోగాగ్ర్యంమహాషింతముపాగతం । మాతులస్మాశ్వపతినఃసహింతుస్తాధనం ॥
సృశ్చుగ్ధమృదకాకుఢ్యఃకౌశమాత్రంసహసుజః । గాగ్ర్యంసంపూజయామానయథాశక్యోబృహచ్చతం ॥ ౪ ॥
ధానుస్రాజ్యతమ్బుషింధనంతత్ప్రతిక్షుహ్యవ । పృష్టాన్ప్రతిపదంసర్వంకుశలంమాతులస్యవ ॥ ౫ ॥ ఉపసేవ్యంమహా

భాగం రామః ప్రప్థుం ప్రచక్రమే । కివాహమాతులోవాక్యంయదథకంభగవానిహ ॥ ౭ ॥ పాప్రాప్తావాక్యవిదా
శ్రేష్ఠస్సాక్షాదీవబృహస్పతిః । రామస్యభాషితంశుత్వాబ్రహ్మషీఃకార్యవిస్తరం ॥ ౮ ॥ వక్తుమాచ్ఛతమకాశం
ఘవాయోపచక్రమే । మాతులస్తేనుమాబాహోవాక్యమాహనరషభ ॥ ౯ ॥ యథాజిత్ప్రీతిసంయుక్తహృదయ
తాంయదిరొదతే । అయంగంధర్వవిషయఃఫలమూలాపశోభితః ॥ ౧౦ ॥ సింధోరుభయత్కపార్శ్వదేశశరమశో
భనః । తంవరతుంతిగంధవాస్సాయుధాయుద్ధకోవిదాః ॥ ౧౧ ॥ శైలూషస్యహతావీరతిస్రగ్కోట్యోనుశబలాః
తాన్విజ్ఞాత్యకాకుత్స్థగంధర్వవిషయంశుభం ॥ ౧౨ ॥ నివేతయమాహాబాహోస్వపురెనుసమాహితః । అస్యస్యన
గతిస్తత్రదేశశరమశోభనః ॥ ౧౩ ॥ రొదతాంతేమహాబాహోనాహంత్యామహితంవదే । తిచ్ఛ్చిత్వారాఘవః
ప్రీతోమహాషేర్భాతులస్యచ ॥ ౧౪ ॥ ఉవాచబాఢమిత్యేవభరతంచాన్వవైక్షత । సాబ్రవీదాఘవఃప్రీతః సాంజ
లిప్రగ్రహోద్విజం ॥ ౧౫ ॥ ఇమాకుమారౌతదేశంబ్రహ్మషేవచరిష్యతః । భరతస్యాత్మజౌపీరౌతక్షుభుశ్చరౌ
వీచవ ॥ ౧౬ ॥ మాతులెననుగుప్తాత్తానమేననుసమాహితౌ । భరతంచాగ్రతఃకృత్వాకుమారౌసబలానుగౌ ॥ ౧౭ ॥
నిహత్యగంధర్వసత్వాద్యేపురేవిభజిష్యతః । నివేత్యతేపురవరేహ్యత్మజౌసన్నివేశ్యచ ॥ ౧౮ ॥ ఆగమిష్యతిమేఘా
యస్సకాశమతిధార్మికః । బ్రహ్మషేమేవముక్త్యాతుభరతంసబలానుగం ॥ ౧౯ ॥ ఆజ్ఞాపయామానతదాకుమారౌ
చాభ్యషేచయత్ । నక్షత్రేణచసౌమ్యేనపురస్కృత్యాంగిరస్సుతం ॥ ౨౦ ॥ భరతస్సహస్తేన్యేనకుమాగాభ్యం
చనిర్యయా । సాసేనాశక్రయుక్తైవనగరాన్నిర్యయావధ ॥ ౨౧ ॥ రాఘవానుగతాదూరంధుగాఢమానురేరప ।
మాంసాదానిచనత్వానిరత్నాంసినుమహంతిచ ॥ ౨౨ ॥ అనుజన్తుర్నిభరతంరుధిరవ్యపిపానయా । ఘాతగామాన్చ
నిహంమాంసభక్ష్యాన్సుదారుణాః ॥ ౨౩ ॥ గంధర్వపుత్రమాంసానిభౌక్తుకామాన్సహస్రశః । సింహవాఘ్నువరా

హాణాంభేదరాణాంవపక్షిణాం ॥ ౨౪ ॥ బహునివైసహస్రాణిసేనాయాయురగ్రతః । అధ్యధామనముషితా
పథిసేనానిరామయా ॥ ౨౫ ॥ హృష్టపుష్పజనాక్షిణాకేకయాంత్యముపాగమత్ ॥ ఇత్కుష్టృత్తిరానూయణేనత
తమస్తకం ॥ ౩౨౩ ॥ ౬౪౬౦ ॥

శ్రీరామాయనముః ॥ ఓమ్ ॥ శ్లోకాన్వసే హృషి పాప్రంభరతంకేకయాధిపః । యథాజిహ్వాగ్ధాసహ
తంపరాంప్రీతిముపాగవత్ ॥ ౧ ॥ సన్న్యగ్మాచనాఘేనయహాకేకయాధిపః । ఉరమాణోభిచక్రాను ౧౦౪
వాణామరూపిణః ॥ ౨ ॥ భరతశ్చయుధాజిహ్వ సమతౌల్యువిశ్రమైః । గుదస్వరగరంప్రాప్తా సబలౌసపదా
నుగౌ ॥ ౩ ॥ శ్లోకానుభరతంప్రాప్తంగంధవాన్సైవమాగతాః । యోద్ధాకామామహావీర్యావృనదన్వైసమంత
తః ॥ ౪ ॥ తతస్సమభవద్యుద్ధాతుమలంకౌమహాషణం । సప్తరాత్రిమహాభీనంసచాన్యతరయోజకయః ॥ ౫ ॥
ఖడ్గశక్తిధనుగ్రాహానద్యశ్శాతసంసృవాః । సృకలైవరవాహిన్యఃప్రవృత్తాస్సగ్వతోదిశం ॥ ౬ ॥ తతోరా
మానుజఃకున్దఃకాలస్యాస్త్రంసుదారుణం । సంవత్కంవామభరతోగంధర్వేష్వభ్యనోదయత్ ॥ ౭ ॥ తేహద్వాః
కాలపాశేనసంవత్కేనవిదాతాః । క్షణేనాభిహాన్తేనతిస్రఃకోట్యానుహాత్తనాం ॥ ౮ ॥ తమాతంఘోర
సంకాశంనస్తరంతిదివాంసః । నిమేషాంతరమత్రేతాదృశానాంమహాత్తనాం ॥ ౯ ॥ హతేమతేషుసర్వేషుభ
రతఃకేకయానుతః । నివేశయామాసశదాసమృద్ధేద్వేపురొత్తమే ॥ ౧౦ ॥ తక్షంతక్షశిలాయాదపుషలంభష
లావతే । గంధర్వదేశేరుచిరేగాంధారవిషయవసః ॥ ౧౧ ॥ భనరత్నానుసంపూణేకాననైగుహకోభితే । అన్యో
న్యసంఘషాకృతేస్పర్ధయాగుణవిస్తరైః ॥ ౧౨ ॥ ఉభేషురుచిరప్రఖ్యేవ్యవహారేగిక్తిమైః । ఉద్యావయానౌ
ఘృతేసువిభక్తాంతరావణే ॥ ౧౩ ॥ ఉభేషురవరేరమ్యేవిస్తరేరుపకోభితే । గృహముఖ్యేన్సురుచిరైర్విమానైర్భ

హుభిర్వృతే || ౧౪ || శోభితే శోభనీయైశ్చ దేవాయతనవిస్తరేః | తాలైస్తమాతైస్తిలకైర్వకులైరువశోభితే || ౧౫ ||
నివేశ్యపంచభిర్వైశ్చరతోరాఘవానుజః | పునరాయాన్తహాహురయోధ్యాంబత్సనాగ్నిజః || ౧౬ || సోభి
వాద్యమహాత్మానంసాక్షాద్ధర్మమివావరం | రాఘవంభరతశ్చీమాన్ప్రహ్లాణమివనాసవః || ౧౭ || శశంసయథా
వృత్తంగంధర్వవధముత్తమం | నివేశనంచదేశస్య శుశ్రావ్సీతోస్యరాఘవః || ౧౮ || ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయ
ణే ఏకోత్తరశతతమస్తకః || ౨౨౬ || ౪౫౨ ||

శ్రీరామాయనమః || ఓమ్ || తిచ్చుత్తాహావహాపేదేరాఘవాభ్యాత్పభిస్సహ | వాక్యంచాద్భుతస
జ్ఞాశుచదాప్రీవాచలత్సగం || ౧ || ఇమాకుమారాసామిత్రేతవధర్మవికారదా | అంగదశ్చుద్రకేతుశ్చరాజ్యా
ర్హాన్మథవిక్రమా || ౨ || ఇమారాజ్యేభిషెత్స్యామిదేశస్సాధువిధీయతామ్ | రమణీయోహ్యసంపాదోమేతాం
యత్రధన్వినా || ౩ || నరాజ్ఞాన్యత్రపీడాస్యాన్నాశ్రమాణాంవినాశనం | సదేశోగృహ్యతాంసామ్య నాపగాధ్యా
మహేయథా || ౪ || తథోక్తవతిరామేతుభరతః ప్రత్యువాచహ | అయంకారుపదోదేశోరమణీమోనిగామయః ||
నివేశ్యకాంతత్రపురమంగదస్యమహాత్మనః | చంద్రకేతోస్సురుచిరంచంద్రకాంతం నిరామయం || ౫ || తద్వా
క్యంభరతేనాక్తం ప్రతిజగాహరాఘవః | తంచదేశంవశేకృత్వాహ్యంగదంసంస్యవేశయిత్ || ౬ || అంగదీయా
పురీమ్యాహ్యంగదస్యనివేశితా | రమణీయాపసుప్తాదరామేణాక్షేప్తకర్మణా || ౭ || చంద్రకేతోస్సుమల్లస్సమల్లభూ
మ్యాంనివేశితా | చంద్రకాంతేతివిఖ్యాతాదహ్యంగదాపురీయథా || ౮ || తతోరామఃసరాంప్రేతిగభరతోలత్సగ
స్తథా | యయుర్మృధీదురాధమాఅభిషేకంచవక్రీరే || ౧౦ || అభిషేచ్యకుమారౌస్తప్రస్థావయతిరాఘవః | అంగ
దంవశ్చిమాంభూమించంద్రకేతుముదచ్చుఖం || ౧౧ || అంగదంచాపిసామిత్రైలత్సనోనుజగామహ | చంద్రకేతో

స్తుభరతఃపాష్టిగాగ్రహోబభూవహ ॥ ౧౨ ॥ లక్ష్మణస్తస్వంగదీయాయాంనవత్సరమధోషితః । పుత్రేస్థితేదురా
ధమేహ్యయోధ్యాంపునరాగమత్ ॥ ౧౩ ॥ భరతోపితృధైవోవ్యసావత్సరవతోధికిం । అయోధ్యాం పునరాగ
మ్యరామపాదాపుపాస్తనః ॥ ౧౪ ॥ ఉభౌసౌమిత్రిభరతౌరామపాదావనువృతౌ । కాలంగతమపిన్నేహోన్మజ్జ్ఞా
తేతిథార్తికౌ ॥ ౧౫ ॥ ఏవంవషణహసాగ్నిదశతేషాంయయుస్తదా । ధర్మేప్రయతమానానాంపారకార్యేషునిన్య
శః ॥ ౧౬ ॥ ఓమ్ ॥ విహృత్యకాలంపరిపూణమానసాశ్శియావృతాధర్మపురేసుసంస్థితాః । త్రయస్సమిద్ధాఇందీ
ప్రతిజసోమహాధ్వరేసాధుమతాస్త్రయోగ్నయః । ఇత్యుత్తరశ్రురామాయణేద్వ్యుత్తరశతతమస్సరః ॥ ౧౭ ॥ ౨౪౮

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ కన్యచిత్స్వధకాలన్యరామేధర్మపథేస్థితే । కాలస్తావచరూపేణ గాజద్వా
దముపాగమత్ ॥ ౧ ॥ సౌభ్రీవీల్లక్ష్మణంవాక్యంధృతిమంతంయశస్వినం । మాంనివేదయరామాయ సుప్రాస్తౌకా
ర్యగౌరవాత్ ॥ ౨ ॥ దూతోన్యృతిబలస్యాహంమహాషేఠరమితౌజనః । రామందిదృక్షుమాయాతఃకార్యేణహిమ
హోబల ॥ ౩ ॥ తన్యతద్వదనంశ్రుత్వాసౌమిత్రిస్త్వరయాన్వితః । న్యవేదయతరామాయతావసంతంసమాగరం ॥ ౪ ॥
జయస్వరామధమేఽణమ్యుభౌలోకౌమహామతే । దూతస్త్వాంద్రప్టుమాయాతస్తవస్సీభాస్కరప్రభః ॥ ౫ ॥ త
ద్వాక్యంలక్ష్మణోక్తంశ్రుత్వారామఉవాచహ । ప్రవేశ్యతాంమునిస్తాతమపశాజాస్తస్మావాక్యధృత్ ॥ ౬ ॥ సౌ
మిత్రిస్తుతథేత్యుక్త్వాప్రావేశయితతంమునిం । జ్వలంతపివతేజోభిః ప్రదహంతమివాంశుభిః ॥ ౭ ॥ సోచిగమ్యర
ఘుశ్రేష్ఠందీప్యమానంస్వతేజసా । ఋషిర్మధురయావాచావధాన్వేత్వాహరాఘుసం ॥ ౮ ॥ తస్మైరామోమహాతే
జాఃపూజామర్ఘ్యపురోగమాం । దదౌకుశలమవ్యగ్నింప్రప్టుమేవోపచక్రమే ॥ ౯ ॥ పృథ్విశ్చకుశలంతేనరామేణ
వదతాంవరః । ఆననేకాంచనేద్యేనిషసాదమహాయశాః ॥ ౧౦ ॥ తమువాచతతోరామసాన్స్వగంతేమహాము

నే । పానయస్వచవాక్యానియతోదాత స్తవమాగతిః ॥ ౧౧ ॥ చోదితో రాజసిం హేనమునివాక్యముదైరయత్ ।
 ద్దూడ్యేహితత్ప్రసక్తవ్యంహితంవైయద్యపేక్షసే ॥ ౧౨ ॥ యశ్శృణోతినిరీక్ష్యాన్వాసవధ్యాభవితాతవ । భవద్వే
 మునిముఖ్యస్యవచనంయద్యపేక్షసే ॥ ౧౩ ॥ సతథేతిప్రతిజ్ఞాయరామోలత్కణమబ్రవీత్ । ద్వారితప్యవహాబాహో
 ప్రతిహారంవిసజాయ ॥ ౧౪ ॥ సమేవధ్యఃఖలుభవేద్వాచంద్వంద్వసమీరితాం । ఋషేనామనసామిత్రేవశ్యే
 ద్వాశృణుయాచ్ఛయః ॥ ౧౫ ॥ తతోఽపివ్యకాకుఞ్ఢోన్మిలత్కణంద్వారినంగ్రిహతి । తమువాచమునైవాక్యంకథయ
 స్వేతిరాఘవః ॥ ౧౬ ॥ యత్రైవనీషితంవాక్యంయేనవాససచూహితః । కథయస్వావిశంకస్తస్యంమనూషిహృదిన
 తత్ ॥ ౧౭ ॥ * ॥ ఇతుత్తరశ్రీరామాయణే త్పుత్తరశతతమస్తకం ॥ ౩౧ ॥ ౬౪౦ ॥ *****

శ్రీరామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ శృణురామయశాహోయదధామహమాగతః । పితామహనదేవేనప్రే
 షితోస్త్రిహారం ॥ ౧ ॥ తవాహంపూర్వకేభావేపుష్కరపురంజయ । మాయాసంభావిలోపీరకాలస్సర్వసమా
 హరః ॥ ౨ ॥ పితామహశ్చభగవానాహుకనతిఃప్రభుః । సమయస్తేకృతస్సామ్యలోకాంతస్సంపరిక్షితుం ॥ ౩ ॥
 నుషివ్యచపురాలోకాంతాయయాస్వయమేవహి । మహాదాపెతయానోపుమాంత్యంపూర్వమజీజనః ॥ ౪ ॥ భో
 గమంతంతోనామనంతముదకేశహరి । మామయాగనయిత్యాత్మంద్యవసత్సామహబలౌ ॥ ౫ ॥ మధుంశక్రేట
 భంచైనయయోఽస్థిగయైర్వృతౌ । ఇయంపర్వతసంభాధామేదినిచాభవన్తహి ॥ ౬ ॥ పద్మేవివ్యేగ్రసంకాశేనా
 భ్యాముత్పాద్యమామహి । ప్రాజాపత్యంత్యయాకమానర్వంమయినివేశితం ॥ ౭ ॥ సోహంసన్యస్తభారోహిత్యా
 ముపాసేషగత్ప్రతి । రక్షాంవిధత్స్వభూలేషుమమతేజసగ్రోభవాక ॥ ౮ ॥ తతస్తవమసిమధావనస్తాద్భా
 వాత్సనాతనాత్ । రక్షాంవిధాన్యభూతానాంవిష్ణుత్వముపజగ్మివాక ॥ ౯ ॥ అదిత్యావీర్యవాన్సుతోభ్రాతృ

కాంవీర్యవర్ధనః । నముత్ప్వ సైనుకృత్యేషు తేషాం సాహాయ్యకల్పనా ॥ ౧౦ ॥ సర్వముజ్జాన్యమానాసుప్రజామజ
గతోవిర । రావణస్యవధాకాంక్షీమానుషేషమనౌదధాః ॥ ౧౧ ॥ దశవర్షసహస్రాణిదశవర్షశతానిచ । కృ
త్వావాసస్యనియతింస్వయమేవాత్మనాపురా ॥ ౧౨ ॥ సత్త్వంమనోమయఃపుత్రఃపూర్ణాయుర్థానుషేష్యహ । కా
లాయంతేనరశ్రేష్ఠసమీపమువవతితుం ॥ ౧౩ ॥ యదిభూయోమహారాజప్రజాఇచ్ఛస్యపాసితుం । వసవావీర
భద్రం తేషీవమాహపితామహః ॥ ౧౪ ॥ అథవావిజిగీషాతేసురలోకాయరాఘవ । సనాధావిష్ణువాదేవాభవం
తువిగతజ్వరాః ॥ ౧౫ ॥ శుత్రాప్వపితామహేనాన్తంవాక్యంకాలసమీరితం । రాఘవఃప్రహసన్వాక్యంసర్వసంహార
మబ్రవీత్ ॥ ౧౬ ॥ శుత్రాత్తుదేవదేవస్యవాక్యంపరమమద్భుతం । ప్రీతిహిమహతీజాతాతవాగమనసంభవా
త్రయాణామపిలోకానాంకార్యాభంమమసంభవః । భద్రం తేస్తుగమిష్యామియతఏవాహమాగతః ॥ ౧౭ ॥ హృ
ద్గతోహ్యపినంపూప్రసమేతత్రవిచారణా । మయాహినర్వకృత్యేషుదేవానాంవశవతినా ॥ ౧౮ ॥ స్థాతవ్యంస
ర్వసంహారయథాహ్యహపితామహః ॥ ఇత్యుత్తరశ్రీరామాయణేచతురుత్తరశతతమస్తకః ॥ ౫౮౨ ॥ ౧౬౪౦ ॥

శ్రీరామాయనమఃర ॥ ఓమ్ ॥ తథాతయోస్సంపదతొదుర్వాసాభగవాన్పుషిః । రామస్యగళేనాకాం
క్షీరాజద్వారముపాగమత్ ॥ ౧ ॥ సాధీగమ్యతుసామిత్రిమువాచబుషిసత్తమః । రామందశయమేశేఘ్రింపు
రామేధోతివతతే ॥ ౨ ॥ మునైస్తుభాషితంశుత్రావత్త్వణఃపరవీరహా । అభివాద్యమహత్తానంవాక్యమేతదు
నాదహ ॥ ౩ ॥ కింకార్యంబూహిభగవతోవాధఃకింకరోమ్యహం । వ్యగ్రోహిరాఘవోబ్రహ్మన్తుహూతం
ప్రతిపాల్యతాం ॥ ౪ ॥ తచ్చుత్రాప్వముషిశాద్దూలఃకొఱ్ఱేనకులపీకృతః । ఉవాచలత్క్షణంవాక్యంనిదహన్నివశ
తుషా ॥ ౫ ॥ అస్మిక్షణేమాంసామిత్రీరామాయప్రతివేదయ । అస్మిక్షణేమాంసామిత్రీ నినివేదయసేయ

ది || ౬ || విషయంత్యాంపురంతైనశపేష్యే రాఘవంతథా । భరతంచైవసౌమి త్రియమ్మకంయాచసంతతిః । నహశి
య్యోమ్యహం భూయోమన్మంథారయితూహ్మని । తచ్చుత్వామోరసంకాశంవాక్యంతస్యమహాత్మనః || ౮ || చి
తయామానమనసాతస్యవాక్యస్యనిష్ప్రయం । ఏకస్యవరణంమేస్తుమాభూత్సర్వవివాశనం || ౯ || ఇతిబుద్ధ్యావిని
శ్చిత్త్యరాఘవాయన్యవేదయత్ । లక్ష్మణస్యవచశ్చుత్వా రామఃకాలంవిస్మయత || ౧౦ || నిష్ప్రత్యత్వరితంరాజాన్యా
త్రేఃపుత్రందదశశహ । సోభివాక్యమహాత్మా సంజ్వలంతమివలేజసా || ౧౧ || కింకార్యమితికాకుత్స్థఃకృతాంజలి
రభావత । తవాక్యంరాఘవేనోత్తంశుత్వామునివరఃప్రభుం || ౧౨ || ప్రత్యాహరామందుర్వాసాశ్శూరియ
తాంధమన్తపిల । అవ్యసేషసహస్రస్యసమాప్తిస్తవసోమసు || ౧౩ || సోహంభాజనమిచ్ఛామియథాసిద్ధతవా
నఘ । తచ్చుత్వావచసంరాజారాఘవఃప్రీతమానసః || ౧౪ || భోజనంమునిముఖ్యాయయథాసిద్ధముపాహరత్ । స
తుభక్త్యామునిశ్చైష్ట్యస్తదన్నమమృతోపమం || ౧౫ || సాధురామేతిసంభాష్యస్వమాశ్రమముపాగమత్ । తస్మిన్
తేమునివరేస్వాశ్రమంలక్షణాగ్రజః || ౧౬ || సగన్తృత్యకాలవాక్యనితతోదుఃఖముపాగమత్ । దుఃఖేనవసుసం
తప్తస్సస్మత్పాతన్తోరదశశనం || ౧౭ || అవాఙ్ముఖోదీనమనావ్యాహతుంనశశాకహ । తతాబుద్ధ్యావినిశ్చిత్త్యకా
లవాక్యాఃరాఘవః || ౧౮ || నైతదస్తీతినిశ్చిత్త్యతూష్ణిమాసీన్స్వహాయశాః || * || ఇత్యుత్తరశ్రురామాయణే పం
చోత్తరశతతమస్తకః || ౮౫ || ౯౭౦౦ || * * * * *

శ్రీరామాయనమఃశ || ఓమ్ || (తతశ్చోద్విగ్నమనసంధ్యానమూకత్వమాస్థితం । సోచ్ఛ్వాసహృదయం
సాస్రంనిందమానంప్రియాప్రియే || ౧ ||) అవాఙ్ముఖమతోదీనందృష్ట్వాసామమివాప్లుతం । రాఘవంలక్ష్మణోవా
క్యంహృష్టోమధురమబ్రవీత్ || ౨ || నసంతాపంమహాబాహోమదర్శంకతుమహాసి । పూర్వనిర్మాణబద్ధాహి

కాలస్యగతిరీదృశీ ॥ ౩ ॥ జహిమాంసామ్యవిస్ఫంఘం ప్రతిజ్ఞాం పరిహంసం । హింసప్రతిజ్ఞాః కాకుత్స్థప్రయాంతినరకం
 నరాః ॥ ౪ ॥ యదిప్రీతిర్హారాజయద్యనుగ్రాహ్యతామయి । జహిమాంసం పశుశలకస్తస్యం ధనుశం వధా
 యరాఘవ ॥ ౫ ॥ లక్ష్మణేన తథోక్తస్తురామః ప్రచలితేంద్రియః । మంత్రిణస్సముపాసీయ తద్రేవచపురోహి
 తా ॥ ౬ ॥ అబ్రహ్మచర్యధావృత్తంతే సాంనుభ్యేన రాఘవః । మర్వాసాభిగమంచైవ ప్రతిజ్ఞాంతావసన్యద ॥ ౭ ॥
 శచ్చుశ్చావ్వామంత్రిణస్స రేవ సోపాధ్యాయాన్సమాసల । ఎసన్తస్తు మహాతేజావాక్యమేతదవచమా ॥ ౮ ॥ దృష్ట
 మేతన్తస్స బాహూషయంతే రోమహర్షణం । లక్ష్మణేన నియోగశ్చ తవ రామకుహాయశః ॥ ౯ ॥ త్యజేన్మంజులవా
 నాగ్లామాప్రతిజ్ఞాం వృథాకృధాః । వినస్తాయాం ప్రతిజ్ఞాయాం ధమోపి విలయం ప్రజేత్ ॥ ౧౦ ॥ తతో ధమో
 వినష్టే తుత్రైలోక్యోనవరాచరం । సదేవవిగణం సిర్వం వినశ్యేత్తున సంశయః ॥ ౧౧ ॥ సత్సంపురుషశార్దూలత్రై
 లోక్యస్యాభిపాలనాత్ । లక్ష్మణేన వినా చాద్యజగత్స్వస్థం కురుష్వహ ॥ ౧౨ ॥ (జానీమస్తాం మహాబాహూభా
 త్యస్నేహవశానుగం । దేవకార్యమిదంచాపితతస్తాన్వైత్వరయామహే ॥ ౧౩ ॥ నాస్యస్నేహేన కాకుత్స్థస్ప్రతి
 జ్ఞాంహాతుమర్హసి । త్వయిహింసప్రతిజ్ఞేతురాజ్యాధ్యోపనిరథాః ॥ ౧౪ ॥ ప్రత్యక్షం తెమహాబాహూ ప్రతిజ్ఞాం పరి
 రక్షతా । త్వక్తోదశరథేన త్వం వనవాసాయదీక్షితః ॥ ౧౫ ॥ త్వత్క్రూతేనైవ శోకేన స్వగ్గం దశరథోగతః । నైసం
 త్వం వతా సేరామ ప్రతిజ్ఞాపరిపాలనాత్ ॥ ౧౬ ॥ సత్సంపురుషశార్దూలమేరుమందరసారవా ॥ త్రైలోక్యస్య
 హితార్థాయ లక్ష్మణం శ్యక్తుమర్హసి ॥ ౧౭ ॥) తెహోతత్సవ వేతానాం వాక్యం ధర్మాధర్మాసంహితం । శుశ్రావసిష
 దోమధ్యే రామే లక్ష్మణమబ్రవీత్ ॥ ౧౮ ॥ వినజయేత్వా సామిత్రే మాభూద్ధమౌ వివర్యయః । త్యాగోపధోపావి
 ఖ్నితసానధూనాంతూభయం నమః ॥ ౧౯ ॥ రామేణ భాషితే వాక్యే బాష్పపర్యాకులేక్షణః । లక్ష్మణస్తస్మిన్ ప్రా

యాత్స్వకృహంనవివేశహ ॥ ౨౦ ॥ సగతాస్సరయాతీరముపప్పుశ్యకృతాంజలిః । నిగృహ్యసర్వస్రోః స స
శ్వాసంనమమోచహ ॥ ౨౧ ॥ (యత్తదక్షరమవ్యక్తంపరంబ్రహ్మసనాతనం । పదంతద్వాసుదేవ్యామృతానం
సోభ్యదింతయత్ ॥ ౨౨ ॥) అవిశ్వసంతంయుక్తంతంసశక్రాస్సాప్సరౌగణాః । దేవాస్సపింగణాస్సర్వేపుష్పే
రభ్యకిరంతదా ॥ ౨౩ ॥ అదృశ్యంనర్వమనుజైస్సశరీరంమహాబలం । ప్రగృహ్యలక్ష్మణంశక్రస్త్రిధివంసవివేశహ ॥
తతోవిష్ణుశ్చతుర్భాగమాగతంసురసత్తమాః । దృష్ట్వాప్రముదితాస్సర్వేపూజయన్మపిభిషహ ॥ ౨౪ ॥ ఇత్యు
త్తరశ్రీరామాయణే షషః ప్రతరతరమస్తగః ॥ ౩౮౮ ॥ ౭౭౬౦ ॥ *****

శ్రీరామాయనమఃక ॥ ఓమ్ ॥ విస్మయలక్ష్మణంరామోదుఃఖశోకనమన్వితః । పురోధనంమంత్రిణశ్చనైగ
మాంశ్చైదమబ్రవీత్ ॥ ౧ ॥ అద్యరాజ్యేభిషేక్త్యామిభరతంధర్మవత్సలం । అయోధ్యాయాఃపతఃపీఠం తతో
యాస్యామ్యహవనం ॥ ౨ ॥ ప్రవేశయతసంభారాన్తాభూతాగ్రలస్యవర్యయః । అద్యైవాహంగమిష్యామిలక్ష్మణే
నగతాంగతిం ॥ ౩ ॥ తచ్ఛ్రీత్వారాఘవేనోక్తంసర్వాఃసక్రతయోభృశం । మూర్ధభిఃప్రతాపూమాగతస
త్వాఇవాభవత్ ॥ ౪ ॥ భరతశ్చవినంజ్ఞోధూచ్ఛ్రీత్వారాఘవ్యభాషితం । రాజ్యంవిగహాయామాసరాఘవం
చైదమబ్రవీత్ ॥ ౫ ॥ సత్యేనాహంశపేరాజంతస్వగలోకేనచైవహి । నకామయేయధారాజ్యంత్యాంవినార
ఘురందన ॥ ౬ ॥ ఇమాకుశలవారాజన్నభిషింవనరాధిప । కొనతేమకుశంపీఠముత్తరేషుతథాలవం ॥ ౭ ॥ శత్రు
ఘ్నస్యతుగచ్ఛంతుదూతాస్తస్వరితవిక్రమాః । ఇదంగమనమస్తాకంస్వగాయాఖ్యాతుమాచిరం ॥౮॥ తచ్ఛ్రీత్వాభర
తేనోక్తం దృష్ట్వాశాపిహ్యధోముఖాః । పారాంచోకేనసంతప్తాన్వసిష్ఠోవాక్యమబ్రవీత్ ॥ ౯ ॥ సత్యరాజఇ
మాఃపశ్యధరణీప్రకృతీగతాః । జ్ఞాత్యైషామిషితంకార్యంమదైషాంవిప్రీయంకృధాః ॥ ౧౦ ॥ వసిష్ఠస్యతుహ

ద్యౌగంకృతవంతౌమహారథౌ | ఏవంసర్వంసవేద్యాశుశత్రుఘ్నాయమహాత్మనః || ౬ || విరెముస్తేతతోదూతాస్తస్య
గరాజేతిచాబ్రువన్ | శ్రుత్వాతంఘోరనంకాశం కులక్షయముపస్థితం || ౭ || పృకృతీస్తుసమాసీయకాంచనంచ
పురోహితం | తెషాంసర్వంయథాప్యత్తమాఖ్యాఞ్ఞరఘునందనః || ౮ || ఆత్తనశ్చవివర్యాసంభవిష్యంభావృభిషు
హ | తతఃపుత్రద్వయంవీరసోస్సభ్యషీంచన్నరాధిపః || ౯ || సుబాహుమధురాంలెభేశతుఃఘాతీదవైదిశం | ద్వి
ధాఢ్యత్వాతుతాంసేవాంమాధురీంపుత్రయోద్వయోః || ౧౦ || ధనంచయుక్తంకృత్యావైస్తాపయాశాసపార్తి
సిః | సుబాహుంమధురాయాంచవైదిశేశత్రుఘాతినం || ౧౧ || యయాస్తాప్యతదాయోవ్యాంరథేనైకేనగాఘవః |
సదశశశమహాత్మాసంజ్వలంతమివపావశం || ౧౨ || సూక్ష్మక్షౌమాంబరధరంమనిభిస్సహధామిక్తైః | సౌభివా
ద్యుతతోరామంప్రాంజలిఃప్రియతేంద్రియః || ౧౩ || ఉవాచవాక్యంధమజ్ఞోధమమేవానుచింతయాత్ | పృత్వా
భిషేకంసుతయోర్యుక్తంరాఘవనందన || ౧౪ || తవానుగమనేరాజన్విద్ధిమాంకృతశశ్చయం | సచాన్యరపివక్తవ్య
మతోవీరసశాసనం || ౧౫ || విలాక్యమానమిచ్ఛామిత్యద్విధేనవిశేషతః | తన్యతాంబుద్ధిహక్లిబాంవిజ్ఞాయంఘునం
దనః || ౧౬ || బాధమిత్యేనశత్రుఘ్నంరామోవచనమబ్రవీత్ | తస్యవాక్యస్యవాక్యాంతేవానరాఃకాశురూపిణి
ఋక్షరాక్షససంఘాశ్చసమాపేతురనెకశః | సుగ్రీవంతేపురస్కృత్యసర్వవీరసమాగతాః || ౧౭ || తేరామంద్రీ
ప్టుమనసస్త్వగాయాభిముఖంస్థితం | దేవపుత్రాఋషిసుతాగంధర్వాణాంసుతాస్తథా || ౧౮ || రామక్షయం
విదిత్వాతేనర్వవీరసమాగతాః | తేరామమభివాద్యౌమస్సర్వేవాసరరాక్షసాః || ౧౯ || తవానుగంసనైరాజంత్యం
ప్రాప్తాస్తస్మిమహాయశః | యదిరామవిలాస్తాభిగచ్ఛేస్త్యంపురుషోత్తమ || ౨౦ || యమదండమింద్యమ్యశ్చ
యాస్తవినిపాతితాః | తేరెవముక్తఃకాకుల్ఫోబాధమిత్యబ్రవీత్తస్మయన్ || ౨౧ || ఉతస్త్రిష్కంతురేరామంసుగ్రీవో

పినుహాలః । ప్రిణమ్యవిధివద్విరంవిజ్ఞాపయితుముద్యతః ॥ ౨౩ ॥ అభిషిచ్ఛ్యాంగదంపీరమాగతాస్త్రినరాధిప । తవా
 నుగమనేరాజన్విద్ధిమాంకృతనివృత్యం ॥ ౨౪ ॥ (తన్యపద్యవసంశ్చుత్వా రామోరమయశాంవరః । వానరైఃద
 మధోవాచమైత్రంతస్యానుచింతయ ॥ ౨౫ ॥ సఖేశ్వరుష్యసుగ్రీవ సత్వయాహంవివాకృతః । గచ్ఛేయం దేవల
 కంవాపరమంవాపదంమహత్ ॥ ౨౬ ॥) ఏవం తేహంవచశ్చుత్వాముక్తువానరరక్షసాం । విభీషణమధోవాచను
 భురంశ్లక్ష్యయాగిరా ॥ ౨౭ ॥ యావత్ప్రిజాధరిష్యంతితావత్త్వంవేవిభీషణ । రాక్షసేంద్రమహాపీఠ్యలంకాస్థస్త్యంధ
 రిష్యసి ॥ ౨౮ ॥ యావచ్ఛందశ్చసూర్యశ్చయోవత్త్రివృతిమేదిసి । యావద్దనుతగ్రథాలాకేతావద్రాజ్యంశవాస్త్రసి
 హ ॥ ౨౯ ॥ శాసితస్త్యంసఖత్వేనకార్యం తేమహశాసనం । ప్రజాస్సంరక్షణమేణానాత్తరంవక్తుమహాసి ॥ ౩౦ ॥
 కింశాన్యద్యక్తుమిచ్ఛామిరాక్షసేంద్రమహామతే । అరాధయజగన్నాథమిత్వాకుకులదైవతం ॥ ౩౧ ॥ అరాధనీయ
 మనిశంసర్వైర్దేవైఃసైవాసమైః । తథేతిప్రతిజగ్రాహరామవాక్యంవిభీషణః ॥ ౩౨ ॥ రాజారాక్షసముఖ్యానాం
 రాఘవాజ్ఞామనుస్తరణ । తమేనముక్త్యాకాకుత్స్థసహనూనుంతమథాబ్రవీత్ ॥ ౩౩ ॥ జీవితేక్యబుద్ధిస్త్యంచూప్ర
 తిజ్ఞాంవృథాకృథాః । మత్కథాప్రచరిష్యంతియావల్లోకహరీశ్వర ॥ ౩౪ ॥ తానద్రుశ్యసుప్రీతోమద్వాన్యను
 నుపాలయ ॥ ఏవముక్తయహనుమాన్రాఘవేణమహాత్మనా ॥ ౩౫ ॥ వాక్యంవిజ్ఞాపయామాసపరంహషేమవా
 వ్యచ । యావత్తవకథాలాకేదివరిష్యతిపానసి ॥ ౩౬ ॥ తానత్సాస్యామిమేదిన్యాంలవాజ్ఞామనుపాలయ ॥ జాం
 బంతంతథోక్తానువృద్ధాబ్రహ్మనుతంతథా ॥ ౩౭ ॥ మైందంవద్వివదంచైవపంచజాంబవతానహ । యావత్కలిశ్చ
 సంప్రాప్తస్తావజ్జీవతసర్వదా ॥ ౩౮ ॥ తానైవముక్త్యాకాకుత్స్థస్సర్వాంస్తాన్మక్షవానరా ॥ ఉవాచబాహుగచ్ఛ
 ధ్వంమయాసాథంయథేఘ్నితం ॥ ౩౯ ॥ ఇశ్యుత్తరశ్రీరామాయణే అష్టోత్తరశతతమస్తకః ॥ ౧౯౪ ॥ ౩౯౦౦ ॥

శ్రీ రామాయనమః ॥ ఓమ్ ॥ పృథాతామాయామృతామహాయశాః ॥ రామాయనమలవత్రా
 ఊపురారధనమధాబివీత్ ॥ ౧ ॥ అగ్నిహోత్రవ్రాత్యగేదీవ్యమానంసహద్విజ్ఞేః । వాజపేయాతపత్రాచకోప
 మానమహావధే ॥ ౨ ॥ తతోవసిష్ఠస్త్వైజస్వీచర్యంనిరవశేషః । చకారవిధిపద్ధమం మహాప్రాణికంవిధి ॥ ౩ ॥
 తతస్సూక్ష్మాంబరధరోబ్రహ్మమావతతాయంస్వయం । కుశాన్త్రహీన్వాపాణిభ్యాంప్రసజ్యప్రయయావధ ॥ ౪ ॥
 అన్యారణ్యకవితిలంబిన్నిశ్చేష్టానిసుఖంపది । నిజగామగృహతస్మాద్దీప్యమానఇవాంశుమాన్ ॥ ౫ ॥ రా
 మస్యదక్షిణేపాశ్వేనపద్మాశ్రింశా । సవ్యేతుప్రేమహాదేవీవృషసాయస్తథాగ్రతః ॥ ౬ ॥ శరానానా
 విధాశ్చాపిధనురాయతమత్తనుం । తథాయుధానితేసర్వేయయుఃపురుషవిగ్రహః ॥ ౭ ॥ వేదాబ్రాహ్మణరూపేణ
 గాయత్రీసర్వరక్షిణీ । ఒంకారోధవషటాకరస్సర్వైరామమనువృతాః ॥ ౮ ॥ ఋషయశ్చమహాత్మానస్సర్వపవను
 హీనురః । అన్వగచ్ఛన్తహాత్మానంస్వర్గాద్ధ్వరమపావృతం ॥ ౯ ॥ తంయాంతమనుగచ్ఛంతిహ్యంతఃపురచరా
 స్త్రీయః । సస్థధృవాలదాసీకాస్సవషఢగణింకరః ॥ ౧౦ ॥ పాతకపురశ్చభరతశ్చతుర్ముసహితాయయా । రా
 మంగతిముపాగమ్యసాగ్నిహోత్రమనువృతః ॥ ౧౧ ॥ తెవసర్వేమహాత్మానసాగ్నిహోత్రాస్సమాగతాః । సపుత్ర
 దారాఃకాకుత్స్థమన్వగచ్ఛన్తహీవతిం ॥ ౧౨ ॥ మంత్రిణోభృత్యవగాశ్చసపుత్రపశుదాంధవాః । సానుగారా
 మవంసర్వేహ్యన్వగచ్ఛన్ప్రహృష్టవత్ ॥ ౧౩ ॥ తతస్సర్వాఃప్రకృతయోహృష్టపుష్టజనావృతాః । అనుజన్తుఃప్రయాం
 తరితం రాఘవంగుణరంజితాః ॥ ౧౪ ॥ తతస్సస్త్రీపుమాంసస్తేసపక్షిపశువాహనాః । రాఘవస్యానుగాస్స
 ర్వేహృష్టావిగతకల్తవాః ॥ ౧౫ ॥ స్నాతాఃప్రముచితాస్సర్వేహృష్టాఃపుష్టాశ్చవానరాః । ధృఢంకిలకిలాశ్చబైస్సర్వం
 రామమనువ్రతం ॥ ౧౬ ॥ సతతఃశిష్టిదీనోభూద్వీధితోవాపిదుఃఖతః । హృష్టప్రముచితంసర్వంబభూవపరమాద్భు

తం || ౧౬ || దగ్ధాకామోభనిత్యాంతం రామంజానపదోజనః | యఃప్రాప్తసోసిద్యుష్టైవస్వగ్గాయానుగతో
ముదా || ౧౭ || ఋక్షవాభరరక్షాంసిజనాశ్చపురవాసినః | అగచ్ఛాపరయాభక్త్యాపృథతస్సునమాహితాః || ౧౮ ||
యానిభూతానినగరేహ్యంతథానగతాన్యపి | రాఘవం తాన్యమయయన్స్వగ్గాయనముపస్థితం || ౨౦ || యానిప
శ్యంతికాకుత్స్థస్థాపరాణిచతాణిద | సర్వాణిన్యగగమనైహ్యమజన్తుహితాన్యపి || ౨౧ || నోచ్ఛ్యనత్తద
యోధ్యాంయాంనుసూత్తమపిదృశ్యతే | తిర్యగ్యోనిగతాశ్చాపినర్వైరామమనువ్రతాః || ౨౨ || ఇత్యుత్తరశ్రీరా
మాయణే నవోత్తరశతతమస్తకం || ౧౬ || ౧౮౦ || *****

శ్రీరామాయనమః || ఓమ్ || అధ్యక్షయోజనంగత్వానదీంపశ్చాన్తుభాశితాం | సరయాంపుణ్యసలి
లాంపదశరఘనందనః || ౧ || తాంనదీమకులావత్రాంసర్వత్రానుసరన్నుపః | అగతస్సవ్రజోరామస్తం దేశంర
ఘనందనః || ౨ || అథతస్త్రిన్తుహాతేత్రుబ్రహ్మలోకపితామహః | నర్వైఃపరిసృతాదేవైర్యపిభిశ్చమహాత్మభిః || ౩ ||
ఆయయాత్తకాకుత్స్థస్వగ్గాయనముపస్థితః | విమానశతకోటిభిర్దివాభిరభినంవృతః || ౪ || దివ్యతేజో
వృతంవ్యోమజ్యోతిర్భూతమనుత్తమం | స్వయంప్రజ్ఞేస్వతేజోభిన్నస్వగ్భిఃపుణ్యకమఃభిః || ౫ || పుత్ర్యావా
తావపుశ్చైవగంధనాతనుఖపదాః | పపాతపుష్పవృష్టిశ్చదేవైర్ముక్తామహాఘవత్ || ౬ || తస్త్రింస్తూర్యశ
తాకిణేగంధర్వాప్సరసంకులే || సరయాసలితంరామఃపదద్భ్యాంసముపవక్రమే || ౭ || తతఃపితామహోవాణీహం
తరిత్రాదభావత | అగచ్ఛవిష్ణోభద్రాతేదిష్ట్యాపాప్తోసిరాఘవ || ౮ || భ్రాతృభిన్నహదేవాభైఃప్రవిశస్వస్వకాం
తనుం | యామిచ్ఛసిమహాబాహోతాంతనుప్రవిశస్వకాం || ౯ || వైష్ణవీంతాంమహాతేజోయద్వాకాశంసనాత
నం | త్వంహిలోకగతిదేవనత్వాంకేదిత్యుజానతే || ౧౦ || ఋతేమాయాంవిశాలాక్షీతవపూర్వపరిగ్రహం |

త్వమచింత్యం మహద్భూతమక్షయ్యం చాజరంతథా ॥ ౧౧ ॥ యామిచ్చసి మహా తేజస్తాంతి నుం ప్రవిశే స్వయం । పితామహావదశ్శుక్రాత్వా వినిశ్చిత్త్య మహామతిః ॥ వివేశవైష్ణవం తేజస్వశరీరస్సహానుజః । తతో విష్ణుమయం దేవం పూజయంతి స్తదెవతాః ॥ ౧౩ ॥ సాధ్యామరుద్గణాశ్చైస్సంబాసాన్సగ్నిః పృథ్విరౌగమాః । యేవది వ్యాఘ్నిషిగణాః గంధర్వాః స్ఫురసస్పయాః ॥ ౧౪ ॥ సుపణానాగయత్యౌశ్చ దైత్యదానవరాక్షసాః । సర్వంపుష్టం ప్రముచితం సుసంపూర్ణమనారధం ॥ ౧౫ ॥ సాధుసాధ్వితితైర్దేవైస్త్రీదీపంగతః పృథుః । అశవిష్ణుమహా తేజాః పితామహమువాచహ ॥ ౧౬ ॥ ఏషాం లోకం జనానాం నాందాతుమహాసినువ్రత । ఇమేహి సర్వే స్నేహాన్తామనుయాతామనస్సినః ॥ ౧౭ ॥ భక్తాహి భజితవ్యాశ్చ క్షత్తానాశ్చ మత్కృతే । తచ్చుక్తాః పిష్ఠునవనం బ్రహ్మలోకగురుః ప్రభుః ॥ ౧౮ ॥ లోకాంతస్సానికాన్సామయాస్యంతీమే సమాగతాః । యచ్చ తిర్యగ్గతంకించిత్త్వా మేవమనుచిలతయేత్ ॥ ౧౯ ॥ పౌషాణాం ప్ర్యక్ష్యతి భక్త్యా వైతత్సంతానైవ తస్య తి । నర్వై బ్రహ్మగుణైర్ద్యుక్తే జిహ్వా లాకాదనంతరే ॥ ౨౦ ॥ వానరాశ్చ స్వకాయోనివృత్త్యా శ్చైవ తథాయయుః । యేభ్యో వినిస్సృతాస్సర్వే సురేభ్యః స్ఫురసంభవాః ॥ ౨౧ ॥ తేషు ప్రవివిశే చైవ నగ్నీవ సూర్యమండలం । పశ్యతాం సర్వదేవానాం సర్వాపి త్కావతీ పెదిరే ॥ ౨౨ ॥ తథోక్తవతి దేవే శేగోప్రతారముపాగతాః । భేజిరే సరయాం సర్వే హర్షపూర్ణాశ్చుక్తివిక్లవాః ॥ ౨౩ ॥ అనగాహ్యజలం యోయః పానోన్యసీత్ప్రహృష్టవత్ । మానుషం దేహముత్సృజ్య విమానం పౌథ్యరూపత ॥ ౨౪ ॥ తిగ్ర్యగ్గోనికతానాం చ శతాని పరయాజలం । సంప్రాప్య త్రిదశమంజన్తుః ప్రభానురవపూషిత ॥ ౨౫ ॥ దివ్యానిశ్యేన వపుషా దేవాదీప్తా ఇవాభవత్ । గతాస్తత సరయాతో యంస్థాపరాణిదరాణి చ ॥ ౨౬ ॥ ప్రాప్య తతో యవిక్షేదం దేవలోకముపాగమత్ । తస్మిన్నపి సమాపన్నా ఘృతవానరరాక్షసాః ॥ ౨౭ ॥ తే పిస్వగం ప్రవివిశురదేహాన్నిక్షిప్య చాంభసి । తతస్సహ

గతాంతస్వర్వాస్థావ్యలూకగురుదకపి ॥ ౨౮ ॥ హృష్టైఃప్రముదితోదేవైఃజగముతిదివంమహత్ ॥ * ॥ ఇత్సు
త్తరశ్రీరామాయణే దశోత్తరశతతమస్తకః ॥ * * * * *

శ్రీరామాయణమః ॥ ఓమ్ ॥ ఏశావదేతదాఖ్యానంసౌత్తరంబ్రహ్మపూజితం । రామాయణమితఖ్యాతం
ముఖ్యంవాల్మీకివాక్యతం ॥ ౧ ॥ తత్కప్రతస్థితోవిష్ణుస్సర్వగళాకేయధాపురం । యేనవ్యాప్తమిదంసర్వత్రై
లోక్యగనచరాచరమ్ ॥ ౨ ॥ తతోదేవాస్సగంధర్వాస్సిద్ధాశ్చపరశుషకాయః । నిశ్శ్యంశ్చక్ష్వంతిసంప్రప్తాదివ్యం
రామాయణందివి ॥ ౩ ॥ ఇదమాఖ్యానమాయుష్యంసౌభాగ్యంపాపనాశనం । రామాయణంపదనమంశ్రాద్ధేమశ్రా
వయేమ్యదః ॥ ౪ ॥ అపుత్రోలభతేపుత్రమధనోలభతేధనం । సర్వపాపైఃప్రముచ్యైతసాదనుప్యన్యయఃపతేత్ ॥
పాపాన్యపిచయఃకుగ్యాదహన్యహనిమానసః । పరత్యైకమపిశ్లోకంపాపాత్సపరిముచ్యతే ॥ ౫ ॥ వాచకాయచదా
తన్యంవస్త్రాధేసుంహిరణ్యకం । వాచకేపరితుష్టైతుతుష్టాన్యుస్సర్వదేవతాః ॥ ౬ ॥ ఏతదాఖ్యానమాయుష్యంప
తకరామాయణంనరః । సపుత్రపౌత్రోలూకేస్త్రికౌప్యేశుచేహమహియతే ॥ ౭ ॥ అయోధ్యాపపురీరహ్యాశూ
న్యానఃకణాకబహవా ॥ ఋషభంపాప్యరాజానంబహుసమువయాస్యతే ॥ ౮ ॥ ఏతదాఖ్యానమాయుష్యం
సభవిష్యంసహోత్తరం । కృతవాక్ప్రచేతసఃపుత్రస్తర్భిష్టాప్యచ్ఛన్యతే ॥ ౯ ॥ అశ్వమేధసహస్రస్యవాజపే
యాయుతన్యచ । లభతేశ్రవణాదేవసగంస్త్రికన్యమానవః ॥ ౧౦ ॥ ప్రయాగాదీనితీర్థానిగంగాద్యాస్సరిత
స్తథా । నేమిశాదీన్యరణ్యానికురుక్షేత్రాదికాన్యపి ॥ ౧౧ ॥ గతాంతేనలోకేస్త్రియేనరామాయణంశ్రుతం । హ
మభారంకురుక్షేత్రేగ్రస్తేభాసాప్రయచ్ఛతి ॥ ౧౨ ॥ యశ్చరామాయణంలొకేశ్వణాతిసంపూజితం । సమ్యక్చ
ద్ధామాయక్తశ్శృణుతేరాఘవీంకశః ॥ ౧౩ ॥ సర్వసాపాత్ప్రముచ్చైతవిష్ణుగోకంనగచ్ఛతి । అనికాన్యమిదం

త్వాచంపురావార్ధీకినాకృతం ॥ ౧౫ ॥ యస్మిన్మౌతినదాభక్త్యాపగచ్ఛేద్వైష్ణవీంతనం । పుత్రదారాశ్చవధాం
తేనంపదస్సంతతిస్తథా ॥ ౧౬ ॥ సత్యమేతద్విదిత్వానుశోతవ్యంనియతాశ్చభిః । గాయత్ర్యాశ్చస్వరూపంతద్రా
మాయణమనుత్తమం ॥ ౧౭ ॥ అపుతోలభతేపుత్రమథనోలభతేధనం । సర్వపాపేఃప్రముచ్యేశవదమవ్యస్యయః
పరేత్ ॥ ౧౮ ॥ యఃపతేచ్ఛృణుయాన్నిత్యంచరితంరాఘవస్యహ । భక్త్యాఽపిల్లపూజూత్వాపీఘామాయుర
వాప్నుయాత్ ॥ ౧౯ ॥ చింతయేద్రాఘవంనిత్యంశ్రేయఃపాప్రీప్తుంయదృచ్ఛతి । శౌవయేదిదమాఖ్యానంబ్రాహ్మ
ణేభ్యాదినేదినే ॥ ౨౦ ॥ యస్త్విదంరఘువాధస్యచరితంసకలంపరేత్ । సామక్షయఃప్రహరకచ్యత్యేవసంశ
యః ॥ ౨౧ ॥ పితాపితామహస్తస్యతథైవపిపితామహః । తత్ప్రతాతస్మితావైవవిష్టుయాంతినసంశయః ॥ ౨౨ ॥
చతుర్వర్గపదంనిత్యంచరితంరాఘవస్యహ । తస్మాద్యత్సతానిత్యంశౌతవ్యంవరమంసదా ॥ ౨౩ ॥ శృంగ్య
రామాయణంభక్త్యాయఃపాదంపదమేవవా । సయాతిబ్రహ్మాఃస్థానంబ్రహ్మణోపూజ్యతేనదా ॥ ౨౪ ॥ ఏవమేత
త్పురాన్వత్తమాఖ్యానంభద్రమస్తునః । ప్రవ్యాహరతవిస్త్రభంబలంపిష్టోఽపివధాతామ్ ॥ ౨౫ ॥ ఇత్యౌషే-
శ్రీమద్రామాయణే ఆదికాండ్య శ్రీరఘదత్తీకీయే చతుర్వింశతీస్తమాసికాయాం సంహితాయాం శ్రీమదుత్తర
కాండే ఏకాదశో త్తరశతతమస్తకః ॥ ౫౫౦ ॥ ౧౦౦౦౦ ॥ *****

౫౧౦ ధాన్యుబాణకాండేనిజఖురగగణితా (౨౨౦) మాన్యభావాద్వీతీయ (౪౪౧౫) రుగేచాశ్రేస్తృతీయే
(౨౭౩౨) ఖగవరగణితాన్యుశ్చతుర్థేచకాండే (౨౪౩౨) కాండే తత్త్వంచమేతుస్తనగగణితా (౩౦౦౦) నాశధా
మాదషష్ఠ్య (౫౯౯౦) రాగీభోగీపఠస్థిత (౩౪౩౨) సహరివరఇతిస్యాశ్చమస్తాపిసంఖ్యా (౨౪౨౮౭)

పురాణాంతరే || గామాయణంశధాన్వోకనుధంపాశంపవయఃపతేత్ || పాపాన్యపినభాకుర్వన్నసపాపేనలి
 ప్యతే || ౧ || ఆఖ్యానమేతత్పుణ్యంవపవిత్రంపావవాశనం | రామాయణంచాదికాన్యంపుగావాల్మీకినాకృతం || ౨ ||
 శృణ్వేరామాయణంపుణ్యంవాచకంయస్తుపూజయేత్ | గ్రామైర్వస్తైస్తథాధానైర్విరితైర్గన్తస్సరివేపనైః ||
 నయతివగమంస్థానంయత్రాసాత్వికతేహరిః | తంపూజ్యమనజానాతివాచకంయస్తుదుర్గః || ౪ || మూకౌబవతిజ
 న్నానిసప్తసప్తసమానసః | గామాయణమిదంకావ్యంశృణ్వతఃపతతస్సదా || ౫ || ప్రీయతేభగవాన్ప్రశస్యహివి
 ఘ్నస్సనాతనః | శ్రుత్వా రామాయణంపుణ్యంపూజయేద్ద్యుతవాచకం || ౬ || తేనబ్రహ్మోదగుర్రస్యవిశ్వేదేవాస్తథా
 శ్వినౌ | నదాశ్చసాగరానద్యస్సరాంసప్రవిరాణద || ౭ || పుణ్యతీర్థానిసర్వాశీపుణ్యాన్యాయానిసర్వాని | పూజి
 తానననందేహవీరమాహపిశామహః || ౮ || నతిత్రాననాస్సంతిపక్షశాచానరాక్షసాః | యశ్చననగిర్నిష్ఠఃకీర్తన
 తేభయవాశనః || ౯ || రామాయణజననమోహరమాదికాన్యంబ్రహ్మోదజజానవరేగపిసంస్తుతః | శ్రద్ధాన్యోప
 కతియశ్శృణుయాచ్ఛనిశ్యంవిష్టోఃప్రయాత్యభవనంసవిశుద్ధదేహః || ౧౦ || ఆలాఢ్యాఖిలవేదగళిపశ్యద్యత్తాగం
 బ్రహ్మోద్రామోవిష్ణురమాన్యమూర్తికరితంవిజ్ఞాయవల్మీకభూః | గాయత్ర్యాశ్శ్రుతిమానుర్దేహసంసృజ్యత
 వ్యాకరోదైకేకస్యసహస్రమారచితవాక్రంధాంశ్చగామాయణే || ౧౧ || కుటుంబవృద్ధింధనదాన్యవృద్ధింస్త్రీయ
 శ్చముఖ్యాన్సుఖముత్తమంయశః | శ్రుత్వాశుభంకావ్యమిదంమహాధంపాగ్నిప్రసాదాభిచార్థసిద్ధిం || ౧౨ ||
 స్వస్తిప్రజాభ్యుపరిపాలయంతాన్వాయ్యేనమాగోజమహీంమహీశాః | గోబ్రాహ్మణేభ్యశ్శుభమస్తుత్యంలాకా
 న్సమస్తాన్సుఖినోభవంతు || కాలేవషాతుపర్జన్యఃపృథివీసన్యశాలినీ | డెశోయంక్షోభరహిణోబాహ్మణాన్మంతువి
 ర్భయః || కావేరీపథతాంకాలేకాలేవషాతువాసవః | త్రిరంగనాధోజయతుత్రిరంగశీర్షవర్ధతాం || మంగళం
 కోసలెన్ద్రాయమహనీయగుణాత్మనే | శక్రవతితనూజాయసార్వభౌమాయమంగళమ్ | మగళాశాసనపరే
 ర్మదాచార్యపురోగమైః | సర్వేశ్వరపూర్వైరాచార్యైస్సతకృతాయాస్తుమంగళం || *****

